

جىيەن ئىھكاملىرى

قوام الدين :
كتاب يهدي ... وسيف ينصر



تۈزگۈچى : ئابدۇسالام

تەقرىز:
ئابدۇلھەق داموللام
مۇفتى ئەبۇزەر ئەرزام

ئىسلام ئاۋازى تەشۋىقات مەركىزى

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

ئابدۇلھەق داموللامنىڭ تەقىرىزى

مەن مۆھتەرەم ئۆگىنىمىز ئابدۇسالامنىڭ جىھاد ئەھكاملىرى ناملىق كىتابىنى باشتىن ئاخىرى كۆرۈپ چىقتىم. بۇ كىتابتا جىھادنىڭ كۆپ قىسىم ئەھكاملىرى بايان قىلىنىپتۇ. بولۇپمۇ مۇرتەد كاپىرلارنىڭ ئەھكاملىرى مەسىلىسىدە خېلى كەڭرى توختۇلۇپتۇ. مەن ئۇيغۇرچە تەرجىمە قىلىنغان ۋە ياكى يېزىلغان كىتابلارنىڭ ئىچىدە جىھادنىڭ ئەھكاملىرى توغرىسىدا مۇنچىلىك كەڭرى توختالغان كىتابىنى تېخى ئۇچراتمىدىم. جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلىشقا بەل باغلىغان قېرىنداشلارنى جىھاد ئىبادىتىنى قۇرئان ۋە ھەدىستە كۆرسىتىلگەندەك ئادا قىلىشى ئۈچۈن مۇشۇ كىتابقا مۇراجىئەت قىلىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. ھەمدە اللە دىن قېرىندىشىمىزنىڭ بۇ ئەمىلىنى قۇبۇل قىلىشىنى ۋە مۇسۇلمانلارغا پايدىلىق قىلىپ بېرىشىنى سورايمەن.

-ئابدۇلھەق داموللام

ئۇستاز مۇپتى ئەبۇ زەر ئەرزىمانىڭ تەقەزىزى

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله

الأمّة في أزمنة متتالية وقد تداعت عليها الأمم.... فهل إلى خروج من سبيل ؟

قال الله تعالى: ﴿وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

قد اتفق أهل العلم والعقل قاطبة أن الجهاد هو السبيل .

وكان شيخ الإسلام ابن تيمية رحمه الله يقول: من فارق الدليل ضلّ السبيل.

فأين الدليل ؟

هذا السؤال يتطلّب جواباً يشفي العليل ويروي الغليل---

جزى الله أخانا العزيز المجاهد عبد السلام سلمه الله حيث قام بهذا الواجب تجاه شعبه الجسور الغيور مسلمي تركستان الأيغور!

هذه الرسالة كتبت في كرّ و فرّ، في ميادين الجهاد والنضال ضد الصليبيين والمرتدين، لعلّها لا تجد قيمة عند الجالسين على الأرائك المريحة الناعمة تحت المكيفات ---إلا أن النداءات التي يضمها هذا الكتاب تتطرق إلى القلب المؤمن بإذن الله -

هذا الكتاب فيه جواب لكثير من المسائل التي تطرأ للمجاهد في سبيل الله تعالى - ولعلها أول كتاب في احكام الجهاد بلغة التركستانيين، يجمع بين طيّاته مسائل هامة معاصرة وفقه الجهاد ومعرفة مسائله فرض عين على كل مجاهد في سبيل الله ليكون على بصيرة في جهاده وثمراته ، في سلوكه وغزواته - نسأل الله التوفيق .

قرأ المؤلف عليّ هذه الرسالة من أولها إلى آخرها ففرحتُ وسررتُ جدّاً؛ لأنه أخي ولم تلده أُمّي وما أحسن هذه الأخوة التي تبنى على الإيمان! فأقول له ناصحاً :

“من صنّف فقد استُهدف” فينبغي لكلّ من يضع قدمه في هذا المجال أن لا يخاف لومة لائم ولا يغترّ بمدح المدّاحين، بل يسعى جاهداً خالصاً لوجه الكريم - اللهم

إلا الإصلاح فلا يُعرض عنه أبداً، فالإصلاح كله زين - أخي الحبيب عبد السلام مجاهد يحبّ العلم وأهله، وقليل ما هم! فأوصيه بتقوى الله في السرّ والعلن وأن لا ينساني في دعائه-

كتبْتُ هذه الأسطر طلباً لمرضاة الله سبحانه وتعالى وتشجيعاً لأخي الحبيب، الغازي في سبيل
الله: عبد السلام بارك الله في علمه وعمله ونفع به الأمة وخاصة الشعب الأيغور : الشعب
التركستاني المنسيّ المظلوم -

ورحم الله عبداً قال آميناً ---

وصلّى الله على حبيبنا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين

أبو ذرّ عزّام عفا الله عنه

خراسان العزّ

1-1-1438 من الهجرة

تەرجىمىسى:

ناھايتى شەپقەتلىك ۋە مېھرىبان ئالەمنىڭ ئىسمى بىلەن باشلايمەن

گۈزەل ماختاش ئالەمى قا بولسۇن، رەھمەت ۋە سالام ئالەمنىڭ ئەلچىسى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا بولسۇن!

ئۆممەت مۇسبەتلەر ئىچىدە. ھالبۇكى كاپىر ئۆممەتلەر مۇسۇلمانلارغا قارشى بىر-بىرىگە چاقىرىۋاتىدۇ. بۇنىڭغا چىقىش يولى بارمۇ؟ ئالەم مۇنداق دەيدۇ:

﴿بۇ مېنىڭ توغرا يولۇمدۇر، شۇ يولدا مېڭىڭلار، ناتوغرا يوللاردا ماڭماڭلار، ئۇلار سىلەرنى ئالەمنىڭ يولىدىن ئايرىۋېتىدۇ، (ئالەمنىڭ ئەمرىنى تۇتۇپ دوزاختىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن، ئالەم سىلەرگە بۇ ئىشلارنى تەۋسىيە قىلىدۇ [153].﴾

بارلىق ئەھلى ئىلىملەر بۇنىڭ بىردىن بىر چىقىش يولىنىڭ جىھاد ئىكەنلىكىگە بىرلىككە كەلدى.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [دەلىلدىن ئايرىلىپ قالغان كىشىلەر يولىدىن ئېزىپ قالىدۇ].

دەلىل قەيەردە؟ بۇ سۇئال كېسەلگە شىپا بېرىدىغان ۋە چاڭقىغان ئادەمگە قانائەت بېرىدىغان جاۋابنى تەلەپ قىلىدۇ.

ئالەم ھۆرمەتلىك مۇجاھىد قېرىندىشىمىز ئابدۇسالامغا ئۆزىنىڭ جاسارەتلىك، غەيرەتمەن ئۇيغۇر مۇسۇلمانلىرى ئالدىدىكى ۋاجىباتىنى ئادا قىلىشقا تۇرغانلىقى ئۈچۈن ياخشى مۇكاپاتلارنى بەرسۇن! ۋە سالامەت قىلسۇن! بۇ رىسالە مۇرتەدلەر ۋە سەلىبىلەرگە قارشى بولغان جىھاد مەيدانلىرىدا، ئارامسىزلىق ئىچىدە يېزىلدى.

بۇ رىسالە راھەت-پاراغەتلىك ئۆيلەر ۋە يۇمشاق ئورۇندۇقلاردا ئولتۇرغان كىشىلەرگە بەك قىممەتلىك بولمىسا كېرەك. لېكىن بۇ رىسالە ئۆز ئىچىگە ئالغان نىدالار ئالەمنىڭ ئىزىنى بىلەن مۆمىن كىشىلەر ئىچىدە يولنى تاپىدۇ.

بۇ كىتاب، جىھاد ئەھكاملىرى ھەققىدە ھازىرقى زاماندىكى مۇھىم مەسىلىلەرنى ئۆز ئىچىگە ئالغان بولۇپ، تۈركىستانلىقلارنىڭ تىلىدا يېزىلغان تۇنجى كىتاب بولۇشى مۇمكىن.

ئالەم يولىدا جىھاد قىلىۋاتقان مۇجاھىدلارنىڭ ئۆز جىھادلىرىدا ۋە جىھادىنىڭ نەتىجىلىرىدە بەسىرەت بىلەن مېڭىشى ئۈچۈن جىھاد فىقھىسى ۋە جىھاد مەسىلىلەرنى بىلىش پەرىز ئەيىندۇر.

ئالەم تىن تەۋفىق سورايمىز.

مۇئەللىق بۇ كىتابنى ماڭا باشتىن-ئاخىرغىچە ئوقۇپ بەردى. مەن بەك خۇرسەن بولدۇم. چۈنكى ئۇ مېنىڭ ئالەم يولىدىكى قېرىندىشىم بولدى. ئىمان ئاساسى ئۈستىگە قۇرۇلغان قېرىنداشلىق نېمىدىگەن گۈزەل-ھە! مەن قېرىندىشىمغا ئېيتىدىغىنىم شۇكى - كىم كىتاب يازسا ئۇ نىشانغا ئېلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كىم شۇ مەيدانغا قەدەم قويسا مالاھەت قىلغۇچىلارنىڭ مالاھەتلىرىدىن ۋە ماختىغۇچىلارنىڭ ماختاشلىرىدىن مەغرۇرلانماسلىقىنى، بەلكى خالىس ئالەم رىزاسى ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىپ تۇرۇشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

لېكىن ئىسلاھ بولسا بۇنىڭدىن ھەرگىز يۈز ئۆرمىسۇن. ئىسلاھنىڭ ھەممىسى گۈزەلدۇر.

سۆيۈملۈك مۇجاھىد قېرىندىشىم ئابدۇسالام ئىلىمنى ۋە ئىلىم ئەھلىنى ياخشى كۆرىدۇ. بۇنداق كىشىلەر بەك ئاز ئۇچرايدۇ. مەن قېرىندىشىمغا ئاشكارە ۋە مەخپى ھالەتتە ئالەم تىن كۆپ تەقۋالىق قىلىشنى ۋە مېنى دۇئاسىدا ئۇنتۇپ قالماسلىقىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ بىر نەچچە قۇر خەتلەرنى ئالەم نىڭ رىزاسى ئۈچۈن ۋە ئالەم يولىدىكى غازى قېرىندىشىمنى ھىممەتلەندۈرۈش مەقسىتىدە يازدىم. ئالەم قېرىندىشىمىزنىڭ ئىلىمىگە ۋە ئەمەللەرگە بەرىكەت بەرسۇن ۋە قېرىندىشىمىز بىلەن ئۈمىمنى شۇ جۈملىدىن ئۇنتۇلۇپ كەتكەن، زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان ئۇيغۇر قەۋمىنى مەنپەئەتلەندۈرسۇن! ئالەم ئامىن دېگەن بەندىگە رەھىم قىلسۇن!

ئەبۇ زەر ئەززام ئالەم ئۇ كىشىنى ئەفۇ قىلسۇن!

ئىززەتلىك خۇراسان

1438 - 1 - 1

2016 - 10 - 2

كربش سۆز

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

قال الله تعالى ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنتُمْ مُسْلِمُونَ ﴾ آل عمران

﴿ يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا

وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا ﴾ النساء

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴾ ﴿ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ

يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴾ الأحزاب

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم فَإِنَّ خَيْرَ الْحَدِيثِ كِتَابُ اللَّهِ وَخَيْرُ الْهُدَى هُدَى مُحَمَّدٍ وَشَرُّ الْأُمُورِ

مُحَدَّثَاتُهَا وَكُلُّ بِدْعَةٍ ضَالَّةٌ.

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

موسولمان قېرىنداشلار! الله ئىنسان ۋە جنلارنى ئۆزىگە ھېچ قانداق شېرىك كەلتۈرمەستىن

ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ياراتتى. الله بۇھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

﴿ جنلارنى، ئىنسانلارنى پەقەت ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈنلا ياراتتىم [56]. ﴾

الله بۇ ئىلاھى ھەقىقەتنى ئىنسانلارغا بىلدۈرۈش ئۈچۈن نۇرغۇنلىغان پەيغەمبەرلەرنى ئەۋەتتى

ۋە كىتابلارنى نازىل قىلدى.

﴿ وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ ﴾ (ئى مۇھەممەد!)

سەندىن ئىلگىرى ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەرلەرنىڭ ھەممىسىگە: «مەندىن باشقا ھېچ

مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، ماڭلا ئىبادەت قىلىڭلار» دەپ ۋەھىي قىلدۇق [25].

الله پەيغەمبەرلەرنىڭ ۋەزىپىلىرىنى بايان قىلىپ يەنە مۇنداق دەيدۇ:

﴿ لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ

وَمَنْافِعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ (25) ﴾

﴿بىز ھەقىقەتەن پەيغەمبەرلىرىمىزنى روشەن مۆجىزىلەر بىلەن ئەۋەتتۇق ۋە ئۇلار بىلەن بىللە، ئىنسانلار ئادالەتنى بەرپا قىلسۇن دەپ، كىتابنى، قانۇننى چۈشۈردۇق. تۆمۈرنى ياراتتۇق، (تۆمۈردىن ئۇرۇش قوراللىرى ياسىلىدىغانلىقى ئۈچۈن) تۆمۈر كۈچ - قۇۋۋەتنى ئۆز ئىچىگە ئالغان، تۆمۈردە ئىنسانلار ئۈچۈن نۇرغۇن مەنپەئەتلەر بار، اللەنى كۆرمەي تۇرۇپ (قوراللارنى ئىشلىتىپ) اللە قا ۋە پەيغەمبەرلىرىگە ياردەم بەرگەنلەرنى بىلىش (مەلۇم قىلىش) ئۈچۈن (تۆمۈرنى ياراتتى)، اللە ھەقىقەتەن كۈچلۈكتۇر، غالىبتۇر [25].﴾

اللە ئىنسانلاردىن ئۆزىگىلا ئىبادەت قىلىشنى ۋە اللەنىڭ شەرىئىتىنى ھەقىقىي رەۋىشتە يۈرگۈزۈشتىن ئىبارەت ئەڭ بۈيۈك ئەمەلنى تەلەپ قىلدى. اللەنىڭ پەيغەمبەرلىرى ھەر قانداق ئەزىيەتلەرگە قارىماستىن اللەنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىپ ئىنسانلارنى اللەنىڭ رەببىنى بۇيرىقىغا چاقىردى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! اللەنىڭ ئىنسانلاردىن تەلەپ قىلغان بۈيۈك تەلەپلەرنىڭ ئىجرا بولۇشى ئۈچۈن اللەنىڭ كىتابىغا مۇستەھكەم ئېسىلىش ۋە ئۇنى ھىمايە قىلىدىغان قىلىچ بولۇش كېرەك.

شۇنداق، ئىسلام دىنى اللەنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن ئۆزلىرىنىڭ جانلىرى ۋە ماللىرىنى اللە يولىدا ئاتىغان پەيغەمبەرلەر ۋە ئۇلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى تەرىپىدىن كۆكلەپ كەلدى. بۇندىن 1437 يىل ئىلگىرى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدە مەدىنىدە كىچىككىنە بىر ئىسلامىي دىيار بارلىققا كەلدى ۋە تەدرىجە ئىسلام نۇرى پۈتۈن دۇنيا مىقياسىغا تارقالدى.

ئەمما، بۇ ئەسەردە بولسا ئىسلام ئەۋۋەلقى باشلانغىنىدەك ئەڭ غېرىبچىلىككە قايتتى. اللەنىڭ بەندىلىرىنى ئىمتىھان قىلىشى ۋە ئىنسانلارنىڭ اللە بۇيرىغان جىھاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغانلىق سەۋەبلىك ئىلگىرى رەسۇلۇللاھ ﷺ، ساھابىلەر ۋە كېيىنكى ئۇستازلىرىمىز قانلىرى بەدىلىگە پەتھى قىلغان ئىسلامىي دىيارلار مۇسۇلمانلارنىڭ قولىدىن كېتىپ قالدى. شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا ئەڭ ئېچىنچىلىق كۈنلەر يېتىپ كەلدى. مانا بۇ خارلىقتىن قۇتۇلىشنىڭ يولى - جىھاد ئىكەنلىكىنى مېھرىبان رەببىمىز اللە ئىلاھى ۋەھىيلەر ئارقىلىق بىزلەرگە ئۇقتۇرۇپ بەرگەن ئىدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿قَاتِلُوهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيكُمْ وَيُخْرِجُهُمْ وَيَنْصُرْكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ

مُؤْمِنِينَ (14) وَيُدْهِبَ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ (15)﴾

﴿ئۇلارغا ئۇرۇش ئېچىڭلار، الله ئۇلارنى سىلەرنىڭ قولۇڭلار بىلەن جازالايدۇ. الله ئۇلارنى خار قىلىدۇ، الله سىلەرنى ئۇلار ئۈستىدىن غالىب قىلىدۇ. (ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىپ، كاپىرلارنى جازالاپ) مۆمىن قەۋمنىڭ كۆڭلىگە شىپالىق (يەنى تەسەللى) بېرىدۇ [14]. ھەم ئۇلارنى دىللىرىدىكى ئاچچىقتىن خالاس قىلىدۇ. الله خالىغان ئادەمنى تەۋبىگە مۇۋەپپەقىيەت قىلىدۇ. الله ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچىدۇر، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر [15].﴾

مانا بۇ جىھاد بولسا مۆمىنلەرنى خارلىقتىن قۇتۇلدۇرىدىغان ۋە ئۇلارنىڭ قەلبلىرىگە شىپالىق بېغىشلايدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنداقلا رەسۇلۇللاھ ﷺ خەۋەر بەرگەندەك ئىسلامنىڭ ئەڭ ئالىي چوققىسىدۇر.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! جىھاد ئىبادىتى بولسا الله ئىنسانلارغا ھەقىقىي ئېنىق بىلدۈرۈپ بولغاندىن كېيىنمۇ ئۆزىنىڭ رەببىنى تونىمىغان گەردەنكەش كاپىرلارغا قارشى قىلىدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر.

الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا

يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39)﴾

﴿پىتىنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي الله ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۈفرىدىن) يانسا، الله ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ [39].﴾

جىھاد الله قا ئىمان ئېيتقان رەھمان تەبارەك ۋە تەئالانىڭ قوشۇنلىرى بىلەن الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن كاپىرلار قوشۇنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى ئەقىدە ئۇرىشىدۇر.

شۇڭلاشقا جىھاد پەقەت ئادەم ئۆلتۈرىدىغانلا ئۇرۇش بولماستىن بەلكى، الله نىڭ شەرىئىتىنىڭ ئىجرا بولىشىغا توسالغۇ بولغان كۈچلەرنى يوق قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئۇرۇشتۇر.

الله بۇ ئىبادەتكە ئەھكاملارنى بەلگىلەپ بەرگەن. بىز بۇ ئىبادەتنى الله كۆرسەتكەن رەۋىشتە قىلىشىمىز ئۈچۈن بۇنىڭ شەرىئىي دەلىللىرىنى بىلىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈردۇر.

ھەممىگە ئېرىشەلمىسەكمۇ ئازدىن ھەم مەھرۇم قالمايلى دېگەن مەقسەتتە جىھاد ئىبادىتى توغرىسىدا كەلگەن شەرىئى دەلىللەر ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا ئەسلىتىشنى ئىرادە قىلىپ بۇ كىتابنى تۈزۈپ چىقتىم.

مەن ۋە تىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا جىھاد ئىبادىتىنى قىلىش ئۈچۈن بەل باغلىغاندا، بۇ ئىبادەتنىڭ شەرىئى بىلىملىرى توغرىسىدىكى دەرسلەرنىڭ ئىنتايىن مۇھىملىقىنى تونۇپ يەتتىم. اللە نىڭ رەھىمىتى بىلەن ھىجرەت قىلىپ چىققاندىن كېيىن، جىھاد ساھاسىدىكى مەشھۇر ئالىملار بىلەن كۆرۈشۈپ دەرس ئالدىم ۋە ئۆزۈم كۆپ ئىزدىنىش ئارقىلىق تۈركىستان مۇسۇلمانلىرىنىڭ جىھاد ئىبادىتىنى توغرا ئېلىپ بېرىشى ئۈچۈن ئازراق بولسىمۇ پايدىسى يېتىپ قارلار دېگەن ئۈمىدتە بۇ كىتابنى مىلادىيە 2013- يىلىنىڭ ئوتتۇرىلىرىدا تۈزۈپ چىقىشقا كىرىشتىم. جىھاد ئىبادەتلىرىمىز بىلەن ئالدىراش بولغانلىقىمىز ئۈچۈن مەلۇم مەزگىل ئىمكانىيىتىم چىقىپ بولالماي توختاپ قالدىم. لېكىن كۈچۈمنىڭ يېتىشىچە بۇ توغرىسىدىكى بىلىملەرنى ئىزدىنىشكە ئەھمىيەت بەردىم. ئاخىرى شۇنداق قىلىپ 2016- يىلى كىتابنى ئاخىرلاشتۇردۇم. ۋە بۇ كىتابنى شەرىئى جەھەتتىن تەكشۈرۈش ئۈچۈن، تەجرىبە ۋە ئىلىم ئىگىلىرىدىن بولغان ئەمىرىمىز ئابدۇلھەق داموللامغا ۋە ئۇستاز ئەبۇزەر مۇفتىغا سۈندۈم. ئۇلاردىن اللە رازى بولسۇن!

مەن بۇ كىتابتا جىھاد ۋە ئۇنىڭ تۈنۈشتۈرۈلىشى، جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى، جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتى، غەنىمەت توغرىسىدا، شەھىدلەر ئەھكاملىرى، قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا، ئەسلى كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش، مۇرتەد كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش، دىن، جان ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا قارشى جىھاد قىلىش، قازاقچىلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش، باغىيلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە مۇناپىقلار ھۆكۈملىرى قاتارلىق جىھاد فىقھىلىرىگە ئالاقىدار بولغان مۇھىم مەسىلىلەرنى بايان قىلىشقا تىرىشتىم ۋە بۇ كىتابنىڭ ئىچىدىكى مەزمۇنلارنى بابلارغا ئايرىپ 12 بابقا جەملەپ چىقتىم.

بۇ كىتابتىكى دەرىسلەر توغرا بولغان بولسا اللە نىڭ پەزىلىدىن، ئەمما قايسى بىر تەرەپ كىتاب سۈننەتكە ئۇيغۇن بولمىغان بولسا بۇ مىنڭ كەمچىللىكىمدىن، كەمچىللىكىمىز ئىنسان بولمىغىنىدەك خاتالاشمايدىغان قەلەممۇ يوق. خاتالىقلىرىمىز ئۈچۈن ئاللاھتىن تەۋبە ئىستىغفار سورايمىز. شۇنداقلا جىھاد ئىشىدا كۆيۈۋاتقان ئۇستاز قېرىنداشلارنىڭ تۈزۈتۈش بېرىشىنى تۆۋەنچىلىك بىلەن سورايىمەن.

بۇ كىتابنى تارقىتىشقا ياردەملەشكەن، كۈچ چىقارغان ۋە باشقىلارغا تەۋسىيە قىلغان قېرىنداشلارغا ئاللاھنىڭ رەھىمىتى، مەغپىرىتى ۋە ئەھسانىنى تىلەيمەن. شۇنداقلا بۇ كىتابنىڭ نەشرىدىن چىقىشى ۋە تارقىلىتىشىغا خالىس كۈچ چىقىرىپ ياردەم قىلغان بارلىق قېرىنداشلىرىمىزنى سالىھ دۇئالىرىڭىزدا ئۇنتۇپ قالماسلىقىڭلارنى تۆۋەنچىلىك بىلەن تەۋسىيە قىلىمەن!

ئاخىرىدا، مېھرىبان رەببىمىز ئاللاھ دىن ئىسلام دىنىنى ئۆزى بۇيرىغاندەك چۈشىنىش نىئىتىنى ئاتا قىلىپ بىرىشىنى ۋە ئىسلام دىنىغا كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمەن.

شۇنىڭ بىلەن بىلەن بىرگە، پۈتۈن دۇنيا مۇسۇلمانلىرىغا، مۇجاھىدلارغا، مۇجاھىدلارنىڭ ئاتا-ئانىلىرىغا، شەھىدلەرنىڭ ئائىلە-تاۋابىئاتلىرىغا، بولۇپمۇ، زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان ئاجىز، بىچارە مۇسۇلمانلارغا ۋە كاپىرلارنىڭ قاراڭغۇ زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا ئاللاھ ئۆزى ئىگە بولۇپ رەھىم قىلىشىنى، ئۇلارغا سەبىر ئاتا قىلىشىنى، ئۇلارنىڭ گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلىشىنى ۋە نېئىمەتلىك جەننەتلەرگە مۇيەسسەر قىلىشىنى سورايمەن. ئامىين!

2016_10_5

1438_1_3

مۇندەرىجە

1.....	ئابدۇلھەق داموللامنىڭ تەقىرىزى
2.....	ئۇستاز مۇپتى ئەبۇ زەر ئەززامنىڭ تەقىرىزى
6.....	كىرىش سۆز
11.....	مۇندەرىجە
1- باب	ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى ۋە جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى توغرىسىدا
16.....	
16.....	1. ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى
2. ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىدىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى توغرىسىدا	20
2- باب	جىھاد ۋە ئۇنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا
24.....	
24	جىھاد ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە
24	جىھاد سۆزىنىڭ لۇغەت ۋە شەرىئەتتىكى مەنىسى
24	ئاللاھ يولىدا قىلىنىدىغان جىھادنىڭ باسقۇچلىرى
24	نەپسىگە ۋە شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش ئىككى باسقۇچ بىلەن بولىدۇ
26	ئاللاھ يولىدىكى جىھادنىڭ ھۆكۈمى
27	تەلەپ جىھادى
29	مۇداپىئە جىھادى
38.....	جامائەتلەر بۆلۈنۈپ كەتكەن ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا ئىختىلاپلار بار بولغان ھالەتلەردىمۇ جىھاد قىلىش پەرىزمۇ ؟
3- باب	جان، مال ۋە تىل بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا
40.....	
40	جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا
43	ئاياللارغا جىھاد پەرز بولامدۇ؟
46	ئاياللار ئىستىشھادى (يەنى پىدائىي) ئەمىلىيىتى قىلسا بولامدۇ؟
48	پۇل - مال بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا
55.....	مۇجاھىدىلارغا تەۋسىيە

- 55..... تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا
- ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جان ۋە مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى چۈشۈپ كېتەمدۇ؟..... 58.....
- رەسۇلۇللاھ قاتناشقان جەڭلەر..... 60
- 4- باب شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى 66.....
- شېھىدلىكنىڭ تۇنۇشتۇرۇلىشى 66
- شېھىدلەرنىڭ تۈرلىرى 67
- شېھىدلىكنىڭ شەرتلىرى 68.....
- مۇرتەس (ئېغىر دەرىجىدە ياردار بولغان كىشى) نىڭ ھۆكۈمى 69
- كىفەنلەش، يۇيۇش ۋە دەپنە قىلىش 71.....
- شېھىدلارغا ناماز ئوقۇشنىڭ ھۆكۈمى 72
- الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا 74
- 5- باب غەنىمەت توغرىسىدا 81.....
- كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال - مۈلۈكنىڭ شەرىئى تەقسىماتلىرى 83.....
- ئۇرۇش قىلماستىن قولغا كەلگەن مال - مۈلۈكنىڭ ھۆكۈمى 85.....
- غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچىلارنىڭ جازاسى 86.....
- كاپىرلاردىن كەلگەن سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلىش جائىزمۇ؟ 90
- 6- باب ئەسلى كاپىرلار توغرىسىدا 92.....
- كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدا 92
- كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدىكى دەلىللەر 92
- كاپىرلار ئەسكەر ۋە پۇقرا (خەلق) دەپ ئايرىلامدۇ؟ 105
- مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرىئى تاكتىكىلار توغرىسىدا 106
- جەڭنىڭ ئەدەپلىرى ھەققىدە 111
- مۇجاھىدلار راستىنلا تىرورچىمۇ، ئۇلارنىڭ نىشانى پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈشمۇ؟ 112
- كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنىڭ ھۆكۈمى 113

خۇلاسىە.....	120
كاپىرلارنىڭ ئەسىرلىرى توغرىسىدا	123
مۇسۇلمان ئەسىرلەرنى قىدىيە بېرىپ قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى ئەسىرلىكتىن خالاس قىلىش ھەققىدە	126
كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا	129
دەۋەت قىلىش	129
ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش توغرىسىدا	134
كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا	137
ئۇرۇش قىلماسلىققا سۈلھى تۈزۈلمىگەن كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلۇقى ...	145
ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا	146
7- باب كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قالدۇرغان قىلىۋېلىش مەسىلىسى توغرىسىدا	149
قالدۇرغان مەسىلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەر	156
مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلار	157
مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا قالدۇرغان مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ ھۆكۈمى قانداق بولىدۇ؟	158
قالدۇرغان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، ئۇلارنىڭ دىيىتىنى ۋە ياكى كافىيەتتىن بېرىشكە توغرا كېلەمدۇ؟	159
8- باب مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى	160
مۇرتەدلەرنىڭ تۇنۇشتۇرۇلىشى	160
مۇرتەدلەر «لا إله إلا الله» تەۋھىد كەلىمىسىنى دەيدىغان كىشىلەر تۇرسا، ئۇلارنى نېمە ئۈچۈن ئۆلتۈرمىز ۋە ھالبۇكى رەسۇللاھ مۇنداق دېگەن تۇرسا دېگەن شۈبھىگە رەددىيە	160
مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشنىڭ شەرىئى ھۆكۈمى توغرىسىدا	165
مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرى	168
مۇرتەد ئاياللارنىڭ شەرىئى ھۆكۈمى توغرىسىدا	171
مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟	173

174	مۇرتەدلەرنىڭ بالىلىرىنىڭ ئەھكاملىرى
176	مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟
177	بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن كېتىدىغان شەرتلەر توغرىسىدا
182	مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ ئەھكاملىرى
183	مۇرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىزمۇ؟
184	مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبە قىلىش كەيپىيىتى ھەققىدە
187	مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش كىملىرىگە دۇرۇس بولىدۇ؟
192	مۇرتەدلەرنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا
194	مۇرتەدلەرنىڭ مىراسى توغرىسىدا
195	مۇرتەدلەرنىڭ نىكاھ مەسىلىسى توغرىسىدا
198	ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە شانۇ - شەۋكەت بىلەن قوغدىنىۋالغان مۇرتەدلەر ھەققىدە
199	مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى
208	مۇرتەدلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى ھەممىسى ئۆلتۈرۈش ھۆكۈمىدە ئوخشاش
212	مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا
217	مۇرتەد ھاكىمىيەتلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مەسىلىسى توغرىسىدا
218	مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا
221	مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسەرلىرى توغرىسىدا
223	پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەققىدە
229	تاغۇت ئەسكەرلىرىگە رسالە
9	باب دىن، جان، يۈز - ئابروي ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا جىھاد قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا
241	10 - باب قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا
245	11 - باب مۇناپىقلار توغرىسىدا
249	مۇناپىقلارنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟

مۇناپىقلار ھەققىدىكى خۇلاسە..... 251

12- باب باغىيلار بىلەن ئۈرۈش قىلىش توغرىسىدا 253

الحمد لله وحده والصلاة والسلام على رسول الله اما بعد

1- باب الله يولدا جهاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى ۋە جهادتتىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى توغرىسىدا

1. الله يولدا جهاد قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى

مەن بۇ كىتابتا ئالدى بىلەن، الله نىڭ جامالىنى كۆرۈشكە ھەقىقى ئاشىق بولغان ۋە الله نىڭ ئازابىدىن قورقىدىغان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، مۇجاھىدقا ئاخىرەتتە تەييارلانغان ساۋابلار، شېھىدلەرگە بېرىلىدىغان مۇكاپاتلار، جهاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايەتلىرى ۋە ئاقىۋەتلىرى ھەققىدە بايان قىلىنغان ئايەت ۋە ھەدىسلەردىن ئازراق بايان قىلىپ ئۆتۈشنى توغرا كۆردۈم.

الله ئۆز بەندىلىرىنى بىردىن - بىر قۇبۇل قىلىنىدىغان دىن، ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل ئەمەل قىلىشنى تەلپ قىلدى. شۇنداقلا بەندىلەرنىڭ تەبىئەتلىرىنى بىلگەچكە، ئىبادەتكە ئاتلىنىش جەريانىدا چارچاپ قالماسلىقى ۋە تېخىمۇ مۇستەھكەم تۇرۇشى ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلغۇچى بەندىلىرىگە، دۇنيادا ۋە مەڭگۈلۈك ياشاش ھاياتى بولغان ئاخىرەتتە، نۇرغۇنلىغان مۇكاپاتلارنى بېرىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

ئى ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم ۋە ئىمانى بۇرادەرلىرىم! الله سۇبھانەھۇۋەتەئالا مۇسۇلمانلارنىڭ مۇقەددەس زېمىنلىرى، ئىسلامىي شەھەرلىرىنى قوغداشتا جىھادنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى، مۇجاھىدقا ئاخىرەتتە بېرىلىدىغان ساۋابلار ۋە پەزىلەتلىرىنى؛ جىھاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايەتلىرىنى ۋە ئاقىۋەتلىرىنى ئىككى يۈزدىن ئارتۇق ئايەتتە بايان قىلدى. شۇنىڭدەك پەيغەمبەر ﷺ مۇ ھەدىس شەرىپلەردە جىھاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا ۋە جىھاد ئىبادىتىنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنى نۇرغۇن ھەدىسلەردە بايان قىلغان.

الله قۇرئاندا ھەقىقى مۆئمىن بەندىلىرىنىڭ سۈپىتىنى بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾
﴿شۈبھىسىزكى، (ھەقىقىي) مۆئمىنلەر الله قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان

كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىماندا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن ئاللاھنىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىلاردۇر» [15].

دېمەك، جىھاد ئىبادەت ئىماندا سادىقلىقنىڭ بەلگىسى ئىكەن. جىھاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارغا ئاللاھ دۇنيادىكى غەلبە نۇسرەتلىرىنى ۋە ئاخىرەتتىكى بۈيۈك ئەجرى مۇكاپاتلارنى ۋەدە قىلدى.

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هَلْ أَدُلُّكُمْ عَلَىٰ تِجَارَةٍ تُنْجِيكُمْ مِّنْ عَذَابِ أَلِيمٍ {10} تُمْنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنفُسِكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ {11} يَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلْكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ {12} وَأُخْرَىٰ تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ {13}﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە سىلەرنى قاتتىق ئازابتىن قۇتۇلدۇرىدىغان بىر تىجارەتنى كۆرسىتىپ قويايمۇ؟ [10]. ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە (چىن) ئىمان ئېيتقايسىلەر، ئاللاھنىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلغايىسىلەر، ئەگەر بىلسەڭلار، سىلەر ئۈچۈن بۇ ياخشىدۇر [11]. (شۇنداق قىلساڭلار) ئاللاھ سىلەرنىڭ گۇناھلىرىڭلارنى مەغپىرەت قىلىدۇ، سىلەرنى ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرگۈزىدۇ، دائىمىي تۇرالغۇ بولغان جەننەتلەردىكى گۈزەل سارايلاردا (تۇرغۇزىدۇ)، بۇ چوڭ مۇۋەپپەقىيەتتۇر [12]. سىلەرگە (مەرھەمەت قىلىنىدىغان) سىلەر ياخشى كۆرۈدىغان ئىككىنچى بىر نېمەت ئاللاھتىن كېلىدىغان نۇسرەت ۋە يېقىن غەلبە (يەنى مەككىنىڭ پەتھى قىلىنىشى) دۇر، (ئى مۇھەممەد!) مۇئمىنلەرگە (بۇ روشەن مەرھەمەت بىلەن) خۇش خەۋەر بەرگىن [13].﴾ (سۇرە سەق)

ئاللاھ يۇقارقى ئايەتتە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئايەتلەردە جىھاد ئىبادەتىنى قىلغۇچىلارغا بۈيۈك ساۋابلارنىڭ بارلىقىنى بايان قىلدى. ئەگەر بىز بۇ ھەقتىكى ئايەتلەرنى بايان قىلساق بۇ ۋاراقچىلار ئازلىق قىلىدۇ. ۋە لېكىن ئاللاھقا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىمانى بار قېرىنداشلار ئەلۋەتتە

بۇ پەزىلەتلەرگە ئىنتىلىدۇ.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَفِي ذَلِكَ فَلْيَتَنَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ﴾ (26) ﴿قَزِيقُ قُوحٍ﴾ شۇنىڭغا

قزىقسۇن!﴾ (سۈرە مۇتەففىن)

رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەم ئىلاھىي ۋەھىيلەر ئارقىلىق نۇرغۇنلىغان ھەدىسى مۇبارەكلىرىدە بۇ ئىبادەتكە بېرىلىدىغان ئالىي مۇكاپاتلارنى بايان قىلدى. بۇ ھەقتە كەلگەن ھەدىسلەرنىڭ ھەممىنى بۇ جايدا كەلتۈرسەك كىتاب ئۇزىراپ كېتىدۇ. ئەمما مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە كەلگەن پەزىلەتلىك ھەدىسلەردىن بىر قانچىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن. مانا بۇ ھەدىسلەر بولسا ئىنشا الله ، الله قا ھەقىقىي ئىمانى بار مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى الله يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلاندىرىدۇ.

6091 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَا يَجْتَمِعَانِ فِي النَّارِ مُسْلِمٌ قَتَلَ كَافِرًا ثُمَّ سَدَّ

وَقَارَبَ وَلَا يَجْتَمِعَانِ فِي جَوْفِ مُؤْمِنٍ عُبَارٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَفِيحُ جَهَنَّمَ وَلَا يَجْتَمِعَانِ فِي قَلْبِ عَبْدٍ الْإِيمَانُ وَالْحَسَدُ.

6091 - ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «الله يولىدا

(يەنى جىھادتا) كاپىرنى ئۆلتۈرگەن، ئاندىن توغرا يولدا ماڭغان ۋە ئوتتۇراھال يول تۇتقان مۇسۇلمان (دوزاختا) كاپىر بىلەن جەم بولمايدۇ. مۇئمىننىڭ قورسىقىدا الله يولىدا كىرىپ كەتكەن چاڭ - توزاڭ بىلەن جەھەننەمنىڭ تۈتۈنى جەم بولمايدۇ. الله قا ئىمان كەلتۈرگەن بىر مۇئمىننىڭ قەلبىدە ئىمان بىلەن ھەسەت جەم بولمايدۇ». (نەسائى: 3109)

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: «مَقَامُ الرَّجُلِ فِي الصَّفِّ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَفْضَلُ

مِنْ عِبَادَةِ سِتِّينَ سَنَةً».

ئىمران ئىبنى ھۈسەين ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن:

«بىراۋنىڭ الله يولىدىكى مۇجاھىدلار سېپىدە تۇرغىنى 60 يىل ئىبادەت قىلغىنىدىن

ئەۋزەلدۇر». («ئەلكەبىر» ۋە «ئەلئەۋسەت»)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَصَامَ

رَمَضَانَ كَانَ حَقًّا عَلَى اللَّهِ أَنْ يُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ جَاهِدًا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ جَلَسَ فِي أَرْضِهِ الَّتِي وُلِدَ فِيهَا فَقَالُوا يَا رَسُولَ اللَّهِ

أَفَلَا تُبَشِّرُ النَّاسَ قَالَ إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ أَعَدَّهَا اللَّهُ لِلْمُجَاهِدِينَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ مَا بَيْنَ الدَّرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللَّهَ فَاسْأَلُوهُ الْفَرْدَوْسَ فَإِنَّهُ أَوْسَطُ الْجَنَّةِ وَأَعْلَى الْجَنَّةِ أَرَاهُ فَوْقَهُ عَرْشُ الرَّحْمَنِ وَمِنْهُ تَفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ. رواه البخاري.

ئەبۇ ھۈرەيرە رضي الله عنه دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «كىمكى ئاللاھقا، ئاللاھنىڭ ئەلچىسىگە ئىمان كەلتۈرسە، ناماز ئوقۇپ زاكات بەرسە، زامزان ئېيىدا روزا تۇتسا، ئۇ ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلسۇن ياكى ئۆزى تۇغۇلغان زېمىنىدا مۇقىم ئولتۇرسۇن، ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزۈش ئاللاھنىڭ ئۈستىگە ھەق بولىدۇ، يەنى ئاللاھ ئۆز ئۈستىگە ئالىدۇ.» ئۇلار: «بۇنىڭ بىلەن خۇش - خەۋەر بەرمەيلىمۇ؟» دېگەندە، رەسۇلۇللاھ ﷺ دېگەن: «ھەقىقەتەن جەننەتتە 100 دەرىجە بار بولۇپ، ئاللاھ ئۇ دەرىجىلەرنى ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغان مۇجاھىدلار ئۈچۈن تەييارلاپ قويغاندۇر، ئىككى دەرىجىنىڭ ئارىلىقىدىكى پەرق، ئاسمان - زېمىننىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرققەك چوڭدۇر، ئاللاھ دىن سوراپ قالساڭلار فەردەۋس دېگەن جەننەتنى سوراڭلار، ھەقىقەتەن بۇ جەننەت جەننەتلەرنىڭ قاپ ئوتتۇرىسىدا شۇنداقلا ئەڭ ئۈستىدە، باشقا جەننەتلەرنىڭ ئۈستەڭلىرى مۇشۇ جەننەتتىن ئېقىپ چىقىدۇ.» (بۇخارى رىۋايەت قىلغان)

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ يَا أَبَا سَعِيدٍ مَنْ رَضِيَ بِاللَّهِ رَبًّا وَبِالْإِسْلَامِ دِينًا وَمُحَمَّدٍ نَبِيًّا وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ فَعَجِبَ لَهَا أَبُو سَعِيدٍ فَقَالَ أَعِدْهَا عَلَيَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ فَقَعَلَ ثُمَّ قَالَ وَأُخْرَى يُرْفَعُ بِهَا الْعَبْدُ مِائَةً دَرَجَةٍ فِي الْجَنَّةِ مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ قَالَ وَمَا هِيَ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الْجِهَادُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ .

ئەبۇ سەئىد خۇدرى رضي الله عنه دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ : ئى ئەبۇ سەئىد! كىمكى پەرۋەردىگارىنىڭ ئاللاھ، دىنىنىڭ ئىسلام، پەيغەمبىرىنىڭ مۇھەممەد ﷺ بولغانلىقىدىن مەمنۇن بولسا، ئۇنىڭغا جەننەت ۋاجىب بولىدۇ، - دېدى. مەن بۇ سۆزدىن ھەيران قېلىپ: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئۇ سۆزنى ماڭا قايتا ئېيتىپ بەرسەڭ، - دېدىم. پەيغەمبەر ﷺ قايتا ئېيتىپ بەردى. ئاندىن: يەنە بىر ئەمەل باركى، بەندىنىڭ جەننەتتىكى دەرىجىسى ئۇ ئەمەل بىلەن يۈز دەرىجە كۆتۈرۈلىدۇ. ھەربىر دەرىجىنىڭ ئارىلىقى ئاسمان - زېمىننىڭ ئارىلىقىدەك كېلىدۇ، - دېدى. مەن: ئى ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى! ئۇ قايسى ئەمەل؟ - دەپ سورىدىم. پەيغەمبەر ﷺ : ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىشتۇر، ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىشتۇر، - دەپ جاۋاب بەردى. (مۇسلىم: 1884)

وَعَنْ أَنَسٍ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ: " جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ، وَأَنْفُسِكُمْ،

وَأَلْسِنَتِكُمْ " رَوَاهُ أَحْمَدُ، وَالتَّيَمِيُّ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ

ئەنەس ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىندۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «مۇشرىكلارغا قارشى ماللىرىڭلار، جانلىرىڭلار ۋە تىللىرىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار» (ئەھمەد ۋە نەسائى رىۋايەت قىلغان)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز مۇجاھىدلارنىڭ پەزىلىتى ۋە ئۇلارغا بىرىلىدىغان مۇكاپاتلار ھەققىدە توختىلىدىغان بولساق ئىنتايىن كۆپ، لېكىن يۇقارقى دەلىللەر ئاللاھقا ھەقىقىي ئىمان ئېيتقان كىشىلەرگە ئەمەل قىلىشقا ئىنتىلىشى ئۈچۈن يېتەرلىكتۇر.

2. ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىدىن ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ

جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئاللاھ جىھاد ئىبادىتىنى قىلغۇچىلارنىڭ مۇكاپاتىنى يۇقىرى قىلغىنىدەك، جىھاد ئىبادىتىدىن ئۆزىسىز ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنى ھەم بەك ئېغىر قىلدى.

فَقَالَ تَعَالَى ﴿ قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ

كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ ﴾

﴿ئېيتقىنىكى، «ئەگەر سىلەرنىڭ ئاتاڭلار، ئوغۇللىرىڭلار، قېرىندىشىڭلار، خوتۇنلىرىڭلار، ئۇرۇق - تۇغقانلىرىڭلار (ھەمدە ئۇلاردىن باشقىلار)، تاپقان پۇل - ماللىرىڭلار، ئاقماي قېلىشىدىن قورققان تىجارىتىڭلار، ياخشى كۆرىدىغان ئۆيلىرىڭلار سىلەر ئۈچۈن ئاللاھ تەن، ئاللاھ نىڭ پەيغەمبىرىدىن ۋە ئاللاھ نىڭ يولىدا جىھاد قىلىشتىنمۇ سۆيۈملۈك بولسا (يەنى شۇلار بىلەن بولۇپ كېتىپ، ئاللاھ نىڭ پەيغەمبىرىگە ياردەم بەرمىسەڭلار)، ئۇ ھالدا سىلەر تاكى ئاللاھ نىڭ ئەمر (يەنى مەككىنى پەتھى قىلىش ئىزنى) كەلگۈچە كۈتۈڭلار، ئاللاھ پاسىق قەۋمنى (يەنى ئاللاھ

نىڭ دىنىنىڭ چەك - چېگرىسىدىن چىقىپ كەتكۈچىلەرنى) ھىدايەت قىلمايدۇ»
[24]. ﴿سۈرە تەۋبە

اللّٰهُ تَائِلًا يَهَنهُ مُنْدَاق دَهِدُو: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ انْفِرْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾ [38] إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبْكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّهُ شَيْئًا وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ﴾ [39]

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە اللّٰھ نىڭ يولدا جىھاد قىلىشقا چىقىڭلار دېيىلسە، نېمىشقا يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟ دۇنيا ھاياتىنى ئاخىرەتتىكى (بەخت) بىلەن تېگىششكە رازى بولدۇڭلارمۇ؟ دۇنيا ھاياتىدىن بەھرىمەن بولۇش ئاخىرەتنىڭ نېئمەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئەرزىمەس نەرسىدۇر [38]. ئەگەر سىلەر جىھادقا چىقمىساڭلار اللّٰھ سىلەرگە قاتتىق ئازاب قىلىدۇ. سىلەرنى ھالاك قىلىپ ئورنۇڭلارغا سىلەردىن باشقا قەۋمنى كەلتۈرىدۇ، سىلەر اللّٰھ غا قىلچە زىيان يەتكۈزەلمەيسىلەر، اللّٰھ ھەرنەرسىگە قادىردۇر﴾ [39]. ﴿سۈرە تەۋبە

ئىمام قۇرتۇبى بۇ ئايەتنى شەرھىلەپ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ئايەتنى كەرىمە جىھادنى تەرك ئەتكەن، جىھادتىن ئولتۇرۇپ قالغان، جىھادقا چىقىشقا ئالدىرىمىغان كىشىلەرگە اللّٰھ تەرىپىدىن بېرىلگەن ئەيىبلەش ۋە سۆكۈشتۈر. ﴿انْفَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ﴾ «يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟» دېگەن سۆزى: «زېمىننىڭ نېئمەتلىرىگە، بۇ يەردە يەرلىشىپ قىلىشقا رازى بولدۇڭلارمۇ» - دېگەن بولىدۇ.

ئىمام (يەنى مۇئمىنلەر ئەمىرى) بىرەر قەۋمگە مۇئەييەنلەشتۈرۈپ، جىھادقا ئەمىر قىلسا، ئۇلارنىڭ جىھادقا ئېغىرلىق قىلىشى جائىز بولمايدۇ. چۈنكى، ئىمامنىڭ جىھادقا بۇيرىشى بىلەن جىھاد ئۇلارنىڭ ئۈستىگە پەرز ئەين بولىدۇ. [

اللّٰهُ تَائِلًا يَهَنهُ مُنْدَاق دَهِدُو: ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ (81) فَلْيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلْيُكْسِبُوا كَثِيرًا جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ﴾ (82) فَإِنْ رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَائِفَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأْذَنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَنْ تَخْرُجُوا

مَعِيَ أَبَدًا وَلَنْ تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًّا إِنَّكُمْ رَضِيتُمْ بِالْقُعُودِ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَاقْعُدُوا مَعَ الْخَالِفِينَ (83) وَلَا تَصَلَّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ

مَاتَ أَبَدًا وَلَا تَقُمْ عَلَى قَبْرِهِنَّ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَاتُوا وَهُمْ فَاسِقُونَ (84) ﴿

﴿رەسۇلۇللاھقا خىلاپلىق قىلىپ (تەبۇك غازىتىغا چىقماي) قېلىپ قالغانلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆيلىرىدە بەخىرامان ئولتۇرغانلىقلىرى بىلەن خۇشال بولۇشتى، ئۇلار ئاللاھنىڭ يولىدا ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشنى ياقىتۇرمىدى، ئۇلار (بىر-بىرىگە): «ئىسسىقتا چىقماڭلار» دېيىشتى. (ئى مۇھەممەد! ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «جەھەننەمنىڭ ئوتى تېخىمۇ قىزىقتۇر. ئەگەر ئۇلار چۈشىنىدىغان بولسا، (ئەلۋەتتە ئىسسىقتا رەسۇلۇللاھ بىلەن بىرگە چىقاتتى)» (81). ئۇلار قىلمىش (گۇناھ)لىرىنىڭ جازاسى ئۈچۈن، ئاز كۈلسۇن، كۆپ يىغىلسۇن (82). ئەگەر ئاللاھ سېنى (تەبۇك غازىتىدىن) قايتۇرۇپ (ئۆزىسىز قېلىپ قالغان مۇناپىقلاردىن) بىر تۈركۈمنىڭ يېنىغا ئېلىپ بارسا، ئۇلار (ئىككىنچى بىر غازاتقا) چىقىشقا سەندىن ئىزنى سورىسا، (ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «سىلەر مەن بىلەن بىللە مەڭگۈ (غازاتقا) چىقماڭلار، ھەرگىز مەن بىلەن بىللە چىقىپ ئۇرۇش قىلماڭلار. شۈبھىسىزكى، سىلەر دەسلەپكى قېتىمدا (چىقماي، ئۆيۈڭلاردا بەخىرامان) ئولتۇرۇشقا رازى بولدۇڭلار، ئەمدى (غازاتقا چىقماي) قېلىپ قالغۇچىلار (يەنى ئاياللار، كىچىك بالىلار) بىلەن ئولتۇرۇڭلار» (83). (ئى مۇھەممەد! سەن ئۇلارنىڭ ئارىسىدىن ئۆلگەن ھېچبىر ئادەمنىڭ نامىزىنى چۈشۈرمىگەن، (دەپنە قىلىش، زىيارەت ياكى دۇئا ئۈچۈن) ئۇنىڭ قەبرىسى ئۈستىدىمۇ تۇرمىغىن! چۈنكى، ئۇلار ئاللاھنى ۋە ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرىنى ئىنكار قىلدى. ئۇلار پاسىق ھالىتى بىلەن ئۆلدى

84. ﴿ (سۈرە تەۋبە)

ئاللاھ سىزگە رەھمەت قىلسۇن! بۇ ئايەت كەرىمىدىكى جىھادتىن ئارقىدا قالغان، ئۇنىڭغا چىقماي ئولتۇرۇۋالغان، جىھاد ئۈچۈن پۇل-مال سەرپ قىلىشنى يامان كۆرگەن كىشىلەرگە بېرىلگەن قورقۇنچلۇق، دەھشەتلىك ۋەدە، چوڭ خارلىق ۋە ئۇلارنىڭ ئېچىنىشلىق ھالىغا قارال!

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من مات ولم يغز، ولم يحدث به نفسه،

مات على شعبة من نفاق). رواه مسلم.

ئەبۇ ھۇرەيرە رضي الله عنه دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «كىمكى غازاتقا چىقماي ۋە غازات قىلىشنى كۆڭلىگىمۇ كەلتۈرمەي ئۆلسە، نىپاق ئالامەتلىرىدىن بىرىنىڭ ئۈستىدە ئۆلگەن بولىدۇ». (مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ: [بۇ ھەدىس بىزلەرگە جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاش بولسا مۇناپىقلىقنىڭ سۈپىتى ئىكەنلىكىنى روشەنلەشتۈرۈپ بىرىدۇ] دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەئىۋا 28-436 بەت)

ئىبنى ئۆمەر رضي الله عنه دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «إِذَا تَبَايَعْتُمْ بِالْعِيْنَةِ وَأَخَذْتُمْ أَذْنَابَ الْبَقَرِ وَرَضِيتُمْ بِالزَّرْعِ وَتَرَكْتُمُ الْجِهَادَ سَلَّطَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ ذُلًّا لَا يَنْزِعُهُ حَتَّى تَرْجِعُوا إِلَى دِينِكُمْ» «جازانە

ئارىلاش سودا بىلەن شۇغۇللانساڭلار، (پەرزئەين بولغان) جىھادنى تەرك ئېتىپ چارۋا - ماللارنى بېقىش ۋە كۆپەيتىش بىلەن مەشغۇل بولساڭلار ۋە تېرىقچىلىق بىلەن قانائەتلەنسەڭلار، اللە تائالا شۇنداق بىر خارلىققا مۇپتىلا قىلىپ قويۇدىكى، تاكى سىلەر دىنىڭلارغا قايتىمىغۇچە (يەنى دىنىڭلار كۆرسىتىپ بەرگەن جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلمىغۇچە) ئۇ خارلىقنى ئۈستۈڭلاردىن

كۆتۈرۈۋەتمەيدۇ.» (ئۇ ھەدىسنى ئەبۇ داۋۇد ياخشى سەنەد بىلەن رىۋايەت قىلغان، ئەلبانى سەھىغا نىسبەت بەرگەن)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! سىز شۇنى كۆرۈۋالالايسىزكى، جىھادنى تەرك ئېتىش مۇسۇلمانلارنىڭ خارلىققا قېلىشنىڭ سەۋەبلىرىدىندۇر. بۇنى ئۆزگەرتىش جىھادقا قايتىش بىلەن بولىدۇ. بولۇپمۇ تاغۇتلارغا جىھاد قىلىشتەك پەرز ئەين بولغان جىھادقا قايتىش بىلەن بولىدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! جىھادتىن ئۆزىسىز ئولتۇرۇپ قالغۇچىلارنىڭ جازاسى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ئېغىر ئىكەنلىكى ھەققىدە كەلگەن ئايەت ۋە ھەدىسلەر ئىنتايىن كۆپ ئىكەن. مەن يۇقارقى دەلىللەرنى كەلتۈرۈش بىلەن كۇپايىلەندىم. ۋە لېكىن قېرىنداشلىرىمغا بولغان تەۋسىيەلىرىم - جىھاد ئىبادىتىدىن ئۆزىسىز ئولتۇرۇپ قالمايلى! اللە ھەممىمىزگە رەھمەت قىلسۇن! ۋە ئەمەل قىلىشقا نەسىپ قىلسۇن!

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! پۇشايمان پايدا بەرمەيدىغان كۈن يىتىپ كىلىشتىن ئىلگىرى ۋە ھاياتىمىزدىن ئايرىلىشتىن ئىلگىرى، اللە يولىدا جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنايلى!

2- باب جەھاد ۋە ئۇنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

جەھاد ھەققىدە قىسقىچە چۈشەنچە

جەھاد سۆزىنىڭ لۇغەت ۋە شەرىئەتتىكى مەنىسى

لۇغەت مەنىسى: سۆز- ھەرىكەتتە تاقىتىنىڭ يېتىشىچە كۈچ- قۇۋۋىتىنى چىقىرىش.
شەرىئەتتىكى مەنىسى: مۇسۇلمانلار كاپىر، باغىي، مۇرتەد ۋە اللە ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇشتا بارلىق كۈچ - قۇۋۋىتىنى چىقىرىش دېگەنلىكتۇر.

اللە يولىدا قىلىنىدىغان جەھادنىڭ باسقۇچلىرى

جەھاد تۆت باسقۇچ بىلەن بولىدۇ.

1. ئۆز نەپسىگە قارشى جەھاد قىلىش.
2. شەيتانغا قارشى جەھاد قىلىش.
3. كاپىرلار ۋە مۇرتەدلەرگە قارشى جەھاد قىلىش.
4. زالىملار، بىدئەتچىلەر ۋە مۇنكەر ئىشلارنى قىلغۇچىلارغا قارشى جەھاد قىلىش.

نەپسىگە ۋە شەيتانغا قارشى جەھاد قىلىش ئىككى باسقۇچ بىلەن بولىدۇ

1. دىنغا تەسىر كۆرسىتىدىغان ھەرقانداق شەك- شۈبھە، بۇزۇق، باتىل ئەقىدىلەردىن مۇداپىئەلىنىش.

2. نەپسانىي شەھۋەتلەر ۋە بۇزۇق پىكىر - خىياللاردىن مۇداپىئەلىنىش.
بىرىنچىسى، ھەقىقىي ئىشەنچىدىن كېيىن؛ ئىككىنچىسى، ھەقىقىي جاپالاردىن كېيىن مۇقىملىشىدۇ.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئۆز نەپسىگە قارشى جەھاد قىلىش بولسا ئەڭ مۇھىم ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ. چۈنكى، ئىنساننى نەپسى گۇناھ مەئسىيەتلەرگە كۆپ بۇيرۇيدۇ.

اللە بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا أُبَرِّئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّي إِنَّ رَبِّي غَفُورٌ

رَحِيمٌ (53)﴾

﴿مەن ئۆزۈمنى ئاقلىمايمەن: نەپسى دېگەن نەرسە ھەقىقەتەن يامان ئىشلارغا كۆپ بۇيرۇيدۇ، پەرۋەردىگارم رەھمەت قىلىپ (ساقلىغان) ئادەم بۇنىڭدىن مۇستەسنا. مېنىڭ پەرۋەردىگارم ھەقىقەتەن مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر؛ ناھايىتى مېھرىبانىدۇر﴾ [53].

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ حُجِبَتِ النَّارُ بِالشَّهَوَاتِ وَحُجِبَتِ الْجَنَّةُ بِالْمَكَارِهِ

ئەبى ھۇرەيرە ر.ئ. دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە ھەقىقەتەن رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جەھەننەم نەپسى خالايدىغان نەرسىلەر بىلەن ئۇرالغان. جەننەت بولسا نەپسىگە ئېغىر كىلىدىغان نەرسىلەر بىلەن ئۇرالغان.»

دېمەك، بىز نەپسىمىزنىڭ كەينىدىن ماڭىدىغا بولساق، ئۇ بىزنى يامان ئىشلارغا چاقىرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز نەپسىمىزگە قارشى جىھاد قىلىشىمىز لازىم.

نەپسىمىز بىلەن بولغان جىھاد بولسا ئىنسانلارغا ئەڭ ئېغىر كىلىدىغان ئىبادەتتۇر. ئەمما بۇنى قىلىشىمىزغا سەۋەپ بولىدىغان ئامىللار ھەم بار بولۇپ، بىز شۇ يوللار ئارقىلىق بۇ ئىبادەتنى قىلىشقا مۇيەسسەر بولالايمىز.

1- الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىشتا تاقىتىمىزنىڭ ئەڭ يۇقىرى چېكىنى چىقىرىشقا تىرىشىشىمىز لازىم.

2- الله نىڭ بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى ھەقلىرىنى بىلىشىمىز ۋە ئۇنىڭغا ئەھمىيەت بېرىشىمىز لازىم.

3- الله قا تەقۋالىق قىلىشىمىز ۋە تەقۋالىقنىڭ مەنالىرىنى بىلىشىمىز لازىم.

4- قۇرئان كەرىمنى كۆپ تىلاۋەت قىلىشىمىز ۋە ئۇنىڭ مەنالىرىنى بىلىشكە تىرىشىشىمىز لازىم.

5- يولباشچىمىز مۇھەممەد ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ۋە ئىش ئىزلىرىغا ئەگىشىشىمىز لازىم.

6- الله نىڭ ئەمەل قىلغۇچى بەندىلىرىگە تەييارلىغان ئالى مۇكاپاتلىرىنى ھەر دائىم ئەسلەپ تۇرۇشىمىز لازىم.

7- ئاخىرەتنى ۋە الله نىڭ جازالىرىنى كۆپ ئەسلەپ تۇرىشىمىز لازىم.

8- ئىمانلىشىشنىڭ مۇھىملىقى ۋە ئۇنىڭ پايدىلىرىنى بىلىشكە ئەھمىيەت بېرىشىمىز لازىم.

9- ئىسلامى ئەخلاقى بىلەن ئەخلاقلىنىشىمىز لازىم.

شەيتانغا قارشى جىھاد قىلىش ھەم ئەڭ مۇھىم ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ.

اللھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ

مُبِينٌ (208)﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ئىسلام دىنىغا پۈتۈنلەي كىرىڭلار (يەنى ئىسلام دىنىنىڭ پۈتۈن ئەھكاملارىغا بويسۇنۇڭلار، بەزى ئەھكاملارغا ئەمەل قىلىپ، بەزى ئەھكاملارنى تەرك ئەتمەڭلار)، شەيتاننىڭ يوللىرىغا (ۋە ئىغۋاسىغا) ئەگەشمەڭلار، شەيتان سىلەرگە ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر [208].﴾ سۈرە بەقەرە

شەيتان بىزنىڭ دۈشمىنىمىزدۇر. بىز ئۇنىڭغا قارشى ھەر دائىم تەييار تۇرۇشىمىز لازىم. شەيتانلار چاقىرغان يوللارغا ماڭماستىن اللھ بۇيرىغان يولغا مېڭىشىمىز بولسا - شەيتانغا قارشى جىھاد قىلغانلىق ھېساپلىنىدۇ.

شەيتانلارغا قارشى بولغان جىھادنى قىلىشىمىزغا ھەم يۇقاردىن نەپسىمىز بىلەن بولغان جىھادتا لازىم تۇتۇشقا تىگىشلىك سەۋەبلەرنى لازىم تۇتىشىمىز ئىنتايىن زۆرۈر.

اللھ يولىدىكى جىھادنىڭ ھۆكۈمى

جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەسلى ھۆكۈمى پەرز كۇپايە بولۇپ، مۇسۇلمانلاردىن يېتەرلىك كىشىلەر چىقسا باشقىلاردىن ساقىت بولىدۇ.

اللھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لِيَنفِرُوا كَافَّةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِن كُلِّ فِرْقَةٍ مِّنْهُمْ طَائِفَةٌ لِّيَتَفَقَّهُوا فِي

الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ﴾

﴿مۇئمىنلەرنىڭ ھەممىسىنىڭ جىھادقا چىقىشى لايىق ئەمەس (ئۇلارنىڭ بىر تۈركۈمى جىھادقا چىقتى)، ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى ھەر بىر جامائەدىن يەنە بىر تۈركۈمى دىنىي ئالىم بولۇپ، ئۇلار قەۋمنىڭ قېشىغا قايتقاندىن كېيىن، قەۋمنىڭ اللھ تەن قورقۇشى ئۈچۈن، ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇش مەقسىتىدە نېمىشقا (ئىلىم تەلەپ قىلىشقا) چىقمىدى؟﴾ [122]. سۈرە تەۋبە

جىھاد ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

بىرىنچىسى، جىھادى تەلەپ. بۇ پەرز كۇپايە بولىدۇ.

ئىككىنچىسى، جىھادى دەپئىي بۇ پەرز ئەين بولىدۇ.

جىھاد بەزىدە دۈشمەننى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىش بىلەن بولسا (بۇنى ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى دەيمىز)، بەزىدە دۈشمەننىڭ مۇسۇلمانلارغا قىلغان تاجاۋۇزچىلىقىنى توسۇش ۋە يوق قىلىش بىلەن بولىدۇ (بۇنى مۇداپىئە جىھادى دەيمىز). جىھاد بەزىدە پەرز ئەين، بەزىدە پەرز كۇپايە بولىدۇ.

تەلەپ جىھادى

ھەقنى كېڭەيتىش جىھادى دېگەن — كاپىرلارنى ئىسلامغا چاقىرىش ئۈچۈن، دۈشمەننى قوغلاپ بېرىپ، دۈشمەن بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆز دىيارىدا ئۇرۇش قىلىشتۇر. مۇداپىئە جىھادى دېگەن — مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش باشلىغان دۈشمەنگە ئۇرۇش قىلىشتۇر.

ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنىڭ دەلىلى ئالە تائالانىڭ مۇنۇ سۆزىدۇر: ﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُوهُمْ وَأَقْعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشىڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، ئالە (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر. ﴿سۈرە تەۋبە

يەنە ئالە تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ﴾ (سەلەر ئەھلى كىتابتىن ئالە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار ئۆزەيرىنى ئالە نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسانى ئالە نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار ئالە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلىمىز دېگەن بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغاننىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، ئالە (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى

ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار ھالدا جىزىيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۇرۇش قىلىڭلار» (سۈرە تەۋبە)

الله تائالا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش، ئۇلارنى كۆزىتىش ۋە ئۇلارنى مۇھاسىرگە ئېلىشقا بۇيرۇدى. بۇ ئايەتلەر مەھكەم يەنى مەنىسى ئوچۇق ئايەتلەر بولۇپ، ئەڭ ئاخىرىدا نازىل بولغان ئايەتلەردىندۇر. ئۇ ئايەتلەرنى ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتكۈچى ئايەت يوق. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇزات بىلەن بىللە بولغان ساھابىلەر ھەمدە ئۇلاردىن كېيىنكىلەر تاكى الله تائالا ئۇلارغا زېمىننىڭ شەرق ۋە غەربلىرىنى فەتىھ قىلىپ بەرگىنىگە قەدەر ئۇ ئايەتلەرگە ئەمەل قىلىپ ماڭغان ئىدى.

پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمدا رسول الله ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة، فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله تعالى» «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر الله دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ الله نىڭ ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەقىقى بىلەن (يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرتى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۈستىگە». (بۇخارى رىۋايىتى)

بۇرەيدە ﷺ نىڭ ھەدىسىدە: «أن رسول الله صلى الله عليه وسلم كان إذا أمر أميرا على جيشه أو سرية أو صاه في خاصته بتقوى الله ومن معه من المسلمين خيرا، ثم قال اغزوا باسم الله قاتلوا من كفر بالله، اغزوا ولا تَغْلُوا ولا تغدروا ولا تُمَثِّلُوا ولا تقتلوا وليدا، وإذا لقيت عدوك من المشركين فادعهم إلى ثلاث خصال...» پەيغەمبەر ﷺ ئەسكەرلەرگە ياكى بىر قوشۇنغا ئەمىر تەيىنلىسە، يالغۇز ئۇ ئەمىرنى الله دىن تەقۋالىق قىلىشقا تەۋسىيە قىلاتتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغان مۇسۇلمانلارنى ياخشىلىققا تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن كېيىن مۇنداق دەيتتى: «الله نىڭ نامى بىلەن غازات قىلىڭلار، الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، غازات قىلىڭلار، خىيانەت قىلماڭلار، ئەھدىنى بۇزماڭلار، جەسەتنى پارچىلماڭلار، كىچىك بالىنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئەگەر سەن مۇشرىكلاردىن بولغان دۈشمىنىڭگە ئۇچراپ قالساڭ، ئۇلارنى ئۈچ خىسلەتكە چاقىرغىن...» (ئىمام مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

مانا بۇ دۈشمەنلەرنى ئىسلامغا چاقىرىش ئۈچۈن ئۇلارغا قارشى ئۇرۇشقا چىقىش ۋە ئۇنى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىش ھەققىدىكى ئوچۇق ۋە ئېنىق دەلىللەر بولۇپ، ھەقىقىي كېڭەيتىش جىھادى دېگەن مانا مۇشۇدۇر.

يۇقىرىدا بايان قىلىنغان ئايەت ۋە ھەدىسلەردىن ئىسلام دىنى پەقەت ئۆزىنى مۇداپىئە قىلىش ۋە تاجاۋۇزچىلىقنى قايتۇرۇش ئۈچۈنلا ئۇرۇش قىلىدۇ، - دەپ، ھەقىقىي كېڭەيتىش جىھادىنىڭ ئىسلام دىنىدىن ئىكەنلىكىنى ئىنكار قىلغان ئادەمنىڭ يۇقىرىقى ئايەتلەر ۋە ھەدىسلەرنى يالغانغا چىقارغۇچى ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايمىز.

كىمكى بىزنىڭ سەلف - سالىھلىرىمىز ئېلىپ بارغان ھەقىقىي كېڭەيتىش جىھادىنى تەپسىر قىلىشتا ئويلاشمايلا «جىھاد تاجاۋۇزچىلىقنى قايتۇرۇش ئۈچۈن بولغان ئىدى» دەپ، بۇ دەلىللەرنى بىلمەي ياكى تولۇق بىلىپ تۇرۇپ ھەقتىن يۈز ئۆرۈپ تەپسىر قىلسا، ھەقىقەتتىن يىراق ھالدا ئېزىپ كەتكەن بولىدۇ.

مۇداپىئە جىھادى

الله يولىدىكى جىھادنىڭ ئەسلىي ھۆكۈمى پەرز كۇپايە بولۇپ، تۆۋەندىكىدەك ئۈچ خىل ھالەتتە پەرز ئەينىگە ئايلىنىدۇ.

1 - بالاغەتكە يەتكەن مۇسۇلمان كىشى، مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار قارىمۇقارشى ئېلىشىش مەيدانىغا دۇچ كېلىپ قالسا، بۇ كىشىگە شۇ جىھاد پەرز ئەين بولىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ﴾
﴿ئى مۇئمىنلەر! (مۇشرىكلاردىن) بىرەر جامائەگە (يەنى دۈشمەن قوشۇنىغا) ئۇچراشقان چېغىڭلاردا ساباتلىق كۆرسىتىڭلار، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلار ئۈچۈن الله نى كۆپ ياد ئېتىڭلار﴾ [45]. (سۈرە ئەنفال 45 - ئايەت)

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا زَحَفًا فَلَا تُلْهُوهُمْ الْأُدْبَارُ﴾
﴿ئى مۇئمىنلەر! كاپىرلارنىڭ ھۇجۇمىغا دۇچ كەلگەن چېغىڭلاردا، ئۇلارغا ئارقاڭلارنى قىلماڭلار (يەنى قاچماڭلار)﴾
(سۈرە ئەنفال 15 - ئايەت)

پەيغەمبەر ﷺ ئۇرۇش مەيدانىدىن قېچىشنىڭ ئىنساننى ھالاكەتكە تاشلايدىغان يەتتە چوڭ گۇناھنىڭ بىرى ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ اجْتَنِبُوا السَّبْعَ الْمُؤْبَقَاتِ قِيلَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَمَا هُنَّ قَالَ الشِّرْكَ بِاللَّهِ وَالسَّحَرُ وَقَتْلُ النَّفْسِ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَكْلُ مَالِ الْيَتِيمِ وَأَكْلُ الرِّبَا وَالتَّوَلَّى يَوْمَ الرَّحْفِ وَقَذْفُ الْمُحْصَنَاتِ الْعَافِيَّاتِ الْمُؤْمِنَاتِ.

ئەبۇ ھۇرەيرە رضي الله عنه دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ : يەتتە خىل ھالاكەتلىك گۇناھتىن ساقلىنىڭلار! - دېدى. بەزىلەر: ئى رەسۇلۇللاھ! ئۇلار قايسى گۇناھلار؟ - دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر ﷺ ئۇلارغا: اللہ قا شېرىك كەلتۈرۈش، سېھىر قىلىش، ناھەق ئادەم ئۆلتۈرۈش، يېتىمنىڭ مېلىنى يەۋېلىش، ئۆسۈم يېيىش، جەڭ مەيدانىدىن قېچىش، ئىپپەتلىك، پاك مۇسۇلمان ئاياللارغا بوھتان چاپلاش قاتارلىقلار، - دېدى. (مۇسلىم)

مۇسۇلمانلارنىڭ بۈگۈنكى رىئالىتىغا قارايدىغان بولساق پۈتۈن دۇنيادا مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار ئوتتۇرىسىدا كەسكىن جەڭلەر بولىۋاتىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالغان دىيارلاردا تۇرىۋاتقان مۇسۇلمانلار كۈن بويى كاپىرلارنىڭ ھۇجۇمى ۋە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى شەھىد قىلىشى..... قاتارلىق ئېچىنىشلىق جەڭلەرگە دۇچ كەلمەكتە. مانا بۇ ھالەتلەر بولسا پەرز كۇپايە بولغان جىھادنى پەرز ئەينىلىككە ئېلىپ بارىدىغان ئامىللاردىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن دەۋرىمىزدىكى مۇسۇلمانلارغا كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز ئەينىدۇر.

اللہ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (36)﴾
﴿مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار. بىلىڭلاركى، اللہ تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى اللہ نىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرۈش، مەنئى قىلغان ئىشلىرىدىن چەكلىنىش بىلەن اللہ تىن قورققۇچىلارغا اللہ نىڭ ياردەم بېرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىدە بولۇڭلار)﴾ [36] (سۈرە تەۋبە)

2- مۇسۇلمانلار رايونلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، شۇ رايون ئەھلىگە بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەين بولىدۇ. بارلىق مۇسۇلمانلارنىڭ شۇ شەھەر ئەھلىگە ياردەم بېرىشى لازىم بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا كۈچ - قۇۋۋىتى يەتمەسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەين بولىدۇ.

شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كىتىدۇ.

الله تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇفۇغلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار قاتتىق ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بۇلۇڭلار، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى الله تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123].﴾ (سۈرە تەۋبە 123 - ئايەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [دىن ۋە دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان دۈشمەنلەرگە قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئىمان ئېيتىشتىن قالسا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتلارنىڭ قاتارىدىندۇر]. (فەتەۋال كۇبرا 4 - توم 608 - بەت)

ئابدۇللاھ ئەززام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [سەلەف، خەلەف ئالىملار ۋە تۆت مەزھەب ئالىملىرى ھەممىسى، ئەگەر مۇسۇلمانلار رايونلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، شۇ رايون ئەھلىگە بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەين بولىدۇ دېگەنلىككە بىرلىككە كەلدى. بۇ خىل ھالەتتە ئايال كىشى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، بالا ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىجازىتىسىز ۋە قەرزدار قەرز ئىگىلىرىنىڭ ئىجازىتىسىز جىھادقا چىقىشى پەرز ئەين بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا سەل قارىسا ياكى كۈچ - قۇۋۋىتى يەتمىسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەين بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كىتىدۇ. [ئابدۇللاھ ئەززامنىڭ ئەدەبىي ئەرەب مۇسلىمىن 8 - بەت) شامىلە نۇسخىسى

ھەنەفى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەين بولىدۇ. يىراقتىكى مۇسۇلمانلارغا جىھاد پەرز كۈپايە بولىدۇ. ئەگەر ئۇ رايون ئەھلىنىڭ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى چىقىرىشقا سەل قارىسا ياكى كۈچ - قۇۋۋىتى يەتمىسە، شۇ بېسىۋېلىنغان رايوننىڭ قوشنا رايونىغا ھەم پەرز ئەين بولىدۇ. شۇنداق تۇرۇقلۇق ھەم كۈچى يەتمىسە ئۇنىڭ قوشنا رايونلىرىغا پەرز ئەين بولۇپ ھەتتاكى

بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز بولۇپ كىتىدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ئايال كىشى ئېرىنىڭ رۇخسىتىسىز، بالا ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىجازىتىسىز ۋە قەرزدار قەرز ئىگىلىرىنىڭ ئىجازىتىسىز جىھادقا چىقىشى پەرز ئەيىن بولىدۇ]. (ئىبنى ئابدىننىڭ ھاشىيە ناملىق كىتاب 3- توم 238- بەت، بەدائۇس سەئىئە 7- توم 72- بەت، ئىبنى ھەممەننىڭ فەتھۇل قەدىر 5- توم 191- بەت).

مالىكى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر دۈشمەن ئىسلام شەھەرلىرىگە باستۇرۇپ كەلسە، شۇ شەھەر ئەھلىگە جىھاد پەرز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ]. (دۇسۇقنىڭ ھاشىيە ناملىق كىتاب 2- توم 174- بەت)

ھەنبەلى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەيىن بولىدۇ]. (ئەلمۇغنى 8- توم 345- بەت)

شافىئى مەزھىبىدىكى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىدىن بىرىگە كاپىرلار باستۇرۇپ كەلسە، دۈشمەن بېسىپ كىرگەن شەھەرلەرگە يېقىن بولغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا، بېسىپ كەلگەن كاپىرلارنى قوغلاپ چىقىرىش پەرز ئەيىن بولىدۇ]. (نەھايەتۇل مۇھتاج 8- توم 58- بەت)

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا، كاپىرلار رەسۇلۇللاھ ﷺ، ئۇنىڭ ئەسھابلىرى ۋە ئۇندىن كىيىنكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز فەتىھ قىلغان ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كەلدى. ئامېرىكا باشچىلىقىدا سەلىپ قوشۇنلىرى ئافغانىستانغا باستۇرۇپ كىردى. روس كاپىرلىرى بولسا قازىقىستان، ئۆزبېكىستان، قىرغىزىستان ۋە چېچنىستان قاتارلىق ئىسلام دىيارلىرىنى بېسىۋالغان. شەرقى تۈركىستانغا بولسا خىتاي تاجاۋۇزچىلىرى باستۇرۇپ كىردى. مانا بۇلار ۋە بۇلارنىڭ ئوخشاشلىرى بولغان كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش بولسا اللە بۇيرىغان پەرز ئىبادەتتۇر. يۇقارقى ھالەتلەردە جىھاد قىلىش بولسا، خۇددى ناماز ئوقۇغاندەك پەرز ئەيىندۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز پەقەت پەلەستىندە ۋە ئافغانىستاندىلا جىھاد قىلىش پەرز ئەيىن بولىدۇ دىمەيمىز. بەلكى پۈتۈن ئىسلام دىيارلىرىدا جىھاد قىلىش پەرز ئەيىنلىككە ئايلاندى دىمىمىز. چۈنكى پەلەستىن ئىسلام دىيارى بولسا، تۈركىستان ھەم ئىسلام دىيارى. كاپىرلار پەلەستىننى ئىشغال قىلىۋالغان بولسا، ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئىسلام دىيارلىرىنى ئىشغال قىلىۋاتىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! بىز اللە بۇيرىغان جىھاد ئىبادىتىنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىيارلىرىدىن كاپىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىقلىرىنى قايتۇرايلى. مانا بۇ خىل ھالەتتە ھەم جىھاد ئىبادىتىگە سەل قاراش بولسا چوڭ گۇناھلاردىن سانىلىدۇ.

3- مۇسۇلمانلارنىڭ ئىمامى (ئەمرى) ئومۇميۈزلۈك جىھادقا چىقىشنى تەلەپ قىلسا، جىھادقا چىقىش پەرز ئەين بولىدۇ.

اللہ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر جامائەسى!﴾ سىلەر يىنىڭ بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا چىقىڭلار، اللہ نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار، ئەگەر بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر [4] سۈرە تەۋبە 41- ئايەت

عن أبي العباس عبد الله ابن عباس رضي الله عنه، وأم المؤمنين، أم عبد الله عائشة رضي الله عنها قالا: أن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال يوم الفتح: (لَا هِجْرَةَ بَعْدَ الْفَتْحِ وَلَكِنْ جِهَادٌ وَبَيَّةٌ وَإِذَا اسْتَنْفَرْتُمْ فَاَنْفِرُوا). رواه البخاري ومسلم.

ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ۋە مۇئمىنلەرنىڭ ئانىسى ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مەككە پەتھى بولغان كۈنى مۇنداق دېگەن: «مەككە فەتھ بولغاندىن كېيىن (مەككىدىن) ھىجرەت قىلىش ئاياغلاشتى. (چۈنكى مەككە ئىسلامى دىيارغا ئايلاندى) لېكىن جىھادقا چىقىشنى نىيەت قىلىش ۋە جىھادقا چىقىش داۋاملىشىدۇ. (جىھاد توختاپ قالمايدۇ) يەنى قىيامەت كۈنىگىچە ئەگەر ئومۇميۈزلۈك ئۇرۇشقا چىقىش تەلەپ قىلىنسا، ئومۇميۈزلۈك چىقىڭلار!». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

اللہ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انْفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ اتَّقَلْتُمْ إِلَى الْأَرْضِ أَرْضَيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا قَلِيلٌ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەرگە اللہ نىڭ يولىدا جىھاد قىلىشقا چىقىڭلار دېيىلسە، نېمىشقا يۇرتۇڭلاردىن ئايرىلغىڭلار كەلمەيدۇ؟ دۇنيا ھاياتىنى ئاخىرەتتىكى (بەخت) بىلەن تېگىشىشكە رازى بولدۇڭلارمۇ؟ دۇنيا ھاياتىدىن بەھرىمەن بولۇش

ئاخىرەتنىڭ نېمەتلىرى بىلەن سېلىشتۇرغاندا، ئەزىمەت نەرسىدۇر [38]. ﴿ سۈرە

تەۋبە 38 - ئايەت

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە جىھاد ئىبادىتى پەرز ئەيىن بولۇپ كەتكەن. چۈنكى ئىسلام ئۆمىتىنىڭ مۇقەددىساتلىرى ۋە ئىسلامى دىيارلىرىنى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋالغان. كاپىرلار قوشۇنى بىلەن مۇسۇلمانلار قوشۇنى جەڭ قىلىۋاتقان ۋە ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى جىھادقا ئومۇميۈزلۈك چاقىرىۋاتقان بىر كۈندە ياشىۋاتىمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن بىز يۇقارقى دەلىللەرگە تايىنىپ تۇرۇپ، ئۆزىلىك بولمىغان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا جىھاد ئىبادىتى پەرز ئەيىن بولىدۇ - دەيمىز. بۇ ئىبادەتتىن باش تارتقۇچىلار ئاللاھنىڭ بۇيرۇقلىرىدىن باش تارتقان بولىدۇ.

جىھاد - قەلب بىلەن، تىل بىلەن، ئىقتىساد بىلەن ياكى قول بىلەن قىلىنىدۇ. ھەرقانداق مۇسۇلماننىڭ، ئاللاھ يولىدا يۇقىرىدا سۆزلەنگەن بۇ جىھادى تۈرلەردىن قايسى تۈرنى بولمىسۇن زۆرۈر بولغاندا ھاجىتىگە ۋە كۈچ - قۇۋۋىتىگە قاراپ ئىجرا قىلىشى ۋاجىبتۇر. (ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتىۋا شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ 3 - جىلد 213 - بەت. مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇررەھىم ئىبنى قاسىم توپلىغان)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: [مۇداپىئە قىلىش ئۇرۇشى بولسا ھۆرمەت ۋە دىنغا تاجاۋۇز قىلغۇچىنى قايتۇرۇش تۈرلىرىنىڭ ئەڭ كۈچلۈكى بولۇپ، ئۇ بارلىق ئۆلىمالارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن پەرز. ئاللاھنى بىر دەپ ئېتىقاد قىلىش ۋە ئاللاھقا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا، دىن ۋە دۇنيانى بۇزىدىغان تاجاۋۇزچى دۈشمەننى ئارقىغا قايتۇرۇشتىنمۇ پەرزراق ھېچبىر نەرسە يوق. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭغا (يەنى تاجاۋۇزچى دۈشمەننى ئارقىغا قايتۇرۇشقا) ھېچبىر نەرسە شەرت ئېتىلمەيدۇ، بەلكى ئىمكانىيەتنىڭ يېتىشىچە دۈشمەن ئارقىغا قايتۇرۇلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 5 - توم 537 - بەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دېگەن: [قوغدىنىش جىھادى ھەر بىر مۇسۇلمانغا پەرز ئەيىن بولۇپ، بۇ جەڭدىن قېچىش ھارام بولىدۇ. چۈنكى بۇ ۋاقىتتىكى جىھاد ئىختىيارى (يەنى قىلىشمۇ قىلمىسىمۇ بولىدىغان) جىھاد ئەمەس. بەلكى ئوھۇد كۈنىدىكى، ئەھزاب كۈنىدىكى ۋە تاتارلار دەمەشىققە باستۇرۇپ كىرگەندىكى جىھادقا ئوخشاشلا پەرز ئەيىن بولىدۇ.] (ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتىۋا ئىبنى قاسىمنىڭ 3 - توم 218-219 بەتلەر).

بارلىق ئىسلامى دۆلەتلەرگە كاپىرلار باستۇرۇپ كىرگەن ۋە ئۇنىڭدىن باشقا جىھادنى پەرز ئەيىن قىلىدىغان سەۋەپلەر تولۇق بولغانلىقى ئۈچۈن، بۈگۈنكى زامانىمىزدا ئىلگىرى دەپ

ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش پۈتۈن دۇنيادا بارلىق مۇسۇلمانلارغا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا جىھاد قىلىش ئەڭ مۇھىم بولغان پەرز ئەيىندۇر.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ: دىن ۋە دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان دۈشمەنلەرگە قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئىمان ئېيتىشتىن قالسا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتلارنىڭ قاتارىدىندۇر. ئى ئىسلام ئۈممىتى! رەببىمىزنىڭ چاقىرىقىغا ئاتلىنىڭلار! ھىممەت كەمبىرلارنى مەھكەم باغلاڭلار! جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنىڭلار! ئىسلام ئۈممىتى دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا ئېزىلىۋاتىدۇ. بۇلارنى كاپىرلارنىڭ زۇلۇملىرىدىن قۇتۇلدۇرۇش بىزنىڭ ئۈستىمىزگە پەرزدۇر. ئى ئىسلام ئۈممىتى! جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنىڭلار! سەلەف - سالىھلىرىمىز قانلىرى بەدىلىگە پەتھى قىلىنغان ئىسلامى دىيارلار كاپىرلارنىڭ نىجىس قەدەملىرى ئاستىدا قالدى.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! مەجبۇرىيەتلىرىڭلارنى ھەرگىز ئېسىڭلاردىن چىقىرىپ قويماڭلار. ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە جىھاد ئىبادىتى دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدىكى مۇسۇلمانلارنىڭ ھەممىسىگە پەرز ئەيىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلار زامانىمىزدا قىيىنچىلىقلاردا جىھاد قىلىۋاتقان قېرىنداشلارغا قېتىلىپ جىھاد قىلماي ھۇرۇنلۇق قىلىپ بۇرۇن ئىسلام تۇپرىقى بىلەن شەرەپلەنگەن ئىسلامىي دىيارلارنى كاپىرلارنىڭ ئىشغال قىلىۋېلىشىغا قاراپ ئولتۇرسا ئېغىر جىنايەتلەرنى سادىر قىلغان بولىدۇ.

بىز تۈركىستاندا جىھاد قىلىش بىزنىڭ ئەڭ مۇھىم مەسلىمىز، - دەيمىز. بۇ ھەرگىز مىللەتچىلىكتىن ئەمەس. بەلكى، بۇ بىزنىڭ ئىمان مەجبۇرىيىتىمىز ۋە ئاساسلىق مەسلىمىزدۇر. چۈنكى ئىشغالىيەتچى كاپىرلار تۈركىستاندىن ئىبارەت ئەسلى ئىسلام زېمىنىدا كېڭەيمىچىلىك پروگراممىسىنى ئەمەللەشتۈرمەكتە. مانا بۇ مەسلىمنى ھەل قىلىپ تاجاۋۇزچىلارنى تۈركىستان دىيارىدىن قوغلاپ چىقىرىش - پۈتۈن ئىسلام دۇنياسى ئۈمۈمى مەسلىسىنىڭ ھەل بولۇشى دېمەكتۇر. شۇنداقلا تۈركىستان ئىسلام دىيارىنى قوغداش بولسا پۈتۈن ئىسلام دىيارىنى قوغداش دېمەكتۇر. چۈنكى بۇ زېمىن ئىسلام ئالىمىنىڭ ئايرىلماس بىر پارچىسىدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن تۈركىستاندا جىھاد قىلىش ئىمكانىيىتى بار بارلىق كىشىلەرگە ئۇ يەردە جىھادنى باشلىشى ۋاجىب بولىدۇ. بۇنىڭغا قادىر بولالمىغانلار تەييارلىق ئىبادەتلىرىگە ئاتلىنىشى لازىم. ئۇنىڭغا ھەم قادىر بولالمىغانلار تەييارلىق قىلالايدىغا ۋە جىھاد قىلىش شارائىتلىرى بار بولغان دىيارلارغا ھىجرەت قىلىشى كېرەك.

ئى ئىمانى قېرىنداشلىرىم! تۈركىستاندىن تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىش ۋە تۈركىستاندا ئىسلام شەرىئىتىنى ئورنىتىش ئۈچۈن ئاتلانغان مۇجاھىدلار سېپىگە قوشۇلۇڭلار. مەجبۇرىيەتلىرىڭلارنى ئېسىڭلاردىن چىقىرىپ قويماڭلار.

دېمەك، بىز يۇقارقىلاردىن بۈگۈنكى كۈندە جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئۆزىلىك بولمىغان بارلىق مۇسۇلمانلارغا پەرز ئەيىن ئىكەنلىكىنى خۇلاسىە قىلىمىز. مەن تۆۋەندە مۇھىم بىر مەسىلىنى ئەسكەرتىپ ئۆتىمەن.

ئالىملار جىھاد قىلىش پەرز ئەيىن بولغاندا، بۇ ئىبادەتنى تاشلاپ قويۇپ باشقا ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولۇشنى ئىبادەتتە ئويناۋاتقاندا بولىدۇ دەپ سۈپەتلىدى.

ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك رەھىمەھۇللاھ [ھۆرمەتلەر دەپسەندە قىلىنغان، مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلگەن، مەسجىدلەر ۋەيران قىلىنغان ۋە قۇرئان كەرىم كۆيدۈرۈلگەن ۋاقىتلاردا جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاپ قويۇپ نەپلە ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولۇشنى ئويۇن-تاماشالارنىڭ قاتارىدىن ساندى.] فۇزەيل ئىبنى ئىياز رەھىمەھۇللاھقا يازغان مۇنۇ خېتىدە بايان قىلغاندەك:

يا عابد الحرمين لو أبصرتنا لعلمت أنك بالعبادة تلعبوا

ئەگەر كۆرسەڭ بىزنى ئى ئىككى ھەرەم ئابىدى،

ئىبادەتتە ئويناۋاتقىنىڭنى بىلگەن بولاتتىڭ.

باشقىلارنىڭ يۈزلىرى نەمدەلسە ياش بىلەن،

مۇجاھىدلار يۇپار تەنلەرنى قان بىلەن،

بەزىلەرنىڭ ئاتلىرى ھارسا ئويۇن بەيگىدە،

ئاتلىرىمىز ھالسىرار دۈشمەن سېپىنى بۆسۈپ،

مۇجاھىدقا مۇنداق خەۋەر بەردى رەسۇلۇللاھ ﷺ،

جەڭ توپىسى قونغاندىن يىراقتۇر دەۋزەخ ئۇچقۇنى،

شېھىد ئۆلۈك ئەمەس دەپ جاكارلىدى رەببىمىز،

فۇزەيل رەھىمەھۇللاھ يۇقارقى شېئىرنى ئوقۇغاندا، ئۇنىڭ كۆزلىرىدىن تارام - تاراملاپ

ياشلار ئاقتى.

ۋە فۇزەيل رەھىمەھۇللاھ : [ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك راست ئېيتىدۇ، ئۇ ماڭا نەسىھەت

قىلىپتۇ] دېگەن.

ئى ئەزىز قېرىندىشىم! يۇقىرىقىدەك ۋاقىتلاردا پەرىز كۇپايە جىھاد ئىبادىتىنى تاشلاپ قويۇپ باشقا نەپلە ئىبادەتلەر بىلەن مەشغۇل بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى ئويۇن - تاماشا ھېسابلىنسا، دۇنيا بىلەن مەشغۇل بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى قانداق بولماقچى؟؟؟

ئۇنداقتا، ھەر خىل پىتىنلەر ئارقىلىق ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىدىن توسىۋاتقان، توسۇشقا ئۇرۇنىۋاتقان كىشىلەرنىڭ ۋە جىھاد ئىبادىتىنى يوشۇرىۋاتقانلارنىڭ ئەھۋالىچۇ؟؟؟!

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ جىھادنى ئىرادە قىلغان، ھەج قىلمىغان كىشى بىر قەۋملەرنىڭ يېنىغا كەلگەندە ئۇلار ئۇ كىشىنى سەن ھەج قىلماي تۇرۇپ جىھادنى ئىرادە قىلىۋاتامسەن؟ دەپ جىھادتىن توختىتىپ قويغانلىق ھەققىدە سورالغاندا، ئۇ: [ھەج قىلماستىن جىھاد قىلىدۇ]، - دەپ جاۋاب بەردى. [ئەلمۇستەدرەك ئەلا مەجمۇئۇل فەتاۋا شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ 3 - جىلد 216 - بەت. مۇھەممەد ئىبنى ئابدۇررەھىم ئىبنى قاسىم توپلىغان]

اللھ بىزلەرنى قۇرۇق پىتنە - پاستالاردىن ساقلىسۇن ۋە بىزلەرنى ئۆزى قۇرئان كەرىمدە بايان قىلغان توغرا يول تاپقۇچىلارنىڭ قاتارىدىن قىلسۇن. ئامىن!

اللھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ﴾ ﴿بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يوللىمىزغا يېتەكلەيمىز، اللھ ھەقىقەتەن ياخشى ئىش قىلغۇچىلار بىلەن بىللەلدۇر.﴾ (سۇرە ئەنكەبۇت 69 - ئايەت)

بۇ ئايەت مۇجاھىدلارنىڭ دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە ھىدايەت تاپقۇچى ئىكەنلىكىگە ئىلاھىي كېپىللىك بارلىقىنى بايان قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۈممەتنىڭ سەلەفىلىرى ئۇلارغا بىرەر ئىش مۈشكۈل كەلسە جىھاد ئەھلىگە ئىلتىجا قىلاتتى. چۈنكى اللھ تائالا ئۇلارنى ھىدايەت قىلىشقا كاپالەت بەردى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [اللھ تائالانىڭ ﴿وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لِنَهْدِيَهُمْ سُبُلَنَا﴾ ﴿بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يوللىمىزغا يېتەكلەيمىز،﴾ دېگەن سۆزى ئۇنىڭغا دالالەت قىلغىنىغا ئوخشاش جىھاد تۈرلۈك ئىلىملەر بىلەن قورشۇلۇپ تۇرغان ھىدايەت يەنى - توغرا يول تېپىشقا سەۋەب بولدى. اللھ تائالا ئۆز يولىدا جىھاد قىلغۇچىلارنى ئۆزىنىڭ ھەممە يولىغا ھىدايەت قىلىدىغانلىقىنى بېكىتتى. مۇشۇ جەھەتتىن ئىككى ئىمام ئابدۇللاھ ئىبنى مۇبارەك ۋە ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل ۋە ئۇ ئىككىسىدىن باشقىلار: كىشىلەر بىرەر ئىشتا ئىختىلاپ قىلىشىپ قالسا مۇجاھىدلارغا قاراڭلار ھەق ئۇلار بىلەن بىرگە، چۈنكى اللھ تائالا:

﴿والذين جاهدوا فينا لنهدينهم سبلنا﴾. ﴿بىز ئۈچۈن كۈرەش قىلغانلارنى ئەلۋەتتە يوللىرىمىزغا

يېتەكلەيمىز﴾ دېدى، [- دەيتتى. (سۈرە ئەنكەبۇت 69- ئايەت) (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 - توم 443 - بەت)

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم ۋە ئىمانى بۇرادىرىم! اللہ قۇرئاننى چۈشۈرۈش ۋە پەيغەمبەر ئەۋەتش ئارقىلىق ھەقىقەتنى ئېنىقلىدى. اللہ نىڭ يۇقارقى ئايىتىدىكى ۋەدىلىرىگە قارىمامسىز؟ اللہ نىڭ بۇ ۋەدىلىرىنى ئاڭلىغان ھەر بىر مۇسۇلمان قەلبى پېچەتلەنمىگەن بولسا اللہ نىڭ ۋەدىسىنىڭ ھەقىقىتى ۋە اللہ نىڭ بەندىلىرىگە ناھايىتىمۇ مېھرىبان ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايدۇ.

قۇرئاننىڭ ئۇيغۇرچە مەنا تەرجىمىسىنى ئوقۇغان كىشىمۇ اللہ قەلبىنى پېچەتلىمىگەن بولسا، اللہ نىڭ بۇ ۋەدىلىرىنى ئوقۇپ پىتىنە پاساتلارغا ئەلۋەتتە قۇلاق سالمايدۇ ۋە ئۆزىنىڭ بەخت سائادىتىنى تېپىۋالالايدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم! بىز قۇرئان كەرىمگە ئەگىشىشكە بۇيرۇلغانمۇ؟ ياكى خائىن، دىننى بۇرمىلايدىغان ۋە ئوچۇق ھەقىقەتنى يوشۇرىدىغان «ئالىملار» غا ئەگىشىشكە بۇيرۇلغانمۇ؟ قۇرئاننى ياخشى تەپەككۇر بىلەن ئوقۇيلى. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ساھابىلارنىڭ يول يۇرۇقلىرىنى ۋە ئىش-ئىزلىرىنى ياخشى ئوقۇيلى. ساھابىلار جىھاد پەرز كۇپايە ۋاقىتتىمۇ شېھىدلىككە ئېرىشىشنى ئارزۇ قىلىپ يۇرتىدىن يىراق جايلارغا بېرىپ جىھاد قىلغان، بىزلەرگە شېھىدلىكتىن ئىبارەت بۇ بۈيۈك ئەجرىلەر كېرەك ئەمەسمۇ؟

يۇقۇردا جىھاد قىلىشنىڭ پەرز ئەينىلىكى ھەققىدە توختۇلۇپ ئۆتتۇم. اللہ قا ئىمان ئېيتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا بولغان تەۋسىيەلىرىم-ئىمانى بۇرۇچلىرىمىزنى ئىسمىمىزدىن چىقىرىپ قويمايلى ۋە رەببىمىزنىڭ بۇيرۇقلىرىغا كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئاتلىنايلى!

جامائەتلەر بۆلۈنۈپ كەتكەن ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا

ئىختىلاپلار بار بولغان ھالەتلەردىمۇ جىھاد قىلىش پەرىزمۇ ؟

بۈگۈن كۆپلىگەن مۇسۇلمانلار، ھازىر ئىختىلاپ كۆپ ۋە جامائەتلەر كۆپ شۇڭا بىز جىھاد قىلىمىزدا بولىدۇ دېيىشىدۇ. بىز ئېيتىمىزكى سىزگە بۇ ئىجازەتنى كىم بەردى. اللہ بىزلەرنى جىھاد قىلىشقا بۇيرۇدى. ئىلگىرىكى دەرىجىلىرىمىزدىن شۇ ئايدىڭ بولدىكى - بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمانلارغا جىھاد پەرز ئەينى ھالەتتە ئىكەن. شۇڭا بىز ئەگەر قادىر بۇلالساقلا جىھاد پەرز ئەينىدۇر.

ئابدۇللاھ ئەرزىم رەھىمەھۇللاھ ئافغانىستاندا قوماندانلار كۆپ ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا بۆلىنىش بار شۇ ھالەتتە ھەم ئافغانىستان جىھادى پەرىزمۇ دېگەن سۇئالغا مۇنداق جاۋاپ بېرىدۇ: [ئافغانىستاندا قوماندانلار كۆپ ۋە مۇسۇلمانلار ئارىسىدا بۆلىنىش بار شۇ ھالەتتە ھەم ئافغانىستان جىھادى پەرىزدۇر. چۈنكى بۇ تاجاۋۇزچىلارنى چىكىندۈرىدىغان جىھادتۇر].

دىمەك، بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشىغان باھانىلار بىلەن جىھاد ئىبادىتىنى تەرىك ئەتكىلى بولمايدۇ، ئۆزىسىز تۇرۇپ ئۇنداق باھانىلار بىلەن جىھادنى تاشلاش ئېغىر جىنايەتتۇر. مۇسۇلمانلار جىھاد ئىبادىتىنى جامائەت بولۇپ ئادا قىلىشقا بۇيرۇلغان. ئەگەر ئۇنىڭغا قادىر بولالمىسا يالغۇز بولسىمۇ جىھاد قىلىش پەرز بولىدۇ. ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش جامائەتلەر ۋە ياكى گۇرۇھلار كۆپىيىپ كەتكەن ۋاقىتتا، مۇسۇلمانلار توغرا مەنەجىدە بولغان، بايراقى روشەن بولغان ۋە ئىلگىرى جىھاد يولىغا قەدەم قويغان جامائەتكە قېتىلىپ تۇرۇپ جىھاد قىلىشى لازىم.

3- باب جان، مال ۋە تىل بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا

جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا

الله ھەر بىر مۇسۇلمانغا جېنى، يا تىلى بىلەن ۋە ياكى مېلى بىلەن جىھاد قىلىشنى پەرز قىلدى.

جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد ئىبادىتى بولسا بەزىدە پەرز كۇپايە بولسا بەزىدە پەرز ئەيىنلىككە ئايلىنىدۇ. بۇ ھەقتە بىز ئىلگىرى جىھادنىڭ پەرز ئەيىن بولىدىغان ھالەتلىرى ۋە پەرز كۇپايە بولىدىغان ھالەتلىرى توغرىسىدا توختالغان ئىدۇق.

جىھاد پەرز كۇپايە ھالەتتە ئۇنى ئادا قىلغۇچىلاردا مۇنداق شەرتلەر ھازىرلانغان بولۇشى لازىم بولىدۇ:

(1) مۇسۇلمان بولۇش، (2) بالاغەتكە يەتكەن بولۇش، (3) ئەقلى-ھوشى جايىدا بولۇش، (4) ئازاد بولۇش، (5) ئەر كىشى بولۇش، (6) جىسمانىي ئاجىزلىقلاردىن خالىي بولۇش، (7) ئۆزىگە كېتەرلىك چىقىمغا ئىگە بولۇش (ئەگەر جامائەت تەرىپىدىن مائاش بېرىلسە، بۇ شەرت ساقىت بولىدۇ)، (8) ئاتا-ئانىنىڭ رۇخسىتىنى ئالغان بولۇش، (9) ئەگەر قەرزدار بولسا، قەرز ئىگىسىنىڭ رۇخسىتىنى ئالغان بولۇش. (ئەلمۇغنى ۋە شەرھۇل كەبىر) 10- جىلد 366-، 381- بەتلەر

ئەمما، پەرز ئەيىن بولغان جىھادنىڭ شەرتى پەقەت ئاۋۋالقى بەشىدۇر، يەنى (1) مۇسۇلمان بولۇش، (2) بالاغەتكە يەتكەن بولۇش، (3) ئەقلى-ھوشى جايىدا بولۇش، (4) ئۆزىگە كېتەرلىك چىقىمغا ئىگە بولۇش، (5) جىسمانىي ئاجىزلىقلاردىن خالىي بولۇش.

دېمەك جىھاد پەرز ئەيىن بولسا ئۆزىرىلىك بولمىغان ھەر بىر مۇسۇلمانغا جېنى بىلەن جىھاد قىلىش پەرز ئەيىن بولىدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله جىھادقا چاقىرىق قىلغان ھەر بىر بۇيرۇق بىزلەرگە جىھادنىڭ نەقەدەر مۇھىم ئىبادەت ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ. بۇنىڭ دەلىللىرى ئۈستىدە بىز ئىلگىرى توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق. ۋە ئىنشا ئاللاھ بۇ توغرىسىدىكى دەلىللەرنى مال بىلەن قىلىنىدىغان جىھاد دېگەن ماۋزۇدا يەنە كەلتۈرىمىز.

سۇئال: بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىھادقا چىقسا قالغان كىشىلەردىن جىھادنىڭ پەرزلىكى

چۈشۈپ كېتەمدۇ؟

جاۋاپ: جىھاد ئىبادىتى پەرز كۇپايە بولغاندا بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىھادقا چىقسا قالغان كىشىلەر گۇناھكار بولمايدۇ، بىراق جىھاد ئىبادىتى پەرز ئەيىن بولغاندا، بىر ئائىلىدە بىر كىشى جىھادقا چىقىپ قالغان كىشىلەر ئۆزىسىز جىھادقا چىقمىغان بولسا چىقمىغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسى گۇناھكار بولىدۇ. چۈنكى پەرز ئەيىن ئىبادەت دېگىنىمىز: ھەر بىر ئىنسان ئۆزى ئادا قىلىش كېرەكلىكىنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ.

بولۇپمۇ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش، ھۆرمەتلەر دەپسەندە قىلىنغان، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سۈننەتلىرى مەسخىرە قىلىنغان، مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلگەن، مەسجىدلەر ۋەيران قىلىنغان ۋە قۇرئان كەرىم كۆيدۈرۈلگەن ۋاقىتلاردا جىھاد ئىبادىتى ھەر بىر ئىنسانغا پەرز ئەيىن بولۇپ، بۇ ئىبادەتنى تاشلاپ قويۇش بىلەن ئېغىر گۇناھكار ھېسابلىنىدۇ. مەن بۇ توغرىسىدا بىر مىسالنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! اللە بىزلەرگە ناماز ئوقۇشنى پەرز قىلدى. بىر ئائىلىدە ئەقلىلىق، بالاغەتكە يەتكەن بەش ئادەم بولسا بۇلاردىن بىرى پەرز نامازنى ئادا قىلسا قالغانلىرىدىن نامازنىڭ پەرزلىكى ساقىت بولامدۇ؟

شۇنىڭ ئۈچۈن ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! دەۋرىمىزگە ئوخشاش كۈنلەردە ئائىلەمدىن بىر ئادەم جىھادقا چىقىپ كەتتى، مەن چىقىمىساممۇ بولىدۇ دېگەندەك قۇرۇق ئۆزىلەرنى تاشلىشىمىز ۋە اللە نىڭ بۇ ئايىتىگە مۇكەممەل ئەمەل قىلىشىمىز كېرەك.

اللە بۇھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ (ئى مۇئمىنلەر جامائەسى!) سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا چىقىڭلار، اللە نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار، ئەگەر بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر.﴾ (سۈرە تەۋبە 41 - ئايەت)

توغرا، بىر ئائىلىدىن بىر كىشى جىھادقا چىققان بولسا بۇ پەزىلەت. ئەمما، باشقىلاردىن جىھادنىڭ پەرزلىكى ساقىت بولمايدۇ. ئەمما ئۆزىڭلىك چىقالمىغانلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا. ئەسكەرتىش:

1- بەزى شارائىتلاردا بىر ئۆيدە بىر قانچە ئادەم بولسا بۇلاردىن بىرى جىھادقا چىقىشقا قادىر بولالماستىن مومكىن. ئەمما باشقىلىرى جىھادقا چىقىشقا بارلىق ئىمكانىيەتلىرىنى سەرپ قىلغان تەقدىردىمۇ پۇلى يوقلىقى ۋە ياكى يول تاپالمىغانلىقى سەۋەپلىك قادىر بولالماسلىقى مومكىن. بۇ ۋاقىتتا قادىر بولالمىغان كىشىلەر گۇناھكار بولمايدۇ. ئەمما جىھادنىڭ پەرىزلىكى چۈشۈپ كەتمەيدۇ. قاچان جىھاد قىلىشقا قادىر بولسا شۇ ۋاقىتتا قىلىدۇ.

2- بەزىدە بىر ئائىلىدىكى كىشىلەرنىڭ ھەممىسى بىرلا ۋاقىتتا جىھادقا چىقىشقا قادىر بولالماسلىقى مومكىن، بۇ خىل ھالەتتە ھەممىسى بىرلىشىپ مەسلىھەت بىلەن بىر ياكى بىر قانچىسىنى جىھادقا چىقىرىپ باشقىلىرى جىھاد قىلىشنىڭ ئىقتىسادى ۋە ياكى باشقا شەرت- شارائىتلىرىنى قىلىپ بەرگەن بولسا، بۇلار ھەم جىھادنىڭ ئەجرىنى ئالىدۇ. ئەڭ مۇھىمى مەسئۇلىيەتلىرىمىزنى ئىسمىمىزدىن چىقىرىپ قويماستىنلا لازىم.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا﴾

﴿الله ھېچكىمنى تاقىتى يەتمەيدىغان ئىشقا تەكلىپ قىلمايدۇ.﴾

ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندىكى قېرىنداشلار بولسا، بىرىمىز جىھادقا چىقساق يەنە بىرىمىز ئىقتىسادى تەرەپتىن ياردەم قىلالىساق بۇ ھەم جىھادنىڭ بىر تۈرى. جىھادقا چىقىش دېگەنلىك پەقەت ئافغانىستان جىھادىنى ۋە ياكى شام جىھادىنىلا كۆرسەتمەيدۇ. بەلكى ۋەتىنىمىز ئىچىدە ئەگەر شارائىت يار بىرىپ قالسىلا جىھاد قىلىشىمىز بەك ياخشى.

ئى قېرىنداشلار! ئەگەر بىرىمىز جىھادنى چۈشەنسەك، يەنە بىر قېرىنداشىمىز چۈشەنمىسە، سەن مۇناپىق ئىكەنسەن ۋە ياكى ئۇنداقچى بۇنداقچى ئىكەنسەن دەپ، قېرىنداشلىرىمىزنى دىندىن يىرگىندۈرۈپ قويماستىن. بەلكى ئاستا ئاستا ھىكمەتلىك ئۇسۇللاردا دەۋەت ئېلىپ بېرىشىمىز بەكمۇ مۇھىم.

ئۇلۇغ رەببىمىز الله دىن ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئىسلامنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئېلىپ كەلگەندىكىدەك ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن چۈشۈنۈشكە مۇيەسسەر قىلىشنى سورايمىز، بىزلەرنى جېنىمىز ۋە مېلىمىزنى قۇربان قىلىپ ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان مۇسۇلمانلاردىن قىلىشنى سورايمىز، بىزلەرنى غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىشقا ياردەم بېرىشنى سورايمىز، شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى جۈملىدىن تۈركىستاندىكى زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى ئۆز رەھمىتىگە ئېلىشنى ۋە ئۇلارنى ئىسلامدىكى ھەقىقەت يولىغا قايتۇرۇپ بېرىشنى سېغىنىپ سورايمىز. ئامىن ئامىن

ئاياللارغا جىھاد پەرز بولامدۇ؟

ھەنەفى ئالىملىرىدىن ئاللاھتىن كاسانى رەھىمەھۇللە مۇنداق دەيدۇ: [جىھادقا چىقىش، دۈشمەننىڭ بىرەر ئىسلام دىيارىغا بېسىپ كىرگەنلىك سەۋەبىدىن ئومۇميۈزلۈك پەرز بولغاندا، جىھاد پەرز ئەين بولۇپ ھېسابلىنىدۇ. ھەر بىر قادىر بولالايدىغان مۇسۇلمان شەخسكە پەرز. ئۇنىڭ دەلىلى ئاللاھ تائالانىڭ: ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا﴾ ۋە ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا خُذُوا حِذْرَكُمْ﴾ ئى مۇئمىنلەر جامائەسى! سىلەر يېنىك بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا بولۇڭلار، ئىختىيارى ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار،

ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا چىقىڭلار دېگەن سۆزىدۇر. (سۈرە تەۋبە 41 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

قۇل خوجايىنىڭ ئىزىسىز، ئايال ئېرىنىڭ ئىزىسىز، شۇنىڭدەك بالا ئاتا - ئانىسىنىڭ ئىزىسىز چىقىشى دۇرۇس بولىدۇ. [«بەدائۇس سەنئەت» 9 - جىلد 4301 - بەت]

شافىئى ئالىملىرىدىن رەملى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر ئۇلار (يەنى كاپىرلار) بىزنىڭ شەھىرىمىزگە بېسىپ كىرسە، بىز بىلەن ئۇلارنىڭ ئوتتۇرىسى (نامازنى) قەسىر ئوقۇش مۇساپىسىدىن تۆۋەن بولسا، ئۇ شەھەرنىڭ ئەھلىگە قوغدىنىش پەرز. ھەتتاكى جىھاد پەرز بولمايدىغان نامراتلار، بالا، قۇل، قەرزدار، ئايال قاتارلىقلارغىمۇ پەرز بولىدۇ. (نەھايەت مۇھىتاج 8 - جىلد 58 - بەت)]

لېكىن كۈچلۈك قاراش: ئاياللارنىڭ جىھادقا چىقىشى بولسا پەرز ئەمەس.

ئىمام بۇخارى ئۆزىنىڭ «سەھىھۇل بۇخارى» ناملىق ھەدىس توپلىمىنىڭ جىھادنىڭ كىتابىدىكى «ئاياللارنىڭ جىھاد قىلىشىنىڭ بابى» دېگەن بابتا ئائىشە رەزىيە اللە ئەنھادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: «إِسْتَأْذَنُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي الْجِهَادِ فَقَالَ جِهَادُكُمُ الْحُجُّ» مەن پەيغەمبەر ﷺ دىن جىھادقا چىقىش توغرىلىق ئىجازەت سورىغان ئىدىم، پەيغەمبەر ﷺ: «سىلەرنىڭ جىھادىڭلار ھەج قىلىش» دەپ جاۋاب بەردى.

(بۇ ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە) ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىبنى بەتتال مۇنداق دېگەن: ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مەزكۇر ھەدىسى جىھادنىڭ ئاياللارغا پەرز ئەمەسلىكىنى ئىسپاتلايدۇ. لېكىن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ: «سىلەرنىڭ جىھادىڭلار ھەج قىلىش» دېگەنلىكى، ئۇلارنىڭ جىھادقا ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن چىقىشىغىمۇ بولمايدۇ دېگەنلىك ئەمەس. [فەتھۇل بارى 6 - جىلد 75، 76 - بەتلەر]

ئىمام ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلنىڭ ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن قىلغان رىۋايىتىدە ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھا مۇنداق دەيدۇ: «قُلْتُ: يَا رَسُولَ اللَّهِ هَلْ عَلَى النِّسَاءِ جِهَادٌ؟ قَالَ: جِهَادٌ لَا قِتَالَ فِيهِ، الْحُجُّ وَالْعُمْرَةُ» مەن مۇنداق دېدىم، ئى رەسۇلۇللاھ! ئاياللارغا جىھاد پەرزىمۇ؟ پەيغەمبەر ﷺ: «جەڭسىز جىھاد پەرز، ئۇ بولسىمۇ پەرز ھەج ۋە ئەھج ئۆمرە قىلىشتۇر» دەپ جاۋاب بەردى. (ئىرۋائۇل غەلىل) 5- جىلد 1185- ھەدىس)

بۇ ھەدىستىن شۇنى كۆرۈۋېلىشقا بولىدۇكى، جىھادنىڭ پەرز ئەين ياكى پەرز كۇپايە بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئاياللار جىھاد قىلىشقا بۇيرۇلمىغان، شۇنىڭدەك بۇ ھەدىسكە شەرھى يازغان ئىبنى ھەجەر ۋە ئىبنى بەتتال رەھىمەھۇمۇللاھلارمۇ ئاياللار ھەققىدە ئىككى خىل پەرزنىڭ ئوتتۇرىسىنى ئايرىمىغان.

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ دەۋرىدىمۇ جىھاد كۆپىنچە پەرز ئەينلىك ھالەتتە ئېلىپ بېرىلغان ئىدى، لېكىن پەيغەمبەر ﷺ دىن ئاياللارنىڭ جىھادقا چىقىشى توغرىسىدا زەئىپ بولسىمۇ بىرەر مەلۇمات مەۋجۇد ئەمەس. ئەگەر بولغان بولسا، ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ يۇقىرىقى ھەدىسىنى خاسلاشتۇرغۇچى دەپ ئېتىبارغا ئالار ئىدۇق.

كۈچلۈك كۆز قاراش جىھاد پەرز ئەين بولغان ھالەتلەرنىڭ ھەممىسىدە ئاياللارنىڭ ئۈستىگە جىھادقا چىقىش پەرز ئەمەس، ئەمما تۆۋەندىكى ھالەتلەردە پەرز بولىدۇ.

1- ئەگەر دۈشمەن بىر شەھەرگە بېسىپ كىرسە ۋە تازىلاش ھەرىكىتى ئېلىپ بارسا، ئايال كىشىنىڭ ئۆزىنى ۋە ئۆزى بىلەن بىرگە بولغان كىشىلەرنى قوغداش ئۈچۈن جەڭ قىلىشى پەرز بولىدۇ.

2- بۈگۈنكىدەك جىھاد پەرز ئەين بولغان ۋاقىتتا شەخسىي پۇلى ۋە مال-مۈلكى بار ئاياللارغا مال-مۈلكى ئارقىلىق جىھاد قىلىشى پەرز بولىدۇ.

3- ئاياللارنىڭ يۈز ئابرويىغا باشقىلار چېقىلماقچى بولسا شۇ ئايالغا ئۆزىنىڭ يۈز ئابرويىنى قوغداپ جىھاد قىلىشى پەرز بولىدۇ.

ئەھمەد ئىبنى ھەسەن ئەلتىرمىزىدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ مۇنداق دەيدۇ: [مەن ئەبۇ ئابدۇللاھتىن ئالدىمغا چىقىپ مېلىمنى ۋە جېنىمنى ئىرادە قىلىدىغان بۇلاڭچىلار ھەققىدە سورىغان ئىدىم؟ ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىپ جان ۋە مېلىڭنى قوغدىغىن، - دېدى.]

ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلدىن بىر ئادەم بىر ئايالغا چېقىلىشنى ئىرادە قىلدى ۋە ئايال ئۇنى رەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۇ ئايال خالىي بىر جاينى تېپىپ ئۆزىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇ ئادەمنى

ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە بىرەر جازا بارمۇ؟ - دەپ سورىغان ئىدىم، ئۇ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: [ئەگەر ئۇنىڭ نەپسىدىن باشقىنى ئىرادە قىلمايدىغانلىقىنى بىلىپ ئىپتىتىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە ھېچ نەرسە كەلمەيدۇ. ئەگەر پەقەتلا مال - ماتا ئىرادە قىلغانلىقى ۋە ئۇنىڭ نومۇسىغا چىقىلمايدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا ئۇنىڭغا مال - ماتا بېرىشنى توغرا دەپ قارايمەن، چۈنكى مال - ماتا ئورنىنى تولۇقلىۋالغىلى بولىدىغان نەرسە، ئىپتىت - نومۇستا بولسا ئورنىنى تولۇقلىغىلى بولمايدۇ.]

ئىبراھىم ئىبنى ھارىس ئەبۇ ئابدۇللاھ نىڭ [ھۆرمەتنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىنىدۇ] دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىدۇ.

ئابدۇللاھ مۇنداق دېدى: ئۆمەردىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە زۆھرىي ئۇ ھەدىسنى قاسىم ئىبنى مۇھەممەدتىن رىۋايەت قىلىدۇ، ئۇ ئۆبەيدە ئىبنى ئۆمەيىردىن رىۋايەت قىلىدۇكى، ھەقىقەتەن بىر ئادەم ھۈزەيلىلىك كىشىلەرنى مېھمان قىلدى، ئاندىن ئۇ ئادەم بىر ئايالغا چىقىلماقچى بولغاندا ئۇ ئايال تاش ئېتىپ ئۇ ئادەمنى ئۆلتۈرۋەتتى. ئۆمەر ﷺ بىلەن قەسەم مەڭگۈ دىيىتىنى ئادا قىلمايدۇ، - دېدى. ئۆمەر ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان يەنە بىر ھەدىستە ھەقىقەتەن بىر ئادەم ئايالى بىلەن بىر ئادەمنى بىرگە تېپىۋېلىپ، ئاندىن ئۇ ئادەم ئۇ ئىككىسىنى قېلىچ بىلەن چېپىپ ئايالى ۋە ھېلىقى ئەرنىڭ لوتىسىنى ئۈزۈۋەتتى، ئۆمەر ﷺ ئۇنىڭ قېنىنى بىكار قىلىۋەتتى. (ئەلسۈننە لىلخەلال 1 - توم 161 - 166 - بەت)

4 - ئاياللارنىڭ جېنىنى، مېلىنى، يۈز ئابروي ۋە نەسەبىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىشى پەرز بولىدۇ.

بۇ ھەقتە سەئىد ئىبنى زەيد رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «مەن قاتل دۈن مالا فەھو شەھىد، مەن قاتل دۈن دىنە فەھو شەھىد، مەن قاتل دۈن دىنە فەھو شەھىد، مەن قاتل دۈن دىنە فەھو شەھىد، مەن قاتل دۈن دىنە فەھو شەھىد»

«كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن - بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر». (بۇخارىي ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

خۇلاسە: ئاياللارغا جەڭ مەيدانىغا چىقىپ جىھاد قىلىشى پەرز ئەمەس بەلكى ئۆزىنى مۇدافىئە قىلىشى پەرزىدۇر. اللە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

شاپىئى ئالىملىرىدىن ئابدۇررەھىم ئىبنى مۇرادى رەھىمەھۇللاھ بۇلۇغۇل مەرەمنىڭ جىھاد بابىنى شەرھەلىگەن كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ئۇمۇمۇ ئەتىيە رەزىيەللاھۇ ئەنھا: [مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن يەتتە قېتىم جەڭگە قاتناشقان] دەيدۇ.

مەئۇزىنىڭ قىزى ھەم رەسۇلۇللاھ ﷺ بىللە جەڭ قىلغانلىقىنى ئېيتىدۇ. دېمەك شەرىئى نەسلەر ئاياللارنىڭ جەڭگە چىقىشىنىڭ ۋە شېرىك بولۇشىنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ئاياللارنىڭ جەڭگە چىقىشىنى ھارام دېمەيمىز. بەلكى، ئاياللارغا جىھاد پەرز ئەمەس دەيمىز.

2- ئابدۇررەھىم ئىبنى مۇرادى شاپىئى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئاياللارنى جەڭ مەيدانلىرىغا يۆتكەش ۋە ياردانلارنى يۆتكەش جەريانىدا پىتىنلەرگە چۈشۈپ قېلىشتىن ساقلىنىش ئۈچۈن ئاياللارنىڭ ئەرلەر بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ جىھاد قىلىشى چەكلەنگەن. ئىستىشھادى (يەنى پىدائى) ئەمىلىيەتلىرىدە بولسا پىتىنلەرگە چۈشۈپ قېلىش تېپىلمايدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن ئاياللارنىڭ ئىستىشھادى (يەنى پىدائى) ئەمىلىيەتتىكى قىلىشى دۇرۇس. (سەھىلۇل جىھاد فى شەرھى كىتابۇل جىھاد 42-43 بەتلەر) ئەسكەرتىش:

1- ئاياللارغا ئىستىشھادىي قىلىش ئەۋزەل ئەمەس بەلكى بۇ جائىز ئىبادەت. 2- بەزى جايلارغا ئاياللار بېرىپ پىدائى ئەمىلىيەتلىرىنى قىلسا باشقىلارنىڭ دىققىتىنى قوزغىمايدۇ. بۇ خىل جايلاردا بولسا ئاياللارنىڭ پىدائى ئەمىلىيەتلىرىنى ئېلىپ بېرىشى جائىز بولىدۇ.

3- ئاياللاردىن بىرىنىڭ پىدائى ئەمىلىيەتتىكى قىلىشى بىلەن كاپىرلار ئاياللارنىڭ پىدائى ئەمىلىيەتتىكى قىلىشىدىن قورقۇپ، باشقا مۇسۇلمان ھەمىشەلىرىمىزنىڭ ھىجابلىرىنى ئاچىدىغان ۋە ياكى نەچچە مىڭلىغان مۇسلىمەلەرنى تۇرمىلارغا سۇلايدىغان ھالەتلەر بولۇپ قالسا، ئەھۋالغا قاراش كېرەك. ۋە پايدا زىياننى ياخشى ئۆلچەش كېرەك. شۇڭا ئاياللار پىدائى ئەمىلىيەتتىكى قىلغاندا، ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى، ياكى ئۆزىنىڭ يولىدىشى، ئاتائىلىرى، ۋە ياكى ئىشەنچلىك مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىنىڭ ئورۇنلاشتۇرۇشى بىلەن قىلىشى لازىم.

4- بۇ مەسىلىدە جىھادى ئالىملارنىڭ كۆپ ئىختىلاپلىرى بار، شۇنىڭ ئۈچۈن زۆرۈرىيەت تېپىلمىسا ئاياللار ئىمكان قەدەر پىدائىيلىق ئەمىلىيەتتىكى قىلمىسا ياخشى. اللە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

پۇل - مال بىلەن جىھاد قىلىش توغرىسىدا

الله ھەر بىر مۇسۇلمان ئەر كىشىگە جېنى بىلەن ، تىلى بىلەن ، ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىشىنى پەرز قىلدى .

ئەمدى بىز مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز . مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە كەلگەن دەلىللەر بىلەن جان بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە كەلگەن دەلىللەر ئوخشاش كەلگەن .

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالْأَسْنَتِكُمْ» «سېلەر مۇشرىكلارغا قارشى مېلىڭلار بىلەن ، جېنىڭلار بىلەن ۋە تىلىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار» (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! الله يولىدا ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىش ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ . يەنى ئەگەر جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد پەرز ئەيىن بولسا پۇل - مال بىلەن قىلىدىغان جىھاد ھەم پەرز ئەيىن بولىدۇ ، ئەگەر جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد پەرز كۇپايە بولسا پۇل - مال بىلەن قىلىدىغان جىھاد ھەم پەرز كۇپايە بولىدۇ .

شۇنىڭ ئۈچۈن قۇرئان كەرىمدىكى جىھاد ئايەتلىرىنىڭ ئارىسىدا جىھادنىڭ مال ۋە جان بىلەن بولىدىغانلىقىنى ئىسپاتلايدىغان سۈرە تەۋبىدىكى جىھاد سودىسى ھەققىدىكى ئايەتتىن باشقا ئون ئايەتنىڭ ھەممىسىدە ، مال بىلەن قىلىنىدىغان جىھادنىڭ جان بىلەن قىلىنىدىغان جىھادتىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشى نازۇك سىرلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر .

ئۇ ئون ئايەت سۈرىلەرنىڭ تەرتىپى بويىچە تۆۋەندىكىلەردىن ئىبارەت:

1 - ﴿لَا يَسْتَوِي الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولِي الضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فَضَّلَ

اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ﴾ «مۆئمىنلەردىن ئۆزىسىز (ئەما ، توكۇر ، كېسەلگە ئوخشاش ئۆزىسى بارلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا) جىھادقا چىقمىغانلار الله يولىدا ماللىرىنى ، جانلىرىنى تىكىپ جىھاد قىلغۇچىلار بىلەن باراۋەر بولمايدۇ . الله ماللىرىنى ، جانلىرىنى تىكىپ جىھاد قىلغۇچىلارنى ... ئۈستۈن قىلدى . ﴿ (سۈرە نىسا 95 - ئايەتنىڭ

(بىر قىسمى)

2- ﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ﴾ ﴿ئِمْان ئېيتقانلار، (الله نى ۋە

الله نىڭ پەيغەمبىرىنى سۆيۈش يۈزىسىدىن يۇرتىنى تاشلاپ) ھىجرەت قىلغان، پۇل

- ماللىرى ۋە جانلىرى بىلەن الله يولىدا جىھاد قىلغانلار (يەنى مۇھاجىرلار)﴾

(سۇرە ئەنفال 72 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

3- ﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ﴾ ﴿ئِمْان ئېيتقانلارنىڭ،

ھىجرەت قىلغانلارنىڭ ۋە ماللىرى ھەم جانلىرى بىلەن الله نىڭ يولىدا جىھاد

قىلغانلار﴾ (سۇرە تەۋبە 20 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

4- ﴿انْفِرُوا خِفَافًا وَثِقَالًا وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ﴾ ﴿ئى

مۇئمىنلەر جامائەسى!) سىلەر يېنىڭ بولغان ياكى ئېغىر بولغان ھالەتتە (يەنى

مەيلى ياش - قېرى، پىيادە، ئۇلاغلىق بولۇڭلار، ئوڭۇشلۇق ۋە قىيىن شارائىتتا

بولۇڭلار، ئىختىيارىي ۋە ئىختىيارسىز بولۇڭلار، ھەممە ئەھۋالدا) جىھادقا

چىقىڭلار، الله نىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار، ئەگەر

بىلسەڭلار مۇنداق قىلىش سىلەر ئۈچۈن ياخشىدۇر.﴾ (سۇرە تەۋبە 41 - ئايەت)

5- ﴿لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ﴾ ﴿

(ئى مۇھەممەد!) الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشىنىدىغانلار سەندىن ماللىرى بىلەن

ۋە جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشقا رۇخسەت سورىمايدۇ. الله تەقۋادارلارنى ئوبدان

بىلىدۇ.﴾ (سۇرە تەۋبە 44 - ئايەت)

6- ﴿فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعَدِهِمْ خِلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا

لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرِّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ﴾ ﴿رەسۇلۇللاھقا خىلاپلىق قىلىپ

(تەبۇك غازىتىغا چىقماي) قېلىپ قالغانلار (يەنى مۇناپىقلار) ئۆيلىرىدە بەخىرامان

ئولتۇرغانلىقلىرى بىلەن خۇشال بولۇشتى، ئۇلار الله نىڭ يولىدا ماللىرى بىلەن،

جانلىرى بىلەن جىھاد قىلىشنى ياقتۇرمىدى، ئۇلار (بىر - بىرىگە): «ئىسسىقتا

چىقماڭلار» دېيىشتى. (ئى مۇھەممەد! ئۇلارغا) ئېيتقىنكى، «جەھەننەمنىڭ ئوتى

تېخىمۇ قىزىقتۇر. ئەگەر ئۇلار چۈشىنىدىغان بولسا، (ئەلۋەتتە ئىسسىقتا رەسۇلۇللاھ

بىلەن بىرگە چىقاتتى). (سۈرە تەۋبە 81 - ئايەت)

7 - ﴿لَكِنَّ الرُّسُولَ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾

﴿لېكىن، پەيغەمبەر ۋە پەيغەمبەر بىلەن بىللە ئىمان ئېيتقانلار ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن جىھاد قىلدى، ئەنە شۇلار (ئىككىلا دۇنيانىڭ) ياخشىلىقلىرىغا نائىل بولىدۇ، ئەنە شۇلار مەقسەتكە يەتكۈچىلەردۇر.﴾ (سۈرە تەۋبە 88 - ئايەت)

8 - ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ

الصَّادِقُونَ﴾ ﴿شۈبھىسىزكى، (ھەقىقى) مۇئمىنلەر ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىماندا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن ئاللاھنىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىلاردۇر.﴾ (سۈرە ھۇجرات 15 - ئايەت)

9 - ﴿لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتِلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدُ وَقَاتَلُوا﴾

﴿سىلەردىن مەككە پەتھى قىلىنىشتىن ئىلگىرى پۇل - مال سەرپ قىلغانلار ۋە (رەسۇلۇللاھ بىلەن بىرلىكتە تۇرۇپ دۈشمەنلەر بىلەن) ئۇرۇشقانلار (مەككە پەتھى قىلىنغاندىن كېيىن پۇل - مال) نەپقە قىلغانلار ۋە ئۇرۇشقانلار (بىر - بىرى بىلەن) باراۋەر ئەمەس، ئەنە شۇلارنىڭ دەرىجىسى (مەككە پەتھى قىلىنغاندىن) كېيىن نەپقە قىلغان ۋە ئۇرۇشقانلارنىڭ (دەرىجىسىدىن) چوڭدۇر.﴾ (سۈرە ھەدىد 10 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

10 - ﴿تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ﴾ ﴿ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ

پەيغەمبىرىگە (چىن) ئىمان ئېيتقايسىلەر، ئاللاھنىڭ يولىدا مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن جىھاد قىلغايسىلەر.﴾ (سۈرە سەپ 11 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

جان بىلەن قىلىنىدىغان جىھاد مال بىلەن قىلىنىدىغان جىھادتىن ئىلگىرى قىلىنغان بىردىنبىر ئايەت پەقەت سۈرە تەۋبىدىكى جىھاد سودىسى ھەققىدىكى ئايەتتۇر. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا

مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةُ﴾ «شۈبھىسىزكى،
الله مۇئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ
سېتىۋالدى.» (سۈرە تەۋبە 111 - ئايەتنىڭ بىر قىسمى)

كۆپ ساندىكى ئايەتلەردە مالنىڭ جاندىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشى ھەرگىزمۇ مالنىڭ
جاندىن ئەلا بولغانلىقىدا ئەمەس، بەلكى ھەرقانداق ئەھۋال ئاستىدا جان بىلەن جىھاد قىلىش
مەرتىۋە جەھەتتە ئەڭ يۇقىرى ئورۇندا تۇرىدۇ. ئەمما جان بىلەن قىلىنىدىغان جىھاد مال
بولمىسا ئەمەلگە ئاشمايدۇ. چۈنكى غازاتچى قوشۇننى تەييارلاش ئىقتىسادقا باغلىق.
جان بىلەن قىلىدىغان جىھاد مال بىلەن قىلىدىغان جىھادتىن كېيىن مۇكەممەللىشىدۇ.
ئەمما «شۈبھىسىزكى، الله مۇئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ
سېتىۋالدى.» دېگەن ئايەتكە كەلسەك، بۇ الله بىلەن سودىلىشىش ئورنى بولغانلىقى ئۈچۈن
الله تائالا ئەڭ قىممەتلىك نەرسىسىنى ئوتتۇرىغا قويدى. شۇڭلاشقا بەندىنىڭمۇ ئۆزىنىڭ
ئىگىدارچىلىقىدىكى ئەڭ قىممەتلىك نەرسىسى بولغان جېنىنى، ئۇنى سېتىۋېلىش ئۈچۈن
تەقدىم قىلىشى لازىم بولدى. شۇنىڭ ئۈچۈن الله تائالانىڭ ساخاۋىتىنى بايان قىلىدىغان بۇ
ئايەتتە جاننى مالدىن ئىلگىرى قىلدى، چۈنكى الله تائالا تامامىي مەخلۇقلارنىڭ جانلىرىغا ئۆزى
ئىگە بولۇپ تۇرۇپ، ئۇنى مۇئمىنلەردىن جەننەتنىڭ باراۋىرىگە سېتىپ ئالدى. شۇنىڭ ئۈچۈن
مەن: كۆپىنچە ئايەتلەردە مالنىڭ جاندىن ئىلگىرى زىكرى قىلىنىشىدا شۇنىڭ ئەمەلىيەتتىكى
تەرتىپى، ئورنى نەزەردە تۇتۇلغان. چۈنكى جان بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد مالنى
بەرمەستىن مۇكەممەللەشمەيدۇ. سۈرە تەۋبىدىكى جان مالدىن ئىلگىرى قىلىنغان ئايەتكە
كەلسەك، بۇ الله بىلەن سودىلىشىش ئورنى بولغانلىقى ئۈچۈن بۇ ئىككىسىنىڭ قىممىتى نەزەردە
تۇتۇلغان، - دەپ قارايمەن.

شۇنىڭ ئۈچۈن جىھاد قىلىشقا رۇخسەت بېرىلگەن ۋاقىتتا الله تائالا كېسەللەر ۋە ئاجىزلارنى
ئۆزىلىك ھېسابلىدى. ئۇلار بىلەن بىرگە ئۆزلىرىنى تەييارلىيالمىدىغان نامراتلارنىمۇ ئۆزىلىك
ھېسابلىدى. يەنە ئۇلار بىلەن بىرگە قوشۇپ پەيغەمبەر ﷺ نىمۇ ئۆزىلىك ھېسابلىدى. چۈنكى
پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىدا ئۇلارنى تەييارلايدىغان پۇل - مال بولمىغان ئىدى.

بۇ ھەقتە الله تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿لَيْسَ عَلَى الضُّعَفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا
يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَحِيمٌ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ

لِتَحْمِلَهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمِلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْيُنُهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ حَزَنًا أَلَّا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ ﴿١٠٦﴾ (ئاجىزلار (يەنى ياشانغان بوۋايلار)، كېسەللەر، (جىھادقا چىقىشقا) خىراجەت تاپالمىغانلار) اللہ قا ۋە اللہ نىڭ پەيغەمبەرگە سادىق بولسىلا، جىھادقا چىقىمسا گۇناھ بولمايدۇ، ياخشى ئىش قىلغۇچىلارنى ئەيىبلەشكە يول يوقتۇر، اللہ مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، ناھايىتى مېھرىباندۇر. يەنە مۇنداق كىشىلەرنىمۇ ئەيىبلەشكە يول يوقتۇركى، ئۇلار (جىھادقا چىقىش ئۈچۈن) سەندىن ئۇلاغ سوراپ كەلگەندە، (ئۇلارغا سەن) «مېنىڭ سىلەرنى تەمىنلەيدىغان ئۇلاغلىرىم يوق» دېدىڭ، ئۇلار (جىھادقا چىقىشقا) سەرپ قىلىدىغان نەرسە تاپالمىغانلىقلىرى ئۈچۈن غەمكىن، كۆزلىرىدىن ياش تۆككەن ھالدا قايتىشتى. ﴿

شۇنىڭدەك يەنە بىر تەرەپتىن بەزىدە پۇل - مال بىلەن خوتۇن كىشى ۋە ئاجىزلارغا ئوخشاش قورال ئارقىلىق جىھاد قىلالمايدىغان ئادەملەرمۇ جىھاد قىلىدۇ. پەيغەمبەر ﷺ دېگەندەك: «مَنْ جَهَّزَ غَارِيًّا فَقَدْ غَرَا» «كىمكى بىر غازىنى جابدۇسا ئۇ غازات قىلغان بولدى.»

يۇقارقى ئايەت-ھەدىسلەر ۋە ئالىملارنىڭ سۆزلىرىدىن شۇنى خۇلاسە قىلىمىزكى، ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان ۋە ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ھەققىدە ئۆزىرىلىك بولغان كىشىلەرگە مېلى بىلەن جىھاد قىلىش پەرز بولىدۇ. چۈنكى ئۇ كىشى ھىجرەت قىلىشتىن ئاجىز كەلگەنلىكى سەۋەبى بىلەن ۋە ئۆزىسى سەۋەپلىك جىھاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان بولسىمۇ مېلى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئاجىز كەلمەسلىكى مۇمكىن. كېسەل سەۋەبىدىن جېنى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئۆزىرىلىك بولغىنى بىلەن مېلىنى بىمالال ئەۋەتەلەيدۇ ۋە جىھادقا چىقىرالايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۆز جېنى بىلەن جىھاد قىلىش ھەققىدە ئۆزىرىلىك بولغان كىشىلەر مېلى بىلەن جىھاد قىلىشتىن ئۆزىرىلىك ھېساپلانمايدۇ. اللہ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.

مۇجاھىدلار پۇل مالغا ئېھتىياجلىق بولغاندا مال بىلەن جىھاد قىلىش پەرزىدۇر. ھەتتاكى جىھاد پەرز كۇپايە بولغاندا ھەم بايلارنىڭ مال مۈلۈكلىرىنى اللہ يولىدا سەرپ قىلىشى پەرزىدۇر. بۇ خىل ھالەتلەردە قادىر بولالايدىغان ھەر بىر مۇسۇلمان كىشى ھەتتاكى ئاياللار ھەم ئىقتىسادىنى اللہ يولىدىكى جىھاد ئۈچۈن ئىشلىتىشى بەكمۇ زۆرۈر.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھىدىن ئەگەر پۇل - مالىلار ئاچ قالغانلارنى تويغۇزۇشقا يەتمىسە، پۇل - ماللارنى ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا خەجلىمىسە جىھاد ھەرىكىتى زىيانغا ئۇچرايدىغان بولسا بۇ ئەھۋالدا قانداق قىلىش كېرەك؟ - دەپ سورالدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: [كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالدۇرۇپ قىلىپ قوللانغاندا قانداق قىلساق بۇ ئەھۋالدىمۇ جىھاد ئىبادىتىنى ئالدىن ئورۇندا قويىمىز. يەنى بۇ خىل ھالەت ئاچ قالغانلار ئۆلۈپ كېتىشكە ئېلىپ بارغان تەقدىردىمۇ پۇل ماللارنى ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا سەرپ قىلىمىز دېگەن.] ھازىرقى ئەسرىمىزدە ئۇ دەرىجىدىكى ئاچارچىلىقلار يوق. شۇنىڭ ئۈچۈن پۇل ماللارنى ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا سەرپ قىلىشىمىز بەكرەك مۇھىم ئىكەن.

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىنسانلارنىڭ پۇل - ماللىرىنىڭ ھەممىسى كەتكەن تەقدىردىمۇ ئەسىرلەرنى ئازات قىلىش ئۈچۈن مال - مۈلۈكلىرىنى سەرپ قىلىش لازىم بولىدۇ.]

ئۇنداقتا، بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە پۈتۈن دۇنيادا جۈملىدىن تۈركىستاندا مۇسۇلمانلار دىنىنى ساقلىيالمىي قېلىۋاتقان، ئىسلامى دىيارلارنى كاپىرلار ئىشغال قىلىۋاتقان ئۇستازلىرىمىز ۋە تەۋھىدىنى قوغدىغۇچىلار كاپىرلارنىڭ زىندانلىرىدا ئەسىر قىلىنىۋاتقان ۋاقىتتا بولسا، بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئاللاھ بەرگەن پۇل - ماللىرىنى قادىر بولغىنىچە ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا ئاتىشى پەرزدۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئىقتىساد ئىگىلىرى بولغان قېرىنداشلىرىمىز، ئۆزلىرىنىڭ ماللىرى ھەققىدە ئاللاھنىڭ بەرگەن ھۆكۈمىگە دىققەت قىلىسۇن.

ئەگەر تۈركىستاندىكى بايلار پەقەت بىر كۈنلۈك خىراجىتىنى ئاللاھ يولىدىكى جىھادقا ئاتايدىغان بولسا ئۇلارنىڭ مال - مۈلۈكلىرى ئاللاھنىڭ ئىرادىسى بىلەن تۈركىستاندا غەلبە نۇسرەتلىرىنىڭ بولىشىغا چوڭ تەسىر كۆرسەتكەن بولاتتى.

ئاللاھ ئۆز پەزلى بىلەن ئىكرام قىلىپ مال - مۈلۈكلەرنى ئاتا قىلىپ بەرگەن قېرىنداشلىرىم! ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتى ئۈنۈملۈك بولىشى ئۈچۈن ئىقتىسادقا لازىم بولىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن مال - مۈلۈكلىرىڭلارنى ئاللاھ يولىدىكى جىھادنى قىلىش ئۈچۈن قەھرىتان سوغۇقلاردا توڭلاۋاتقان، دۇنيانىڭ راھەت پاراغەتلىرىنى تاشلاپ ئىسلام ئۈمىتىنى خارلىقتىن ئىسلامى ئادالەتكە ئېلىپ چىقىش ۋە ئىسلامى دىيارلارنى ئىشغالىيەتچىلەرنىڭ چاڭگاللىرىدىن ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن ھەرىكەت قىلىۋاتقان ئاللاھ يولىدىكى مۇجاھىدلارغا ئاتاڭلار!

ئى تۈركىستاندىكى باي قېرىنداشلىرىم! الله بەرگەن قولۇڭلاردىكى بۇ ئىقتىسادلار بىلەن جەننەتنى سېتىۋالغىلى بولىدۇ.

يۇقارقى ئايەتلەرنى ياخشى تەپەككۇر قىلىڭلار! ئوسمان ئىبنى ئەففان ﷺ ھەم ئىقتىسادى ئارقىلىق بىر نەچچە قېتىم جەننەتنى سېتىۋالغان.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الْقَاسِمِ عَنْ كَثِيرٍ مَوْلَى عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ عَنْ عَبْدِ الرَّحْمَنِ بْنِ سَمُرَةَ قَالَ جَاءَ عُثْمَانُ إِلَى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِأَلْفٍ دِينَارٍ قَالَ الْحَسَنُ بْنُ وَاقِعٍ وَكَانَ فِي مَوْضِعٍ آخَرَ مِنْ كِتَابِي فِي كُفٍّ حِينَ جَهَرَ جَيْشَ الْغُسَّةِ فَيَشْتَرِي فِي حِجْرِهِ قَالَ عَبْدُ الرَّحْمَنِ فَرَأَيْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُقَلِّبُهَا فِي حِجْرِهِ وَيَقُولُ مَا ضَرَّ عُثْمَانَ مَا عَمِلَ بَعْدَ الْيَوْمِ مَرَّتَيْنِ.

ئابدۇراھمان ئىبنى سەمۇرە ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ تەبۇك غازىتى ئۈچۈن قوشۇن تەييارلىغانىدى، ئوسمان ﷺ نىڭ دىنار ئالتۇن ئېلىپ كېلىپ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئالدىغا قويدى. مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ «دىنارلارنى قۇچىقىغا قويۇپ، ئۆرۈپ - چۆرۈگەن ھالدا (ئىككى قېتىم): بۈگۈندىن تارتىپ ھېچبىر ئىش ئوسمانغا زىيان يەتكۈزەلمەيدۇ،» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. (ترمىزى)

رەسۇلۇللاھ ﷺ : «كىمكى بۇ قىيىنچىلىق قوشۇنىنى تەييارلىسا ئۇنىڭغا جەننەت ۋاجىب بولىدۇ،» - دېگەندە، بۇ قوشۇننى ئوسمان ﷺ تەييارلىغان.

جەننەتكە ئاشىق بولغۇچىلار الله نىڭ بۇ يول يۈرۈقلىرىغا ئەھمىيەت بەرسۇن جىھاد پۇل مالغا ئېھتىياجلىق بولغاندا، پۇل ماللارنى توپلاپ ئۇنى الله يولىدا سەرپ قىلماسلىق بولسا الله نىڭ جازاسىغا ئېلىپ بارىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَخْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ [34] يَوْمَ يُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنْزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ھىبىرلەر ۋە راھىبلەردىن (يەنى يەھۇدىي ۋە ناسارا ئۆلىمالىرىدىن) نۇرغۇنلىرى كىشىلەرنىڭ پۇل - ماللىرىنى ھەقىقەتەن ھارام يەيدۇ، (كىشىلەرنى) الله نىڭ دىنىغا كىرىشتىن توسىدۇ، ئالتۇن - كۈمۈش يىغىپ، ئۇنى

الله نىڭ يولىدا سەرپ قىلمايدىغانلارغا (دوزاختا بولىدىغان) قاتتىق ئازاب بىلەن بېشارەت بەرگەن [34]. ئۇ كۈندە (يەنى قىيامەت كۈنىدە) ئۇ ئالتۇن-كۈمۈشلەر جەھەننەمنىڭ ئوتىدا قىزىتىلىپ، ئۇنىڭ بىلەن ئۇلارنىڭ پىشانىلىرى، يانلىرى ۋە دۈمبىلىرى داغلىنىدۇ. ئۇلارغا: «بۇ سىلەرنىڭ ئۆزۈڭلار ئۈچۈن يىغقان ئالتۇن-كۈمۈشۈڭلار (سىلەر بۇ دۇنيايىڭلاردىكى الله نىڭ ھەققىنى ئادا قىلمىدىڭلار). يىغقان ئالتۇن-كۈمۈشۈڭلارنىڭ ۋابالىنى تېتىڭلار» دېيىلىدۇ [35]. ﴿(سۈرە تەۋبە)

ئى تۈركىستان بايلىرى ئەگەر سىلەر ئەڭ بولمىغاندا پۇللىرىڭلارنىڭ زاكاتلىرىنى بولسىمۇ الله يولىدىكى جىھادقا ئاتىغان بولساڭلار ئىنشائاللاھ الله نىڭ ئىزى بىلەن بۇ ئۈمىدنىڭ ئەزىز بولىشىغا ئالاھىدە ياردىمى بولاتتى. شۇنىڭ ئۈچۈن بېخىللىقتىن ساقلىنىڭلار، سىلەر پۇللىرىڭلارنى الله يولىدا خەجلىمىسەڭلار بەربىر كاپىرلار سىلەرنىڭ پۇل-ماللىرىڭلارنى مۇسادىر قىلىدۇ ۋە ياكى ھەر خىل چىرايلىق ناملار بىلەن سىلەردىن ئېلىپ ئىسلامى قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ زىيىنىغا ئىشلىتىدۇ. ئۇ ۋاقىتتا بۇ سىلەر ئۈچۈن ھەسرەتنىڭ ئۈستىگە ھەسرەت بولۇپ قالىدۇ.

مۇجاھىدلارغا تەۋسىيە

1- ئى مۇجاھىد قېرىنداشلىرىم! الله قا ھەمدىلەر بولسۇنكى، الله سىلەر ۋە بىزلەرنى جىھاد قىلىشقا نېسىپ قىلىپتۇ. ئەمدى ئامال بولسا بۇ جىھادنى جانلىرىمىز بىلەن ۋە ماللىرىمىز بىلەن قىلىشقا تىرىشايلى! جىھاد مەيدانىدا ماللىرىمىزنى ئاتاشقا ئالدىرايلى، شۇنداقلا قورال-يارق ۋە ئوق - دورىلارنى ئامال بار شەخسىي ئېلىشقا تىرىشايلى!

تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا

الله ھەر بىر ئىنسانغا جېنى بىلەن، يا تىلى بىلەن، يا مېلى بىلەن جىھاد قىلىشنى پەرز قىلدى.

بىز تۆۋەندە تىل بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى ۋە مۇھىملىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز.

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «جَاهِدُوا الْمُشْرِكِينَ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَالْأَسْنَتِكُمْ» «سەلەر مۇشرىكلارغا قارشى مېلىڭلار بىلەن، جېنىڭلار بىلەن ۋە تىلىڭلار بىلەن جىھاد قىلىڭلار» (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

تىل بىلەن جىھاد قىلىش ھەم جېنى ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلىشقا ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ. تىل بىلەن جىھاد قىلىش دەۋەت قىلىش، ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش بىلەن بولىدۇ.

ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش ئىككى پەرز بولۇپ، بۇنىڭ دەلىلى ئاللا تائالانىڭ: ﴿وَلْتَكُنْ مِنْكُمْ أُمَّةٌ يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ﴾ «سەلەرنىڭ ئاراڭلاردا خەيرلىك ئىشلارغا دەۋەت قىلىدىغان، ياخشى ئىشلارغا بۇيرۇپ، يامان ئىشلارنى مەنئى قىلىدىغان بىر جامائە بولسۇن؛ ئەنە شۇلار مەقسەتلىككە ئېرىشكۈچىلەردۇر» دېگەن سۆزىدۇر.

پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «مَنْ رَأَى مِنْكُمْ مُنْكَرًا فَلْيَعِيزْهُ بِيَدِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فِلِسَانِهِ فَإِنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَيَقْلِبْهُ وَذَلِكَ أَضْعَفُ الْإِيمَانِ» «سەلەرنىڭ ئىچىڭلاردىن كىمكى يامان ئىشنى كۆرسە قولى بىلەن ئۆزگەرتسۇن، قادىر بولالمىسا تىلى بىلەن، ئۇنىڭغىمۇ قادىر بولالمىسا قەلبى بىلەن (نارازى بولسۇن يەنى قاچان ئىمكان بولسا شۇ مۇنكەرنى ئۆزگەرتىمەن دېگەن ئىرادىنى قىلسۇن)، مانا بۇ ئەڭ ئاجىز ئىماندۇر.» (مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىمام نەۋەۋى بۇ ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ: [ئەمما پەيغەمبەر ﷺ نىڭ «ئۇ يامان ئىشنى ئۆزگەرتسۇن» دېگەن سۆزى (يەنى بۇيرۇقى) ئۈممەتنىڭ ئىجماسى بىلەن پەرزلىكنى ئۆقتۈرىدۇ. ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇشنىڭ پەرزلىكىگە قۇرئان، ھەدىس ۋە ئۈممەتنىڭ ئىجماسى قاتارلىقلارغىمۇ دالالەت قىلىدۇ.]

ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش يەنە نەسىھەتنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇكى، بۇ نەسىھەت بولسا دىندۇر.

ئىمام نەۋەۋى يەنە ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇشنىڭ ھۆكۈمىنىڭ پەرزلىكى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن: [ھەقىقەتەن ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش پەرز كۇپايدۇر. ئەگەر ئۇنى بەزى كىشىلەر ئېلىپ بارسا قالغانلاردىن گۇناھ ساقىت بولىدۇ. ئەگەر ئۆزىسى ۋە

قورقۇنچىسى يوق تۇرۇپ ئۇنى ھەممە كىشى تەرك ئەتسە، ئۇنى ئېلىپ بېرىشقا قادىر بولغانلىكى ھەرقانداق ئادەم گۇناھكار بولىدۇ.

ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش بەزىدە پەرز ئەين بولىدۇ. ئەگەر ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنى ئۇ ئادەمدىن باشقا ئادەم بىلمەيدىغان ئورۇندا بولسا ياكى ئۇ يامان ئىشنى ئۇ ئادەمدىن باشقا ئادەم يوقىتىشقا قادىر بولالمايدىغان ئورۇندا بولسا، ئۇ ئادەمگە پەرز ئەين بولىدۇ. (مەسىلەن: ئايالى، بالىسى، خىزمەتچىسىنى يامان ئىش ئۈستىدە ياكى ياخشىلىقتا يېتەرسىزلىكىنى كۆرگەن ئادەمگە ئوخشاش). ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن: شەرىئەت ئەھكاملىرىغا بۇيرۇلغان كىشىدىن ياخشىلىققا بۇيرۇش ۋە يامانلىقتىن توسۇش، ئۇ ئادەمنىڭ (ياخشىلىققا بۇيرۇپ، يامانلىقتىن توسۇشۇمنىڭ) پايدىسى يوق دېگەن گۇمانى بىلەن ساقىت بولمايدۇ، بەلكى ئۇ ئادەمگە ئۇنى قىلىش پەرز. چۈنكى ۋەز-نەسىھەت مۇئەننەلەرگە پايدىلىق. بىز يۇقىرىدا بۇ ئادەمنىڭ ئۈستىگە پەرز بولغىنى (كىشىلەرنىڭ قوبۇل قىلىشى ئەمەس) ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇشتۇر. - دېگەن ئىدۇق.]

ئىمام نەۋەۋى ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسىدىغان كىشىگە نىسبەتەن ھوقۇق - مەنەسپنىڭ شەرت ئەمەسلىكى توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: [ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن - ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇش ھوقۇقدارلارغا خاس بولماستىن بەلكى بۇنى ئاددىي مۇسۇلمانلارنىڭمۇ ئېلىپ بېرىشى دۇرۇس. ئىمامۇلھەرەمەين مۇنداق دېگەن - بۇنىڭغا دەلىل مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجماسىدۇر. چۈنكى بىرىنچى ۋە ئۈچىنچى كېيىنكى ئەسىردىكى مەنەسپى بولمىغان كىشىلەر مەنەسپدارلارنى ياخشىلىققا بۇيرۇيتتى، يامانلىقتىن توساتتى. مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ مەنەسپىز تۇرۇپ ياخشىلىققا بۇيرۇش، يامانلىقتىن توسۇش ئىشى بىلەن شۇغۇللانغانلىقىغا كايىماستىن بەلكى ئۇلارنى ئېتراپ قىلىشقان ئىدى.]

تىل ئارقىلىق جىھاد قىلىش بولسا ئالىملارغا تېخىمۇ ۋاجىبىنىڭ ۋاجىبى ھېسابلىنىدۇ. بولۇپمۇ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى ئالىملارغا ئومۇميۈزلۈك تىل بىلەن جىھاد قىلىشقا كۈچىشى بەكرەك ۋاجىب بولىدۇ. اللە ياخشى بىلگۈچى.

چۈنكى، اللە بۇيرىغان بۇ جىھاد ئىبادىتى بولسا ئۇنتۇلۇپ كەتكەن ۋە ياكى سەل قارىلىۋاتقان بىر ئىبادەت بولۇپ قالدى. شۇڭا بۇ ئەھكاملارنى بايان قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلىش قاتارىدىندۇر.

ئەسكەرتىش: ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنىڭ ئۆزىلا، تىل بىلەن جىھاد قىلىشنى كۆرسەتمەيدۇ. بەلكى تىل بىلەن جىھاد قىلىش دېگەننىمىز - ئىسلام شەرىئىتىنىڭ قايسى بىر

ھۆكۈمى يوق قىلىشقا ئۇرۇنغان بولسا، شۇ ھۆكۈملەرنى دەۋەت قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

مەسىلەن: تاھارەت ئېلىش مەسىلىلەرنى بايان قىلىشنىڭ ئۆزىلا تىل بىلەن جىھاد قىلغانلىق ھېسابلانمايدۇ. ئەگەر شۇ ھۆكۈملەر كاپىرلار تەرىپىدىن پايمال قىلىنغاندا، شۇ ھۆكۈملەرنى بايان قىلىش تىل بىلەن جىھاد قىلغانلىق ھېسابلىنىدۇ.

ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جان ۋە مال بىلەن جىھاد قىلىشنىڭ پەرزلىكى چۈشۈپ كېتەمدۇ؟

جاۋپ: ئالىملار تىلى بىلەن جىھاد قىلسا، ئۇلاردىن جانلىرى ۋە ماللىرى بىلەن جىھاد قىلىش ساقىت بولمايدۇ. چۈنكى بۇ جىھاد ئىبادىتى تىلى بىلەن، جېنى ۋە مېلى بىلەن قىلىش پەرز بولغان ئىبادەت. مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تارىخىدىن ئىككى دەلىلنى ئەسلىتىپ ئۆتىمەن.

1 - ئالىملارنىڭ ئالىمى ۋە قوماندانلارنىڭ قوماندانى بولغان پەيغەمبەر ﷺ > مەن دەۋەت قىلىپ تۇراي سىلەر جىھادقا چىقىڭلار < دېمەستىن ئىسلامدىكى تۇنجى بولغان بەدىر جىھادىغا قاتناشتى ۋە ئوھۇد جىھادىدا ئېغىر جاراھەتلەندى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇن جەڭلەرگە ئۆزى بىۋاستە قاتناشقان.

2 - پەيغەمبەر ﷺ ئالىملار قېلىپ تۈرۈكلەر جىھادقا چىقسۇن دېمىدى. بەلكى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدە، ئالىملار ۋە باشقا ساھابىلار ھەم ئوخشاش چىقتى.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئالىملارغا جانلىرى، ماللىرى ۋە تىللىرى بىلەن جىھاد قىلىشى ئوخشاشلا پەرز بولىدۇ. بولۇپمۇ تىلى بىلەن قىلىنىدىغان جىھادقا ئالىملارنىڭ بەكرەك ئەھمىيەت بېرىشى زۆرۈردۇر.

شۇ مۇناسىۋەت بىلەن مەن دىن سۈيەر رەببىنى ئالىملىرىمىزدىن مۇسۇلمان خەلقىنى ۋە ئۇلارنىڭ بەخت سائادىتىگە ئاتلانغان مۇجاھىدلارنى ياردەمسىز تاشلاپ قويماسلىقىنى ۋە ئۇلارغا كۈچىنىڭ يېتىشىچە ياردەم بېرىشىنى قاتتىق تەلەپ قىلىمەن.

ئى ئۇستازلىرىمىز! سىلەرنىڭ تىلىڭلار ئارقىلىق قىلغان الله يولىدىكى جىھادىڭلار بولسا، بىز ئۈچۈن بەك مۇھىم. جىھاد مەيدانىدا بىز مىڭلىغان مۇجاھىدلارغا مۇھتاج بولغىنىمىزدەك، ئالىملارغا ھەم مۇھتاج. بولۇپمۇ ھازىرقى دەۋرىدە مۇجاھىدلار ئۈچۈن، 100 مۇجاھىدنىڭ

كەلگىنىدىنمۇ بىر ئالىمغا بەكرەك مۇھتاج. بۇ دېگەنلىكىمىز بىزنىڭ سانىمىز يىتەرلىك بولدى دېگەنلىك ئەمەس، بەلكى بىز مۇجاھىدلار سانىنىڭ ھەسسىلەپ كۆپ بولۇشىنى ئارزۇ قىلىمىز، ۋە شۇنىڭ بىلەن بىرگە ئالىملارغا قانچىلىك مۇھتاج ئىكەنلىكىمىزنى ئۇقتۇرۇپ قويماقچىمىز.

ئى دىن ئوتىدا كۈيۈۋاتقان ئىلىم تەلەپ قىلغۇچى قېرىنداشلار! مۇجاھىدلار ئۈچۈن سىلەرنىڭ تۆھپەڭلار بەكمۇ زۆرۈر. بىز سىلەرگە ئاتا ئانىمىزدىنمۇ بەكرەك مۇھتاجىمىز. مۇجاھىدلارنى ياردەمسىز تاشلاپ قويماڭلار. بولۇپمۇ تۈركىستان جىھادى ئۈچۈن ئالىملار ۋە ئىلىم تەلەپ قىلغۇچىلار بەكمۇ زۆرۈر.

ئى ئالىملار! ئىلىم تەلەپ قىلغۇچى قېرىنداشلار! سىلەر كۈچىڭلارنىڭ يىتتىشىچە جىھادى دەۋەتلەرنى ئېلىپ بېرىڭلار! مانا بۇ ئاللاھنىڭ بۇيرىقىدۇر.

ئى ئۇستازلار! جىھاد بىلىملىرىنى ۋە تەكلىپلىرىنى ئىسلام ئۈمىتىگە يەتكۈزۈڭلار! ۋە بۇنىڭدا قىلچىلىك سوسىلىق قىلماڭلار! تۈركىستان مۇسۇلمانلىرى بۇنىڭغا بەكمۇ مۇھتاج.

ئاخىردا بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا قۇرۇق شۇئارلارغا ئالدىنماستىن بەلكى پەيغەمبەر ﷺ گە ئەگىشىشىڭلارنى تەۋسىيە قىلىمىز.

ئەمما، بۇ جىھاد پەقەت قوراللىق ئۇرۇش بىلەنلا بولمايدۇ. بۇ بەزىدە تىل بىلەن بولسا بەزىدە مال بىلەن بولىدۇ، يەنە بەزىدە جان بىلەن بولىدۇ. ئەگەر ئىمكانى يەتسە شۇ تۈرلەرنىڭ ھەممىسى بىلەن جىھاد قىلىش پەرىز بولىدۇ. بۇلارنىڭ ھەممىسىنى قىلىش شەرىپىگە ئائىل بولغانلار نىمىدىگەن بەختلىك كىشى بولار؟ جىھاد ئىبادىتى تىل بىلەن بولۇشنى تەلەپ قىلغان بولسا، تىل بىلەن بولغان جىھاد ھەم ئەۋزەل جىھادلارنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇ.

عَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ إِنَّ مِنْ أَعْظَمِ الْجِهَادِ كَلِمَةً عَدْلٍ عِنْدَ سُلْطَانٍ جَائِرٍ.

ئەبۇ سەئىد خۇدرى ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «زالىم پادىشاھنىڭ ئالدىدا ھەق گەپ قىلىش – جىھادنىڭ ئەڭ ئەۋزەللىرىدىندۇر». (ترمىزى)

ابن عباس رفعه: سيد الشهداء يوم القيامة حمزة بن عبد المطلب ورجل قام إلى إمام جائر فأمره ونهاه فقتله.

ئىبنى ئابباس ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «قىيامەت كۈنىدىكى شېھىدلارنىڭ سەردارى – ھەمزە ئىبنى ئابدۇلمۇتەللىب ۋە زالىم پادىشاھنىڭ ئالدىغا چىقىپ، ئۇنى ياخشى ئىشقا بۇيرىغان ۋە يامان ئىشتىن توسقان، شۇ سەۋەبتىن ئۆلتۈرۈلگەن كىشىدۇر.» (ئەلئەۋسەت)

ئۇلۇغ رەببىمىز ئاللاھ دىن جېنىمىز، پۇل-ماللىرىمىز ۋە تىللىرىمىز بىلەن جىھاد قىلىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمىز. ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئىسلامنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئېلىپ كەلگەندىكىدەك ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن چۈشۈنۈشكە مۇيەسسەر قىلىشنى سورايمىز. بىزلەرنى ئۆزىمىزنىڭ جېنىنى ۋە مېلىنى قۇربان قىلىپ ئۆزىنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان مۇسۇلمانلاردىن قىلىشنى سورايمىز. بىزلەرنى غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىشقا ياردەم بېرىشىنى سورايمىز. شۇنداقلا پۈتۈن دۇنيادىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى جۈملىدىن تۈركىستاندىكى زۇلۇمغا ئۇچراۋاتقان بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى ئۆز رەھمىتىگە ئېلىشىنى ۋە ئۇلارنى ئىسلامدىكى ھەقىقەت يولىغا قايتۇرۇپ بېرىشىنى سېغىنىپ سورايمىز. ئامىين! ئامىين! ئامىين!!!

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! جىھاد ئىبادىتى جېنىمىز، مېلىمىز ۋە تىلىمىز بىلەن ئادا قىلىنىدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ئىبادەتنى پەقەت بۇنداق قىلىش كېرەك دەپ ئۆلچىۋالمايلى! بەلكى ئاللاھ نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى جېنىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا جېنىمىز بىلەن، ئەگەر ئاللاھ نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى مېلىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا مېلىمىز بىلەن ئادا قىلايلى!

ئەگەر ئاللاھ نىڭ بۇيرۇقى جىھادنى تىلىمىز بىلەن ئادا قىلىشنى تەلەپ قىلغان بولسا تىلىمىز بىلەن ئادا قىلايلى!

ئاخىردا ئەھلى ئىلىم ئۇستازلارغا ئەسكەرتىپ قويىدىغىنىم - بىز جىھادنى تىلىمىز بىلەنلا قىلىمىز دەپ باشقا بۇيرۇقلارنى تاشلاپ قويماسلىقىڭلارنى تەۋسىيە قىلىمەن! مۇسۇلمان قېرىنداشلارغا بولغان تەۋسىيەلىرىم - خالىغانچە ئەھلى ئىلىملەرگە تىل تەككۈزۈشتىن ئاگاھ بولايلى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ قاتناشقان جەڭلەر

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۇ جىھاد ئىبادىتىنى رەسۇلۇللاھ بىزلەرگە ئەمەلىي ئۈلگە بولۇپ كۆرسىتىپ قويدى. مەن تۆۋەندە ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى بولغان رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ قاتناشقان جەڭلىرىنى زىكىر قىلىپ ئۆتمەن. بۇ ئارقىلىق ئىنشا ئاللا ھەر بىر قېرىنداشىمىزغا ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەڭ مۇھىم ئىبادەت ئىكەنلىكى مەلۇم بولىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۆزى قاتناشقان ۋە كاپىرلار بىلەن بولغان جەڭدە مۇسۇلمانلارغا قوماندانلىق قىلغان غازاتلارنىڭ سانى ھەققىدە ئۆلىمالار كۆپ پىكىرلەرنى ئوتتۇرىغا قويدى.
جابر ئىبنى ئابدۇللاھ ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 21 غازاتقا قاتناشقان.» (مۇسلىم رىۋايىتى)

زەيد ئىبنى ئەرقەم ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 19 قېتىم غازات قىلغان.»
ئىبنى ئىسھاق مۇنداق زىكىر قىلىدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ 27 غازاتقا قاتناشقان.»
مەن بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ قاتناشقان ئەڭ مەشھۇر جەڭلەرنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.
بىرىنچى: ئەبۇ ئازىزى

ئۇۋۇددان غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. ئۇ ھىجرەتنىڭ بىرىنچى يىلى سەفەر ئېيىدا بولغان. رەسۇلۇللاھ ﷺ جەڭگە ئۇچراشماي قايتىپ كەلگەن.

ئىككىنچى: بۇۋات غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى رەبىئۇل ئەۋۋەل ئېيىدا بولغان.

ئۈچىنچى: ئۇشەرە غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى جۇمادىيەل ئۇۋلا ئېيىدا بولغان.

تۆتىنچى: ئەۋۋەلقى بەدىر غازىتى

بۇ ئۇشەرە غازىتىدىن ئاز ۋاقىت ئۆتۈپ، ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى جۇمادىيەل ئۇۋلا ئېيىدا بولغان.

بەشىنچى: چوڭ بەدىر غازىتى

بۇ اللە ئىسلامنى ئىززەتكە ئېرىشتۈرگەن ۋە شۇ سەۋەبلىك كاپىرنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى ھالاك قىلغان چوڭ بىر جەڭدۇر. بۇ جەڭ ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى رامزاننىڭ 17-كۈنى سەھەردە بولغان.

غازاتقا قاتناشقان ساھابىلارنىڭ سانى 300 ئون نەچچە ئىدى.

ئالتىنچى: بەنۇ سۇلەيم غازىتى

ئىبنى ئىسھاق مۇنداق دەيدۇ: [رەسۇلۇللاھ ﷺ بەدىردىن مەدىنىگە كېلىپ، ئۇ يەردە يەتتە كېچە تۇردى. ئاندىن بەنۇسۇلەيمگە غازات قىلىش ئۈچۈن ساھابىلىرى بىلەن چىقتى ۋە ئۇلارنىڭ سۈيى بار جايغا يېتىپ كەلدى. ئۇ يەردە ئۈچ كېچە تۇردى. لېكىن ئۇرۇش يۈز بەرمىدى.]

يەتتىنچى: بەنۇ قەينۇقا غازىتى

بۇ ھىجرەتتىن 20 ئاي ئۆتۈپ، شەۋۋالنىڭ يېرىمىدا شەنبە كۈنى بولغان. بەنۇ قەينۇقا يەھۇدىلاردىن خىيانەت سادىر بولغان تۇنجى ئايماق ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنى مۇھاسىرە قىلدى. ئۇلار ئۆز قورغانلىرى بىلەن قوغداندى. ئاندىن ئاللاھ ئۇلارنىڭ قەلبىگە قورقۇنچ سالدى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن ئەھدىلىشىشكە چۈشتى ھەمدە ئۇلارنىڭ ئىچىدىكى مۇناپىقلار كاتتىۋېشى ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەيى شاپائەت تەلەپ قىلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنى سۈرگۈن قىلدى ۋە ئۇلارنىڭ زېمىن، مال - مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارغا تەقسىملىدى.

سەككىزىنچى: سەۋىق (تالقان) غازىتى

ھىجرەتنىڭ ئىككىنچى يىلى زۇلھەججىنىڭ بەشىنچى كۈنى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇشرىكلاردىن ئەبۇ سۇفيان بىلەن ئۇنىڭ ھەمراھلىرىنى مەقسەت قىلىپ مەدىنىدىن چىقتى. ئەبۇ سۇفيان بۇنىڭدىن خەۋەر تېپىپ، ئۆز يۈكلىرىنى يەڭگىلەشتۈرۈش ئۈچۈن بىللە ئېلىپ ماڭغان سەۋىق (يەنى تالقان) نى تاشلاپ قېچىپ كەتتى. شۇڭا بۇ غازات سەۋىق (يەنى تالقان) غازىتى دەپ ئاتالغان.

توققۇزىنچى: غەتفان غازىتى

بۇ غازات ئەنمار غازىتى ۋە زىئەمىر غازىتى دەپمۇ ئاتىلىدۇ. ئۇ ھىجرىيەنىڭ 3-يىلى رەبىئۇلئەۋۋەل ئېيىدا نەجدە زېمىنىدا بولغان. رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن 450 كىشى بولۇپ، دۈشمەننى ئۇچراتمىغانلىقى ئۈچۈن ئۇرۇشسىز قايتىپ كەلگەن.

ئونىنچى: ئىككىنچى بەنۇ سۇلەيمىم غازىتى

بەيغەمبەر ﷺ ھىجازدىكى فەرئى دېگەن جايغا قاراپ يولغا چىقتى. ئۇ يەردە رەبىئۇلئاخىر ۋە جۇمادىيەلئۇۋالا ئېيىدا تۇردى، دۈشمەنگە يولۇقمىغانلىقتىن ئۇ يەردە ئۇرۇش بولمىدى.

ئون بىرىنچى: ئوھۇد غازىتى

ئوھۇد غازىتى ھىجرەتنىڭ 3-يىلى شەۋۋال ئېيىدا بولدى. مۇشرىكلارنىڭ سانى 3000، مۇسۇلمانلارنىڭ سانى 700 ئىدى. ئىككى قوشۇن ئوھۇدتا ئۇچراشتى.

ئون ئىككىنچى: ھەمرا ئۇلئەسەد غازىتى

بۇ غازات - ئوھۇد غازىتىدىن كېيىن، ھىجرەتنىڭ 3-يىلى شەۋۋالنىڭ 16-كۈنى يەكشەنبە كۈنى بولدى.

ئون ئۈچىنچى: بەنۇ نەزىر غازىتى

بۇ غازات ئوھۇدتىن بەش ئاي ئۆتۈپ، ھىجرەتنىڭ 4-يىلى رەبىئۇلئەۋۋەل ئېيىدا بولدى.

ئون تۆتىنچى: زاتۇررىقائ (لاتا ئوربۇالغۇچىلار) غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 4-يىلى جۇمادىيەلئۇۋلا ئېيىدا بولغان. بۇ غازاتتا مۇسۇلمانلارنىڭ ئاياقلىرى يىرتىلىپ، پۇتلىرى قاناپ كەتكەنلىكى ئۈچۈن، ئۇلار پۇتلىرىغا لاتا ئورىۋالغان ئىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ غازات زاتۇررىقائ (يەنى لاتا ئورىۋالغۇچىلار) غازىتى دەپ ئاتالغان.

ئون بەشىنچى: كىچىك بەدىر غازىتى

ھىجرەتنىڭ 4-يىلى شەئبان ئېيىدا كىچىك بەدىر غازىتى بولۇپ ئۆتتى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەبۇ سۇفيان بىلەن ۋەدىلەشكەن ۋاقىتتا بەدىرگە قاراپ يولغا چىقتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە ساھابىلىرىدىن 1500 كىشى بار ئىدى.

ئون ئالتىنچى: دەۋمەتۇلجەندەل غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 5-يىلى رەبىئۇلئەۋۋەل ئېيىدا بولغان.

ئون يەتتىنچى: خەندەك غازىتى

خەندەك غازىتى ئەھزاب غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 5-يىلى شەۋۋال ئېيىدا بولغان.

ئون سەككىزىنچى: بەنۇ قۇرەيزە غازىتى

مەدىنىدىن مۇشرىكلار قوشۇنىنىڭ چېكىنىشى تېز بولدى. شۇڭا ئەھزابلار كېچىدە قايتىپ بولدى. مۇسۇلمانلار سەھەردە ئۆز ئۆيلىرىگە قايتىشتى. چۈش بولغان چاغدا، جىبرىئىل پەيغەمبەر ﷺ نىڭ يېنىغا كېلىپ، ئۇنىڭغا: «سەن قورالنى قويدۇڭمۇ؟ پەرىشتىلەر تېخى قورالنى قويغىنى يوق. اللە سېنى بەنۇ قۇرەيزىگە ئاتلىنىشقا بۇيرىدى» دېدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ جاكارچىسى: «كىمكى اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىمان ئېيتىدىغان بولسا، ناماز ئەسىرنى پەقەت بەنۇ قۇرەيزىدە ئوقۇسۇن» - دەپ ئىزاھ قىلدى.

ئون توققۇزىنچى: بەنۇ لەھيان غازىتى

ھىجرەتنىڭ 6-يىلى رەبىئۇل ئەۋۋەلدە بەنۇ لەھيان غازىتى بولدى. بەنۇ لەھيان رەسۇلۇللاھ نىڭ خۇبەيب ئىبنى ئەدەۋە ئۇنىڭ بىلەن بىرگە بولغان ساھابىلىرىگە خىيانەت قىلىپ، ئۇلارنى «مائۇر رەجىئە» دېگەن جايدا ئۆلتۈرگەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ ساھابىلارنىڭ قىساسىنى ئېلىش ئۈچۈن، ئۇلار تەرەپكە يولغا چىقتى. ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئۆزلىرى تەرەپكە كېلىۋاتقانلىقىنى ئاڭلاپ قېچىپ كەتتى - دە، ئۇرۇش بولمىدى.

يىگىرمىنچى: زۇقەرەد غازىتى

زۇقەرەد مەدىنە بىلەن خەيبەر ئارىسىدىكى بىر سۇلۇق جاي بولۇپ، مەدىنىدىن ئىككى كېچە يىراقلىقتا ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ بەنۇ لەھيان غازىتىدىن كېيىن، مەدىنىگە قايتىپ كەلدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇ يەردە غەتفان ئايمىقىدىن ئاتلىق كەلگەن ئۇيەينەتۇ ئىبنى ھېسنىل فەزارى ئۇنىڭ قويللىرىغا ھۇجۇم قىلغانغا قەدەر، ئاز كۈنلەرلا تۇردى.

ئىبنى ئىسھاق بۇ غازاتنىڭ ھىجرەتنىڭ 6- يىلىنىڭ يېرىمىدا بولغانلىقىنى قەيت قىلدى.

بۇخارى، مۇسلىم ۋە ئۇلاردىن باشقىلار مەزكۇر غازاتنىڭ ھۇدەيبىيە سۇلھىسىدىن كېيىن، خەيبەر غازاتىدىن ئىلگىرى ھىجرەتنىڭ 7- يىلىنىڭ بېشىدا بولغانلىقىنى ئىلگىرى سۈردى.

يىگىرمە بىرىنچى: بەنى مۇستەلىق غازاتى

ئۆلىمالار بۇ غازاتنىڭ بولغان ۋاقتى توغرىسىدا تۈرلۈك قاراشلارنى ئوتتۇرىغا قويدى. بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 4- يىلىدا بولدى] - دېسە، بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 5- يىلى شەئباندا، خەندەك غازاتىدىن ئىلگىرى بولغان] - دېدى. يەنە بەزىلىرى: [ھىجرەتنىڭ 6- يىلى شەئباندا بولغان] - دېدى. ئاخىرقى سۆزنى ئىبنى ئىسھاق ئوتتۇرىغا قويغان.

پەيغەمبەر ﷺ بەنى مۇستەلىق قەبىلىسى بىلەن ئۇرۇشقانلىقى ئۈچۈن، بۇ غازات بەنى مۇستەلىق غازاتى دەپ ئاتالغان.

يىگىرمە ئىككىنچى: ھۇدەيبىيە غازاتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 6- يىلى زۇلقەئد ئېيىدا يۈز بەرگەن.

يىگىرمە ئۈچىنچى: خەيبەر غازاتى

رەسۇلۇللاھ ﷺ ھۇدەيبىيەدىن قايتقاندىن كېيىن، مەدىنىدە زۇلھەججە ۋە مۇھەررەمنىڭ بىر قىسمىدا تۇردى. ھىجرەتنىڭ 7- يىلى مۇھەررەمدە رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەرگە ئاتلاندى.

يىگىرمە تۆتىنچى: ئۆمرەتۇلقەزائى غازاتى

ئۇلارنىڭ بىر قىسمى بۇنى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ غازاتلىرى بىلەن بىللە زىكر قىلىمىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەردىن مەدىنىگە قايتقاندىن كېيىن، ئۇ يەردە ئالتە ئاي تۇردى ۋە قوشۇن ئەۋەتىپ تۇردى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ قۇرەيش بىلەن كېلىشىۋالغىنى بويىچە، ھىجرەتنىڭ 7- يىلى زۇلقەئد ئېيىدا، ھۇدەيبىيە سۇلھىسىدە ئۆمرىنىڭ قازاسىنى ئورۇنلاش ئۈچۈن يولغا چىقتى.

يىگىرمە بەشىنچى: مەككىنىڭ فەتىھى بولۇش غازاتى

بۇغازات قۇرەيش رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن تۈزگەن ھۇدەيبىيە سۇلھىسىنى بۇزغانلىقى ئۈچۈن، ھىجرەتنىڭ 8- يىلى بولغاندا، رەسۇلۇللاھ ﷺ 12 مىڭ ساھابىسى بىلەن مەككىگە كىردى ۋە اللە ئۇلارغا نۇسرەت بېرىپ، مەككە فەتىھى بولدى.

يىگىرمە ئالتىنچى : ھۈنەين غازىتى

بۇ ھاۋازىن غازىتىمۇ دېيىلىدۇ. بۇ غازات مەككە فەتھىسىدىن كېيىن، ھىجرەتنىڭ 8-يىلى شەۋۋالدا ھاۋازىن مەككە فەتھىسىنى ئاڭلىغان چاغدا بولدى.

يىگىرمە يەتتىنچى : تائىق غازىتى

بۇ غازات ھىجرەتنىڭ 8-يىلى شەۋۋالدا بولغان. ھۈنەين كۈنى سەقىق مەغلۇپ بولغاندىن كېيىن ئۇلار تائىققا كىرىپ، قەلئە دەرۋازىلىرىنى تاقىۋالدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ تائىققا ئاتلىنىپ، قەلئەگە يېقىن ئورۇندىن تائىقنىڭ ئەسكىرى بازىسىغا مەنچاناق ئاتتى.

يىگىرمە سەككىزىنچى : تەبۈك غازىتى

تەبۈك غازىتى ھىجرەتنىڭ 9-يىلى رەجەب ئېيىدا بولغان بولۇپ، ئۇ رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان ئەڭ ئاخىرقى غازاتتۇر.

مانا بۇ جەڭلەرنىڭ تەپسىلاتلىرىنى تارىخى كىتابلاردىن كۆرىۋالغايىسىز ۋە مەشائىرۇل ئەشۋاق دېگەن كىتابقا مۇراجىئەت قىلىڭ.

مانا بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشىغان ئىسلام تارىخى بىزلەر ئۈچۈن پەقەت ئوقۇلىدىغانلا بىر كىتاب بولۇپ قالماستىن بەلكى ھاياتىمىزغا تەدبىق قىلىدىغان ئەينەك بولۇشى كېرەك.

مەن بۇ كىتابتا رەسۇلۇللاھنىڭ قاتناشقان جىھادلىرىنى ئەسلىتىپ ئۆتۈشۈمدىكى مەقسەتلەرنىڭ بىرى شۇكى - يولباشچىمىز ۋە ئۆلگىمىز بولغان رەسۇلۇللاھقا ئەگىشىنى ئۇنتۇپ قالماسلىق.

ئى اللھ بىزلەرنى ھەقىقىي ئەمەل قىلغۇچىلاردىن قىلىپ بەرگىن!

4- باب شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز ئاللاھ يولىدا ئۇرۇش قىلساق ئاللاھ بىزلەرگە رەسۇلۇللاھ ﷺ قايتا - قايتا ئارزۇ قىلغان شاھادەت نېئىمىتىدىن ئىبارەت ئەڭ ئالىي ماقامنى ۋەدە قىلدى. مانا بۇ شېھىدلىكنىڭ جەڭ مەيدانىدا ئۇچرايدىغان مۇھىم ئەھكاملىرى بار.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، شاھادەتنىڭ پەزىلىتى ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە قىسقىچە توختۇلۇپ ئۆتۈشنى توغرا تاپتىم.

شېھىدلىكنىڭ تۇنۇشتۇرۇلىشى

شېھىدلىك توغرىسىدا ئالىملار بىر قانچە خىل كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرغا قويغان.

ھافىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ سەھىيھۇل بۇخارىدىكى «ئاللاھ يولىدا ئۇرۇشۇپ شېھىد بولغانلاردىن باشقا يەنە يەتتە تۈرلۈك شېھىد بار» دېگەن بابنىڭ شەرھىسىدە: شېھىد دەپ ئاتاشنىڭ سەۋەبى ھەققىدە دېيىلگەن سۆزلەرنى ئىخچاملاپ مۇنداق دەيدۇ: [شېھىد دەپ ئاتاشنىڭ سەۋەبىدە ئىختىلاپ قىلىنغان بولۇپ، نەزىرىنى شۈمەيل مۇنداق دەيدۇ: چۈنكى ئۇ تىرىكدۇر، ئۇلارنىڭ روھلىرى ھازىردۇر. ئىبنى دەپئى مۇنداق دەيدۇ: چۈنكى ئاللاھ ۋە ئاللاھنىڭ مالائىكىلىرى ئۇنىڭغا جەننەت بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ، ئۇنىڭ روھى چىقىۋاتقاندا ئۇنىڭغا تەييارلانغان كارامەتلەر ھازىر قىلىنىدۇ، ئۇنىڭ دوزاختىن ئەمىن ئىكەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىلدى. ئۇنىڭ شېھىد بولغانلىقىغا گۇۋاھلىق بەرگۈچى بار، ئۇنىڭ ئۆلىمىگە پەقەت رەھمەت مالائىكىلىرىلا ھازىر بولىدۇ، چۈنكى ئۇ قىيامەت كۈنى ئەلچىلەرنىڭ يەتكۈزگەنلىكىگە گۇۋاھلىق بېرىدۇ، مالائىكىلەر ئۇنىڭغا ئاقىۋىتىنىڭ گۈزەللىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. پەيغەمبەرلەر ئۇنىڭ ئۈچۈن ياخشى ئەگەشكەنلىك بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ئاللاھ تائالا ئۇنىڭغا نىيىتى ۋە ئىخلاسىنىڭ گۈزەللىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىدۇ. ئۇ سەكراتىدا مالائىكىلەرنى كۆرىدۇ، ئۇ دوزاختىن ئەمىن ئىكەنلىكى بىلەن گۇۋاھلىق بېرىلگۈچىدۇر ۋە ئۇنىڭدا نىجات تاپقانلىقىغا شاھىد بولىدىغان ئالامەتلەر بار، - دېيىلدى. (فەتھۇلبارى 6- توم ۋە ئابدۇلھەكىم ھەسسانىڭ ئەھكامۇششەھىد ناملىق كىتابى 1-بەت)

دېمەك، شېھىد شاھىد (ھازىر بولغۇچى، گۇۋاھ بولغۇچى) مەنىسى بىلەن جەننەتتە ھازىر بولغۇچىدۇر.

خۇلاسە: بىز ئاللاھ يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن مۇسۇلمان كىشىلەرنى شېھىد دەيمىز. بۇنىڭدىن باشقا رەسۇلۇللاھ ﷺ شېھىد دەپ ئاتىغان كىشىلەر بار. بۇلارنى ھەم شېھىد دەپ ئاتايمىز.

مەن بۇ بابتا ئاللاھ يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدلەر ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىمەن.

شېھىدلەرنىڭ تۈرلىرى

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ھەدىسلىرىدە شېھىد ئىككى تۈرلۈك بولىدىغانلىقى ئىسپاتلانغان بولۇپ بىرىنچىسى؛ دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىدۇر. ئۇ ئاللاھ يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن كىشى بولۇپ مەيلى ئۇ كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلاردا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ياكى دىنى، مېلى ۋە يۈز-ئابروينى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ياكى باغىي ۋە مۇھاربىلارغا ئۇرۇش قىلىشتا ئۆلتۈرۈلگەن بولسۇن ھەممىسى ئوخشاش دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىدۇر. بۇ شېھىدلارغا ئىسلام ئەھلىلىرىدىن ئۆلۈپ كەتكەن ۋە ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەرگە ئۇمۇمى بولغان ئەھكاملاردىن باشقا خاس ئەھكاملار بار. شېھىد ئۆلتۈرۈلگەن ۋاقىتتىكى كىيىمىدىن باشقا نەرسىگە كىفەنلەنمەيدۇ، يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ، ئاللاھ خالىسا بۇنىڭ تەپسىلاتى تۆۋەندە كېلىدۇ. شېھىد قىيامەت كۈنى ئۆلتۈرۈلگەن ۋاقىتتىكى ھالىتىدە تىرىلدۈرۈلىدۇ، ئۇنىڭ قېنىنىڭ رەڭگى قان رەڭگىدە، خۇش-پۇرىقى ئىپارنىڭ پۇرىقىدا بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈچۈن بىز يوقۇرىدا سۆزلەپ ئۆتكەن كارامەتلەر، نېئەملەر ۋە ئالىي ماكانلار بار.

ئىككىنچىسى؛ پەقەت ئاخىرەتنىڭلا شېھىدلىرى. ئۇلار مۇھەممەد ﷺ نىڭ ئۈمىتىدىن ئۆلۈپ كەتكەن كىشىلەرنىڭ بىر تۈرى بولۇپ ئاللاھ تائالا ئۇلارنى ئۆز ئېھسانى ۋە پەزىلىتى بىلەن قىيامەت كۈنى ئالىي ئورۇنلاردا ھۆرمەتلىگەن كىشىلەردۇر. بىراق يۇيۇش، كېفەنلەش، نامىزىنى ئوقۇش ۋە بۇنىڭدىن باشقا ئەھكاملاردىن ئىبارەت باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ ئەھكاملىرى ئۇلارغىمۇ جارىيە بولىدۇ.

بەزى ئالىملار رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇلارنىڭ ھەقىقەتەن ئاخىرەت شېھىدلىرى ئىكەنلىكىدىن خەۋەر بەرگەن بۇ تۈردىكى شېھىدلارنى جۇغلاپ 20 تۈرگە يەتكۈزگەن. (ئابدۇلھەكىم ھەسەننىڭ ئەھكامۇششەھىد ناملىق كىتابى)

ئاللاھ يولىدا جىھادقا ئاتلانغان كىشى جەڭ مەيدانىنىڭ ئۆزىدە شەھىد بولۇشى ياكى جەڭ مەيدانىدا يارلانغانلىق سەۋەپلىك كىيىنرەك شەھىد بولۇشى ۋە ياكى جىھاد مەيدانىدا ئۆز ئەجىلى بىلەن ھاياتى ئاخىرلىشىشى مۇمكىن. ئەمما بۇلارنىڭ ھەممىسى كۆپلىگەن ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرىدا شەھىد دەپ ئاتىلىدۇ. ئاخىرەتتە شەھىدلارغا بىرىلىدىغان مۇكاپاتلار ئوخشاش جارى بولىدۇ. لېكىن دۇنيا ئەھكاملىرىدا ۋە نامىزىنى ئوقۇماسلىق، يۇيۇلماستىن دەپنە قىلىش، كىپەنلىمەستىن ئۆز كىيىمى بىلەن يەرلىكىدە قويۇش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا..... خاس ئەھكاملاردا پەرىقلىنىدۇ.

مەن بۇ بابتا ئالەم يولىدىكى جىھادتا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدلەر ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمەن. چۈنكى ئاخىرىنىڭ شېھىدلىرى توغرىسىدا قېرىندىشىمىز خۇبەيب تەرىپىدىن تەرجىمە قىلىنغان ئابدۇلھەكىم ھەسسانىنىڭ شېھىدلەرنىڭ ئەھكاملىرى ناملىق كىتابىغا مۇراجىئەت قىلىشىڭلارنى تەۋسىيە قىلىمەن.

شېھىدلىكنىڭ شەرتلىرى

ئالەم يولىدا جىھاد قىلىپ يارىلىنىش سەۋەپلىك كىيىنرەك شەھىد بولغان ۋە ياكى جىھاد مەيدانىدا ئۆز ئەجلى بىلەن ھاياتى ئاخىرلاشقان كىشىلەر شەھىد دەپ ئاتىلىدۇ. بۇلار ئاخىرىنىڭ شەھىدلىرىدۇر. ئەمما دۇنيا ۋە ئاخىرىنىڭ شەھىدى بولىدىغان شەھىدلەر بولسا جەڭ مەيدانىدا ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەردۇر. دۇنيا ۋە ئاخىرىنىڭ شەھىدلىرىنىڭ شەرتلىرى تۆۋەندىكىچە.

1- مۇسۇلمان بولۇشى كېرەك.

2- كاپىرلار بىلەن، مۇرتەلەر بىلەن بولغان جەڭدە ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئالەم ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىغان جەڭ مەيدانىدا ئۆلتۈرۈلگەن بولۇش كېرەك. بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن.

3- مۇرتەس بولماسلىقى كېرەك.

مۇرتەس دېگەن [مۇسبەت يەتكەندىن كېيىن ئۆلۈپ كېتىشنىڭ ئالدىدا ھايات كىشىلەر قىلىدىغان ئىش-ھەرىكەتلەرنى مەسىلەن: ئورنىدىن تۇرغان، ھەرىكەت قىلغان، بىر كېچە ياكى ئۇنىڭدىن كۆپرەك قونغان، ئېلىم - سېتىم ياكى شۇنىڭغا ئوخشاش ئىشلارنى قىلغان كىشىلەردۇر. ھەقىقەتەن بەزى ساھابە ر.ئە.ئ.لار جاراھەتلىرى سەۋەبىدىن بىر ئاز تۇرغاندىن كېيىن ئۇلار شۇ ۋاقىتتا ھاياتلارنىڭ ئىش - ھەرىكەتلىرىنى قىلىپ ۋاپات بولۇپ كەتكەن بولۇپ، سەئىد ئىبنى مۇئاز ر.ئە.ئ.ل، ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ر.ئە.ئ.ل ۋە ئەلى ئىبنى ئىبنى ئەبىي تالىب ر.ئە.ئ.ل قاتارلىقلار بۇلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر. سەئىد ر.ئە.ئ.ل خەندەك كۈنى ياردار بولغان جاراھەتتىن سەۋەبىدىن ۋاپات بولۇپ كەتكەن بولسىمۇ، رەسۇلۇللاھ ﷺ سەئىد ر.ئە.ئ.ل نى يۇيىدى ۋە نامىزىنى ئوقۇدى. شۇنىڭدەك ساھابە ر.ئە.ئ.لار يۇقىرىدا بىز زىكرى قىلغان كىشىلەرنى يۇيىدى ۋە نامىزىنى ئوقۇدى.]

بۇ مەسىلە ئەھمىيەتلىك بولغاچقا، ئۇنىڭ ھەققىدە سادىر بولغان خاتالىقلار ۋە مۇجاھىدلار تەرىپىدىن قويۇلغان سوئاللارمۇ كۆپ بولغاچقا تۆۋەندە بىز ئۇنى شەرھلەپ ئۆتىمىز.

4- ئۆلتۈرۈلگۈچى ئالەمنىڭ ھەدىلىرىدىن بىرەر ھەدەتە ياكى شەرىئى تەزىرلەردە ئۆلتۈرۈلگەن

بولماسلىقى لازىم، چۈنكى بۇ ئۆلتۈرۈلگەن بولسىمۇ شېھىد بولمايدۇ.

مۇرتەس (ئېغىر دەرىجىدە ياردار بولغان كىشى) نىڭ ھۆكىمى

مۇجاھىدلارنىڭ كۆپىنچىسى، جەڭ مەيدانىدا مۇسبەتكە ئۇچرىغان كىشى بەزى ۋاقىتتا ئۇزۇن ياكى قىسقىغىنە ياشايدۇ، بەزى ۋاقىتتا باشقا ئورۇنغا يۆتكىلىدۇ، ھايات كىشىلەر سۆزلىگەندەك سۆزلەيدۇ ۋە بەزى ۋاقىتلاردا يەيدۇ ياكى ئىچىدۇ ئاندىن كېيىن ۋاپات بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق كىشى يۇيۇلامدۇ؟ كىفەنلىنەمدۇ؟ ۋە باشقا ئۆلۈكلەرگە ئوخشاش نامىزى ئوقۇلامدۇ؟ ياكى بۇ كىشىمۇ يۇيۇلمايدىغان، كىفەنلىنەيدىغان ۋە نامىزى ئوقۇلمايدىغان دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ شېھىدلىرىنىڭ ھۆكىمىدە بولامدۇ؟ دېگەن سوئالنى سورايدۇ.

سەھىھ دەلىللەر توغرا ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدىغىنى؛ كىمكى يۇقارقى كىشىگە ئوخشاش بولغان بولسا ئۇ كىشىگە ئاخىرەتتىكى شېھىدلىكنىڭ مەنزىلى بار. بىراق ئۇنىڭ دۇنيادىكى ھۆكىمى، ئۇرۇش مەيدانىدا ۋاپات تاپقان ياكى گەرچە سۆزلىگەن بولسىمۇ ئۆز ئورنىدا ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن شېھىدلەردىن باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ ھۆكىمىدە بولىدۇ. بۇنىڭ دەلىلى:- سەئىدىنى مۇئاز ﷺ نىڭ شېھىدلىكىنىڭ قىسسىسىدە كەلگەن نەرسە بۇنىڭ دەلىللىرىنىڭ قاتارىدىن بولۇپ- سەئىدىنى مۇئاز ﷺ خەيبەر كۈنى مۇسبەتكە ئۇچرىغان بولۇپ لېكىن ئۇ بەنۇ قۇرەيزە يەھۇدىيلارغا ھۆكۈم قىلغانغا قەدەر قېلىپ قالدى. (مۇسلىم، تىرمىزىي ۋە ئەھمەد رىۋايىتى)

ئۆمەر ﷺ غا ئەبۇ لۇئۇئە لەنەتى نەيزە سانچىغاندىن كېيىن ئۆيىگە ئاپىرىلدى ۋە ئىككى كۈن ياشاپ ۋاپات تاپقاندىن كېيىن ساھابىلارنىڭ چوڭلىرىنىڭ ھازىر بولشى بىلەن يۇيۇلدى. شۇنىڭدەك ئەلى ﷺ نەيزە سانچىلغاندىن كېيىن تىرىك ھالەتتە يۆتكەپ كېتىلدى، ئاندىن كېيىن يۇيۇلدى. (ئەھلى سۈننەلەر رىۋايىتى)

ئەمما ئوسمان ﷺ يېقىلغان ئورنىدا قەتلى قىلىندى ۋە يۇيۇلمىدى. بىز بۇنىڭدىن تىرىك ھالەتتە چېدىرىغا ياكى ئۆيىگە ھالىدىن خەۋەر ئېلىش ئۈچۈن يۆتكەلمەستىن يېقىلغان ئورنىدا ئۆلتۈرۈۋېتىلگەن شېھىدنىڭ يۇيۇلمايدىغانلىقىنى تۇنۇپ يېتەلەيمىز.

ئەبى يۈسۈف رەھىمەھۇللاھدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىندۇ: «ئەگەر ئېغىر ياردار بولغان كىشى ئەقلى - ھۈشى بار ھالەتتە بىر ۋاخ نامازنىڭ كامىل ۋاقتىچىلىك ھەتتا شۇ ناماز ئۇ كىشىنىڭ زىممىسىدە قەرز بولغانغا قەدەر تۇرۇپ قالغان بولسا مۇرتەس بولىدۇ. ئەگەر ئورنىدا ئەقلى - ھۈشىنى بىلمەي قېلىپ قالغان بولسا مۇرتەس بولمايدۇ.»

مۇرتەس گەرچە دۇنيا ھۆكىمىدە شېھىد بولمىغان بولسىمۇ ئەجىردە شېھىد بولىدۇ.

(ئەلھىدىيە شەرھۇل بىدايە 1 - توم 94 - بەت، ئەلبەھرۇر رائىق 2 - توم 13 - بەت ۋە ئەلجامئۇسسەغىر 1 -

توم 119 - بەت)

ئىمامى شاپىئى رەھىمەھۇللاھنىڭ ھەمراھلىرى [ئەگەر جەڭ ھالىتىدە ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ ھەم نامىزى ئوقۇلمايدۇ، ئەگەر ئۇنداق بولمىسا يۇيۇلىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ] دېدى. ۋاقىتنىڭ ئۇزارغانلىقى ياكى يىگەنلىكى بىلەن يۇقارقىدەك بېكىتىش توغرىدۇر، چۈنكى يېيىش ھايات كەچۈرگەن كىشىلەردىلا بولىدۇ، ۋاقىتنىڭ ئۇزارغانلىقى شۇنىڭغا دالالەت قىلىدۇ ۋە ئۇنى ئېتىبارغا ئېلىش كۆپلىگەن ئورۇنلاردا ئىسپاتلاندى.

ئەمما سۆزلەش، ئىچىش ۋە جەڭ ھالىتى قاتارلىقلاردىن بىرەرسى بىلەن بەلگىلىمە چىقىرىش توغرا بولمايدۇ. چۈنكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد كۈنى «سەئد ئىبنى رەبىئىنىڭ نېمە قىلىۋاتقانلىقىغا قاراپ باقىدىغان ئادەم بارمۇ؟» دېدى. بىر كىشى ئى رەسۇلۇللاھ! مەن قاراپ باقاي دېدى ۋە ئۇنى جاراھەتلىنىپ ئاخىرقى تىنىقلىرى قالغان ھالەتتە تاپتى. ئۇ كىشى؛ ئۇنىڭغا رەسۇلۇللاھ ﷺ مېنى سەن شېھىد قىلىنغانلار ئىچىدىمۇ ياكى ھاياتلار ئىچىدىمۇ قاراپ بېقىشىمغا بۇيرىدى، - دېدى. سەئد: مەن شېھىد قىلىنغانلارنىڭ ئىچىدە، مەندىن رەسۇلۇللاھ ﷺ گە سالام يەتكۈزۈپ قويغىن، - دېدى. ئۇ كىشى: ئاندىن كېيىن مەن ئۇنىڭ بىلەن خوشلاشماستىنلا ۋاپات تېپىپ كەتتى، - دېدى.

ئۆسەيرىم ئىبنى ئابدۇل ئەشھەل ئوھۇد كۈنى يېقىلغان ھالەتتە تېپىلدى ۋە ئۇنىڭغا سېنى نېمە ئېلىپ كەلدى؟ - دېيىلدى. ئۇ: [ئىسلام كەلتۈرۈم ئاندىن كېيىن كەلدىم،] - دېدى. ئۇ ئىككىسى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئۇلارنى قانلىرى ۋە كىيىملىرى بىلەن كىفەنلەڭلار دېگەن ئومۇمى سۆزىنىڭ ئىچىگە كىرىپ كەتكەن ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ئۇلارنى يۇمىدى ۋە نامىزىنى ئوقۇمىدى. ئۇ ئىككىسى سۆزلىگەن ۋە جەڭ توختىغاندىن كېيىن ۋاپات تاپقان ئىدى.

ئىبنى ئۆمەر ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنغان يەمامە ئەھلىنىڭ قىسسىسىدە «ئىبنى ئۆمەر ر.ھ. ئۆلتۈرۈلگەنلەرنى ئايلىنىپ ئابا ئۆقەيلىل ئەنەفىينى تاپتى. ئىبنى ئۆمەر ر.ھ.؛ مەن ئۇنىڭغا سۇ ئىچكۈزدۈم، ئۇنىڭ 14 يېرى جاراھەتلەنگەن بولۇپ ۋاپات بولۇشقا ئازلا قالغان ئىكەن، سۇ ئۇنىڭ ھەممە جاراھەتلىرىدىن چىقىپ كەتتى ۋە ئۇ يۇيۇلمىدى، - دېدى.»

شام پەتھىلىرى ھەققىدە بىر ئادەم مۇنداق دەيدۇ: «ئەگەر مەن تاغامنىڭ ئوغلىنى ھايات تاپالسام سۇغىرىپ قۇياي دەپ سۇ ئالدىم، - دە، ھارس ئىبنى ھىشامنى ئۇچراتتىم، ئۇنى سۇغۇرىشنى ئويلىدىم، شۇ چاغدا بىر ئادەم ئۇنىڭغا قارىدى، ھارس ماڭا ئۇ كىشىنى سۇغۇرىشىمغا ئىشارەت قىلدى، مەن ئۇنى سۇغۇرۇش ئۈچۈن بارسام يەنە بىر ئادەم ئۇنىڭغا قارىدى، ئۇ ئادەم ئۇ كىشىنى سۇغۇرىشىمغا ئىشارەت قىلدى، مەن ئۇنىڭ يېنىغا بارماستىنلا ئۇلارنىڭ

ھەممىسى ۋاپات تېپىپ كەتتى. ئۇلارنىڭ ھېچ بىرى يۇيۇلمىدى ھەم نامىزى ئوقۇلمىدى ۋە ئۇلار جەڭ توختىغاندىن كېيىن ۋاپات تاپقان ئىدى.» (ئەلمۇغنىي 2- توم 206-208- بەت)

كۈچلۈك كۆز قاراش جەڭ مەيدانىدا يارىلىنىپ يۆتكەش جەريانىدا ھاياتىدىن ئايرىلغانلار يۇيۇلمايدىغان شېھىدلەردىن سانلىنىدۇ. ئەمما يارىلىنىپ بىر مۇددەتتىن كېيىن داۋالاش جەريانىدا ھاياتىدىن ئايرىلغانلار شېھىد بولىدۇ ۋە شېھىدنىڭ ئەجرىنى ئالىدۇ. ئەمما يۇيۇلىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ.

كەڭەش، يۇيۇش ۋە دەپنە قىلىش

شېھىدلارنى شېھىد بولغان كىيىمدىن باشقا كىيىملەرگە كىپەنلىمەسلىك، باشقا ئۆلۈكلەرنى، ئاخىرەت شېھىدلىرىنى يۇيغانغا ئوخشاش يۇيماسلىق ۋە ئۆلتۈرۈلگەن ئورنىغا دەپنە قىلىش توغرىسىدا دەلىللەر كەلگەن:

جابر ئىبنى ئابدۇللاھ رضى الله عنهما مۇنداق دەيدۇ: كان النبي ﷺ يجمع بين الرجلين من قتلى أحد في ثوب واحد ثم يقول «أيهم أكثر أخذًا للقرآن» فإذا أشير له إلى أحدهما قدمه في اللحد وقال: «أنا شهيد على هؤلاء يوم القيامة» وأمر بدفنهم في دمائهم ولم يغسلوا ولم يصل عليهم.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد شېھىدلىرىدىن ھەر ئىككى كىشىنى بىر كىيىمگە سالاتتى، ئاندىن كېيىن «ئۇلارنىڭ قايسىسى قۇرئاننى كۆپرەك يادقا ئالغان» دەيتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئۇلارنىڭ بىرەرسى كۆرسىتىلسە شۇنى يەرلىككە باشتا قوياتتى، «قىيامەت كۈنى مەن بۇلارغا گۇۋاھ بولىمەن» دەيتتى ۋە ئۇلارنى قانلىرى بىلەن دەپنە قىلىشقا بۇيرىدى. ئۇلار يۇيۇلمىدى ۋە نامىزى ئوقۇلمىدى. (بۇخارىي رىۋايىتى)

ئۇ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «ادفنوهم في دمائهم» يەنى يۈزىم بىلەن دەپنە قىلىنغانلار» دېدى ۋە ئۇلارنى يۇيىمىدى.

ئىبنى ئابباس رضى الله عنهما مۇنداق دەيدۇ: أن رسول الله ﷺ «أمر بقتلى أحد أن ينزع عنهم الحديد والجلود وأن يدفنوا في ثيابهم بدمائهم».

رەسۇلۇللاھ ﷺ : «ئوھۇد شېھىدلىرىدىن تۆمۈر ۋە تېرىلەرنى سالدۇرۇپلىشقا ۋە ئۇلارنى قان كىيىملىرى بىلەن دەپنە قىلىشقا» بۇيرىدى. (ئەبۇ داۋۇد ۋە ئىبنى ماجە رىۋايىتى)

جابر ئىبنى ئابدۇللاھ ﷺ رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: قال ﷺ في قتلى أحد: «لا تغسلوهم، فإن كل جرح أو كل دم يفوح مسكا يوم القيامة» ولم يصل عليهم

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوھۇد شېھىدلىرى توغرىسىدا: « ئۇلارنى يۇيماڭلار، شۈبھىسىزكى ھەرقانداق جاراھەت ياكى ھەرقانداق قان قىيامەت كۈنى ئىپادەك خۇش - پۇراق چېچىپ كېلىدۇ» دېدى ۋە ئۇلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىدى. (ئەھمەد رىۋايىتى)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ خىرەقىنىڭ (والشہيد إذا مات في موضعه لم يغسل ولم يصل عليه) (شېھىد ئۆز ئورنىدا ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ) دېگەن سۆزىنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ: [يەنى بىر رىۋايەتتە جەڭ مەيدانىدا ۋاپات تاپقان بولسا يۇيۇلمايدۇ، بۇ كۆپلىگەن ئالىملارنىڭ سۆزلىرى بولۇپ بۇ توغرىسىدا ئىختىلاپ بارلىقىنى بىلمەيمىز. پەقەتلا ھەسەن ۋە سەئىد ئىبنى مۇسەييەبلەر: جۇنۇب ھالەتتە ۋاپات تاپقان شېھىد يۇيۇلىدۇ، شېھىدلارنى يۇيماسلىقتا رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ۋە ساھابىلىرىگە ئەگىشىش ئەۋزەلراقتۇر،]- دەيدۇ. خۇلاسە: جەڭ مەيدانىدا شېھىد بولغان كىشىلەر يۇيۇلمايدۇ. كېفەنلەنمەيدۇ ۋە ئۆز كىيىمى بىلەن دەپنە قىلىنىدۇ.

شېھىدلەر ھاياتىدىن ئايرىلغان ئورۇنلارغا دېنە قىلىنىدۇ. بىراق مەنپەئەت بولسا باشقا ئورۇنلارغا يۆتكەلسە بولىدۇ.

مەسىلەن: شېھىد بولغان كىشى دۈشمەن ئورۇنلىرىدا شېھىد بولغان بولسا ئورنىدىن يۆتكەپ كېلىپ دۈشمەنلەردىن يىراقراق جايغا دەپنە قىلىنسا بولىدۇ.

ئەمما يارىلىنىپ بىر مۇددەتتىن كېيىن (يەنى يارلانغاندىن كېيىن سۇ ئىچىش، تاماق يېيىش ۋە كىيىم كىيىش... قاتارلىق ھايات ئادەم قىلىدىغان ئىشلارنى قىلغان بولسا) ھاياتىدىن ئايرىلغان شېھىدلەر يۇيۇلىدۇ، كېفەنلىنىدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلىدۇ.

شېھىدلارغا ناماز ئوقۇشنىڭ ھۆكۈمى

جابر ئىبنى ئابدۇللاھ ﷺ نىڭ يۇقارقى ھەدىسىدە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئوھۇد كۈنى شېھىدلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىقى ئىسپاتلاندى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا جەڭلەردىمۇ شېھىدلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىقى يېتىپ كەلمىدى.

بەزى ئالىملار: [شېھىدنىڭ باشقا ئۆلۈكلەرگە ئوخشاش نامىزى ئوقۇلىدۇ،]- دېدى. شۇنىڭغا

ئىبنى ئابباس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىسنى ھۆججەت قىلدى، ئۇ مۇنداق دەيدۇ: (يَا رَسُولَ

اللَّهُ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَوْمَ أُحُدٍ فَجَعَلَ يُصَلِّي عَلَى عَشْرَةِ عَشْرَةٍ وَحَمَزُهُ هُوَ كَمَا هُوَ يُزْعَمُونَ وَهُوَ كَمَا هُوَ مَوْضُوعٌ)
(ئۇلار ئوھۇد كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئېلىپ كېلىندى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئوندىن - ئوندىن نامىزىنى ئوقۇشقا باشلىدى، ھەمزە ﷻ نىڭ جەستى بولسا شۇ پېتى تۇراتتى (يەنى ھەر 10 شېھىدنىڭ نامىزىنى چۈشۈرگەندە ھەمزە ﷻ نىڭ نامىزىمۇ ئوقۇلاتتى). لېكىن ئەنەس ئىبنى مالىك ﷺ رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ھەمزە ﷻ دىن باشقىلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىقىنى زىكرى قىلدى. (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ھەدىسنىڭ دەلىللىرىنىڭ يەكۈنىگە ئاساسەن بۇ ھەمزە ﷻ نىڭ خۇسۇسىيىتى بولۇپ ئۇنىڭدا باشقىلار ئۇنىڭغا شېرىك بولالماسلىقى مۇمكىن. ئەگەر شېھىدلارغا ئومۇمىي ھۆكۈمدە ناماز ئوقۇلىدىغان بولسا بىزلەرگە ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ ھەممىسىگە ۋە باشقا جەڭ مەرىكىلىرىدىكى ئۇلاردىن باشقا كۆپلىگەن شېھىدلارغا ناماز ئوقۇلغانلىقى ئەلۋەتتە نەقىل قىلىنغان بولاتتى. سەھىھۇل بۇخارىدا رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بىر كۈنى چىقىپ ئوھۇد شېھىدلىرىنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىقى رىۋايەت قىلىندى ۋە ھەدىستە ئاشۇنىڭ سەۋەبىنى بايان قىلىپ بېرىدىغان نەرسىلەر كەلگەن بولۇپ شۈبھىسىزكى ئۆلۈكلەرگە ھاياتلارغا ۋەدە قىلىنغانغا ئوخشاش ۋەدە قىلىنىدۇ. بۇ ناماز ھەدىسنىڭ بەزى رىۋايەتلىرىدە كەلگىنىدەك سەككىز يىلدىن كېيىن بولغان بولۇپ ئەگەر ئۇلارنىڭ نامىزىنى ئوقۇش باشقا ئۆلۈكلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇشقا ئوخشاش ۋاجىب بولغان بولسا رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەرگىزمۇ بۇ ۋاقىتقىچە كېچىكتۈرمىگەن بولاتتى. ئەگەر شېھىدلارغا ناماز ئوقۇش كەسكىن سۈننەت بولغان بولسا بىزلەرگە، خۇسۇسەن جەڭلەر ۋە شېھىدلارنىڭ ئەھۋالى تولۇق سەۋەبلىرى بىلەن نەقىل قىلىنغان بولاتتى.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ خىرەقىنىڭ (شېھىد ئۆز ئورنىدا ئۆلۈپ كەتكەن بولسا يۇيۇلمايدۇ ۋە نامىزى ئوقۇلمايدۇ) دېگەن سۆزىنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ: [توغرا قاراشقا ئاساسەن شېھىدنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ، بۇ مالىك، شاپىئى ۋە ئىسھاق قاتارلىق ئىماملارنىڭ سۆزىدۇر.] ئىمام ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل رەھىمەھۇللاھتىن قىلىنغان بىر رىۋايەتتە [شېھىدنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ. خىلالمۇ بۇنى تاللىغان بولۇپ بۇ سەۋرى ۋە ئەبۇ ھەنىفى رەھىمەھۇللاھلارنىڭمۇ سۆزىدۇر، ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھنىڭ بۇ رىۋايەتتىكى سۆزى شېھىدنىڭ نامىزىنى ئوقۇشنىڭ ۋاجىب ئىكەنلىكىگە ئىشارەت قىلىدۇ. ئۇ بىر ئورۇندا ئەگەر نامىزى ئوقۇلسا چاتاق يوق، - دېدى. يەنە بىر ئورۇندا ناماز ئوقۇلىدۇ، ھىجازلىقلار شېھىدنىڭ نامىزىنى ئوقۇمايدۇ ۋە ئۇنىڭغا ناماز ئوقۇش قېيىنچىلىق بولمىسىلا ناماز ئوقۇشتا چاتاق يوق دېدى.]

بۇ ھەقتە ئالىملار ھەر خىل كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرغا قويغان. بەزى ئالىملار نامىزى ئوقۇلىدۇ دېسە، يەنە بەزى ئالىملار نامىزى ئوقۇلمايدۇ، - دەيدۇ.

بۇ ھەقتىكى ئۆلىمالارنىڭ سۆزىنىڭ خۇلاسەلىرى تۆۋەندىكىچە:

1- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ.

2- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ. بۇ جۇمھۇر ئالىملارنىڭ كۆز قارشى (ئەلئىنساڧ 2-

توم 500- بەت)

3- سۆز شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇش بولسا، ناماز ئوقۇغۇچىلارنىڭ تاللىشىغا قارىلىدۇ.

كىمكى رەسۇلۇللاھ ﷺ شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇغانلىققا ئاساسەن شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇشنى خالىسا ئوقۇيدۇ. كىمكى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇمىغانلىق يولىغا ئاساسەن شېھىدلەرنىڭ نامىزىنى ئوقۇمايدۇ، - دېگەن دەلىلنى تۇتسا ئوقۇمايدۇ.

كۈچلۈك كۆز قاراش جەڭ مەيدانىدا شېھىد بولغانلارنىڭ نامىزى ئوقۇلمايدۇ. يارىلىنىش سەۋەبى بىلەن كېيىن ھاياتىدىن ئايرىلغانلارنىڭ نامىزى ئوقۇلىدۇ.

الله يولىدا ئۆلتۈرۈلگەن شېھىدنىڭ پەزىلىتى توغرىسىدا

بىلگىنىكى، شېھىدلىك كاتتا مەرتىۋە ھەمدە ئالىي مەنزىلدۇر. ئۇنىڭغا كاتتا نېسىۋە ئىگىسى ئۇچرىشىدۇ ۋە ئۇنىڭغا مەڭگۈلۈك ئۇتۇق بىلەن تەقدىرى ئىلگىرى قىلىنغان كىشىلار يېتەلەيدۇ. شېھىدلەر جەننەتتە پەيغەمبەرلەر بىلەن بىللە بولىدۇ.

الله تائالا بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَٰئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنَ النَّبِيِّينَ وَالصَّادِقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسُنَ أُولَٰئِكَ رَفِيقًا﴾ (كىملىرىكى الله قا ۋە پەيغەمبەرگە ئىتائەت قىلىدىكەن، ئۇلار (ئاخىرەتتە) الله نىڭ نېئىمىتىگە ئېرىشكەن پەيغەمبەرلەر، سىددىقلار (يەنى يۇقىرى دەرىجىلىك پەيغەمبەرلەر ۋە شېھىدلەر)، شېھىدلەر ۋە ياخشىلار بىلەن بىللە بولىدۇ، ئۇلار نېمىدېگەن ياخشى ھەمراھلار!) (نساء: 69)

مانا بۇ شېھىدلەر الله يولىدا ئۆزلىرىنىڭ قىممەتلىك جانلىرىنى ساتقۇچى كىشىلەردۇر.

﴿إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنْ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتُلُونَ وَيُقْتَلُونَ

وَعَدًا عَلَيْهِ حَقًّا فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُوا بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ

وَذَلِكَ هُوَ الْقُورُ الْعَظِيمُ ﴿شۈبھىسىزكى، اللہ مۇئمىنلەردىن ئۇلارنىڭ جانلىرىنى، ماللىرىنى ئۇلارغا جەننەتنى بېرىپ سېتىۋالدى. ئۇلار اللە نىڭ يولىدا ئۇرۇش قىلىپ (دۈشمەنلەرنى) ئۆلتۈرىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ (يەنى دۈشمەنلەر بىلەن جىھاد قىلىپ شېھىد بولىدۇ)، (جىھاد قىلغۇچىلارغا جەننەتنى ۋەدە قىلىش) تەۋراتتا، ئىنجىلدا ۋە قۇرئاندا زىكرى قىلىنغان (اللە نىڭ) راست ۋەدىسىدۇر، ۋەدىسىگە اللە دىنىمۇ بەك ۋاپا قىلغۇچى كىم بار؟ (يەنى اللە دىنىمۇ ۋاپادار ئەھەدى يوق) قىلغان بۇ سوداڭلاردىن خۇشال بولۇڭلار، بۇ زور مۇۋەپپەقىيەتتۇر﴾ (تەۋبە)

اللە تائالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أحيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ (169) فَرِحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبْشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحَقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَّا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (170) يَسْتَبْشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ (171)﴾ ﴿اللە نىڭ يولىدا شېھىت بولغانلارنى ئۆلۈك دەپ گۇمان قىلمىغىن، بەلكى ئۇلار تىرىك بولۇپ، اللە نىڭ دەرگاھىدىكى رىزىقتىن بەھرىمەن قىلىنىدۇ (يەنى جەننەتنىڭ نېمەتلىرىدىن ئەتىگەن - ئاخشامدا مەڭگۈلۈك رىزىقلاندۇرۇپ تۇرۇلىدۇ). ئۇلار اللە نىڭ ئۆزلىرىگە بەرگەن پەزىلىدىن خۇرسەندۇر، ئۆزلىرىنىڭ ئارقىسىدىن تېخى يېتىپ كەلمىگەن (يەنى شېھىت بولماي تىرىك قالغان) قېرىنداشلىرىغا (ئاخىرەتتە) نە قورقۇنچ، (دۇنيادىن ئايرىلغانلىقىغا) نە قايغۇ يوق ئىكەنلىكى بىلەن خۇش خەۋەر بېرىشنى تىلەيدۇ. ئۇلار اللە تەرىپىدىن بېرىلگەن نېمەت ۋە پەزىلىنى، مۇئمىنلەرنىڭ ئەجرىنى اللە نىڭ بىكار قىلىۋەتمەيدىغانلىقى بىلەن خۇش خەۋەر بېرىشنى تىلەيدۇ﴾ (سۈرە ئال ئىمران 169 - 171 ئايەت)

ئىبنى ئابباس ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە ئۇ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «عَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَمَّا أُصِيبَ إِخْوَانُكُمْ بِأَحَدٍ جَعَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَرْوَاحَهُمْ فِي أَجْوَابِ طَيْرٍ خَضِرٍ تَرْدُ أَنْهَارَ الْجَنَّةِ تَأْكُلُ مِنْ ثَمَرِهَا وَتَأْوِي إِلَى قَنَادِيلٍ مِنْ ذَهَبٍ فِي ظِلِّ الْعَرْشِ فَلَمَّا وَجَدُوا طَيْبَ مَشْرِجِهِمْ وَمَأْكَلِهِمْ وَحُسْنَ مُنْقَلَبِهِمْ قَالُوا يَا لَيْتَ إِخْوَانَنَا يَعْلَمُونَ بِمَا صَنَعَ اللَّهُ لَنَا لَقَلَّا يَزْهَدُوا فِي الْجِهَادِ وَلَا يَنْكُلُوا عَنِ الْحَرْبِ فَقَالَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ أَنَا أَبْلَغُهُمْ عَنْكُمْ فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ هَؤُلَاءِ الْآيَاتِ عَلَى رَسُولِهِ { وَلَا تَحْسَبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أحيَاءٌ }»

«اللہ تائالا ئوھۇد ئۇرۇشىدا شېھىد بولغان قېرىنداشلىرىڭلارنىڭ جانلىرىنى يېشىل قۇشلارنىڭ پوكانلىرىغا ئورۇنلاشتۇردى. بۇ قۇشلار جەننەت ئۆستەڭلىرىنىڭ بويىغا بېرىپ، جەننەتنىڭ مېۋىلىرىدىن يەيدۇ. كېيىن ئەرشەنىڭ سايىسىگە ئېسىلغان ئالتۇن قونداقلاردىن جاي تۇتىدۇ. ئۇ شېھىدلەر ئەڭ مېزىلىك يېمەكلىكلەرنى يەپ، ئەڭ تاتلىق ئىچىملىكلەرنى ئىچىپ، ئەڭ گۈزەل جايلاردا دەم ئالغاندىن كېيىن: «بىزنىڭ جەننەتتە تىرىك ئىكەنلىكىمىزنى، رىزىقلاندۇرۇلۇپ تۇرىۋاتقانلىقىمىزنى بىزدىن كېيىنكى قېرىنداشلىرىمىزغا كىم يەتكۈزىدۇ؟ كاشكى، ئۇلار بۇنى بىلسە ئىدى، جىھادتىن قاچماس، ئۇرۇشتىن چېكىنمەس ئىدى دېيىشىدۇ. شۇنىڭ بىلەن، اللہ تائالا: بۇنى سىلەرنىڭ نامىڭلاردىن مەن يەتكۈزەي دەيدۇ ۋە: اللہ نىڭ يولىدا شېھىد بولغانلارنى ئۆلۈك دەپ گۇمان قىلمىغىن، بەلكى ئۇلار تىرىك بولۇپ، اللہ نىڭ دەرگاھىدىكى رىزىقتىن بەھرىمەن قىلىنىدۇ (يەنى جەننەتنىڭ نېمەتلىرىدىن ئەتىگەن - ئاخشامدا مەڭگۈلۈك رىزىقلاندۇرۇپ تۇرۇلىدۇ) دېگەن ئايەتنى نازىل قىلدى». (ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

ئىبنى ئابباس رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «شېھىدلەر جەننەت دەرۋازىسىنىڭ قېشىدىكى نۇر چېچىپ تۇرغان دەريا ئۈستىدىكى يېشىل گۈمبەز ئىچىدە تۇرىدۇ، ئۇلارغا ئەتىگەن - ئاخشامدا جەننەتتىن رىزىق چىقىپ تۇرىدۇ». (ئەھمەد، ھاكىم ۋە ئىبنى شەيبە رىۋايىتى)

ئۆلىمالار شېھىدلەرنىڭ ھايات ئىكەنلىكى ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: مۇجاھىد مۇنداق دەيدۇ: [شېھىدلەر جەننەتتە بولمىسىمۇ، جەننەتنىڭ مېۋىلىرىدىن رىزىقلىنىدۇ، ئۇنىڭ خۇشبۇيىنى تاپىدۇ].

ئۆلىمالارنىڭ كۆپىنچىسى: [شېھىدلەرنىڭ ھاياتلىقى ھەقىقەتتۇر، ئۇلار اللہ خەۋەر قىلغاندەك، جەننەتتە رىزىقلىنىپ تۇرىدۇ] - دېگەن. شېھىدلەر بۇ دۇنيادىن ۋاپات بولۇپ كەتتى، لېكىن، ئۇلار جەننەتتىكى رىزىق بىلەن ھەتتا مەڭگۈ ھاياتتەك، باشقا كىشىلەردىن ئارتۇقچىلىققا ئىگە.

ئەبى ھۈرەيرە رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ذَكَرَ الشَّهَادَةِ عِنْدَ النَّبِيِّ ﷺ فَقَالَ: لَا تَحْفَ الْأَرْضُ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ حَتَّى تَبْتَدِرَهُ زَوْجَتَاهُ كَأَنَّهُمَا ظَفْرَانِ أَضَلَّتَا فَصِيلَيْهِمَا فِي بَرَاكِ مِنَ الْأَرْضِ وَفِي يَدِ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا حِلَّةٌ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا «ذَكَرَ الشَّهِيدُ عِنْدَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ لَا تَحْفَ الْأَرْضُ مِنْ دَمِ الشَّهِيدِ حَتَّى تَبْتَدِرَهُ زَوْجَتَاهُ كَأَنَّهُمَا ظَفْرَانِ أَضَلَّتَا فَصِيلَيْهِمَا فِي بَرَاكِ مِنَ الْأَرْضِ بِيَدِ أَوْ قَالَ فِي يَدِ كُلِّ وَاحِدَةٍ مِنْهُمَا حِلَّةٌ هِيَ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا»

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىدا شېھىدلارنىڭ گېپى بولدى. شۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېدى: «شېھىدنىڭ يەر يۈزىدىكى قېنى تېخى قۇرماستىن، ئۇنى جەننەتتىكى ئىككى جۈپتى خۇددى ئېمىتىۋاتقان بالىلىرىنى مەلۇم جايدا يۈتتۈرۈپ قويۇپ، ئاندىن ئۇلارنى تېپىۋالغان ئىككى ئانىدەك ھاياجان ئىلكىدە قارشى ئالىدۇ. ھەربىر جۈپتىنىڭ قولىدا دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى پۈتۈن نەرسىلەردىن قىممەتلىك تون بولىدۇ». (ئەھمەد ۋە ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى)

عَنْ الْمُقَدِّمِ بْنِ مَعْدِي كَرِبَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لِلشَّهِيدِ عِنْدَ اللَّهِ سِتُّ خِصَالٍ يُعْمَرُ لَهُ فِي أَوَّلِ دَفْعَةٍ وَيَرَى مَقْعَدَهُ مِنَ الْجَنَّةِ وَجَارٌ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَيَأْمَنُ مِنَ الْفَزَعِ الْأَكْبَرِ وَيُوضَعُ عَلَى رَأْسِهِ تَاجُ الْوَقَارِ الْيَاقُوتَةُ مِنْهَا خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا وَبُزُجٌ اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ رُوحَةً مِنَ الْخُورِ الْعَيْنِ وَيُشَقَّعُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَقَارِيهِ.

مقدم ئىبنى مەئىدكەرب ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «اللھ نىڭ دەرگاھىدا شېھىدنىڭ مۇنداق ئالتە خىل ئارتۇقچىلىقى بار: دەسلەپكى قېنى تۆكىلىشى بىلەنلا ئۇنىڭ گۇناھلىرى مەغپىرەت قىلىنىدۇ؛ ئۇ جەننەتتىكى ئورنىنى كۆرىدۇ؛ قەبرە ئازابىدىن قۇتۇلىدۇ؛ قىيامەت كۈنىدىكى ئەڭ چوڭ قورقۇنچتىن ئەمىن بولىدۇ؛ ھۆرمەت تاجى كىيىدۈرۈلىدۇ، بۇ تاجنىڭ بىر تال ياقۇتى دۇنيا ۋە ئۇنىڭدىكى نەرسىلەردىنمۇ قىممەتلىكتۇر؛ شەھلا كۆزلۈك ھۆرىلەردىن 72 سى جۈپتى قىلىپ بېرىلىدۇ؛ تۇغقانلىرىدىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش ھوقۇقى بېرىلىدۇ». (ترمىزى: 1663)

عن ابي الدرداء قال قال رسول الله صلى الله عليه وسلم يُشَقَّعُ الشَّهِيدُ فِي سَبْعِينَ مِنْ أَهْلِ بَيْتِهِ.

ئەبۇ دەردائ ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «شېھىدكە ئائىلىسىدىكىلەردىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش ھەققى بېرىلىدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 2522)

ئاتا- ئانا ۋە ئۇرۇق تۇققانلارغا كۆيۈنگىچىلەر اللھ نىڭ يولىدىكى شېھىدلىكنى ئىختىيار قىلىڭلار! چۈنكى، اللھ يولىدىكى شېھىدلىك ھېچ نەرسە ئەسقا تايىدىغان كۈنلەردە ئۇرۇق تۇققانلاردىن 70 كىشىگە شاپائەت قىلىش نىئىتىگە مۇيەسسەر قىلىدۇ.

عن عُمَرَ بْنِ الْخَطَّابِ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ الشُّهَدَاءُ أَرْبَعَةٌ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ حَيٌّ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ الَّذِي يَرْفَعُ النَّاسُ إِلَيْهِ أَعْيُنُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ هَكَذَا وَرَفَعَ رَأْسَهُ حَتَّى وَقَعَتْ فَلَنَسُوهُ قَالَ فَمَا أَذْرِي أَقْلَسُوهُ عُمَرُ أَرَادَ أَمْ فَلَنَسُوهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ حَيٌّ الْإِيمَانِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَكَأَنَّمَا ضُرِبَ جِلْدُهُ بِشَوْكٍ طَلَحَ مِنَ الْجَبَنِ أَنَاةٌ سَهْمٌ غَرِبَ فَقَتَلَهُ فَهُوَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّانِيَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ خَلَطَ

عَمَلًا صَالِحًا وَآخِرَ سَيِّئًا لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الثَّالِثَةِ وَرَجُلٌ مُؤْمِنٌ أُسْرِفَ عَلَى نَفْسِهِ لَقِيَ الْعَدُوَّ فَصَدَّقَ اللَّهُ حَتَّى قُتِلَ فَذَلِكَ فِي الدَّرَجَةِ الرَّابِعَةِ.

ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغانىدىم: «شېھىد مۇنداق تۆت تۈرلۈك بولىدۇ: ئىمانى كۈچلۈك بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. ئاللاھ نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئىنسانلار قىيامەت كۈنى ئەنە شۇ شېھىدكە قاراش ئۈچۈن كۆزلىرىنى يۇقىرىغا تىكىدۇ (ئىنسانلارغا كۆرسىتىش ئۈچۈن: مانا مۇنداق دەپ بېشىنى يۇقىرىغا كۆتۈرۈۋېدى، دوپپىسى يەرگە چۈشۈپ كەتتى). (راۋىيلاردىن بىرى: بۇ ھەدىستە ئۆمەرنىڭ دوپپىسى كۆزدە تۇتۇلدىمۇ ياكى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ دوپپىسى كۆزدە تۇتۇلدىمۇ، بۇنى بىلمەيمەن، - دېگەن). ئىمانى كۈچلۈك يەنە بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. لېكىن ئۇ خۇددى بەدىنىگە تىكەن كىرىپ كەتكەن كىشىدەك قورقۇنۇپ ئىچىدە ئۇرۇش قىلىدۇ. شۇ ئارىدا ئۇنىڭغا غايىبانە بىر ئوق تېگىپ ئۆلتۈرۈپ قويدۇ. ئۇ ئىككىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر. ياخشى ئەمەل بىلەن يامان ئەمەلنى ئارىلاشتۇرۇپ قىلىدىغان بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. ئاللاھ نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئۇ ئۈچىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر. گۇناھلارغا پاتقان بىر مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىدۇ. ئاللاھ نىڭ ۋەدىسىگە ئىشىنىپ، شېھىد بولغۇچە ئۇرۇشىدۇ. ئۇ تۆتىنچى دەرىجىلىك شېھىدتۇر». (ترمىزى: 1644)

6126 - عَنْ عُثْبَةَ بْنِ عَبْدِ السَّلَامِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ الْقَتْلَى ثَلَاثَةٌ مُؤْمِنٌ جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ فَذَلِكَ الشَّهِيدُ الْمُتَحَرِّقُ فِي خِيَمَةِ اللَّهِ تَحْتَ عَرْشِهِ لَا يَفْضُلُهُ النَّبِيُّونَ إِلَّا بِدَرَجَةِ النُّبُوَّةِ وَمُؤْمِنٌ خَلَطَ عَمَلًا صَالِحًا وَآخِرَ سَيِّئًا جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ إِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ قَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِيهِ مُصْصَصَةٌ تَحْتَ ذُنُوبِهِ وَخَطَايَاهُ إِنَّ السَّيْفَ مَحَاٌ لِلْخَطَايَا وَأَدْخَلَ الْجَنَّةَ مِنْ أَيِّ أَبْوَابِ الْجَنَّةِ شَاءَ وَمُنَافِقٌ جَاهَدَ بِنَفْسِهِ وَمَالِهِ فَإِذَا لَقِيَ الْعَدُوَّ قَاتَلَ حَتَّى يُقْتَلَ فَذَلِكَ فِي النَّارِ إِنَّ السَّيْفَ لَا يَمْحُو النَّفَاقَ.

6126 - ئۆتبە ئىبنى ئابدۇسسۇلەمى ر.ھ. رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «ئاللاھ يولىدا ئۆلتۈرۈلۈش مۇنداق ئۈچ تۈرلۈك بولىدۇ: بىرى، جېنى ۋە مېلى بىلەن ئاللاھ يولىدا جىھاد قىلغان مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا تاكى ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش

قىلىدۇ. ئەنە شۇ سىناقتىن ئۆتكەن، ﷲ نىڭ ئەرشى ئاستىدىكى چېدىردا بولىدىغان كىشىدۇر. پەيغەمبەرلەرمۇ ئۇنىڭ ئالدىغا پەقەت پەيغەمبەرلىك ئۇنۋانى بىلەن ئۆتەلەيدۇ. يەنە بىرى، ياخشى ئەمەل بىلەن يامان ئەمەلنى ئارىلاشتۇرۇپ قىلىدىغان، ﷲ يولىدا جېنى ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلغان مۇئمىن بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش قىلىدۇ. ئەسلىدە بۇ مۇئمىن گۇناھلىرى ۋە خاتالىقلىرى ئاستىدا كۆمۈلۈپ قالغان بولۇپ، ئۇنىڭ گۇناھلىرى ۋە خاتالىقلىرى ئۆچۈرۈلىدۇ. شەك - شۈبھىسىزكى، قىلىچ خاتالىقلارنى ئۆچۈرىدۇ. نەتىجىدە، ئۇ جەننەتنىڭ قايسى دەۋرازىسىدىن كىرىشنى خالىسا، شۇ دەۋرازىدىن كىرىدۇ. ئۈچىنچىسى، جېنى ۋە مېلى بىلەن جىھاد قىلغان مۇناپىق بولۇپ، دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقاندا، ئۇمۇ ئۆلۈپ كەتكىچە ئۇرۇش قىلىدۇ. بىراق ئۇ دوزاخقا كىرىدۇ. چۈنكى قىلىچ مۇناپىقلىقنى يۇيالىمايدۇ». (دارىمى: 2411)

6127 - عَنْ الْبَرَاءِ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ أَتَى النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ مُقَنَّعٌ بِالْحَدِيدِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَقَاتِلْ أَوْ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلِمْ ثُمَّ قَاتِلْ فَأَسْلَمَ ثُمَّ قَاتِلْ فَقَاتِلَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَمِلَ قَلِيلًا وَأُجِرَ كَثِيرًا.

6127 - بەرا ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: تولۇق قوراللانغان بىر ئادەم پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ: ئى ﷲ نىڭ پەيغەمبىرى! ئۇرۇش قىلامدىمەن ياكى ئىسلامغا كىرەمدىمەن؟ - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ : ئالدى بىلەن ئىسلامغا كىرگىن، ئاندىن ئۇرۇش قىلغىن! - دېدى. شۇنداق قىلىپ، ئۇ ئالدى بىلەن ئىسلامغا كىردى، ئاندىن ئۇرۇشقا چىقىپ، جەڭدە ئۆلتۈرۈلدى. شۇنىڭ بىلەن، پەيغەمبەر ﷺ : بۇ ئادەم ناھايىتى ئاز ئەمەل قىلىپ، ناھايىتى جىق ئەجىر ئالدى، - دېدى. (بۇخارى: 2808)

6128 - عَنْ رَاشِدِ بْنِ سَعْدٍ عَنْ رَجُلٍ مِنْ أَصْحَابِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّ رَجُلًا قَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ مَا بَالُ الْمُؤْمِنِينَ يُفْتَنُونَ فِي قُبُورِهِمْ إِلَّا الشَّهِيدَ قَالَ كَفَى بِبَارِقَةِ السُّيُوفِ عَلَى رَأْسِهِ فِتْنَةً.

پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىدىن بىرى مۇنداق دەيدۇ: بىر ئادەم پەيغەمبەر ﷺ دىن: ئى رەسۇلۇللاھ! شېھىدىتىن نېمىشقا باشقا مۇئمىنلەردەك قەبرىدە (ئىككى پەرىشتىنىڭ سوئال سورىشى ئارقىلىق) ئىمتىھان ئېلىنمايدۇ؟ - دەپ سورىغانىدى، پەيغەمبەر ﷺ : ئۇنىڭ بېشىدا ئوينىتىلغان قىلىچلارنىڭ يالت - يۇلتىلىرى ئۇنىڭغا يېتەرلىك، - دېدى. (نەسائى: 2053)

6129 - عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا يَجِدُ الشَّهِيدُ مِنْ مَسِّ الْقَتْلِ إِلَّا كَمَا يَجِدُ أَحَدُكُمْ مِنْ مَسِّ الْقَرْصَةِ.

ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: « شېھىد ئۆلتۈرۈلگەندە، بىرىڭلارنىڭ چىمدالغان يېرىنىڭ ئاغرىقىنى ھېس قىلغىنىچىلىك ئاغرىق ھېس قىلىدۇ». (تىرمىزى: 1668)

6130 - عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ مَسْعُودٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَجِبَ رَبُّنَا عَزَّ وَجَلَّ مِنْ رَجُلٍ غَزَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَأَنْهَزَمَ يَغْنِي أَصْحَابَهُ فَعَلِمَ مَا عَلَيْهِ فَرَجَعَ حَتَّى أَهْرَقَ دَمَهُ فَيَقُولُ اللَّهُ تَعَالَى لِمَلَأْتِكْتِهِ أَنْظَرُوا إِلَى عَبْدِي رَجَعَ رَغْبَةً فِيمَا عِنْدِي وَشَقَقَةً مِمَّا عِنْدِي حَتَّى أَهْرَقَ دَمَهُ.

6130 - ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: « اللہ يولىدا جىھادقا چىققان، سەپداشلىرى مەغلۇب بولغان، ئۆزىنىڭمۇ ئۆلۈمدىن باشقا يولى يوق ئىكەنلىكىنى بىلگەن ۋە جەڭ مەيدانىغا قايتىپ بېرىپ، قېنى تۆكۈلگىچە ئۇرۇش قىلغان بىر ئادەمدىن پەرۋەردىگارىمىز اللہ تەئالا مەمنۇن بولىدۇ ۋە پەرىشتىلىرىگە: “ئاۋۇ بەندەمگە قاراڭلار! ئۇ دەرگاھىمىدىكى مۇكاپاتقا ئىنتىلگەن، ئازابىتىن قورققان ھالدا جەڭ مەيدانىغا قايتىپ بېرىپ، قېنى تۆكۈلگىچە ئۇرۇش قىلدى ”دەيدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 2536)

مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىم! ئەگەر اللہ يولىدا شېھىد بولغان كىشىلەرگە بېرىلىدىغان مۇكاپات ۋە پەزىلەتلەر بايان قىلىنسا بىز كىتابنى ئوقۇۋېتىپ تۇرۇپ دەرھاللا، اللہ يولىدا شېھىد قىلىنىشنى ئارزۇ قىلىمىز. شېھىدلىكنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئارزۇ قىلغان. شۇنداقلا ساھابىلار ھەم ئارزۇ قىلغان ۋە ھەتتاكى ئۇلار شېھىد بولۇشنى ئارزۇ قىلىپ ئۆز يۇرتلىرىدىن يىراق-يىراق جايلارغا يول ئالغان. بۇ شېھىدلىك بولسا، بۈگۈنكى كۈندە بىزلەرنى يۇرتلىرىمىزدا كۈتۈۋاتىدۇ. ئى اللہ بىزلەرگە سەن رازى بولىدىغان ۋە سەن ئەڭ ياخشى كۆرىدىغان شاھادەت نىئەتلىرىنى نېسىپ قىلغىن!

5- باب غەنىمەت توغرىسىدا

غەنىمەت دېگەنمىز - كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈپ ئالغان مال - مۈلۈكتۇر.

الله بۇ مال - مۈلۈكنى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالال قىلىپ بەردى. شۇنىڭ ئۈچۈن چىن - كۆڭلىدىن الله نىڭ دىنىغا ياردەم بېرىش ئۈچۈن ئۆزىنى ئاتىغان مۇجاھىدلار ھەرگىزمۇ كاپىرلارنىڭ تەشۋىقات تۇزاقلىرىغا چۈشۈپ قالماسلىقى، ئىقتىسادىنى قولغا كەلتۈرۈشتە پەقەت ئۆزلىرىنىڭ مۇستەقىل ئەقىدىۋى مەنبەسىگە (يەنى الله قۇرئاندا ۋە رەسۇلۇللاھ ﷺ ھەدىستە كۆرسەتكەن يوللارغا) تايىنىشى لازىم. مۇجاھىدلارنىڭ ئىقتىسادى مەنبەسىنىڭ ئەڭ مۇھىمى دۈشمەنلەردىن ئالغان غەنىمەت بولۇشى كېرەك، شۇنىڭدەك ھەرقانداق ئىسلامى جامائەت ئۆزلىرىنىڭ ماددىي ئېھتىياجلىرىنى قامداش ئۈچۈن دۈشمەندىن غەنىمەت ئېلىشقا ھەرىكەت قىلىشى لازىم.

مەن بارلىق جىھادى جامائەتلەرنى كاپىرلاردىن چوڭ - چوڭ غەنىمەتلەرنى ئېلىش ئۈچۈن ئالاھىدە گۇرۇپپىلارنى تەشكىللەشنى ۋە كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادىنى پاقچىلاپ تاشلاشقا مەخسۇس كۈچلەرنى ئاجرىتىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. چۈنكى، كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادى سۇنسا ئۇلار مۇسۇلمانلار ئۈچۈن بولغان زىيانكەشلىكلىرىنى قىلىشقا قادىر بولالمايدۇ. چۈنكى ئىقتىساد بولسا ئۇرۇشنىڭ ئاساسى مەنبەلىرىدىن سانىلىدۇ.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان غەنىمەتلەرنىڭ شەرىئى دەلىللىرى توغرىسىدا الله تەئالا مۇنداق دەيدۇ:

﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِخْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ

بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ (7) لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ (8)﴾

﴿ئۆز ۋاقتىدا الله ئىككى گۇرۇھ (بىرى مۇشرىكلار كارۋىنى، يەنى بىرى مۇشرىكلار قوشۇنى) دىن بىرىنىڭ قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ۋەدە قىلدى، سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋاننىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار. الله ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق ھەقىقەتنى ھەق قىلىشنى (يەنى ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىشنى)، كاپىرلارنىڭ يىلتىزىنى قۇرۇتۇشنى خالايدۇ [7]. الله گۇناھكار ئادەملەرنىڭ ياقتۇرمىغىنىغا قارىماي، ھەقىقەتنى ھەق (يەنى ئىسلامنى ئاشكارا) قىلىدۇ، باتىل (يەنى كۇفرى) نى بەربات قىلىدۇ [8].﴾

پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتىنىڭ ساھابىلىرى بەدەر كۈنىسى ئەبۇ سۇفيان باشچىلىقىدىكى قۇرەيش كارۋىنىنى غەنىمەت ئېلىشنى مەقسەت قىلىپ چىققان ئىدى. كارۋان مىڭ تۆگە، پۇل - مال ئەللىك مىڭ دىنار ئىدى، ئۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار خېلى بېيىپ قالاتتى، لېكىن ئاللاھ تەئالا كارۋاننىڭ قېچىپ كېتىشىنى ۋە ساھابىلەرنىڭ دۈشمەن قوشۇنى (يەنى ماللىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كەلگەن قۇرەيش قوشۇنى) بىلەن ئۇچرىشىشنى خالىدى، ئاندىن جەڭ بولدى، كېيىن غەلىبە نۇسرەت ۋە غەنىمەت قولغا كەلدى. («فەتھۇل بارى» 7 - جىلد 286 - بەت)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فُضِّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بِسِتٍّ أُعْطِيتُ جَوَامِعَ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ طَهُورًا وَمَسْجِدًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخُتِمَ بِي السَّبُّونَ (رواه مسلم)

ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «مەن بارلىق پەيغەمبەرلەر ئۈستىگە ئالتە نەرسە بىلەن پەزىلەتلىك قىلىندىم، ماڭا كەلىمىلەر توپلىمى (قۇرئان) بېرىلدى، ماڭا كاپىرلار قەلبىگە قورقۇنچ سېلىش بىلەن ياردەم بېرىلدى، ماڭا غەنىمەت ھالال قىلىندى، مەن ئۈچۈن زېمىن مەسجىد ۋە تەيەممۇم قىلىش ئۈچۈن پاك - پاكىزە قىلىندى، مەن بارلىق كىشىلەرگە پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلدىم، مەن بىلەن پەيغەمبەرلەر تامام قىلىنىپ ئاخىرلاشتى. » (مۇسلىم ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان)

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ يەنە مۇنداق دېگەن: «بُعِثْتُ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ حَتَّى يُعْبَدَ اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَجُعِلَ رِزْقِي حَتَّى ظِلِّ رُحْيِي» «مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا ئاللاھنىڭ يەككە - يېگانە، تەڭداشسىز ھالدا ئىبادەت قىلىنىشى ئۈچۈن قىلىچ بىلەن پەيغەمبەر بولۇپ ئەۋەتىلدىم. مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى. » (ئەھمەد رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى ئۆمەر ر.ھ. نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: «مَا شِيعْنَا حَتَّى فَتَحْنَا خَيْبَرَ» بىز خەيبەرنى پەتھى قىلغانغا قەدەر تويۇپ تاماق يىمىگەن ئىدۇق.

بۇ ھەقتە ئاللاھ تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا﴾ (ئى جىھاد قىلغۇچىلار

جامائەسى!) غەنىمەت ئالغان نەرسەڭلارنى ھالال ۋە پاك بىلىپ يەڭلار.

يۇقارقى ئايەت ۋە ھەدىسلەر بولسا بىزلەرگە كاپىرلارنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنىڭ ھالال ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ.

خۇلاسە قىلىپ بىز شۇنداق دەيمىزكى، ئەھدە، سۈلھى ۋە ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلاردىن ئېلىۋېلىنغان پۇل - ماللار ئاللاھ بەرگەن ھالال رىزىقتۇر.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان بۇ مال - مۈلۈكلەرنىڭ شەرىئىي يوليۇرۇقلىرى بار. بۇ ھەقتە ھەم قىسقىچە توختىلىپ ئۆتۈپ كېتىشكە توغرا كېلىدۇ.

مۇسۇلمانلارنىڭ كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىپ قولغا كەلتۈرگەن نەرسىلىرى غەنىمەت، كاپىرلار تاشلاپ قاچقان ياكى مۇسۇلمانلار ئۇرۇشتىن باشقا چارە - ئۇسۇللار بىلەن قولغا كەلتۈرگەن نەرسىلەر پەيئى (يەنى ئولجا) دەپ ئاتىلىدۇ. بۇنىڭ قاتارىغا جىزىيە ھەم كىرىپ كېتىدۇ.

كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال - مۈلۈكنىڭ شەرىئىي تەقسىماتلىرى

عَنْ سَالِمٍ عَنْ عَبْدِ اللَّهِ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَدْ كَانَ يُنْفِلُ بَعْضَ مَنْ يَبْعَثُ مِنَ السَّرَايَا لِأَنْفُسِهِمْ خَاصَّةً سِوَى قِسْمِ عَامَّةِ الْجَيْشِ وَالْخُمْسِ فِي ذَلِكَ وَاجِبٌ كُلُّهُ.

6282 - ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: «پەيغەمبەر ﷺ ئۆزى ئەۋەتكەن قوشۇنلاردىكى بەزى جەڭچىلەرگە بارلىق ئەسكەرلەرگە بېرىلگەن ئومۇمىيۈزلۈك تەقسىماتتىن تاشقىرى (بەزى نەرسىلەرنى) قوشۇپ بېرەتتى، بەشتىن بىرىنى ئايرىش غەنىمەتنىڭ ھەممىسىدە ۋاجىبتۇر.» (مۇسلىم: 1750)

عَنْ مَعْنُ بْنُ يَزِيدَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا نَفْلٌ إِلَّا بَعْدَ الْخُمْسِ.

مەن ئىبنى يەزىد ﷺ مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «غەنىمەتنىڭ بەشتىن بىرىنى ئايرىمىغىچە ھېچكىمگە ئارتۇق بېرىشكە بولمايدۇ.» (ئەبۇ داۋۇد: 2753)

دېمەك كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال - مۈلۈك بەشكە بۆلىنىدۇ، بەشنىڭ تۆت قىسمى ئۇرۇشقا قاتناشقانلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىنىدۇ.

مال - مۈلۈكنىڭ قالغان بەشتەن بىرى ئاللاھ بايان قىلغاندەك بەش ئورۇنغا بېرىلىدۇ.

﴿وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِن كُنْتُمْ

أَمْنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىٰ الْجَمْعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (41).﴾

﴿(ئى مۇئمىنلەر!) بىلىڭلاركى، سىلەر ئالغان غەنىمەتنىڭ بەشتەن بىرى ئاللاھقا، پەيغەمبەرگە، پەيغەمبەرنىڭ خىش - ئەقربالارىغا، يېتىملەرگە، مىسكىنلەرگە، ئىبن سەبىللەرگە خاستۇر. ئەگەر سىلەر ئاللاھقا، ئىككى گۇرۇھ (يەنى مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار) ئۇچرىشىپ ھەق بىلەن ناھەق ئايرىلغان كۈندە (يەنى بەدرى

ئۇرۇشى بولغان كۈندە) بەندىمىزگە (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا) بىز نازىل قىلغان نەرسىلەر (يەنى ئايەتلەر ۋە پەرشتىلەر) گە ئىشەنسەڭلار (الله نىڭ غەنىمەت توغرىسىدىكى ھۆكۈمىنىڭ ئەنە شۇ ئىكەنلىكىنى بىلىڭلار). الله ھەر نەرسىگە قادىردۇر [41]. ﴿ (سۈرە ئەنفال)

بۇ بەشتەن بىرىنى بەش جايغا بۆلۈپ تۆۋەندىكى ئورۇنلارغا بېرىلىدۇ.

1- رەسۇلۇللاھ ﷺ قا

2- رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ئۇرۇق - تۇغقانلىرىغا

3- يېتىملارغا

4- مىسكىنلەرگە

5- مۇساپىرلارغا

بىراق، ھازىر رەسۇلۇللاھ ﷺ ئارىمىزدا يوق بۇنى قانداق قىلىشىمىز كېرەك؟

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنىڭ رەسۇلۇللاھ ﷺ قا تېگىشلىكى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن ئىشلىتىلىدۇ.

غەنىمەتنىڭ بەشتەن بىرىنىڭ ھەممىسىنى ئەگەر ئېھتىياجلىق بولسا بىر ئورۇنغا بەرسە، ياكى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا قوشۇۋەتسە ھەم بولىدۇ.

بىز جىھاد مەيدانىدا بۇ قىسمىنى ئاساسى بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇپ كېلىۋاتىمىز. چۈنكى جىھاد مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ بەيتۇلمالى ئىنتايىن زۆرۈر. شۇنداقلا بەيتۇلمالىغا بۇ مال - مۈلۈك جەملەنگەندە قايسى ئورۇنغا بەكرەك ئېھتىياجلىق بولسا ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ سەرپ قىلغىلى بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: غەنىمەتنىڭ بەشتەن بىرىنى ئايرىپ بۆلۈپ ئاندىن كېيىن قالغان تۆت ئۆلۈشنى جەڭگە قاتناشقان مۇجاھىدلارغا ئايرىش كېرەك

يۇقارقىلار ئۇ يەردىن بۇ يەرگە يۆتكىگىلى بولىدىغان مال - مۈلۈكلەرنىڭ ھۆكۈمى.

ئەمما، كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال - مۈلۈكلەر زېمىنغا ئوخشاش ئۇ يەردىن بۇ يەرگە يۆتكىگىلى بولمايدىغان بولسا، بۇنى بىر تەرەپ قىلىش ئەمىر ياكى ئەمىرنىڭ نائىبىغا تاپشۇرۇلىدۇ. ئەگەر ئەمىر خالىسا بۇنى ھەم جەڭ قىلغۇچىلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىدۇ. خالىسا ئۆمەر ﷺ دەك يەر ئىگىلىرىگە تاپشۇرۇپ باج ئالىدۇ. (يېڭى ئۇسلۇبتىكى ھەنەفىي فىقھىسى)

رەددۇلمۇھتار دېگەن كىتابنىڭ مۇسەننىپى مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلاردىن قولغا چۈشكەن زېمىننى مۇسۇلمانلارغا ئەڭ پايدىلىق ھالەتتە بىر تەرەپ قىلىش ئىشى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەمىرىگە تاپشۇرۇلىدۇ].

ئەگەر كاپىرلاردىن بومباردىمانچى ئايروپىلان دېگەنگە ئوخشاش نەرسىلەر قولغا چۈشسە، بۇلارنى تەقسىم قىلىش ياكى تەقسىم قىلماسلىق ھەم ئىمامغا تاپشۇرۇلىدۇ. بۇنىڭغا ئوخشىغان غەنىمەتلەرنى مۇجاھىدلارغا تەقسىم قىلماستىن مۇسۇلمانلارنىڭ بەيتۇلمالىغا ئىشلىتىلسە ھەم بولىدۇ. جىھادى جامائەت ئەمىرلىرى مۇسۇلمانلارغا ئەڭ پايدىلىق ھالەتتە بىر تەرەپ قىلىشى كېرەك.

ئۇرۇش قىلماستىن قولغا كەلگەن مال - مۈلۈكنىڭ ھۆكۈمى

فەيى - كاپىرلاردىن ئۇرۇشسىز ئېلىنىدىغان نەرسىدۇر. ئۇ كاپىرلار مۇسۇلمانلاردىن قورقۇپ قاچقان ۋە ئارقىسىدا تاشلاپ كەتكەن نەرسە، ياكى كاپىرلار مۇسۇلمانلار بىلەن سۈلھى تۈزۈپ، ئۇلارغا تاپشۇرىدىغان نەرسە ۋە ياكى كاپىرلارغا بېكىتىلگەن جىزىيەگە ئوخشاش نەرسىلەردۇر. بۇ ماللار ھەققىدە اللە مۇنداق دەيدۇ.

﴿وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَا رِكَابٍ وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (6)﴾ مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَيْ لَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ (7)﴾ اللە پەيغەمبەرگە ئۇلاردىن (يەنى بەنى نەزىرنىڭ ماللىرىدىن) قايتۇرغان غەنىمەتلەرنى سىلەر ئات - تۆگىلەرنى چاپتۇرۇپ (يەنى ئەجىر قىلىپ، جاپا - مۇشەققەت تارتىپ) قولغا كەلتۈرگەن ئەمەس، لېكىن اللە پەيغەمبەرلىرىنى خالىغان ئادەمگە مۇسەللەت قىلىدۇ، اللە ھەر نەرسىگە قادىردۇر [6]. اللە پەيغەمبەرگە غەنىمەت قىلىپ بەرگەن ئەلى قۇرا (يەنى قۇرەيزە، نەزىر، پەدەك ۋە خەيبەر كۇففارلىرى) نىڭ ماللىرىنى، ئىچىڭلاردىكى بايلار ئارىسىدا قولدىن قولغا ئۆتۈپ يۈرمەسلىكى ئۈچۈن، اللە قا، پەيغەمبەرگە، پەيغەمبەرنىڭ خىش - ئەقربالىرىغا، يېتىملەرگە، مىسكىنلەرگە، ئىبن سەبىللەرگە خاس قىلدى، پەيغەمبەر سىلەرگە بەرگەننى ئېلىڭلار، پەيغەمبەر چەكلىگەن نەرسىدىن

چەكلىنىڭلار، اللہ تەن قورقۇڭلار، ھەقىقەتەن اللہ نىڭ ئازابى قاتتىقتۇر [7]. (ئۇ غەنىمەتنىڭ بىر قىسمى) دىيارىدىن ھەيدەپ چىقىرىلغان، مال - مۈلكىدىن ئايرىلغان پېقىر مۇھاجىرلارغا خاستۇر، ئۇلار اللہ نىڭ پەزىلىنى ۋە رازىلىقىنى تىلەيدۇ، اللہ قا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ياردەم بېرىدۇ، ئەنە شۇلار (ئىماندا) سادىق ئادەملەردۇر [8]. ﴿ (سۈرە ھەشر)

6260 - عن أبي هريرة عن رسول الله صلى الله عليه وسلم قال: أَيْمًا قَرِيَّةٌ أَتَيْتُمُوهَا وَأَقَمْتُمْ فِيهَا فَسَهْمُكُمْ فِيهَا وَأَيْمًا قَرِيَّةٌ عَصَتْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ خُمْسَهَا لِلَّهِ وَلِرَسُولِهِ ثُمَّ هِيَ لَكُمْ.

6260 - ئەبۇ ھۇرەيرە رىۋايەت قىلىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن: «سېلەر قايسىبىر يۇرتقا بېرىپ، ئۇ يەرنىڭ ئاھالىسىنى قوغلىۋېتىپ، شۇ يەردە تۇرغان بولساڭلار، ئۇ يۇرتتىكى غەنىمەتلەر سېلەرگە غەنىمەت تەقسىماتى بويىچە تەقسىم قىلىپ بېرىلىدۇ. قايسى بىر يۇرت اللہ ۋە رەسۇلىغا ئاسىيلىق قىلىپ ئۇرۇشقان بولسا، ئۇنىڭدىن ئالغان غەنىمەتنىڭ بەشتىن بىرى اللہ ۋە رەسۇلىنىڭ، قالغىنى سېلەرنىڭ بولىدۇ». (مۇسلىم: 1756)

بەزى ئالىملار كاپىرلاردىن ئۇرۇشىسىز ئېلىنغان فەيئى بەيتۇلمالدا قالدۇرۇلىدۇ. مۇجاھىدلارغا ئۇنىڭدىن بىرنەرسە بېرىلمەيدۇ دېگەن.

ئالىملار فەيئى توغرىسىدا ھەرخىل قاراشلاردا بولدى. ئۇلارنىڭ بەزىسى: «ئۇ غەنىمەتكە ئوخشاش بەشنىڭ بىرى ئېلىنىدۇ» - دەپ قارىدى. جۇمھۇر ئالىملارنىڭ قارىشىدا، ئۇ بەشكە بۆلۈنمەيدۇ. ئۇنى پەقەت ئىمام مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەڭ پايدىلىق ئورۇنلىرىغا سەرپ قىلىدۇ.

كۈچلۈك كۆز قاراش بۇ فەيئىنى تەقسىم قىلىش ۋە ئىشلىتىش ھوقۇقى مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ ئەمىرىگە تاپشۇرۇلىدۇ. مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ ئەمىرى فەيئىنى مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ئەڭ پايدىلىق ئورۇنلىرىغا سەرپ قىلىدۇ.

غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچىلارنىڭ جازاسى

بىلگىنىكى، قانداقلا بىر كىشى اللہ يولىدىكى بىرەر نەرسىگە خىيانەت قىلىدىكەن، ئۇنىڭغا دۇنيا ۋە ئاخىرەتنىڭ ئازاب - ئوقۇبىتى ۋاجىب بولىدۇ.

دېمەك، كىمكى غەنىمەتتىن بىرەر نەرسىگە خىيانەت قىلىدىكەن، ﷻ ئۇنى دوزاخقا كىرگۈزىدۇ. خىيانەت قىلغان نەرسىنىڭ ئوخشىشىنى ئوتتىن كىيگۈزىدۇ. خىيانەت قىلغان نەرسىنى قىيامەت كۈنى گەردىنىگە ئارتىپ كېلىدۇ، ئۇ نەرسە گۇۋاھچىلار ئالدىدا ئۇنى جەھەننەمگە چۈشۈرۈش ئۈچۈن، ئۇنىڭغا قارشى چىقىراپ تۇرىدۇ. قىيامەت كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن شاپائەت ۋە ياردەم سورىغان كىشىگە رەسۇلۇللاھ ﷺ: «راستىنلا ساڭا يەتكۈزدۈم، ساڭا بىرەر نەرسىنى پايدا يەتكۈزۈش قولىۋىدىن كەلمەيدۇ» - دەيدۇ. غەنىمەتكە خىيانەت قىلغۇچى ئاخىرەتتە شېھىد ھالىتىدە بولمايدۇ. بۇلار غەنىمەتكە قول سالغۇچىنىڭ ئاخىرەتتىكى ئوقۇبتىنىڭ بىر قىسمى بولۇپ، مانا بۇ ﷻ نىڭ ئۇلارغا قاتتىق غەزەپ قىلىدىغانلىقىنى بىلىشىمىزگە يېتەرلىك. (ئىبنى نەھەسنىڭ مەشارىئۇل ئەشۋاق ناملىق كىتابى)

زەھەاك ئىبنى مۇزاھەم رەھىمەھۇللاھ ﷻ نىڭ: «ﷻ نىڭ رازىلىقىنى ئىزدىگەن كىشى ﷻ نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىگە ئوخشامدۇ؟ ﷻ نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىنىڭ بارىدىغان جايى جەھەننەمدۇر، جەھەننەم نېمىدىگەن يامان جاي!» (ئال ئىمران: 162) دېگەن ئايىتى ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: «ﷻ نىڭ رازىلىقىنى ئىزدىگەن كىشى» ئۇ غەنىمەتكە قول سالمىغان كىشى، [ﷻ نىڭ غەزىپىگە ئۇچراشقا تېگىشلىك بولغان كىشىگە ئوخشامدۇ؟] - ئۇ غەنىمەتكە خىيانەت قىلغان كىشىدۇر.

ئىبنى ئابباس ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: «بىرەر قەۋم ئىچىدە غەنىمەتكە خىيانەت قىلىش ئاشكارا بولىدىغان بولسا، ﷻ ئۇلارنىڭ قەلبىگە پەقەت قورقۇنچىنى تاشلايدۇ؛ بىرەر قەۋم ئىچىدە زىنا قىلىش مۇتلەق ئاشكارا بولىدىغان بولسا، ئۇلار ئىچىدە پەقەت ئۆلۈم كۆپىيىدۇ؛ بىرەر قەۋم ئۆلچەم ۋە تارازىنى كېمەيتىدىغان بولسا، ﷻ ئۇلارنىڭ رىزقىنى ئۈزۈپتۇ؛ بىرەر قەۋم ناھەق ھۆكۈم قىلىدىغان بولسا، ئۇلارنىڭ ئىچىدە قان تۆكۈش تارقىلىدۇ؛ بىرەر قەۋم ئەھدىنى بۇزىدىغان بولسا، ﷻ ئۇلارغا دۈشمەننى ھۆكۈمران قىلىدۇ.» (مالىك رىۋايىتى)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ غَزَا نَجِيٍّ مِنَ الْأَنْبِيَاءِ فَقَالَ لِقَوْمِهِ لَا يَتَّبِعُنِي رَجُلٌ مَلَكَ بُضْعَ امْرَأَةٍ وَهُوَ يُرِيدُ أَنْ يَنْبِيَّ بِهَا وَلَمَّا يَبْنَ بِهَا وَلَا أَحَدٌ بَنَى بُيُوتًا وَلَمْ يَرْفَعْ سُقُوفَهَا وَلَا أَحَدٌ اشْتَرَى غَنَمًا أَوْ خِلْفَاتٍ وَهُوَ يَنْتَظِرُ وَلَا ذَاهَا فَعَزَا فَدَنَا مِنَ الْقَرْيَةِ صَلَاةَ الْعَصْرِ أَوْ قَرِيبًا مِنْ ذَلِكَ فَقَالَ لِلشَّمْسِ إِنَّكَ مَأْمُورَةٌ وَأَنَا مَأْمُورٌ لِلَّهِ ثُمَّ احْسَبْهَا عَلَيْنَا فَحِيسَتْ حَتَّى فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْهِ فَجَمَعَ الْعَنَائِمَ فَجَاءَتْ يَغْنَى النَّارَ لِتَأْكُلَهَا فَلَمْ تَطْعَمْهَا فَقَالَ إِنَّ

فِيكُمْ غُلُولًا فَلْيُيَاغِبْنِي مِنْ كُلِّ قَبِيلَةٍ رَجُلٌ فَلَزِقْتُ يَدَ رَجُلٍ بِيَدِهِ فَقَالَ فِيكُمْ الْغُلُولُ فَلْيُيَاغِبْنِي قَبِيلَتَكَ فَلَزِقْتُ يَدَ رَجُلَيْنِ أَوْ ثَلَاثَةٍ بِيَدِهِ فَقَالَ فِيكُمْ الْغُلُولُ فَجَاءُوا بِرَأْسٍ مِثْلِ رَأْسِ بَقَرَةٍ مِنَ الذَّهَبِ فَوَضَعُوهَا فَجَاءَتْ النَّارُ فَأَكَلَتْهَا ثُمَّ أَحَلَّ اللَّهُ لَنَا الْعَنَائِمَ رَأَى ضَعْفَنَا وَعَجَزَنَا فَأَحَلَّهَا لَنَا.

ئەبۇ ھۈرەيرە رضي الله عنه دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «پەيغەمبەرلەردىن بىرى غازات قىلماقچى بولۇپ: ”خوتۇن ئالغان، لېكىن ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولۇش ئارزۇسى بولسىمۇ، تېخى بىللە بولالمىغان؛ ئۆيىنىڭ تۆت تېمىنى قويۇرۇپ قويۇپ، ئۈستىنى ياپالمىغان؛ بوغاز قوي ياكى تۆگە ئېلىپ، ئۇنىڭ تۇغۇتىنى كۈتۈپ تۇرغان كىشىلەر مەن بىلەن بىللە جىھادقا چىقمىسۇن!“ دېدى. ئۇ پەيغەمبەر غازات قىلىپ، ئەسر ۋاقتى بىلەن بىر مەھەللىگە يېقىنلاشتى. شۇنىڭ بىلەن، ئۇ قۇياشقا: ”سەنمۇ بۇيرۇققا بويسۇنغۇچى، مەنمۇ بۇيرۇققا بويسۇنغۇچى. ئىيى! قۇياشنى بىزگە توختىتىپ بەرگىن!“ دەپ دۇئا قىلىۋىدى، كۈن تاكى ئالەم ئۇنىڭغا فەتھنى تاماملاپ بەرگەنگە قەدەر توختىتىپ بېرىلدى. ئۇرۇشتىن كېيىن، پەيغەمبەر غەنىمەتلەرنى يىغدى. ئادەت بويىچە ئوت ئۇ غەنىمەتلەرنى كۆيدۈرۈشكە كەلدى - يۇ، لېكىن كۆيدۈرمىدى. بۇنى كۆرگەن پەيغەمبەر: ”ئاراڭلاردا غەنىمەتكە خىيانەت قىلغانلار بار ئىكەن، ھەر بىر قەبىلىدىن بىر ئادەم كېلىپ ماڭا بەيئەت قىلسۇن!“ دېدى. بەيئەت ئەسناسىدا، بىر ئادەمنىڭ قولى پەيغەمبەرنىڭ قولىغا چاپلىشىپ قالدى. پەيغەمبەر: ”خىيانەتكار سىلەرنىڭ ئىچىڭلاردا ئىكەن، قەبىلىلەردىكى بارلىق كىشىلەر ماڭا بەيئەت قىلسۇن!“ دېدى. ئۇلاردىن ئىككى ياكى ئۈچ ئادەمنىڭ قولى پەيغەمبەرنىڭ قولىغا چاپلىشىپ قالدى. پەيغەمبەر: ”سىلەر خىيانەتكار ئىكەنسىلەر“ دېدى. ئۇلار كالىنىڭ بېشىدەك بىر پارچە ئالتۇننى ئېلىپ كېلىپ، غەنىمەت ئۈستىگە قويدى. نەتىجىدە، ئوت كېلىپ بارلىق غەنىمەتنى يۇتۇۋەتتى. ئاندىن ئالەم بىزنىڭ (يەنى بۇ ئۈممەتنىڭ) ئاجىز، زەئىپ ئىكەنلىكىمىزنى كۆرۈپ، بىزگە غەنىمەتنى ھالال قىلىپ بەردى». (بۇخارى رىۋايىتى)

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِلَى خَيْبَرَ فَفَتَحَ اللَّهُ عَلَيْنَا فَلَمْ نَعْنَمْ ذَهَبًا وَلَا وَرَقًا عِنْمَا الْمَتَاعَ وَالطَّعَامَ وَالثِّيَابَ ثُمَّ انْطَلَقْنَا إِلَى الْوَادِي وَمَعَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَبْدُ لَهُ وَهَبُهُ لَهُ رَجُلٌ مِنْ جُدَامٍ يُدْعَى رِفَاعَةَ بْنِ زَيْدٍ مِنْ بَنِي الضُّبَيْبِ فَلَمَّا نَزَلْنَا الْوَادِي قَامَ عَبْدُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَحُلُّ رَحْلَهُ فَرُمِيَ بِسَهْمٍ فَكَانَ فِيهِ خَتْمُهُ فَقُلْنَا هَبْنِيئًا لَهُ الشَّهَادَةُ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّا وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ إِنَّ الشَّيْئَةَ لَتَلْتَهُبُ عَلَيْهِ نَارًا أَخَذَهَا مِنَ الْعَنَائِمِ يَوْمَ خَيْبَرَ لَمْ تُصِبْهَا الْمَقَاسِمُ قَالَ فَفَرَعَ النَّاسُ فَجَاءَ رَجُلٌ

بِشْرَاكِ أَوْ شِرَاكِينِ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَصَبْتُ يَوْمَ خَيْبَرَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شِرَاكٌ مِنْ نَارٍ أَوْ شِرَاكَانِ مِنْ نَارٍ.

ئەبۇ ھۈرەيرە رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: بىز رەسۇلۇللاھ ﷺ بىلەن بىللە چىقىپ، خەيبەرنى ئازاد قىلغاندا، ئالتۇن - كۈمۈشنى غەنىمەت ئالمىدۇق. ئەكسىچە، مال - ماتا، كىيىم - كېچەك، يېمەك - ئىچمەكلەرنى (غەنىمەت) ئالدۇق. ئاندىن بىز پەيغەمبەر ﷺ بىلەن ۋادى قۇرا دېگەن جايغا كەلدۇق. جۇزام قەبىلىسىنىڭ بەنى زۇبەيب جەمەتىدىن رىفائە ئىبنى زەيد ھەدىيە قىلغان بىر قۇل پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىللە ئىدى. ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ يۈك - تاقلرىنى چۈشۈرۈۋاتقان چاغدا، غايىب ئوقتىن بىرى كېلىپ، ئۇنىڭغا تەگدى ۋە ئۆلتۈرۈپ قويدى. كىشىلەر: ئۇنىڭغا شېھىدلىك مۇبارەك بولغاي! - دېيىشكەن ئىدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «ياق، مۇھەممەد ﷺ نىڭ جېنى ئىلكىدە بولغان زات بىلەن قەسەمكى، ئۇ خەيبەر غازىتىنىڭ غەنىمەتلىرى تەقسىم قىلىنىشتىن بۇرۇن بىر توننى تىقۇۋالغانىدى، شۇ تون ئۇنى لاۋۇلداپ كۆيدۈرۈۋاتىدۇ» - دېدى. كىشىلەر قورقۇپ كېتىشتى. بىر ئادەم بۇ سۆزنى ئاڭلاپ، بىر (ياكى ئىككى) تال ئاياق بوغۇچىنى ئېلىپ كېلىپ: مەن بۇنى خەيبەر غازىتىدا ئېلىۋالغان ئىدىم، - دېۋىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ: «بۇ ئاياغ بوغۇچى ئوتتۇر»، - دېدى. (مۇسلىم رىۋايىتى)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ عَمْرٍو قَالَ كَانَ عَلَى ثَقَلِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلٌ يُقَالُ لَهُ كِرْكِرَةٌ فَمَاتَ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هُوَ فِي النَّارِ فَدَهَبُوا يَنْظُرُونَ إِلَيْهِ فَوَجَدُوا عَبَاءَةً قَدْ غَلَّهَا.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمر رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دېگەن: رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يۈك - تاقىغا قارايدىغان كىركىرە ئىسىملىك بىر كىشى بولۇپ، ئۇ كىشى قازا قىلغاندا، پەيغەمبەر ﷺ: «ئۇ دوزىخىدۇر» دېدى. باشقىلار بېرىپ قاراپ باققۇدەك بولسا، ئۇ ئادەم غەنىمەتتىن بىر تونغا خىيانەت قىلغان ئىكەن. (بۇخارى: 3074)

عَنْ أَبِي رَافِعٍ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا صَلَّى الْعَصْرَ ذَهَبَ إِلَى بَنِي عَبْدِ الْأَشْهَلِ فَيَتَحَدَّثُ عَنْهُمْ حَتَّى يَنْحَدِرَ لِلْمَغْرِبِ قَالَ أَبُو رَافِعٍ فَبَيْنَمَا النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُسْرِعُ إِلَى الْمَغْرِبِ مَرَرْنَا بِالْبَقِيعِ فَقَالَ أَفَّ لَكَ أَفَّ لَكَ قَالَ فَكَبَّرَ ذَلِكَ فِي دَرْعِي فَاسْتَأْخَرْتُ وَظَنَنْتُ أَنَّهُ يُرِيدُنِي فَقَالَ مَا لَكَ أَمْشِرَ فَعَلْتُ أَخَذْتُ حَدَثًا قَالَ مَا ذَاكَ فَعَلْتُ أَفَفْتُ فِي قَالَ لَا وَلَكِنْ هَذَا فَلَانٌ بَعَثَهُ سَاعِيًا عَلَى بَنِي فَلَانٍ فَعَلَّ نَمْرَةً فَدَرَّعَ الْآنَ مِثْلَهَا مِنْ نَارٍ.

ئەبۇ رافىئە ر.ھ. دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىندۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ: «ئەسەر نامىزىنى ئوقۇپ بولۇپ، ئابدۇل ئەشھەل جەمەتىگە بېرىپ، ئۇلارغا سۆز قىلىپ بېرىپ، شام نامىزىغىچە قايتىپ كېلەتتى. بىر كۈنى، شام نامىزىغا ئۆلگۈرۈش ئۈچۈن، باقىي مازارلىقىدىن ئالدىراش ئۆتۈپ كېتىۋاتاتتۇق. رەسۇلۇللاھ ﷺ: ئىسىت ساڭا، ئىسىت ساڭا! - دېدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ سۆزى مېنى بەكلا چۆچۈتۈۋەتتى، مەن: رەسۇلۇللاھ ﷺ بۇ سۆزنى ماڭا دەۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ توختاپ قالسام، رەسۇلۇللاھ ﷺ: ساڭا نېمە بولدى، ماڭامسەن؟ - دېدى. مەن: بىر نەرسە دېگەن ئىدىڭ، - دېسەم، رەسۇلۇللاھ ﷺ: نېمە دېدىم؟ - دېدى، مەن: ئىسىت ساڭا دېدىڭ، - دېسەم، پەيغەمبەر ﷺ: ياقەي، مەن ئۈگەپنى پالانىغا قارىتىپ قىلغان ئىدىم. مەن ئۇنى پالانى جەمەتكە زاكات يىغىشقا ئەۋەتسەم، ئۇ يىغقان خورمىلاردىن ئېلىۋالغان ئىكەن. ھازىر ئۇنىڭغا شۇ چاغدا ئېلىۋالغانچىلىك ئوتتىن ساۋۇت كىيىدۈرۈلدى، - دېدى.» (نەسائى رىۋايىتى)

عن عبد الله ابن عباس قال حَدَّثَنِي عُمَرُ بْنُ الْخَطَّابِ قَالَ لَمَّا كَانَ يَوْمُ خَيْبَرِ أَقْبَلَ نَفَرٌ مِنْ صَحَابَةِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالُوا فَلَانٌ شَهِيدٌ حَتَّى مَرُّوا عَلَى رَجُلٍ فَقَالُوا فَلَانٌ شَهِيدٌ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَلَّا إِنِّي رَأَيْتُهُ فِي النَّارِ فِي بُرْدَةٍ عَلَيْهَا أَوْ عِبَاءَةٌ ثُمَّ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَا ابْنَ الْخَطَّابِ اذْهَبْ فَنَادِ فِي النَّاسِ أَنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ قَالَ فَخَرَجْتُ فَنَادَيْتُ أَلَا إِنَّهُ لَا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ إِلَّا الْمُؤْمِنُونَ.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس ر.ھ. دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىندۇكى: ئۆمەر ئىبنى خەتتاب ماڭا مۇنداق سۆزلەپ بەردى: خەيىبەر غازىتى بولغان كۈنى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بىر قانچە ساھابىسى كېلىپ: پالانى شېھىد، پۈستانىمۇ شېھىد، دېيىشىپ، بىر كىشىنىڭ جەستىنىڭ قېشىدىن ئۆتۈپ كېتىۋېتىپ: بۇمۇ شېھىد، دېيىشكەندى، پەيغەمبەر ﷺ: «ياق، مەن ئۇنىڭ غەنىمەتتىن ئوغرىلىغان بىر تون ياكى يەكتەك سەۋەبىدىن دوزاخقا تۇرغانلىقىنى كۆردۈم، - دېدى. ئاندىن: ئى خەتتابنىڭ ئوغلى! بېرىپ قوشۇنغا: “جەننەتكە مۇئمىنلەردىن باشقىسى كىرمەيدۇ” دەپ جاكارلىغىن! - دېدى.» مەن چىقىپ: جەننەتكە مۇئمىنلەردىن باشقىسى كىرمەيدۇ، - دەپ جاكارلىدىم. (مۇسلىم: 114)

كاپىرلاردىن كەلگەن سوۋغاتلارنى قوبۇل قىلىش جائىزمۇ؟

گاھىدا مۇسۇلمانلارنىڭ بىرەرسى ئۈچۈن كاپىرلار سوۋغات تەقدىم قىلىدۇ، ئەگەر شۇنداق قىلسا، بۇ ھەدىيەنى ئېلىش مۇسۇلمانلارغا جائىز. چۈنكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇقەۋقىس يەنى مىسىر پادىشاھىنىڭ سوۋغىتىنى قوبۇل قىلغان ئىدى.

مۇسۇلمان قېرىندىشلار! زامانىمىزدا كاپىرلاردىن بەزىدە ياردەم دېگەن چىرايلىق ناملاردا مال - مۈلۈكلەر كېلىدۇ. بۇ مال - مۈلۈكلەرنى مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا شەرتلەر قويۇلمىغان بولسا ئېلىپ خەجلەش جائىز. چۈنكى بىز كاپىرلار بەرمىگەن پۇللارنى ئۇرۇش قىلىپ ئېلىپ خەجلەشكە بۇيرۇلغان. ئەگەر بۇنىڭ شەرىئى دەلىللىرىنى بىلمەكچى بولسىڭىز، بىز يۇقاردا كاپىرلاردىن ئېلىنغان مال مۈلۈكلەرنىڭ ھالال ئىكەنلىكىنى بايان قىلغان ئىدۇق. ئىنشا ئاللاھ ئەسلى كاپىرلار ۋە ئۇلارنىڭ مال مۈلۈكلىرىنى بايان قىلغان ۋاقتىمىزدا ھەم توختىلىپ ئۆتىمىز. شۇ ئورۇنلارغا تەپسىلى مۇراجىئەت قىلىشىڭىزنى تەۋسىيە قىلىمىز. ئەمما، بۇ غەنىمەتكە ئوخشاش بەش ئۆلۈشكە تەقسىم قىلىنمايدۇ.

ئەسكەرتىش:

1- كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال - مۈلۈكلەرنى ئالغاندا ئەقىدە ۋە تەۋھىدنى بۇزىدىغان ئامىللارغا چۈشۈپ قالماسلىق شەرتى بىلەن جائىز بولىدۇ.

2- كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال - مۈلۈكلەرنى ئېلىشتا، مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا شەرتلەر قويۇلمىغان بولۇشى لازىم.

3- كاپىرلار تەرىپىدىن كەلگەن مال - مۈلۈكلەرنى ئالغاندا، كاپىرلارنى ياخشى دەپ ئويلاپ قېلىش ياكى شۇنىڭغا خۇرسەن بولۇپ قېلىش ئىھتىماللىقى بولۇپ قالسا، بۇ ۋاقىتتا شۇ مال - مۈلۈكلەرنى ئېلىش قەتئى جائىز ئەمەس.

4- كاپىرلار مال مۈلۈكلەرنى بىرىشتىكى شەرىئى بولمىغان مەقسەتلىرىگە ھەمكارلاشماسلىق لازىم. مەسىلەن: بىز سىزگە شۇنداق ياردەملەرنى قىلدۇق، بۇلارنى سىز ئاخبارات ۋاستىلىرىدا سۆزلەپ بىزىلەرنى ياخشى قىلدى دەپ بېرىشىڭىز كېرەك دېگەندەك.....

5- كاپىرلاردىن كەلگەن شۇ نەرسىلەر بىزگە بىرىلگەن ھەدىيە ئەمەس، بەلكى بىزنىڭ ئۆزىمىزنىڭ ھالال نەرسىلىرىدۇر.

6- باب ئەسلى كاپىرلار توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار يۇقۇردا بىز جىھاد ئىبادىتىنىڭ پەرز ئىبادەت ئىكەنلىكى، ئۇنىڭ تۈرلىرى، چۈشەندۈرۈشلىرى ۋە ئۇنى تەرك قىلغۇچىلارنىڭ جىنايىتىنىڭ ئېغىر ئىكەنلىكى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتتۇق. ئەمدى بۇ جىھاد ئىبادىتى كىملىرىگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغانلىقى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمىز.

1- ئەسلى كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش

2- مۇرتەد كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش

3- قاراقچىلارغا قارشى جىھاد قىلىش

4- باغىيلارغا قارشى جىھاد قىلىش

5- يۈز ئابروينى قوغداپ ئۇرۇش قىلىش

6- مۇناپىقلارغا قارشى جىھاد قىلىش

7- خاۋارجىلارغا قارشى جىھاد قىلىش

كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى

توغرىسىدا

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ ماللىرى توغرىسىدىكى دەلىللەر

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! يۇقىرىدا بىز ئاللاھنىڭ جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلغانلىقىنى بايان قىلغان ئىدۇق. ئەمدى كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا توختىلىمىز.

كاپىرلار ئىككى قىسىمغا بۆلىنىدۇ:

1- ئەسلى كاپىرلار

2- مۇرتەد كاپىرلار

بىز بۇ بابتا ئەسلى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ۋە بۇنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمىز. كېيىنكى بابتا ئىنشا ئاللاھ مۇرتەد كاپىرلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەھكاملىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمىز.

ئەسلى كاپىرلار دېگەنلىمىز - ئىسلامغا كىرگەنلىكى سابىت بولمىغان كىشىلەرنى كۆرسىتىدۇ. خىتاي، بىرما بۇددىستلىرى، ئەنگىلىيە، ئامېرىكا ۋە روس قاتارلىق دۆلەتلەردىكى كاپىرلارغا ئوخشاش.

ئەسلى كاپىرلار ھەم ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1- ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلار. يەنى مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولغان ياكى كىپىللىك بىرىلگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلگەن كاپىرلاردۇر.

2- ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان كاپىرلار يەنى تاجاۋۇزچى كاپىرلار. بۇلارنىڭ ھەم مۇنداق ئىككى خىل كۆرۈنىشى بار.

بىرىنچى كۆرۈنىشى: الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كىپىللىك بىرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلاردۇر. ئۇلار ئۆز دىيارلىرىدا ياشايدۇ. ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ.

ئىككىنچى كۆرۈنىشى: الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كىپىللىك بىرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇنىڭدىن سىرت ئۇلار ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلغان ۋە ياكى مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىپ تۇرىدىغان كاپىرلار.

كاپىرلارنىڭ كاپىر بولۇشنىڭ ئۆزىلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا يېتەرلىك دەلىل بولالامدۇ؟ ياكى ئۇلار ئىسلامى دىيارغا باستۇرۇپ كىرسە ئۇندىن كىيىن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلغىلى بولامدۇ؟ بۇنىڭ شەرئى دەلىللىرى قايسىلار؟

جاۋاب: الله بىزلەرنى ئۆزىگە ئىمان ئېيتىمىغان كاپىرلارنى مەيلى يەھۇدىي بولسۇن، ياكى باشقا مىللەتلەردىن بولسۇن ئۆلتۈرۈشكە ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىشقا بۇيرىدى. شۇنىڭ ئۈچۈن الله بىزلەرگە جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

كاپىرلار يۇقاردا بايان قىلغىنىدەك ئىككى خىل بولىدۇ.

1- الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كىپىللىك بىرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇلار ئۆز دىيارلىرىدا ياشايدۇ. ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ. بۇلارنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالالدىر. ئەمما ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز كۇپايدۇر.

الله قا ئىمان كەلتۈرمىگەن، مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدە بولمىغان ياكى كىپىللىك بىرىلمىگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلمىگەن كاپىرلار. ئۇنىڭدىن سىرت ئۇلار ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلغان ۋە ياكى مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىپ تۇرىدىغان كاپىرلار. بۇ تۈردىكىلەرنىڭ قېنى ۋە مېلى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالالدىر. شۇنداقلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز ئەيىندۇر.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا قۇرئاندا كەلگەن دەلىللەر:

الله ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشنى پەرز قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى

أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾

﴿سەلەرگە جىھاد پەرز قىلىندى، ھالبۇكى، سەلەر ئۇنى ياقتۇرمايسىلەر، سەلەر

بىرەر نەرسىنى ياقتۇرماستىنلا مۇمكىن، ئەمما ئۇ سەلەر ئۈچۈن پايدىلىقتۇر؛

سەلەر بىرەر نەرسىنى ياقتۇرۇشۇڭلار مۇمكىن، ئەمما ئۇ سەلەر ئۈچۈن زىيانلىقتۇر.

(سەلەرگە نېمىنىڭ پايدىلىق ئىكەنلىكىنى) الله بىلىدۇ، سەلەر بىلمەيسىلەر،

(شۇنىڭ ئۈچۈن) الله بۇيرۇغانغا ئالدىراڭلار [216]﴾ (سۈرە بەقەرە)

﴿فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُوهُمْ وَأَقْعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ

فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

﴿(ئۇرۇش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە

ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ

ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا،

زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا)

مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر [5].﴾ (سۈرە تەۋبە)

وقوله تعالى: ﴿وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ (36)

﴿مۇشرىكلار سەلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سەلەرمۇ ئۇلارغا قارشى

بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار.﴾ (سۈرە تەۋبە)

الله يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحَرِّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ

وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّى يُعْطُوا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدٍ وَهُمْ صَاغِرُونَ﴾

﴿سەلەر ئەھلى كىتابتىن الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار

ئۆزەيرىنى الله نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسائى الله نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد

قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار الله قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلىمىز دېگەن

بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغاننىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، ھەقىقەتەن (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار ھالدا جىزىيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۇرۇش قىلىڭلار [29]. ﴿

(سۈرە تەۋبە)

﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39)﴾

﴿پىتىنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئالەمگە بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار: ئەگەر ئۇلار (كۈفرىدىن) يانسۇن، ئالەم ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ [39].﴾ (سۈرە ئەنئال)

ئالەم بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً

وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾ التوبة 123

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۈفەرلارنى ئۇچۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بۇلۇڭلار، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، ئالەم تەقۋادارلار بىلەن بىللەدۇر (يەنى ئالەم تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123].﴾ (سۈرە تەۋبە)

يۇقارقى ئايەتلەردە ئالەم بىلەن ئۇرۇشنى كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىشقا بۇيرىدى. ئالەمنىڭ بۇ بۇيرۇقلىرىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەمەلىي رەۋىشتە بىزگە كۆرسىتىپ قويدى ۋە بىزگە جىھاد قىلىشنى ۋاجىب قىلدى.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا ھەدىستە كەلگەن دەلىللەر:

وقال رسول الله صلى الله عليه وسلم: "أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله

ويقيموا الصلاة ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله "

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق

دېگەن: «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر ئالەم دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ ئالەمنىڭ

ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەقىقىي بىلەن (يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرتى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۈستىگە». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

مانا بۇ ھەدىس كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنىڭ مېلىنى ئېلىش ئوخشاشلا بىزلەرنىڭ مەجبۇرىيەتلىرىمىزدىن ئىكەنلىكىنى ئۇقتۇرۇپ بىرىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ ھەدىسى ۋە يۇقارقى ئايەت الله قا كاپىر بولۇش بولسا، كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ سەۋەبى ئىكەنلىكىگە دەلىلدۇر.

عَنْ ابْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَرَ رَجُلًا «أَنْ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَانَ إِذَا أَمَرَ أَمِيرًا عَلَى حَيْشَةٍ أَوْ سَرِيَّةٍ أَوْ صَادَ فِي خَاصَّتِهِ بِتَقْوَى اللَّهِ وَمِنْ مَعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا، ثُمَّ قَالَ اغْزُوا بِاسْمِ اللَّهِ قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ، اغْزُوا وَلَا تَغْلُوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تَمْلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيْدًا، وَإِذَا لَقِيتَ عَدُوَّكَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَادْعُهُمْ إِلَى ثَلَاثِ خِصَالٍ...»

پەيغەمبەر ﷺ ئەسكەرلەرگە ياكى بىر قوشۇنغا ئەمىر تەيىنلىسە، يالغۇز ئۇ ئەمىرنى الله دىن تەقۋالىق قىلىشقا تەۋسىيە قىلاتتى. ئۇنىڭ بىلەن بىللە بولغان مۇسۇلمانلارنى ياخشىلىققا تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن كېيىن مۇنداق دەيتتى: «الله نىڭ نامى بىلەن غازات قىلىڭلار، الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، غازات قىلىڭلار، خىيانەت قىلماڭلار، ئەھدىنى بۇزماڭلار، جەسەتنى پارچىلماڭلار، كىچىك بالىنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئەگەر سەن مۇشرىكلاردىن بولغان دۈشمىنىڭگە ئۇچراپ قالساڭ، ئۇلارنى ئۈچ خىسلەتكە چاقىرىغىن...» (ئىمام مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

ئۆلىمالار رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ «الله غا كاپىر بولغان ئادەمگە قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار» دېگەن سۆزىنى شەرھىلەپ: [بۇ ئەھدە، سۈلھى بولمىغان ۋە ئامانلىق بېرىلمىگەن، بالاغەتكە يەتكەن كاپىر ئەرلەرنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ،] - دەيدۇ. دېمەك الله نىڭ رەسۇلى ﷺ ھەم يۇقارقى ھەدىسلەردە الله قا ئىمان ئېيتىمىغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلغانلىقىنى بايان قىلدى، شۇنداقلا بىزلەرنى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرىدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ بۇ بۇيرۇقلىرى ساھابىلار ئارىسىدا ئىجرا قىلىندى، بۇ سەۋەپلىك الله شۇ دەۋردىكى كىشىلەرگە ئىسلام شەرىئەتلىرىنى تەدبىق قىلىش ۋە ئىسلام سايىسىدا ياشاشتىن ئىبارەت بۈيۈك نىئەتلەرنى نائىل قىلدى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز ئاللاھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ، ئىسلام دەۋىتىگە توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولغان بۇيرۇقلىرى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. لېكىن بىز يۇقاردىكى بايان قىلىنغان دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمىز. ئەمما ئىسلام ئۆمىتىگە ئاللاھنىڭ ۋە رەسۇلىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا سەل قارىماسلىقىنى تەۋسىيە قىلىمىز. شۇنداقلا مەن تۆۋەندە ئەھلى ئىلىملىرىمىزنىڭ بۇ ھەقتىكى پەتىۋالىرىنى كەلتۈرۈپ ئۆتىمەن.

كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش توغرىسىدا ئۆلىمالارنىڭ سۆزلىرى ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئىبنى جەرىير رەھىمەھۇللاھ ئۆلىمالارنىڭ ئىجماسىنى ھىكايە قىلىپ مۇنداق دېدى: [كاپىرلار ئامانلىق بېرىلمىگەن ۋە ئەھدى تۈزۈلمىگەن بولسىلا ھەرەم زېمىنىدا بولسۇن ياكى بەيتۇلمۇقەددەستە بولسۇن ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (تەپسىر ئىبنى كەسىر 2- توم 6- بەت)

ئىلگىرى كېيىنكى ئۆلىمالارنىڭ ھەممىسى: [كاپىرلار ئىسلام دىيارىدا تۇرمىسىمۇ ياكى ئىسلام دىيارىغا ئۇرۇش قىلمىسىمۇ كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ پەرز ئىكەنلىكىگە باردى.] («ئىماتەتۇللىسام ئىبن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» ناملىق كىتاپ 13- بەت)

ئىمامى ماۋەردى رەھىمەھۇللا مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارغا ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى كاپىرلارنى كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلغۇچىدۇر.]

شەۋكانىي رەھىمەھۇللا مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارنىڭ قېنى ھالال دۇر (ئۆلتۈرۈلىدۇ).] (ئەسەيلىۇل جەرائىر 4- تىم 369- بەت)

كامال ئىبنى ھۇمام رەھىمەھۇللاھ شەرھۇل ئىنايە ئەلەلھىدايە ناملىق كىتابتا ئاللاھ تەئالانىڭ ﴿فَاتْلُوا الْمُشْرِكِينَ﴾ «مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ۋە ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ﴾ «پىتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئاللاھ ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار» دېگەن سۆزلىرىگە ئوخشاش كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىش ھەققىدە كەلگەن ئومۇمىي دەلىللەرنى تىلغا ئالغاندىن كېيىن مۇنداق دەيدۇ: ئەگەر بۇ ئايەتلەردىكى ئومۇمىيلىق ئاللاھ تەئالانىڭ ﴿فَإِنْ قَاتَلَكُمْ فَقَاتِلُوهُمْ﴾ «ئەگەر ئۇلار سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلسا سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار» دېگەن سۆزى بىلەن قارىمۇ - قارشى كېلىپ قالىدۇ، بۇ ئايەت كاپىرلارغا پەقەتلا ئۇلار ئۇرۇش باشلىغاندىلا ئۇرۇش قىلىشنىڭ پەرز

بولدىغانلىقىغا دالالەت قىلىدۇ دېيىلسە. مەن جاۋاب بېرىمەنكى: ئۇ ئايەت مەنسۇخ قىلىنغاندۇر. ئۇنىڭ تەپسىلاتى رەسۇلۇللاھ ﷺ دەسلەپتە ئەپۇ قىلىشقا ۋە مۇشرىكلاردىن يۈز ئۆرۈشكە بۇيرۇلغان، ئاندىن كېيىن ئەگەر مۇشرىكلار ئۆرۈش باشلىسا ئۆرۈش قىلىشقا ئىزنى بېرىلگەن،

كېيىن بەزى ۋاقىتلاردا اللە تەئالانىڭ بۇ ﴿فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرَ الْحَرَمَ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ...﴾ (ئۆرۈش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، دېگەن سۆزى بىلەن كاپىرلارغا ئۆرۈش باشلاشقا بۇيرۇلغان، كېيىن ھەممە زامان ۋە ھەممە ماكاندا كاپىرلارغا مۇتلەق ئۆرۈش باشلاشقا بۇيرۇلغان بولۇپ اللە تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ...﴾ ﴿پەتنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي اللە ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۆرۈشۈڭلار:﴾ اللە تەئالا مۇنداق دەيدۇ:

﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ...﴾ ﴿سىلەر ئەھلى كىتابتىن اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار (يەھۇدىيلار ئۆزەيرىنى اللە نىڭ ئوغلى، ناسارالار ئىسانى اللە نىڭ ئوغلى دەپ ئېتىقاد قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن، ئۇلار اللە قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئېتىقاد قىلىمىز دېگەن بىلەنمۇ ئېتىقاد قىلمىغاننىڭ ئورنىدىدۇر) بىلەن، اللە (ئۆزىنىڭ كىتابىدا) ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى (سۈننىتىدە) ھارام قىلغان نەرسىلەرنى ھارام بىلمەيدىغانلار ۋە ھەق دىن (يەنى ئىسلام دىنى) غا ئېتىقاد قىلمايدىغانلار بىلەن، تاكى ئۇلار سىلەرگە بويسۇنۇپ خار ھالدا جىزىيە تۆلىگەنگە قەدەر، ئۆرۈش قىلىڭلار [29].﴾ (شەرھۇل ئىنايە ئەلەلھىدايە بىلەن شەرھۇ فەتھىل

قەدىر 5- توم 441- بەت) (شەرھۇل ئىبىنى ئەلەلھىدايەتىل مۇسەمما بىلبەنايەتى 6- توم 493- بەت) ئىبىنى قەيىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلامدا يەر شارىدىكى كىشىلەر ئۈچ قىسىم بولىدۇ.

1- ئىسلام ئەھلى (يەنى مۇسۇلمانلار).

2- ئىسلام بىلەن سۈلھى قىلغان، ئەھدى تۈزۈشكەن، ۋە ئامانلىق بىرىلگەن كاپىرلار. بۇ ئىككى قىسىمدىكى كىشىلەر نىڭ قېنى ۋە مېلى ساقلانغىچىدۇر (يەنى ئۆلتۈرۈشكە ۋە مېلىنى ئېلىۋېلىشقا بولمايدۇ). بىراق شەرىئەت قېنىنى ۋە مېلىنى دۈرۈسلاپ بەرگەنلەر

بۇنىڭدىن مۇستەسنا (يەنى مۇسۇلمان كىشى باشقا بىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويسا قىساس ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلىدۇ ۋە ئەھدى تۈزگەن كاپىرلار ئەھدىسىنى بۇزسا ئۆلتۈرۈلىدۇ).

3-ئىسلام بىلەن سۈلھى قىلىنغان، ئەھدى تۈزۈشمىگەن، ۋە ئامانلىق بېرىلمىگەن كاپىرلار، بۇلارنىڭ ھەممىسى ھەربىي كاپىر (يەنى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقۇچى) بولۇپ، شەرىئەت كۆرسىتىپ بەرگەن يوللار ۋە ۋاسىتىلەر بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. [مەسائىل مىن فىقھۇل جەھاد ناملىق كىتاب 30-بەت]

اللہ بۈيۈك كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَإِذَا انسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَاقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ إِنَّا تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

﴿(ئۇرۇش قىلىش) ھارام قىلىنغان ئايلار ئۆتۈپ كەتكەندە، مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، اللہ (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر [5].﴾ (سۈرە تەۋبە)

اللہ نىڭ بۇ سۆزى اللہ قا كاپىر بولغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. (ئەھكامۇل قۇرئان 2- توم 456- بەت)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر بىر جامائەت مۇسۇلمانلار ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىپ كاپىرلار دىيارىغا قوشۇلىۋالسا ئۇلارنىڭ جېنى ۋە مېلى ھالال بولىدۇ، چۈنكى ئەسلى كاپىرلارنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالال بولۇپ، بۇ مۇرتەدىلەر ئۇلارنىڭ دىيارىغا قوشۇلىۋالسا ئۇلارنىڭ جېنى ۋە مېلى ھالال بولۇشقا بەكرەك لايىق بولىدۇ.] (ئەلمۇغنى 9- توم 20- بەت)

خەتتابى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلام دىنىنىڭ ھۆكۈمىدە كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمان بولۇشىدىن ئىلگىرى قېنى ۋە مېلى ھالالدىر.] (فەتھۇلبارى 12- توم 189- بەت)

يۇقارقى دەلىللەر كاپىرلارنى كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلىدىغانلىقى، ئۇلارنىڭ ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغانلىقى ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشنىڭ تېخىمۇ پەرز ئىكەنلىكىنى بىلدۈرىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئىن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام»

ناملىق كىتاپ 17-بەت) ۋە يەنە زەخىرە ناملىق كىتاپنىڭ 3- جىلد 387- بەتتە مۇشۇ مەزمۇننىڭ ئوخشىشى بايان قىلىنغان.

قۇرئان، سۈننەتتە ۋە ئالىملارنىڭ پەتىۋالىرىدا ئاللاھقا ئىمان ئېيتىمىغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنىڭ قېنى ۋە مېلى ھالال بولىدىغانلىقىغا كەلگەن دەلىللەر ئىنتايىن كۆپ بولۇپ، بىز يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايە قىلدۇق. ئاللاھقا ئىمان ئېيتقان ھەربىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا بولغان تەۋسىيەلىرىم، ئاللاھنىڭ يۇقارقى بۇيرۇقلىرى قەتئىي يادىمىزدىن چىقىپ قالمىسۇن.

بىز يۇقارقى دەلىللەردىن تۆۋەندىكىلەرنى خۇلاسىە قىلىمىز.

1- كاپىرلارنىڭ كاپىر بولغانلىقىنىڭ ئۆزىلا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى دۇرۇس قىلغۇچى ئامىلدۇر. ئاللاھقا ئىمان ئېيتىمىغان ۋە مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدىسى بولمىغان، مۇسۇلمانلار ئامانلىق ۋە كېپىللىك بەرمىگەن ھەر قانداق كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش مۇسۇلمانلارغا پەرزدۇر. مەيلى ئۇ كاپىرلار ئىسلام دىيارلىرىغا باستۇرۇپ كەلسۇن ۋە ياكى ئىسلام دىيارىغا باستۇرۇپ كەلمىسۇن ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسۇن ۋە ياكى ئۇرۇش قىلمىسۇن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش پەرزدۇر. ئەگەر كاپىرلار ئىسلام دىيارلىرىدىن بىرىگە بىر غېرىچ باستۇرۇپ كىرىدىكەن، ئۇ ۋاقىتتا ئۇلار تاجاۋۇزچى كاپىرلاردىن ھېساپلىنىدۇ ۋە ئۇلارغا قارشى بولغان ئۇرۇش پەرز ئەينىلىككە ئايلىنىدۇ.

مەسىلەن: زامانىمىزدىكى ئىسلامغا ئەڭ ئەشەددى دۈشمەنلىك قىلىۋاتقان جىنايەت كاتتىۋاشلىرى بولغان ئامېرىكا، ئىسرائىلىيە، خىتاي ۋە ياكى روس قاتارلىق يەھۇد، نەسار ياكى كومىنىستلارنىڭ قايسى بولشىدىن قەتئىي نەزەر ھەممىسىنىڭ قېنى ھالال بولىدۇ. ئىمان ئېيتقانلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا.

2- كاپىرلارغا ئۇلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ۋە ئىسلامغا بويسۇندۇرۇش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. بۇ جىھاد تەلەپتۇر.

3- ئىسلام دىيارىغا بېسىپ كىرگەن كاپىرلار بىلەن ئىسلام دىيارلىرىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىنىدۇ، بۇ جىھاد دەپمۇ بولۇپ پەرز ئەينىدۇر.

ئەمما بىرىنچى بولۇپ تاجاۋۇزچى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىنىدۇ.

4- پۈتۈن دۇنيادىكى، جۈملىدىن تۈركىستان ئىچىدىكى كاپىرلارنىڭ ھەممىسىنىڭ مېلى ھالال بولۇپ بۇلارنىڭ پۇل-ماللىرىنى ئاشكارە-يوشۇرۇن ئېلىۋېلىش شەرئەن يوللۇقتۇر. ئېلىۋېلىنغان پۇل-ماللارنى ئىسلام ئۈچۈن شۇنداقلا ئاللاھ يولىدىكى جىھاد ئۈچۈن ئىشلەتسەك،

ھەتتا ئۆزىمىزنىڭ تۇرمۇش چىقىملىرى ئۈچۈن ئىشلەتسەكمۇ بولىدۇ، ئېلىۋېلىنغان پۇل - ماللارنىڭ ھۆكۈمى ئۆزىمىزنىڭ شەخسىي پۇللىرىغا ئوخشاش بولىدۇ.

كاپىرلارنىڭ پۇل - ماللىرىنى ئېلىۋېلىش يولىدا ئۆلتۈرۈلۈپ كەتكەن كىشى، نىيىتى خالىسلا بولسا ئىنشا ئاللاھ شېھىدلىك ماقامىغا يېتىدۇ. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ساھابىلەر بەدىر كۈنى كاپىرلارنىڭ كارۋىنىنى (پۇل - ماللىرىنى) بولاش ئۈچۈن چىققانلىقى بۇنىڭ دەلىلىدۇر.

بۇ ھەقتە ئاللاھ تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِخْدَى الطَّاغُوتِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوْكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ (7) لِيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ (8)﴾

﴿ئۆز ۋاقتىدا ئاللاھ ئىككى گۇرۇھ (بىرى مۇشرىكلار كارۋىنىنى، يەنى بىرى مۇشرىكلار قوشۇنى) دىن بىرىنىڭ قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ۋەدە قىلدى، سىلەر قورالسىز گۇرۇھنىڭ (يەنى كارۋاننىڭ) قولۇڭلارغا كەلتۈرۈلۈشىنى ياقتۇردۇڭلار. ئاللاھ ئۆز سۆزلىرى ئارقىلىق ھەقىقىي ھەق قىلىشنى (يەنى ئىسلام دىنىنى ئۈستۈن قىلىشنى)، كاپىرلارنىڭ يىلتىزىنى قۇرۇتۇشنى خالايدۇ [7]. ئاللاھ گۇناھكار ئادەملەرنىڭ ياقتۇرمىغىنىغا قارىماي، ھەقىقىي ھەق (يەنى ئىسلامنى ئاشكارا) قىلىدۇ، باتىل (يەنى كۇفرى) نى بەربات قىلىدۇ [8].﴾

پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتىنىڭ ساھابىلىرى بەدىر كۈنىسى ئەبۇ سۇفيان باشچىلىقىدىكى قۇرەيش كارۋىنىنى غەنىمەت ئېلىشنى مەقسەت قىلىپ چىققان ئىدى. كارۋان مىڭ تۆگە، پۇل - مال ئەللىك مىڭ تىللا ئىدى، ئۇنىڭ بىلەن مۇسۇلمانلار خېلى بېيىپ قالاتتى، لېكىن ئاللاھ تەئالا كارۋاننىڭ قېچىپ كېتىشىنى ۋە ساھابىلەرنىڭ دۈشمەن قوشۇنى (يەنى ماللىرىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن كەلگەن قۇرەيش قوشۇنى) بىلەن ئۇچرىشىشنى خالىدى، ئاندىن جەڭ بولدى، كېيىن غەلىبە نۇسرەت ۋە غەنىمەت قولغا كەلدى. («فەتھۇل بارى» 7 - جىلد 286 - بەت)

كاپىرلارنىڭ ماللىرى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ئەڭ ھالال رىزىقتۇر.

مەن بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يۈرۈقلىرىنى ھەم ئەسلىتىپ ئۆتەيمەن.

عَنْ أَبِي قَتَادَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ قَالَ خَرَجْنَا مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَامَ حُنَيْنٍ فَلَمَّا اتَّقَيْنَا كَانَتْ

لِلْمُسْلِمِينَ جَوْلَةٌ فَرَأَيْتُ رَجُلًا مِنَ الْمُشْرِكِينَ عَلَا رَجُلًا مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَاسْتَدْرْتُ حَتَّى أَتَيْتُهُ مِنْ وَرَائِهِ حَتَّى ضَرَبْتُهُ

بِالسَّيْفِ عَلَى حَبْلِ عَاتِقِهِ فَأَقْبَلَ عَلَيَّ فَضَمَّنِي ضَمَّةً وَجَدْتُ مِنْهَا رِيحَ الْمَوْتِ ثُمَّ أَدْرَكَهُ الْمَوْتُ فَأَرْسَلَنِي فَلَحِثْتُ عُمَرَ
 بِنَ الْخَطَّابِ فَقُلْتُ مَا بَالُ النَّاسِ قَالَ أَمَرَ اللَّهُ ثُمَّ إِنَّ النَّاسَ رَجَعُوا وَجَلَسَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ مَنْ قَتَلَ
 قَتِيلًا لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ فَلَهُ سَلْبُهُ فَقُمْتُ فَقُلْتُ مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ مَنْ قَتَلَ قَتِيلًا لَهُ عَلَيْهِ بَيِّنَةٌ فَلَهُ سَلْبُهُ
 فَقُمْتُ فَقُلْتُ مَنْ يَشْهَدُ لِي ثُمَّ جَلَسْتُ ثُمَّ قَالَ النَّائِلَةُ مِثْلَهُ فَقُمْتُ فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مَا لَكَ يَا
 أَبَا قَتَادَةَ فَاقْتَصَصْتُ عَلَيْهِ الْقِصَّةَ فَقَالَ رَجُلٌ صَدَقَ يَا رَسُولَ اللَّهِ وَسَلْبُهُ عِنْدِي فَأَرْضِيهِ عَنِّي فَقَالَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ
 رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُ لَاهَا اللَّهُ إِذَا لَا يَعْمِدُ إِلَى أَسَدٍ مِنْ أَسَدِ اللَّهِ يُقَاتِلُ عَنْ اللَّهِ وَرَسُولِهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعْطِيكَ سَلْبَهُ
 فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ صَدَقَ فَأَعْطَاهُ فَبِعْتُ الدَّرْعَ فَأَبْتَعْتُ بِهِ خَرَفًا فِي بَنِي سَلَمَةَ فَإِنَّهُ لَأَوَّلُ مَالٍ تَأْتَلْتُهُ فِي
 الْإِسْلَامِ.

بۇ ھەقتە ئەبۇ قەتادە ﷺ دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىلەن ھۈنەين غارىتىغا
 چىقتۇق. دۈشمەن بىلەن ئۇچراشقان ۋاقىتىمىزدا، مۇسۇلمانلار سېپىدا داۋالغۇش پەيدا بولدى.
 مەن بىر مۇشرىكنىڭ بىر مۇسۇلماننى بېسىۋالغانلىقىنى كۆرۈپ، ئۇنىڭ كەينىدىن بېرىپ قىلىچ
 بىلەن پاتىڭىغا چاپتىم. ئۇ كەينىگە ئۆرۈلۈپ، مېنى چىڭ قۇچاقلىۋالدى. مەن ئۇنىڭ جان
 تالىشىۋاتقانلىقىنى سەزدىم. بىردەمدىلا جېنى چىقىپ، مېنى قويۇۋەتتى. دەرھال ئۆمەر ئىبنى
 خەتتابنىڭ يېنىغا بېرىپ: كىشىلەرنىڭ ھالى نېمە بولۇپ كېتىۋاتىدۇ؟ - دېدىم، ئۇ: ئۇ ئالەمنىڭ
 ئەمرى غالىب، - دېدى. ئاندىن (ئۇرۇش ئاياغلىشىپ) مۇسۇلمانلار قايتىپ كەلدى. پەيغەمبەر ﷺ
 ئولتۇرۇپ: كىمكى بىر دۈشمەننى ئۆلتۈرۈپ، ئۇنى (ئۆلتۈرگەنلىكىنى) ئىسپاتلىيالىسا، ئۇ
 دۈشمەننىڭ نەرسە - كېرەكلىرى شۇنىڭ بولىدۇ، - دېدى. مەن ئورنۇمدىن تۇرۇپ: كىم ماڭا
 گۇۋاھچى بولىدۇ؟ - دەپ سورىدىم، ئاندىن ئولتۇردۇم. پەيغەمبەر ﷺ سۆزىنى تەكرارلىدى، مەن يەنە
 ئورنۇمدىن تۇرۇپ: كىم ماڭا گۇۋاھچى بولىدۇ؟ - دەپ سورىدىم، ئاندىن يەنە ئولتۇردۇم. پەيغەمبەر
 ﷺ سۆزىنى ئۈچىنچى قېتىم تەكرارلىدى. مەن يەنە ئورنۇمدىن تۇرۇۋىدىم، پەيغەمبەر ﷺ : ئى ئەبۇ
 قەتادە! نېمە بولدۇڭ؟ - دەپ سورىدى. مەن بولغان ۋەقەنى سۆزلەپ بەردىم. بىر كىشى: ئى
 رەسۇلۇللاھ! ئۇ راست ئېيتتى. ئۇ كىشىنىڭ نەرسە - كېرەكلىرى مەندە. سەن بۇنى رازى قىلىپ
 قويساڭ، ماللار مەندە قالغان بولسا، - دېدى. ئەبۇ بەكرى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ بۇنى ئاڭلاپ: ياق! ئالەمنىڭ
 نىڭ نامى بىلەن قەسەمكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭ نەرسە - كېرەكلىرىنى ساڭا بېرىپ قويسا، ئالەمنىڭ
 ۋە ئالەمنىڭ رەسۇلى ئۈچۈن جىھاد قىلىدىغان ئالەمنىڭ شىر يۈرەك ئىنسانلىرىدىن بىرىنىڭ

ئىززىتىنى قىلمىغان بولۇپ قالمىدۇ؟ - دېۋىدى، پەيغەمبەر ﷺ : راست ئېيتتى، - دەپ، ئۇنىڭ نەرسە - كېرەكلىرىنى ماڭا بەردى. مەن بۇ مالغا بەنى سەلەمە مەھەللىسىدىن بىر خورمىلىق باغ سېتىۋالدىم. بۇ مۇسۇلمان بولغاندىن كېيىن ئېرىشكەن تۇنجى مېلىم ئىدى.

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ انْتَدَبَ اللَّهُ لِمَنْ خَرَجَ فِي سَبِيلِهِ لَا يُخْرِجُهُ إِلَّا إِيْمَانٌ بِي وَتَصَدِيقٌ بِرُسُلِي أَنْ أَرْجِعَهُ بِمَا نَالَ مِنْ أَجْرٍ أَوْ غَنِيمَةٍ أَوْ أُدْخِلَهُ الْجَنَّةَ وَلَوْلَا أَنْ أَشُقَّ عَلَى أُمَّتِي مَا قَعَدْتُ خَلْفَ سَرِيَّةٍ وَلَوْ دِدْتُ أَنِّي أَقْتُلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ ثُمَّ أَحْيَا ثُمَّ أَقْتُلُ»

ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن «اللہ تەئالا ئۆزىنىڭ يولىدا چىققان كىشىگە مۇنداق نىدا قىلىدۇكى، ماڭا ئىمان كەلتۈرۈش ۋە مېنىڭ پەيغەمبەرلىرىمنى تەستىقلاشلا ئېلىپ چىققان كىشىنى مەن ساۋاب ياكى غەنىمەتتىن ئىبارەت ئېرىشكەن نەرسە بىلەن قايتۇرىمەن ياكى ئۇنى جەننەتكە كىرگۈزىمەن. ئەگەر مەن ئۆمىتىمگە ئېغىرچىلىق سېلىشنى دېمىسەم ئىدىم. بىرەر قوشۇننىڭ ئارقىسىدا ئولتۇرۇپ جىھادتىن قېلىپ قالمايتتىم. مەن ئەلۋەتتە اللہ يولىدا ئولتۇرۇلۇپ، كېيىن تىرىلدۈرۈلۈپ، يەنە ئولتۇرۇلۇپ يەنە تىرىلدۈرۈلۈپ، يەنە ئولتۇرۇلۇشۇمنى ئارزۇ قىلىمەن.»

عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ فَضَّلْتُ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ بَيْتَ أُعْطِيَتْ جَوَامِعُ الْكَلِمِ وَنُصِرْتُ بِالرُّعْبِ وَأُحِلَّتْ لِي الْغَنَائِمُ وَجُعِلَتْ لِي الْأَرْضُ طَهُورًا وَمَسْجِدًا وَأُرْسِلْتُ إِلَى الْخَلْقِ كَافَّةً وَخُتِمَ بِي النَّبِيُّونَ (رواه مسلم)

ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن « مەن بارلىق پەيغەمبەرلەر ئۈستىگە ئالتە نەرسە بىلەن پەزىلەتلىك قىلىندىم، ماڭا كەلىمىلەر توپلىمى (قۇرئان) بېرىلدى، ماڭا كاپىرلار قەلبىگە قورقۇنچ سېلىش بىلەن ياردەم بېرىلدى، ماڭا غەنىمەت ھالال قىلىندى، مەن ئۈچۈن زېمىن مەسجىد ۋە تەيەممۇم قىلىش ئۈچۈن پاك - پاكىزە قىلىندى، مەن بارلىق كىشىلەرگە پەيغەمبەر قىلىپ ئەۋەتىلدىم، مەن بىلەن پەيغەمبەرلەر تامام قىلىنىپ ئاخىرلاشتى. » (مۇسلىم ۋە تىرمىزى رىۋايەت قىلغان)

بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ يەنە مۇنداق دېگەن: «بُعِثْتُ بِالسَّيْفِ بَيْنَ يَدَيِ السَّاعَةِ حَتَّى يُعْبَدَ اللَّهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، وَجُعِلَ رِزْقِي تَحْتَ ظِلِّ رُحِّي» «مەن قىيامەتنىڭ ئالدىدا اللە نىڭ يەككە - يېگانە، تەڭداشسىز ھالدا ئىبادەت قىلىنىشى ئۈچۈن قىلىچ بىلەن پەيغەمبەر بولۇپ ئەۋەتىلدىم. مېنىڭ رىزقىم نەيزەمنىڭ سايىسى ئاستىغا ئورۇنلاشتۇرۇلدى.» (ئەھمەد رىۋايەت قىلغان)

ئىبنى ئۆمەر ر.ئ.ھ. نىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: «مَا شِيعْنَا حَتَّى فَتَحْنَا حَيَّرَ» بىز خەيپەرنى پەتھى قىلغانغا قەدەر تويۇپ تاماق يىمىگەن ئىدۇق.

بۇ ھەقتە ئاللا تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿فَكُلُوا مِمَّا غَنِمْتُمْ حَلَالًا طَيِّبًا﴾ (ئى جىھاد قىلغۇچىلار

جامائەسى!) غەنىمەت ئالغان نەرسەڭلارنى ھالال ۋە پاك بىلىپ يەڭلار.

ئەزىز مۇسۇلمان بۇرادەرلەر! كاپىرلاردىن ئاشكارە - يوشۇرۇن ئېلىۋېلىنغان پۇل - ماللار بىز ئۈچۈن ھالاللىق توغرىسىدا كەلگەن دەلىللە ئىنتايىن كۆپ بولۇپ مەن شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلەندىم.

ئى ئىسلام ئۈممىتى! جۈملىدىن تۈركىستان مۇسۇلمانلىرى! ئاللا قا ئىمان ئېيتىمىغان بارلىق كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ئۇلار بىلەن ئەھدە بولمىسا ياكى ئۇلارغا كىيىنلىك بىرىلمىگەن بولسا ياكى ئامانلىق بىرىلمىگەن بولسا بىزلەر ئۈچۈن ھالال رىزىقتۇر. بىز ئۇلارنى تۈرگە ئايرىماستىن مەيلى ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغان كاپىرلار بولسۇن ۋە ياكى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلار بولسۇن ھەممىسىنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى غەنىمەت قىلىشىمىز شەرئەن يوللۇقتۇر. مەن بۇ ھەقتە غەنىمەتلەر دېگەن بابتا ھەم توختالغان ئىدىم. شۇ بابلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ!

ئەسكەرتىش:

- 1- كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى ئېلىشىمىز شەرئەن يوللۇق ئىكەن دەپ ئازغىنە مال-مۈلۈك ئېلىپ، ئۇندىن كىيىن كىلىدىغان زىيانلار كۆپ بولۇپ قالماسلىقى لازىم.
- 2- كاپىرلاردىن مال-مۈلۈك ئېلىش يوللۇق ئىكەن دەپ، ئىسلام نامىغا داغ يەتكۈزۈپ قېلىشتىن ھەم ئاگاھ بولۇش لازىم.

3- كاپىرلار بىلەن مەن ساڭا پۇلۇڭنى قايتۇرۇپ بېرىمەن دېگەنگە ئوخشاش ۋەدىلەرنى قىلىپ ئالغان مال-مۈلۈكلەرنى ئېلىۋېلىشقا قەتئىي بولمايدۇ. چۈنكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھدىسى ئەھدە بولۇشى كېرەك. ئىسلام دىنى بىزلەرنى ئەھدىگە ۋاپا قىلىشقا بۇيرىدى.

4- ئەگەر جامائەت بولسا كاپىرلاردىن ئېلىنغان پۇل-ماللارنىڭ بەشتەن بىرىنى بەيتۇلماغا تاپشۇرمىز. قالغان تۆتتەن بىرى بىزنىڭ مال-مۈلۈكىمىزگە ئايلىنىدۇ. جامائەت بولمىغان ھالەتتە ئېلىنغان ماللارنى بەشتەن بىرىنى ئايرىمىسىمۇ بولىدۇ. بىز بۇ ھەقتە غەنىمەتلەر توغرىسىدىكى بابتا توختالغان. شۇ يەرگە مۇراجىئەت قىلىڭ!

كاپىرلار ئەسكەر ۋە پۇقرا (خەلق) دەپ ئايرىلامدۇ؟

ئۇستاز ئەيمەن زەۋاھىرى ھەفىزەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [شەرئەتتە كىشىلەرنى ئەسكەر، پۇقرا دەپ ئايرىش توغرىسىدا ھېچقانداق بىرنەرسە كەلمىگەن. پەقەت شەرئەت كىشىلەرنى جەڭ قىلغۇچىلار ۋە جەڭ قىلمىغۇچىلار دەپ ئايرىغان.

شەرئەت ئۆلچىمىدىكى جەڭ قىلغۇچى كىشى ئۆزى ئۇرۇشقا قاتناشقان، ئىقتىسادى بىلەن ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ياكى پىكىر قاتناشتۇرغان كىشىنى كۆرسىتىدۇ.

دۈرەيدۇبىنى سەممە ھۈنەين جېڭىدە ھاۋازىنىلىقلارغا پىكىر ئارقىلىق ياردەم بەرگەنلىكى ئۈچۈن قېرى بولسىمۇ ئۆلتۈرۈلگەن. غەرب خرىستىئان خەلقلىرى شەرئەت ئۆلچىمىدە مۇھارەب (يەنى جەڭ قىلغۇچى) قاتارىدا سانىلىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى جەڭ قىلغۇچىدۇر. چۈنكى بۇ خەلق ھۆكۈمىتىنى ۋە پارلامېنتلىرىنى ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن تاللىغان. يەنى ئۇلار ئىسلامغا، مۇسۇلمانلارغا قارشى تاجاۋۇزچىلىق قارارلارنى ئوتتۇرىغا قويىدىغان ئىجرائىيە ئورگانلىرى ۋە قانۇن چىقىرىش ئاپپاراتلىرىنى سايلىغان. بۇ قانۇن چىقىرىش ئورگانلىرى، ئىجرائىيە ئاپپاراتلىرىنى نازارەت قىلىپ، سىياسەتلىرىدىن خالىغانلىرىنى يۈرگۈزۈپ خالىغانلىرىنى رەت قىلىدۇ. مانا بۇ خەلق يەنە باج تاپشۇرۇش ئارقىلىق دۈشمەنلەرنىڭ مۇسۇلمانلارغا قارشى تاجاۋۇزچىلىقىغا ياردەم بېرىدۇ. بۇ خەلق ئىسلام زېمىنلىرىغا ئۇرۇش ئاچقۇچى قوشۇنلارغا ئەسكەر، ئىقتىساد، پىكىر، تېخنىكا ئارقىلىق ياردەم بېرىدۇ. شۇنداقلا بۇ خەلق مۇسۇلمانلارغا ھۇجۇم قىلىدىغان خرىستىئانلارنىڭ بىخەتەرلىك ئورگانلىرىنى ئادەم كۈچى ۋە بارلىق ئىمكانىيىتى بىلەن قوللايدۇ. ھەتتا بۇ خەلق ئىچىدىكى ھۆكۈمەتنىڭ سىياسىتىگە قارشى چىقىدىغان خرىستىئان گۇرۇھلارمۇ بۇ ھۆكۈمەتلەرنى قانۇنلىق دەپ ئېتىراپ قىلىدۇ. ھۆكۈمەت ئۇلارنى بىزگە قارشى ئۇرۇشقا شېرىك قىلالايدۇ، چۈنكى ئۇلار ھاكىمىيەتنىڭ گېپىنى ئاڭلىشى ۋە ئىتائەت قىلىشى كېرەك.

غەرب خرىستىئان سىياسىي پارتىيىلىرىنىڭ ھەممىسى ئىسرائىل دۆلىتىنىڭ پەيدا بولۇشىغا ۋە ئىسرائىلنىڭ پەلەستىننى بېسىۋېلىشىغا ياردەم بەردى. ھەتتا بۈگۈنگە قەدەر ئىسرائىللىقنىڭ يوقالماي مەۋجۇد بولۇپ تۇرۇشىنى قوللاۋاتىدۇ. ئۇلار يەنە ئىسرائىللىقنىڭ ئىقتىساد، قورال-يaraq، تېخنىكا، ئادەم كۈچى ئارقىلىق ياردەم بېرىۋاتىدۇ.]

ختاي خەلقىگە كەلسەك، ئۇلار خىتاي دۆلىتىنىڭ پەيدا بولۇشىغا ۋە ئۇلارنىڭ تۈركىستانغا تاجاۋۇز قىلىۋېلىشىغا ياردەم بەردى. ئۇلار يەر يۈزىدە شېرىك بۇزۇقچىلىقلارنى تارقىتىشتىن سىرت تاجاۋۇزچى كومىنىست خىتاي ھاكىمىيىتىگە ئىقتىسادى ۋە سىياسى تەرەپلەردىن ياردەم بەردى. خىتاي تاجاۋۇزچىلىرىغا ئەگىشىپ تۈركىستانغا كۆچمەن بولۇپ كىرگەن خىتاي خەلقىگە كەلسەك، ئۇلار شەرىئەت ئۆلچىمىدە مۇھارەب (يەنى جەڭ قىلغۇچى) قاتارىدا سانلىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى جەڭ قىلغۇچىدۇر. چۈنكى ئۇلار خىتاي ھۆكۈمىتىنى قوللايدۇ ۋە ئۇلارغا ئىتائەت قىلىدۇ، شۇنداقلا ئۇلار ئارمىيە، ساقچى، سوت، تۈرمە، دۆلەت بىخەتەرلىك ئىدارىسى قاتارلىق ھاكىمىيەتنىڭ زورلۇق كۈچ ئاپپاراتلىرىنى ئادەم كۈچى ۋە بارلىق ئىمكانىيىتى بىلەن تەمىنلەيدۇ. ھەتتا بۇ خەلق خىتاي تاجاۋۇزچى ھۆكۈمىتىنىڭ تۈركىستانغا يۈرگۈزۋاتقان دىنى، ئىرقى، مىللى ۋە مەدەنىي يوقىتىش سىياسىتىنى قوللايدۇ ۋە بۇ ھۆكۈمەتنى قانۇنلىق دەپ ئېتىراپ قىلىدۇ. ھۆكۈمەت ئۇلارنى بىزگە قارشى ئۇرۇشقا شېرىك قىلالايدۇ، ئۇلار ۋاقتى كەلگەندە خىتاي ھاكىمىيىتى بىلەن بىر سەپتە تۇرۇپ ئىسلامغا قارشى جەڭ قىلىدىغان مۇنتىزىم ئارمىيەگە ئايلىنالايدۇ. 2009-يىلى 5-ئىيۇل قىرغىنچىلىقى بۇنىڭ تىپىك مىساللىرىدىندۇر. ئۇنىڭدىن سىرت ئۇ خەلق ئىسلام دىيارىغا مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجازىتىسىز تاجاۋۇز قىلغان، تۈركىستاندا تاجاۋۇزچىلارنىڭ ئىسلامغا قارشى تۇرۇشىغا ۋە زورىيىشىغا ياردەم بەرگەن خەلقئۇرۇ. بۇلارغا ئۇرۇش قىلىش ھۆكۈمىگە كەلسەك، بىز ئىلگىرىكى بايلاردا ئېيتقىنىمىزغا ئوخشاش ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش بىزنىڭ بىرىنچى ئىمانى مەجبۇرىيىتىمىز دەپ تۇنۇيمىز.

خۇلاسە: مۇسۇلمانلار ئەھدى تۈزۈمىگەن، ئامانلىق ۋە كېپىللىك بەرمىگەن، ئاللاھقا ۋە پەيغەمبەر ﷺ گە ئىمان ئېيتىمىغان كاپىرلارنىڭ ھەممىسى شەرىئەت ئۆلچىمىدىكى جەڭ قىلغۇچى كىشىلەر ھېسابلىنىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 40-بەت) مۇسۇلمانلار بىلەن ئەھدى تۈزۈمگەن، مۇسۇلمانلار ئامانلىق، كېپىللىك بەرگەن كاپىرلار، ئىسلامغا قارشى جەڭ قىلغۇچى كىشىلەر بولمايدۇ. بۇلار ئەھدىسىنى بۇزمىسا بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولمايدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 40-بەت)

مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرىئى تەكلىپلىرى توغرىسىدا

مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىشقا تېگىشلىك بولغان (ۋاجىب بولغان) نۇقتىلار قايسى؟

ئۇستاز ئەيمەن زەۋاھىرى ھەفىزەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇجاھىدلار ھۇجۇم نىشانى قىلىپ تاللاشقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلارغا كەلسەك، ئۇ ئىسلام دىيارىدىكى يەھۇدىي، ناسارا ۋە تاجاۋۇزچى كاپىرلارنىڭ تاجاۋۇزچىلىق ھۇجۇمىنى ئاجىزلاشتۇرۇشقا تەسىر كۆرسىتەلەيدىغان ھەرقانداق نىشان].

مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم قىلىدىغان نىشانلارنى بىلىشى جىھادنىڭ ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىلىشىغا ئالاھىدا تەسىر كۆرسىتىدۇ.

مەن بۇ يەردە مۇھىم بىر مەسىلىنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈپ كېتىمەن.

جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرىئى سىياسەتلىرى ۋە تاكتىكىلىرى بار بولۇپ، بۇلارنى بىلىشىمىز جىھاد ئىبادىتىنى شەرىئى ئېلىپ بېرىشىمىزنىڭ ئالدىنقى شەرتلىرىدىن ھىساپلىنىدۇ. مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

1- جىھاد ئىبادىتىنى رەسۇلۇللاھ ﷺ كۆرسىتىپ بەرگەندەك ئېلىپ بېرىشىمىز لازىم.

2- جىھاد ئىبادىتى بولسا جامائەت بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان ئىبادەتتۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئىسلامى جامائەت بولۇشقا تىرىشىشىمىز كېرەك. شۇنداقلا قانداق قىلغاندا شەرىئەتكە ئۇيغۇن بولغان جامائەت بولغىلى بولىدۇ؟ بۇلارنى بىلىشىمىز كېرەك. بۇ ئىبادەتنى جامائەت بولۇپ ئېلىپ بېرىش كېرەك. شۇنداق قىلغاندا مۇسۇلمانلار جامائىتىدە كاپىرلارنى قورقۇتۇپ تۇرىدىغان ھەيۋەت بولىدۇ. ئەمما ئىسلامى جامائەت بولۇشقا ئىمكان تېپىلمىغاندا يالغۇز ئېلىپ بېرىلسا ھەم بولىدۇ. ئەمما بۇ ۋاقىتتا جىھادى جامائەتلەرنىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ئۇيغۇن ھالەتتە ئېلىپ بېرىش ۋە ئۇلارنىڭ كۆرسەتمىللىرىگە بەكمۇ رىئايە قىلىش لازىم.

3- تەييارلىق ئىبادەتلىرىنى اللە بۇيرىغاندەك ۋە رەسۇلۇللاھ ﷺ كۆرسىتىپ بەرگەندەك پۇختا قىلىش لازىم.

اللە بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهَبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ﴾

﴿دۈشمەنلىرىڭلار (بىلەن ئۇرۇش قىلىش) ئۈچۈن، قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى، جەڭ ئېتى تەييارلاڭلار، بۇنىڭ بىلەن، اللە نىڭ دۈشمىنىنى، ئۆزۈڭلارنىڭ دۈشمىنىڭلارنى ۋە ئۇلاردىن باشقا دۈشمەنلەرنى قورقۇتسىلەر، ئۇلارنى سىلەر

تونۇمايسىلەر، الله تونۇيدۇ، سىلەرنىڭ الله يولىدا سەرپ قىلغىنىڭلار مەيلى نېمە بولسا بولسۇن، سىلەرگە ئۇنىڭ ساۋابى تولۇق بېرىلىدۇ، سىلەرگە زۇلۇم قىلىنمايدۇ (يەنى بۇ ساۋابتىن ھېچ نەرسە كېمەيتىلمەيدۇ) [60]. ﴿ (سۈرە ئەنفال)

4- كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىغا ئەۋۋەل ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانَهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا إِنَّمَ الْكُفْرَ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ﴾

﴿ئەگەر ئۇلار ئەھدە بەرگەندىن كېيىن، قەسەملىرىنى بۇزسا ۋە دىنىڭلارنى ئەيىبلەسە، ئۇلارنىڭ (بۇنىڭدىن) چەكلىنىشلىرى ئۈچۈن، كۇفرىنىڭ كاتتىۋاشلىرىغا ئۇرۇش ئېچىڭلار. ئۇلارنىڭ قەسەمىنىڭ ھەقىقەتەن ئېتىبارى يوق [12].﴾ (سۈرە تەۋبە)

بۇ ئەڭ مۇھىم مەسىلە بولۇپ، جىھاد ئىبادىتىدە بۇ نوقتىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇستازىمىز ئۇسامە بىنلادىن رەھىمەھۇللاھ ھەم بىرىنچى قىلىپ دۈشمەننىڭ كاتتىسى بولغان ئامېرىكىغا ھۇجۇم قىلدى. بۇنىڭ بىلەن كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرى سۈنۈپ، جىھاد پۈتۈن دۇنيا مىقياسىدا جىھاد يۈكسەلدى.

شۇنىڭ ئۈچۈن ئىمكان قەدەر كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك. ئىمكان بولسا دۆلەت رەئىسى، مۇداپىئە مىنىستىرلىرى، ئارمىيە باشلىقلىرى يەنى گېنېراللار، شەھەر باشلىقى، ج خ ئىدرە باشلىقلىرى، يېزا باشلىقلىرى دېگەنگە ئوخشاش كاتتىۋاشلارغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

5- ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلىۋاتقان ۋە ئىسلامغا زىيىنى چوڭ بولۇۋاتقان كاپىرلارغا قارشى بىرىنچى بولۇپ ئۇرۇش قىلىش كېرەك.

6- تاجاۋۇزچى كاپىرلارغا بولغان جىھادنى ئەڭ ئالدىن ئورۇندا قويۇش كېرەك. ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرگەن باسمىچى دۈشمەنلەرگە بولغان ئۇرۇشنى، مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بىرىلىدىغان ئۇرۇشتىن ھەم ئالدىن ئورۇندا قويۇش لازىم.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلِيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ﴾

﴿ ئى مۇئمىنلەر! سىلەر ئۆزۈڭلارغا يېقىن جايدىكى كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار ﴾ (يەنى سىلەرگە خەتەر بولماسلىق ئۈچۈن، ئالدى بىلەن ئەتراپىڭلاردىكى كۇفۇرلارنى ئۇجۇقتۇرۇڭلار)، سىلەرنى ئۇلار ھېس قىلسۇن (يەنى ئۇرۇش ئۈستىدە ئۇلارغا قاتتىق قول بۇلۇڭلار، ئۇلارغا ئىچىڭلار ئاغرىمىسۇن)، بىلىڭلاركى، اللە تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر (يەنى اللە تەقۋادارلارغا مەدەتكاردۇر) [123]. ﴿ (سۈرە تەۋبە)

7- كاپىرلارنىڭ ئاجىزلىق نۇقتىلىرىغا ھۇجۇم قىلىش كېرەك.

8- كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادىنى سۇندۇرۇشقا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم. كاپىرلارنىڭ ئىقتىسادى ۋە سانائەت ئورۇنلىرىنى ئاساسى ھۇجۇم نىشانى قىلىپ تاللاش لازىم.

9- ئەسكىرى ئورۇنلار، ئىستىخبارات ئورگانلىرى ۋە ج خ ئىدارىلىرىنى مەركەز قىلغان ئاساستا ھۇجۇم قىلىش لازىم.

10- مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد ئىبادىتىنى ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھادتىن ئەۋۋەل قىلىش كېرەك دېگەن ھۆكۈمنى مۇتلەق تۇتقا قىلىۋالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ھۆكۈم بىرىنچىدىن، ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھاد پەرىز كۇپايە بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ. شەرقى تۈركىستاندىكىگە ئوخشاش ئىسلام دىيارىغا تاجاۋۇزچى كاپىرلار باستۇرۇپ كەلگەن ۋاقىتتا، بىزنىڭ اللە قا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتىمىز، تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ئىسلام دىيارلىرىدىن قوغلاپ چىقىرىشتۇر. ئىككىنچىدىن، بىز بۇ ھۆكۈمنى تۇتقا قىلىپ ئەڭ ئالدىن مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇشنى باشلىساق، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ چۈشەنمەسلىكى سەۋەپلىك، شۇ دىياردىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قوللىشىدىن ئايرىلىپ قېلىشىمىز ۋە دۈشمەننى كۆپەيتىپ قويىشىمىز مۇمكىن. شۇڭا بىز ئەڭ ئالدىن مۇسۇلمانلارنىڭ ئەقىدىسىگە ۋە ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىۋاتقان كاپىرلارغا ئۇرۇشنى باشلىساق، مۇرتەدلەر تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن مۇجاھىدلارغا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى تۇرىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ جىھادىنى توسۇشقا ئۇرىنىدۇ، ئاخىرى كۆپلىگەن مۇسۇلمانلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھەقىقىتى ئايدىڭ بولىدۇ. بىز بۇ ۋاقىتتا تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىشىمىز ئۈچۈن، ئالدى بىلەن كاپىرلارنى ھىمايە قىلىۋاتقان شۇ مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئىش شۇنداق ئۆز تەرتىۋى بىلەن بولۇش كېرەك.

11- ئۇرۇش تاكتىكىلىرىنى ياخشى ئىگەللەش كېرەك.

12- ئەگەر مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىز جىھادى ئەمىلىيەتلەردە بىر كاپىرنى ئۆلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن ئۆزى شېھىد بولۇپ كېتىش كۆرۈنۈپ تۇرغان بولسا، ئامال بار پارتلىتىش دەرىسلىكلىرى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ئەسكىرى بىلىملەرنى ئۆگىنىپ چوڭراق ئەمىلىيەت قىلىش لازىم.

13- جەڭنىڭ تەكتىكلىرىنى پۇختا ئىگەللەش.

ئەبۇھۇرەيرە ر.ھ. ۋە جابىر ر.ھ. لاردىن نەقىل قىلىنغان ھەدىستە، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: "الحرب خدعة" («جەڭ ھىيلەدۇر»). (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

جەڭنىڭ ئالدامچىلىق بولىشىدىكى مەنا - ئۇنىڭ مەلۇم بىر ھىيلە بىلەن ئاخىرلىشىدۇ. بىر تەمسىلدە مۇنداق كەلگەن: [گاھىدا بىر ھىيلە بىر قەبىلىدىنمۇ (يەنى ئۇنىڭ ياردىمىدىنمۇ) مەنپەئەتلىكتۇر].

دانىشمەنلەرنىڭ سۆزلىرىدە مۇنداق كەلگەن: [ئەگەر دۈشمىنىڭنى قۇۋۋەت بىلەن تاپساڭ، ئۇنىڭ سەندىنمۇ ئاجىزلىقىنى بىلگەنگە قەدەر، ئۇنىڭغا ھەرگىز ئىلگىرلىمىگىن. ئەگەر ئۇنى مىكر بىلەن تاپساڭ، ئۇ كۈچلۈك بولغان تەقدىردىمۇ، ئۇنىڭ ئىشى نەزىرىڭدە چوڭ بولمىسۇن].

14- جەڭنىڭ تەرتىباتلىرىنى مەخپىي تۇتۇش لازىم.

جەڭدە يۆلۈنىشنى مەخپىي قىلىش سۈننەتنىڭ قاتارىدىن بولۇپ، بۇھالدا يىراق - يېقىندىكىلەر ئەمىرنىڭ مەقسىتىدىن خەۋەردار بولالمايدۇ. دۈشمەنگە خەۋەرنىڭ تارقىلىپ كەتمەسلىكى ئۈچۈن، ئۇنىڭ يۆلۈنىشىنى بىرەر كىشى بىلەلمەيدۇ. بۇنى رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان.

كەئب ئىبنى مالىك ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: «رەسۇلۇللاھ ﷺ غازات قىلماقچى بولسا، ئۇنىڭ غەيرىگە قارىتىپ تۇرۇپ غازات قىلاتتى.» (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

رەسۇلۇللاھ ﷺ پەقەت تەبۇك غازىتىدىلا - ئۇنىڭ يىراق ۋە رۇمغا قارشى بولغانلىقى ھەمدە مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇنىڭغا خاس تەييارلىنىۋېلىشى ئۈچۈن - ئۆزىنىڭ يۈزلەنگەنلىكىنى ئوچۇق ئۆتۈرغان.

15- قولىدىن كىلىشچە ئىھتىياتى تەدبىرلەرنى تۇتۇشقا ئەھمىيەت بىرىش كېرەك.

16- بىز كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇلغان دەپ ئاددى كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈش بىلەن بولۇپ جىھادنىڭ پايدا مەنپەئەتلىرىگە رىئايە قىلمايدىغان ھالەتلەردىن ساقلىنىش لازىم. ئامال بار ئىشنى يىلتىزىدىن ھەل قىلىشقا تىرىش كېرەك.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز بۇ ھەقتە توختىلىپ ئۆتسەك بۇ ئىنتايىن چوڭ بىر باب. ئىنشا ئاللاھ بۇ ھەقتە باشقا كىتابتا توختۇلمىمەن ۋە ياكى دەرىس قىلىمەن. خۇلاسىە قىلىپ ئېيتقاندا

بۇ جىھاد ئىبادىتىنى ئۈنۈملۈك ئېلىپ بېرىش ۋە جىھاد مەسئۇلىرىنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن ئەڭ مۇھىم بىلىملەردۇر.

جەڭنىڭ ئەدەپلىرى ھەققىدە

بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: **اللّٰهُ تَعَالَا** ئۆز كالامىدا جەڭنىڭ ئەدەپ-قائىدىلىرىنى جۇغلاپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِئَةً فَاثْبُتُوا وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلَحُونَ﴾ [45] **وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ** [46]

﴿ئى مۇئمىنلەر! (مۇشرىكلاردىن) بىرەر جامائەگە (يەنى دۈشمەن قوشۇنىغا) ئۇچراشقان چېغىڭلاردا سابىتلىق كۆرسىتىڭلار، مۇۋەپپەقىيەت قازىنىشىڭلار ئۈچۈن اللّٰه نى كۆپ ياد ئېتىڭلار﴾ [45]. (پۈتۈن سۆز-ھەرىكەتلىرىڭلاردا) اللّٰه غا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىتائەت قىلىڭلار، ئىختىلاپ قىلىشماڭلار. بولمىسا، (دۈشمەن بىلەن ئۇچرىشىشتىن) قورقۇپ قالسىلەر، كۈچ-قۇۋۋىتىڭلار كېتىپ قالىدۇ. سەۋر قىلىڭلار، اللّٰه ھەقىقەتەن سەۋر قىلغۇچىلار بىلەن بىللەدۇر﴾ [46] (ئەنفال).

بۇ سۆزنى دېگۈچى ھەقىقەتەن راست ئېيتتى. چۈنكى، اللّٰه ئۇرۇش قىلغۇچىلارنى بەش ئىشقا بۇيرىدى. ئەگەر بۇ بەش ئىش بىرەر جامائەدە جەملىنىپلا قالدىكەن، ئۇلارنىڭ سانى ئاز ۋە دۈشمىنىنىڭ سانى كۆپ بولغان تەقدىردىمۇ ئۇلار نۇسرەتكە ئېرىشىدۇ.

بۇ بەش ئىش - مۇستەھكەم تۇرۇش؛ اللّٰه نى كۆپ ياد ئېتىش؛ اللّٰه ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە بويسۇنۇش؛ مەغلۇبىيەتكە ئېلىپ بارىدىغان كۈچ-قۇۋۋەتنىڭ كېتىشىگە سەۋەپ بولىدىغان تالاش-تارتىشنىڭ بولماسلىقى؛ سەبىرچان بولۇش.

مەلۇمكى، مۇجاھىدلار بىر باغلام ئوقىيادەك بىرلەشسە، كىشىلەرنىڭ ئۇنى سۇندۇرۇشقا كۈچى يەتمەيدۇ. ئەگەر چېچىلىپ كەتسە، بىردىن-بىردىن سۇندۇرالايدۇ. مۇجاھىدلار جەڭدە ھۇشيار بولۇشى لازىم، چۈنكى جەڭ ھىيلە قىلىشتۇر.

مەن تۆۋەندە جەڭنىڭ مۇھىم ئەخلاقلىرىنىڭ بىر قىسمىنى سۆزلەپ ئۆتىمەن

1- اللّٰه نى كۆپ ياد ئېتىش. مۇجاھىدلار تىلى ھەر دائىم زىكىر بىلەن ئەمەللىپ تۇرىشى، كۈلكە چاقچاقلاردىن يىراق بولۇشى كېرەك.

2- اللّٰه يولىدا ئاخىرغىچە مۇستەھكەم تۇرۇش. ھەر دائىم سەبىرنى ئۆزىگە لازىم تۇتۇش كېرەك.

- 3- الله ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ بۇيرۇقلىرىغا كۈچىنىڭ يىتىشىچە ئەمەل قىلىش. قىلىۋاتقان جىھاد ئىبادەتلىرىنى شەرىئەتكە ئۇيغۇن ھالەتلەردە ئېلىپ بېرىش لازىم.
- 4- مۇجاھىد قېرىنداشلار جەڭ مەيدانىدا الله قا بەكمۇ تەقۋالىق قىلىشى كېرەك.
- 5- ئىختىلاپلاردىن ۋە بۆلگۈنچىلىكلەردىن يىراق تۇرۇش كېرەك. چۈنكى ئىختىلاپ قىلىش بولسا، مۇسۇلمانلار جامائىتىنىڭ كۈچ قۇۋۋىتىنى كەتكۈزۈپ قويىدۇ. جىھاد مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلايدۇ. بىز ئىسلام تارىخىغا بىر نەزەر تاشلايدىغان بولساق جىھاد مېۋىلىرىنىڭ كۆپىنچىسى مۇجاھىدلارنىڭ بۆلىنىشى بىلەن يوق بولۇپ كەتكەن.
- 6- مۇجاھىدلار ئۆزلىرىنىڭ سانلىرىغا ۋە ياكى قورال ياراقلىرىغا ئەمەس بەلكى الله قا ھەقىقىي تەۋەككۈل قىلىشى، شۇنداقلا ياردەمنى پەقەت الله تەرىپىدىن بېرىلىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىشى كېرەك.
- 7- ھىممەتلىك، باتۇر بولۇشى كېرەك.
- 8- پەخىردىن، كىبرىدىن، رىيادىن ۋە مەغرۇرلۇقتىن ساقلىنىش كېرەك.
- 9- ئىسلامنىڭ گۈزەل ئەخلاقلىرى بىلەن ئەخلاقلىنىشى كېرەك.
- 10- ھوقۇق مەنسەپلەرگە ھېرىس بولۇشتىن يىراق تۇرۇشى لازىم.
- 11- الله قا يىغلاپ تۇرۇپ دۇئالارنى كۆپ قىلىشى كېرەك.

مۇجاھىدلار راستىنلا ترورچىمۇ، ئۇلارنىڭ نىشانى پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈشمۇ؟

بىز بۇ سۇئالغا جاۋاپ بىرىشتىن ئىلگىرى مۇجاھىد دېگەن كىم دېگەن مەسىلە ھەققىدە توختىلىپ ئۆتۈپ كەتسەك.

مۇجاھىد دېگەنمىز - الله قا ئىمان ئېيتقان، الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلغان، الله نىڭ كەلىمىلىرىنى ئۈستۈن قىلىپ، ئىسلام شەرىئىتىنى تەدبىق قىلىشنى مەقسەت قىلغان ۋە ئىسلامنى ئالىي قىلىش بەدىلىگە ئۆزىنىڭ سۆيۈملۈك جېنىنى الله يولىدا پىدا قىلىش ئۈچۈن ئاتلانغان ئىسلام ئۈمىتىنىڭ ئەركەكلىرىدۇر.

مۇجاھىدلارنىڭ نىشانى - ئىنسانلارنىڭ ئەڭ ئەۋزىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ قىلغان جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلىش، الله قا ئىمان كەلتۈرگەنلىكلىرى ئۈچۈن زۇلۇمغا ئۇچرىغان ۋە ئۇچرىۋاتقان مۇسۇلمانلارنى ئىسلامى ھۆرلۈككە ئىرىشتۈرۈش، رەسۇلۇللاھ ﷺ ۋە ئۇنىڭ ساھابىلىرى نۇرغۇنلىغان قانلارنى ئاققۇزۇش بەدىلىگە فەتىھ قىلغان بارلىق ئىسلامى دىيارلارنى

كاپىرلار چاڭگىلىدىن ئازاد قىلىپ، الله نىڭ دىنىنى يەر يۈزىدە ھاكىم ئورۇنغا ئېلىپ چىقىش ئۈچۈن پەيغەمبەرلىك مەنبەجى ئاساسىدا ئىسلامى خىلاپەتنى بەرپا قىلىپ، ئىسلام شەرىتىنى تەدبىق قىلىش، شۇنداقلا بۇنىڭغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان بارلىق باتىل ئورگان ۋە كۈچلەرنى يېقىتىپ تاشلاش ۋە ئىسلامنى يەر يۈزىدە نەشر قىلىش..... دىن ئىبارەت.

مۇجاھىدلارنىڭ مەقسىدى كاپىر ۋە مۇناپىقلار ئېيتقانداك پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈش ئەمەس بەلكى، الله نىڭ بۇيرۇقلىرىنىڭ ئىجرا بولۇشىغا توسقۇنلۇق قىلىۋاتقان بارلىق كۈچلەرنى ئاغدۇرۇپ تاشلاپ ئىسلامى دەۋەتنى تارقىتىشتۇر. ئەگەر مۇجاھىدلارنىڭ مەقسىدى پەقەت ئادەم ئۆلتۈرۈش بولسا، ئۇلار نېمە ئۈچۈن ئىسلام دەۋىتى يەتمىگەن كاپىرلارغا ئۇرۇشتىن ئاۋۋال دەۋەت قىلىدۇ؟؟ نېمە ئۈچۈن كىيىللىك ۋە ئامانلىق بىرىلگەن كاپىرلارنى ئۆلتۈرمەيدۇ؟ شۇنىڭ ئۈچۈن بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا بولغان تەۋسىيەلىرىم جىھاد ئىبادىتىنىڭ مەنالىرىنى ۋە ئۇنىڭ ماھىيىتىنى چۈشىنىۋالايلى!

كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنىڭ ھۆكىمى

نۇرغۇن ھېكمەتلەر سەۋەپلىك شەرىئەت كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىدى.

شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ۋە ئۇششاق بالىلىرىنى، ئۇلارنىڭ ئايرىم ھالەتتە تۇرغانلىقىنى بىلىپ تۇرۇپمۇ، قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىش دۇرۇس ئەمەس. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشى، ئۇلار بالاغەت يېشىغا يەتمىگەنلىكى ۋە ئۇلارنىڭ ئىسلامنى قوبۇل قىلىشىنى ئۈمىد قىلغانلىق سەۋەبىدىندۇر. (الله ياخشى بىلگۈچىدۇر).

ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشنىڭ سەۋەبى بولسا، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ مەنسى يوق. يەنە كېلىپ ئۇلار ۋە بالىلار قۇل - دېدەكلەردۇر. نەتىجىدە ئۇلار ئەھلى ئىسلامغا كۈچ - قۇۋۋەت بولىدۇ. كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەش، ھەرگىزمۇ ئۇلارنىڭ قېنى ساقلانغانلىقى (ھالال بولمىغانلىقى) ۋە ئۇلارنىڭ ھۆرمىتى بولغانلىقى ئۈچۈن ئەمەس بەلكى، ئىسلامدىكى ھېكمەت ۋە مەنپەئەتلەر جەھەتتىندۇر. (الله ياخشى بىلگۈچىدۇر).

ئەمما تۆۋەندىكىدەك ھالەتلەردە شەرىئەت كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنى بايان قىلىپ بەردى.

1- جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن. ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە گۇناھ يوق. (الله ياخشى بىلگۈچىدۇر).

كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئاتقان ئوقلاردا ۋە پارتىلىتىشلاردا كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرى ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە جائىز.

2- جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال- بالىلىرىنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغان (يەنى ئايال- بالىلىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال- بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز.

3- كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئۇلار بۇ ۋاقىتتا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51- بەت)

تۆۋەندە بۇلارنىڭ ھەر بىرى توغرىسىدا شەرىئى دەلىللەرنى كەلتۈرۈش بىلەن تەپسىلى توختىلىپ ئۆتىمىز.

1- جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرى، ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە گۇناھ يوق.

كاپىرلارغا ھۇجۇم قىلغان ۋاقىتتا، كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرىنى جەڭ شارائىتى تەلەپ قىلغان بولسا ۋە كاپىرلارنىڭ ئايال بالىلىرىنى كاپىرلاردىن پەرقلىنىدۇرۇش قىيىن بولسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش جائىز. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 44- بەت)

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارغا كېچىسى ھۇجۇم قىلغاندا، ئايال- بالىلىرىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈشىنى يامان كۆرىدىغان كىشى يوق، - دېدى.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 44- بەت)

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارغا كېچىسى ھۇجۇم قىلغاندا ئايال بالىلىرىنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشى دۇرۇس، بۇ بىزنىڭ، ھەنەپىي، شافىئىي ۋە جۇمھۇر ئالىملارنىڭ مەزھىبى دېدى.] (شەرھۇ مۇسلىم 12- توم 49- 50- بەتلەر)

ئىمام ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارنىڭ ئايال- بالىلىرى ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسىمۇ كاپىرلارغا مەنچاناق (قەدىمكى زامان توپ قوراللىرى) ئېتىش دۇرۇس، - دېدى.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزى ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 46- بەت)

ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش گەرچە ئۇلار ئۇرۇش قىلمىغان ياكى ياردەملەشمىگەن بولسىمۇ دۇرۇس. ئەگەر كاپىرنى ئۆلتۈرۈش ئۇنىڭسىز مۇمكىن بولمىسا، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماسلىق شەرتى بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. بۇ مەسىلە توغرىسىدا ئىككى ھەدىس كەلگەن.

1. ئىبنى ئۆمەر ر.ھ. نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: « وَجَدْتُ امْرَأَةً مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَعَارِي رَسُولِ

اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَتَهَى رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ » پەيغەمبەر ﷺ نىڭ غازاتلىرىنىڭ بەزىسىدە بىر ئايال ئۆلتۈرۈلگەن ھالەتتە تېپىلدى. پەيغەمبەر ﷺ «ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسىتى.»

2. سەئىبى ئىبنى جەسسامە ر.ھ. نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: «سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ

عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنِ الذَّرَارِيِّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ يُبَيِّتُونَ فَيُصَيِّبُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذُرَارِيَّتِهِمْ فَقَالَ: هُمْ مِنْهُمْ» وفي رواية: «أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قِيلَ لَهُ لَوْ أَنَّ خَيْلًا أَغَارَتْ مِنَ اللَّيْلِ فَأَصَابَتْ مِنْ أَبْنَاءِ الْمُشْرِكِينَ قَالَ هُمْ مِنْ آبَائِهِمْ». پەيغەمبەر ﷺ دىن مۇشرىكلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ كېلىپ ئۇلارنىڭ ئاياللىرى ۋە ئۇششاق بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويغانلىق توغرىلىق سورالدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېدى: «ئۇلار (ئايال بالىلار) ئۇلارنىڭ جۈملىسىدىندۇر.»

يەنە بىر رىۋايەتتە پەيغەمبەر ﷺ گە مۇنداق دېيىلدى: ئەگەر بىر ئاتلىق قوشۇن كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ مۇشرىكلارنىڭ بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋەتسىچۇ؟ پەيغەمبەر ﷺ : «ئۇلار دادىلىرىنىڭ جۈملىسىدىندۇر» دېدى. (مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىمام نەۋەۋى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [«ئۇلار دادىلىرىنىڭ جۈملىسىدىندۇر» دېگەنلىك، بۇنىڭ بىلەن يەنى ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە نۇقسان يوقتۇر دېگەنلىكتۇر. چۈنكى، ئۇلارنىڭ دادىلىرىنىڭ مىراس، نىكاھ، قىساس ۋە دىيەتلەر قاتارلىق ئىشلاردىكى ھۆكۈملىرى ئۇلارنىڭ ئۈستىگە جارى بولىدۇ. مەقسەت ئۇلار زۆرۈرىيەتسىز قەست قىلىنماسلىقتۇر. ئەمما، ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇش توغۇرلۇق كەلگەن يۇقىرىقى ھەدىستىن مەقسەت، ئۇلار ئايرىلىپ تۇرسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ). ئۇلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىش، ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى كېچىدىكى ھۇجۇمدا ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇسلىقىدىن ئىبارەت بىز بايان قىلغان بۇ ھەدىس بىزنىڭ، ئىمام مالىكىنىڭ، ئىمام ئەبۇ ھەنىفىنىڭ ۋە جۇمھۇرنىڭ مەزھىپىدۇر. كېچىدە ھۇجۇم قىلىش دېگەنلىك — ئەرنى ئايالدىن ۋە ئۇششاق بالىدىن پەرىقلەندۈرگىلى بولمايدىغان ھالەتتە ئۇلار ئۈستىگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىش دېگەنلىكتۇر. بۇ ھەدىستە كېچىدە ھۇجۇم قىلىشنىڭ

دۇرۇسلىقىغا، شۇنداقلا دەۋەت يەتكەن كىشىلەرگە بۇنى بىلدۈرۈپ قويماستىن ھۇجۇم قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقىغا دەلىل بار. يەنە ئۇ ھەدىستە كۇففارلارنىڭ بالىلىرىنىڭ دۇنيادىكى ھۆكۈمى دادىلىرىنىڭ ھۆكۈمىدۇر. ئەمما ئۇلار بالاغەتكە يېتىشتىن بۇرۇن ئۆلۈپ كەتسە ئاخىرەتلىكى توغرىسىدا ئۇلار ھەققىدە ئۈچ خىل كۆز قاراش بار.]

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كۇففارلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىش، يەنى ئۇلارنى كېچىدە بېسىپ بېرىپ ئۆلتۈرۈش دۇرۇس.]

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: [كېچىدە ھۇجۇم قىلسا، ئەيىپ ھېسابلانمايدۇ. رۇملۇقلارغا ئېلىپ بېرىلغان غازاتمۇ كېچىدە ھۇجۇم قىلىش بولغان.]

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ: [بىز ھېچبىر كىشىنىڭ دۈشمەنگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىشنى يامان كۆرگەنلىكىنى بىلمەيمىز. ئۇنىڭغا سۇفیان زۆھرىدىن، ئۇ ئابدۇللاھدىن، ئۇ ئىبنى ئابباسدىن، ئۇ سەئى ئىبنى جاسامدىن رىۋايەت قىلىپ مۇنداق دەيدۇ، مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن مۇشرىكلارنىڭ ئۆيلىرىگە كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ ئۇلارنىڭ ئاياللىرى ۋە ئۇششاق بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويىمىز دەپ سورالغاندا، مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان ئىدىم، «ئۇلار (ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلار)، ئۇلارنىڭ (مۇشرىكلارنىڭ) جۈملىسىدىندۇر.» ئەگەر پەيغەمبەر ﷺ ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقانغۇ دېيىلسە، بۇ ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىشكە قارىتىلغان دەپ جاۋاب بېرىمىز.

ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەمما، ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈش توغرا ئەمەس. سەئىبىنىڭ ھەدىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقاندىن كېيىندۇر. چۈنكى، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشتىن توسۇشى ئىبنى ئەبىل ھۇقەيقنى (ئۆلتۈرۈۋېتىشكە) ئادەم ئەۋەتكەن ۋاقىتتا توغرا كېلىدۇ. ئۇ ئىككى ھەدىسنىڭ ئوتتۇرىسىنى مۇنداق بىرلەشتۈرۈش مۇمكىن. (ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن) توسقان ھەدىس، قەستەنگە قارىتىلىدۇ. ئۆلتۈرۈش دۇرۇس دېگەن ھەدىس قەستەن بولمىغان ھالەتكە قارىتىلىدۇ.]

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلار ھەرخىل توپ قوراللىرى بىلەن ياكى پارتىلغۇچى ماددىلاردا مىنا ۋە ئىستىشھادىي قىلىش شەكلى بىلەن بولىۋاتىدۇ. شۇڭا بۇ ئەمىلىيەتلەردە كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى مەقسەت قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە دۇرۇس.

2-جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغان (يەنى ئايال-بالىلىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز.

ئىمام ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالغان قىلىۋالسا ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز. پەيغەمبەر ﷺ، كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى بار ھالەتتە مەنچاناق ئاتقان.] (ئەلمۇغنى 9-توم 231-بەت)

ئىمام ئەبۇ يەئلا، سەئىنى ۋە ماۋەردى رەھىمەھۇمۇللاھلار ھەم: [كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالغان قىلىۋالسا ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز،- دەيدۇ.] («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 50-بەت).

3- كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئۇلار بۇ ۋاقىتتا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51-بەت).

ئەبۇ ئابدۇللاھ مۇھاجىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى، ياشتا چوڭلىرى، كېپىللىك بېرىلگەنلىرى، راھىبلىرى، تىلەمچىلىرى ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش ئۆلتۈرۈش دۇرۇس بولمايدىغانلىرى، ئۇرۇشقا قاتناشقان بولسا ياكى مەنىۋى ۋە ماددىي ياردەم بەرگەن بولسا ياكى ئۇرۇشقا قىزىقتۇرۇش بىلەن، پىكىر بىلەن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان ياردەم تۈرلىرىنىڭ قايسى بىرى بىلەن ياردەم بەرگەن بولسا، ئالىملار ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئىختىلاپسىز بىرلىككە كەلدى.] (مەسائىل مىن فىقھۇل جىھاد 121-بەت)

ئىمام نەۋەۋىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئالىملار كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرمىسە ئۆلتۈرۈشنىڭ ھارام ئىكەنلىكىگە باردى، ئەگەر ئۇلار ئۇرۇشقا ياردەم بەرسە ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرس ئىكەنلىكىگە باردى.] (شەرھۇ مۇسلىم 12-توم 48-بەت)

ئىمام ئىبنى ھەببان رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ئايال-بالىلىرى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] (سەھىھ ئىبنى ھەببان 11-توم 110-بەت)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن ۋە ئۇرۇشقا قاتناشقان ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈش ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى پەيغەمبەر ﷺ كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرىنى ئۇرۇشقا قاتناشمايدۇ دەپ ئۆلتۈرۈشتىن توستى. ئەگەر ئۇلار ئۇرۇشقا قاتناشسا ئۆلتۈرۈشتىن توسىدىغان چەكلىگۈچى ئامىل يوقالغان بولىدۇ.] (سارىمۇل مەسلۇل 2-توم 209-بەت)

ئىبنى ئابباس ﷺ مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: اَنْ اَعْمَى كَانَتْ لَهُ اُمٌّ وَلَدِ تَشْتُمُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَقَعُ فِيهِ فَيَنْهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي وَيَرْجُرُهَا فَلَا تَنْزَجُرُ قَالَ فَلَمَّا كَانَتْ ذَاتَ لَيْلَةٍ جَعَلَتْ تَقَعُ فِي النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَتَشْتُمُهُ فَأَخَذَ الْمَغُولُ فَوَضَعَهُ فِي بَطْنِهَا وَاتَّكَأَ عَلَيْهَا فَقَتَلَهَا فَوَقَعَ بَيْنَ رِجْلَيْهَا طِفْلٌ فَلَطَخَتْ مَا هُنَاكَ بِالْدِّمِ فَلَمَّا أَصْبَحَ ذُكِرَ ذَلِكَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَجَمَعَ النَّاسَ فَقَالَ أُنْشِدُوا اللَّهَ رَجُلًا فَعَلَ مَا فَعَلَ لِي عَلَيْهِ حَقٌّ إِلَّا قَامَ فَقَامَ الْأَعْمَى يَتَخَطَّى النَّاسَ وَهُوَ يَتَزَلُّزَلُ حَتَّى قَعَدَ بَيْنَ يَدَيِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَنَا صَاحِبُهَا كَانَتْ تَشْتُمُكَ وَتَقَعُ فِيكَ فَأَنْهَاهَا فَلَا تَنْتَهِي وَأَرْجُرُهَا فَلَا تَنْزَجُرُ وَلِي مِنْهَا ابْنَانِ مِثْلُ اللَّؤْلُؤَيْنِ وَكَانَتْ بِي رَفِيقَةً فَلَمَّا كَانَ الْبَارِحَةَ جَعَلَتْ تَشْتُمُكَ وَتَقَعُ فِيكَ فَأَخَذْتُ الْمَغُولَ فَوَضَعْتُهُ فِي بَطْنِهَا وَاتَّكَأْتُ عَلَيْهَا حَتَّى قَتَلْتُهَا فَقَالَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَلَا أَشْهَدُوكُمْ أَنِّي دَمَهَا هَذَرُ

بىر كور ئادەمنىڭ بىر دېدىكى بار بولۇپ، ئۇ دېدەك پەيغەمبەر ﷺ نى تىللايتتى ۋە ناھايىتى بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلاتتى. خوجاينى ئۇنى توسسىمۇ توختىمايتتى، كايىسىمۇ ئۇنىڭ سۆزىنى تىڭشىمايتتى. بىر كېچىسى، ئۇ دېدەك يەنە پەيغەمبەر ﷺ ھەققىدە بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلىپ تىللاشقا باشلىغانىدى خوجاينى بىر خەنجەرنى ئېلىپ ئۇنىڭ قورسىقىغا تىقتى، ئارقىسىدىن ئۆزىنى ئۇ دېدەكنىڭ ئۈستىگە تاشلاپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتى. بۇ ئارىلىقتا ئۇ خوتۇنىنىڭ قورسىقىدىكى بالا يەرگە چۈشتى، قان ئۆيىنىڭ ئىچىدىكى نەرسىلەرنى بۇلغىۋەتتى. بۇ ۋەقەدىن ئەتىسى سەھەردە خەۋەر تاپقان پەيغەمبەر ﷺ جامائەتنى توپلاپ: «اللہ نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ قالاي، بۇ ئىشنى قىلغان ۋە ماڭا ئىتائەت قىلىش مەجبۇرىيىتى بار بولغان بۇ ئادەم ئورنىدىن تۇرسۇن!» - دېدى. شۇنىڭ بىلەن كور ئادەم تىترىگەن پېتى ئورنىدىن تۇردى ۋە كىشىلەرنى ئارىلاپ ئۆتۈپ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئالدىغا كېلىپ ئۆلتۈرۈپ: ئى رەسۇلۇللاھ! ئۇنى مەن ئۆلتۈردۈم. ئۇ خوتۇن سېنى تىللايتتى ۋە ھەققىڭدە بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلاتتى، مەن ئۇنى توسساممۇ توختىمايتتى، كايىساممۇ سۆزۈمنى تىڭشىمايتتى، لېكىن ئۇ ماڭا بەكمۇ كۆيۈنەتتى، ئۇنىڭدىن گۆھەردەك ئىككى ئوغلۇممۇ بار. تۈنۈگۈن ئاخشام ئۇ سېنى يەنە تىللاپ، بولمىغۇر سۆزلەرنى قىلغىلى تۇردى، شۇنىڭ بىلەن خەنجەرنى ئېلىپ، قورسىقىغا تىقتىم ۋە ئۆزەمنى ئۇنىڭ ئۈستىگە ئاتتىم، شۇنداق قىلىپ ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتتىم، - دېدى. بۇنى ئاڭلىغان پەيغەمبەر ﷺ: «ئى خالايق! گۇۋاھ بولۇپ قويۇڭلاركى، بۇ خوتۇننىڭ قېنى بىكار قىلىندى،» - دېدى. (ئەھمەد رىۋايىتى)

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ بۇ ھەدىسنى شەرھىلەپ مۇنداق دەيدۇ: «ئۇ ئايال كاپىر بولدى.» (سارىمۇل مەسلۇل 2- توم 144- بەت)

بۇ ھەدىستە كاپىر ئاياللار ئىسلامغا ھاقارەت قىلسا ئۆلتۈرىلىدىغانلىقىغا دەلىل بار ۋە كاپىر ئاياللار تىلى بىلەن ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلىسىمۇ ئۆلتۈرىلىدىغانلىقىغا دەلىل بار.

ئالمىلاردىن بەزىلىرىنىڭ كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىگەن ھەدىسلەر مەنسۇخ، شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى، ئۇرۇشقا قاتناشمىسۇن ياكى قاتناشمىسۇن ئۆلتۈرىلىدۇ دېگەنلىرى ھەم بار. ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ ھازىمى رەھىمەھۇللاھتىن فەتھۇل بارىدا يۇقارقى پەتىۋانى نەقىل قىلغان. («ئىماتەتۇللىسام ئەن بەئزىل ئەھكام زۇرۇۋەتۇ سەنامىل ئىسلام» 51-بەت).

﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُوهُمْ وَأَقْعِدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ «مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشانڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، اللە (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر.»

ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ سۆزىنىڭ بىرىدە: [اللە نىڭ يۇقارقى ئايىتىدىكى «مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار» دېگەن سۆزى كاپىرلارنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشقانلىرى ياكى قاتناشمىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى، ياشتا چوڭلىرى ۋە راھىبلىرىنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشقانلىرى ياكى قاتناشمىغانلىرىنىڭ ھەممىسىنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. چۈنكى، ئۇلار كاپىر، كاپىرنىڭ قېنى ساقلانمايدۇ، - دەيدۇ.]
ئەمما، بۇ مەسىلىدە كۈچلۈك كۆز قاراش كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۇرۇشقا قاتناشمىغان ۋە ياردەم بەرمىگەن بولسا، ئۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز ئەمەس.

ئىبنى مۇنزىر رەھىمەھۇللاھ ھەم شۇنىڭغا ئوخشاش سۆزنى دەيدۇ ۋە ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھمۇ مۇغنى دېگەن كىتابىدا يۇقارقىغا ئوخشاش سۆزنى ئېيتقان.
ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ھەدىستە ۋە ئالمىلارنىڭ پەتىۋالىرىدا كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ۋە ياشتا چوڭلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن بولسا ئۆلتۈرىلىدىغانلىقى ھەققىدە كەلگەن پەتىۋالار ئىنتايىن كۆپ بولۇپ مەن يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايىلەندىم.

خۇلاسىە

يۇقاردا دەپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش، ئەسلى ھۆكۈم كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. ئەمما بەزى ئورۇنلاردا شەرىئەت ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئىجازەت بەردى ۋە بەزى ھالەتلەردە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇق قىلدى.

كاپىرلارنىڭ ئايال بالىلىرى كاپىرلار بىلەن ئارلىشىپ ياشىغان بولسا، ئۇلارنى ئايرىش قىيىن بولسا، كاپىرلارغا ھۇجۇم قىلغان ۋاقىتتا ئايال-بالىلىرى مەقسەت قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسە جائىز.

جەڭ مەيدانلىرىدا كاپىرلار ئايال-بالىلىرىنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغان (يەنى ئايال-بالىلىرىنى سەپنىڭ ئالدىغا چىقىرىپ قويغان) ھالەتلەردە ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىز.

كاپىرلارنىڭ ئەسكەرلىكتە تۇرۇۋاتقان ۋە كاپىرلار ئورگانلىرىدا ئىشلەۋاتقان ۋە كاپىرلارنىڭ دۆلىتى ئۈچۈن خىزمەت قىلىۋاتقان ئايال-بالىلىرىنىڭ ھۆكۈمىگە كەلسەك ئالىملارنىڭ بىرلىكى بىلەن ئۆلتۈرىلىدۇ. ئالىملار ئىختىلاپ قىلىشقان مەسىلە شۇكى-ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرمىگەن بولسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ ياكى ئۆلتۈلمەيدۇ دېگەن مەسىلىدۇر.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىمۇ ئارمىيە، ساقچى ئىدارىلىرى، سوت، تۈرمە، دۆلەت بىخەتەرلىك ئورگانلاردا ئىشلىۋاتىدۇ، كاپىرلارنىڭ ئاياللىرى مۇسۇلمان ئەرلەرنى روھى جەھەتتىن قىيىنچىلىق ئارقىلىق سوراق قىلىۋاتىدۇ، ھەتتا ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئىسلامغا قارشى ئۇرۇشقا بىۋاسىتە قاتنىشىش ئۈچۈن ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بېرىۋاتقانلىرى ھەم بار..... ئىسرائىلدا يەھۇدىيلارنىڭ ئەرلىرى ۋە ئاياللىرى ھەممىسى ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بارىدۇ.

ئۇلارنىڭ ئۇرۇشقا قاتناشمىغانلىرى ۋە ئەسكىرى مەشىق ئېلىپ بارمىغانلىرىنىڭ بەزىلىرى مەنىۋى ۋە ماددىي جەھەتتىن يەنى ئىقتىسادى تەرەپتىن، پىكىرى تەرەپتىن، قوللاش تەرەپتىن ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان تەرەپلەردىن كۇفر ھاكىمىيەتلىرىگە ياردەم بېرىۋاتىدۇ. ھازىر بۇلارنىڭ زىيىنى كۈن بويى ئېشىپ بارماقتا. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ۋە بۇلارغا ئوخشاشلىرىنىڭ ھۆكۈمىگە كەلسەك، ئۇلار ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ھېسابلىنىدۇ.

شۇڭا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان ئاياللار ھەققىدە ئالىملار ئىختىلاپسىز ئۆلتۈرىلىدۇ دەپ پەتىۋا بەرگەن. الله ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

والأصل فيه أن كل من كان من أهل القتال يحل قتله، سواء قاتل أو لم يقاتل، وكل من لم يكن من أهل القتال

لا يحل قتله إلا إذا قاتل حقيقة أو معنى بالرأي والطاعة والتحريض، وأشباه ذلك على ما ذكرنا

بارلىق ئالىملار كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرى ئۇرۇشقا ياردەم بەرگەن بولسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتە بىرلىككە كەلدى. شۇ مەزمۇنلارنىڭ تەپسىلاتىغا (ئەلمەيسۇت 10 - توم 5 - بەت، بەدائۇنسەنئۇ 4 - توم 44 - بەت، بىدائەتۇل مۇجتەھىد، 1 - توم 384 - بەت، مۇغنى 10 - توم 243 - بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 14 - توم 192 - بەت ۋە زەخىرە 3 - توم 399 - بەتلەر) گە مۇراجىئەت قىلىڭ!

ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرى ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان بولسا، ئۇرۇشقا ياردەممۇ بەرمىگەن بولسا ۋە ئىسلامغا قارشى گەپ سۆزلەرنى قىلمىغان بولسا بۇلارنى قەستەن ئۆلتۈرۈش ھارام بولىدۇ. شۇڭا مەن بۇ تۈردىكىلەرنى قەستەن ئۆلتۈرمەسلىككە تەۋسىيە قىلىمەن. بۇ يەردە يەنە بىر خىل ھالەت بار، كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى قىساسەن ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئاياللىرىغا تۈرمىلەردە ۋە تۈرمىلەرنىڭ سىرتلىرىدا باسقۇنچىلىق قىلغان ياكى ئۆلتۈرگەن بولسا، ئۇلارنىڭ قىساسىنى ئېلىش ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ. بۇ ھالەت پەقەت كاپىرلاردىن قىساس ئېلىش ئۈچۈن ۋە ئۇلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا بولغان زىيانكەشلىكىنى توختىتىش ئۈچۈن قىلىنىدۇ. ئەمما ئۇلارنىڭ زىيانكەشلىكى تېخىمۇ زىيادە بولۇپ كىتىدىغان بولسا ۋە ياكى كاپىرلار مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىك قىلىشتىن توختىسا، بۇ ۋاقىتتا ئۇلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولمايدۇ.

ئەگەر كاپىرلار مۇسۇلمان ئايالغا زىنا قىلغان بولسا ياكى زىناغا مەجبۇرلىغان بولسا كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ. چۈنكى ئۆمەر رضي الله عنه مۇسۇلمان ئايالنى زىناغا مەجبۇرلىغان كاپىرنى كېپىللىك بېرىلگەن بولسىمۇ ئۆلتۈرۈۋەتكەن. (ئابدۇللاھ مۇھاجىرنىڭ فىقھۇل جىھاد ناملىق كىتابى 56 - بەت)

شەيخ ئۇسامە بىنلادىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلارنىڭ ئايال - بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن توساقلىق توغرىسىدىكى ھەدىس رەسۇلۇللاھتىن سابىت بولغان. لېكىن بۇ ھۆكۈملەر مۇتلەق ئەمەس. بۇ يەردە بۇنى خاسلاشتۇرغۇچى باشقا دەلىللەر بار. بۇ ھەقتە اللە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِنْ عَاقَبْتُمْ فَعَاقِبُوا بِمِثْلِ مَا عُوقِبْتُمْ﴾

﴿ئەگەر (ئۆزۈڭلارغا يەتكەن زىيان - زەخمەت) ئۈچۈن ئىنتىقام ئالماقچى بولساڭلار، ئۆزۈڭلارغا يەتكەن زىيان - زەخمەت قانچىلىك بولسا، شۇنچىلىك ئىنتىقام ئېلىڭلار.﴾

بۇ ئايەت توغرىسىدا ئىبنى قەييۇم، شەۋكانى، قۇرتۇبى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئەھلى ئىلىملەر: ئەگەر كاپىرلار بىزنىڭ ئايال - بالىلىرىمىزنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلسا، بۇنى توسۇش ئۈچۈن

ياكى بۇنداق ئىشنىڭ قايتا تەكرارلانماسلىق ئۈچۈن بىز ئۇلارغا شۇنىڭ ئوخشىشى بويىچە مۇئامىلە قىلىپ، ئۇلارنىڭ ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرسەك جائىز مانا بۇ شەرىئى يولدۇر].
ختايىلار پىلانلىق تۇغۇت سىياسىتى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان باتىل قانۇنلىرى سەۋەپلىك مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ خىتايىلارنىڭ بالىلىرىنى قىساس جەھەتتىن ئۆلتۈرۈشىمىز دۇرۇس بولىدۇ.

بۇ ھەقتە اللە مۇنداق دەيدۇ: ﴿الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنِ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ فَاعْتَدُوا عَلَيْهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (194)﴾

﴿(ئۇرۇش) ھارام قىلىنغان ئاي (ئۇرۇش) ھارام قىلىنغان ئايغا تەڭدۇر (يەنى ئۇرۇش ھارام قىلىنغان. ئايىلاردا دۈشمىنىڭلار سىلەرگە چېقىلسا، شۇ ئايىلاردا سىلەرمۇ ئۇلارغا چېقىلساڭلار بولىدۇ). ھۆرمىتى ساقلىنىشقا تېگىشلىك نەرسىلەر تەڭ - باراۋەردۇر (يەنى ھۆرمىتى ساقلىنىشقا تېگىشلىك نەرسىلەرنى باشقىلار دەپسەندە قىلسا، ئىنتىقام ئېلىش يۈزسىدىن، سىلەرمۇ ئۇلارنى دەپسەندە قىلساڭلار ھېچ يامىنى يوق. (بىراۋ سىلەرگە قانچىلىك چېقىلغان بولسا، سىلەرمۇ ئۇنىڭغا شۇنچىلىك چېقىلىڭلار؛ اللە قا تەقۋادارلىق قىلىڭلار، بىلىڭلاركى، اللە تەقۋادارلار بىلەن بىللىدۇر [194].﴾ (سۈرە بەقەرە)

ئەسكەرتىش: كاپىرلاردىن قىساس ئېلىش ئۈچۈن ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرگەندە، كاپىرلارنىڭ زىيانكەشلىكى توختايدىغان ۋە ئۇلار قىلغان قىلمىشلىرىغا پۇشايمان قىلىدىغان ئورۇنلاردىكى ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

ئەزىز قېرىنداشلار! مەن يەنە قايتا تەكرار ئېيتىمەنكى، ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئايال-بالىلىرى ئايرىم ياشىغان بولسا ۋە ئۇرۇشقا قاتناشمىغان بولسا ئۇلار ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. شۇڭا بۇ مەسىلىدە جىھادى جامائەتلەردىكى ئۇستازلىرىمىزنىڭ پەتىۋالىرىغا بەكمۇ رىئايە قىلىشى لازىم. لېكىن يالغۇز ھالەتتە جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىۋاتقان قېرىنداشلىرىمىز، جىھادى جامائەتلەرنىڭ كۆرسەتمىلىرىگە ۋە پەتىۋالىرىغا رىئايە قىلىشى لازىم.

ئەمما مۇرتەد كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنىڭ ھۆكۈمى باشقا بولۇپ، اللە خالىسا مەن بۇ توغۇرلۇق مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا تەپسىلىي بايان قىلىپ بېرىمەن.

كاپىرلارنىڭ ئەسەرلىرى توغرىسىدا

مۇجاھىد قېرىنداشلار! بىز الله پەرز قىلغان جىھاد ئىبادىتىنى ئادا قىلساق كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىز ياكى ئەسەر ئالىمىز. كاپىرلار بىزنىڭ قولىمىزغا ئەسەرگە چۈشسە بۇلارنى قانداق بىر تەرەپ قىلىمىز؟

مەن تۆۋەندە ئىسلام شەرىئىتى بۇ ھەقتە كۆرسەتكەن يول يۈرۈقلىرىنى ئەسلىتىپ ئۆتمەن.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَحْصُرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ «مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسەرگە ئېلىڭلار، قورشاڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، الله (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم قىلغۇچىدۇر.» (سۈرە تەۋبە)

يۇقارقى ئايەتتە الله كاپىرلارنى تۇتۇپ ئەسەر ئېلىش يول يۈرۈقىنى بەردى. دېمەك كاپىرلارنى ئەسەر قىلىش شەرىئىي يولدۇر.

عَنْ عِمْرَانَ بْنِ حُصَيْنٍ قَالَ كَانَتْ ثَقِيفٌ خُلَفَاءَ بَنِي عَقِيلٍ فَأَسَرَّتْ ثَقِيفٌ رَجُلَيْنِ مِنْ أَصْحَابِ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَأَسَرَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَجُلًا مِنْ بَنِي عَقِيلٍ وَأَصَابُوا مَعَهُ الْعَضْبَاءَ فَأَتَى عَلَيْهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَهُوَ فِي الْوُثَاقِ قَالَ يَا مُحَمَّدُ فَأَتَاهُ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ فَقَالَ بِمَ أَخَذْتَنِي وَبِمَ أَخَذْتَ سَابِقَةَ الْحَاجِّ فَقَالَ لِذَلِكَ أَخَذْتُكَ بِحَرْبَةٍ خُلَفَائِكَ ثَقِيفٌ ثُمَّ انْصَرَفَ عَنْهُ فَنَادَاهُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ وَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ رَحِيمًا رَقِيقًا فَرَجَعَ إِلَيْهِ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ قَالَ إِنِّي مُسْلِمٌ قَالَ لَوْ قُلْتَهَا وَأَنْتَ تَمْلِكُ أَمْرَكَ أَفَلَحْتَ كُلَّ الْفَلَاحِ ثُمَّ انْصَرَفَ فَنَادَاهُ فَقَالَ يَا مُحَمَّدُ يَا مُحَمَّدُ فَأَتَاهُ فَقَالَ مَا شَأْنُكَ قَالَ إِنِّي جَائِعٌ فَأَطْعِمْنِي وَظَمَانٌ فَأَسْقِنِي قَالَ هَذِهِ حَاجَّتُكَ فَقُدِي بِالرَّجُلَيْنِ قَالَ وَأَسَرْتُ امْرَأَةً مِنَ الْأَنْصَارِ وَأُصِيبَتِ الْعَضْبَاءُ فَكَانَتْ الْمَرْأَةُ فِي الْوُثَاقِ وَكَانَ الْقَوْمُ يُرِيحُونَ نَعْمَهُمْ بَيْنَ يَدَيْ بَيْتِهِمْ فَأَنْفَلْتُ ذَاتَ لَيْلَةٍ مِنَ الْوُثَاقِ فَأَتَتْ الْإِبِلَ فَجَعَلَتْ إِذَا دَنَتْ مِنَ الْبَعِيرِ رَغًا فَتَشْرُكُهُ حَتَّى تَنْتَهِيَ إِلَى الْعَضْبَاءِ فَلَمْ تَرُغْ قَالَ وَنَاقَةٌ مُنَوَّقَةٌ فَقَعَدْتُ فِي عَجْرِهَا ثُمَّ رَجَرْتُهَا فَأَنْطَلَقْتُ وَنَذَرْتُهَا بِهَا فَطَلَبُوهَا فَأَعْجَزْتُهُمْ قَالَ وَنَذَرْتُ لِلَّهِ إِنْ بَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَّتْهَا فَلَمَّا قَدِمْتُ الْمَدِينَةَ رَأَاهَا النَّاسُ فَقَالُوا الْعَضْبَاءُ نَاقَةٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَتْ إِنَّهَا نَذَرْتُ إِنْ بَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَّتْهَا فَأَتَا رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَذَكَرُوا ذَلِكَ لَهُ فَقَالَ سُبْحَانَ اللَّهِ بِسْمَا جَزَتْهَا نَذَرْتُ لِلَّهِ إِنْ بَجَّاهَا اللَّهُ عَلَيْهَا لَتَنْحَرَّتْهَا لَا وَفَاءَ لِنَذْرِ فِي مَعْصِيَةٍ وَلَا فِيمَا لَا يَمْلِكُ الْعَبْدُ.

6205 - ئىمران ئىبنى ھۈسەين ﷺ مۇنداق دەيدۇ: سەقىق قەبىلىسى بىلەن بەنى ئۇقەيل قەبىلىسى ئىتتىپاقداش ئىدى. سەقىق قەبىلىسى پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىدىن ئىككى ئادەمنى ئەسىر ئېلىۋالدى. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرىمۇ بەنى ئۇقەيل قەبىلىسىدىن بىر ئادەمنى ئەسىر ئالدى. ئۇلار يەنە ئۇنىڭ بىلەن “ئەزىزائى” ئىسىملىك بىر تۈگىنىمۇ غەنىمەت ئالغانىدى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ قېشىغا كەلگەندە، ئۇ ئادەم باغلاقلىق ئىدى. ئۇ: ئى مۇھەممەد! - دەپ چاقىردى. پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ يېنىغا كېلىپ: نېمە گېپىڭ بار؟ - دېدى. ئۇ: مېنى نېمىشقا تۇتۇۋالدىڭ؟ ھاجىلارنىڭ ئالدىغا ئۆتۈپ كەتكەن بۇ تۈگىنى نېمىشقا تۇتۇۋالدىڭ؟ - دەپ سورىدى. پەيغەمبەر ﷺ :- شۇنىڭ ھۆرمىتى يۈزىسىدىن شۇنداق قىلدىم. سېنى سېنىڭ ئىتتىپاقداشلىرىڭنىڭ جىنايىتى تۈپەيلىدىن تۇتۇۋالدىم، - دېدى، ئاندىن قايتتى. ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نى يەنە چاقىرىپ:- ئى مۇھەممەد! ئى مۇھەممەد! - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ ناھايىتى رەھىمدىل ۋە كۆيۈمچان ئىدى. ئۇ قايتىپ كېلىپ:- ھە، يەنە نېمە گېپىڭ بار؟ - دېدى. ئۇ:- مەن مۇسۇلمان بولدۇم، - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ :- بۇ سۆزۈڭنى سەن ئۆزۈڭگە ئىگىدارچىلىق قىلالايدىغان چاغدا ئېيتقان بولساڭ ئىدىڭ، تولۇق نىجاتلىققا ئېرىشكەن بولاتتىڭ، - دېدى. ئاندىن قايتىپ يولغا ماڭدى. ئۇ يەنە چاقىرىپ:- ئى مۇھەممەد! ئى مۇھەممەد! - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ يەنە كېلىپ:- ھە، يەنە نېمە گېپىڭ بار؟ - دېدى. ئۇ:- قورسىقىم ئاچ، ماڭا تاماق بەرگىن. ئۇسساپ كەتتىم، سۇ بەرگىن! - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ :- بۇ تەلىپىڭ ئورۇندىلىدۇ، - دېدى. كېيىن، ئۇ ئادەم ھېلىقى ئىككى مۇسۇلمان بىلەن ئالماشتۇرۇلدى. ئىمران ئىبنى ھۈسەين ﷺ سۆزىنى داۋام قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: كېيىن دۈشمەنلەر ئەنسارىلاردىن بىر ئايالنى ئەسىر ئېلىۋالدى. ئەزىزائى ئىسىملىك تۈگىمۇ ئۇلارنىڭ قولىغا چۈشۈپ قالدى. ئۇ ئايال باغلاقلىق ئىدى. دۈشمەنلەر تۈگىلىرىنى ئۆيلىرىنىڭ ئالدىغا قويۇپ بېرىپ، دەم ئالدۇرۇۋاتاتتى. بىر كېچىسى ئۇ ئايال باغلاقتىن بوشىنىپ، بىر تۈگىنىڭ يېنىغا كەلدى. ئۇ قايسى تۈگىنىڭ قېشىغا بارسا، شۇ تۈگە بوزلاپ، ئۇنى يېقىن كەلتۈرمەيتتى. نىھايەت، ئۇ ئەزىزائىنىڭ يېنىغا كەلگەندى، ئۇ بوزلىمىدى. چۈنكى ئۇ مۇلايىم تۈگە ئىدى. ئايال ئۇنىڭغا مىندى - دە، دېۋىتتى. تۈگە يولغا راۋان بولدى. دۈشمەنلەر بۇنى سېزىپ قېلىپ، ئۇنىڭ ئارقىسىغا چۈشتى. بىراق ئۇ ئايال دۈشمەنلەرنى ئارقىدا قالدۇرۇپ، يىراقلاپ كەتتى. ئىمران ئىبنى ھۈسەين ﷺ سۆزىنى داۋام قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ئۇ ئايال ئۇ تۈگىنىنى ئاللىنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن ئاتاپ نەزىر قىلىپ:- ئەگەر ئاللى مېنى مۇشۇ تۈگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، مەن ئۇنى ئاللىنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن بوغۇزلايمەن، - دېگەنكەن. ئايال مەدىنىگە يېتىپ كەلگەندە، ئادەملەر تۈگىنىنى كۆرۈپ:- بۇ، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ

تۆگىسى ئەزىباء ئىكەنمۇ؟ - دېيىشتى. ئايال ئۇلارغا: “ئەگەر ئاللاھ مېنى مۇشۇ تۆگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، بۇنى ئاللاھنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن بوغۇزلايمەن” دەپ نىيەت قىلغانلىقىنى ئېيتتى. ئۇلار بۇ ئەھۋالنى دەرھال پەيغەمبەر ﷺ گە يەتكۈزدى. پەيغەمبەر ﷺ ھەيرانلىق ئىلكىدە: - سۇبھانەللاھ! ۋاپاغا جاپا دېگەندەك، ئاللاھ ئۇنى شۇ تۆگە بىلەن قۇتۇلدۇرسا، ئۇنى ئاللاھنىڭ رازىلىقى ئۈچۈن نەزىر قىلىپ بوغۇزلايمەن دېگەننى كۆرمەيدىغان؟! گۇناھ بولىدىغان ئىش ئۈچۈن ئاتاپ قىلىنغان نەزىر بىلەن ئۆز ئىگىدارچىلىقىدا بولمىغان نەرسىنى نەزىرگە ئاتاش ئىناۋەتسىز، - دېدى. (مۇسلىم: 1641)

مۇجاھىد قېرىنداشلار، كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى ئېلىش بەزىدە جەڭ مەيدانىدا تەبىئىي يولۇقسا، بەزىدە شۇنىڭ ئۈچۈن جىھاد قىلىشىمىز ۋاجىب بولىدۇ. بولۇپمۇ بۈگۈنكىگە ئوخشاش كاپىرلارنىڭ زىندانلىرى، مۇسۇلمانلاردىن بولغان ئەسىرلەرگە تولۇپ كەتكەن ۋاقىتلاردا، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۈستىگە ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرۇش ۋاجىب بولىدۇ.

ئەگەر بىز بۇ ھەقتە دەرس قىلساق دەرسلىرىمىز ئىنتايىن ئۇزىراپ كېتىدۇ، شۇڭا مەن بۇ ھەقتە قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

ئىبنى جەزىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەن ئەزلەرگە ئۆلتۈرۈش، قۇل قىلىش، قويۇپ بېرىش، قىدىيە ئېلىش ۋە جىزىيە ئېلىش قاتارلىق بەش خىل ھۆكۈمنىڭ بىرى بېرىلىدۇ. (ئەلقەۋانىئۇل فىقھىيە 99 - بەت)

ھافىز ئىبنى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەسىرگە ئېلىنغان كاپىرلارنى بىر تەرەپ قىلىش ئىمامنىڭ ئىختىيارىغا تاپشۇرۇلىدۇ]. (ئىمام ماۋەرىنىڭ ئەھكامۇسۇلتانىيە 237 - بەت، فەتھۇلبارى 6 - توم 152 - بەت ۋە مەۋاھىبۇل جەلىل 3 - توم 351 - بەتلەر)

ئۆلىمالارنىڭ بايان قىلغان پەتىۋالىرىدىن، بىز كاپىر ئەسىرلەرنىڭ ھۆكۈمىنى تۆۋەندىكىدەك خۇلاسەلەيمىز.

1 - ئۆلتۈرۈلىدۇ.

كاپىرلاردىن ئەسىرگە ئېلىنغان كىشىلەر ئۆلتۈرۈلىدۇ. بىراق ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتىنمۇ باشقا يوللار مەنپەئەتلىك بولسا شۇ ھۆكۈملەر تۇتۇلىدۇ.

2 - قۇل قىلىنىدۇ.

كاپىرلاردىن ئەسىرگە چۈشكەنلەر ئەر كىشى بولسۇن ۋە ياكى ئايال كىشى بولسۇن قۇل قىلىنسا بولىدۇ. ئەمما، بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىدەك ھالەتلەردە مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامى دۆلىتى

بولۇپ تەمكىنلىككە ئېرىشىپ بولغىچە، كاپىرلاردىن ئەسرگە ئالغان كىشىلەرنى قۇل قىلىش ئۈمىدەتنىڭ ئۈمۈمى مەنپەئەتكە توغرا كەلمەيدۇ.

3- مال - مۈلۈككە ئالماشتۇرۇلىدۇ. ياكى مۇسۇلمان ئەسرلەرگە ئالماشتۇرۇلىدۇ. ئەگەر مۇجاھىدلار ئىقتىسادقا مۇھتاج بولسا، كاپىرلاردىن ئەسرگە چۈشكەنلەرنى ئىقتىسادقا ئالماشتۇرۇش كېرەك. ئەگەر كاپىرلارنىڭ تۈرمىلىرىدە مۇسۇلمان ئەسرلەر بولسا كاپىرلاردىن ئەسرگە چۈشكەنلەرنى مۇسۇلمان ئەسرلەرگە ئالماشتۇرۇش كېرەك.

4- قويۇپ بېرىلىدۇ.

ئەگەر كاپىرلاردىن ئەسرگە ئېلىنغانلارنى قويۇپ بەرسە، باشقا جايدىكى كاپىرلارنىڭ تەسلىم بولۇشى ۋە شۇنىڭغا ئوخشىغان مەنپەئەتلەر بولسا قويۇپ بېرىلىدۇ.

مانا بۇ تۆت خىل ھۆكۈمنىڭ قايسىسى ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا پايدىلىق بولسا ئىسلامى جامائەت ئەمىرى ياكى ئۇنىڭ نائىبى شۇ خىل ھۆكۈم بىلەن كاپىر ئەسرلەرنى بىر تەرەپ قىلىدۇ.

ئەسكەرتىش: 1- كاپىرلاردىن ئەسرگە ئېلىنغانلارنى بىر تەرەپ قىلغاندا ئۇلارنى خالىغانچە بىر تەرەپ قىلماسلىق كېرەك، بەلكى ئۈمۈمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتىنى چىقىش قىلىپ تۇرۇپ بىر تەرەپ قىلىش كېرەك.

2- ئەسرلەرنى ئۆلتۈرگەندە شەرىئەتتە يوق ھەر خىل ئۆلتۈرۈش ئۇسۇللىرىنى مەيدانغا كەلتۈرمەسلىك كېرەك. ۋە ھەددىدىن ئاشماسلىق كېرەك.

مۇسۇلمان ئەسرلەرنى فىدىيە بېرىپ قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئۇرۇش قىلىپ ئۇلارنى ئەسرلىكتىن خالاس قىلىش ھەققىدە

اللہ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ وَلِيًّا وَاجْعَل لَّنَا مِن لَّدُنكَ نَصِيرًا ﴾ (ئى مۇئمىنلەر!) سىلەرگە نېمە بولدىكى، اللہ نىڭ يولىدا جىھاد قىلمايسىلەر ۋە (دۇئا قىلىپ): «ئى پەرۋەردىگارىمىز! بۇ ئاھالىسى زالىم شەھەردىن بىزنى چىقارغىن، ئۆز دەرگاھىڭدىن بىزگە بىر ئىگىدارچىلىق قىلغۇچىنى مۇيەسسەر قىل، ئۆز دەرگاھىڭدىن بىزگە بىر مەدەتكارنى مۇيەسسەر قىل!» -

دەيدىغان ئاجىز ئەرلەر، ئاجىز ئاياللار ۋە بالىلارنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن جىھاد قىلمايسىلەر. ﴿نساء: 75﴾

بۇ ئايەتنىڭ تەفسىرىدە ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [اللھ جىھادنى گەرچە بۇنىڭدا جانلار ھالاك بولسىمۇ ئۆز كەلىمىسىنى ئالىي قىلىش، دىننى ئۈستۈن قىلىش ۋە بەندىلىرىدىن ئاجىز مۇئمىنلەرنى قۇتۇلدۇرۇش ئۈچۈن ۋاجىب قىلدى. مۇسۇلمانلار جامائىتىگە ئۇرۇش قىلىش، ياكى مال بېرىش ئارقىلىق ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇش ۋاجىبتۇر.] (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئىمام مالىك مۇنداق دەيدۇ: [كىشىلەرگە ئۆز ماللىرىنىڭ ھەممىسىنى بېرىپ بولسىمۇ، ئەسىرلەرنىڭ فىدىيەسىنى تۆلەش ۋاجىب، بۇنىڭدا ئىختىلاپ يوق. ئەسىرلەرگە غەمخورلۇق قىلىش - مۇسۇلمانلارغا ۋاجىب، غەمخورلۇق فىدىيە دىن باشقا نەرسىلەرگە قارىتىلغان.]

255-ئەبۇ مۇسەل ئەشئەرى ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «ئەسىرلەرنى قۇتقۇزۇڭلار، ئاچ قالغانلارنى ئوزۇقلاندۇرۇڭلار، كېسەلنى يوقلاڭلار!» (بۇخارى رىۋايىتى)

ئىمام شافىئىنىڭ قارىشىدا، ئەسىرگە فىدىيە بېرىش - مۇستەھەب. ئىمام مالىك ۋە ئەھمەد ئىبنى ھەنبەلنىڭ قارىشىدا، ئەسىرگە فىدىيە بېرىش - ۋاجىب. كۆپىنچە ئۆلىمالار: [ئەسىرنىڭ فىدىيەسىنى دۈشمەنگە تاپشۇرشتىن ئىلگىرى فىدىيە بەرگۈچى ئەسىرگە فىدىيە بېرىپ ئۇنى قۇتۇلدۇرىدىغانلىقىنى بىلدۈرۈپ قويغان بولسا، ئەگەر ئۇ شۇ فىدىيە بىلەن ئەسىرلىكتىن قۇتۇلغان بولسا، ئەسىرنىڭ فىدىيە بەرگۈچىنىڭ مەبلىغىنى قايتۇرۇشى - ۋاجىب] دەيدۇ. ئەگەر ئۇنىڭ رۇخسىتى بىلەن بولمىغان بولسا، بىر قىسىم ئۆلىمالار: [ئۇنىڭغا مەبلەغنى تاپشۇرۇش ۋاجىب بولىدۇ] دىسە، يەنە بىر قىسىم ئۆلىمالار: [ۋاجىب بولمايدۇ] دەپ قارايدۇ. (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئۆمەر ئىبنى ئابدۇلئەزىز رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇسۇلمان ئەسىر ئۆزىگە فىدىيە بېرىلىپ چىققاندا، مۇسۇلمانلارغا ئۇنىڭ فىدىيەسىنى بېرىش ۋاجىب بولىدۇ، ئۇنى مۇشرىكلارغا قايتۇرۇش مۇسۇلمانلارغا جائىز ئەمەس].

بۇ ھەقتە اللھ تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿ثُمَّ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَقْتُلُونَ أَنْفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهَرُونَ عَلَيْهِم بِالْإِثْمِ وَالْعُدْوَانِ وَإِن يَأْتُواكُمُ أُسَارَىٰ تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفَتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَن يَفْعَلْ ذَلِكَ مِنكُمُ إِلَّا خِزْيٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَىٰ

أَشَدَّ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ ﴿كَبِيرِينَ سَلِمَةً﴾ (ئەھدىنى بۇزۇپ) بىر.

بىرىڭلارنى ئۆلتۈردۈڭلار، ئىچىڭلاردىن بىر تۈركۈم كىشىلەرنى يۇرتىدىن ھەيدەپ چىقاردىڭلار. گۇناھ ۋە دۈشمەنلىك قىلىش بىلەن، ئۇلارنىڭ قارشى تەرىپىدىكىلەرگە ياردەم بەردىڭلار، ئۇلار ئەسىر چۈشۈپ كەلسە، قىدىيە بېرىپ قۇتقۇزۇۋالسىلەر، ھالبۇكى، ئۇلارنى يۇرتلىرىدىن ھەيدەپ چىقىرىش سىلەرگە ھارام قىلىنغان ئىدى (يەنى بىر-بىرىڭلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە يۇرتىدىن ھەيدەپ چىقىرىشنى راۋا كۆرسىلەرۇ، ئۇلارنىڭ ئەسىرگە چۈشۈپ دۈشمەنلىرىڭلارنىڭ قولىدا بولۇپ قېلىشىنى راۋا كۆرمەيسىلەر). سىلەر كىتابىنىڭ (يەنى تەۋراتنىڭ) بىر قىسمى ئەھكاملىرىغا ئىشىنىپ، بىر قىسىم ئەھكاملىرىنى ئىنكار قىلامسىلەر؟ سىلەردىن شۇنداق قىلغانلارنىڭ جازاسى - پەقەت ھاياتى دۇنيادا خارلىققا قىلىش، قىيامەت كۈنى قاتتىق ئازابقا دۇچار بولۇشتۇر. ﷻ (بەقەرە: 85)

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ ۋە ئومۇمىي ئۆلىمالار مۇنداق دەيدۇ: [قوللىرىدا مال - دۇنيا بولغان، ھال - ئەھۋالى، تاقىتى، سانى ۋە كۈچ - قۇۋۋىتى تولۇق بولغان تۇرۇقلۇق، ئۆز قېرىنداشلىرىنى دۈشمەنلەرنىڭ ئەسىرلىكىدە تاشلاپ قويغان خالايققا يەتكەن مۇسەببەتكە: < بىز ئەلۋەتتە ﷻنىڭ ئېڭىدارچىلىقىدىمىز، چوقۇم ﷻنىڭ دەرگاھىغا قايتىمىز> - دەيمىز.] (مەشارىئۇل ئەشۋاق)

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! خۇلاسىە قىلىپ ئېيتساق، ﷻ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىزلەرنى ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرۇشقا بۇيرىدى. ئىلگىرى بىز توختۇلۇپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش، كاپىرلارنىڭ تۈرمىلىرى مۇسۇلمانلار بىلەن تولۇپ كەتكەن ۋاقىتتا، بىزلەرنىڭ ئۈستىمىزگە قولىمىزدىن كەلگىنىچە، شەرىئى يوللار بىلەن ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرۇشقا ئاتلىنىشىمىز ۋە شۇ سەۋەپلىك جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشىمىز ۋاجىب بولىدۇ.

شۇڭا مەن شۇ مۇناسىۋەت بىلەن بارلىق ئىسلامى جامائەتلەرگە مەخسۇس كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى تۇتۇپ، ئۇلارنى كاپىرلار تۈرمىلىرىدا يېتىۋاتقان ئۇستازلارغا ۋە دىنى قېرىنداشلارغا ئالماشتۇرىدىغان بىر تۈركۈم قوشۇنلارنى ئاجرىتىشنى تەۋسىيە قىلىمەن. قايسى كىشىلەر كاپىرلاردىن ئەسىرلەرنى ئېلىشقا قادىر بولالسا، ئۇلارغا بۇ ئىبادەت ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈن كاپىرلارنىڭ تۈرمىلىرىدا يېتىۋاتقان قېرىنداشلىرىمىز سەۋەپلىك يۈرەكلىرىمىز دەرەتلەرگە تولۇپ كەتتى.

مىنىڭ بۇ ماۋزۇنى جىھاد ئەھكاملىرىغا كىرگۈزۈشۈمىدىكى مەقسەت، زامانىمىزدىكى مەجبۇرىيەتلەرىمىزنى ھەرۋاقىت ئەسلەپ، جىھادىمىزدىكى ئەسەر قېرىنداشلىرىمىزنىڭ بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى ھەقلىرىنى ئىسمىمىزدىن چىقىرىپ قويماستىن ئۈچۈندۇر.

كاپىرلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا

دەۋەت قىلىش

بۇ ھەقتە ئىلاھ تەئالا مۇنداق دېگەن: «وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْأُمِّيِّينَ أَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدْ اهْتَدَوْا» (كىتاب بېرىلگەنلەرگە (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالارغا) ۋە ئۈممىلەرگە (يەنى ئەرەب مۇشرىكلارىغا): «مۇسۇلمان بولدۇڭلارمۇ؟» دېگەن، ئەگەر ئۇلار مۇسۇلمان بولسا، توغرا يول تاپقان بولىدۇ». (سۇرە ئال ئىمران 20 - ئايەت)

جىھاد ئىبادىتى بولسا كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىك قىلىشنىڭ ئالدىنى ئېلىش ۋە كىشىلەر ئارىسىدا ئىسلام دىنىنى تارقىتىش ئۈچۈن قىلىنىدىغان بۈيۈك بىر ئىبادەتتۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئەھلى ئىلىملەر ئىسلام چاقىرىقى يىتىپ بارمىغان كاپىرلارنى ئىسلامغا چاقىرماستىن ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس ئەمەس دەيدۇ.

بۇنىڭ دەلىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ رۇم، پارس ۋە مىسىرلىقلارغا ئۇرۇش ئاچماستىن ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىپ خەت ئەۋەتكەنلىكىدۇر.

بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن كەلگەن يەنە بىر ھەدىس بار.

6174 - عَنْ سُلَيْمَانَ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَمَرَ أَمِيرًا عَلَى جَيْشٍ أَوْ سَرِيَّةٍ أَوْصَاهُ فِي خَاصَّتِهِ بِتَقْوَى اللَّهِ وَمَنْ مَعَهُ مِنَ الْمُسْلِمِينَ خَيْرًا ثُمَّ قَالَ اغْزُوا بِاسْمِ اللَّهِ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَاتِلُوا مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ اغْزُوا وَلَا تَعْلُوا وَلَا تَغْدِرُوا وَلَا تَمْتَلُوا وَلَا تَقْتُلُوا وَلِيْدًا وَإِذَا لَقِيتَ عَدُوَّكَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَادْعُهُمْ إِلَى ثَلَاثِ حِصَالٍ أَوْ خِلَالٍ فَأَيُّهُمْ مَا أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى الْإِسْلَامِ فَإِنْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ ثُمَّ ادْعُهُمْ إِلَى التَّحَوُّلِ مِنْ دَارِهِمْ إِلَى دَارِ الْمُهَاجِرِينَ وَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ إِنْ فَعَلُوا ذَلِكَ فَلَهُمْ مَا لِلْمُهَاجِرِينَ وَعَلَيْهِمْ مَا عَلَى الْمُهَاجِرِينَ فَإِنْ أَبَوْا أَنْ يَتَحَوَّلُوا مِنْهَا فَأَخْبِرْهُمْ أَنَّهُمْ يَكُونُونَ كَأَعْرَابِ الْمُسْلِمِينَ يَجْرِي عَلَيْهِمْ حُكْمُ اللَّهِ الَّذِي يَجْرِي عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَكُونُ لَهُمْ فِي الْغَنِيمَةِ وَالْفَيْءِ شَيْءٌ إِلَّا أَنْ يُجَاهِدُوا مَعَ الْمُسْلِمِينَ فَإِنْ هُمْ أَبَوْا فَسَلِّطْهُمْ الْجَزْيَةَ فَإِنْ هُمْ أَجَابُوكَ فَاقْبَلْ مِنْهُمْ وَكُفَّ عَنْهُمْ فَإِنْ هُمْ أَبَوْا فَاسْتَعِنَ بِاللَّهِ وَقَاتِلْهُمْ وَإِذَا حَاصَرْتَ أَهْلَ حِصْنٍ فَأَرَادُوكَ أَنْ يَجْعَلَ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ نَبِيِّهِ فَلَا تَجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّةَ اللَّهِ وَلَا ذِمَّةَ نَبِيِّهِ وَلَكِنْ اجْعَلْ لَهُمْ ذِمَّتَكَ وَذِمَّةَ أَصْحَابِكَ فَإِنَّكُمْ أَنْ

تُخَفُّوْا ذِمَّتَكُمْ وَذِمَّتَ أَصْحَابِكُمْ أَهْوَى مِنْ أَنْ تُخَفُّوْا ذِمَّةَ اللَّهِ وَذِمَّةَ رَسُولِهِ وَإِذَا حَاصِرَتْ أَهْلَ حِصْنٍ فَأَرَادُوْكَ أَنْ تُنْزِلَهُمْ عَلَى حُكْمِ اللَّهِ فَلَا تُنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِ اللَّهِ وَلَكِنْ أَنْزِلْهُمْ عَلَى حُكْمِكَ فَإِنَّكَ لَا تَدْرِي أَتُصِيبُ حُكْمَ اللَّهِ فِيهِمْ أَمْ لَا.

6174 - بۇرەيدە ﷺ مۇنداق دەيدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىرەر قوشۇنغا ياكى ئەترەتكە ئەمىر تەيىنلىسە، ئۇنىڭ تەقۋادار بولۇشىنى، قوماندانلىقى ئاستىدىكى مۇسۇلمانلارغا ياخشى مۇئائىلە قىلىشىنى تەۋسىيە قىلاتتى. ئاندىن مۇنداق دەيتتى: «اللەنىڭ ئىسمى بىلەن، اللە يولىدا غازاتقا يۈرۈڭلار. اللەنى ئىنكار قىلغانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىڭلار، جەڭ قىلىڭلار. غەنىمەتلەرگە خىيانەت قىلماڭلار، دۈشمەن جەسەتلىرىنىڭ ئەزالىرىنى كەسمەڭلار، كىچىك بالىلارنى ئۆلتۈرمەڭلار. مۇشرىكلاردىن ئىبارەت دۈشمىنىڭگە ئۇچراشساڭ، ئۇلارنى ئۈچ شەرتكە چاقىرىغىن. ئۇلار بۇ ئۈچ شەرتنىڭ قايسىسىنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلار تاللىغان شەرتنى قوبۇل قىلغىن ۋە ئۇلارغا چېقىلمىغىن. ئالدى بىلەن ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىغىن. ئەگەر ئۇلار ئىسلامنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلارنىڭ ئىسلامنى قوبۇل قىلغىن ۋە ئۇلارنى ئۆز يۇرتلىرىدىن مۇھاجىرلارنىڭ يۇرتلىرىغا ھىجرەت قىلىشقا چاقىرىغىن. ئۇلارغا ئېيتقىنكى، ئەگەر ئۇلار بۇنى ئورۇندىسا، مۇھاجىرلار بىلەن ھەق - ھوقۇق ۋە مەسئۇلىيەتتە ئورتاق بولىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئۆز يۇرتلىرىدىن ھىجرەت قىلغىلى ئۇنىمىسا، ئۇلارغا ئېيتىپ قويغىنكى، ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەتراپلىرىغا ئوخشاش بولىدۇ. اللەنىڭ مۇئمىنلەر ئۈستىگە يۈكلىگەن ھۆكۈمى ئۇلارنىڭمۇ ئۈستىگە يۈكلىنىدۇ. ئۇلار مۇسۇلمانلار بىلەن بىرلىكتە جىھاد قىلمىغىچە، ئۇلارغا غەنىمەت ۋە ئولجىلاردىن ھېچ نەرسە بېرىلمەيدۇ. ناۋادا ئۇلار بىرىنچى شەرتنى قوبۇل قىلمىسا، ئۇلارغا جىزىيە تۆلەش شەرتىنى قويغىن. ئەگەر ئۇلار جىزىيە تۆلەشنى قوبۇل قىلسا، سەنمۇ ئۇلاردىن جىزىيە ئالغىن، ئۇلارغا چېقىلمىغىن. ئەگەر جىزىيە تۆلەشنىمۇ رەت قىلسا، اللە تىن ياردەم تىلەپ، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغىن. بىرەر سېپىل ئىچىگە كىرىۋالغانلارنى قورشاۋغا ئالغان چېغىڭدا، ئۇلار سەندىن ئۆزلىرىگە اللەنىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ئامانلىقىنى بېرىشنى تەلەپ قىلسا، ئۇلارغا اللەنىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ ئامانلىقىنى بەرمەستىن، ئۆزەڭنىڭ ۋە سەبداشلىرىڭنىڭ ئامانلىقىنى بەرگىن. چۈنكى (ئاراڭلاردىن بىرەرسى بىلمەستىن بەرگەن ئامانلىقنى بۇزۇپ سالسا) ئۆزەڭلار بەرگەن ئامانلىقنى بۇزۇشۇڭلار اللەنىڭ ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ نامىدىن بېرىلگەن ئامانلىقنى بۇزۇشقا قارىغاندا يەڭگىلەرەك. بىرەر سېپىل ئىچىگە كىرىۋالغانلارنى قورشاۋغا ئالغان چېغىڭدا، ئەگەر ئۇلار ساڭا ئۆزلىرىنى اللەنىڭ (ئۇلار ھەققىدىكى) ھۆكۈمىگە ئۇيغۇن ھالدا بىتەرەپ قىلىشىڭنى شەرت قىلسا، سەن ئۇلارنىڭ بۇ شەرتىگە قوشۇلماي، ئۇلارنى ئۆزەڭنىڭ چىقارغان ھۆكۈمىگە ئۇيغۇن بىر تەرەپ قىلغىن. چۈنكى

سەن ئۇلارنى ئاللاھنىڭ ئۇلار ھەققىدىكى ھۆكۈمىگە ئۇيغۇن بىر تەرەپ قىلالىغان ياكى قىلالىمىغانلىقىنى بىلمەيسەن (چۈنكى ساڭا ئاللاھنىڭ ئۇلار ھەققىدىكى ھۆكۈمى ماۋۇ دەپ ۋەھىي كەلمەيدۇ). (مۇسلىم: 1731)

پەيغەمبەر ﷺ مۇئاز ﷺ غا ئۇنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا مۇنداق دېگەن: «إِنَّكَ تَأْتِي قَوْمًا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ فَلْيُكُنْ أَوَّلَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ شَهَادَةً أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ» «ھەقىقەتەن سەن ئەھلى كىتابتىن بولغان بىر قەۋمنىڭ قېشىغا بارىسەن، سېنىڭ ئۇلارغا قىلىدىغان بىرىنچى دەۋىتىڭ «بىر ئاللاھ دىن باشقا ھېچبىر ھەقىقىي ئىلاھ يوق» دەپ گۇۋاھلىق بەرگۈزۈش بولسۇن». (بۇخارى ۋە مۇسلىم رىۋايىتى)

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش ياكى چاقىرماسلىق ئالىملار ئىختىلاپلاشقان مەسىلىدۇر]. ئالىملارنىڭ بىر قىسمى [كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش شەرتتۇر دەيدۇ].

ئەمما كۆپ ساندىكى ئالىملار [كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش بولسا ئىسلام دەۋىتى ھەممە جايغا يىتىپ بارمىغان مەزگىللەردە ئېلىپ بېرىلغان ئىشتۇر دەيدۇ] (فەتھۇلبارى 6-توم 108 - بەت)

قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ ھەقىقىي كېڭەيتىش جىھادى توغرىسىدا مۇنداق دېگەن: [ئىمامغا (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىگە) پەرز بولغان جىھادنىڭ ئىككىنچى بىر قىسمى، بىر تائىپە كىشىنى دۈشمەن تەرەپكە ئۇلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىش، ئۇلارنى خار قىلىش، ئۇلارنىڭ ئەزىيىتىدىن ساقلىنىپ قىلىش ۋە ئاللاھنىڭ دىنىنى ئۇلار ئۈستىدىن تاكى ئۇلار ئىسلام دىنىغا كىرگەن ياكى جىزىيە بەرگەنگە قەدەر غالىب قىلىش ئۈچۈن يىلدا بىر قېتىم ئۆزى بىلەن بىللە ئېلىپ چىقىپ ۋە ياكى ئۆزى ئىشەنچ قىلىدىغان بىر كىشى بىلەن چىقارتىپ غازاتقا سېلىشى پەرز. جىھادنىڭ ئىچىدە نەفلە جىھادىمۇ بار. ئۇ بولسىمۇ ئىمامنىڭ (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىنىڭ) بىر تائىپىدىن كېيىن يەنە بىر تائىپە مۇجاھىدىنى چىقارتىشى، دۈشمەن خەۋەرىسىز قالغان ۋە پۇرسەت چىققان ۋاقىتلاردا قوشۇن ئەۋەتىشى، ئۇلارنى قورقىتىشى ھەمدە كۈچ-قۇۋۋەتنى ئاشكارا قىلىش ئورۇنلىرىدا رىياتتا تۇرۇش ئارقىلىق ئۇلارنى كۆزىتىشى قاتارلىقلاردۇر].

مەن دەيمەن، قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھنىڭ «دەۋەت قىلماي تۇرۇپ» دېگەن سۆزى، دەۋەت ئىلگىرى يەتكەن كىشىلەرگە دېگەنلىكتۇر. ﴿وَأَفْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ﴾ «ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان

يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار» دېگەن بۇ ئايەتتە دۈشمەننى كۆزىتىش ۋە ئۇنىڭغا جاسۇسلۇق قىلىشنىڭ يولغا قويۇلىشىغا دەلىل بار.

ئەمما، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ كەئب ئىبنى ئەل ئەشرەپ ۋە ئەبى راپئ ئىبنى ئەبى ھۆقەيىق قاتارلىقلارنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇغانلىقى. ئۇ ئىككىلىسى يەھۇدىيلاردىن ئىدى.

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئىكرەمەنىڭ مۇرسەل تەرىقىسىدە رىۋايەت قىلغان ھەدىسىدە: يەھۇدىيلار چۆچىگەن ھالەتتە پەيغەمبەر ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ مۇنداق دېيىشتى، بىزنىڭ سەيىدىمىز ئالدامچىلىق بىلەن ئۆلتۈرۈلدى. ئۇلارغا پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭ قىلمىشىنى ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبەر ﷺ گە قارشى (كىشىلەرنى) قۇتراتقانلىقى ۋە مۇسۇلمانلارغا ئازار بەرگەنلىكىنى ئەسلىتى. (ئۇلار قورقۇپ ھېچقانداق سۆز قىلمىدى).]

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ سۆزىنى داۋاملاشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىستە ئەگەر ئومۇمىي دەۋەت مۇشرىكقا يەتكەن بولسا، دەۋەت قىلمايلا ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى، شۇنداقلا جەڭدە ئېھتىياجلىق بولغان سۆزنى ئۇنىڭ دېگۈچىسى ئۇنىڭ ھەقىقىيىتىنى مەقسەت قىلماستىن دېيىشنىڭ دۇرۇسلىقى بار].

مەن دەيمەن، كىمكى اللە ۋە اللە نىڭ رەسۇلىغا قارشى چىققۇچى كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنى خىيانەت ياكى ئىسلام دىنى بۇنى ھارام قىلىدۇ. دەپ سۈپەتلەيدىكەن، ئۇ ئازغۇندۇر، قۇرئان ۋە ھەدىسنى يالغانغا چىقارغۇچىدۇر. ئىمام نەۋەۋى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قازى ئىياز رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن، ھېچبىر كىشىنىڭ ئۇنى (يەنى كەئب ئىبنى ئەشرەمنى) ئۆلتۈرۈش خىيانەت دېيىشى ھالال ئەمەس. بۇنى بىر ئىنسان ئەلى ئىبنى ئەبۇ تالىب ر.ھ. نىڭ مەجلىسىدە دېگەن ۋاقىتتا، ئۇ زات ئۇ كىشىنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇدى، ئۇنىڭ گەدىنىگە ئۇرۇلدى. بۇ ئاخىرقى قىسسىگە ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ اللە تەئالانىڭ: ﴿فَقَاتِلُوا أَمَّةَ الْكُفْرِ﴾

«كۇفرىنىڭ كاتتىباشلىرىغا ئۇرۇش ئېچىڭلار» دېگەن سۆزىنىڭ تەپسىرىدە ئىشارە قىلغان. ئۇنى ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ ئۆزىنىڭ «ئەسسارىمۇل مەسلۇل ئەلاشاتىمىررەسۇل» ناملىق كىتابىدا كەلتۈرگەن ھەمدە مۇئاۋىيە ر.ھ. بىلەن مۇھەممەد ئىبنى مەسلەمە ر.ھ. نىڭ قىسسىسىنى بايان قىلدى. (ئابدۇلقادىر ئىبنى ئابدۇئەزىزنىڭ جەھاد ھەققىدە شەرئى ئاساس ناملىق كىتابىدىن ئېلىندى)

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىستە دەۋەت يەتكەن بولسىمۇ، (كۇفرىدا) چىڭ تۇرغان مۇشرىكنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى ۋە پەيغەمبەر ﷺ گە قارشى قولى ياكى ئىقتىسادى ياكى تىلى بىلەن ھەمكارلاشقان ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنىڭ دۇرۇسلىقى،

ئۇرۇش ئەھلى بولغان كاپىرلارغا جاسۇسلىق قىلىپ، ئۇلارنىڭ غاپىل ھالەتتە ئارقىسىغا چۈشۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكى، مۇشرىكلارغا قارشى تۇرۇشتا قاتتىق قول بولۇش، مەنپەئەت يۈزىسىدىن سۆزنى مۇجەھەل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقى ۋە ئاز مۇسۇلمانلارنىڭ كۆپ مۇشرىكلارغا ھۇجۇم قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقى قاتارلىق نۇرغۇنلىغان پايدىلار بار.]

كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىشنى بەزى ئەھلى ئىلىملەر ۋاجىب دەپ قارايدۇ. بەزى ئەھلى ئىلىملەر: بۇ مۇستەھەپتۇر، - دەيدۇ. ئۇرۇشقا كىرىشتىن ئىلگىرى دەۋەت يەتمىگەن، ئىسلامنى بىلمەيدىغان كاپىرلارنى ئىسلامغا دەۋەت قىلىشقا يۈزلىنىش ۋاجىب.

ئەمما ئىلگىرى ئۇلارغا دەۋەت يەتكەن بولسا، ئۇرۇشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا ئىككىنچى قېتىم دەۋەت قىلىش ۋاجىب بولمايدۇ. دەۋەت قىلسا ياخشى، (بۇنداق قىلغاندا) ئۇلارنىڭ ئىسلام كەلتۈرۈپ، ئۆزلىرىنى ئۇرۇش ۋە دوزاختىن قۇتۇلدۇرۇشى ئۈمىدلىك.

دۈشمەنلەر ھۇجۇم ۋە ئۇرۇشنى باشلىغاندا، ئۇلارغا دەۋەت قىلىش ئەمەلدىن قالىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنىڭ ھۇجۇم قىلىشى بىلەن تەلەپ قىلىنغان مۇددىئە رەت قىلىندى.

سۈننەتنىڭ زاھىرىسى - مۇجاھىدلاردىن تەشكىللەنگەن، مۇئەييەن نىشان ئۈچۈن ئاتلانغان كىچىك ئەترەتلەرگە نىسبەتەن، دەۋەتنى يەتكۈزۈشى ئەمەلدىن قالىدۇ. ئۇ - ئىبنى ئەبىل ھۇقەيق ۋە كەئب ئىبنى ئەشرەپ قاتارلىقلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن يۈزلەنگەن ئەترەتلەردە سادىر بولغاندەك. خۇلاسە: كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا ئىسلام دەۋىتىنى يەتكۈزۈش كېرەك، چۈنكى، جىھاد كاپىرلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن قىلىنىدىغان ئىبادەتتۇر. ئەمما، بۇ دەۋەت كاپىرلارنىڭ چوڭ - كىچىك ھەممىسىگە يېتىش شەرت ئەمەس، بەلكى كاپىرلارنىڭ چوڭلىرىغا يەتكەن بولسا كۇپايە.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا ئىسلام دەۋىتى زېمىننىڭ شەرق ۋە غەرب تەرەپلىرىگىچە يەتكەن، شۇنداقلا ئىنتېرنېت ۋە رادىئو... غا ئوخشاش يەتكۈزۈشنىڭ ھەرخىل يوللىرى پەيدا بولغان. ئاخبارات ۋاسىتىلىرىغا تولۇپ كەتكەن بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى ئۇلارنى ئىسلامغا چاقىرىش لازىم ئەمەس. بەلكى ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىۋېرىش كېرەك. ئەسكەرتىش: پەقەت ئۇرۇش ئاچمىغان دۆلەتكە، ئۇرۇش ئېچىشتىن ئىلگىرى ئىسلامغا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كىيىن ئۇرۇش باشلاش كېرەك. ئۇندىن كىيىن ئۇرۇش نەچچە يىللار داۋاملىشىپ كەتسۇن، دەۋەت قىلمىسىمۇ بولىدۇ.

ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش توغرىسىدا

كاپىرلاردىن ئۇرۇشتا ياردەم سوراش ئالىملار ئوتتۇرىسىدا ئىختىلاپ بولغان مەسىلىدۇر.

ئۆلىمالار ئۇرۇشتا مۇشرىكلاردىن ياردەم تەلەپ قىلىش ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ:

بەزىلىرى: [ئۇلارنىڭ خىيانەت قىلىشىدىن ئەمىن بولۇش شەرتى بىلەن ئۇلاردىن ياردەم تەلەپ

قىلىش جائىز] - دەيدۇ. (نەيلۇل ئەۋتار 7 - توم 237 - بەت ۋە ئەلمۇغنى 8 - توم 414 - بەت)

يەنە بەزىلىرى: [ئۇلاردىن پەقەت خىزمەت ۋە تۆۋەن ئىشلاردىلا ياردەم تەلەپ قىلىنىدۇ] - دەيدۇ.

يەنە بەزىلەر: [ئۇلاردىن ياردەم تەلەپ قىلىش - مۇتلەق جائىز ئەمەس] - دەيدۇ. (نەيلۇل ئەۋتار 7 -

توم 237 - بەت ۋە ئەلمۇغنى 8 - توم 414 - بەت)

ئەگەر جىھاد قىلىش ئۈچۈن كاپىرلاردىن ياردەم سوراشقا ئېھتىياج توغۇلسا ياردەم سوراش جائىز.

چۈنكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ خەيبەر ئۇرۇشىدا قەينۇقا جەمەتىدىن بولغان بىر يەھۇدىيىدىن،

ھۈنەيىن ئۇرۇشىدا سەپۋان ئىبنى ئۇمەييەدىن ياردەم تەلەپ قىلغان. سەپۋان ئۇ ۋاقىتتا تېخى

ئىسلامنى قۇبۇل قىلمىغان ئىدى.

بىراق، بۇ يەردە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ كاپىرلاردىن مەن يادەم سورىمايمەن دېگەن بىر ھەدىسى

ھەم بار.

عَنْ عَائِشَةَ زَوْجِ النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَتْ خَرَجَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَبْلَ بَدْرٍ فَلَمَّا كَانَ بِحَرَّةِ

الْوَبَرَةِ أَذْرَكَهُ رَجُلٌ قَدْ كَانَ يُذَكِّرُ مِنْهُ جُرْأَةً وَبَجْدَةً فَفَرِحَ أَصْحَابُ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ حِينَ رَأَوْهُ فَلَمَّا أَذْرَكَهُ

قَالَ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ جِئْتُ لِأَتَبْعَكَ وَأُصِيبَ مَعَكَ قَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ تُمْمُ

بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ قَالَ لَا قَالَ فَارْجِعْ فَلَنْ أَسْتَعِينَ بِمُشْرِكٍ قَالَتْ ثُمَّ مَضَى حَتَّى إِذَا كُنَّا بِالشَّجَرَةِ أَذْرَكَهُ الرَّجُلُ فَقَالَ لَهُ كَمَا

قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ فَقَالَ لَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ قَالَ فَارْجِعْ فَلَنْ أَسْتَعِينَ بِمُشْرِكٍ قَالَ ثُمَّ رَجَعَ

فَأَذْرَكَهُ بِالْبَيْدَاءِ فَقَالَ لَهُ كَمَا قَالَ أَوَّلَ مَرَّةٍ تُمْمُ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ قَالَ نَعَمْ فَقَالَ لَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

فَانْطَلِقْ.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بەدىر تەرەپكە قاراپ

ئاتلاندى. بەرە سايلىقىغا بارغاندا، ئارقىسىدىن قەيسەرلىكى ۋە جىددىي پەيتلەرگە ياراملىقى بىلەن

تونۇلغان بىرى يېتىشىپ كەلدى. پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ساھابىلىرى ئۇنى كۆرۈپ خۇشال بولۇشتى.

ئۇ كىشى پەيغەمبەر ﷺ گە يېقىنلاپ كېلىپ: مەن ساڭا ئەگىشىپ ئولجىغا ئېرىشكىلى كەلدىم، - دېۋىدى، پەيغەمبەر ﷺ ئۇنىڭدىن: «اللھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا ئىشىنەمسەن؟» - دەپ سورىدى، ئۇ: «ياق،» - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ: «ئۇنداقتا، قايتىپ كەتكىن، چۈنكى مەن مۇشرىكتىن ياردەم ئالمايمەن،» - دېدى. ئۇ ئادەم قايتىپ كەتتى. كېيىن، يول ئۈستىدىكى بىر تۈپ دەرەخنىڭ ئاستىغا بارغاندا، ھېلىقى ئادەم ئارقىدىن يېتىشىپ بېرىپ، بايىقى سۆزلىرىنى تەكرارلىدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇ ئۇنىڭدىن بايىقى سۆزلەرنى سورىدى، ئاندىن: «ئۇنداقتا، قايتىپ كەتكىن، چۈنكى مەن مۇشرىكتىن ياردەم ئالمايمەن،» - دېدى. ئۇ قايتىپ كېتىپ، بەيداء دېگەن جايدا يەنە يېتىشىپ كەلدى ۋە ئۇ سۆزىنى يەنە تەكرارلىدى. پەيغەمبەر ﷺ مۇ ئۇنىڭدىن: «اللھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا ئىشىنەمسەن؟» - دەپ سورىدى، ئۇ: ھەئە، دېگەندى، پەيغەمبەر ﷺ: «ئۇنداقتا، (بىز بىلەن) ئاتلانغىن!» - دېدى. (مۇسلىم: 1817)

بۇ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مەن كاپىرلاردىن ياردەم سورىمايمەن دېگەن سۆزى ئېھتىياج يوق ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ.

ھەنەفى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىمام جەسسەس رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر ئىسلام ھۆكۈمى غالىب بولسا، كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. مالىكى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىمام قاسىم ۋە ئىمام قۇرتەۋى رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (تەفسىر قۇرتۇبى 8 - توم 100 - بەت)

شافىئى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن رەملى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (نەھايەتۇل مۇھتاج 8 - توم 58 - بەت) ھەنبەلى مەزھىبىدىكى ئالىملاردىن ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشتا ياردەم سوراش جائىزدۇر]. (ئەلمۇغنى 8 - توم 414 - بەت)

ئابدۇللاھ ئەززام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن ياردەم سوراش شەرتلەر ئاستىدا جائىزدۇر]. (ئابدۇللاھ ئەززامنىڭ ئەدەبۇل ئىمىن 35 - بەت) ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار، يۇقاردا بايان قىلغاندەك ھەر خىل نەسلەر بولغاچقا ئەھلى ئىلىملەر بۇ مەسىلىدە كۆپ ئىختىلاپ قىلغان.

خۇلاسە: بۈگۈنكى زامانىمىزدا بولسا، ھەممىمىزگە مەلۇمكى ئىلغار تېخنىكىلىق ھەر خىل ئۇرۇش قوراللىرى ئاساسەن كۆپىنچە دۆلەتلەردە ياسىلىۋاتىدۇ. بۇنى ئىسلامى دۆلەتلەردە ئۆزىمىز ياساش ئۈچۈن جىھاد قىلىپ ئىسلامى دۆلەت بەرپا قىلىشىمىز كېرەك، بۇنىڭ ئۈچۈن قورال -

- يارقاقلار ياردەم سوراڭ ۋە سېتىۋېلىشىمىز دۇرۇس. شۇنداقلا، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرىغا ئاساسەن، بىز ئېھتىياج بولغاندا كاپىرلاردىن ياردەم سوراڭنى شەرتلەر ئاستىدا جائىز دەيمىز.
- 1- كاپىرلار بىز سىلەرگە ئۇرۇش قوراللىرىدا ياردەم بېرىمىز، بۇنىڭ ئۈچۈن سىلەر بىزگە پالانچى مۇسۇلمانلارنى يوقىتىشقا ياردەم بېرىسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.
- 2- سىلەر بەزى ئىشلاردا بىزلەر بىلەن مۇسۇلمانلارغا قارشى ھەمكارلىق ئۆتكۈزۈپسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.
- 3- كاپىرلار بىز سىلەرگە ياردەم بېرىمىز، سىلەر غەلبە قىلغاندىن كېيىن بىزگە قارشى ئۇرۇش قىلمايسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.
- 4- فەتىھى بولغان دىيارلاردا شەرىئەت ئورنامايسىلەر دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.
- 5- مۇسۇلمانلار شۇ ياردەمگە ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولۇشى ۋە شۇ ياردەم سوراڭ ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن بولغان بولسا كاپىرلاردىن ياردەم سورىشى جائىز.
- 6- كاپىرلاردىن ئالغان ياردەملەردە باشقا جىھادى جامائەتلەرنىڭ ھەقلىرىگە رىئايە قىلىش كېرەك، يەنى بۇ ياردەم پەقەت ئۆزى ئۈچۈنلا پايدىلىق بولۇپ، باشقا جامائەتلەرنىڭ زىيىنىغا بولماسلىقى كېرەك.
- ئەسكەرتىش:
- 1- مۇسۇلمانلار بىر دۆلەتتىن ياردەم سوراپ باشقا دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولغاندا، كاپىرلارنىڭ خىيانەت قىلىپ قويىشىدىن قاتتىق ئېھتىيات قىلىش كېرەك،
- 2- مۇسۇلمانلار مەلۇم دۆلەتتىن ياردەم سوراپ باشقا دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولغاندا، بىز ئەمدى چوقۇم غەلبە قىلىمىز بىزنىڭ چوڭ تايانچىمىز بار دېگەنگە ئوخشاش پىكىرلەردىن بەكمۇ ساقلىنىشى كېرەك. بەلكى، بۇ بىر سەۋەپ بىزنىڭ ياردەمچىمىز الله دەپ تۇرۇپ ئېتىقادىنى رۇسلاپ ئۇرۇش قىلىش كېرەك.
- 3- ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى ئۇرۇشتا كاپىرلاردىن ۋە كۇفرى دۆلەتلەردىن ياردەم سورىماقچى بولغاندا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرىئى دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم. چۈنكى بۇ توغرىدا ئىختىلاپ بولغاچ، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بىر دەلىلنىلا بىلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن رەسۇلۇللاھ ﷺ كاپىرلاردىن ياردەم سورىمايمەن دېگەن، بىزنىڭ جامائەت خاتا كېتىۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ سەپلەر ئايرىلىپ كېتىپ قېلىشى مۇمكىن.

4- ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! يۇقارقىلاردىن بىزگە شۇ ئايدىڭ بولدىكى كاپىرلاردىن كاپىرلارغا قارشى ياردەم ئېلىش ۋە ياردەم سوراش بولسا ئىختىلاپى (يەنى ئىجتىھادى) مەسىلىدۇر. ياردەم سوراش جائىز دەيدىغان دەلىللەر ۋە جائىز ئەمەس دەيدىغان دەلىللەر ھەم بار. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ مەسىلىدە جائىز ئەمەس دېگەن دەلىللەرنى تۇتۇپلا، باشقىلار خاتا قىلىۋاتىدۇ دېيىش ۋە ھەتتاكى ئۇلارنى مۇرتەدكە چىقىرىش قەتئى توغرا ئەمەس. ئىجتىھادى مەسىلىلەردە مۇخالىفكە قەتئى ھۆكۈم قىلىنمايدۇ.

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىش دېگىنىمىز- كاپىرلار بىلەن ۋاقىتلىق ئۇرۇش توختىتىش ئۈچۈن كېلىشىم ئىمزالاشنى كۆرسىتىدۇ.

كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشنىڭ پايدىلىرى ۋە زىيانلىرى ھەم بار. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلامى جامائەتلەر كاپىر ۋە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىشتا ئىنتايىن ھۇشيار بولۇشى لازىم.

ئەگەر مۇسۇلمانلارنىڭ كۈچى ئاجىز بولسا ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىپ تۇرۇپ تەييارلىق قىلىۋېلىشى زۆرۈردۇر. ياكى مۇسۇلمانلار بىر دۆلەت بىلەن ئۇرۇش قىلماقچى بولسا، باشقا بىر دۆلەت بىلەن مۇسۇلمانلار مەنپەئىتى ئۈچۈن سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدۇ.

مۇسۇلمانلاردا كۈچ-قۇۋۋەت بولۇپ ئۇلار دۈشمىنىدىن ئۈستۈنلا بولىدىكەن، سۈلھى تۈزۈشكە بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ۋاقىتتا پىتنە تۈگەپ دىن پۈتۈنلەيىيىلىك ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش بەرز. بۇنداق بولۇشى جىھاد ھەققىدە نازىل بولغان ئايەتنىڭ ئەڭ ئاخىرقىسى ئاللا تەئالانىڭ:

﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَأَخْصِرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا

الزَّكَاةَ فَخَلُّوا سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾ «مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە

ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسەرگە ئېلىڭلار، قورشىڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ

تۇرۇڭلار، ئەگەر ئۇلار تەۋبە قىلسا، ناماز ئوقۇسا، زاكات بەرسە، ئۇلارنى قويۇپ

بېرىڭلار، شۈبھىسىزكى، ئاللا (تەۋبە قىلغۇچىلارغا) مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، رەھىم

قىلغۇچىدۇر» دېگەن سۆزى بولغانلىقى ئۈچۈندۇر. بۇ ئايەت ۋە مۇشۇ سۈرىنىڭ ئۆزىدىكى جىزىيە

ئايىتى ئومۇميۈزلۈك ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇدى. ئۇ ئايەت قۇرئان كەرىمنىڭ ئىچىدىكى ئەڭ

ئاخىرىدا نازىل بولغان ئايەتلەردىن بولۇپ، بۇنى ھېچبىر ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتكۈچى ئايەت يوق. پەيغەمبەر ﷺ ۋە ئۇ زاتتىن كېيىنكى خەلىپىلەر، مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابلارغا قارشى ئۇرۇشتا شۇنداق قىلغان ئىدى.

بۇ ئۇرۇشتىن پەقەتلا ئاجىزلىق توسۇپ قالدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قورالغا ئېرىشىپ قىلىشىدىن توسۇشتا نەقەدەر تىرىشۋاتقانلىقىنى كۆرىسىز. بۇھەقتە ئاللا تائالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَغْفُلُونَ عَنْ أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً﴾ (كاپىرلار سىلەرنىڭ قوراللىرىڭلاردىن، ئەشياسىڭلاردىن غەپلەتتە قېلىشىڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن سىلەرگە بىردىنلا (تويۇقسىزدىن) ھۇجۇم قىلىشنى ئارزۇ قىلىدۇ).

مەن بۇ كىتابتا شۇنى بايان قىلدىمكى، ئەگەر جىھاد قىلىشتىن ئاجىزلىق توسۇپ قالسا ئاللا تەئالانىڭ: ﴿دۈشمەنلىرىڭلار (بىلەن ئۇرۇش قىلىش) ئۈچۈن، قولۇڭلاردىن كېلىشىچە قورال كۈچى تەييارلاڭلار﴾ دېگەن سۆزىگە ئاساسەن تەييارلىق كۆرۈش پەرز. ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھمۇ مۇشۇنداق دېگەن ئىدى.

يۇقىرىقى سۆزلەردىن سىز مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلار ئوتتۇرىسىدىكى ئالاقىدىكى ئاساسنىڭ ئۇرۇش ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭدىن مۇستەسنا بولغان تىنچلىق ھالىتىنىڭ كېلىشىم ئىمزالىغان ياكى سۈلھى تۈزگەن سۈرەتتە بولىدىغانلىقىنى، تىنچلىقتىن ئىبارەت بۇ مۇستەسنا ھالەتكە پەقەت ئاجىزلىق ۋە ئۇنىڭغا ئوخشىغان زۆرۈرىيەت يۈزىسىدىنلا بېرىشقا بولىدىغانلىقىنى بىلىۋالالايسىز. بۇنىڭ دەلىلى ئاللا تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْآغْلُونَ﴾ (كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھەكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىبتۇر سىلەر﴾ دېگەن سۆزىدۇر. (جىھاد ھەققىدە شەرئى ئاساس)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دېگەن: [«كېلىشىم ئىمزالاش» دېگەننىڭ مەنىسى كاپىرلار بىلەن بىر مۇددەت بەدەل بىلەن ۋە بەدەلسىز ئۇرۇش قىلماسلىققا كېلىشىم تۈزۈشتۇر. بۇ كېلىشىم تۈزۈمەك، ئۇرۇش توختاتماق ۋە ئەھدىلەشمەك دەپ ئاتىلىدۇ. بۇ دۇرۇسۇدۇر، بۇنىڭ دەلىلى ئاللا تەئالانىڭ: ﴿بَرَاءَةٌ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ﴾ (بۇ) ئاللا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىنىڭ سىلەر بىلەن مۇئاھىدە تۈزۈشكەن مۇشرىكلارغا قاراتقان ئادا-جۇدا بولۇش (يەنى مۇئاھىدىنى بىكار قىلىش) ئېلانلىدۇر﴾ دېگەن سۆزىدۇر. ئاللا تەئالا مۇنداق

دېدى ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا...﴾ «ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن.»

مەرۋان ۋە مىسۋەر ئىبنى مەخرىمە رەھىمەھۇللاھ قاتارلىق ئالىملار مۇنداق رىۋايەت قىلغان: پەيغەمبەر ﷺ ھۇدەيبىيىدە سۈھەيىل ئىبنى ئەمرى بىلەن ئون يىل ئۇرۇش توختىتىشقا كېلىشىم تۈزگەن. بەزىدە مۇسۇلمانلاردا ئاجىزلىق بولسا كۈچەيگەنگە قەدەر ئۇلار (يەنى دۈشمەنلەر) بىلەن كېلىشىم تۈزىدۇ، بۇ پەقەت مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىنى كۆزلەپلا دۇرۇس بولىدۇ. ياكى مۇسۇلمانلار كاپىرلارغا قارشى ئۇرۇشۇشتىن ئاجىز كېلىدۇ ياكى ئۇلار بىلەن كېلىشىم تۈزۈش ئارقىلىق ئۇلارنىڭ مۇسۇلمان بولۇش، بولمىغاندا جىزيە تاپشۇرۇپ دىننىڭ ئەھكاملىرىنى لازىم تۇتۇشى ۋە ئۇنىڭدىن باشقا مەنپەئەتلەر كۆزلىنىدۇ. ئەگەر بۇ ئىش ئىسپاتلانغان بولسا، مۇددەت بەلگىلىمەستىن مۇتلەق كېلىشىم تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس چۈنكى ئۇ جىھادنى پۈتۈنلەي تەرك ئېتىشكە ئېلىپ بارىدۇ.]

يۇقىرىدا ئىبنى قۇدام رەھىمەھۇللاھنىڭ [سۈلھى تۈزۈشۈش پەقەت مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈنلا دۇرۇس] دېگىنىدەك، «ئەلمەجمۇۋ» ناملىق كىتابىنىڭ ئاپتورى ھەم مۇنداق دەيدۇ: [بىرەر ئىقلىم ياكى بىرەر رايوننىڭ ئۆز ئالدىغا كېلىشىم تۈزۈشى دۇرۇس ئەمەس. پەقەت ئىمامنىڭ (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپىنىڭ) ياكى ئىمام ئۇنىڭغا بۇ ھوقۇقنى تاپشۇرغان كىشىنىڭلا كېلىشىم تۈزۈشى دۇرۇس. چۈنكى، بۇنداق كېلىشىم تۈزۈش ھوقۇقى ئەگەر ھەربىر كىشىگە بېرىلسە، بىر ئادەمنىڭ بىرەر رايون خەلقى بىلەن كېلىشىم تۈزۈپ قويىشىدىن ساقلانغىلى بولمايدۇ. ھالبۇكى مەنپەئەت ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشتۇر. ئاقىۋەتتە زىيان چوڭ بولۇپ كېتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن كېلىشىم تۈزۈش پەقەت ئىمامغا ياكى ئۇنىڭ ئورۇن باسارىغىلا خاس. ئەگەر ئىمام غالىب ھالەتتە بولسا قارايدۇ، ئەگەر كېلىشىمدە پايدا بولمىسا ئۇنى تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس. بۇنىڭ دەلىلى اللە تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ﴾ (كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر، اللە سىلەر بىلەن بىرگىدۇر» دېگەن سۆزىدۇ.]

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ اللە تەئالانىڭ: ﴿فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ﴾ (كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھكە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر، اللە سىلەر بىلەن بىرگىدۇر» دېگەن

سۆزىنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېگەن: دۈشمەنلەردىن ئاجىزلاپ قالماڭلار (ھالبۇكى سىلەر سۈلھىگە چاقىرىسىلەر). يەنى سىلەر كۈچلۈك، سانىڭلار ۋە تەييارلىقىڭلار كۆپ ھالەتتە تۇرۇپ سىلەر بىلەن كاپىرلارنىڭ ئوتتۇرسىدا سۈلھىلىشىش ۋە ئۇرۇش توختىتىشقا چاقىرىسىلەر. شۇنىڭ ئۈچۈن اللە تەئالا: ﴿فَلَا تَهْنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ﴾ (كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھىگە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىپتۇرسىلەر دېگەن. يەنى بۇ يەردە سىلەر دۈشمىنىڭلاردىن ئۈستۈن ھالەتتە تۇرۇپ دېمەكچى.

ئەمما كۇففارلار جىمى مۇسۇلمانلارغا سېلىشتۇرغاندا كۈچلۈك ۋە كۆپ بولسا، ئىمام (يەنى ئەمىر ياكى خەلىپە) ئۇرۇش توختىتىش ۋە كېلىشىم تۈزۈشتە پايدا بار دەپ قارىسا، خۇددى پەيغەمبەر ﷺ نى قۇرەيش كۇففارلىرى مەككىگە كىرىشتىن توسۇپ، ئۇ زاتنى سۈلھىگە ۋە مۇسۇلمانلار بىلەن ئۆزلىرىنىڭ ئوتتۇرسىدا ئون يىل ئۇرۇش توختىتىشقا چاقىرغان ۋاقىتتا، پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ئۇلارنىڭ ئاشۇ تەلىپىگە قوشۇلغىنىدەك، ئۇنىڭ شۇنداق قىلىش ھوقۇقى بار. اللە تەئالانىڭ: ﴿اللَّهُ سِلَاحُكُمْ بِمَا لَكُمْ﴾ دېگەن سۆزىدە دۈشمەنلەر ئۈستىدىن غەلىبە-نۇسرەت بېرىش بىلەن كاتتا بىر بىشارەت بېرىش بار.

بەزى كىشىلەر، بولۇپمۇ يېڭىدىن مەيدانغا كەلگەنلەر شۇ كۆز قارشىغا بارىدۇكى، مۇسۇلمانلار بىلەن كاپىرلارنىڭ ئوتتۇرسىدىكى ئالاقىدىكى ئاساس بولسا تىنچلىقتۇر. بۇنىڭدىن مۇستەسنا ھالەت بولسا، زۆرۈرىيەت تېپىلغاندا ئۇرۇش قىلىشتۇر. ئۇلار بۇ سۆزگە اللە تەئالانىڭ: ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ﴾ (ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن، اللە قا تەۋەككۈل قىلغىن) دېگەن سۆزىنى دەلىل كەلتۈرىدۇ. مانا بۇ پىكىر دۈشمەننى ئۆزىنىڭ دىيارىدا يوقىتىشتىن ئىبارەت ھەقنى كېڭەيتىش جىھادىنى پۈتۈنلەي بىكارچى قىلىشقا ئېلىپ بارىدۇ ۋە جىھادنى پەقەت مۇداپىئە جىھادىلا چەكلەپ قويدۇ.

ئەمما (يۇقىرىدا ئۇلار) دەلىل كەلتۈرگەن ئايەتتە (ئۇلارنىڭ سۆزىگە) دەلىل يوق. چۈنكى، ئۇ ئايەت مۇسۇلمانلارنىڭ كېلىشىم تۈزۈشىگە ئېھتىياجىنىڭ چۈشۈش شەرتى بىلەن كېلىشىم تۈزۈشنىڭ دۇرۇسلىقىغا قارىتىلغان. بۇ شەرتنى بىرىنچى ئايەت بايان قىلىپ بېرىدۇ: ﴿فَلَا تَهْنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ﴾ (كاپىرلار بىلەن جەڭ قىلغان چېغىڭلاردا) بوشاپ

قالماڭلار، (كاپىرلارنى) سۈلھىگە چاقىرماڭلار، ھالبۇكى، سىلەر غالىبتۇرسىلەر.﴾

سۈرە ئەنفالنىڭ ئايىتى مۇسۇلمانلارنىڭ سۈلھى تۈزۈشكە ئېھتىياجى چۈشكەن ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىغا بولغان بولۇشىدىن ئىبارەت بىرلا ھالەتكە خاس. ئەمما، سۈرە مۇھەممەدنىڭ ئايىتى بولسا سۈلھى تۈزۈشنىڭ مۇسۇلمانلارنىڭ پايدىسىغا بولمىغان، مۇسۇلمانلارنىڭ دۈشمىنىگە بېسىم قىلغۇدەك كۈچى بولغان يەنە بىر ھالەتكە خاس. بۇ چاغدا مۇشۇ ئايەتكە ئاساسەن سۈلھى تۈزۈش دۇرۇس ئەمەس. بۇ ھالەتتە سۈلھى تۈزگەنلىك ئىسلام دىنىنى باشقا دىنلار ئۈستىدىن غالىب قىلىشتىن ئىبارەت ئاساسى مەقسەتتىن چەتنىگەنلىكدۇر. بۇنىڭ دەلىلى ئالەمنىڭ تۆۋەندىكى سۆزىدۇر: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ «پىتىنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئالەم ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار»، ﴿هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَى وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ﴾ «ئالەم ھەق دىن (ئىسلام) نى بارلىق دىنلاردىن ئۈستۈن قىلىش ئۈچۈن، ئۆزىنىڭ پەيغەمبىرىنى (يەنى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنى تولۇق) ھىدايەت ۋە ھەق دىن بىلەن ئەۋەتتى، مۇشرىكلار ئۇنىڭ (ئۈستۈن بولۇشىنى) يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ» مانا بۇ ئاساسىي مەقسەتتۇر.

يەنە مۇنداق دېگەن: ﴿إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُّونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَى﴾ «شۈبھىسىزكى، ئالەم بىلەن ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرى بىلەن قارشىلاشقۇچىلار ئەڭ خار ئىنسانلار قاتارىدىدۇر».

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ سۈرە ئەنفالدىكى ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلَامِ فَاجْنَحْ لَهَا﴾ «ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن» دېگەن ئايەتنىڭ تەپسىرىدە مۇنداق دېگەن: [ئىبنى ئابباس، مۇجاھىد، زەيىد ئىبنى ئەسلەم، ئەتائۇل خۇراسانى، ئىكرەمە، ھەسەن ۋە قەتادە قاتارلىق ئۆلىمالار مۇنداق دېگەن — [شۈبھىسىزكى بۇ ئايەت سۈرە تەۋبىدىكى ﴿قَاتِلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ﴾ «سېلىر ئەھلى كىتابتىن ئالەم قا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەنمەيدىغانلار بىلەن ئۇرۇش قىلىڭلار» دېگەن قىلىچ ئايىتى بىلەن ئەمەلدىن قالغۇچىدۇر]. ئۇ سۆزىنىمۇ ئويلىنىش كېرەك. چۈنكى سۈرە تەۋبىنىڭ ئايىتىدە ئەگەر ئۇرۇش قىلىش مۇمكىن بولسا ئۇلار بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇق بار. ئەگەر دۈشمەن كۆپ بولسا، ئۇلار

بىلەن كېلىشىم تۈزۈش دۇرۇس. ئۇنىڭغا يۇقىرىقى ئايىتى كەرىمە ھەمدە پەيغەمبەر ﷺ نىڭ ھۈدەيبىيە كۈنىدە كېلىشىم تۈزگەنلىكى دالالەت قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن (ئۇ ئىككى ئايەتنىڭ ئوتتۇرسىدا) زىتلىق يوق، نە (بىر-بىرىنى) ئەمەلدىن قالدۇرۇۋەتمەيدۇ ۋە نە (بىر-بىرىنى) خاسلاشتۇرمايدۇ. الله ياخشى بىلگۈچىدۇر.

ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ: ﴿وَإِنْ جَنَحُوا لِلسَّلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا﴾ «ئەگەر ئۇلار تىنچلىققا مايىل بولسا، سەنمۇ تىنچلىققا مايىل بولغىن» دېگەن ئايەت توغرىسىدا مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ئايەت مۇشرىكلار كۈچلۈك ۋە سانى كۆپ بولسا ئۇلار بىلەن كېلىشىم تۈزۈشنىڭ يولغا قويىلىشىغا دالالەت قىلىدۇ. ئايەتتىكى شەرتنىڭ مەنىسى شۇكى، سۈلھى تۈزۈشكە بۇيرۇش سۈلھى تۈزۈشنىڭ ئىسلامغا پايدىلىق بولۇشى بىلەن قەيت قىلىنغان. ئەگەر ئىسلام كۇفرى ئۈستىدىن غالىب بولۇپ كېلىشىم تۈزۈشتە پايدا ئېنىق بولمىسا، كېلىشىم تۈزۈشكە بولمايدۇ.] دەلىل كەلتۈرۈلگەن ئايەت ھاجەت چۈشكەندە كېلىشىم تۈزۈشنىڭ يولغا قويىلىشىغا دالالەت قىلىدۇكى، كېلىشىم تۈزۈشنىڭ ۋاجىبلىقىغا دالالەت قىلمايدۇ.

يۇقىرىقى سۆزلەردىن ئىسلام دىنى تىنچلىققا چاقىرمايدۇ دەپ چۈشۈنۈشكە بولمايدۇ. بەلكى، ئىسلام دىنى تىنچلىققا چاقىرىدۇ. لېكىن، ئۆزىنىڭ خاس مەپكۇرىسىغا تايىنىپ تۇرۇپ چاقىرىدۇ. ھەمدە بۇ تىنچلىقنى بارلىق مەخلۇقلارغا خالايدۇ. بۇ ھەقتە الله تەئالا مۇنداق دېگەن: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾ «ئى مۇھەممەد!» سېنى بىز پۈتۈن ئەھلى جاھان ئۈچۈن پەقەت رەھمەت قىلىپلا ئەۋەتتۇق». ﴿اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُم مِّنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ﴾ «الله مۇئمىنلەرنىڭ ئىگىسىدۇ، ئۇلارنى (كۇفرىنىڭ) زۇلمىتىدىن (ئىماننىڭ) يورۇقلۇقىغا چىقىرىدۇ». ﴿وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا﴾ «الله (پەيغەمبەرلەرنى ئەۋەتىپ) يەر يۈزىنى تۈزگەندىن كېيىن، يەر يۈزىدە بۇزۇقچىلىق قىلماڭلار». ﴿إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالْإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَالْبَغْيِ﴾ «الله ھەقىقەتەن (كىشىلەر ئارىسىدا) ئادىل بولۇشقا، (جىمى خەلققە) ياخشىلىق قىلىشقا، خىش-ئەقىربالارغا سىلە-رەھىم قىلىشقا بۇيرۇيدۇ، قەبىھ (سۆز-ھەرىكەتلەر) دىن، يامان ئىشلاردىن ۋە زۇلۇم قىلىشتىن توسىدۇ».

مانا بۇ ئىسلام چۈشەنچىسىدىكى تىنچلىقدۇر. مەخلۇقلارغا رەھىم-شەپقەت قىلىشنىڭ مەنىسى ئۇلارنى قاراڭغۇلۇقلاردىن يورۇقلۇققا چىقىرىش، گۈزەل ئەخلاقىغا قىزىقتۇرۇش، ئۇلارنى ئىنسانلارغا قۇلچىلىق قىلىشتىن ئازاد قىلىش، ﴿وَلَا يَتَّخِذْ بَعْضُنَا آيَاتًا مِنْ دُونِ اللَّهِ﴾ «ئى ئەھلى كىتاب! (يەنى يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) ئالەمنى قويۇپ بىر-بىرىمىزنى خۇدا قىلىۋالمايلى».

ئۇلارنى زېمىندا بۇزۇقچىلىق قىلىشتىن توسۇش قاتارلىق بۇ ئىشلار ۋۇجۇتقا چىقمايدىكەن، ﴿حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةً وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ﴾ «پىتىنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئالەم ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار» ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش پەرز. خۇلاسە: ئەگەر مۇسۇلمانلار كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالسا شەرتلەر ئاستىدا سۈلھى قىلىش جائىز بولىدۇ.

1- مۇسۇلمانلار كاپىرلار بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولسا، بۇ ۋاقىتتا ئۇلار بىلەن سۈلھى قىلىش جائىز.

2- سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى قورال-يارقىلارنى تاشلاشقا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.

3- سۈلھىدە كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى ھارام ئىشلارغا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.

4- سۈلھى جامائەت ئىچىدە بۆلىنىش پەيدا قىلىشقا سەۋەپ بولماسلىقى كېرەك.

5- سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.

6- سۈلھى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئىتى ئۈچۈن بولۇش كېرەك.

7- ئىسلام دىيارلىرىدىن بىر غەرىپ مىقداردىكى جاينى كاپىرلارغا بېرىپ تۇرۇپ سۈلھى قىلىشقا بولمايدۇ.

8- سۈلھى ۋاقىتلىق بولۇش كېرەك.

ئەسكەرتىش:

1- مۇجاھىدلار ئەمىرلىرى بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارغا خىيانەت قىلىپ قېلىشتىن قاتتىق

ساقلىنىشى كېرەك. ئەگەر جامائەت ئەمىرى ئۈممەتكە خىيانەت قىلىدىغان سۈلھى قىلغان بولسا، بۇنداق كىشىلەردىن ئادا-جۇدا بولۇش كېرەك.

2- بۇ سۈلھى كاپىرلارنىڭ پايدىسىغا مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا بولۇپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. چۈنكى كۆپلىگەن سۈلھىلەر ئۇزاق تارىختا ۋە يېقىن تارىختا ھەم ئۈمىدنىڭ جىھادىنىڭ مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلىدى.

3- ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرى ئۇرۇشتا كۇفرى دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلماقچى بولغاندا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرىئى دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم. چۈنكى بۇ توغرىدا ئىختىلاپ بولغاچ، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بىر دەلىلنىلا بىلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ بىلەن بىزنىڭ جامائەت خاتا كېتىۋاتىدۇ دەپ ئويلاپ سەپلەر ئايرىلىپ كېتىپ قېلىشى مۇمكىن.

4- ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئىسلام ئۈمىتى كاپىر دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا، بەزى ۋاقىتتا يەنە بىر دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سۈلھىنى جىھاد ئۇستازلىرى ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەرگە رىئايە قىلغان ھالدا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش لازىم.

5- دۈشمەنلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشقا كۈچى يېتىدىغان تۇرۇپ سۈلھى قىلىپ قويۇش قەتئىي جائىز ئەمەس. بەلكى ھارام ۋە ئىسلام ئۈمىتىگە بولغان چوڭ خىيانەتلەردىن ھېسابلىنىدۇ.

6- ھەممە ئادەم ئۆزىنىڭ ئۇرۇشقا بولغا تاقەتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچىۋالماستىكى بەلكى، ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئۆلچەملىرى بىلەن ئۆلچەش كېرەك.

7- بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئۇرۇش رەسۇلۇللاھ ﷺ دەۋرىدىكىگە ئوخشىمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ سانىمىز ئاز، بۇ ئۇرۇشتىن توختاپ تۇرساق بولىدۇ دېگەندەك باھانىلارنى تاشلىشىمىز لازىم. بەلكى ھەر خىل تاكتىكىلار بىلەن بىر نەچچە مۇجاھىد بىر دۆلەتتىكى كاپىرلارنى چۆچىتىشى ۋە ئۇلارغا ئەجەللىك زەربىلەرنى بېرىشى لازىم. بۇ ھەقتە مالاھىتىچىلەردىن قورقماسلىقى الله قا بەكمۇ تەقۋالىق قىلىشى كېرەك. الله ئىسلام ئۈمىتىگە ياردەم بەرسۇن.

8- بۇ سۈلھىنى خالىغان ئادەم قىلىۋالماستىكى، بەلكى خەلىفە ۋە ياكى ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى قىلىشى لازىم. شۇنداقلا شۇرا ئەزالىرىنىڭ مەسلىھەتى بىلەن قىلىشى لازىم. ئەمما خالىغانچە بىر نەچچە ئادەم چىقىپ بىز بۇ دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلدۇق دېسە بۇ ئېتىبارغا ئېلىنمايدۇ. چۈنكى بۇ بولسا ئىختىلاپنى كۆپەيتىدۇ ۋە خائىنلارغا يول ئېچىپ بېرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شەرىئەت دىنىغا چاقچاق قىلىدىغان يوللارنى ھەممىنى ئېتىپ قويغان. الله ئىسلام ئۈمىتىنى خائىنلارنىڭ شەرىدىن ساقلىسۇن.

9- ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرىگە بولغان تەۋسىيەلىرىم: - مۇسۇلمانلار كاپىر دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان ۋاقىتتا، جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرىئى دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم.

يۇقارقى ئەسكەرتىمىلەر، مەن جىھاد مەيدانىدا تۇرۇپ كۆپ ئىزدىنىپ ھاسىل قىلغان چۈشەنچىللىرىمدۇر. اللھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

ئۇرۇش قىلماسلىققا سۈلھى تۈزۈلمىگەن كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلىقى

مۇھارب كاپىر دېگەن - (ئۇنىڭ بىلەن ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدا) كېلىشىم تۈزۈلمىگەن كاپىردۇر. يەنى بۇلارنى بىز تاجاۋۇزچى كاپىر دەپ ئاتايمىز. اللھ ۋە اللھ نىڭ پەيغەمبىرىگە قاتتىق ئەزىيەت بەرگەن كاپىرلارنى (قەستلەپ ئۆلتۈرۈش) بىلەن ھەدىستىن دەلىل كەلگەن. يەنى بۇنىڭغا اللھ تەئالانىڭ: ﴿فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَخَذُوهُمْ وَآخْضِرُوهُمْ وَأَقْعُدُوا لَهُمْ كُلَّ مَرْصِدٍ﴾ مۇشرىكلارنى قەيەردە ئۇچراتساڭلار، شۇ يەردە ئۆلتۈرۈڭلار، ئەسىرگە ئېلىڭلار، قورشاشڭلار، ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار دېگەن سۆزىدە ئىشارەت كەلگەن. قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿ئۇلارنىڭ ئۆتىدىغان يوللىرىنى كۆزىتىپ تۇرۇڭلار﴾ دېگەن، يەنى ئۇلارنى كۆزىتىش ئۈچۈن، غەپلەت ئورنىدا ئۆلتۈرۈڭلار. مانا بۇ دەۋەت قىلماي تۇرۇپ ئۇلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس ئىكەنلىكىنىڭ دەلىلىدۇر. [

مەن بۇ مەسىلىدە ئايرىم توختىلىشىمىدىكى مەقسەت: بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە، اللھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىغا، شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا زىيانكەشلىكى كۆپ بولۇپ كەتكەن كاپىرلار ئىنتايىن كۆپ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بىرىنجى بولۇپ، شۇنداق كاپىرلارنى قەستلەپ ئۆلتۈرۈش خىزمىتىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشىمىز كېرەك. ئىسلامغا زىيىنى كۆپ بولغان كاپىرلارغا ئەڭ ئەۋۋەل جىھاد قىلىش كېرەك. مەن بۇ ھەقتە ئىلگىرىكى بابلاردا ھەم توختالغان. شۇ ئورۇنلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ.

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا

مۇجاھىد قېرىنداشلار! اللہ جىھاد ئىبادىتىنى بىزلەرگە پەرز قىلىپ بىكىتتى. شۇنداقلا بۇ ئىبادەتكە نۇرغۇنلىغان ئەھكاملارنى بىكىتتى. ئەگەر بىز جىھادنى شۇ يۈسۈندا ئادا قىلساق، بۇ ئىبادەت ئادا بولىدۇ ۋە ئەجىرلەرگە ئېرىشەلەيمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن جىھاد ئىبادىتىنىڭ ئەھكاملارىدىن ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار توغرىسىدا قىسقىچە توختىلىپ ئۆتىمەن.

اللہ قۇرئان كەرىمدە بەزى ئايلاردا جىھاد قىلىشنى ھارام قىلغان.

اللہ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٍ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفْرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْقِتْلَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يُقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (217)﴾ (سۈرە بەقەرە)

﴿(ئى مۇھەممەد!) ئۇلار سەندىن: «ھارام قىلىنغان ئايدا ئۇرۇش قىلىشقا بولامدۇ؟» دەپ سورايدۇ، ئېيتقىنكى، «بۇ ئايدا ئۇرۇش قىلىش چوڭ گۇناھتۇر؛ اللہ نىڭ يولىدىن توسۇش، اللہ قا كۇفرلىق قىلىش، مەسجىدى ھەرەمدا (ئىبادەت قىلىشتىن) توسۇش ۋە مەسجىدى ھەرەمدىن ئاھالىنى ھەيدەپ چىقىرىش اللہ نىڭ دەرگاھىدا تېخىمۇ چوڭ گۇناھتۇر، پىتنە (يەنى مۇئمىنلەرگە زىيانداشلىق قىلىش) ئادەم ئۆلتۈرۈشتىنمۇ قاتتىق گۇناھتۇر». ئۇلار (يەنى كۇفۇرلار) قولىدىن كەلسىلا سىلەرنى دىنىڭلاردىن قايتۇرۇۋەتكەنگە قەدەر سىلەر بىلەن داۋاملىق ئۇرۇشىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۆز دىنىدىن قايتىپ كاپىر پېتى ئۆلسە، ئۇنىڭ ئەمەللىرى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بىكار بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ئەھلى دوزاختۇر، ئۇلار دوزاختا مەڭگۈ قالغۇچىلاردۇر [217].﴾ (سۈرە بەقەرە)

﴿إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقِيمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنْفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ (36)﴾



﴿شۈبھىسىزكى، ئاسمان ۋە زېمىن يارىتىلغاندىن تارتىپ (قەمەرى) ئايلارنىڭ سانى الله نىڭ دەرگاھىدا (يەنى لەۋھۇلمەھپۇزدا) 12 دۇر، ئۇلاردىن تۆتى (يەنى زۇلقەئدە، زۇلھەججە، مۇھەررەم، رەجەب) ئۇرۇش قىلىش ھارام قىلىنغان ئايلاردۇر، بۇ توغرا دىندۇر (يەنى مەزكۇر تۆت ئايدا ئۇرۇشنىڭ ھارام قىلىنىشى الله نىڭ توغرا دىندۇر)، بۇ ئايلاردا (ئۇلارنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق بىلەن، الله چەكلىگەن گۇناھ ئىشلارنى قىلىش بىلەن) ئۆزۈڭلارغا زىيان سالماڭلار، مۇشرىكلار سىلەرگە بىرلىكتە ھۇجۇم قىلغاندەك، سىلەرمۇ ئۇلارغا قارشى بىرلىكتە ئۇرۇش قىلىڭلار. بىلىڭلاركى، الله تەقۋادارلار بىلەن بىللەدۇر (يەنى الله نىڭ ئەمرىنى بەجا كەلتۈرۈش، مەنى قىلغان ئىشلىرىدىن چەكلىنىش بىلەن الله تىن قورققۇچىلارغا الله نىڭ ياردەم بېرىدىغانلىقىغا ئىشەنچىدە بولۇڭلار) [36] ﴿(سۈرە تەۋبە)

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار قايسىلار؟

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلار بولسا مۇھەررەم، رەجەب، زۇلقەئدە، زۇلھەججە ئايلىرىنى كۆرسىتىدۇ.

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق دېگەن، الله نىڭ ھۆكۈمى ھازىرمۇ ئەمەل قىلىنمايدۇ؟

ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدا ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرى ھەر خىل بولغان.

ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتىكى ئومۇمىي كۆز قاراشلىرى تۆۋەندىكىچە:

1- جۇمھۇر ئالىملار ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم

مەنسۇخ دەيدۇ. (مەسائىل مىن فىقھۇل جىھاد ۋە تەفسىر قۇرتۇبى 3- توم 43- بەت)

2- ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم ئەمەل

قىلىنىدۇ.

3- ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈم جىھاد پەرز

كۈپىيە بولغان ھالەتكە قارىتىلىدۇ. ئەمما جىھاد پەرز ئەيىن بولغان ھالەتتە ھەممە ئايلاردا

دۈشمەنگە قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ. (كەششافۇل قىنئ 3- توم 37- بەت)

4- ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلاردا ئۇرۇش قىلماسلىق توغرىسىدىكى ھۆكۈملەر بولسا، ئىلگىرىدىن باشلاپ بۇ ئايلاردا ئۇرۇش ھارام قىلىنغان دەپ بىلىدىغان ۋە بۇ ئايلارنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلايدىغان كاپىرلار بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا ئەمەل قىلىنىدۇ. ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايلارنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلىمايدىغان كاپىرلار، يەھۇدىي - نەسارلار ۋە مۇرتەدلىر بىلەن ھەر زامان ھەر ۋاقىتتا ئۇرۇش قىلىنىدۇ. (مەسئۇل مىن فىقھۇل جىھاد)

كۈچلۈك كۆز قاراش 4- قاراشتۇر. اللہ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.

7- باب كاپرلارنىڭ مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋېلىش

مەسىلىسى توغرىسىدا

قالقان قىلىش دېگىنىمىز - كاپرلار مۇسۇلمانلاردىن بولغان ئەسرلەرنى ياكى مۇسۇلمانلارنىڭ ئەھلى - پەرزەنتلىرىنى ياكى ئەھلى - ئىلىم قارى - قۇرئانلىرىنى جەڭ مەيدانلىرىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ شۇلار بىلەن ئۆزىنى قوغداشنى مەقسەت قىلىشنى كۆرسىتىدۇ.

ئەزىز مۇھاجىر ۋە مۇجاھىد بۇرادەرلەر، ھەممىمىزگە مەلۇمكى بۈگۈنكى كۈندە بىزنىڭ جىھادىي ئەمىلىيەتلىرىمىز كىلاشنىكوفلار بىلەن، يىراقتىن ئاتىدىغان توپ قوراللىرى بىلەن ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئىستىشھادىي ئەمىلىيەتلەر ۋە مىنا ئەمىلىيەتلىرى بىلەن بولىۋاتىدۇ. ئىنشائاللاھ، ئاللاھ سۇبھانەھۇ ۋە ئەللا مۇجاھىدلارغا نۇسرىتىنى تېخىمۇ كۆپلەپ بەرسە باشقۇرۇلىدىغان بومبىلار قولىمىزغا چۈشسە باشقۇرۇلىدىغان بومبىلار، بومباردىمانچى ئايروپىلانلار بىلەن ھەم بۇ جىھادىي ئەمىلىيەتلەر داۋاملىشىدۇ. مۇجاھىدلار مانا مۇشۇنداق ھالەتتە جىھاد قىلىۋاتقان ۋاقىتنىڭ ئۆزىدە، كاپرلارغا يىراقتا تۇرۇپ ئوق ئاتسا بۇ ئوقلار مۇسۇلمانلارغا تىگىپ قېلىشى، مۇسۇلمانلارنىڭ قېنى تۆكىلىشى، زىيان زەخمەت يېتىپ قېلىشى، ياكى شۇ جايدىكى مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىلىشى مۇمكىن. شۇڭا بۇ قالقان مەسىلىسى شەرىئىي ھۆكۈمنى ھەممەيلەن ياخشى بىلىۋېلىش كېرەك بولغان مۇھىم مەسىلە، ئەگەر بۇنى ياخشى بىلىۋالمىساق، بۇ ھەتتا مۇجاھىدلارنىڭ جىھادىنى تەرك قىلىپ قويىشىغا سەۋەبچى بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىزنىڭ بۇ ھەقتىكى شەرىئىي بىلىملەرنى بىلىشى بەكمۇ مۇھىم.

مەن قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا توختىلىشتىن ئىلگىرى ئىككى مۇھىم مەسىلە ھەققىدە توختىلىپ ئۆتۈشنى توغرا تاپتىم.

1- مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ھۆرمىتى ئىنتايىن چوڭ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! اللھ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى مۇھەممەد ﷺ مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ساقلىنىپ قالدىغانلىقىنى ۋە بۇنىڭغا چېقىلىشنىڭ چوڭ گۇناھلاردىن ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. شۇنداقلا كىمدە كىم مۇسۇلمانلارنىڭ قېنىنى ناھەق تۆكسە شۇ كىشىگە نۇرغۇنلىغان تەھدىدلەرنىڭ بارلىقىنى بايان قىلدى.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ

وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا (93)﴾

﴿كىمكى بىر مۆمىننى قەستەن ئۆلتۈرىدىكەن، ئۇنىڭ جازاسى جەھەننەم بولىدۇ، ئۇ جەھەننەمدە مەڭگۈ قالىدۇ، ھەقىقەتەن ئۇنىڭ غەزىپىگە ۋە لەنتىگە دۇچار بولىدۇ. ھەقىقەتەن ئۇنىڭغا (ئاخىرەتتە) قاتتىق ئازاب تەييارلايدۇ [93].﴾

عن أبي الدرداء قال سمعت رسول الله صلى الله عليه وسلم يقول كل ذنب عسى الله أن يعفِرَهُ إِلَّا مَنْ مَاتَ مُشْرِكًا أَوْ مُؤْمِنٌ قَتَلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا.

ئەبۇ دەردا ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: مەن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ: «الله ھەرقانداق گۇناھنى مەغپىرەت قىلىدۇ، پەقەت مۇشرىك ھالەتتە ئۆلگەن كىشىنى ياكى بىر مۇئمىننى قەستەن ئۆلتۈرۈۋەتكەن مۇئمىننىڭ گۇناھىنى مەغپىرەت قىلمايدۇ» دېگەنلىكىنى ئاڭلىغانىدىم. (ئەبۇ داۋۇد: 4270)

عَنْ عُبَادَةَ بْنِ الصَّامِتِ أَنَّهُ سَمِعَهُ يُحَدِّثُ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنَّهُ قَالَ مَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا فَاغْتَبَطَ بِقَتْلِهِ لَمْ يَقْبَلِ اللَّهُ مِنْهُ صَرْفًا وَلَا عَدْلًا.

ئۇبادە ئىبنى سامىت ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «كىمكى بىر مۇئمىننى ناھەق ئۆلتۈرۈۋەتسە، ھەقىقەتەن ئۇنىڭ نە پەرز ئەمەلىيىنى، نە نەپلە ئەمەلىيىنى قوبۇل قىلمايدۇ». (ئەبۇ داۋۇد: 4270)

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ بُرَيْدَةَ عَنْ أَبِيهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَتَلَ الْمُؤْمِنِ أَعْظَمُ عِنْدَ اللَّهِ مِنْ زَوَالِ الدُّنْيَا

ئابدۇللاھ ئىبنى بۇرەيدە ر.ھ. دادىسىدىن پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: «بىر مۇئمىننى ئۆلتۈرۈش ھەقىقەتەن ئۇنىڭ دەرگاھىدا پۈتۈن دۇنيانى يوق قىلىۋەتكەندىنمۇ چوڭ گۇناھتۇر». (نەسائى: 3990)

عن أبي سعيد الخدري وأبي هريرة يذكُرَانِ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ أَنَّ أَهْلَ السَّمَاءِ وَأَهْلَ الْأَرْضِ اشْتَرَوْا فِي دَمِ مُؤْمِنٍ لَأَكْبَهُمُ اللَّهُ فِي النَّارِ.

ئەبۇ سەئىد خۇدرى ر.ھ. بىلەن ئەبۇ ھۇرەيرە ر.ھ. دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «بىر مۇئمىننىڭ قېنىنى تۆكۈشكە پۈتۈن ئاسمان ئەھلى بىلەن زېمىن ئەھلى شېرىك بولغان تەقدىردىمۇ، ئەلۋەتتە، ئاللاھ ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى دوزاخقا دۈم چۈشۈرگەن بولاتتى.» (تىرمىزى: 1398)

2- ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش بولسا جاننى ساقلاپ قېلىشنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ.

ئاللاھ بىزلەرگە قوغداش ئەڭ مۇھىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىنى بايان قىلدى. بۇلارنىڭ رەت تەرتىۋى تۆۋەندىكىچە:

1- دىن يەنى ئەقىدە

2- جان

3- ئەقىل

4- يۈز ئابروي

5- مال

مانا بۇ بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنى قوغداشنى ئاللاھ بىزلەرگە ۋاجىب قىلدى. شۇنداقلا دىننى قوغداپ قېلىشنى بولسا ھەممىنىڭ ئالدىدا قىلدى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئاللاھ مۇسۇلمانلارنىڭ قېنىنىڭ ھۆرمىتىنى ئىنتايىن يۇقىرى قىلدى. ئەمما شۇ جاننى، دىننى قوغداش ئۈچۈن قۇربان قىلىشنى ھەم بىزلەرگە بايان قىلىپ بەردى.

مانا شۇ ئەقىدىنىڭ مۇھىم بولغانلىقى ئۈچۈن بىزدىن ئىلگىرى ئۆتكەن پەيغەمبەرلىرىمىز، سەلەف سالىھلىرىمىز ۋە مۇجاھىدلىرىمىز ئۆزلىرىنىڭ جانلىرىنى ئەقىدە ئۈچۈن قۇربان قىلدى.

مانا شۇ ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش ھەممىدىن مۇھىم بولغاچقا، ئاللاھ جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا

يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39)﴾

﴿يەنى تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئاللاھ ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۈفرىدىن) يانسا، ئاللاھ ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ

[39].﴾ (سۇرە ئەنفال)

ئەمدى مەن قالقان مەسىلىسى توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتىمەن.

ئىلگىرىدىن باشلاپ قورقۇنچاق ۋە چىدىماس كاپىرلار، ھەر دائىم ھىيلە-مىكىرلەرنى ئويلاپ مۇجاھىدلارنىڭ جىھادىنى توختىتىشقا ئۇرۇنۇپ كەلمەكتە. لېكىن ئۇلار ھەرگىز جىھادنى توختىتالمايدۇ.

﴿يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورُهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ﴾

﴿ئۇلار (يەنى مۇشرىكلار، يەھۇدىيلار ۋە ناسارالار) الله نىڭ نۇرىنى (يەنى ئىسلام دىنىنى) ئېغىزلىرى (يەنى يالغان - ياۋىداق بوھتانلىرى) بىلەن ئۆچۈرمەكچى بولىدۇ، الله ئۆز نۇرىنى ئۈستۈن قىلماي قالمايدۇ، كاپىرلار (بۇنى) يامان كۆرگەن تەقدىردىمۇ [32].﴾ (سۈرە تەۋبە)

عن جَابِرِ بْنِ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ سَمِعْتُ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي يُقَاتِلُونَ عَلَى الْحَقِّ ظَاهِرِينَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

جابر ئىبنى ئابدۇللاھ رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، ئۇ پەيغەمبەر ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىغان: «ئۇمىتتىمىدىن بىر تائىپە ھەق ئۈستىدە تۇرۇپ، تاكى قىيامەتكىچە داۋاملىق جىھاد قىلىدۇ.» (مۇسلىم)

كاپىرلارنىڭ ھىيلە مىكىرلىرىدىن بىرى قالقان مەسىلىسىدۇر.

قالقان مەسىلىسى مۇنداق ئىككى خىل ھالەتتە ئۇچرايدۇ.

1- كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسەرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ ئۆزلىرىنى قوغدىۋالىدۇ. بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا كاپىرلار مۇجاھىدلارنىڭ ئاتا-ئانىلىرىنى ئۆلتۈرۈۋېتىشنى تەھدىد قىلىپ مۇجاھىدلارنى جىھادنى توختىتىشقا مەجبۇرلايدۇ.

2- كاپىرلار ئەسكىرى ئورگانلىرىنى، ج،خ ئىدارىلىرىنى ۋە مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلىرىنى، مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرۇۋالىدۇ. كاپىرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلىرىغا ھۇجۇم قىلمايدۇ، بىز كۆپىنچە داۋاملاشتۇرۇپ مۇسۇلمانلارنى ئىسلامدىن ئۈنۈملۈك توسىيالايمىز دەپ ئويلايدۇ ۋە شۇنى مەقسەت قىلىدۇ.

مەن تۆۋەندە قالقان مەسىلىسىنىڭ بۇ ئىككى خىل كۆرۈنىشى ھەققىدە ئۇستازلىرىمىزنىڭ پەتىۋىلىرىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 - كاپرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ ئۆزلىرىنى قوغدىۋالىدۇ. كاپرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلارنىڭ جىھادىنى توختىتىشنى مەقسەت قىلىدۇ ياكى ئوق بىزگە تەگمەي مۇسۇلمانلارغا تەگسۇن بىز ساق قالايلى دېگەن مەقسەتلەرنى قىلىدۇ.

ئىمام جەسسەس رەھىمەھۇللاھ، ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئەبۇ يۇسۇف ۋە زۆھرى رەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىق ئالىملارنىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى نەقىل قىلىدۇ: [كاپرلار مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى جەڭ مەيدانىدا سەپنىڭ ئالدىغا ئېلىپ چىقىپ قالغان قىلىۋالغان بولسا، بۇ ھالەتتە مۇجاھىدلار كاپرلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا جائىز.] (ئەھكامۇل قۇرئان 5 - توم 273 - بەت)

بەزى ئالىملار [ئەگەر كاپرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالغان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ، بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن دەپ بايان قىلىدۇ.]

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر كاپرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى، ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالغان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ. بۇنىڭغا ئالىملار بىرلىككە كەلگەن دەپ بايان قىلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 - توم 537 - بەت)

پەيغەمبەر ﷺ، كاپرلارنىڭ ئايال-بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن توسقان، ئەمما كاپرلار ئايال-بالىلىرى بىلەن ئارلىشىپ تۇرىۋاتقاندا ئايال-بالىلىرى بار ھالەتتە مەنچاناق ئاتقان. (ئەلمۇغنى 9 - توم 231 - بەت)

ئىمام ئەبۇ يۇسۇف مۇنداق دەيدۇ: [پەيغەمبەر ﷺ كاپرلار قورغانلىرىغا مەنچاناق (يەنى بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى توپ قوراللىرىغا ئوخشاش قوراللار) ئاتقان. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەنگەن كىشىلەر ۋە تىجارەتچىلەر ۋە مۇسۇلمانلىقنى مەخپى تۇتىۋاتقان مۇسۇلمانلارمۇ بار ئىدى.]

ئەگەر كاپرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى، ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالغان قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان

يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ. (بەدائۇسسە نائى 7- توم 101- بەت، ئەئۇم 4- توم 259- بەت ۋە ئەلھاۋى 4- توم 188- بەت) بىز بۇ ھەقتە كەلگەن دەلىللەرنى كەلتۈرسەك ئايرىم بىر كىتابلار تۈزىلىپ چىققۇدەك كۆپ دەلىللەر ۋە مەسىلىلەر بار. ئەمما مەن يۇقارقى دەلىللەردىن شۇنى خۇلاسە قىلىمەنكى:

كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغان بولسا ۋە ئۇلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىپ كاپىرلارنى ئۆلتۈرمىسە مۇسۇلمانلارغا زىيان يېتىدىغان ھالەت بولسا، مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئاتسا بولىدۇ.

چۈنكى كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالدۇرۇپ ئۆلتۈرۈپ دەپ ئۇلارغا قارىتا ئوق ئاتماسلىق بولسا، جىھاد ئىبادىتىنى توختىتىشقا ئېلىپ بارىدۇ، شۇنداقلا كاپىرلارنىڭ مۇسۇلمانلار ئۈستىدىن تېخىمۇ كۆپ زۇلۇملارنى قىلىشىغا ئېلىپ بارىدۇ.

قېرىنداشلار! ئەگەر بىز كاپىرلارنىڭ يېنىدا قالدۇرۇپ قىلىنغان مۇسۇلمانلار بار دەپ كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلمىساق ۋە ئۇلارغا ئوق ئاتمىساق كاپىرلار ئىسلامى دىيارلارغا تاجاۋۇز قىلىپ كىرىدۇ. اللہ قا ۋە اللہ نىڭ مۆمىن بەندىلىرىگە قارشى ئۇرۇش قىلىدۇ ۋە اللہ نىڭ شەرىئىتىگە جەڭ قىلىدۇ. ئۇندىن كېيىن قالدۇرۇپ قىلىنغان مۇسۇلمانلارنى بەزىبىر ئۆزلىرى ئۆلتۈرۈۋېتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز، كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغان بولسا مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن، كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئۇلارغا ئوق ئېتىشىمىز ۋە جىھادنى توختاتماسلىقىمىز كېرەك.

قېرىنداشلار! ئىسلام شەرىئىتىدە ئالىملار بىرلىككە كەلگەن چوڭ بىر فىقھى قائىدە بار. ئۇ بولسىمۇ ئىككى زىيان كېلىپ قالسا، بۇنىڭ زىيىنى كىچىكرەككە دەسسەپ تۇرۇپ زىيىنى ئەڭ چوڭراقى يوق قىلىنىدۇ.

كاپىرلار جەڭ مەيدانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئەسرلىرىنى ۋە ياكى ئەھلى ئاياللىرىنى قالدۇرۇپ قىلىۋېلىش مەسىلىسىدە ھەم مۇسۇلمانلار مۇنداق ئىككى زىيانغا دۇچ كېلىدۇ.

1- كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالدۇرۇپ قىلىۋالغانلىقى ئۈچۈن، ئاتقان ئوقلارنىڭ مۇسۇلمانلارغا تېگىپ كېتىشىدىن ئەنسىرەپ، كاپىرلارغا قارىتىپ ئوق ئاتماسلىق. مانا بۇ مەسىلە بولسا ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكەنلىرىمىزدەك جىھاد ئىبادىتىنى توختىتىشقا ئېلىپ بارىدۇ.

2- كاپىرلار مۇسۇلمانلارنى قالغان قىلىۋالغان بولسا مۇسۇلمانلارنى مەقسەت قىلماستىن، كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئۇلارغا ئوق ئېتىش. مانا بۇ خىل ھالەتتە بولسا قالغان قىلىنغان مۇسۇلمانلار ھەم ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىدۇ.

بۇ ۋاقىتتا قانداق قىلىش كېرەك؟

بۇ خىل ھالەتتە بىز ئىسلام دىنىمىزدىكى فىقھى قائىدىلىرىگە رىئايە قىلىپ تۇرۇپ، ئىككى زىياننىڭ كىچىكرەكىگە دەسسەپ تۇرۇپ چوڭ زىياننى دەپتى قىلىشىمىز لازىم.

يۇقارقى فىقھى قائىدىنى شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مەجمۇئۇل پەتىۋا 20- توم 52- بەتلەردە بايان قىلغان. ۋە قالغان قىلىنغان مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشى يەڭگىل زىيان دەپ كەلتۈرگەن.

2- كاپىرلار ئەسكىرى ئورگانلىرىنى، ج، خ ئىدارىلىرىنى ۋە مۇجاھىدلار ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلىرىنى مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان بازارلارغا ئورۇنلاشتۇرۇۋالىدۇ. كاپىرلار بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلىرىغا ھۇجۇم قىلمايدۇ بىز كۆپرەكى داۋاملاشتۇرۇپ مۇسۇلمانلارنى ئىسلامدىن ئۈنۈملۈك توسىيالايمىز دەپ ئويلايدۇ ۋە شۇنى مەقسەت قىلىدۇ. كاپىرلار بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە ئۆزلىرىنىڭ ئەسكىرى ئورۇنلىرىنى ئىنسانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلارغا ئورۇنلاشتۇرۇۋالىدۇ. شۇ ئورۇنلاردا تۇرۇپ قالغان مۇسۇلمانلارنى كاپىرلار مەجبۇرى ھالەتتە شۇ جايدا تۇرغۇزغان بولسۇن ۋە ياكى شۇ جايدىكى مۇسۇلمانلار ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن تۇرۇپ قالغان بولسۇن ھەر ئىككى خىل ھالەت قالغان مەسىلىسىگە كىرىدۇ.

مانا بۇ خىل ھالەتلەر بولسا ھەم ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكەن مەسىلىگە ئوخشاشلا جائىز.

چۈنكى ھەم بۇ مەسىلە زامانىمىزدىكى قالغان كۆرۈنىشلىرىنىڭ بىرى.

مۇجاھىدلار ئۇستازى ئەبۇ يەھيا لىبىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مەن ئابدۇللاھ ئىبنى قەئۇد رەھىمەھۇللاھقا مۇنداق سۇئال سوراپ خەت يازدىم. ئەگەر كاپىرلار ئەسكىرى ئورۇنلىرىنى ئىنسانلار توپلىشىۋاتقان ئورۇنلارغا قۇرۇپلىپ بۇ ئارقىلىق مۇجاھىدلارنىڭ شۇ ئورۇنلارغا ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارسا ئەمىلىيەت قىلىش جەريانىدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلۈپ كېتىش خەۋپى بولۇپ قالىدۇ. مانا بۇ مەسىلە ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىز بايان قىلغان قالغان مەسىلىسىگە كىرەمدۇ؟

ئۇستاز ئابدۇللاھ ئىبنى قەئۇد رەھىمەھۇللاھ مۇنۇ جاۋابنى بەردى: [بۇ خىل ھالەت ھەم

ئالىملار ئىجازەت بەرگەن قالغان مەسىلىسىگە كىرىدۇ.]

مۇجاھىدلار قېرىنداشلار! قالقان مەسلىسىنىڭ بۇ كۆرۈنۈشى ھەم زامانىمىزدىكى كەڭرى تارقالغان كۆرۈنىشلەردىن ھېسابلىنىدۇ.

ھازىرقى رېئاللىقلارنى ياخشى تونۇپ يەتكەن قېرىنداشلىرىمىزغا مەلۇمكى، كاپىرلار ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كىرگەن ۋە مۇسۇلمانلار ئىختىيارى-مەجبۇرى ھالەتتە كاپىرلارنىڭ ئەسكىرى ئورۇنلىرىغا يېقىن تۇرۇپ قالدۇ. مۇسۇلمانلارنىڭ ھەممىسى ھىجرەت قىلىپ چىقىپ كىتىپ بولالمايدۇ.

تۈركىستاندا ھەم ئەسكىرى ئورۇنلار، تۈرمىلەر ۋە ج خ ئىدارىلىرى مۇسۇلمانلار تۇرۇۋاتقان جايلارغا، بەزىلىرى بازارلارغا جايلاشقان. بىز كاپىرلارغا ئىستىشھادىي ئەمىلىيەتلەرنى ۋە ياكى ئۇزاق مۇساپىلىك توپ قوراللىرى بىلەن ئەمىلىيەت قىلغاندا، مۇسۇلمانلارغا ھەم زىيان زەخمەت يېتىپ قېلىشى مۇمكىن. بەزى مۇسۇلمانلار ئۆلۈپ كېتىشى مۇمكىن.

خۇلاسە قىلىپ ئېيتساق: بۇ خىل ھالەتلەر قالقان مەسلىسىگە كىرىدۇ. چۈنكى ئىلگىرى بىز بايان قىلغان بىرىنچى خىل كۆرۈنۈشتە بولسا، مۇجاھىدلار قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارنى ئۆز كۆزى بىلەن كۆرۈپ تۇرۇپ ئاتىدۇ. شۇ ھالەتتە ھەم ئالىملار بۇنىڭ جائىزلىق توغرىسىدا پەتۋا بەرگەن. ئەمما قالقان مەسلىسىنىڭ ئىككىنچى خىل كۆرۈنىشىدە بولسا، مۇجاھىدلار مۇسۇلمانلارنى كۆرمەستىن ئۇرۇش قىلىدۇ ۋە پىدائى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارىدۇ. (شەيخ ئەبۇ يەھيا لىبىي رەھىمەھۇللاھنىڭ قالقان مەسلىسى دېگەن رسالىدىن ئېلىندى).

شۇنىڭ ئۈچۈن شۇ خىل ھالەتلەردە مۇجاھىدلار الله قا تەقۋالىق قىلغان ۋە ئۆلىمالارنىڭ پەتۋالىرىغا رىئايە قىلغان ھالدا جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى قىلىشى كېرەك.

قالقان مەسلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەر

- 1- قالقان قىلىنغانلارغا قارىتىپ ئوق ئېتىش جەڭگە كىرىشىپ كەتكەندە بولۇشى كېرەك.
- 2- قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق ئاتماي تۇرۇپ كاپىرلارغا ئوق ئاتقىلى بولمايدىغان ھالەت بولۇش لازىم.
- 3- مۇجاھىدلار ئىمكان بار، قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق تېگىپ قېلىشىدىن ئېھتىيات قىلىشى لازىم. بۇنىڭ ئۈچۈن تولۇق ئىمكانىيەتلىرىنى سەرپ قىلىشى كېرەك.
- 4- مۇجاھىدلار ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلماستىن كاپىرلارنى مەقسەت قىلىپ ئوق ئېتىشى لازىم.

- 5- قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلارغا ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ئېنىق-ئاشكارا مەنپەئەتلەر تەلەپ قىلىنغان بولۇشى كېرەك.
- 6- كاپىرلارغا ئوق ئېتىشقا زۆرۈرىيەت تۇغۇلمىسا، مۇسۇلمانلارنى قوغداش يۈزىسىدىن ئۇلارنى تەرك ئېتىمىز. ئەگەر كاپىرلارغا ئوق ئېتىشقا ھاجەت تۇغۇلغان جەڭ قاينىمى ھالىتىدە، مۇسۇلمانلارنى قالقان قىلىۋالسا، ياكى ئۇلارغا ئوق ئېتىشنى تەرك ئەتسەك ئۇلار بىزنى يېڭىۋالىدىغان، ياكى ئۇلارنىڭ شىددىتى ۋە ئەزىيىتى كۆپىيىدىغان ۋە ياكى ئۇلارنىڭ قەلئەسىنى ئېلىش ئۆزىسى بولغانغا ئوخشاش شارائىتلاردا ئوق ئېتىش جائىز.
- 7- كاپىرلارغا ئوق ئاتقاندا، مۇسۇلمانلار تارقاقلاشتۇرۇلۇشى، ئىمكان يار بەرگەن دائىرىدە مۇسۇلمان ئەسىرلەر قوغدىلىنىشى ۋە يىراقلاشتۇرۇلۇشى لازىم.

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا دىققەت قىلىشقا تېگىشلىك بولغان نۇقتىلار

- 1- مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، ئەمىلىيەت قىلماقچى بولغان نىشاننى ياخشى تاللاش كېرەك. بۇ ئورۇنغا ئەمىلىيەت قىلىنسا، بۇنىڭ ئىقتىسادى، سىياسى ۋە مەنئى جەھەتتىن پايدىسى قانچىلىك، زىيىنى قانچىلىك دېگەنگە ئوخشاش ئىشلارغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشى لازىم.
- 2- مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا ۋاقىتنى ياخشى تاللاش كېرەك. ئامال بار ئەمىلىيەتلەرنى ئىنسانلار تاراپ كېتىدىغان ۋاقىتقا توغۇرلاش كېرەك. مەسىلەن مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارىدىغان ئورۇن كەچلىك بازارلاردا بولسا، مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى كۈندۈزى قىلىشى كېرەك.
- 3- مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، مۇناسىپ ئورۇن تاللاش كېرەك. كاپىرلارنىڭ ئاساسى ئورۇنلىرىنى بىرىنچى ھۇجۇم قىلىدىغان ئورۇنلار قىلىشى لازىم.
- 4- مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا شۇ جايدا مۇسۇلمانلارنىڭ ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىشىگە قاتتىق سىقىلغان ھالدا كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشنى مەقسەت قىلىپ ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بېرىشى لازىم.

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا ئۆلتۈرۈلگەنلەرنىڭ ھۆكۈمى قانداق بولىدۇ؟

مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلەرنى ئېلىپ بارغاندا، قالقان قىلىنغانلىق سەۋەبى بىلەن ئۆلتۈرۈلۈپ كەتكەنلەر نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدۇ.

بۇ ھەقتە ئالىملار ئىككى خىل قاراشنى ئوتتۇرغا قويغان

1 - شېھىدلەرنىڭ ھۆكۈمىدە بولىدۇ. (مەجمۇئۇل فەتۋا 28 - توم)

2 - نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدۇ.

كۈچلۈك كۆز قاراش ئەگەر مۇسۇلمانلار مەجبۇرى قالقان قىلىنغان بولسا شېھىدنىڭ ھۆكۈمىدە.

ئەمما، ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن كاپىرلار ئارىسىدا تۇرۇپ قالغان بولسا نىيىتىگە يارىشا

تىرىلدۈرۈلىدۇ. الله ياخشى بىلگۈچى

بۇنىڭ دەلىلى رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تۆۋەندىكى ھەدىسى

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ عَبَثَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنَامِهِ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ

صَنَعْتَ شَيْئًا فِي مَنَامِكَ لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُهُ فَقَالَ الْعَجَبُ إِنَّ نَاسًا مِنْ أُمَّتِي يَأْتُونَ بِالْبَيْتِ بِرَجُلٍ مِنْ قُرَيْشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ

حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الطَّرِيقَ قَدْ يَجْمَعُ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ فِيهِمُ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ

وَأَبْنُ السَّبِيلِ يَهْلِكُونَ مَهْلَكًا وَاحِدًا وَيَصْدُرُونَ مَصَادِرَ شَيْءٍ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير ر.ھ. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ:

پەيغەمبەر ﷺ ئۇخلاۋېتىپ قىمىلداپ كەتتى. ئويغانغاندىن كېيىن: ئىي الله نىڭ ئەلچىسى!

ئۇيقۇڭدا بەكمۇ قىمىلداپ كەتتىڭ، ئىلگىرى بۇنداق بولۇپ باقمىغانىدىڭ، - دېسەك:»

ھەقىقەتەن غەلىتە (چۈش كۆرۈپتىمەن). ئۈمىتىمدىن بىر تۈركۈم كىشى بەيتۇللاھقا

پاناھلىنىۋالغان قۇرەيشلىك بىرىنىڭ سەۋەبى بىلەن بەيتۇللاھنى چېقىۋېتىشنى كۆزلەپ يولغا

چىققۇدەك. بەيزا دېگەن جايغا كەلگەندە، ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىپتۇ،» - دېدى. بىز: ئى

رەسۇلۇللاھ! يولدا باشقا ئىنسانلارمۇ بار ئەمەسمۇ؟ - دەپ سورىغانىدۇق. ﷺ: «شۇنداق، ئۇلارنىڭ

ئارىسىدا بىلىپ تۇرۇپ قەستەن چىققانلار، مەجبۇرىي چىققانلار ۋە (ئۇلار بىلەن مۇناسىۋىتى

بولمىغان) يولۇچىلارمۇ بولۇپ، الله تەئالا ھەممىسىنى بىرلا كۈندە بىر - بىرىدىن پەرقلىق

تىرىلدۈرىدۇ،» - دېدى. (مۇسلىم: 2884)

يۇقارقى ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مەجبۇرلانغانلارنى ياكى نىيىتى بەيتۇللاھنى چېقىش بولمىغانلار نىيىتىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدىغانلىقىنى بايان قىلىپ بەردى. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمغا، ھەر دائىم نىيەتلىرىنى ساپلاپ تۇرۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن. بولۇپمۇ ھىجرەتكە چىقىشقا قادىر بولالمايۋاتقان قېرىنداشلار نىيەتلىرىمىز ھەر دائىم ھىجرەت ۋە جىھاد ئىبادەتلىرىگە ئاتلىنىش بولسۇن، مانا شۇ ھالەتتە بىز ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالساق ئىنشائاللا شېھىدلەرنىڭ ئىچىگە ئېرىشەلەيمىز.

قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، ئۇلارنىڭ دىيىتىنى ۋە ياكى كافىيەتتىن بېرىشكە توغرا كېلەمدۇ؟

بۇ ھەقتە ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرى:

1- ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيىتىنى تۆلەش كېلىدۇ].

2- ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار، مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيەت ۋە كەفەرەت كەلمەيدۇ]. (ئەلمۇغنى 9- توم 231- بەت ۋە ھىدايە 2- توم)

ئىبنى نۇجەيم رەھىمەھۇللاھ ھەم مۇنداق دەيدۇ: [قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا دىيەت ۋە كەفەرەت كەلمەيدۇ]. (ئەلبەھرۇررائىق 5- توم 82- بەت)

مۇجاھىد قېرىنداشلار! ئەھكامۇل مۇجاھىد، ۋە دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە... كىتابلاردا ھەم [دىيەت ۋە كەفەرەت كەلمەيدۇ] دەپ بايان قىلىنغان.

كۈچلۈك كۆز قاراش- مۇجاھىدلار جىھادى ئەمىلىيەتلىرىنى ئېلىپ بارغاندا، قالقان قىلىنغان مۇسۇلمانلار مۇجاھىدلار ئوقلىرى سەۋەپلىك ئۆلتۈرۈلۈپ كېتىپ قالسا، دىيەت ۋە كەفەرەت كەلمەيدۇ.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بۇ ھەقتە سۈرەتلىك دەرس قىلغان ئىدىم. شۇ دەرسكە مۇراجىئەت قىلىڭلار!

8- باب مۇرتەدلەر ئەھكاملرى

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! بىز ئىلگىرىكى بابتا كاپىرلارنىڭ ئەسلى كاپىر ۋە مۇرتەد كاپىر دەپ ئىككى تۈرگە بۆلىنىدىغانلىقىنى بايان قىلغان ئىدۇق. شۇنداقلا ئەسلى كاپىرلار ھەققىدىكى ئەھكاملار توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق. ئەمدى ئاللاھ خالىسا مۇرتەد كاپىرلار توغرىسىدا توختىلىپ ئۆتىمىز.

مۇرتەدلەرنىڭ تۇنۇشتۇرۇلىشى

مۇرتەد دېگەنمىز: ئىسلام كەلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن، كۇفىرى سۆزنى سۆزلەش ياكى كۇفىرىنى ئېيتقاندا قىلىش ياكى كۇفىرى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن كىشىنى كۆرسىتىدۇ.

ئىبنى ھەزمى رەھىمەھۇللاھ مۇرتەدلىك ۋە مۇرتەد بولغۇچىنى تۇنۇشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلام دىنىدىن يېنىپ ئىسلام دىنىدىن باشقا دىنغا چىقىپ كەتكەنلىكى ئېنىق بولغان، ئاندىن كېيىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كىتابىي دىنغا ياكى كىتابىي دىننىڭ باشقىسىغا ياكى ئىسلام دىنىدىن باشقا نەرسىلەرگە چىقىپ كەتكەنلىكى سابت بولغان ھەرقانداق ئادەم مۇرتەد بولىدۇ].

خۇلاسە: ئەھلى ئىلىملەر مۇرتەدلەرنى تۇنۇشتۇرۇپ مۇنداق دەيدۇ: [ئىسلام كەلتۈرۈپ بولغاندىن كېيىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى ئۆزىنى ئىسلامغا نىسبەت بېرىدىغان ياكى مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتى بولۇپ بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن ئىسلامنى قۇبۇل قىلىشتىن باش تارتقان كىشىلەردۇر].

مۇرتەدلەر «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» تەۋھىد كەلىمىسىنى دەيدىغان كىشىلەر تۇرسا، ئۇلارنى نېمە ئۈچۈن ئۆلتۈرىمىز ۋە ھالبۇكى رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن تۇرسا دېگەن شۈبھىگە رەددىيە

وقال رسول الله ﷺ: "أمرت أن أقاتل الناس حتى يشهدوا أن لا إله إلا الله وأن محمداً رسول الله ويقيموا الصلاة

ويؤتوا الزكاة فإذا فعلوا ذلك عصموا مني دماءهم وأموالهم إلا بحق الإسلام وحسابهم على الله "

ئابدۇللاھ ئىبنى ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق

دېگەن: «مەن كىشىلەرگە قارشى تاكى ئۇلار بىر ئىلاھ دىن باشقا ئىلاھ يوق، پەيغەمبەر ﷺ ئىلاھنىڭ

ئەلچىسى دەپ گۇۋاھلىق بەرگەن، نامازنى بەرپا قىلغان، زاكاتنى بەرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇلدۇم. ئەگەر ئۇلار ئاشۇنى قىلسا مەندىن ماللىرى ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قالىدۇ. ئىسلامنىڭ ھەقىقىي بىلەن (يەنى ئىسلامدىكى جازا كىلىدىغان شەرىئى ھەقلەرنى) ساقلاپ قالالمايدۇ. ئۇنىڭ ھېسابى الله نىڭ ئۈستىگە». (بۇخارى رىۋايىتى)

مەن تۆۋەندە ئىنشا ئاللاھ بۇ شۈبھىگە جاۋاب بېرىپ ئۆتىمەن.

بۇ ھەدىس ئەسلى كاپىرلارغا قارىتا دېيىلگەن. يەنى ئەسلى كاپىرلاردىن كىم تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىدىكەن، ئۇ ئۆلتۈرۈلمەيدۇ ۋە ئىسلام چۈشەندۈرۈلىدۇ.

ئەگەر ئىسلامنى چۈشەندۈرگەندىن كېيىن ئىسلامغا ھەقىقىي ئەمەل قىلىدىكەن. ئۇ بىزنىڭ مۇسۇلمان قېرىندىشىمىزغا ئايلىنىدۇ. ئەمما، ئىسلامنى چۈشەندۈرگەندىن كېيىن ئىسلامغا ھەقىقىي ئەمەل قىلمايدىكەن مۇرتەد دەپ ئۆلتۈرۈلىدۇ.

بۇ مەسىلىنى تېخىمۇ چۈشەندۈرۈپ بېرىش ئۈچۈن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا تەۋھىد كەلىمىسىنىڭ پەقەت لەبىزى ئېيتىلىدىغان ۋە ھەرىپى ئوقۇلۇپلا قويۇلىدىغان كەلىمە بولماستىن ئۇنىڭ مەناللىرى، رۇكنىلىرى ۋە شەرتلىرى بولغان كەلىمە ئىكەنلىكىنى، ئۇنىڭ ھەممىسىگە ئەمەل قىلىش بىلەن تەۋھىد مۇكەممەل بولىدىغانلىقىنى ئەسلىتىپ ئۆتىمىز.

تەۋھىدنىڭ ئىككى رۇكنىسى بار.

1- يوققا چىقىرىش، يەنى بارلىق ئىلاھلارنى يوققا چىقىرىش.

2- ئىسپاتلاش يەنى ئىبادەت قىلىشقا لايىق بولغان ئاللاھنى تەستىقلاش.

بۇنىڭ دەلىلى: ﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ

عَلِيمٌ (256)﴾

﴿كىمكى تاغۇت (يەنى الله تىن باشقا بارچە مەبۇد) نى ئىنكار قىلىپ، الله قا ئىمان ئېيتىدىكەن، ئۇ سۇنماس، مەھكەم تۇتقىنى تۇتقان بولىدۇ، الله (بەندىلىرىنىڭ سۆزلىرىنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، (ئىشلىرىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر

[256].﴾ (سۈرە بەقەرە)

مۇرتەدلەر تەۋھىدنىڭ بۇ ئىككى رۇكنىغا ئەمەل قىلمىغان، ئۇلار تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىدۇ. لېكىن، تاغۇتلارنى، كۇفرى دۆلەتلەرنى ئىنكار قىلماستىن بەلكى ئۇلارغا ياردەم بېرىدۇ. ئۇلار ئىماننىڭ بۇ رۇكنىلىرىغا ئەمەل قىلمىغان تۇرسا، قانداقمۇ ئىمان ئېيتقان بولسۇن؟؟؟؟؟

تەۋھىدنىڭ شەرتلىرى يەتتە:

1- بىلىش، يەنى تەۋھىدنىڭ مەنالىرىنى ھەقىقىي بىلىش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلَّبَكُمْ وَمَثْوَاكُمْ﴾

﴿بىلگىنىكى، ئاللاھ تەن باشقا ھېچ مەبۇد (بەرھەق) يوقتۇر، گۇناھىڭ ئۈچۈن، ئەر - ئايال مۇئمىنلەر ئۈچۈن مەغپىرەت تىلىگىن، ئاللاھ سىلەرنىڭ (بۇ دۇنيادىكى) ھەرىكىتىڭلارنى ۋە (ئاخىرەتتىكى) جايىڭلارنى بىلىدۇ (شۇڭا ئاخىرەتلىك ئۈچۈن تەييارلىنىڭلار) [19].﴾ (سۈرە مۇھەممەد 19 - ئايەت)

2- جەزمىيەت، ئاللاھقا ھەقىقىي ئىمان ئېيتىش، ئىماندا شەك قىلماسلىق. بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنْفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ﴾

﴿شۈبھىسىزكى، (ھەقىقىي) مۇئمىنلەر ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە ئىمان كەلتۈرگەن، ئاندىن (ئىماندا) شەك كەلتۈرمىگەن، ماللىرى بىلەن، جانلىرى بىلەن ئاللاھنىڭ يولىدا جىھاد قىلغانلاردۇر، ئەنە شۇلار (ئىمان دەۋاسىدا) راستچىلاردۇر﴾ [15].﴾ سۈرە ھۇجرات 15 - ئايەت

3- قۇبۇل قىلىش، يەنى تەۋھىدنىڭ تەلىپى بولغان بارلىق بۇيرۇقلارنى ئىجرا قىلىش. بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ (51)﴾

﴿(پەيغەمبەر) مۇئمىنلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقىرىش ئۈچۈن، ئۇلار ئاللاھقا ۋە ئۇنىڭ پەيغەمبىرىگە چاقىرىلغان چاغدا ئۇلار: «ئاڭلىدۇق ۋە ئىتائەت قىلدۇق دېيىشلىرى كېرەك، مانا شۇنداق كىشىلەر مەقسەتكە ئېرىشكۈچىلەردۇر [51].﴾ (سۈرە نۇر)

4- بويىسۇنۇش، يەنى ئاللاھنىڭ بارلىق ھۆكۈملىرىگە بويىسۇنۇش. بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ (22)﴾

﴿ياخشى ئىش قىلغۇچى بولغان ھالدا ئىخلاى بىلەن ئالە قا بويسۇنغان ئادەم

مەھكەم تۇتقىغا ئېسىلغان بولىدۇ، ئىشلارنىڭ ئاقىۋىتى ئالە قا مەنسۇپتۇر [22].﴾

(سۇرە لوقمان)

5- راستچىللىق، يەنى تەۋھىدكە ئەمەل قىلىش يولىدا سادىق تۇرۇش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿الْم (1) أَحْسِبَ النَّاسُ أَنْ يَتْرُكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ (2)

وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ﴾

﴿ئەلىق، لام، مەم [1]. ئىنسانلار «ئىمان ئېيتتۇق» دەپ قويۇش بىلەنلا

سىنالىماي تەرك ئېتىلىمىز، دەپ ئويلامدۇ؟ [2]. ئۇلاردىن بۇرۇن ئۆتكەنلەرنى بىز

ھەقىقەتەن سىنىدۇق، ئالە (ئىماندا) راستچىللىرىنى چوقۇم بىلىدۇ، (ئىماندا)

يالغانچىلارنىمۇ چوقۇم بىلىدۇ [3].﴾ (سۇرە ئەنكەبۇت)

6- ئىخلاى، يەنى ئاللاھقا ھېچ نەرسىنى شېرىك كەلتۈرمەستىن يەككە-يېگانە بولغان

ئاللاھقا ئىمان ئېيتىش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ خُفَاءً وَيَقِيمُوا الصَّلَاةَ

وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقِيَمَةِ (5)﴾

﴿ئۇلار پەقەت ئىبادەتنى ئالە قا خالىى قىلغان، ھەق دىنغا ئېتىقاد قىلغان ھالدا

(يالغۇز) ئالە غىلا ئىبادەت قىلىشقا بۇيرۇلدى. نامازنى ئادا قىلىشقا، زاكاتنى

بېرىشكە (بۇيرۇلدى)، ئەنە شۇلار (يەنى ئىبادەت، ئىخلاى ناماز، زاكاتلار) توغرا

دىندۇر [5].﴾ (سۇرە بەيىنە)

7- ياخشى كۆرۈش، يەنى ئاللاھنى ھەممە نەرسىدىن بەك ياخشى كۆرۈش.

بۇ ھەقتە ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ

آمَنُوا أَشَدُّ حُبًّا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرُونَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ (165)﴾

﴿بەزى ئادەملەر ئالە تن غەيرىلەرنى (يەنى بۇتلارنى) ئالە قا شېرىك قىلىۋالىدۇ،

ئۇلارنى (مۇئمىنلەرنىڭ) ئالە نى دوست تۇتقىنىدەك دوست تۇتىدۇ، (يەنى ئۇلۇغلايدۇ

ۋە ئۇلارغا بويسۇنىدۇ). مۇئمىنلەر ئالە نى ھەممىدىن بەك دوست تۇتقۇچىلاردۇر،

زالملار (قىيامەت كۈنى ئۆزلىرىگە تەييارلانغان) ئازابنى كۆرگەن چاغدا پۈتۈن كۈچ - قۇۋۋەتنىڭ ئاللاھقا مەنسۇپ ئىكەنلىكىنى ۋە ئاللاھنىڭ ئازابىنىڭ قاتتىق ئىكەنلىكىنى كاشكى بىلسە ئىدى (دۇنيادا ئاللاھقا شېرىك كەلتۈرگەنلىكلىرىگە ھەددىدىن زىيادە پۇشايمان قىلاتتى) [165]. ﴿ (سۈرە لوقمان)

يۇقارقى شەرتلەرنىڭ ھەممىسى بىر كىشىدە مۇكەممەل تېپىلغاندا، ئىمان ئېيتقان بولىدۇ. مۇرتەدلەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان بولسىمۇ بۇنىڭ مەنالىرىنى تولۇق بىلمەيدۇ، تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمايدۇ ۋە شېرىكتىن ئادا-جۇدا بولمايدۇ. تەۋھىدكە ئەمەل قىلماستىن تىلدا سۆزلەپ قويۇش، قەلبتە تەستىقلاپ قويۇش بىلەنلا بىر كىشى ئىمان ئېيتقان بولمايدۇ.

يۇقاردا دېيىلگەن شۈبھىگە ئەمدى جاۋاب بېرىپ ئۆتىمىز.

تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان ئادەم ئۈچ تۈرلۈك بولىدۇ.

1- تەۋھىدنى ئېيتقۇچى تەۋھىدكە ھەقىقىي ئەمەل قىلغان مۇسۇلمان كىشى.

2- تەۋھىدنى ئېيتقۇچى ئەسلى كاپىر، بۇ ھالەتتە بۇنىڭ قېنى مېلى ساقلىنىپ قالىدۇ.

لېكىن، بىز ئۇنىڭغا تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقاندىن كېيىن، تەۋھىدنىڭ رۇكنىلىرىنى، شەرتلىرىنى، مەنالىرىنى ۋە تەلەپ تەقەززالىرىنى چۈشەندۈرمىز. ئەگەر ئۇ تەۋھىدنىڭ تەلەپ تەقەززالىرىغا ھەقىقىي ئەمەل قىلسا ئىسلامغا ھۆكۈم بېرىمىز. ئەگەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتىپ قويۇپ تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمىسا مۇرتەدلىك ھۆكۈمى بىلەن ئۆلتۈرىمىز.

3- تەۋھىدنى ئېيتقۇچى مۇرتەد بولۇپ، بۇ تەۋھىدنى بىر كېچە كۈندۈزدە نەچچە قېتىم دەيدۇ.

لېكىن، تەۋھىد ئۇنىڭغا مەنپەئەت بەرمەيدۇ. بەلكى، ئۇنىڭغا لەنەت ئوقۇيدۇ، چۈنكى ئۇ تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتقان بولسىمۇ تەۋھىدنىڭ رۇكنىلىرى، شەرتلىرى ۋە تەلەپ تەقەززالىرىغا ئەمەل قىلمىغان.

مۇرتەدلەر تەۋھىد كەلىمىسىنى ئېيتسىمۇ ئۇلارغا ھەرگىز مەنپەئەت بەرمەيدۇ، چۈنكى ئۇلار

تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارغا ياردەم بېرىش ۋە ئاللاھنىڭ قانۇنلىرىنى ئىنسانىي قانۇنلارغا ئالماشتۇرۇش، ئۇنىڭدىن باشقا نۇرغۇنلىغان ئىسلامنى بۇزۇپ تاشلىغۇچى ئامىللار بىلەن ئىسلامنى بۇزۇپ تاشلىغان كىشىلەر. (شەيخ مۇھەممەد ئىبنى ئىبراھىم نىڭ فەتىۋا ۋە رەسائىل

ناملىق كىتاب 6- توم 165 - بەت شامىلە نۇسخىسى)

يۇقارقىلاردىن بىز شۇنى خۇلاسىلايمىزكى: كىمكى «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ» دەپ تۇرۇپ كۇفىرى ئەمەللەرنى

قىلىدىكەن، بۇ مۇسۇلمان ھېسابلانمايدۇ. بەلكى، مۇرتەد ھېسابلىنىدۇ. ئۇ مەن مۇسۇلمان دەپ

ئەمما، مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش بولسا مۇرتەدلەر تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا كىرمەيدىكەن ۋە ياكى مۇرتەدلەر تۈگىمەيدىكەن ھەر ۋاقىت پەرز ئەيىن ھالەتتە بولىدۇ.

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللە مۇنداق دېگەن: [سۈننەت شۇنى بېكىتتىكى، مۇرتەدنىڭ جازاسى ئەسلى كاپىرنىڭ جازاسىدىن بىر نەچچە سەۋەبتىن ئېغىر.

(1) ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئەكسىچە مۇرتەد ھەر ھالەتتە ئۆلتۈرۈلىدۇ، ئۇنىڭغا جىزىيە قويۇلمايدۇ ۋە ئۇنىڭغا زىممىيلىقمۇ بېرىلمەيدۇ.

(2) ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئەسلى كاپىرنىڭ ئەكسىچە مۇرتەد گەرچە ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئاجىز بولسىمۇ ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇرۇش قىلالمايدىغان ئەسلى كاپىر، ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلارغا ئوخشاش كۆپىنچە ئۆلىمالارنىڭ نەزىرىدە ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. خۇددى ئىمام مالىك، ئىمام شافىئى ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھ قاتارلىقلارنىڭ مەزھىبىدىكىدەك، جۈمھۇر ئۆلىمالارنىڭ مەزھىبى شۇكى - مۇرتەد ئۆلتۈرۈلىدۇ.

(3) مۇرتەد مىراس ئالمايدۇ، مۇرتەد بىلەن تويلىشىلمايدۇ ۋە ئۇنىڭ بوغۇزلىغان نەرسىسى يېيىلمەيدۇ.

ئەسلى كاپىرنىڭ ئەكسىچە بۇنىڭدىن باشقا ھۆكۈملەرمۇ (شۇنداق ئېغىر).

ئۆلىمالارنىڭ بىرلىكى بىلەن مۇرتەدلەرنىڭ جىنايىتى ئەسلى كۇفىرىدىن ئېغىر.]

ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە بىر ئورۇندا مۇنداق دېگەن: [ئەبۇ بەكرى سىددىق ۋە باشقا ساھابىلەر ئەھلى كىتابتىن بولغان كۇفۇرلارغا جىھاد قىلىشتىن بۇرۇن، مۇرتەدلەرگە قارشى جىھادنى باشلىدى، چۈنكى بۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش، فەتىھ قىلىنغان ئىسلام دىيارلىرىنى ساقلاپ قېلىشتۇر. شۇنداقلا ئىسلام دىيارلىرىدىن چىقىپ كەتمەكچى بولغان كىشىلەرنى ئۇنىڭدا قالدۇرۇشتۇر. مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابتىن ئىبارەت بىز بىلەن ئۇرۇش قىلىمىغان كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش دىنى كۆپرەك غەلىبىگە ئېرىشتۈرۈشنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ. دەسمايىنى ساقلاپ قېلىش پايدىنىڭ ئالدىدا قويۇلىدۇ.]

مۇرتەدلەرنىڭ جىنايىتىنى اللە ئىنتايىن ئېغىر قىلدى.

﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ (25) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ

قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأُمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ (26)﴾

﴿توغرا يول ئېنىق بولغاندىن كېيىن ئارقىسىغا قايتىۋالغانلار (يەنى ئىماندىن كۆڭۈرگە قايتقانلار)غا (ئۇلارنىڭ بۇ ئىشىنى) شەيتان چىرايلىق كۆرسەتتى، (شەيتان ئارزۇ ۋە ئەجەلنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىلەن) ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى تىندۈردى [25]. بۇ (يەنى شەيتاننىڭ ئۇلارنى ئازدۇرۇشى) شۇنىڭ ئۈچۈندۈركى، ئۇلار الله نازىل قىلغان نەرسىنى يامان كۆرگەن كاپىرلارغا: «بىز بەزى ئىشلاردا سىلەرگە ئىتائەت قىلىمىز» دېدى، الله ئۇلارنىڭ سىرلىرىنى بىلىدۇ [26].﴾ (سۈرە مۇھەممەد)

﴿وَلَا يَزَالُونَ يَقَاتِلُونَكُمْ حَتَّى يَرُدُّوكُمْ عَنْ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنْ دِينِهِ فَيَمُتْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَٰئِكَ حَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأُولَٰئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ (217)﴾

﴿ئۇلار (يەنى كۇففارلار) قولىدىن كەلسىلا سىلەرنى دىنىڭلاردىن قايتۇرۇۋەتكەنگە قەدەر سىلەر بىلەن داۋاملىق ئۇرۇشىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۆز دىنىدىن قايتىپ كاپىر پېتى ئۆلسە، ئۇنىڭ ئەمەللىرى دۇنيا ۋە ئاخىرەتتە بىكار بولۇپ كېتىدۇ. بۇنداق ئادەملەر ئەھلى دوزاختۇر، ئۇلار دوزاختا مەڭگۈ قالغۇچىلاردۇر [217].﴾ (بەقەرە)

الله نىڭ ھۆكۈمىدىن چىققان كىشىلەر، مەيلى جامائەت بولمىغان ۋە كۈچ قۇۋۋىتىمۇ بولمىغان ئادەتتىكى كىشىلەر بولسۇن ياكى كۈچ - قۇۋۋەتكە ئىگە كوللىكتىپ كىشىلەر بولسۇن، مۇسۇلمانلارغا نەس ۋە ئىجمالار بىلەن ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشى ۋاجىب بولىدۇ.

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ لَا يَحِلُّ دَمُ امْرِئٍ مُسْلِمٍ يَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَّا بِأَخْذِ ثَلَاثِ الثَّيْبِ الرَّائِي وَالنَّفْسُ بِالنَّفْسِ وَالتَّارِكُ لِدِينِهِ الْمُفَارِقُ لِلْجَمَاعَةِ.

ئابدۇللاھ ئىبنى مەسئۇد ؓ دىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «بىر الله تىن باشقا ھېچ ئىلاھنىڭ يوقلۇقىغا، مېنىڭ الله نىڭ پەيغەمبىرى ئىكەنلىكىمگە گۇۋاھلىق بېرىدىغان ھەرقانداق بىر مۇسۇلماننىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال ئەمەس، پەقەت توي قىلغاندىن كېيىن زىنا قىلغان كىشى، ناھەق ئادەم ئۆلتۈرگەن كىشى ۋە دىنىنى تاشلاپ، مۇسۇلمان جامائىتىدىن ئايرىلغان كىشىدىن ئىبارەت ئۈچ تۈرلۈك كىشىنىڭ قېنىنى تۆكۈش ھالال». (مۇسلىم: 1676)

ۋە مۇئاز ﷺ نىڭ رىۋايىتىدە مۇنداق كەلدى: «أَنْ النَّبِيِّ ﷺ لَمْ أَرْسَلْهُ إِلَى الْيَمَنِ قَالَ لَهُ: «أَيُّمَا رَجُلٍ ارْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ فَادَعِهِ فَإِنْ عَادَ وَإِلَّا فَاضْرِبْ عُنُقَهَا» رَهْ سُولُ اللَّهِ ﷺ مۇئازنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا ئۇنىڭغا: «قانداق بىر ئەر ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا) چاقىرىغىن، ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ۋە ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن ۋە قانداق بىر ئايال ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا چاقىرىغىن) ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن» - دېدى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ يەنە مۇنداق دەيدۇ: «مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَاقْتُلُوهُ». «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» (بۇخارى)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يۇقارقى ھەدىسنىڭ روھىغا ئاساسەن [مۇرتەد كاپىرلار كەسكىن ئۆلتۈرۈلىدۇ،] - دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 - توم 478 - بەت)

[مۇرتەد كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈشكە ئەھلى ئىلىملەر بىرلىككە كەلدى.] (ئەلمۇغنى 9 - توم 16 - بەت)

ئىبنى نۇجەيم رەھىمەھۇللاھ ھەنەفى مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەرنى قۇل قىلىشقا بولمايدۇ، ئۇلار پەقەت ئىسلامنى قۇبۇل قىلىشى كېرەك، ئىسلامنى قۇبۇل قىلمىسا ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كېرەك.] (ئەلبەھرۇررائىق 5 - توم 81 بەت)

ئىمام قۇرتۇبى رەھىمەھۇللاھ مالىكى مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (تەپسىر قۇرتۇبى 2 - توم 50 - بەت)

ئىمام قازى ئەبۇ يەئلا رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەرگە ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرۇپ بولغاندىن كېيىن پەقەت ئۈچ كۈن مۆھلەت بېرىلىدۇ، ئۇنىڭدىن كېيىن تەۋبە قىلمىسا ئەر- ئايال ھەممە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] (ئەلئەھكامۇس سۇلتانىيە 52 - بەت)

ئەگەر بىز مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ھەققىدە دەلىللەرنى كەلتۈرسەك ئىنتايىن كۆپ. لېكىن، بىز شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمىز. چۈنكى، بىزگە اللە ۋە ئۇنىڭ رەسۇلىنىڭ بىر بۇيرۇقى يېتەرلىك.

مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرى

مۇرتەدلەرنىڭ تۈرى مۇنداق ئىككى قىسىم بولىدۇ.

بىز مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرىنى ئېنىق بىلىۋالساق، ئۇلارنى شەرىئى بىر تەرەپ قىلىش يوللىرىنى ئاسان ھەل قىلىۋالالايمىز. چۈنكى زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر ئىلگىرىكى دەۋرىدىكى مۇرتەدلەردىن پەرقلىق ھالەتلەردە مەيدانغا كەلدى.

1- ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارنى قىلىش بىلەن مۇرتەد بولغان، لېكىن ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەر قولغا چۈشۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلغان بولسا تەۋبىسى قۇبۇل قىلىنىدۇ.

2- ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارنى قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن ۋە ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچقان مۇرتەدلەر. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەر تەۋبىنى دەۋا قىلىشىمۇ تەۋبىسى قۇبۇل قىلىنمايدۇ.

ئىسلام دىيارىدىن كۆپىرى دىيارغا قوشۇلغان مۇرتەد كاپىرلارنى ھەم تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەردىن تەۋبىسى قۇبۇل قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدىغانلىرى بار ۋە تەۋبىسى قۇبۇل قىلىنىدىغانلىرى ھەم بار. بىز ئىنشا ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبە تەلەپ قىلىشىنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا تەپسىلىي بايان قىلىپ ئۆتىمىز.

مۇرتەد كاپىرلار ئۇلارغا كۈچ - قۇۋەت يىتىش ئېتىبارى بىلەن ئىككى

قىسمىغا بۆلىنىدۇ:

بىرىنچى قىسىم: قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر.

ئىش - ئىگىلىرى ئۇلارنى شەرىئى قازىلارنىڭ ئالدىغا ھازىر قىلىپ ئۇنىڭ جىنايەتلىرىگە ھۆكۈم قىلىشقا قادىر بولالايدىغان مۇرتەدلەر قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ھېسابلىنىدۇ، ئۆلىمالار بۇ قىسىمدىكى مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىنىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ، - دەيدۇ.

ئىككىنچى قىسىم: ئۇرۇش قىلماستىن يەتكىلى بولمايدىغان كۈچ ياكى قوراللىق گۇرۇھلارنىڭ قوغدىشىغا ئېرىشكەن مۇرتەدلەر بولۇپ، بىز بۇ مەسىلىدە مۇشۇ ھەل - قىلىش قىيىن بولىدىغان كۈچلەر ھەققىدە سۆزلەيمىز.

بۇ رەت قىلغۇچىلار تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. تەۋبە تەلەپ قىلىش پەقەتلا شەرىئى مەھكىمىگە ھازىر قىلغىلى بولىدىغان كىشىلەرگە بولىدۇ.

رەسۇلۇللاھ ﷺ بەزى شەخسلەر ۋە گۇرۇھلارنىڭ قانلىرىنى بىكار قىلدى ۋە ئۇلار باشقۇرۇش دائىرىسىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى ئۇلارغا ئىلگىرى ئىسلام دەۋىتى يەتكەن كىشىلەر بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىمىدى.

ئابدۇللاھ ئىبنى ئەبىي سەرھى بۇ كىشىلەرنىڭ قاتارىدىن بولۇپ ئىبنى ئابباس ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: كَان عَبْدُ اللَّهِ بْنُ سَعْدِ بْنِ أَبِي سَرْحٍ يَكْتُبُ لِرَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَأَرْزَلَهُ الشَّيْطَانُ فَلَحِقَ بِالْكَفَّارِ فَأَمَرَ بِهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ أَنْ يُقْتَلَ يَوْمَ الْفَتْحِ فَاسْتَحَارَ لَهُ عُثْمَانُ بْنُ عَفَّانَ فَأَجَارَهُ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ

ئابدۇللاھ ئىبنى سەئىدىنى سەرھى رەسۇلۇللاھ ﷺ گە كاتىپلىق قىلاتتى، ئۇنى شەيتان ئازدۇرۇپ كاپىرلارغا قوشۇلۇپ كەتتى، مەككە پەتھى بولغان كۈنى رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىشكە بۇيرىدى»، ئوسمان ر.ھ. ئۇنىڭ ئۈچۈن پاناھلىق سورىغان ئىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭغا پاناھلىق بەردى.

رەسۇلۇللاھ ﷺ ئابدۇللاھ ئىبنى خەتەلنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈشكە بۇيرىغان بولۇپ، رەسۇلۇللاھ ﷺ گە ئۇنىڭ كەئبە بىلەن پاناھلىنىپ كەئبىنىڭ پەردىسىگە ئېسىلۋالغانلىقى زىكر قىلىنغان بولسىمۇ ئۇنى ئۆلتۈرۈشكە بۇيرىدى.

ئەنەس ئىبنى مالىك ر.ھ. دىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مەككە پەتھى يىلى مەككەگە كىردى ۋە ئۇنىڭ بېشىدا دۈبۇلغا بار بولۇپ، ئۇنى ئېلىۋەتكەن ۋاقىتتا بىر ئادەم كىلىپ يا رەسۇلۇللاھ! ئىبنى خەتەل كەئبىنىڭ پەردىسىگە ئېسىلۋالدى، - دېگەن ئىدى، رەسۇلۇللاھ ﷺ «اقتلوه» «ئۇنى ئۆلتۈرۈڭلار» دېدى. ئىبنى خەتەل مۇسۇلمان بولغاندىن كېيىن مۇرتەد بولۇپ مۇشرىكلارغا قوشۇلۋالغان كىشى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنىڭ قېنىنى ھالال قىلىپ بەردى. (ئەنۋائۇل جىھاد)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [اللہ ۋە اللہ نىڭ ئەلچىسىگە ئاسىيلىق قىلغان كىشىلەرنى شەرئەتتىكى جازالاش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ، ئۇنىڭ بىرى، قادىر بولالايدىغان بىر ۋە ياكى بىر قانچە شەخسلەرنى جازالاش].

ئىككىنچىسى، پەقەت ئۇرۇش قىلىش بىلەنلا قادىر بولالايدىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى گۇرۇھلارنى جازالاش. (مەجمۇئۇل فەتۋا 28 - توم 349 - بەت)

ئىمام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەد كۆپىرى دىيارغا ياكى كۈچ - قۇۋۋىتى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان مۇرتەدلەرگە قوشۇلۇپ ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت

قىلغان بولسا، ئۇ ئىككىلەنمەستىن تەۋبە تەلەپ قىلىشتىن ئىلگىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ. [سارىمۇل مەسلۇل 322 - ۋە 325 - بەت]

ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدىكى سۆزىدە قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە قول ئاستىمىزدا بولمىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى مۇرتەدلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى زىكرى قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: [ھەق دىندىن باشقا دىنلارغا چىقىپ مۇرتەد بولغانلىقى سەۋەبى بىلەن ئۆلتۈرۈش پەرز بولغان كىشىلەرنىڭ ئەھۋالى ئىككى ئىشنىڭ بىرىدىن خالىي بولالمايدۇ:

بىرىنچى: ئۇلار مۇسۇلمانلاردىن پەرقلىنىپ تۇرىدىغان بىرەر دىيارغا ئىگە بولالمىغان دارۇل ئىسلام ئىچىدىكى ئاز ۋە يەككە شەخسلەر بولىدۇ. ئۇلار قول ئاستىمىزدا بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھاجىتى يوق. ئۇلارنىڭ مۇرتەدلىك سەۋەبلىرى پاش بولۇپ مۇرتەدلىك ئۈستىدە تۇرغانلار ۋە تەۋبە قىلمىغانلارنى ئەر ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرۈش پەرز بولىدۇ. ئىككىنچى: ئۇ مۇرتەدلەر مۇسۇلمانلاردىن مۇستەقىل تۇرىدىغان بىرەر دىيارغا ئېرىشىپ، ھەتتاكى شۇ دىياردا ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچىلاردىن بولىدۇ. ئۇلار بىلەن مۇنازىرلەشكەندىن كېيىن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. ئۇلارنى ئاگاھلاندۇرغاندىن كېيىن ئۇلارنىڭ ئۈستىگە ئەھلى ھەربكە ئۇرۇش قىلغاندىكى تۇيۇقسىز ھۇجۇم قىلىش ۋە كېچىدە باستۇرۇپ كىرىش قاتارلىق ھۆكۈملەر جارىيە بولىدۇ. [ئەھكامۇل سۇلتانىيە 69 - 70 - بەت]

مۇرتەد ئاياللارنىڭ شەرىئى ھۆكۈمى توغرىسىدا

مۇرتەد - ئەر كىشى ياكى ئايال كىشى بولىدۇ. مۇرتەد ئەرلەرنىڭ ھۆكۈمى ئىلگىرى بايان قىلىپ ئۆتكىنىمىزدەك قۇرئان، ھەدىستىكى دەلىللەر ۋە ئۈممەتنىڭ ئىجماسى بىلەن ئۆلتۈرۈش ۋاجىب. مۇرتەد ئاياللارنىڭ ھۆكۈمىگە كەلسەك ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتە كۆز قارىشى ئوخشاش بولمىغان. 1 - ئىمام ئەبۇ ھەنىپە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ [مۇرتەد ئايال ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، بەلكى ئىسلامغا مەجبۇرلىنىدۇ. ئەگەر ئىسلامغا كىرمىسە تۈرمىگە تاشلىنىدۇ. (فەتھۇل قەدىر 13 - توم 225 - بەت ۋە بەدائى ئۇسسەنائۇ 15 - توم 420 - بەت شامىلە نۇسخىسى) بۇلارنىڭ دەلىلى [رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئاياللىرىنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلىگەن مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىمۇ شۇنىڭغا ئوخشاش، چۈنكى كاپىرلار بىر قۇتۇبتىكى كىشىلەردۇر] - دەيدۇ.

ئىبنى ئۆمەر ر.ئ.ھ. نىڭ ھەدىسىدۇر. ئۇ مۇنداق دەيدۇ: « وَجَدْتُ امْرَأَةً مَقْتُولَةً فِي بَعْضِ مَعَارِي رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَهَيَّي رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ عَنْ قَتْلِ النِّسَاءِ وَالصَّبِيَّانِ » «پەيغەمبەر ﷺ نىڭ غازاتلىرىنىڭ بەزىسىدە بىر ئايال ئۆلتۈرۈلگەن ھالەتتە تېپىلدى. پەيغەمبەر ﷺ ئاياللار ۋە ئۇششاق بالىلارنى ئۆلتۈرۈشتىن توستى.»

2- ئەبۇ بەكرى ر.ئ.ھ. ، ئەلى ر.ئ.ھ. ۋە ئۇلاردىن باشقا بىر تۈركۈم ساھابىلار ۋە ئىمامى ھەسەن زۆھرى مالىكى، شافىئى ۋە ھەنبەلى ئۆلىمالىرىنىڭ كۆپىنچىسى [مۇرتەد ئايال تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ،]- دەيدۇ. (زەخرە 12 - توم 40 - بەت، ئەلئۇم 6 - توم 180 - بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 13 - توم 332 - بەت ۋە ئەلمۇغنى 12 - توم 264 - بەت) شامىلە نۇسخىسى بۇلارنىڭ دەلىلى: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَأَقْتُلُوهُ ». «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» (بۇخارى)

مۇئاز ر.ئ.ھ. نىڭ رىۋايىتىدە مۇنداق كەلدى: أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ لَمَّا أُرْسِلَ إِلَى الْيَمَنِ قَالَ لَهُ: «أَيُّمَا رَجُلٍ ارْتَدَّ عَنِ الْإِسْلَامِ فَادَعِهِ فَإِنْ عَادَ وَإِلَّا فَاضْرِبْ عُنُقَهَا». رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى يەمەنگە ئەۋەتكەن ۋاقىتتا ئۇنىڭغا: «قانداق بىر ئەر ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا) چاقىرىغىن ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ۋە ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن ۋە قانداق بىر ئايال ئىسلامدىن مۇرتەد بولسا ئۇنى (ئىسلامغا چاقىرىغىن) ئەگەر قايتسا (ئۇنى تەرك ئەت) ئەگەر قايتمىسا ئۇنىڭ گەدىنىگە چاپقىن» دېدى.

بۇ ھەدىسنىڭ سەنىدى ھەسەن بولۇپ ئۇ تالاش تارتىش ئۇرۇنلىرىدىكى دەلىلدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇنىڭغا قايتىش ۋاجىب بولىدۇ. بۇنى ئەر-ئاياللارنىڭ زىنا، ئوغۇرلۇق، ھاراق ئىچىش، تۆھمەت قىلىش ۋە توي قىلغان زىناخورنى ئۆلگەنگە قەدەر تاش بوران قىلىش قاتارلىق ھەدىلەردە ئورتاق بولۇشى كۈچلەندۈرىدۇ.

ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشنى چەكلەشتىن يۇقارقى ھەدىلەرگە لايىق بولۇپ قالغان ئاياللار ئىستىسنا قىلىپ چىقىرىۋېلىنمىغانغا ئوخشاش، مۇرتەد ئاياللارنى ئۆلتۈرۈشمۇ ئىستىسنا قىلىپ چىقىرىۋېلىنمايدۇ. (فەتھۇل بارى 2 - توم 284 - بەت ۋە تەفسىر قۇرتۇبىي 3 - توم 51 - 52 - بەت)

ھاپىز ئىبنى ھەجەر رەھىمەھۇللاھ « مَنْ بَدَّلَ دِينَهُ فَأَقْتُلُوهُ »: «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار» دېگەن ھەدىسنىڭ شەرھىسىدە مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىس مۇرتەد - ئەر بولسۇن ۋە ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرۈشكە دەلىل بولىدۇ.]

ئىبنى ئابباس ﷺ [مۇرتەد ئايال ئۆلتۈرۈلۈدۇ. دەپ بايان قىلدى.]

ئەبۇ بەكرى ﷺ خىلاپەتلىكىدە، مۇرتەد بولغان ئايالنى ئۆلتۈرۈۋەتكەندە ساھابىلەرنىڭ ھەممىسى بار بولۇپ، ئەبۇ بەكرى ﷺ غا ھېچ بىر كىشى ئىتراز بىلدۈرمىگەن. بۇنىڭ ھەممىسىنى ئىبنى مۇنزىر چىقاردى ۋە دارى قۇتنىي ئەبۇ بەكرى ﷺ دىن كەلگەن ئەسەرنى ھەسەن يولدىن چىقاردى.

مۇزەنىي رەھىمەھۇللاھ «مۇختەسەر» ناملىق كىتابىدا مۇنداق دەيدۇ: ئىمامى شافىي رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [(بىرەر قەۋم ئىسلام كەلتۈرگەندىن كېيىن ئىسلامدىن مۇرتەد بولۇپ ئىسلام دىيارىدىكى ياكى دارۇل ھەرىتىكى كاپىرلار تەرەپكە كەتكەن بولسا، ئۇلار بويسۇندۇرۇلغۇچى بولسۇن ياكى مۇرتەد بولغان ئۇرۇنلىرىدا بويسۇنغۇچى بولشىدىن قەتئىينەزەر مۇسۇلمانلارغا پەقەتلا ئىسلام كەلتۈرمىگەن ئەھلى ھەرىكە جىھاد باشلاشتىن ئىلگىرى ئۇلارغا جىھاد باشلىشى لازىم بولىدۇ، ئۇلارغا غەلبە قىلغان ۋاقىتتا مۇسۇلمانلار ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىدۇ، تەۋبە قىلغانلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىغانلىرى ئەر - ئايال ئوخشاش ئۆلتۈرۈلىدۇ).]

خۇلاسە: مۇرتەد ئاياللار سۈننەتتىن، ساھابىلەردىن ۋە ئۆممەتنىڭ سەلفى ئالىملىرىدىن بولغان دەلىللەر بىلەن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

بۇ مەسىلىدە ئالىملار ئوتتۇرىدا ئىختىلاپ بولغان ۋە لېكىن كۈچلۈك كۆز قاراش مۇرتەد ئاياللار تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ ئاياللىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟

ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: ئىمامى شافىي مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەدنىڭ ئەۋلادلىرى كۆپى دىيارغا قوشۇلغان بولسىمۇ ئەسىر ئېلىنمايدۇ، چۈنكى ئۇلارغا ئىسلامنىڭ ھۆرمىتى سابىت بولغان بولۇپ، دادىلىرىنىڭ دىنىنى ئۆزگەرتكەنلىكىدە ئۇلارنىڭ گۇناھى يوق. ئەمما مۇرتەدلەر دارۇل ئىسلامدا بولۇپ كۆپى دىيارغا قوشۇلمىغان بولسا ئۇلارنىڭ ئىلگىرىكى ئىسلامنىڭ ھۆرمىتى ئۈچۈن ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇس بولمايدىغانلىقىدا ئىختىلاپ يوق. ئۇلارنىڭ قۇربانلىقلىرى يېيىلمەيدۇ، ئۇلار شېرىك ھۆكۈمىدە بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلار بىلەن توي قىلىنمايدۇ. ئۇلاردىن جىزيە قۇبۇل قىلىنمايدۇ ۋە كېلىشىم تۈزۈلمەيدۇ.]

ئەمما مۇرتەدلەر كۆپى دىيارغا قوشۇلغان بولسا ياكى ئەھلى ھەرىكە ئوخشاش ئۆز دىيارلىرىدا مۇستەقىل تۇرغان بولسا، ساھابىلەر ئۇلارنىڭ ئەۋلادلىرىنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقى ھەققىدە ئىختىلاپ قىلىشتى.

ئىمام ئەبۇ ھەنىئە رەھىمەھۇللاھ [مۇرتەد ئايال كۇفرى دىيارلىرىغا قوشىلىۋالسا قۇل قىلىنىدۇ، ئۆلتۈرۈلمەيدۇ،] - دەيدۇ.

ئەلى ئىبنى ئەبىي تالىب ﷺ [كاپىرلىق ھۆكۈمىنى ئىتبارغا ئېلىپ ئۇلارنى ئەھلى ھەرىكە ئوخشاش ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ دۇرۇسلىقىغا باردى.] فىقھىي شۇناسلارنىڭ ئاز بىر قىسمىمۇ شۇنداق دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ [ئۇلارنىڭ ئىلگىرىكى ئىسلامنى ھۆرمەتلەپ دارۇل ئىسلامدا ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ ھارام بولغىنىغا ئوخشاش، ئۇلارنى ئەسىر ئېلىش ۋە قۇل قىلىشنىڭ ھاراملىقىغا باردى.] ئىمامىي شاپىئىي رەھىمەھۇللاھ ۋە فىقھىي شۇناسلارنىڭ كۆپۈنچىسى بۇ قاراشنى تۇتتى.

خۇلاسە: مۇرتەد ئاياللارنى قۇل قىلىش قەتئىي جائىز ئەمەس (بۇ جۇمھۇر ئۆلىمالارنىڭ كۆز قارشى). چۈنكى، مۇرتەد ئايال مۇرتەد ئەرگە ئوخشاش ئۆلتۈرىلىدۇ. بۇلارنى قۇل قىلىش رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ «مَنْ بَدَلَ دِينَهُ فَأَقْتُلُوهُ» «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» بۇ ھەدىسگە ئەمەل قىلىشنى تەرك ئەتكەنلىك بولىدۇ. اللھ ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.
(ئەلمەبسۇت 10 - توم 189 - بەت)

مۇرتەدلەرنىڭ بالىلىرىنىڭ ئەھكاملىرى

ئۆلىمالار [مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللىرىنىڭ ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى توغۇلغان ياكى ھامىلدار بولغانلىرى بولسا مۇسۇلمان بولىدىغانلىقىنى، مۇرتەدلىكتىن كېيىن ھامىلدار بولغان ياكى توغۇلغانلىرىنى ئاتا-ئانىسىنىڭ مۇرتەدلىكىگە ئەگەشتۈرۈپ كاپىرلىق بىلەن ھۆكۈم قىلىنىدىغانلىقىنى زىكر قىلدى.] بۇ ھۆكۈم دۇنيادىكى زاھىرى ھۆكۈملەردە ۋە ئۇرۇش قىلىش ئەھكاملىرىدا بولىدۇ. ئاشۇنداق قىلىش ئىبنى ئابباس ۋە سەئبە ئىبنى جەسسامە رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمالارنىڭ ھەدىسىگە ئەمەل قىلغانلىقتۇر. (ئەنۋائۇل جىھاد)

بۇخارى ئىبنى ئابباس ﷺ دىن ئۇ سەئبە ئىبنى جەسسامە ﷺ دىن مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: مَرَّ بِى النَّبِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالْأَبْوَاءِ أَوْ بَوْدَانَ وَسُئِلَ عَنْ أَهْلِ الدَّارِ يُبَيِّتُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ فَيُصَابُ مِنْ نِسَائِهِمْ وَذَرَارِيِّهِمْ قَالَ هُمْ مِنْهُمْ»، «رەسۇلۇللاھ ﷺ ئەبۇ ياكى ۋەدان دېگەن جايدا مېنىڭ قېشىمدىن ئۆتكەن ئىدى، پەيغەمبەر ﷺ دىن مۇشرىكلارغا كېچىدە ھۇجۇم قىلىپ، ئۇلارنىڭ

ئاياللىرى ۋە ئۇششاق بالىلىرىنى ئۆلتۈرۈپ قويغانلىق توغرىلىق سورالدى، پەيغەمبەر ﷺ :
«مۇشرىكلارنىڭ ئايال - بالىلىرىمۇ شۇلارنىڭ جۈملىسىدىن» - دېدى.

بۇ يەردە ئاگاھلاندۇرۇش لازىم بولىدىغان نەرسىلەردىن: ئىلگىرىكى دەلىللەردىكى ۋە ئەھلى - ئىلىملەرنىڭ سۆزلىرىدىكى مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللىرىدىن دادىلىرىنىڭ مۇرتەدلىك ھالىتىدە بولغان ياكى ئۇلارغا زاھىرىدا ئەگەشكەنلىرى مەقسەت قىلىنىدۇ، ئەمما مۇرتەدلەرنىڭ ئوغۇللىرىدىن دادىسىنىڭ دىنىدا بولمىغانلىرى مۇسۇلمان بولۇپ ئۇلار دادىسىنىڭ ئىش - ھەرىكەتلىرى ۋە سۆزلىرىگە قوشۇلمايدۇ. مەيلى ئۇلار دادىسىنىڭ قىلغان ئىشىنى بىلمەيدىغانلىرى بولسۇن ياكى دادىسىنىڭ قىلغان ئىشىنى پەقەت قەلبى بىلەن بولسىمۇ ئىنكار قىلغانلىقى بىلىنگەنلىرى بولسۇن ئۇلار كاپىر بولماستىن بەلكى ھىمايە قىلىنىدىغان مۇسۇلمانلاردۇر، ئۇلارنىڭ دادىلىرىنى زاھىرەن ئىنكار قىلماسلىقى كۇپرىغا چىقارمايدۇ. مۇنكەرنى توسۇش قول ۋە تىل بىلەن بولۇپ، قۇدرەت ئېتىبارى بويىچە بولىدۇ ۋە ئۇ ھەممە ئادەمگە ئاسان بولمايدۇ، ئەمما دادىسىنىڭ دىنىدا بولغانلىرىنىڭ ھۆكۈمى دادىسىنىڭ ھۆكۈمىدە بولۇپ ئوتتۇرىسىدا ھېچقانداق پەرق يوق. الله ھەممىدىن ئوبدان بىلگۈچىدۇر.

ئىبنى نۇجەيم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدنىڭ بالىسى ئاتا - ئانىسى مۇرتەد بولغان ۋاقتىدا مەۋجۇد بولغان بولىدۇ ياكى مەۋجۇد بولمىغان بولىدۇ، ئەگەر مەۋجۇد بولغان بولسا ئاتا - ئانىسىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن مۇرتەد بولمايدۇ، چۈنكى ئۇنىڭغا ئىسلامنىڭ ھۆكۈمى ئەگىشىش بىلەن سابىت بولغان بولۇپ ئاتا - ئانىسىنىڭ مۇرتەدلىكى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمى يوقاپ كەتمەيدۇ. پەقەتلا ئاتا - ئانىسى ياكى ئۇ ئىككىسىنىڭ بىرى ئۇنى كۇپرى دىيارىغا قوشقان بولسا، ھەقىقەتەن ئۇ ئىسلام ھۆكۈمىدىن ئاتا - ئانىسىغا ئەگىشىش ياكى كۇپرى دىيارىغا قۇشۇلۇش بىلەن چىقىپ كېتىدۇ ۋە ئىسلام ھۆكۈمىنىڭ يوقىلىشى بىلەن ئۇ بالا ئولجا بولىدۇ، بالاغەتكە يەتكەندە ئانىسى ئىسلامغا مەجبۇرلانغاندەك ئىسلامغا مەجبۇرلىنىدۇ. ئەگەر دادىسى يالغۇز كۇپرى دىيارىغا كېتىپ مۇسۇلمان ئانىسى دارۇلئىسلامدا بولسا ئۇ ئولجا بولمايدۇ، چۈنكى ئۇ ئانىسىغا ئەگىشىپ مۇسۇلمان ھالىتىدە قالغان بولىدۇ.]

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ھەققىدە ئۆلىمالار كۆپ سۆزلەرنى بايان قىلغان، مەن بۇلارنىڭ ئەڭ كۈچلۈك كۆز قاراشلىرىنى قىسقىچە بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنىڭ ھۆكۈمى تۆۋەندىكىدەك ئۈچ خىل ھالەتتە بولىدۇ.

1 - ئاتا - ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان پەرزەنت.

بۇ خىل ھالەتتە بالىغا مۇسۇلمانلىق ھۆكۈمى بېرىلىدۇ، چۈنكى ئۇ پەرزەنت تۇغۇلغان ۋاقىتتا ئاتا-ئانىسى ئىسلامدا ئىدى.

ئىبنى قۇدامە مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان بولسا، ئۇلار تۇغۇلغان ۋاقىتتا ئاتا-ئانىسى ئىسلامدا بولغانلىقى ئۈچۈن پەرزەنت مۇسۇلمان دەپ ھۆكۈم بېرىلىدۇ. ئاتا-ئانىسىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن مۇرتەد ھېسابلانمايدۇ. چۈنكى رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دېگەن:

«الْإِسْلَامُ يَغْلُو وَلَا يُغْلَى»

«ئىسلام ئۈستۈن بولىدۇ. ئىسلامغا ھېچنەرسە ئۈستۈن قىلىنمايدۇ.» [ئەلمۇغنى 12 - توم 282 - بەت]

خۇلاسە: ئەگەر مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان بولسا، ئۇلار بالاغەتكە يېتىپ بولغۇچە مۇسۇلمان دەپ ھۆكۈم قىلىنىدۇ. ئۇلار بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن ئىسلام ھۆكۈمى ئۇلارغا چۈشەندۈرۈلىدۇ، ئەگەر ئۇلار ئىسلام ھۆكۈمىگە ئەمەل قىلسا مۇسۇلمانلىق ھالىتىدە قالىدۇ، ئەگەر بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن كۇفرى سۆزلەرنى ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلسا ئۇلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكۈمى بېرىلىدۇ.

2- ئاتا-ئانىسىنىڭ بىرى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى ياكى كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت. بۇ خىل ھالەتتە پەرزەنت ئاتا-ئانىسىنىڭ قايسىسى مۇسۇلمان بولسا شۇنىڭغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمانلىق ھۆكۈمى بېرىلىدۇ. ئەگەر پەرزەنتنىڭ دادىسى مۇسۇلمان ئانىسى مۇرتەد بولسا، دادىسىغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمان ھېسابلىنىدۇ، ئەگەر پەرزەنتنىڭ ئانىسى مۇسۇلمان دادىسى مۇرتەد بولسا، ئانىسىغا نىسبەت بېرىلىپ مۇسۇلمان ھېسابلىنىدۇ.

3- ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىككىلىسى مۇرتەد بولۇپ كەتكەندىن كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت. بۇ خىل ھالەتتە پەرزەنتكە ئەسلى كاپىر ھۆكۈمى بېرىلىدۇ. (ئەلمۇغنى 12 - توم 282 - بەت)

اللھ بۇ ئەھكاملارنى چۈشىنىشىمىزگە نېسىپ قىلسۇن! ۋە مۇرتەد بولۇپ كەتكەنلەرگە ھىدايەت قىلسۇن.

مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرىنى قۇل قىلىشقا بولامدۇ؟

ئەگەر مۇرتەدلەرنىڭ پەرزەنتلىرى ئاتا-ئانىسى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تۇغۇلغان ياكى ئاتا-ئانىسىنىڭ بىرى مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى ياكى كېيىن تۇغۇلغان بولسا قەتئىي قۇل قىلىشقا

بولمايدۇ،

ئاتا-ئانىسىنىڭ ئىككىلىسى مۇرتەد بولۇپ كەتكەندىن كېيىن تۇغۇلغان پەرزەنت بولسا قۇل قىلىش مەسىلىسىدە ئالىملار ئوتتۇرىدا كۆپ قاراشلار بار بولۇپ ئىمام ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ بىر سۆزىدە قۇل قىلىشقا بولىدۇ دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 12 - توم 282 - بەت)

بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن كېتىدىغان شەرتلەر توغرىسىدا

بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ياكى مۇرتەدكە چىقىرىش شەرىئى مەسىلىدۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن خالىغانچە بىر كىشىنى مۇرتەد دېيىشتىن ساقلىنىش لازىم. بەلكى ئىسلام شەرىئىتى كۆرسەتمىسىگە رىئايە قىلىش كېرەك.

بۇ ئەڭ مۇھىم دەرس ھىسابلىنىدۇ. چۈنكى بۇ بەزى كىشىلەر تەكفىرچى بولۇپ كەتكەن ۋە يەنە بەزىلىرى مۇرجىئە بولۇپ كەتكەن مەسىلىدۇر.

بىر كىشىنى خالىغانچە مۇرتەدكە چىقارغىلى بولمايدۇ، بەلكى مۇرتەدكە چىقىرىش ئۈچۈن شەرتلەر كېتىدۇ. قاچان شەرىئەت كۆرسىتىپ بەرگەن شەرتلەر تۇلۇق تېپىلسا ئۇندىن كېيىن بىر ئادەمنى مۇرتەدكە چىقارغىلى بولىدۇ. ئەگەر شۇ شەرتلەر تۇلۇق تېپىلمىسا بىر ئادەمنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن كېتىدىغان شەرتلەر ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1. قىلغان ئىشلاردا تېپىلىش كېرەك بولغان شەرتلەر.

2. مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىلەردە تۇلۇق تېپىلىشى كېرەك بولغان شەرتلەر.

قىلغان ئىشلاردا تېپىلىش كېرەك بولغان شەرتلەر.

1 - بۇ ئىقتىادلار، سۆزلەر ۋە ياكى ئىش ھەرىكەتلەرنى قىلغۇچىلار ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كېتىدۇ دېگەنلىككە شەرىئى دەلىل بولۇش كېرەك. چۈنكى بىر كىشىنى كاپىرغا چىقىرىش شەرىئى مەسىلە بولۇپ، بۇ شەرىئى دەلىلگە مۇھتاج بولىدۇ.

2 - ئىھتىماللىقى ۋە تەئۋىلى يوق بولغان سۆز ۋە ياكى ئىش - ھەرىكەتلەر سادىر بولغان بولۇشى كېرەك. يەنى مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ئىش - ھەرىكەتلەر ئىھتىماللىقى بولۇپ قالسا، ئۇ كىشىنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

مەسىلەن: قۇرئاننى ھاجەتخانىلارغا ئېلىپ كىرىش. بىر ئادەم ئۇنتۇپ قالغانلىقى سەۋەپلىك، قۇرئان بىلەن ھاجەتخانىغا كىرگەن بولسا مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. ئەمما قەستەن قۇرئاننى ئېلىپ كىرگەن بولسا كاپىر بولىدۇ. شۇڭا سەھۋەنلىكتىن بولغانلىقىغا ئىھتىماللىقى بار ئىشلار بىلەن كىشىلەرنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىلەردە تۇلۇق تېپىلىشى كېرەك بولغان شەرتلەر.

- 1- بالاغەتكە يەتكەن بولۇش.
- 2- ئەقىللىق بولۇش.
- 3- ئىختىيارى بولۇش (مەجبۇرلانماسلىق).
- 4- بىلىش يەنى بۇ ئىشلارنى قىلسا مۇرتەد بولۇپ كىتىدۇ دېگەننى بىلىش.
- 5- مۇرتەد بولغانلىقىنى ئىسپاتلاش.

بالاغەتكە يەتكەن بولۇش.

شەرىئەت تەكلىپلىرى بالاغەتكە يەتكەن كىشىلەرگە تەكلىپ قىلىنىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بالاغەتكە يەتمىگەن كىشىلەردىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا، ئۇلارنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.

بالاغەتكە يېتىش ئالامەتلىرى تۆۋەندىكىچە:

- 1- ئون بەش ياشقا كىرگەن بولۇش.
 - 2- ئېھتىلام بولۇش.
 - 3- ئەۋرەتلىرىگە تۈك چىققان بولۇش.
 - 4- قىز بالا ھېيىز كۆرگەن بولسا بالغ ھېسابلىنىدۇ.
- ئىمام ئەبۇ يۈسۈف رەھىمەھۇللاھ، شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ بىر رىۋايىتىدە مۇنداق دەيدۇ: [بىر كىشىنىڭ مۇرتەد دىيىلىشى ئۈچۈن بالاغەتكە يەتكەن بولۇشى لازىم. يەنى بالاغەتكە يەتمىگەن كىشىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا ئۇنى مۇرتەد دىگىلى بولمايدۇ]. (ئەلبەھرۇررائىق 13-توم 474-بەت، ئەلمەجمۇئە 19-بەت 223-بەت، ئەلمۇغنى 12-توم 281-بەت ۋە ئەلئىنساۋى 10-توم 248-بەت،)

بۇلارنىڭ دەلىلى: عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنْ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنْ الصَّبِيِّ حَتَّى يَشُبَّ وَعَنْ الْمَعْتُوهِ حَتَّى يَعْقِلَ.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «ئۇخلاۋاتقان كىشىنىڭ ئويغانغىچە، كىچىك بالىنىڭ بالاغەتكە يەتكۈچە، ساراڭنىڭ ساقايغىچە بولغان ئارىلىقتا قىلغان - ئەتكەنلىرى يېزىلمايدۇ». (تىرمىزى)

بەزى ئالىملار مۇنداق دەيدۇ: [بالاغەتكە يەتمىگەن ۋە لېكىن بىر نەرسىنى پەرىق قىلىش يېشىغا يەتكەن بالىلار ھەم مۇرتەد بولىدىغان ئەمەللەرنى قىلسا مۇرتەد بولىدۇ. ئەمما ئۇنى ئۆلتۈرۈش بالاغەتكە يەتكەنگە قەدەر ساقلاپ تۇرۇلىدۇ. بالاغەتكە يەتكەندىن كىيىن تەۋبە تەلەپ

قىلىنىدۇ، تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ. ئەگەر تەۋبە قىلمىسا بالاغەتكە يەتكەندىن كېيىن مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. [ئەلبەھرۇررائىق 13-توم 474-بەت، ئەلمۇغنى 12-توم 281-بەت ۋە ئەلئىنساۋى 10-توم 248-بەت،]

ئەقىللىق بولۇش.

شەرىئەت ئەھكاملىرى ئەقلى-ھۈشى جايىدا بولغان كىشىلەرگە تەكلىپ قىلىنىدۇ. ئەمما بىر كىشىنىڭ ئەقلى-ھۈشى بولمىسا ئۇ كىشىدىن شەرىئەت تەكلىپلىرى ساقىت بولىدۇ.

ئىمام ماۋەردى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [بىر ئادەمنى مۇرتەد دېيىش ئۈچۈن ئەقلى ھۈشى جايىدا بولۇش كېرەك. (بىر كىشى ئەقلى يوق ھالەتتە مۇرتەد بولىدىغان ئىش-ھەركەت ۋە ياكى سۆزلەرنى قىلغان بولسا، ئۇ كىشىنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ.) يېشىنىڭ كىچىكلىكى، ساراڭلىق، كىسەللىك، ھۈشسىزلانغانلىق، ۋە ئۇيغۇن سەۋەبلىك ئەقلى يوق بولغان كىشىلەردىن مۇرتەدلىك سادىر بولسا، ئۇلارنى مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. (ئەلمۇغنى 12-توم 266-بەت)]

عَنْ عَلِيٍّ أَنَّ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ رُفِعَ الْقَلَمُ عَنْ ثَلَاثَةٍ عَنْ النَّائِمِ حَتَّى يَسْتَيْقِظَ وَعَنْ الصَّبِيِّ حَتَّى يَشِبَّ وَعَنْ الْمَعْتُوهِ حَتَّى يَعْقِلَ.

ئەلى رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «ئۇخلاۋاتقان كىشىنىڭ ئويغانغىچە، كىچىك بالىنىڭ بالاغەتكە يەتكۈچە، ساراڭنىڭ ساقايغىچە بولغان ئارىلىقتا قىلغان - ئەتكەنلىرى يېزىلمايدۇ». (تىرمىزى)

ئىختىيارى بولۇش (مەجبۇرلانماسلىق).

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشى، مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى مەجبۇرلانماستىن ئىختىيارى قىلغان بولۇشى كېرەك. ئەگەر ئۇ كىشى مەجبۇرلانغان بولسا ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن مۇرتەد بولمايدۇ ۋە مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. (ئەلمۇغنى 12-توم 292-بەت)

بۇ ھەقتە اللە مۇنداق دەيدۇ: ﴿مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ (106)﴾

﴿كىمكى اللە قا ئىمان ئېيتقاندىن كېيىن ئىماندىن يېنىۋالسا، - قەلبى ئىمان بىلەن مۇستەھكەم تۇرسىمۇ مەجبۇرلاش ئاستىدا (ئاغزىدىلا) ئىماندىن يانغانلىقىنى بىلدۈرگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا - كۇفرى بىلەن كۆڭلى ئازادە بولسا (يەنى ئىختىيارىي يوسۇندا مۇرتەد بولغان بولسا)، ئۇ اللە نىڭ غەزىپىگە دۇچار بولىدۇ ۋە چوڭ ئازابقا قالىدۇ [106].﴾

بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «إِنَّ اللَّهَ بَحَّاورَ لِي عَنْ أُمَّتِي الْخَطَأَ وَالنَّسْيَانَ وَمَا اسْتُكْرِهُوا عَلَيْهِ

».

«ھەقىقەتەن اللہ مېنىڭ ئۈمىتىمدىن ساھۋەنلىك، ئۇنتۇپ قىلىش ۋە مەجبۇرلىنىش قاتارلىق نەرسىلەرنى ئۆتۈۋەتتى».

مەجبۇرلىنىش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1- مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلىشقا مەجبۇرلىنىش. بۇ مۇسۇلمانلارغا ئەزىيەت بېرىشكە مەجبۇرلانمىسا جائىز.

مەسىلەن: اللہ نى تىللاش ياكى قۇرئاننى ھاقارەت قىلىش..... دېگەنگە ئوخشاش.

2- باشقا مۇسۇلمانلارنىڭ ھەقىقەتە تاجاۋۇز قىلىشقا، ئەزىيەت بېرىشكە، مۇسۇلمانلارنىڭ سىرلىرىنى ئاشكارە قىلىشقا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا مەجبۇرلىنىش. بۇ قەتئىي جائىز بولمايدۇ. (دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە)

بىلىپ تۇرۇپ قىلىش.

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشى بىلمەستىن مۇرتەدلىككە ئېلىپ بارىدىغان سۆزلەر ۋە ياكى ئىش-ھەرىكەتلەرنى قىلغان بولسا، ئۇ كىشىنى ھەم مۇرتەد دېگىلى بولمايدۇ. جاھىللىق يەنى بىلمەسلىك ھەم ئىككى خىل بولىدۇ. بىرى ھەقىقىي بىلمەسلىك بۇ ئۆزىگە سەۋەپ بولالايدۇ. يەنى بىرى بىلمەسلىك بۇ ئۆزىگە سەۋەپ بولالمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مەن بارلىق مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمنى ئىسلامنى ھەقىقىي چۈشىنىشكە كۈچىنىڭ يېتىشىچە تېرىشىشنى ۋە تەۋھىدكە ھەقىقىي ئەمەل قىلىشنى تەۋسىيە قىلىمەن ۋە مۇرتەدكە ئېلىپ بارىدىغان ئامىللارنى بىلىشنى ۋە ئۇنىڭدىن يىراق بولۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن. تەپسىلاتقا ئەبۇ مۇسئەب سۈرىنىڭ دەئۋەتۇل مۇقاۋەمە دېگەن كىتابىغا مۇراجىئەت قىلىڭ.

ئەسكەرتىش: بۈگۈنكىدەك ئاخبارات ۋە ئۇچۇر ئەڭ تىز تارايىدىغان دەۋرىدە مەن بىلمەيتىمەن دىگەنلەر، شۇ ئۆزىسى ئۇلارنى اللە نىڭ ئازابىدىن قۇتۇلدۇرالايدۇ؟ بۇنىڭغا دىققەت قىلىسۇن!

مۇرتەد بولغانلىقىنى ئىسپاتلاش.

بىر كىشىنى مۇرتەد دىيىش ئۈچۈن، مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىنىڭ ئىقرارى ياكى ئىككى مۇسۇلماننىڭ گۇۋاھلىقى بىرىشى لازىم.

عَنْ ابْنِ عَبَّاسٍ أَنَّ النَّبِيَّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قَالَ لَوْ يُعْطَى النَّاسُ بِدَعْوَاهُمْ لَادَّعَى نَاسٌ دِمَاءَ رِجَالٍ وَأَمْوَالَهُمْ وَلَكِنَّ الْيَمِينَ عَلَى الْمُدَّعَى عَلَيْهِ.

4929 - ئابدۇللاھ ئىبنى ئابباس رەزىيەللاھۇ ئەنھۇمادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى، پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دېگەن: «ناۋادا ئىنسانلارغا دەۋالىرى بويىچە ھۆكۈم قىلىپ بېرىلسە، ئادەملەرنىڭ قېنىنى ۋە مال - مۈلكىنى دەۋا قىلىشتىن تەپ تارتمايدۇ، لېكىن ئۈستىدىن دەۋا قىلىنغۇچى قەسەم قىلىشى كېرەك». (مۇسلىم)

مۇرتەدلىك سادىر بولغان كىشىنىڭ ئىقرارى ياكى ئىككى مۇسۇلماننىڭ گۇۋاھلىقى بىرىشى كېرەك دېگەن بۇ ھۆكۈم، يەككە شەخسلەرگە ۋە ياكى ئىسلام ھۆكۈمەت بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلغان.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! كاپىرلارنى كاپىر دىيىش ۋە ئۇلاردىن ئادا-جۇدا بولۇش، ۋە خالىغانچە كىشىلەرنى مۇرتەدكە چىقارماسلىق ھەممىسى شەرىئەت ئەھكاملىرىدىندۇر. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز بۇ ھۆكۈملەردە شەرىئەتكە مۇراجىئەت قىلالى ۋە بۇ مەسىلىلەرنى ئەھلى-ئىلىملەرگە تاپشۇرايلى. بۇ ھۆكۈملەردە بىز ئالدىراقسانلىق قىلمايلى.

كاپىرلار مۇنداق ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ.

1- ھۆكۈمى ئېنىق بولغان كاپىرلار. بۇ تۈردىكىلەرنى كىم كاپىر دېمىسە كاپىر بولىدۇ.

مەسىلەن: شىجىننىڭ، ۋاڭلوچۈەن ۋە نۇر بەكرى.....دېگەنلەرگە ئوخشاش.

2- ھۆكۈملىرىدە ئىختىلاپ بولغان كىشىلەر ۋە ياكى مۇرتەدلەر. بىز بۇ مەسىلىلەرنى ئەھلى-ئىلىملەرگە تاپشۇرۇشىمىز لازىم. نۇر بەكرىگە ئوخشاش ھۆكۈمى ئېنىق ۋە تەئۋىلى يوق بولغان مۇرتەدلەر بار. بۇلارنى مۇرتەد دەپ ئاتايمىز ۋە ئۆلتۈرمىز. ئەمما شۈبھى بولسا ياكى بىز ئۇنىڭ ھۆكۈمىنى ئىنىق بىلەلمىسەك توختاپ تۇرىمىز.

مەسىلەن: ئۆزىنى ئىسلامغا نىسبەت بېرىپ تۇرۇپ يېزىلىق ھۆكۈمەتلەردە ئىشلىۋاتقانلار دېسەك، ئۇمۇمى ھۆكۈمدە بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان ئەمەللەردۇر. ئەمما ئۇلارنىڭ ئىچىدىن مۇئەييەن بىر كىشىنى مۇرتەد دىيىشتىن تاكى ئىنىق بولمىغىچە توختاپ تۇرىمىز.

ۋە كاپىرلارغا ياردەملىشىۋاتقان كىشى دېسەك، بۇلارنىڭ ياردەملىشىشى نىمە بىلەن بولدى، بۇ ياردەم ئىسلام دىنىدىن چىقىرىۋېتىدىغان ياردەممۇ ياكى مەجبۇرلۇقمۇ ياكى..... دېگەنگە ئوخشاش نۇرغۇن ھۆكۈملەر بار.

خۇلاسە: كاپىرلار ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرنى بىز دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۇمۇمى قىلىپ مۇرتەدلەر دەيمىز. چۈنكى ئۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدۇ. ئەمما مۇئەييەن بىر شەخسنى مۇرتەدلىك ھۆكۈمى ئىنىق بولمىغىچە ئىسمىنى تۇتۇپ تۇرۇپ مۇرتەد دېمەيمىز.

شۇنىڭ ئۈچۈن بارلىق مۇسۇلمانلارغا بولغان تەۋسىيەلىرىم شۇكى - ئىلىمىز مۇرتەدكە چىقىرىشتىن ۋە مۇرتەد دەپ ئۇرۇش قىلىشتىن ساقلىنايلى. شەرىئەتتىن چەتنىمىگەن ئاساستا جىھادىمىزنى ئېلىپ بىرىشقا ئەھمىيەت بېرىلى. ۋە ئىسلام دىنىدىن چىقىرىۋېتىدىغان

ئەمەللەرگە چۈشۈپ قېلىشتىن قاتتىق ساقلىنايلى. بۇنىڭ ئۈچۈن تەۋھىد بىلىملىرىگە ئەھمىيەت بىرەيلى!

اللە ئەمەللىرىمىزنى شەرىئەت كۆرسىتىپ بەرگەن يۈسۈندە ئېلىپ بېرىشىمىزغا ياردەم بەرسۇن! ۋە ئوڭچىل ياكى سولچىل بولۇپ قېلىشتىن ساقلىسۇن!

مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ ئەھكاملىرى

بىز بۇ بابتا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى ئىسلامغا قايتىشقا چاقىرىق قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا توختىلىمىز.

مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىشنىڭ يولغا قويۇلغانلىقىغا ئۆلىمالار بىرلىككە كەلدى. لېكىن، مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىبمۇ ياكى مۇستەھەبمۇ دېگەندە ئۆلىمالار نۇرغۇنلىغان كۆز قاراشلارنى ئوتتۇرىغا قويدى. بەزى ئۆلىمالار ھەدىسنىڭ ئومۇمى مەنالارىغا قاراپ تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس، - دەپ ئوتتۇرىغا قويدى.

تۆۋەندە بىز بۇ ھەقتە ئۆلىمالارنىڭ مەشھۇر ئىككى قارىشىنى ئوتتۇرىغا قويۇپ ئۆتىمىز.

1 - كۆز قاراش

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام شافىئى بىر سۆزدە ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار بىر رىۋايىتىدە مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس، بەلكى مۇستەھەب. بۇلارنىڭ دەلىلى: رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ «مَنْ بَدَّلَ دِيْنَهُ فَاقْتُلُوهُ». «كىمكى دىنىنى ئۆزگەرتسە ئۇنى ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.» دېگەن ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىش ئىشىنى ئوتتۇرىغا قويىمىغانلىقى ئۇنىڭ ۋاجىب ئەمەسلىكىگە دەلىل. (ئەلمەبسۇت 10 - توم 167 - بەت) (فەتھۇلقەدىر 13 - توم 218 - بەت)

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [بۇ ھەدىس مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ۋاجىبلىقىنى كۆرسىتىپ بېرىدۇ. بۇ ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىش ئىشى ئوتتۇرىغا قويۇلمىغان، ئەگەر مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب بولغان بولسا رەسۇلۇللاھ ﷺ يۇقارقى ھەدىستە تەۋبە تەلەپ قىلىپ بولۇپ ئاندىن ئۆلتۈرۈشكە بۇيرۇيتتى.] (ئەلمۇغنى 12 - توم 267 - بەت)

2 - كۆز قاراش

ئىمام مالىك، ئىمام شافىئى ئىككى سۆزىنىڭ بىرىدە ۋە ھەنبەلى مەزھىبىنىڭ بىر سۆزىدە

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب، - دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 12 - توم 266 - بەت، ئەلئۇم 1 - توم 258 - بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 13 - توم 158 - بەت) بۇلارنىڭ دەلىلى

عَنْ عَائِشَةَ قَالَتْ ارْتَدَّتْ امْرَأَةٌ يَوْمَ أُحُدٍ فَأَمَرَ النَّبِيُّ -صلى الله عليه وسلم- أَنْ تُسْتَتَابَ فَإِنْ تَابَتْ وَإِلَّا قُتِلَتْ «ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى: ئوھۇد كۈنى بىر ئايال مۇرتەد بولۇپ كەتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇ ئايالدىن تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىدى. ئەگەر تەۋبە قىلسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ) تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ» (سۈنەن ئەددار قۇتئى)

عَنْ جَابِرٍ : أَنَّ امْرَأَةً يُقَالُ لَهَا أُمُّ مَرْوَانَ ارْتَدَّتْ عَنِ الْإِسْلَامِ فَأَمَرَ النَّبِيُّ -صلى الله عليه وسلم- أَنْ يُعْرَضَ عَلَيْهَا الْإِسْلَامُ فَإِنْ رَجَعَتْ وَإِلَّا قُتِلَتْ.

«جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھادىن رىۋايەت قىلىنىدۇكى: جەزمەن ئۇممۇ مەرۋان ئىسىملىك بىر ئايال مۇرتەد بولۇپ كەتتى، رەسۇلۇللاھ ﷺ «ئۇ ئايالنى ئىسلامغا چاقىرىشقا بۇيرىدى. ئەگەر تەۋبە قىلسا (ئۆلتۈرۈلمەيدۇ) ئەگەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ» (سۈنەنۇل بەيھەقۇل كۇبرا)

ئۆلىمالار يۇقارقى ئىككى ھەدىسكە ئاساسەن [مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب، - دەيدۇ. ئەگەر ۋاجىب بولمىسا رەسۇلۇللاھ ﷺ بۇيرۇق قىلمىغان بولاتتى،] - دەيدۇ.

كۈچلۈك كۆز قاراش مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەب. چۈنكى، بىرىنچى كۆز قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغۇچى ئۆلىمالارنىڭ دەلىلى كۈچلۈك. ئىككىنچى كۆز قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغۇچى ئۆلىمالارنىڭ دەلىلى ئاجىز، ئۇلار ئوتتۇرىغا قويغان ئىككىلا ھەدىس زەئىپ. مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەب دېگەن قاراشنى تۇتساق ھەر ئىككىلى ھەدىسكە ئەمەل قىلغىلى بولىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ تەۋبە تەلەپ قىلىشقا بۇيرىغانلىقىنى مۇستەھەب دەيمىز.

مۇرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىش جائىزمۇ ؟

ئىلگىرى ئۆتكەن دەلىللەرگە ئاساسلانغاندا، مۇرتەدلەرنى تەۋبە تەلەپ قىلىپ بولۇپ ئۆلتۈرۈش مۇستەھەب، ئەگەر مەنپەئەت بولسا تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋەتسە ھەم بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: بىز ئىلگىرى بايان قىلغان مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋە ئۇلارغا مۆھلەت بېرىش ھۆكۈمى بارلىق مۇرتەدلەرگە ئومۇمىي ئەمەس. بەلكى، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن

ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچمىغان مۇرتەدلەر ھەققىدە كەلگەن ئەھكاملاردۇر. ئەمما مۇرتەدلەر ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش ئاچسا ئۇلار تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرگە ئۇرۇش قىلغاندا ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلماستىن، ئىككىلەنمەي ئۆلتۈرۈلىدۇ. چۈنكى، ئۇلار ئۆزىنى ئىسلام مەھكىمىلىرىگە تاپشۇرمايدۇ ۋە ئۇلارنى ئىسلام قازىخانىلىرىغا ئەكىلىش ھەم مۇمكىن ئەمەس، ئۇلار تەۋبە قىلدىم دەپ قويۇپ مۇسۇلمانلارنى ئالدايدۇ. بەلكى، شۇ ئالدامچىلىقى ئارقىلىق مەن تەۋبە قىلدىم دەپ قويۇپ مۇسۇلمانلارنى ئەسىر قىلىدۇ ياكى شېھىت قىلىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن ئىسلام ئۈمىتىگە ئالدامچىلىقنى ۋە باشقىلارنى ئالدامچىلىقنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندىكى ج خ ئىدارىلىرى، ئىستىخبارات ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە كەلسەك، ئۇلار كۆپىنچە دىيارغا قوشۇلۇۋالغانلىقى ياكى كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتۈۋالغانلىقى ئۈچۈن ئۇلاردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇمكىن ئەمەس، شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈشكە بولىدۇ.

بىز ئىلگىرى مۇرتەدلەرنى قول ئاستىمىزدىكى مۇرتەدلەر ۋە قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەر دەپ ئىككى تۈرگە ئايرىغان ئىدۇق. ئەگەر مۇرتەدلەر ئىسلامى دىيارلار بار ۋاقىتتا بىزنىڭ كۈچ قۇۋۋىتىمىز يېتىدىغان ھالەتتە بولسا، ئۇلارنىڭ ھۆكۈمى يۇقاردا بايان قىلغاندەك بولىدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەللاھ ۋە ئەللاھنىڭ ئەلچىسىگە ئاسىيلىق قىلغان كىشىلەرنى شەرئەتتىكى جازالاش ئىككى تۈرلۈك بولىدۇ، ئۇنىڭ بىرى، قادىر بولالايدىغان بىر ۋە ياكى بىر قانچە شەخسلەرنى جازالاش.

ئىككىنچىسى، پەقەت ئۇرۇش قىلىش بىلەنلا قادىر بولالايدىغان ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغۇچى گۇرۇھلارنى جازالاش. (مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 - توم 349 - بەت)

يەنە مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەد كۆپى دىيارغا ياكى كۈچ - قۇۋۋىتى بىلەن ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان مۇرتەدلەرگە قوشۇلۇپ ئىسلام ھۆكۈمىنى رەت قىلغان بولسا ئۇ ئىككىلەنمەستىن تەۋبە تەلەپ قىلىشتىن ئىلگىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ. (سارىمۇل مەسلۇل 322 - ۋە 325 - بەت)

مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبە قىلىش كەيپىيىتى ھەققىدە

مەن مۇرتەدلەرنىڭ تەۋبىسى ھەققىدە توختىلىشتىن ئىلگىرى تەۋبىنىڭ مەنىلىرى ھەققىدە

قىسقىچە توختىلىشنى توغرا كۆردىم.

تەۋبە دېگەن: ئەرەبچە سۆز بولۇپ بۇنىڭ لۇغەت مەنىسى قايتىش دېگەن مەنىنى بىلدۈرىدۇ.

ئىستىلاھى مەنىسى: گۇناھ مەئسىيەتلەردىن سەمىمىي قايتىشنى ئۇقتۇرۇپ بېرىدۇ.

ئىبنى ئابباس ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: [تەۋبە قىلىش دېگىنىمىز - قەلبىنىڭ سەمىمىي پۇشايمان قىلىشى، تىلىنىڭ ئىستىغپار ئېيتىشى، تاشقى ئەزالارنىڭ گۇناھ - مەئسىيەتلەردىن قەتئىي چىقىشى بىلەن بولىدۇ].

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! الله قا سەمىمىي تەۋبە قىلىڭلار،﴾ (سۈرە تەھرىم 8 - ئايەت)

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! دېمەك، تەۋبىنىڭ رۇكنىلىرى بار. ئەگەر شۇ رۇكنىلىرى ئېلىپ كېلىنمىسە بىر ئادەمنىڭ تەۋبىسى قۇبۇل قىلىنمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللارغا چۈشۈش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن كىشىلەر ئىسلامغا كىرمەكچى بولسا، ئۇلارنىڭ تەۋبىسىنىڭ قۇبۇل بولۇشى ئۈچۈن تەۋبىنىڭ رۇكنىلىرىنى جايىدا قىلىشى كېرەك. مۇرتەد بولغان كىشى تەۋبە قىلماقچى بولسا:

1- ئىسلامدىن قايسى ئىشىكتىن چىقىپ كەتكەن بولسا شۇ ئىشىكتىن ئىسلام دىنىغا كىرىشى، ئىسلامنى بۇزغۇچى ئامىللاردىن ئادا - جۇدا بولۇشى ۋە كىمدە كىم شۇ ئامىللارنى قىلسا ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كېتىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىش كېرەك.

2- يېڭىدىن شاھادەت كەلمىسىنى ئېيتىش كېرەك.

قېرىنداشلار! ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلىغۇچى ئامىللار خىلمۇ - خىل بولغانلىقى ئۈچۈن تەۋبىنىڭ كەيفىيىتى ھەم ھەر خىل بولىدۇ.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرى سۆزنى سۆزلەش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى سۆزلەش ئارقىلىق تەۋبە قىلىشى كېرەك.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرىنى ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى ئېتىقاد قىلىش ئارقىلىق تەۋبە قىلىشى كېرەك.

ئەگەر بىر ئادەم كۇفرى ئەمەللەرنى قىلىش ئارقىلىق ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى كۇفرى ئەمەللەردىن ئەمەلىي چىقىشى بىلەن تەۋبە قىلىشى كېرەك. مەن بۇ ھەقتە تۆۋەندە بىر قانچە مىسالنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

- 1- مىسال بىر ئادەم تاغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

 - 1- بۇ ئادەم كۇفرى ئەمەلنى (يەنى خىزمەتنى) قەتئىي تاشلاپ چىقىشى كېرەك.
 - 2- كۇپرى ئەمەلدىن ئادا-جۇدا بولۇشى، شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلار كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىشى ۋە شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلاردىن ئادا-جۇدا بولۇشى كېرەك.
 - 3- يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

- 2- مىسال بىر ئادەم پارلامىنتتا تۇرۇشنى ھالال دەپ ئېتىقاد قىلىپ، ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

 - 1- بۇ ئادەم شۇ كۇفرى ئېتىقادىدىن يېنىشى ۋە پارلامىنتلاردا تۇرۇشنى ھارام دەپ ئېتىقاد قىلىشى كېرەك.
 - 2- پارلامىنتتا تۇرۇشنى ھالال سانغان كىشى كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىشى، كۇپرى ئەمەلدىن ئادا-جۇدا بولۇشى، شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغۇچىلار كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىشى.
 - 3- يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

- 3- مىسال بىر ئادەم ئىسلام دىنىغا ھاقارەت قىلىپ ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن بولسا، بۇ كىشى تۆۋەندىكىدەك تەۋبە قىلىشى كېرەك:

 - 1- ئىسلام دىنىغا ھاقارەت قىلىشتىن قەتئىي چىقىشى كېرەك.
 - 2- ئىسلام دىنىنى ھاقارەت قىلىپ تىللىغان كىشى كاپىر بولىدۇ دەپ ئېتىقاد قىلىشى ۋە شۇ كۇپرى ئەمەلنى قىلغان كىشىلەردىن ئادا-جۇدا بولۇشى كېرەك.
 - 3- يېڭىدىن شاھادەت كەلىمىسى ئېيتىپ ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.

ئەھلى ئىلىملەر مۇنداق دەيدۇ: [ساھابىلار مۇرتەدەلەر بىلەن ئىسلامدىن چىقىپ كەتكەن ئىشكىتىن ئىسلام دەرۋازىسىغا كىرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلغان].

ئىبنى تەيمىيە مۇنداق دەيدۇ: [قايسى كىشىلەر ئىسلام شەرىئىتىدىن چىقىدىكەن، گەرچە ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتقان تەقدىردىمۇ، ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ ناماز ئوقۇمىغان بولسا، تاكى ناماز ئىبادىتىنى ئادا قىلىپ ئىسلامغا كىرگەنگە قەدەر ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ اللە بۇيرىغان بىرەر بۇيرۇققا تانغان بولسا تاكى شۇ بۇيرۇقنى اللە نىڭ ھۆكۈمى دەپ ئىتراپ قىلغانغا قەدەر ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىنىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئىككى شاھادەت كەلىمىسىنى ئېيتىپ تۇرۇپ، اللە

چەكلىگەن ھارام نەرسىلەرنى ھالال سانغان بولسا، مۇرتەد بولۇپ كەتكەن ئاشۇ ئىشكتىن ئىسلام دەرۋازىسىغا كىرگەنگە قەدەر ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىنىدۇ. [مەجمۇئۇل فەتىۋا 28 - توم 510 - بەت]

ئىمام سەرخەسى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەر ئىككى شاھادەت كەلمىسىنى ئېيتسىمۇ، تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ. ئۇلار ئىسلامنىڭ قايسى ئىشىكىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا شۇ ئىشىكىدىن ئىسلامغا كىرىشى كېرەك.] (ئەلمەبسۇت 10 - توم 112 - بەت)

ئى اللە مۇرتەدلەردىن تەۋبە قىلىشنى ئىرادە قىلغانلارغا سەمىمىي تەۋبە ئاتا قىلغىن ۋە مۇرتەدلەر ئورگانلىرىدا بىلمەي خىزمەت قىلىۋاتقانلارغا تەۋبە يوللىرىنى مۇۋەپپەقىيەت قىلىپ بەرگىن! تەۋبە قىلىمىغانلىرىنى بولسا رەسۋا قىلغىن!

مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش كىملىرىگە دۇرۇس بولىدۇ؟

مانا بۇ ماۋزۇ دەرىجىلىرىمىزدىكى ئەڭ مۇھىم مەسىلىلەرنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى، مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش اللە نىڭ ھەدىلىرىدىن بىر ھەد بولۇپ ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئەسلىدە خەلىپىگە تاپشۇرىلىدۇ. ئەمما مۇسۇلمانلار خەلىپىسى تېپىلمىغاندا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرمەي تاشلاپ قويامدۇق؟ مەن بۇ ھەقتە ئىنتايىن كۆپ ئىزدەندىم. چۈنكى بۇ مەسىلىنى ياخشى بىلىش بولسا مۇرتەدلەر بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادىمىزدىكى مۇھىم مەسىلىلەرنىڭ قاتارىدىن ھېسابلىنىدۇ. مەن تۆۋەندە بۇ ھەقتە تەپسىلىي توختىلىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلىكنىڭ ھەدىلىرى ۋە باشقا ھەدىلەر- خۇسۇسەن ئۆلۈم جازاسى بېرىلىدىغان ھەدىلەر ئەسلى خەلىپىگە ياكى خەلىپىنىڭ نائىبىغا تاپشۇرىلىدۇ ۋە بۇ ئۆلىمالار ئوتتۇرىسىدا بىرلىككە كېلىنمەسلىك.

بىراق، ئۆلىمالار ئادەتتىكى شەخسلەردىن مۇرتەدنى ئۆلتۈرگەن كىشىگە مۇرتەدنىڭ قېنى بىكار قىلىنغان ۋە ئىككىلەنمەستىن ئۆلتۈرۈشكە لايىق بولغان شەخس بولغانلىقى ئۈچۈن دىيەت، قىساس ۋە كاپارەت كەلمەيدىغانلىقىنى، لېكىن خەلىپە ياكى نائىبىنىڭ رۇخسەتسىز مۇسۇلمان ئادىل خەلىپىنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلىپ ئۆلتۈرگەنلىكى ئۈچۈن ئۇ كىشىگە تەزىر بېرىلىدىغانلىقىنى زىكر قىلدى. بۇلارنىڭ ھەممىسىدە خەلىپە ياكى ھاكىم ھەدىگە لايىق بولغان كىشىلەرگە ھەدىلەرنى ئىجرا قىلالايدىغان مۇسۇلمان بولسا يۇقارقىدەك بولىدۇ.

لېكىن، خەلىپە كاپىر بولۇپ كەتكەن بولسا ياكى ھەدلەرنى بىكار قىلۋەتكەن بولسا ياكى ئۆزى ئۈستىگە ھەد ئىجرا قىلىش پەرز بولىدىغان جىنايەتنى سادىر قىلغان بولسا ئەھۋال قانداق بولار؟

بۇزۇقچىلىق تېرىماستىن ياكى ئۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشنى تەرك ئەتكەندىنمۇ چوڭراق بىر زىياننى كەلتۈرۈپ چىقارماستىن شەرىئى تەلەپلىرى بويىچە ئىجرا قىلىشقا قادىر بولغان كىشىگە بۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىش شەكسىز دۇرۇس بولىدۇ، چۈنكى، ئەسلىدە ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشقا ئۈمىمەتنىڭ ھەممىسى خىتاب قىلىنغان بولۇپ خەلىپە پەقەتلا ئۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشتا ئۈمىمەتنىڭ باشلىغۇچىسى بولىدۇ.

اللھ تەئالا بۇ ھەدلەرنى ئىجرا قىلىشقا مۆئمىنلەرنىڭ ھەممىسىنى خىتاب قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطَعُوا أَيْدِيَهُمَا جِزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ﴾

﴿ئوغرىلىق قىلغۇچى ئەرنىڭ ۋە ئوغرىلىق قىلغۇچى ئايالنىڭ قىلمىشىنى جازالاپ، اللھ تەرىپىدىن ئىبىرەت قىلىش يۈزىسىدىن قوللىرىنى كېسىڭلار﴾ ۋە يەنە اللھ تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِائَةَ جَلْدَةٍ﴾

﴿زىنا قىلغۇچى ئايال ۋە زىنا قىلغۇچى ئەرنىڭ ھەر بىرىنى يۈز دەرىدىن ئۇرۇڭلار﴾، ۋە اللھ تەئالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلِ الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَى بِالْأُنثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبِعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنْ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ (178) وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾

﴿ئى مۆئمىنلەر! ئۆلتۈرۈلگەنلەر ئۈچۈن قىساس ئېلىش سىلەرگە پەرز قىلىندى، ھۆر ئادەم ئۈچۈن ھۆر ئادەمدىن، قۇل ئۈچۈن قۇلدىن، ئايال ئۈچۈن ئايالدىن قىساس ئېلىنىدۇ. قاتىل ئۈچۈن (دىنىي) قېرىندىشى تەرىپىدىن بىرنەرسە كەچۈرۈم قىلىنسا (يەنى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسى قاتىلدىن دىيەت ئېلىشقا رازى بولۇپ قىساس ئېلىشتىن ۋاز كەچسە، ئۇ، جىنايەتچىدىن دىيەتنى) چىرايلىقچە تەلەپ قىلىشى لازىم، (جىنايەتچىمۇ دىيەتنى) ياخشىلىقچە (يەنى كېچىكتۈرمەستىن،

كېمەيتىۋەتمەستىن تولۇق) بېرىشى لازىم. بۇ (ھۆكۈم) پەرۋەردىگارنىڭلار تەرىپىدىن (سىلەرگە بېرىلگەن) يېنىكلىتىشتۇر ۋە رەھمەتتۇر. شۇنىڭدىن كېيىن (يەنى دىيەتنى قوبۇل قىلغاندىن كېيىن)، چېكىدىن ئېشىپ كەتكەن (يەنى قاتىلنى ئۆلتۈرگەن) ئادەم قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ. ئۇ ئەقىل ئىگىلىرى! سىلەرگە قىستاسا ھاياتلىق بار، (يەنى كىشى بىراۋنى ئۆلتۈرگەن تەقدىردە ئۆزىنىڭمۇ ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بىلسە، ئۇ، ئادەم ئۆلتۈرۈشتىن ياندى، شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ ئۆزىمۇ، ئۇ ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەممۇ ئۆلۈشتىن ساقلىنىپ قالىدۇ). (ناھەق قان تۆكۈشتىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن (قىساس يولغا قويۇلدى)»

اللہ تەئالا يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءَ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبَلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبَدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

﴿ئىپپەتلىك ئاياللارنى زىنا بىلەن قارىلىغان، (بۇنىڭ راستلىقىغا ئادىل) تۆت گۇۋاھچىنى كەلتۈرەلمىگەن كىشىلەرنى 80 دەررە ئۇرۇڭلار (يەنى بىراۋغا زىنا بىلەن تۆھمەت چاپلىغان ھەربىر ئادەمنى قامچا ۋە شۇنىڭغا ئوخشاش نەرسىلەر بىلەن 80 نى ئۇرۇڭلار، چۈنكى ئۇلار ئەففىفە ئاياللارغا يالغاندىن تۆھمەت چاپلىغان ۋە كىشىلەرنىڭ ئابروۋىنى تۆككەن ئادەملەردۇر)، ئۇلارنىڭ گۇۋاھلىقىنى (ئۇلار يالغانچىلىق ۋە تۆھمەت چاپلاش مەيدانىدا چىڭ تۇرىدىغانلا بولسا) ھەرگىز قوبۇل قىلماڭلار، ئۇلار پاسىقلاردۇر (يەنى ئۇلار بوھتان چاپلاشتىن ئىبارەت چوڭ گۇناھنى ئىشلىگەنلىكلىرى ئۈچۈن، اللہ نىڭ ئىتائىتىدىن چىققۇچىلاردۇر) [4]. كېيىن تەۋبە قىلغان ۋە (ئەمەللىرىنى) تۈزەتكەنلەر (يەنى ئەففىفە ئاياللارغا قايتا تۆھمەت چاپلىمىغانلار) بۇنىڭدىن مۇستەسنا (ئۇلارنى كەچۈرۈڭلار، گۇۋاھلىقىنى قوبۇل قىلىڭلار)، چۈنكى اللہ مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر (يەنى بەندە تەۋبە قىلىپ ئۆزىنى تۈزەتسە، ئۇنى اللہ مەغپىرەت قىلىدۇ)، تولىمۇ مېھرىبانىدۇر [5].﴾

ئەگەر زامان خەلىپىسىز قالسا ئىشلار جۈرئەتلىك، سالاھىيەتلىك، بىلىملىك ئۆلىمالارغا تاپشۇرۇلىدۇ. مۇسۇلمانلار ھەر قايسى قاتلاملىرى بويىچە ھوقۇققا دائىر ئىشلارنىڭ ھەممىسىدە ئۆلىمالارغا مۇراجىئەت قىلىشى، بارلىق ھوقۇق مەسلىھەتلىرىدە ئۇلارنىڭ كۆرسەتمىسى بويىچە ئىش كۆرۈشى لازىم. ئۇلار شۇنداق قىلسا توغرا يولغا ھىدايەت قىلىنغان بولىدۇ، يۇرت ئالىملىرى كىشىلەرنىڭ ۋالىيلىرىغا ئايلىنىدۇ.

چۈنكى، مۇسۇلمانلار ئىش ئىگىلىرىگە ئىتائەت قىلىشقا بۇيرىلغانىدەك ئالىملارغا ئىتائەت قىلىشقا بۇيرۇلغان.

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! الله قا، پەيغەمبەرگە ۋە ئۆزۈڭلاردىن بولغان ئىش ئۈستىدىكىلەرگە ئىتائەت قىلىڭلار، ئەگەر سىلەر بىر شەيئەدە ئىختىلاپ قىلىشىپ قالساڭلار، بۇ توغرىدا الله قا ۋە پەيغەمبەرگە مۇراجىئەت قىلىڭلار، بۇ (يەنى الله نىڭ كىتابىغا ۋە پەيغەمبىرىنىڭ سۈننىتىگە مۇراجىئەت قىلىش) سىلەر ئۈچۈن پايدىلىقتۇر، نەتىجە ئېتىبارى بىلەن گۈزەلدۇر [59].﴾

مانا بۇ ئايەتتىكى ئۆزۈڭلاردىن بولغان ئىش ئۈستىدىكىلەرگە ئىتائەت قىلىڭلار دېگەن سۆزنى ئالىملار ئەمىرلەر ۋە ئالىملار تەپسىر قىلىدۇ.

مۇسۇلمانلارنىڭ ئىش ئىگىلىرىگە ئىتائەت قىلىش ۋاجىب بولغان بولساو ئالىملارغا ئىتائەت قىلىشى ھەم ۋاجىب بولىدۇ.

ئۆلىمالارنىڭ ھەممىسى بىز يۇقۇردا بايان قىلغان نەرسىلەر ھەققىدە، ئادەتتىكى كىشىلەرگىمۇ مۇرتەدىنىڭ قېنى ئۇنىڭ مۇرتەدىلىكى بىلەن بىكار قىلىنغانلىقى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى، ئەگەر الله نىڭ ھەدىلىرىنى ۋە شەرىئەتلىرىنى ئىجرا قىلىدىغان ئادىل مۇسۇلمان خەلىپىنىڭ زامانىدا بولغان بولسا ئۇنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلغانلىقى ئۈچۈن خەلىپە ئۇنىڭغا تەزىر بېرىشنى توغرا كۆرسە تەزىر بېرىلىدىغانلىقىنى ۋە ئۇنىڭغا دىيەت، قىساس ۋە كاپارەت كەلمەيدىغانلىقىنى ۋە مۇرتەدىنىڭ قېنى بىكار قىلىنغان، ھالال قان ئىكەنلىكىنى روشەن بايان قىلدى. بۇ ئىسلام دىيارى بولغاندا شۇنداق بولىدۇ. ئەمما ھەدىلەرنى ئىمامدىن باشقا كىشىلەر يەنى ئالىملار ئىجرا قىلسا بولامدۇ دېگەن مەسىلىدە ھەم ئالىملارنىڭ كۆپ كۆز-

قاراشلىرى بار. (يۇقارقى سۆزلەرنىڭ تەپسىلاتىغا ئابدۇلھەكىم ھەسسان رەھىمەھۇللاھنىڭ ئەنۋائۇل جىھاد ناملىق كىتاب 8 - بەتتىن 25 - بەتلەرگە مۇراجىئەت قىلىڭ!)

ئەمما دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش مۇسۇلمانلار خەلىپىسى بولمىغاندا ھەر بىر مۇسۇلمانغا قادىر بولالىغىنىچە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈشى ۋە مال - مۈلۈكلىرىنى غەنىمەت ئېلىشى دۇرۇس بولىدۇ. مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش تۆۋەندىكىدەك ئىككى خىل بولىدۇ.

1- ئىسلام دىيارىدا ئىسلام ھۆكۈمى ئاستىدا ياشاپ تۇرۇپ مۇرتەد بولۇپ كەتكەن كىشى. بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش ئەمىر ياكى نائىپ ئەمىرلەرنىڭ بۇيرىقى بىلەن بولىدۇ.

2- كۇفىرى دىيارغا قوشۇلىۋالغان مۇرتەدلەر. ۋە كۈچ - قۇۋۋەت بىلەن قوغدىنىۋالغان مۇرتەدلەر بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەرنى قادىر بولغان مۇسۇلمان كىشىنىڭ ئۆلتۈرۈشى ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەت، مۇرتەد دۆلەتلەرگە ۋە ۋەتىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتىۋالغان مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش قىلىش بولسا ھەربىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ ئۈستىگە يەرز ئىبادەتتۇر.

ئىبنى قۇدامە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەد پادىشاھى بار كۆپىرى دىيارغا قوشۇلۇپ كەتكەن بولسا ھەر بىر كىشىگە تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇنى ئۆلتۈرۈشى ۋە قادىر بولالىغان كىشىگە ئۇنىڭ مېلىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس بولىدۇ. چۈنكى، ئۇ ھەربىي كاپىرغا ئايلانغان بولۇپ، ئۇنىڭ ھۆكۈمى ھەربىي كاپىرنىڭ ھۆكۈمىدە بولىدۇ. شۇنىڭدەك بىر گۇرۇھ كىشىلەر مۇرتەد بولۇپ ئۆز دىيارلىرىدا مۇسۇلمان خەلىپىگە ئىتائەت قىلىشتىن باش تارتقان بولسا ئەسلى كاپىرلارنىڭ ئۆز دىيارلىرىدا مال ۋە جانلىرىنى ساقلاپ قېلىشى بولمىغىنىدەك ئۇلارنىڭ جان ۋە ماللىرىنىڭ قوغدىلىشى يوقاپ كېتىدۇ، بۇلار بۇنىڭغا تېخىمۇ لايىقراق تۇر.]

ئەگەر قايسى بىر كىشى ئىسلامدىن چىقىپ مۇرتەد بولۇپ كۆپىرى دىيارغا قوشۇلىۋالسا، ھەر بىر كىشىگە تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇنى ئۆلتۈرۈشى ۋە ئۇنىڭغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ. شۇنداقلا قادىر بولالىغان كىشىگە ئۇنىڭ مېلىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس بولىدۇ. (ئەلمۇغنى 12 - توم 283 - بەت)

خۇلاسە: مۇرتەدلەر كۆپىرى دىيارغا قوشۇلۇۋېلىش بىلەن ۋە ياكى ئىسلامغا قارشى تۇرىدىغان ھاكىمىيەتلەرنىڭ شانۇ - شەۋكەتلىرى بىلەن قوغدىنىۋېلىش ئارقىلىق ئىسلامنىڭ ھۆكۈم قىلىش دائىرىسىدىن چىقىپ كەتكەن بولسا ئۇلارنى ھەر بىر مۇسۇلماننىڭ ئۆلتۈرۈشى ۋاجىب بولىدۇ. ئەمما ئىسلامى دىيارلار بولغان ھالەتلەردە مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرى ياكى نائىبىنىڭ ئىجازىتى بىلەن ئۆلتۈرىلىدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ مال - مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

بىز ئىلگىرى مۇرتەدنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ھۆكۈمى، خۇسۇسەن شەرىئى ھەدلەر ئىجرا قىلىنمايدىغان شەھەرلەردە مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرۈش مۇسۇلمانلارنىڭ ھەر-بىرىگە دۇرۇس بولىدىغانلىقىنى، دارۇل ئىسلامنىڭ سىرتىدا مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرگەن كىشىگە مۇرتەدلەرنىڭ قېنى ۋە مېلى ئەھلى ھەربىلەرنىڭ قېنى ۋە مېلىغا ئوخشاش ھالال بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ ماللىرىنى ئېلىۋېلىشى دۇرۇس ئىكەنلىكىنى سۆزلەپ ئۆتتۇق.

مۇرتەد تىرىك ياكى ئۆلۈك بولۇشتىن ۋە دارۇل ئىسلامنىڭ ئىچىدە ياكى ئۇنىڭ سىرتىدا بولۇشتىن خالىي بولالمايدۇ. ئەگەر مۇرتەد دارۇل ئىسلامدا ھايات بولسا سۆزلەپ ئۆتكىنىمىزگە ئوخشاش ئۇنىڭدىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مۇستەھەب بولىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىكىگە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇنىڭ مېلى كۈچلۈك قاراشلارغا ئاساسەن بەيتۇلمالغا ئولجا بولىدۇ. ئەمما دارۇل كۇفىرىغا قوشۇلۇپ ئەھلى ھەربىلەردىن بولۇپ كەتكەن بولسا دارۇل ئىسلامدىكى مال-مۈلۈكلىرى بەيتۇلمالغا ئولجا بولىدۇ ۋە ئۇنىڭ ۋارىسلىرى ئارىسىدا تەقسىم قىلىنمايدۇ، چۈنكى ئۇ تىرىك بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭدىن مىراس ئېلىنمايدۇ ۋە ۋارىسلىرىنىڭ ئۇنىڭ ماللىرىدىن بىرەر نەرسە ئېلىۋېلىشى دەلىللەر بىلەن چەكلەنگەنلىكى ئۈچۈن دۇرۇس بولمايدۇ.

مۇرتەدلەرنىڭ مال - مۈلۈكلىرى ھەققىدە ئالىملار ھەرخىل كۆز قاراشلاردا بولغان. چۈنكى، بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن نەسلەرنىڭ زاھىرىسىنى تۇتۇپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان. بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن ئومۇمىي نەسلەرگە قاراپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان. بەزى ئۆلىمالار بۇ ھەقتە كەلگەن خاس كەلگەن نەسلەرگە قاراپ بىر قاراشنى ئوتتۇرىغا قويغان. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە كۆپ قاراشلار ئوتتۇرىغا قويۇلغان. مەن ئۆلىمالارنىڭ بۇ ھەقتىكى قاراشلىرىنى قىسقىچە بايان قىلىپ بولغاندىن كېيىن كۈچلۈك كۆزقاراشنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

ئىمام مالىك رەھىمەھۇللاھ، ئىمام شافىئى رەھىمەھۇللاھ ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ بىر سۆزىدە [مۇرتەلەر ئۆلگەندىن كېيىن ياكى مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن مۇرتەد بولۇشتىن

ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بولسۇن ۋە ياكى مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بولسۇن مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ،]-دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 9- توم 162- بەت، شەرھۇلكەبىر 4- توم 306- بەت، ھاۋىل كەبىر 8- توم 145- بەت، ئەلئۇم 1- توم 257- بەت ۋە مەنھۇل جەلىل 10- توم 373- بەت) مەكتەبەتۇش شامىلە نۇسخىسى

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھ [مۇرتەلەر ئۆلگەندىن كېيىن ياكى مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلگەندىن كېيىن مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى بىلەن مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى ئايرىلىدۇ،]- دەيدۇ. مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمان مىراسخورلىرىغا بېرىلىدۇ. مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ،]- دەيدۇ. (ئەلمۇغنى 9- توم 162- بەت، شەرھۇلكەبىر 4- توم 306- بەت ۋە ھاۋىل كەبىر 8- توم 145- بەت)

مۇسۇلمان قېرىنداشلار، بۇ ھەقتە ئەھلى ئىلىملەر مۇرتەدلەرنىڭ مۇرتەد بولۇشىدىن ئىلگىرىكى مال-مۈلۈكلىرى بىلەن مۇرتەد بولغاندىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرىنى ئايرىيدۇ. بۇ ئىسلام دىيارى بولغان ۋاقىتقا قارىتىلغان.

مەن تۆۋەندە خۇلاسە قىلىپ ئىسلام دىيارىدا بولغان مۇرتەدلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى بىلەن كۆپىرى دىيارىدا بولغان مۇرتەدلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ھەققىدە توختىلىپ ئۆتىمەن. ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولسا بۇنىڭ ھۆكۈمى ئايرىم بولىدۇ، كۆپىرى دىيارىدا بولسا بۇنىڭ ھۆكۈمى ئايرىم بولىدۇ.

ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولسا، بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكۈمى تۆۋەندىكىچە:

- 1- بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرى توختىتىلىپ تۇرىلىدۇ.
 - 2- مۇرتەد بولغان كىشىدىن تەۋبە تەلەپ قىلىنىدۇ، ئەگەر تەۋبە قىلسا ئۆزى قويۇپ بېرىلىدۇ ۋە مال-مۈلۈكلىرى ئۆزىگە قايتۇرۇلۇپ بېرىلىدۇ.
 - 3- ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى تەۋبىدىن باش تارتسا ئۆلتۈرۈلىدۇ. مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ.
- ئەگەر مۇرتەد بولغان كىشى كۆپىرى دىيارىدا بولسا بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنىڭ ھۆكۈمى تۆۋەندىكىچە:

- 1- مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولۇپ، كېيىن كۆپىرى دىيارىغا قېچىپ كەتكەن بولسا، ئىسلام دىيارىدا قېلىپ قالغان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ.

2- مۇرتەد بولغان كىشى ئىسلام دىيارىدا بولۇپ، كېيىن كۆپىرى دىيارغا قېچىپ كەتكەن بولسا، بۇنىڭ كۆپىرى دىيارىدىكى مال-مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارنىڭ قايسىسى قانداق بولسا ئېلىۋالسا بولىدۇ.

بۇ ھەقتە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئەگەر مۇرتەد ئىسلام دىيارىدىن كۆپىرى دىيارغا قېچىپ كەتسە، بۇنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى مۇسۇلمانلارنىڭ قايسى بىرى قانداق بولسا ئېلىۋالسا بولىدۇ].

مۇسۇلمان قېرىنداشلار، بۈگۈنكى بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ۋە كاپىرلارنىڭ ھىمايىسى ئاستىغا ئۆتۈۋالغان مۇرتەدلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرىگە كەلسەك، بۇلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرىنى كىم قانداق بولسا ئاشكارە ۋە يوشۇرۇن ھالەتتە ئېلىۋالسا بولىدۇ.

ئەسكەرتىش: مۇرتەد ھاكىمىيەتلەردىن ئېلىنغان مال-مۈلۈكلەرنىڭ بەشتەن بىرى بەيتۇلمالغا تاپشۇرۇلىدۇ قالغان قىسمى جەڭگە قاتناشقانلار ئارىسىدا تەقسىم قىلىنىدۇ. ئەگەر بىر كىشى مۇرتەدلەرنى ئۆلتۈرگەن بولسا بۇ مۇرتەدلەرنىڭ مېلى ئۆلتۈرگەن كىشىنىڭ بولىدۇ.

شەرىئەتتە مال-مۈلۈكلەرنىڭ ھۆكۈمى تۆۋەندىكىچە:

1- مۇسۇلمانلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرى.

2- ئەھدە بار ياكى سۈلھى تۈزۈلگەن ۋە ياكى ئامانلىق بىرىلگەن كاپىرلارنىڭ مال-مۈلۈكلىرى مانا بۇ يۇقارقى كىشىلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى ساقلىنىپ قالىدۇ. ئەمما بۇنىڭدىن باشقا كىشىلەرنىڭ مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار ئۈچۈن ھالال قىلىنغان.

ئى اللە ئىسلام ئۆمىتىگە ھەقنى تونۇش ۋە ئۇنىڭغا ئەمەل قىلىشنى نېسىپ قىلغىن! ئى اللە مۇسۇلمانلارغا رىزىق مەنبەلىرىنى كۆپەيتىپ بەرگىن! ئى اللە كاپىرلار كېچە-كۈندۈز بۇلاڭ-تالاڭ قىلىۋاتقان مال-مۈلۈكلىرىمىزنى ۋە بايلىقلىرىمىزنى بىزلەرگە قايتۇرۇپ بەرگىن! مۇجاھىدلارغا غەنىمەت يوللىرىنى كۆپەيتىپ بەرگىن! ۋە بۇ غەنىمەتلەر ئارقىلىق جىھاد ئىبادىتى پۈتۈن دۇنيادا يۈكسىلىشىگە ياردەم بەرگىن!

مۇرتەدلەرنىڭ مىراسى توغرىسىدا

مۇرتەدلەرنىڭ مىراس مەسلىسى توغرىسىدا، ھەم ئەھلى ئىلىملەرنىڭ كۆز قاراشلىرى ھەرخىل بولغان.

بەزى ئەھلى ئىلىملەر [مۇسۇلمانلار مۇرتەد ئۇرۇق تۇققانلىرىدىن مىراس ئالالايدۇ، - دەپ قارايدۇ].

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھ: [مۇرتەد بولۇشتىن ئىلگىرى تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمان مىراسخورلىرىغا بېرىلىدۇ مۇرتەد بولۇشتىن كېيىن تاپقان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ،]- دەيدۇ (ئەلفىقھۇل ئىسلامى ۋە ئەدىللەتۇھۇ 10 توم 391- بەت) ئىمام شافىئى، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ: [مۇرتەدلەردىن ئېلىنغان مال-مۈلۈكلىرى مۇسۇلمانلار بەيتۇلمالىغا تاپشۇرۇلىدۇ، ئۇنىڭدىن ئۇرۇق-تۇققانلىرى مىراس ئالالمايدۇ. (ئەلمۇغنى 9- توم 162- بەت، شەرھۇلكەبىر 4- توم 306- بەت، ھاۋىل كەبىر 8- توم 145- بەت، ئەلتۇم 1- توم 257- بەت ۋە مەنھۇل جەلىل 10- توم 373- بەت) مەكتەبەتۇش شامىلە نۇسخىسى

خۇلاسە: مۇرتەدلەردىن مۇرتەدلەرنىڭ ئۇرۇق-تۇققانلىرى ۋە ئائىلىسى مىراس ئالالمايدۇ. چۈنكى، مۇرتەدلەرمۇ كاپىرلارنىڭ جۈملىسىدىن بولۇپ ئومۇمىي كاپىرلارنىڭ مېلىنى مۇسۇلمانلارنىڭ مىراس ئالالمايدىغانلىقىنى ئۆسمە ئىبنى زەيد ر.ھ. نىڭ رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن رىۋايەت قىلغان ھەدىسى كۈچلەندۈرىدۇ. رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «لا يرث الكافر المسلم ولا المسلم الكافر» «كاپىر مۇسۇلماندىن ۋە مۇسۇلمان كاپىردىن مىراس ئالالمايدۇ». (بۇخارى ۋە مۇسلىم)

مۇرتەدلەرنىڭ نىكاھ مەسىلىسى توغرىسىدا

ئىسلام بۇيرىغان ھالەتتە شەرىئى توي قىلىش مەسىلىسى بولسا، ھەر بىر مۇسۇلمانلار بىلىشكە تېگىشلىك ئەڭ مۇھىم مەسىلە. بىراق، مۇسۇلمانلار نىكاھ مەسىلىلىرىنىڭ شەرىئى يول-يۇرۇقلىرىنى بىلمىگەن ۋە ياكى سەل قارىغانلىق نەتىجىسىدە زامانىمىزدا كۆپلىگەن توپلار شەرىئەتتىن چەتنەپ كەتمەكتە. شۇ جۈملىدىن مۇرتەدلەر بىلەن نىكاھلىنىش مەسىلىلىرى ئەۋج ئالماقتا.

كۆپلىگەن مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزدا شەرىئەتنىڭ بۇ ھەقتىكى ئەھكاملىرىغا سەل قاراش پەيدا بولۇپ قالدى. چۈنكى، بۈگۈنكى زامانىمىزدا ھەممىزگە مەلۇم بولغاندەك مۇرتەدلەر كۆپىيىپ، ھەتتاكى ئۇرۇق تۇققانلار ئارىسىدا تېپىلىدىغان دەرىجىگە يىتىپ باردى. شۇنىڭ بىلەن، مۇسۇلمانلار بۇ بىزنىڭ ئۇرۇق-تۇققانلىرىمىزدىن ئىكەن دەپ، ياكى كاپىرلارنىڭ ئالدىدىكى ھوقۇقلارنى ئىزدەپ، ئىسلامدىكى دوستلۇق ۋە دۈشمەنلىك (يەنى ئەلۋەلا ۋەلىبارا) ئەقىدىسىنى تاشلاپ قويۇپ، ئۆزىنىڭ پەرزەنتلىرىنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ قويىدىغان ئىشلار

بولۇپ قېلىۋاتىدۇ. نەتىجىدە مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللارغا نىكاھلىنىش مەسلىسى ۋە مۇرتەد كاپىرلارنىڭ مۇسلىمەلەر بىلەن توي قىلىش مەسلىسى ئەۋج ئېلىپ كېتىۋاتىدۇ. مانا بۇ ئىش رەببىمىز ئالەم بىزلەرنى توسقان ھارام ئىشلاردىندۇر.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە ئالەم نىڭ بىزلەرنى نېمىگە بۇيرۇيدىغانلىقىنى تەۋسىيە قىلىپ ئۆتۈشنى توغرا كۆردۈم. چۈنكى، بۇ مەسىلە بولسا مىنى كۆپ غەمگە سالىدۇ. ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئالەم بىزلەرنى ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرىشكە بۇيرۇق قىلىپ مۇنداق دەيدۇ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السِّلْمِ كَافَّةً وَلَا تَتَّبِعُوا خُطَوَاتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ (208)﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! ئىسلام دىنىغا پۈتۈنلەي كىرىڭلار (يەنى ئىسلام دىنىنىڭ پۈتۈن ئەھكاملىرىغا بويسۇنۇڭلار، بەزى ئەھكاملىرىغا ئەمەل قىلىپ، بەزى ئەھكاملىرىنى تەرك ئەتمەڭلار)، شەيتاننىڭ يوللىرىغا (ۋە ئىغۋاسىغا) ئەگەشمەڭلار، شەيتان سىلەرگە ھەقىقەتەن ئاشكارا دۈشمەندۇر [208].﴾

ئى ئىسلام ئۇمىتى! بىز ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرەيلى! بۇ دىن پەقەت ناماز ئوقۇش بىلەنلا چەكلىنىپ قالمايدۇ. بەلكى، ئالەم قۇرئان كەرىمدە بىزلەرگە قىلغان بۇيرۇقلارنىڭ ھەممىسىگە كۈچىمىزنىڭ يېتىشىچە ئەمەل قىلىش بىلەن ئىسلامغا مۇكەممەل كىرگەن بولىمىز.

مەن بۇ مەسىلىنى بايان قىلىشتىن ئىلگىرى، مۇسلىمە ھەمىشلىرىمىزگە ئىگە بولۇۋاتقان ۋەلىيلەرگە ئىسلام شەرىئىتىنىڭ نىكاھ مەسلىلىرىدىكى شەرىئى بىلىملەرنى، خۇسۇسەن ۋەلىيلەرگە ۋاجىب بولىدىغان بىلىملەرنى ياخشى ئۆگىنىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن. شۇنداقلا، مۇسلىمە ئاياللارغا ئىگە بولۇۋاتقان بارلىق قېرىنداشلىرىمىزغا مۇسلىمەلەرنىڭ نىكاھ مەسلىسى ھەققىدە ئالەم تىن قورقۇشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۇ ھەقتە تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە خىل مەسىلىنى بايان قىلىپ ئۆتمەن.

1- مۇسلىمە ئاياللارنى مۇرتەد كاپىرلارغا نىكاھلاپ بېرىش دۇرۇسمۇ؟

ج: مۇرتەدلەرنىڭ مۇسۇلمان ئاياللار بىلەن توي قىلىشى ياكى مۇسۇلمان ئاياللارنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ بېرىش قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. بەلكى بۇ ئالەم چەكلىگەن ھارام ئىشلاردىندۇر. (ئەلمۇغنى 10- توم 39- بەت، شەرھۈلكەبىر 4- توم 306- بەت، ئەلھاۋىل كەبىر 9- توم 295- بەت ۋە ئەلبەھرۇررائىق 1- توم 490- بەت) شامىلە نۇسخىسى

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّى يُؤْمِنُوا﴾ (221)

﴿مۇشرىك ئەرلەر ئىمان ئېيتىمىغىچە مۆمىن ئاياللارنى ئۇلارغا ياتلىق قىلماڭلار﴾.

(سۈرە بەقەر)

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ﴾

﴿ئۇلار كاپىرلارغا ھالال ئەمەس، كاپىرلارمۇ ئۇلارغا ھالال ئەمەس﴾ (سۈرە ھەشىر)

مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ مۇرتەد كاپىرلار بىلەن توي قىلىشى ئۆلىمالارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن

ھارامدۇر. (ئەلھاۋىل كەبىر 9 - توم 295 - بەت. ئەلمۇغنى 10 - توم 39 - بەت)

يۇقارقى دەلىللەرگە ئاساسەن، قانداق شارائىت بولۇپ كېتىشتىن قەتئىينەزەر، مۇسۇلمان

ئاياللارنىڭ مۇرتەد كاپىرلار بىلەن توي قىلىشى قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. ئەگەر شۇنداق نىكاھ

بولغان بولسا بۇ نىكاھ باتىل.

2 - مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللار بىلەن توي قىلىشى جائىزمۇ؟

مۇسۇلمانلارنىڭ مۇرتەد ئاياللار بىلەن توي قىلىشى ھەم قەتئىي دۇرۇس ئەمەس. بەلكى، بۇ الله

چەكلىگەن ھارام ئىشلاردىندۇر. الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّى يُؤْمِنَ وَلَئِمَّةٌ

مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِّنْ مُّشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتْكُمْ﴾

﴿ئى مۇسۇلمانلار!﴾ مۇشرىك ئاياللار ئىمان ئېيتىمىغىچە ئۇلارنى نىكاھىڭلارغا

ئالماڭلار. (ھۆر) مۇشرىك ئايال (ھۆسن - جامالى ۋە مېلى بىلەن) سىلەرنى مەپتۇن

قىلغان تەقدىردىمۇ، مۆمىن دېدەك، ئەلۋەتتە، ئۇنىڭدىن ئارتۇقتۇر.﴾ سۈرە بەقەر

الله بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ﴾

﴿ئۇلار كاپىرلارغا ھالال ئەمەس، كاپىرلارمۇ ئۇلارغا ھالال ئەمەس﴾ (سۈرە ھەشىر)

3 - ئەگەر توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن ئەر ئايالنىڭ بىرىدىن

مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا بۇ چاغدا قانداق قىلىمىز؟

ئىمام ئەبۇ ھەنىفە، ئىمام مالىك ۋە ئىمام ئەھمەد رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ: [توي

قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئەر-ئايالنىڭ بىرىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا، نىكاھ ئەر-

ئايالنىڭ بىرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ. ئەگەر ئۇلار ئايال كىشى ئىددەت

تۇتۇۋاتقاندا ۋە ياكى ئىددەتتىن كىيىن ئىسلام كەلتۈرسە ئوخشاشلا قايتىدىن توپلۇق يىغىدىن نىكاھ قىلىدۇ. [ئەلئىنايا شەرھۇلھىدايە-5-توم 161-بەت، ئەلمەيسۇت 5-توم 88-بەت ۋە ئەسسەمرۇددانى 1-توم 457-بەت]

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە، ئىبنى قەييۇم ۋە ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇمۇللاھلار مۇنداق دەيدۇ: [توي قىلىپ بولغاندىن كېيىن، ئەر-ئايالنىڭ بىرىدىن مۇرتەدلىك سادىر بولغان بولسا، نىكاھ ئەر-ئايالنىڭ بىرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەن ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ. تالاق دېيىش ھاجەتسىز. ئەمما، ئايال كىشى ئىددەت تۇتىدۇ. ئىددەت جەريانىدا ئېرى تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا كىرسە نىكاھ ئۆز ھالىتىدە ساقلىنىپ قالىدۇ. ئەمما ئايال كىشىنىڭ ئىددىتى تۈگەپ بولغاندىن كېيىن ئېرى ئىسلام دىنىغا كىرسە، بۇ ۋاقىتتا ئايال كىشى شۇ ئەر بىلەن توي قىلىشنى خالىسا يېڭىدىن تويۇق بىلەن قايتىدىن نىكاھ قىلىدۇ. ئەگەر ئايال كىشى خالىسا باشقا ئەر بىلەن توي قىلىدۇ.] (مەجمۇئۇل فەتىۋا 32-توم 337-بەت، زادۇل مۇئاد 5-توم 124-بەت ۋە سۇبۇلۇس سەلام 3-توم 134-بەت)

مەسىلەن: ئەگەر ئەر كىشى مۇرتەد بولۇپ كەتكەن بولسا ئايالى دەرھال ئېرىنى ئاگاھلاندۇرۇشى ۋە تەۋبىگە چاقىرىق قىلىشى زۆرۈر. ئايال كىشى ئېرىنى ئاگاھلاندۇرۇپ بولغاندىن كېيىنمۇ ئېرى تەۋبە قىلىپ قايتىدىن ئىسلامغا كىرمىسە، گەرچە ئېرى ناماز ئوقۇسىمۇ ئايال كىشى ئېرىدىن ئايرىلىپ كېتىشى كېرەك، بۇ نىكاھ ئېرىنىڭ مۇرتەد بولۇشى بىلەنلا ئۈزۈلۈپ كېتىدۇ.

ئى اللە ئىسلام ئۈمىتىگە ئۆزۈڭنىڭ بۇيرۇقىغا ئەمەل قىلىشنى نېسىپ قىلغىن! مۇسۇلمانلارنى ئۆزلىرىنىڭ پاك ئىپپەتلىك قىزلىرىنى مۇرتەدلەرگە نىكاھلاپ قويۇشتىن ئىبارەت جىنايەتتىن ساقلىغىن.

ئىسلام دىندىن چىقىپ كەتكەن ۋە شانۇ - شەۋكەت بىلەن
قوغدىنىۋالغان مۇرتەدلەر ھەققىدە

بۇ دەرس بولسا، مۇرتەدلەر ئەھكاملرى ھەققىدىكى ئەڭ مۇھىم تەتقىقات ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى، ئىلگىرىكى دەۋرىدە مۇرتەدلەر مەيدانغا كەلگەن، بىراق بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش كۈچلۈك ھاكىمىيەت شەكىلدە مەۋجۇد بولمىغان. شۇڭلاشقا، مۇرتەدلەر ئەھكاملرى توغرىسىدا ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىز بايان قىلغان مەسىلىلەرنىڭ بەزىسى ھازىرقى رىئاللىقىمىزدا نۇرغۇن سۇئاللارنى پەيدا قىلىدۇ. بۇ ھەقتە ھازىرقى زامان ئالىملىرىمىز، ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىزنىڭ

ئوتتۇرغا قويغان پەتىۋالىرىغا ھۆرمەت قىلغان ئاساستا ۋە شەرىئەتنىڭ ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ھالەتتە مۇھىم مەسىلىلەرنى ئۈمىدكە ئېچىپ بەردى. بۇ مەسىلىلەرنى ياخشى بىلىشىمىز - مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادىمىزنى ئەڭ ئۈنۈملۈك، توغرا ۋە شەرىئەتكە مۇۋاپىق ھالەتتە ئېلىپ بېرىشىمىزدا زور ئەھمىيەتكە ئىگە. ئۈمىدەن بۇ خارلىقتىن قۇتۇلدۇرۇش ۋە ئىسلامى دىيارلارنى مۇرتەدلەرنىڭ چاڭگاللىرىدىن ئازات قىلىشقا ھەقىقىي ئاتلانغان ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز بۇ دەرىسلەرگە ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىشىنى تەۋسىيە قىلىمەن.

بۈگۈنكى دەۋرىدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە مۇرتەد دۆلەتلەردە ئىككى خىل كۆرۈنۈش پەيدا بولغان.

- 1- ئىسلام شەرىئىتىگە بويسۇنۇشتىن باش تارتقان.
مەسىلەن: ئاللاھ ئادا - جۇدا بولۇشقا بۇيرىغان كاپىرلاردىن ئادا - جۇدا بولماسلىققا ئوخشاش....
- 2- ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن شۇنداقلا ئىسلامغا قارشى ئۇرۇش قىلغان.
بۇ تۈردىكى مۇرتەدلەر بولسا مۇنتىزىم ئارمىيەلىرى بىلەن كىچە - كۈندۈز ئىسلامغا قارشى ئەسلى كاپىرلار ۋە يەھۇدىيلارغا ئوخشاش ئۇرۇش قىلىدۇ.
مەن ئالدى بىلەن مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى ھەققىدە قىسقىچە توختىلىشنى توغرا تاپتىم.

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرى

زامانىمىزدىكى مۇرتەدلەر بولسا، ئىسلام دىنىدىن كۆپلىگەن ئىشكىلەردىن چىقىپ كەتكەن. ئەگەر بىز ئۇلارنىڭ مۇرتەد بولۇپ كەتكەن تەرەپلىرى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ. ۋە لېكىن ئەبۇ مۇھەممەد مەقدىسى ھەنزەھۇللاھ بايان قىلغان ئالتە تۈرلۈك نەرسىلەرنى كەلتۈرىمەن.

- 1- بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە ھاكىمىيەتلەر ئۆز ئالدىغا قانۇن ياساش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ئۆز ئالدىغا قانۇن ياسايدۇ:

اللھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَرْبَابٌ مُتَفَرِّقُونَ خَيْرَ أَمِ لِّلَّهِ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ (39)﴾

﴿تۈرمىداش ئاغىنىلەر! تارقاق كۆپ مەبۇدلار ياخشىمۇ؟ ياكى قۇدرەتلىك بىر ئالەم

ياخشىمۇ؟ [39].﴾ (سۈرە يۈسۈف)

مۇرتەد دۆلەتلەر ئالەمنىڭ قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ. بەلكى، ئۆزلىرى ياسىغانغا ئەدلىيە باشقارمىلىرى تۈزۈپ بەرگەن ۋە ياكى يەھۇدىيلار قۇرۇلتايلىرى تۈزۈپ بەرگەن ئىنسانىي قانۇنلار بىلەن ھۆكۈم قىلىدۇ. شۇنىڭ بىلەن بۇلار مۇسۇلمانلارنى ئالەمنىڭ قانۇنى بىلەن ھۆكۈم قىلىشتىن مەھرۇم قىلىپ قويدۇ. قايسى بىر مۇسۇلمان ئالەمنىڭ قانۇنلىرى بىلەن ھۆكۈم قىلسا، شۇ مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىدۇ.

2- بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر ۋە ھاكىمىيەتلەر بولسا كاپىرلارنىڭ يەرلىك قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

ئۇلار كاپىرلارنىڭ يەرلىك قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىدۇ. كاپىرلارنىڭ كۈپى قانۇنلىرىغا ئەگىشىدۇ. ھالبۇكى ئالەم بىزنى ئۆزىگەلا ئىبادەت قىلىشقا ۋە كاپىرلاردىن ئادا-جۇدا بولۇشقا بۇيرىغان ئىدى.

﴿فَمَنْ يَكْفُرْ بِالطَّاغُوتِ وَيُؤْمِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرْوَةِ الْوُثْقَىٰ لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ (256)﴾

﴿كىمكى تاغۇت (يەنى ئالەم تىن باشقا بارچە مەبۇد) نى ئىنكار قىلىپ، ئالەم قا ئىمان ئېيتىدىكەن، ئۇ سۇنماس، مەھكەم تۇتقىنى تۇتقان بولىدۇ، ئالەم (بەندىلىرىنىڭ سۆزلىرىنى) ئاڭلاپ تۇرغۇچىدۇر، (ئىشلىرىنى) بىلىپ تۇرغۇچىدۇر

[256].﴾ (سۈرە بەقەرە)

ئالەم بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ﴾

﴿ئۇلارنىڭ ئالەم رۇخسەت قىلمىغان نەرسىلەرنى دىن قىلىپ بېكەتكەن مەبۇدلىرى بارمۇ؟ (ئالەمنىڭ ئۇلارغا بېرىلىدىغان ئازابىنى قىيامەتكىچە تەخىر قىلىش توغرىسىدىكى) ھۆكۈمى بولمىسا ئىدى، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا ئەلۋەتتە (دۇنيادىلا) ھۆكۈم چىقىرىلغان بولاتتى، (ئۆزلىرىگە) زۇلۇم قىلغۇچىلار (يەنى كاپىرلار) قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ [21].﴾ (سۈرە شۇرا)

ئالەم بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُّوا عَلَىٰ أَدْبَارِهِمْ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ

سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَىٰ لَهُمْ (25) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأُمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

(26) فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ (27) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ (28) ﴿

﴿توغرا يول ئېنىق بولغاندىن كېيىن ئارقىسىغا قايتىۋالغانلار (يەنى ئىماندىن كۆڭۈرغا قايتقانلار)غا (ئۇلارنىڭ بۇ ئىشىنى) شەيتان چىرايلىق كۆرسەتتى، (شەيتان ئارزۇ ۋە ئەجەلنىڭ ئۇزۇنلۇقى بىلەن) ئۇلارنىڭ كۆڭلىنى تىندۇردى [25]. بۇ (يەنى شەيتاننىڭ ئۇلارنى ئازدۇرۇشى) شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار ئاللاھ نازىل قىلغان نەرسىنى يامان كۆرگەن كاپىرلارغا: «بىز بەزى ئىشلاردا سىلەرگە ئىتائەت قىلىمىز» دېدى، ئاللاھ ئۇلارنىڭ سىرلىرىنى بىلىدۇ [26]. (ئازاب) پەرىشتىلىرى ئۇلارنىڭ يۈزلىرىگە ۋە ئارقىلىرىغا ئۇرغان ھالدا ئۇلارنىڭ جانلىرىنى ئېلىۋاتقاندا (ئۇلارنىڭ ھالى) قانداق بولىدۇ؟ [27]. بۇ (ئازاب) شۇنىڭ ئۈچۈندۇركى، ئۇلار ئاللاھ نى دەرغەزەپ قىلىدىغان نەرسىلەرگە ئەگەشتى، ئاللاھ نىڭ رازىلىقىنى (يەنى ئاللاھ نى رازى قىلىدىغان ئىشلارنى) ياقتۇرمىدى، شۇنىڭ بىلەن ئاللاھ ئۇلارنىڭ ئەمەللىرىنى بىكار قىلدى [28].﴾ (سۈرە مۇھەممەد)

بۇ دۆلەتلەر خەلقئارالىق بىرلەشمە قارارلىرىنى ۋە ب د ت نىڭ قارارلىرىنى ئاللاھ نىڭ قانۇنلىرىنىڭ ئالدىدا قويدۇ. ئۇلار بۇ ئارقىلىق ئىسلامغا ۋە كۆپلىگەن ئىسلامى دىيارلارنىڭ قولىدىن كىتىپ قېلىشىغا خىيانەت قىلدى. بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر بولسا، ھەممە ئىشلاردا ئاساسەن كاپىرلارغا ئىتائەت قىلىدۇ.

مەسىلەن: شەرقى تۈركىستاندىكى كاپىرلار ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە كەلسەك، ئۇلار خىتاي تاجاۋۇزچىلىرى نېمىنى بۇيرۇق قىلسا شۇنىڭغا ئىتائەت قىلىدۇ. شۇ تاجاۋۇزچى كاپىرلارنىڭ بۇيرۇقلىرىنى ئىجرا قىلىش ئۈچۈن ئون مىڭلىغان قېرىنداشلارنى شېھىد قىلىۋاتىدۇ ۋە تۇرمىلارغا تاشلاپ ئەڭ قىيىن زۇلۇملار بىلەن قىيىنچىلىق قىلىدۇ. دېمەك، بۇلار كۆپى قانۇنلىرىغا ئىتائەت قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەردۇر.

3- بۇ مۇرتەد دۆلەت ۋە ھاكىمىيەتلەر بولسا، يەھۇدىي، نەساراء، مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەردىن ئىبارەت كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال - ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

اللہ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَىٰ أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (51)﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! يەھۇدىي ۋە ناسارالارنى دوست تۇتماڭلار. ئۇلار بىر - بىرىنى دوست تۇتىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۇلارنى دوست تۇتىدىكەن، ئۇمۇ ئەنە شۇلاردىن سانىلىدۇ، اللہ زالىم قەۋمنى ھەقىقەتەن ھىدايەت قىلمايدۇ [51].﴾ (سۇرە مائىدە)

اللہ بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسْرِوْنَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (1)﴾ ﴿ئى مۇئمىنلەر، مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار، ئۇلار سىلەرگە كەلگەن ھەقىقەتنى (يەنى ئىسلامنى، قۇرئاننى) ئىنكار قىلغان تۇرسا، ئۇلارغا دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭلار اللہ قا ئىمان ئېيتقىنىڭلار ئۈچۈن پەيغەمبەرنى ۋە سىلەرنى يۇرتۇڭلاردىن ھەيدەپ چىقاردى، ئەگەر سىلەر مېنىڭ يولۇمدا جىھاد قىلىپ ۋە رازىلىقىمنى تىلەپ چىققان بولساڭلار (ئۇ چاغدا مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار)، سىلەر ئۇلارغا يوشۇرۇن دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، مەن سىلەر يوشۇرغان ۋە ئاشكارىلىغان نەرسىلەرنى بىلىپ تۇرىمەن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن (يەنى ئۇلارنى دوست تۇتۇپ، ئۇلارغا پەيغەمبەرنىڭ خەۋەرلىرىنى يەتكۈزىدىكەن)، ئۇ ھەقىقەتەن توغرا يولدىن ئازغان بولىدۇ [1].﴾ (سۇرە مۇمتەھىنە)

اللہ بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (28)﴾

﴿مۇئمىنلەر مۇئمىنلەرنى قويۇپ كاپىرلارنى دوست تۇتمىسۇن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن، ئۇ ئالەمنىڭ دوستلۇقىغا ئېرىشەلمەيدۇ، ئۇلاردىن قورقۇپ دوستلۇق ئىزھار قىلىشىڭلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا. ئالەم سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئازابىدىن قورقۇتىدۇ، ئاخىر قايتىدىغان جاي ئالەمنىڭ دەرگاھىدۇر﴾ (سۇرە ئال ئىمران)

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا مۇسۇلمانلارنىڭ، جۈملىدىن مۇجاھىدلارنىڭ قارشىسىغا كاپىرلار بىلەن ئىتتىپاق تۈزىدۇ. ئىسلامغا قارشى تۇرۇشتا بىر-بىرىگە ئەھدىلەرنى ۋە قەسەملەرنى بېرىدۇ. بۇ دۆلەتلەر ناتو بىرلەشمىلىرىنىڭ ۋە يەھۇدىيلارنىڭ ئىسلامى دىيارلارنى بېسىۋېلىشىغا ئالاھىدە رول ئوينايدۇ. ئافغانىستانغا ئامېرىكا باشچىلىقىدا سەلىپ كۈچلىرىنىڭ باستۇرۇپ كىرىشىگە ئافغانىستان ۋە پاكىستاندىكى يەرلىك مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ئاساسىي ياردەملەرنى بەرگەن. ئەگەر پاكىستان دېڭىزدىن ئورۇن بەرمىسە، سەلىپ كۈچلىرى ھەرگىز ئافغانىستانغا بۇ دەرىجىدە زور كۈچلەر بىلەن كىرەلمەيتتى. بىز ئۆزىمىز كۆرۈپ كەلگەن تۈركىستان رېئاللىقىغا قارايدىغان بولساق ھەم، تۈركىستان ئىچىدىكى خائىن مۇرتەدلەر خىتاي تاجاۋۇزچىلىرىغا ئۇلارنى دوست تۇتۇپ ياردەم بەرمىگەن بولسا، تاجاۋۇزچىلار تۈركىستاندا ئېلىپ بېرىۋاتقان زۇلۇملىرىنىڭ ئۈندەن بىرىنى قىلالمايتتى ۋە تۈركىستان زېمىنىنى ئىشغال قىلىپ ھازىرغىچە تۇتۇپ تۇرالماتتى.

دېمەك، بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال - ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن. 4- بۇ دۆلەتلەر بولسا ئالەمنىڭ دوستلىرىغا قارشى جەڭ قىلىش بىلەن، كاپىرلار بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ زېمىنىغا ھەمكارلىشىش ئارقىلىق ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

ئالەم بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَئِنْ

أُخْرِجْتُمْ لَتَخْرُجَنَّ مَعَكُمْ وَلَا تُطِيعُ فِيكُمْ أَحَدًا أَبَدًا وَإِنْ قُوتِلْتُمْ لَنَنْصُرَنَّكُمْ وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ﴾ (11)

﴿مۇناپىقلارنىڭ ئۆزلىرىنىڭ (مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ پەيغەمبەرلىكىنى)

ئىنكار قىلغان ئەھلى كىتاب بۇرادەرلىرىگە: «يۇرتۇڭلاردىن چىقىرىۋېتىلسەڭلار، بىز چوقۇم سىلەر بىلەن بىرگە چىقىپ كېتىمىز، ھەرگىز سىلەرنىڭ زېمىنىڭلار ھېسابىغا باشقا ئادەمگە ئىتائەت قىلمايمىز، سىلەرگە ئۇرۇش ئېچىلسا چوقۇم

سىلەرگە ياردەم بېرىمىز» دېيىشكەنلىكىنى كۆرمىدىڭمۇ؟ ﷻ گۇۋاھلىق بېرىدۇكى،

مۇناپىقلار چوقۇم يالغانچىلاردۇر [11]. ﴿ (سۈرە ھەشر)

يۇقارقى ئايەتتە، ﷻ كاپىرلارغا يالغان ۋەدىلەرنى بەرگەنلەرنىمۇ كاپىر ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى. ئەمما، بۈگۈنكى زامانىمىدىكى مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا كاپىرلارغا يالغان ۋەدىلەرنى ئەمەس، بەلكى راست ۋەدىلەرنى بېرىدۇ. شۇنداقلا كاپىرلارغا ئەمەلىي ياردەملەرنى بېرىدۇ.

دېمەك، مۇرتەدلەر بولسا ﷻ نىڭ دوستلىرىغا قارشى جەڭ قىلىش بىلەن، كاپىرلار بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا ھەمكارلىشىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن. ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام ئەھلىگە بولغان زىيانلىرىنى سۆزلەپ ئۆتسەك بۇ كىتابلارغا سىغمايلا قالىدۇ. بۇ يەردە پەقەت ئۇلارنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن تەرەپلىرىنى سۆزلەپ ئۆتمەكچىمەن.

5- بۇ دۆلەتلەر بولسا ﷻ نىڭ شەرىئىتىگە بويسۇنۇشتىن باش تارتىش بىلەن ﷻ نازىل قىلغان نەرسىلەرگە ئەمەل قىلىشتىن باش تارتقانلىقى سەۋەبى بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

ﷻ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحْلُونَهُ عَامًا وَيُخَرِّمُونَهُ

عَامًا لِّيُؤَاطِئُوا عِدَّةَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ فَيُحْلُوا مَا حَرَّمَ اللَّهُ زَيْنٌ لَهُمْ سُوءُ أَعْمَالِهِمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ (37) ﴾

﴿ئايىنى ئارقىغا سۈرۈش (يەنى ئۇرۇش ھارام قىلىنغان ئايىنى باشقا بىر ئايغا ئۆزگەرتىپ، يىلنىڭ 12 ئېيىنى 13 ئايغا كۆپەيتىش) كۇفرىنى زىيادە قىلىشتۇر، بۇنىڭ بىلەن كاپىرلار ئازدۇرۇلىدۇ؛ ئۇلار ﷻ ھارام قىلغان ئايلارنىڭ سانىغا مۇۋاپىقلىشىش ئۈچۈن، ئۇنى بىر يىل ھالال قىلسا، ئىككىنچى يىل ھارام قىلىدۇ، شۇنىڭ بىلەن ئۇلار ﷻ ھارام قىلغان ئايىنى ھالال قىلىدۇ، ئۇلارغا ئۆزلىرىنىڭ يامان ئەمەللىرى چىرايلىق كۆرسىتىلدى. ﷻ كاپىر قەۋمنى ھىدايەت قىلمايدۇ [37]. ﴿ (سۈرە تەۋبە)

6- بۇ دۆلەتلەر بولسا، ﷻ نىڭ دىنىنى مەسخىرە قىلىش بىلەن ۋە ئىسلام دىنىنى مەسخىرە قىلغۇچىلارنى ھىمايە قىلىش بىلەن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن.

اللَّهُ بِوَهْقَتِهِ مُؤْنَدَاق دَهِدُو: ﴿وَلَيْسَ سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ (65) لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِنْكُمْ نُعَذِّبُ طَائِفَةً بِأَنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ (66)﴾

﴿ئى مۇھەممەد! ئەگەر سەن ئۇلارنىڭ (مەسخىرە قىلغانلىقىنى) سورىساڭ، ئۇلار: «بىز (راست ئەمەس)، پەقەت ئىچ پۇشۇقى قىلىپ ئوينىشىپ دەپ قويدۇق» دەيدۇ. (بۇ مۇناپىقلارغا) «سىلەر اللە نىڭ دىنىنى، اللە نىڭ ئايەتلىرىنى (يەنى كىتابىنى) ۋە اللە نىڭ پەيغەمبىرىنى مەسخىرە قىلىدىڭلارمۇ؟» دېگىن [65]. سىلەر (يالغان قەسەم ئىچىپ) ئۆزرە ئېيتماڭلار، سىلەر ئىمان ئېيتقىنىڭلاردىن كېيىن، (پەيغەمبەرنى مەسخىرە قىلىش بىلەن) كاپىر بولدۇڭلار، سىلەردىن بىر گۇرۇھنى (راست تەۋبە قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن) ئەپۇ قىلساق، يەنە بىر گۇرۇھنى گۇناھكار بولغانلىقلىرى (يەنى مۇناپىقلىق بىلەن گۇناھنى داۋاملاشتۇرغانلىقلىرى) ئۈچۈن جازالايىمىز [66].﴾

يۇقارقى ئايەتتە، اللە مۇھەممەد ﷺ نى ئىچ پۇشۇقى قىلىپ ئوينىشىپ مەسخىرە قىلىپ قويۇپتۇق دېگەن كىشىلەرنى، يالغان ئۆزىلەرنى ئېيتماڭلار! سىلەر ئىمان ئېيتىپ بولغاندىن كېيىن رەسۇلۇللاھ ﷺ نى مەسخىرە قىلغانلىق سەۋەبىڭلار بىلەن كاپىر بولۇپ كەتتىڭلار، - دەپ بايان قىلدى. ئەمما، بۈگۈنكى زامانىمىدىكى مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا اللە نى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نى، قۇرئاننى ۋە ئىسلام دىنىنى كۈن بويى مەسخىرە قىلىۋاتىدۇ. شۇنداقلا، ئىسلامنى مەسخىرە قىلغۇچىلارغا شارائىتلارنى ھازىرلاپ بېرىدۇ ۋە ئۇلارنى قوغدايدۇ.

مۇرتەدلەر ۋە مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بولسا اللە نى ۋە اللە نىڭ بۈيۈك كىتابىنى مەسخىرە قىلىدۇ. شۇنداقلا، ئىسلامنىڭ ھەر بىر ئەھكاملىرىنى مەسخىرە قىلىۋاتىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن، بىز ئۇلارنى ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەر، - دەيمىز.

دېمەك، خۇلاسە قىلىپ كەلسەك بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە ئۇلارنى قوللاپ قۇۋۋەتلىگۈچى ياردەمچىلەر، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەد تائىفىلەردۇر. بۇلارغا ئىتائەت قىلىش ۋاجىب ئەمەس، بەلكى بۇلارغا ئىتائەت قىلماسلىق ۋاجىب.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار يۇقارقى دەلىللەردىن بىزلەرگە ئىسلامىي دىيارلارغا ئىگە بولۇۋالغان بۇ ھاكىمىيەتلەرنىڭ مۇرتەدلىكى ئايدىڭ بولدى. ئەمدى بۇلارنىڭ ئەسكەرلىرىچۇ؟
بۇ مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى ۋە ئۇلارنىڭ ياردەمچىلىرى ھەم بىر قانچە يوللاردىن ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەد قوشۇنلاردۇر.

چۈنكى، بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەتلەر ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان خىزمەتلەردۇر. مەن بۇلارنىڭ ئىسلام دىنىدىن چىقىرىپ تاشلايدىغان خىزمەتلىرىنى سۆزلەپ ئۆتمەن.
1- بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەتلەر بولسا يەھۇدىي، نەسار، مۇشرىك ۋە مۇرتەدلەردىن ئىبارەت كاپىرلارنى دوست تۇتۇش، ئۇلارنى ھىمايە قىلىش، ئۇلارغا قورال ياراق ۋە ئىقتىسادىي تەرەپلەردىن ياردەم بېرىشنى تەلەپ قىلىدۇ.

بۇ ھەقتە اللە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أَوْلِيَاءَ بَعْضُهُمْ أَوْلِيَاءُ بَعْضٍ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ (51) ﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! يەھۇدىي ۋە ناسارالارنى دوست تۇتماڭلار. ئۇلار بىر - بىرىنى دوست تۇتىدۇ. سىلەردىن كىمكى ئۇلارنى دوست تۇتىدىكەن، ئۇمۇ ئەنە شۇلاردىن سانىلىدۇ، اللە زالىم قەۋمنى ھەقىقەتەن ھىدايەت قىلمايدۇ [51].﴾ (سۈرە مائىدە)

اللە بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوِّي وَعَدُوَّكُمْ أَوْلِيَاءَ تُلْقُونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُمْ مِنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَنْ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ رَبِّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَنْ يَفْعَلْهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ (1) ﴾ ﴿ئى مۇئمىنلەر، مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار، ئۇلار سىلەرگە كەلگەن ھەقىقەتنى (يەنى ئىسلامنى، قۇرئاننى) ئىنكار قىلغان تۇرسا، ئۇلارغا دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، ئۇلار پەرۋەردىگارنىڭلار اللە قا ئىمان ئېيتقىنىڭلار ئۈچۈن پەيغەمبەرنى ۋە سىلەرنى يۇرتۇڭلاردىن ھەيدەپ چىقاردى، ئەگەر سىلەر مېنىڭ يولۇمدا جىھاد قىلىپ ۋە رازىلىقىمنى تىلەپ چىققان بولساڭلار (ئۇ چاغدا مېنىڭ دۈشمىنىمنى ۋە سىلەرنىڭ دۈشمىنىڭلارنى دوست تۇتماڭلار)، سىلەر ئۇلارغا يوشۇرۇن دوستلۇق يەتكۈزىسىلەر، مەن سىلەر يوشۇرغان ۋە ئاشكارىلىغان نەرسىلەرنى بىلىپ تۇرىمەن، كىمكى شۇنداق

قىلىدىكەن (يەنى ئۇلارنى دوست تۇتۇپ، ئۇلارغا پەيغەمبەرنىڭ خەۋەرلىرىنى يەتكۈزىدىكەن)، ئۇ ھەقىقەتەن توغرا يولدىن ئازغان بولىدۇ [1]. ﴿(سۈرە مۇمتەھىنە)

اللّٰهُ بُوْهُ هَاقْتَه يَهَنه مۇنداق دەيدۇ: ﴿لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ

فَلَيْسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَتَّقُوا مِنْهُمْ تُقَاةً وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ (28)﴾

﴿مۇئمىنلەر مۇئمىنلەرنى قويۇپ كاپىرلارنى دوست تۇتمىسۇن، كىمكى شۇنداق قىلىدىكەن، ئۇ اللەنىڭ دوستلۇقىغا ئېرىشەلمەيدۇ، ئۇلاردىن قورقۇپ دوستلۇق ئىزھار قىلىشىڭلار بۇنىڭدىن مۇستەسنا. اللە سىلەرنى ئۆزىنىڭ ئازابىدىن قورقۇتىدۇ، ئاخىر قايتىدىغان جاي اللەنىڭ دەرگاھىدۇر﴾

2- مۇرتەد دۆلەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى ۋە ياردەمچىلىرى قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا، اللەنىڭ قانۇنلىرىغا قارشى بولغان قانۇنلارنى يۈرگۈزىدىغان، اللەنىڭ قانۇنلىرىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇنىدىغان ۋە ئۇنى مەسخىرە قىلىدىغان خىزمەتلەردۇر.

3- بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا اللەقا، اللەنىڭ شەرىئىتىگە ۋە اللەنىڭ مۇئمىن بەندىلىرىگە جەڭ ئېلان قىلىدىغان خىزمەتلەردۇر. بۇلار بۇ خىزمەتلەر ئارقىلىق نۇرغۇنلىغان رەببىي ئالىملارنىڭ ۋە مۇجاھىدلارنىڭ قانلىرىنى ھالال ساندى.

4- بۇلار قىلىۋاتقان خىزمەت بولسا كاپىرلارنىڭ دۆلىتىنى ھىمايە قىلىدىغان ۋە ئۇلارنىڭ سانلىرىنى كۆپەيتىدىغان خىزمەتلەردۇر. ئەگەر شۇ مۇرتەد باشلىقلارنىڭ ئۇلارنى ۋە دۆلىتىنى قوغدايدىغان ياردەمچىلىرى بولمىسا ئۇلار ھەرگىزمۇ ئىسلامغا قارشى چىقالمايتتى. ئىسلامى دىيارلارغا ھۆكۈمران بولالمايتتى.

ئويلاپ بېقىڭ ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم! بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرى بولمىسا ئۇلار نېمىنى قىلالايدۇ؟ ئۇلار ئىسلامغا ۋە ئىسلام ئەھلىگە قارشى چىقىشقا ھەرگىز قادىر بولالمايدۇ. بىلىڭلاركى ھەر قانداق بىر دۆلەت ئارمىيە بىلەن دۆلەت بولالايدۇ. بۇ ئارمىيەلەرنى شەكىللەندۈرگۈچىلەر بولسا شۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرىدۇر. مانا بۇ نوقتىنى بىلىگەن ھەر بىر مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسكەرلىرىنىڭ مۇرتەد ئىكەنلىكىدە قىلچە شەك قىلمايدۇ.

6- بۇلار ھەر قانداق دەۋا-دەستۇرلارنى مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ قانۇنلىرى بويىچە بىر تەرەپ قىلىدۇ. ئەرىز شىكايەتلىرىنى شۇلارغا سۈنىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ

يُرِيدُونَ أَنْ يُتَحَاكَمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا (60)﴾

﴿ساڭا نازىل قىلىنغان كىتابقا (يەنى قۇرئانغا) ۋە سەندىن بۇرۇن نازىل قىلىنغان كىتابلارغا (يەنى تەۋراتقا ۋە ئىنجىلغا) ئىمان كەلتۈردۇق دەۋالغان كىشىلەر (يەنى مۇناپىقلار) نى كۆرمىدىڭمۇ؟ ئۇلار ئەزىزىنى شەيتاننىڭ ئالدىغا ئېلىپ بارماقچى بولۇۋاتىدۇ؛ ھالبۇكى، ئۇلار شەيتاننى ئىنكار قىلىشقا بۇيرۇلغان، شەيتان ئۇلارنى چوڭقۇر ئازدۇرۇشنى خالايدۇ [60].﴾ (سۇرە نىسا)

دېمەك، خۇلاسە قىلىپ كەلسەك مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر ۋە ئۇلارنىڭ خىزمەتلىرىنى قىلىۋاتقانلار ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەردۇر. ئى ئىللى بىزلەرگە ئىسلام دىنىنى ھەقىقىي ماھىيىتى بىلەن چۈشىنىش نىئەتلىرىنى نېسىپ قىلغىن!

مۇرتەدلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى ھەممىسى ئۆلتۈرۈش ھۆكىمدە ئوخشاش

شەرىئەت باشلىقلار بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ئۆلتۈرۈش ھۆكىمدە ئايرىمايدۇ، بەلكى ئۇلارغا بىر خىل ھۆكۈم بېرىدۇ. بىز ئىللى نىڭ كىتابىغا قارايدىغان بولساق كاپىرلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ھۆكىمىنى ئوخشاش بايان قىلدى. ئۇلارغا بىر خىل مۇئامىلە قىلدى. مانا بۇ بولسا ھەقتۇر ۋە ئادىللىقتۇر. ئەگەر كاپىرلارنىڭ ئەگەشكۈچىلىرى بولمىغان بولسا ئۇلار ھەرگىز ئۆزلىرىنىڭ كۈپرىنى ئاشكارە قىلالمايتتى، شۇنداقلا ئىللى نىڭ دىنىدىن ھەرگىز توسىيالىمايتتى ۋە مۇسۇلمانلارغا ئەزىيەتلەرنى يەتكۈزەلمەيتتى.

ئىللى نىڭ تۆۋەندىكى ئايىتىگە قارايدىغان بولساق، ئىللى فىرئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىگە بىر خىل مۇئامىلە قىلغانلىقىنى بىلىۋالالايمىز.

﴿إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودَهُمَا كَانُوا خَاطِئِينَ (8)﴾

﴿فىرئەۋن، ھامان ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرى خاتالاشقان ئىدى [8].﴾

مانا بۇ ئايەتكە قارايدىغان بولساق، ﷲ فرىئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنى ھەممىسىنى خاتالاشتى دەپ كەلتۈردى. ئۇلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنىڭ ئوتتۇرىنى ئايرىمىدى. ئۇلارنى قەستەن خاتا قىلغۇچىلار ۋە ئۆزىسى بارلار دەپ ئايرىمىدى. چۈنكى، فرىئەۋننىڭ ئۇنى قوللاپ قوغدايدىغان ئەگەشكۈچىلىرى بولمىسا، فرىئەۋن ھەرگىزمۇ مەن سىلەرنىڭ ئىلاھىڭلار دېيىشكە جۈرئەت قىلالمايتتى. شۇنداقلا مۇسا ئەلەيھىسسالامغا جەڭ ئېلان قىلالمايتتى. بەنى ئىسرائىل ئەۋلادىنىڭ ئوغۇل پەرزەنتلىرىنى قىرىپ تاشلىيالمىتتى.

مانا بۇلارنىڭ ھەممىسى كاپىرلارنىڭ ئەسكەر ۋە قوشۇنلىرى بولسا كاپىرلارنىڭ شۇلار بىلەن مەۋجۇد بولۇپ تۇرىدىغان ئاساسىي تايانچىسى ئىكەنلىكى بىلدۈرۈپ بېرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شەرىئەت باشلىقلار ۋە ئەگەشكۈچىلەرنى ئورتاق جازىلىدى.

ﷲ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَأَخَذْنَا هُوْدَۙ وَفِرْعَوْنَۙ فَتَوَدَّآۙ هُمْ فِى الْيَمِّۙ فَاَنْظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِيْنَ (40)﴾
﴿بىز پىرىئەۋننى ۋە ئۇنىڭ قوشۇنلىرىنى جازالىدۇق، ئۇلارنى دېڭىزغا تاشلىۋەتتۇق (يەنى ئۇلارنى دېڭىزدا غەرق قىلىۋەتتۇق، ئۇلاردىن بىر ئادەممۇ ساق قالغىنى يوق)، (ئى مۇھەممەد!) زالىملارنىڭ ئاقىۋىتىنىڭ قانداق بولغانلىقىغا (ئىبرەت كۆزى بىلەن) قارىغىن [40].﴾ (سۇرە قەسەس)

مانا بۇ ئايەتتە ﷲ فرىئەۋن ۋە ئۇنىڭ ئەگەشكۈچىلىرىنى ھەممىسىنى قەستەن خاتالىق قىلغۇچىلار ياكى ئۆزىلىك كىشىلەر، باشلىقلىرى ۋە ئەگەشكۈچىلىرى دەپ ئايرىماستىن ئورتاق جازالىغانلىقىنى بايان قىلدى. ھالبۇكى رەببىمىز ﷲ بۇلارنىڭ ئوتتۇرىنى ئايرىشقا ئەلۋەتتە قادىر ئىدى. مانا بۇلارغا ئاساسەن بىز بىر تائىفە ۋە ئۇلارنىڭ ياردەمچىلىرى ھەممىسى كاپىرلىق ۋە جازالىنىش ھۆكۈمىدە بىر خىل بولىدىغانلىقىنى بىلىۋالالايمىز.

ﷲ بۇ ھەقتە يەنە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَإِذْ يَتَحَاوُونَ فِى النَّارِۙ فَيَقُولُ الضُّعَفَاءُ لِلَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا۟ إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًاۙ فَهَلْ أَنتُمْ مُّعْتَدُونَۚ عَنَّا نَصِيْبًا مِّنَ النَّارِ (47) قَالَ الَّذِيْنَ اسْتَكْبَرُوا۟ إِنَّا كُلٌّ فِىْهَاۙ إِنَّ لََّ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ (48)﴾

﴿ئۇ چاغدا ئۇلار دوزاختا ئۆزئارا مۇنازىرىلىشىدۇ، ئاجىز (ئەگەشكۈچىلەر) ھاكاۋۇر (ئەگەشتۈرگۈچىلىرىگە): «شۈبھىسىزكى، بىز سىلەرگە ئەگەشكەن ئىدۇق، بىزدىن دوزاخ ئازابىدىن بىر قىسمىنى ئېلىپ تاشلىيالمىسىلەر؟» دەيدۇ [47]. ھاكاۋۇر

(ئەگەشتۈرگۈچىلىرى): «شۈبھىسىزكى، بىز ھەممىمىز دوزاختادۇرمىز، اللھ

ھەقىقەتەن بەندىلەرنىڭ ئارىسىدا ھۆكۈم چىقاردى» دەيدۇ [48]. ﴿

مانا بۇ ئايەتتە ھەم اللھ كاپىر تائىفىلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرى جازىلىنىشتا ئوخشاش ئىكەنلىكىنى بىلدۈرۈپ قويدى. چۈنكى، بۇ قوشۇنلار باشلىقلىرىنى قوللاپ قۇۋەتلەپ ئۇلارغا ياردەم بېرىش بىلەن ئۇلارنى كۈچلەندۈرىدۇ.

بۇ ھەقتە رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق ھەدىسى بار:

عَنْ عَبْدِ اللَّهِ بْنِ الزُّبَيْرِ أَنَّ عَائِشَةَ قَالَتْ عَبَّتِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فِي مَنَاةٍ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ صَنَعْتَ شَيْئًا فِي مَنَاةٍ لَمْ تَكُنْ تَفْعَلُهُ فَقَالَ الْعَجَبُ إِنَّ نَاسًا مِنْ أُمَّتِي يُؤْمُونَ بِالْبَيْتِ بِرِجْلِ مَنْ قَرِيشٍ قَدْ لَجَأَ بِالْبَيْتِ حَتَّى إِذَا كَانُوا بِالْبَيْدَاءِ خُسِفَ بِهِمْ فَقُلْنَا يَا رَسُولَ اللَّهِ إِنَّ الطَّرِيقَ قَدْ يَجْمَعُ النَّاسَ قَالَ نَعَمْ فِيهِمُ الْمُسْتَبْصِرُ وَالْمَجْبُورُ وَابْنُ السَّبِيلِ يَهْلِكُونَ مَهْلِكًا وَاحِدًا وَيَصُدُّرُونَ مَصَادِرَ شَيْءٍ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئابدۇللاھ ئىبنى زۇبەير ر.ھ. ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى رىۋايەت قىلىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ ئۇخلاۋېتىپ قىمىلداپ كەتتى. ئويغانغاندىن كېيىن: ئى اللھ نىڭ ئەلچىسى! ئۇيقۇڭدا بەكمۇ قىمىلداپ كەتتىڭ، ئىلگىرى بۇنداق بولۇپ باقمىغانىدىڭ، - دېسەك: «ھەقىقەتەن غەلىتە (چۈش كۆرۈپتىمەن). ئۈمىتىمدىن بىر تۈركۈم كىشى بەيتۇللاھقا پاناھلىنىۋالغان قۇرەيشلىك بىرىنىڭ سەۋەبى بىلەن بەيتۇللاھنى چىقىۋېتىشنى كۆزلەپ يولغا چىققۇدەك. بەيزا دېگەن جايغا كەلگەندە، ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىپتۇ،» - دېدى. بىز: ئى رەسۇلۇللاھ! يولدا باشقا ئىنسانلارمۇ بار ئەمەسمۇ؟ - دەپ سورىغانىدۇق. پەيغەمبەر ﷺ: «شۇنداق، ئۇلارنىڭ ئارىسىدا بىلىپ تۇرۇپ قەستەن چىققانلار، مەجبۇرىي چىققانلار ۋە (ئۇلار بىلەن مۇناسىۋىتى بولمىغان) يولۇچىلارمۇ بولۇپ، اللھ تائالا ھەممىسىنى بىرلا كۈندە بىر- بىرىدىن پەرقلىق تىرىلدۈرىدۇ،» - دېدى. (مۇسلىم: 2884)

عن عَائِشَةَ رَضِيَ اللَّهُ عَنْهَا قَالَتْ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَغْزُو حَيْشُ الْكَعْبَةِ إِذَا كَانُوا بِبَيْدَاءٍ مِنَ الْأَرْضِ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ قَالَتْ قُلْتُ يَا رَسُولَ اللَّهِ كَيْفَ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ وَفِيهِمْ أَسْوَاقُهُمْ وَمَنْ لَيْسَ مِنْهُمْ قَالَ يُخَسَفُ بِأَوَّلِهِمْ وَآخِرِهِمْ ثُمَّ يُبْعَثُونَ عَلَى نِيَّاتِهِمْ.

ئائىشە رەزىيەللاھۇ ئەنھانىڭ مۇنداق دېگەنلىكى رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ: «بىر قوشۇن كەئبىنى ئۆرۈۋېتىش نىيىتىدە يولغا چىقىپ، بەيزا دېگەن جايغا يېتىپ كەلگەندە، ئۇلارنىڭ

ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىدۇ،» - دېدى. مەن: ئى ئالھ نىڭ رەسۇلى! يەر نېمىشقا ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى يۇتۇۋېتىدۇ؟ ھالبۇكى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە تىجارەتچىلەر ۋە ئۇلارغا مۇناسىۋەتسىز ئادەملەرمۇ بولۇپ قالىدىغان تۇرسا؟ - دەپ سورىسام: «ئۇلارنىڭ ھەممىسىنى يەر يۇتۇپ كېتىدۇ. كېيىن ئۇلار نىيەتلىرىگە يارىشا تىرىلدۈرۈلىدۇ،» - دېدى. (بۇخارى)

يۇقارقى ھەدىستە ھەم شەرىئەت دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۆزىلىك كىشىلەر بىلەن ئۆزىسى يوق بولغان كىشىلەرنى ئايرىپ بەرمىدى. بەلكى ئۇلارغا بىر خىل مۇئامىلە قىلدى. بۇ ئالھ نىڭ بىزلەرگە بولغان مېھرىبانلىقىدۇر. ئەگەر ئالھ بىزلەرنى ئۆزىلىك كىشىلەر بىلەن ئۆزىسى يوق بولغان كىشىلەرنى ئايرىسىز دەپ بۇيرىغان بولسا، تاقەت يەتمەيدىغان ئىش بولاتتى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئالھ كەئىبگە ئۇرۇش قىلماقچى بولغان قوشۇننى ھالاك قىلىۋەتتى. ئۇلارنىڭ ئىچىدە ئۆزىلىك كىشىلەر ھەم بار ئىدى، ئالھ ئۇلارنى ئايرىشقا قادىر تۇرۇپ بۇلارنى ئايرىمىدى. مۇجاھىدلار بولسا كاپىرلار بىلەن بولغان جەڭلەردە ئۇلارنىڭ ئۆزىسى بارلار بىلەن ئۆزىسى بولمىغانلارنى قانداقمۇ ئايرىيالايدۇ. بۇ ۋاقىتتا ئۇلار مەن ئۆزىلىك دەپ تۇرۇۋالسا بۇ دەۋا مەنپەئەت بەرمەيدۇ. بەلكى، بۇ ۋاقىتتا ئىش ئابباس ﷺ بەدىر كۈنىسى ئەسىرگە چۈشۈپ قېلىپ رەسۇلۇللاھ ﷺ قا ئى ئالھ نىڭ پەيغەمبىرى مەن مەجبۇرلاندىم دېگەن ۋاقىتتا، رەسۇلۇللاھ ﷺ زاھىرىڭ بولسا بىزنىڭ قارشىمىزغا، سېنىڭ ئىچكى سىرلىرىڭ بولسا ئالھ قا تاپشۇرۇلىدۇ، دېگەندەك بولىدۇ دەيدۇ. (مەجمۇئۇل فەتۋا 28 - توم 357 بەت) شامىلە نۇسخىسىدىن ئېلىندى

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! رەسۇلۇللاھ ﷺ بەدىر كۈنى ئەسىر چۈشكەنلەرگە بىر خىل مۇئامىلە قىلدى ۋە ئۇلارغا بىر خىل ھۆكۈمنى بەردى. ئۇلاردىن مەجبۇرلاندىم دېگەنلەرنىڭ ئۆزىسىنى قۇبۇل قىلمىدى.

قايسى بىر كىشى ئۆز ئىختىيارلىقى بىلەن ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا ئۇرۇشقا چىقىپ كاپىرلارنىڭ سانىنى كۆپەيتىپ بەرگەن بولسا، ئۇ كىشى ئاشكارا ۋە يوشۇرۇندا (يەنى دۇنيادا ۋە ئاخىرەتتە) ھۆكۈمدە، كاپىرلارنىڭ ھۆكۈمى بىلەن ئوخشاش بولىدۇ. ئەمما، قايسى بىر كىشى مەجبۇرلىنىپ ئۇرۇشقا چىققان بولسا ئۇ كىشى دۇنيادا كاپىرلارنىڭ ھۆكۈمى بىلەن ئوخشاش بىر تەرەپ قىلىنىدۇ. چۈنكى، بىز مەخپى ئىشلارنى بىلەلمەيمىز. ئاخىرەتلىك ئىشى بولسا ئالھ قا تاپشۇرۇلىدۇ. ئەگەر ئۆزىسىدە سادىق بولسا ئالھ ئۇ كىشىنى نىيىتىگە يارىشا مۇكاپاتلايدۇ.

ئەسكەرتىش: ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار، مەجبۇرلىنىش بولسا بىر كىشىنىڭ ھەققىگە تاجاۋۇز قىلمايدىغان ھالەتتە دۇرۇس.

مەسىلەن: قاتتىق مەجبۇرلانغاندا ھەممەنى تىللاش.... دۇرۇس.

ئەمما، مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا ۋە ياكى بىر مۇسۇلمان بۇرادىرىنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىشكە مەجبۇرلانغان بولسا بۇ قەتئىي جەزئە ئەمەس.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! ئەگەر كاپىرلارنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ياردەمچىلىرىنى ئوخشاش ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش ھەققىدە توختىلىپ ئۆتسەك بۇ ھەقتە ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. مەن يۇقارقى دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنىمەن.

ئەسكەرتىش: مۇجاھىد بۇرادەرلەر مۇرتەلەرنىڭ باشلىقلىرى بىلەن ئەگەشكۈچىلىرىنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش بولسا ئوخشاشلا ۋاجىب ئىبادەتتۇر. ئەمما بۇ جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرىئىي سىياسەتلىرى، تاكتىكىلىرى ۋە شەرىئىي يول-يۇرۇقلىرى بار. بۇلارغا رىئايە قىلىشقا ھەم بىز بۇيرۇلغانمىز. شۇنىڭ ئۈچۈن ئامال بولسا مۇرتەدلەردىن زىيىنى ئەڭ ئېغىر بولغانلىرىغا ۋە باشلىقلىرىغا ئەۋۋەل ئۇرۇش قىلىشىمىز كېرەك. شۇنداقلا، جەڭلەرنى مۇرتەدلەرنى ئەڭ قورقۇنۇچقا سالىدىغان يوللار بىلەن قىلىشىمىز كېرەك.

ئى ھەممە كاپىرلارنىڭ كاتتىۋاشلىرىنى، ئىسلامغا زىيانكەشلىك قىلىۋاتقانلىرىنى بىزنىڭ قوللىرىمىز ئارقىلىق رەسۋا قىلغىن! ئىسلامغا ئۇرۇش قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرنىڭ ياردەمچىلىرىنى ھەم مەغلۇپ قىلىپ بەرگىن!

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

بىز ئىلگىرى مۇرتەدلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ۋاجىبلىقى توغرىسىدا ۋە بۇ ھەقتە كەلگەن دەلىللەر ھەققىدە توختىلىپ ئۆتكەن ئىدۇق.

بۈگۈنكى زامانمىزدىكىدەك قوغدىنىۋالغان ۋە كاپىرلارنىڭ ھىمايىسىگە ئۆتۈۋالغان شۇنداقلا مۇسۇلمانلارغا كىچە - كۈندۈز ئۇرۇش قىلىۋاتقان بۇ مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرگە كەلسەك، بۇلارغا قارشى بولغان جىھاد بەكرەك ۋاجىب بولىدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [قوغدانغۇچى مۇرتەدلەرگە ئۇرۇش ئېچىش ئەسلى كۇففارلارغا ئۇرۇش ئېچىشنىڭ ئالدىدا تۇرىدۇ.

چۈنكى، مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئىسلام دىنداجىنايىتى چوڭ ۋە ئىسلامغا بولغان خەتىرى تېخىمۇ ئېغىر.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە بىر ئورۇندا مۇنداق دېگەن: [ئەبۇ بەكرى سىددىق ﷺ ۋە باشقا ساھابىلەر ئەھلى كىتابتىن بولغان كۇففارلارغا جىھاد قىلىشتىن بۇرۇن، مۇرتەدلەرگە قارشى جىھادنى باشلىدى. چۈنكى، بۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش، فەتىھ قىلىنغان ئىسلام دىيارلىرىنى ساقلاپ قېلىشتۇر. شۇنداقلا ئىسلام دىيارلىرىدىن چىقىپ كەتمەكچى بولغان كىشىلەرنى ئۇنىڭدا قالدۇرۇشتۇر. مۇشرىكلار ۋە ئەھلى كىتابتىن ئىبارەت بىز بىلەن ئۇرۇش قىلمىغان كاپىرلارغا قارشى جىھاد قىلىش دىننى كۆپرەك غەلىبىگە ئېرىشتۈرۈشنىڭ جۈملىسىدىن ھېسابلىنىدۇ. دەسمائىنى ساقلاپ قېلىش پايدىنىڭ ئالدىدا قويۇلىدۇ.]

شەرىئى ئەھكاملارنى ئىجرا قىلىشنى رەت قىلغۇچى ۋە ئۇنىڭ ئەھكاملىرىغا قارشى چىققۇچى مۇرتەدلەرگە جىھاد قىلىش ھەققىدە تەپسىلىي سۆزلىگەن كىشىلەرنىڭ ئەۋزىلى شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھدۇر. ئۇ- مۇسۇلمانلار زېمىنلىرىنىڭ چوڭ بىر بۆلىكىدە غەلىبە قىلغاندىن كېيىن، مۇسۇلمانلار شەھەرلىرىدە بۇزغۇنچىلىق تېرىغان مۇڭغۇللارنىڭ پىتنە زامانىدا ياشىغان بولۇپ، مۇڭغۇللارنىڭ بەزىسى ئەمەلىيەتتە ئىسلامغا كىرگەن ۋە بەزىسى ئىسلام بىلەن نىقابلىنىۋالغان ئىدى. ھالبۇكى ئۇلار، ئارىسىدىكى ئىشلاردا ئاللاھنىڭ شەرىئىتىنىڭ غەيرىگە ھۆكۈم سۈناتتى لېكىن ئىنسانلارنى شەرىئەتتە بولمىغان ئىشلارغا مەجبۇرلىمايتتى.

ئۇلارنىڭ ئەسكەرلىرى ناسارا ۋە مۇشرىكلاردىن بولغان كاپىرلارنى ۋە ئىسلامغا نىسبەت بېرىلمىدىغان كىشىلەرنىمۇ ئۆز-ئىچىگە ئالغان بولۇپ، كۆپۈنچە ئەسكەرلىرىدىن شاھادەت تەلەپ قىلىنسا ئىككى شاھادەتنى سۆزلەيتتى. ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ نى مەدھىيلەيتتى، ئۇلارنىڭ ئىچىدە ناماز ئوقۇيدىغانلار بەك ئاز بولۇپ، روزا تۇتىدىغانلار ناماز ئوقۇيدىغانلاردىن كۆپراق ئىدى. مۇسۇلمانلار ئۇلارنىڭ نەزىرىدە باشقا كىشىلەردىن ھۆرمەتلىك بولۇپ، سالىھ مۇسۇلمانلارنىڭ قەدىر قىممىتى بار ئىدى. ئۇلاردا ئىسلامنىڭ بەزى كۆرۈنۈشلىرى بار بولۇپ ئۇلار شۇنىڭ بىلەن پەرقلەنەتتى، لېكىن ئۇلارنىڭ ئومۇمىيىسى قىلىۋاتقان ئۇرۇش، ئىسلام شەرىئىتىنىڭ كۆپ قىسمىنى تەرك ئەتكەنلىكىنى ئۆزئىچىگە ئالاتتى. گەرچە ئۇلار بىرىنچى بولۇپ ئىسلامنى ئۆزىگە لازىم تۇتىدىغانلىقىنى داۋا قىلىدىغان بولسىمۇ، ئەمما، ئىسلامنى تەرك قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلماستىن بەلكى مۇڭغۇل دۆلىتى ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان كىشىنى ھۆرمەتلەيتتى. مۇڭغۇل دۆلىتىدىن چىقىپ كەتكەن ياكى مۇڭغۇل دۆلىتىگە قارشى چىققان كىشىلەر سالىھ مۇسۇلمانلاردىن بولسىمۇ ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئۇرۇش قىلىشنى ھالال ساناييتتى. كاپىرلارغا جىھاد قىلمايتتى. ئەھلى كىتابلارغا جىزىيە ۋە خارلىقنى تاڭمايتتى، ئەسكەرلىرىدىن ھېچ- كىشىنى قۇياش، ئاي ياكى ئۇنىڭدىن باشقا خالىغان نەرسىلەرگە ئىبادەت قىلىشتىن

توسمايتتى. بەلكى، ئۇلارنىڭ تارىخىدىن، مۇسۇلمان - ئۇلارنىڭ نەزىرىدە ئادىل، سالىھ ئادەمنىڭ ئورنىدا تۇرىدىغانلىقى، كاپىرلار بولسا مۇسۇلمانلار ئىچىدىكى پاسىق، نەپلە - ناۋاپىلارنى تەرك ئەتكۈچى ئادەمنىڭ ئورنىدا تۇرىدىغانلىقى ئايان بولىدۇ. ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرى ۋە ماللىرىنى ھارام دەپ بىلمەيتتى. پەقەتلا ئۇلارنى سۇلتانلىرى توسقانلىقى ئۈچۈنلا ئۇنىڭدىن توختايتتى. يەنى ئۇلارنى مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇنىڭدىن باشقا ئىشلاردىن توسسا دىنى جەھەتتىن ئەمەس، بەلكى ئۇنىڭ سۇلتان بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىپ ئۇنى تەرك ئەتەيتتى. ئۇلارنىڭ كۆپچىلىكى ناماز، ھەج، زاكات ۋە ئۇنىڭدىن باشقا پەرزلەرنى ئادا قىلمايتتى ۋە ئوتتۇرىسىدا اللەنىڭ ھۆكۈمى بىلەن ھۆكۈم قىلمايتتى. بەلكى بىر قېتىم ئىسلامغا مۇۋاپىق كېلىدىغان يەنە بىر قېتىم ئىسلامغا زىت كېلىدىغان ئۇلارغا يولغا قويۇلغان نەرسىلەر بىلەن ھۆكۈم قىلىشاتتى، شۇنىڭ ئۈچۈن كىشىلەر ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھتىن ئۇلار ھەققىدە پەتىۋا سورىدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھتىن ھىجرىيە 699 - يىلى مۇسۇلمانلار ئۈستىگە باستۇرۇپ كەلگەن مۇڭغۇللار ھەققىدە فىقھى ئۆلىمالىرىنىڭ نېمە دەيدىغانلىقى توغرىسىدا سورالدى. ئۇلار مۇسۇلمانلارنى ئۆلتۈرۈش ۋە ئۇلارنىڭ بەزى ئەۋلادلىرىنى ئەسىر ئېلىش ۋە مۇسۇلمانلاردىن ئۇچرىغانلىكى ئادەمنى بۇلاڭ - تالاڭ قىلىش قاتارلىق مەشھۇر بولغان ئەسكىلىكلەرنى قىلدى. مۇسۇلمانلارنى خارلاش، مەسجىدلەرنى ۋەيران قىلىش بولۇپمۇ بەيتۇل مۇقەددەسنى يېقىۋېتىش بىلەن دىننىڭ ھۆرمىتىنى يىرتىپ تاشلىدى ۋە ئۇنىڭدا بۇزۇقچىلىق قىلدى. مۇسۇلمانلارنىڭ ماللىرى ۋە بەيتۇلمالارغا قاتتىق تاجاۋۇز قىلىپ ئېلىۋالدى. مۇسۇلمانلاردىن نۇرغۇنلىغان ئەرلەرنى ئەسىر ئالدى ۋە ئۇلارنى ۋەتەنلىرىدىن چىقىرىۋەتتى. مۇشۇنداق تۇرۇپ ئىككى شاھادەتنى تۇتقانلىقى، ئىسلامنىڭ ئەسلىگە ئەگەشكەنلىكى ۋە مۇسۇلمانلارنى تۈپتىن يوقۇتۇۋېتىشتىن ئەپۇ قىلغانلىقىنى داۋراڭ سېلىپ ئەسكەرلىرىنى ئۆلتۈرۈشنىڭ ھاراملىقىنى داۋا قىلىشتى. شۇنىڭ ئۈچۈن ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش دۇرۇس بولامدۇ؟ ياكى پەرز بولامدۇ؟ دۇرۇس بولسا قايسى جەھەتتىن دۇرۇس بولىدۇ؟ پەرز بولسا قايسى جەھەتتىن پەرز بولىدۇ؟ بىزگە پەتىۋا بەرگىن دىيىلدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق جاۋاب بەردى: [اللە تەئالاغا ھەمدىلەر بولسۇنكى، بۇلار ۋە بۇلاردىن باشقا ئوچۇق - ئاشكارا ئىسلام ئەھكاملىرىدىن بىر ئەھكامنى لازىم تۇتۇشنى رەت قىلغان ھەرقانداق تائىپىگە، گەرچە ئۇلار ئىككى شاھادەتنى سۆزلىسىمۇ ۋە شەرىئى ئەھكاملارنىڭ

بەزىسىنى تۇتقان بولسىمۇ ھەتتاكى ئۇلار، ئىسلام ئەھكاملىرىنى تۇلۇق تۇتقانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ.

ئەبۇ بەكرى رضي الله عنه سىددىق نىڭ زاكاتنى بەرمىگەنلەرگە ئۇرۇش قىلغىنىغا ئوخشاش، ئۇلاردىن كېيىنكى فىقھىيۇناسلار ئىسلامنىڭ ھەقىقىي ئۈستىدە ئۇرۇش قىلىشقا بىرلىككە كەلدى. ساھابىلەر ۋە ئۆمەر رضي الله عنه ، ئەبۇ بەكرى رضي الله عنه بىلەن مۇنازىرلەشكەندىن كېيىن كىتاب ۋە سۈننەتكە ئەمەل قىلغان ھالدا ئىسلام ھەقىقىي ئۈستىدە ئۇرۇش قىلىشقا بىرلىككە كەلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن خاۋارىجلار ھەققىدە ئۇلارچە يولدىن ھەدىس رىۋايەت قىلىندى، ۋە «تخرون صلاتكم مع صلاحكم وصيامكم مع صيامهم» «سىلەر ئۇلارنىڭ نامىزى ئالدىدا ئۆزەڭلارنىڭ نامىزىنى ئاز سانايىسىلەر ۋە ئۇلارنىڭ تۇتقان روزىسى ئالدىدا ئۆزەڭلارنىڭ روزىسىنى ئاز ساناپ قالسىلەر.» دېگەن سۆزى بىلەن ئۇلار ئىنسانلارنىڭ ئەڭ يامىنى ئىكەنلىكىنى خەۋەر بەردى.

بۇنىڭدىن ئىسلام شەرىئەتلىرىنى تۇتماستىن، پەقەت ئىسلامغىلا ئېسىلىش- ئۇرۇشنى ساقىت قىلىۋەتكۈچى ئەمەسلىكى، ئۇرۇش قىلىش، دىن پۈتۈنلەي ئالەم ئۈچۈن بولغان ۋە پىتىنە تۈگىگەنگە قەدەر پەرز بولىدىغانلىقى بىلىندى. شۇنىڭ ئۈچۈن، قاچانكى دىن ئالەم نىڭ غەيرى ئۈچۈن بولىدىكەن ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. قايسى بىر تائىپە پەرز نامازلارنىڭ بەزىسىنى ياكى روزا، ھەجنى رەت قىلسا ياكى قانلار، ماللار، ھاراقلارنىڭ، زىنا ۋە قىمارلارنىڭ ھاراملىقىنى ياكى مەھرەملەرگە نىكاھلىنىشنىڭ ھاراملىقىنى ياكى كاپىرلارغا جىھاد قىلىشنى ياكى ئەھلى كىتابلارغا جىزىيە بېكىتىشنى ۋە بۇلاردىن باشقا رەت قىلغۇچىنى كاپىر قىلىدىغان، ھېچبىر كىشىگە تېنىشقا ۋە تەرك قىلىشقا ئۆزى بولمىغان دىننى پەرزلىرىنى ۋە دىن ھارام قىلغان ئىشلارنى لازىم تۇتمىغان كىشىلەر، گەرچە شاھادەتنى ئىقرار قىلغان بولسىمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ. مەن بۇ مەسىلە ھەققىدە ئالىملارنىڭ ئارىسىدا ئىختىلاپ بارلىقىنى بىلمەيمەن.]

بۇ تۈردىكىلەرگە جىھاد قىلىش مۇسۇلمانلارنىڭ ئىجماسى بىلەن پەرز بولىدۇ. بۇنىڭدا ئىسلام دىنىنى ۋە ئۇلارنىڭ ئىشىنىڭ ھەقىقىيىتىنى بىلگەن كىشى شەك قىلمايدۇ. ھەقىقەتەن بۇنداق تىنچلىق بىلەن ئىسلام مەڭگۈ جۇغلاشمايدۇ.

مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار ۋە ئۇلارنىڭ ئەسكەرلىرىنىڭ ئەھۋالىنى ئىنچىكىلىك بىلەن تەتقىق قىلىپ، بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ھۆكۈمرانلار ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىنىڭ ئەھۋالىغا ئىنچىكىلىك بىلەن قارىغاندا، ھەقىقەتەن بۇ يەردە ئىككى تائىپىنىڭ ئوتتۇرىسىدا تامامەن

ئوخشاشلىق بارلىقى ئايان بولىدۇ. مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار پادىشاھى چىڭگىزخان تۈزۈپ بەرگەن ئىسلامغا زىد كېلىدىغان قانۇنلار بىلەن ئوتتۇرىسىدا ھۆكۈم قىلىشاتتى. ئۇلار ئۇنى ياساق دەپ ئاتايتتى. بىزنىڭ ھۆكۈمرانلىرىمىز يەھۇدىي ۋە ناسارالارنىڭ يالاقچىلىرى تۈزۈپ بەرگەن قانۇنلار بىلەن ھۆكۈم قىلىشىدۇ. بۇ دۆلەتلەرنىڭ قانۇنلىرىنىڭ ھەممىسى غەرب دۆلەتلىرىدىن كىرگۈزۈلىدۇ، يەنى بەزىسى ئىتالىيەدىن، بەزىسى فىرانسىيەدىن ئېلىپ كىرىلىدۇ. بىراق، بۇ يەردە مۇڭغۇل ھۆكۈمرانلار قىلغان نەرسىلەر بىلەن بىزنىڭ بۈگۈنكى كۈندىكى ھۆكۈمرانلىرىمىز قىلىۋاتقان نەرسىلەرنىڭ ئوتتۇرىسىدا چوڭ بىر پەرق بار بولۇپ، ھەقىقەتەن مۇڭغۇللار ئىنسانلارنى توقۇلما قانۇنلىرىغا ۋە ياساقلىرىغا مەجبۇرلىمايتتى. بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ھۆكۈمرانلار ئۇلارنىڭ ئەكسىچە بولۇپ، قانۇنلىرىغا قارشى چىققانلارنى كۆپلىگەن ۋاقىتلاردا ئۆلۈمگە ئۆلىشىدىغان ئازابلار بىلەن زۇلۇم قىلىدۇ. ئەگەر ئازاب يەڭگىلەتسىلە، مۇددەتسىز قاماق جازاسى بىلەن ئازابلانغاندا، مۇڭغۇللارنىڭ ئەسكەرلىرى مۇسۇلمانلارنى ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ ۋە ئۇلار قۇشۇننىڭ كۆپىراقىدۇر. مۇسۇلمانلاردىن باشقا ناسارا ۋە يەھۇدىيلارنىمۇ ھەم ئۆز ئىچىگە ئالىدۇ. بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرنىڭ ئەھۋالىمۇ مۇشۇنداق بولۇپ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرگە قوشۇلۇشتا پەقەت ۋەتەنداشلىقلا شەرت قىلىنىدۇ، شەھەرلىكلەردىن ۋەتەنداشلىقى بارلار دىنىنىڭ نېمە بولىشىدىن قەتئىينەزەر بۇ ئەسكەرلەرگە قوشۇلالايدۇ. بەلكى، بۇ دۆلەتلەرنىڭ كۆپىنچىسىدە مۇسۇلمانلار خۇسۇسەن مۇجاھىدلارنىڭ ياخشى ئەسكەرىي تەدربىلەرگە ياكى ئەسلىھەلەرگە ئېرىشىپ قېلىشىدىن قورقۇپ ئىسلامنى مۇستەھكەم تۇتقۇچىلار، بۇ ئەسكەرلەرگە قوشۇلۇشتىن چەكلىنىدۇ. مۇڭغۇللارنىڭ ئەسكەرلىرى ئىچىدە ناماز ئوقۇيدىغانلار ئاز بولۇپ، ئۇلارنىڭ كۆپىنچىسى ناماز ئوقۇمايتتى ئەلۋەتتە.

بۇلار مۇڭغۇللارنىڭ ئەكسىچە بولۇپ، مۇڭغۇللار قۇشۇنلىرىدىكى سالىھلارنى ھۆرمەتلەيتتى. ئۇنى ئادىل مۇسۇلماننىڭ ئورنىدا ئېتىبارغا ئېلىپ ئۇنىڭ قەدىر قىممىتىنى قىلاتتى ۋە ئۇنى باشقىلارنىڭ ئالدىغا قوياتتى. بىزنىڭ شەھەرلىرىمىزدىكى ئەسكەرلەرنىڭ ئومۇمىيىسى ئىسلامغا قارشى گوروھلارغا ئۇرۇش قىلمايدۇ. ئىسلام بىلەن ھۆكۈم قىلمايدۇ. بەلكى، ئۇلارنىڭ ئەسكەرىي سوت دەپ ئاتايدىغان مەھكىمىلىرىدە ئۇلار ئۈچۈن خاس قانۇنلار بولۇپ شۇنىڭغا ئەرز سۇنىدۇ. (ئەنۋاۋىل جىھاد تىن ئېلىندى)

بۇ مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلىش بولسا اللە نىڭ بۇيرۇقى، رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ يول يۇرۇقلىرى، ساھابىلار ۋە ئالىملارنىڭ ئىجماسى بىلەن ۋاجىب بولىدۇ.

بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بۇ جىھاد ئىبادىتى كۆپىنچە مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن بولۇۋاتىدۇ. مەيلى ئىران، يەمەن، شام، سۇمالييە، سەئۇدى ئەرەبىستان، مىسىر، لىۋىيە، ئافغانىستان، پاكىستان، ئۆزبېكىستان، قازاقىستان ۋە تاجىكىستان..... قاتارلىق دۆلەتلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادىمىز ئاساسەن مۇرتەدلەر ھاكىمىيەتلەر بىلەن بولغان ئۇرۇشتىن خالى بولالمايدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن دىن پۈتۈنلەي ئالەم ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ۋە ئۇلار ھەقىقىي تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا مۇكەممەل كىرگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب بولىدۇ. ئاخىردا ئىسلام ئۈمىتىگە، ئالەم نىڭ بىزلەرگە قىلغان بۇيرۇقلىرىنى ئىسمىمىزدىن چىقىرىپ قويماستىن ۋە مۇرتەدلەر بىلەن بولىدىغان جىھادنىڭ شەرىئى ھۆكۈمىنى بىلىشكە ئەھمىيەت بېرىشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! ھىممەت كەمىرىڭلارنى مەھكەم باغلاڭلار! ئالەم نىڭ چاقىرىقى بىزلەرنى كۈتمەكتە. شۇنىڭ ئۈچۈن مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن بولغان جىھادىمىزدا قەتئىي بوشاڭلىق قىلمايلى، ئالەم قا ئىمان ئېيتقان بارلىق مۇسۇلمانلار ئالەم تىن ھەقىقىي رەۋىشتە قورقايلى. ئالەم نىڭ جەننىتى ھەم شاھادەتكە ئاشىق بولغان ئىسلام دىنىغا خىزمەت قىلغۇچى پىدائىي ئۈمىمەتلەرنى كۈتمەكتە. ھەرگىز ئىككىلەنمەستىن جىھاد ئىبادىتىگە ئاتلىنايلى! بىز بۇ يولدا جىھاد قىلىپ ئىسلامىنى ئالىي قىلىپ ياشايمىز ۋە ياكى ئالەم نىڭ رەھىمىتى بىلەن شاھادەت نېئىمىتىگە ئائىل بولۇپ جەننەتكە يېتىۋالىمىز!

ئى ئالەم بىزنىڭ قىلىۋاتقان بۇ جىھادلىرىمىزنى قۇبۇل قىلغىن! بىزلەرگە ئاخىرەتتە ئەڭ ئالىي مۇكاپاتلارنى بەرگەن! مۇرتەد دۆلەتلەرنى ۋە ئۇلارنىڭ قوشۇنلىرىنى مەغلۇپ قىلىپ ئىسلام دىنىنى ئالىي قىلىپ بەرگەن!

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش مەسلىسى توغرىسىدا

بۇ يەردە بىر نەرسىنى ئەسكەرتىپ ئۆتۈپ كېتىمەن.

بىز ئىلگىرى مۇرتەد بولغان كىشىلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىمىز، ئەگەر تەۋبە قىلسا قويۇپ بېرىمىز، تەۋبە قىلمىسا مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈلىدۇ، - دەپ بايان قىلغان ئىدۇق. بۇ ھۆكۈملەر بولسا بىز قادىر بولالايدىغان ياكى ئىسلامى دىيارلار بار بولغان ھالەتتىكى ھۆكۈملەردۇر.

ئەمما، بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان، بىز تۇتۇپ ئەكىلىپ سوراق قىلىشقا شارائىتلار يار بەرمەيدىغان ھالەتتىكى مۇرتەدلەرگە كەلسەك، بۇلار تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئەبۇ مۇھەممەد مەقدىسى ھەفزەھۇللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: [بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەر تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. چۈنكى، ئۇلارنى ئىسلامى قازىخانىلارغا ئېلىپ كىلىش مۇمكىن ئەمەس. ئۆلىمالار بىزنىڭ قول ئاستىمىزدا بولمىغان مۇرتەدلەردىن تەۋبە تەلەپ قىلىش ۋاجىب ئەمەس. - دەيدۇ. ئۇنداقتا، بۈگۈنكى بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئىسلامى دىيارلارغا باستۇرۇپ كەلگەن ۋە ياكى ھۆكۈمرانلىق قىلىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى تەۋبە تەلەپ قىلماستىن ئۆلتۈرۈش بەكرەك جائىزدۇر.]

بۇ ھەقتە مەن ئىلگىرىكى بابلاردا تەپسىلىي توختالغان ئىدىم.

مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىش توغرىسىدا

بىز ئىلگىرىكى دەرىسلەردە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىنمايدۇ. مۇرتەدلەر ئۆلتۈرۈلىدۇ ۋە ئۇلارغا قارشى جىھاد قىلىش شەرىئەت بېكىتكەن ۋاجىب ئىبادەت دەپ بايان قىلغان ئىدۇق.

مۇرتەدلەر بىلەن ئىككى ئىش سەۋەبتىن سۈلھى قىلىشقا بولمايدۇ.

1- مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىنسا، بۇ سۈلھى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشتىن چەكلەپ قالىدۇ. شەرىئەت قايسى بىر كىشى مۇرتەد بولغان بولسا ئۇ تەۋبە قىلىش كېرەك بولىدىغانلىقىنى، ئەگەر تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

2- مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىش بولسا، ئۆممەتنىڭ ئىجماسىنى يوق قىلغانلىق بولۇپ قالىدۇ.

ئەمما بۇ يەردە بەزى ھالەتلەردە مۇسۇلمانلار، مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدىغان ھالەتلەر بار. (ئەلمەبسۇت 10 - توم 200 - بەت)

بۇنىڭ دەلىلى:

تارىق ئىبنى شىھابىدىن رىۋايەت قىلىنغان بۇزاخە ئەلچىلىرىنىڭ قىسسىسىدە ئۇ مۇنداق دەيدۇ: جاء وفد بُزَاخَةَ مِنْ أَسَدٍ وَغُظْفَانَ إِلَى أَبِي بَكْرٍ رضي الله عنه يسأَلُونَهُ الصَّلَاحَ، فَخَيَّرَهُمْ بَيْنَ الْحَرْبِ وَالْمَجْلِيَةِ أَوْ السَّلَامِ الْمَخِزِيَّةِ، فَقَالُوا: يَا خَلِيفَةُ رَسُولِ اللَّهِ: هَذِهِ الْمَجْلِيَّةُ قَدْ عَرَفْنَاهَا فَمَا الْمَخِزِيَّةُ؟ قَالَ رضي الله عنه: تَنَزَّعَ مِنْكُمْ الْحَلَقَةُ وَالْكَرَاعُ، وَنَعْنَمَ مَا أَصَبْنَا مِنْكُمْ، وَتَرَدُّونَ عَلَيْنَا مَا أَصَبْتُمْ مِنَّا، وَتَدُّونَ قَتْلَانَا وَلَا نَدِي قَتْلَاكُمْ، وَتَكُونُ قَتْلَاكُمْ فِي النَّارِ، وَتَكُونُ أَقْوَامًا

تتبعون أذنان الإبل حتى يُري الله خليفة رسوله والمهاجرين أمرا يعذرونكم به، فعرض أبو بكر ﷺ ما قاله علي القوم، فقام عمر ﷺ فقال: قد رأيت رأيا وسنشير عليك: أما ما ذكرت من الحرب الجلية والسلم المخزية فيعم ما ذكرت، وأما ما ذكرت تدون قتالنا وتكون قتالكم في النار فإن قتالنا قاتلت فقتلت على أمر الله أجورها على الله ليس لها ديات، قال: فتتابع القوم على ما قال عمر، والحديث أصله في البخاري.

ئۇلار رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ ۋاپاتىدىن كېيىن ئىسلامدىن مۇرتەد بولغان تائىپىلەردىن بولۇپ - ئەسەد ۋە غىتپان قەبىلىلىرىدىن بۇزاخە ئەلچىلىرى ئەبۇ بەكرىدىن سۈلھى سوراپ كەلدى ۋە ئەبۇ بەكرى ئۇلارغا سۈرگۈن قىلغۇچى ئۇرۇش بىلەن خار قىلغۇچى تىنچلىقنىڭ بىرىنى تاللاش ئىختىيارلىقى بەردى. ئۇلار ئى رەسۇلۇللاھنىڭ خەلىپىسى! بۇ سۈرگۈن قىلغۇچى دېگەننىڭ چۈشەندۈرۈش، خار قىلغۇچى دېگەن نېمە؟ دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ : سىلەردىن قورال - ياراقلار ۋە ئات - ئۇلار مۇسادىرە قىلىنىدۇ. بىز سىلەردىن ئېرىشكەن نەرسىلەرنى غەنىمەت قىلىمىز، سىلەر بىزدىن ئېرىشكەن نەرسىلەرنى قايتۇرۇپ بېرىسىلەر، بىزدىن شېھىد بولغانلارغا دىيەت تۆلەيسىلەر، بىز سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلارغا دىيەت تۆلىمەيمىز، سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلار دەۋزاختا بولىدۇ ۋە اللە تەئالا رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ خەلىپىسىگە ۋە مۇھاجىرلارغا سىلەرنى ئۆزۈرلۈك ھىسابلايدىغان بىر ئىشنى كۆرسەتكەنگە قەدەر سىلەر تۆگىلەرنىڭ قۇيرۇقلىرىغا ئەگىشىدىغان قەۋم قىلىپ تەرك قىلىنىسىلەر (يەنى قۇل قىلىنىسىلەر) دېدى. ئەبۇ بەكرى ﷺ ئۇلارغا دېگەن سۆزلىرىنى كىشىلەرگە ئوتتۇرغا قويدى، ئۆمەر ﷺ ئورنىدىن تۇرۇپ: ھەقىقەتەن توغرا ئويلاپسەن، بىز ساڭا مەسلەھەت بېرىپ ئېيتىمىزكى سۈرگۈن قىلغۇچى ئۇرۇش ۋە خار قىلغۇچى تىنچلىقنى زىكر قىلغانلىقىڭ نېمە دېگەن ياخشى! ئەمما بىزنىڭ شېھىدلىرىمىزغا دىيەت تۆلەيسىلەر ۋە سىلەرنىڭ ئۆلۈكلىرىڭلار دەۋزاختا بولىدۇ دېگەن سۆزۈڭگە كەلسەك، ھەقىقەتەن بىزنىڭ شېھىدلىرىمىز اللە يولىدا ئۇرۇش قىلىپ ئۆلتۈرۈلدى، ئۇلارنىڭ ئەجرى اللە نىڭ ئۈستىگە بولىدۇ، ئۇلارغا دىيەت يوق، - دېدى، ئاندىن كىشىلەر ئۆمەر ﷺ نىڭ سۆزىگە ئەگەشتى. ھەدىسنىڭ ئەسلىسى بۇخارىدا بار.

مانا بۇ قىسسەدە مۇرتەدلەر بىلەن سۈلھى قىلىشنىڭ جائىزلىقى بار.

مەن تۆۋەندە مۇجاھىدلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشى جائىز بولىدىغان شەرتلەرنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

1 - مۇسۇلمانلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان بولسا، بۇ

ۋاقىتتا ئۇلار بىلەن ۋاقىتلىق سۈلھى قىلىش جائىز.

- 2- بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلار قورال-ياراقلارنى تاشلاشقا مەجبۇرلانمىغان بولۇشى كېرەك.
- 3- بۇ سۈلھىدە مۇرتەدلىر مۇسۇلمانلارنى ھارام ئىشلارغا مەجبۇرلىماسلىقى كېرەك.
- 4- بۇ سۈلھى مۇسۇلمانلار جامائىتى ئىچىدە بۆلىنىش پەيدا قىلىشقا سەۋەپ بولماسلىقى كېرەك.
- 5- بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارنى كاپىرلارغا تاپشۇرۇپ بېرىش دېگەنگە ئوخشاش شەرتلەر بولماسلىقى كېرەك.
- 6- بۇ سۈلھى ئومۇمىي مۇسۇلمانلارنىڭ مەنپەئەتى ئۈچۈن بولۇش كېرەك.
- 7- بۇ سۈلھى ۋاقىتلىق بولۇش كېرەك.

ئەسكەرتىش:

- 1- مۇجاھىدلار ئەمىرلىرى بۇ سۈلھىدە مۇسۇلمانلارغا خىيانەت قىلىپ قېلىشتىن قاتتىق ساقلىنىشى كېرەك. ئەگەر جامائەت ئەمىرى ئۈمىدكە خىيانەت قىلىدىغان سۈلھى قىلغا بولسا بۇنداق كىشىلەردىن ئادا-جۇدا بولۇش كېرەك.
- 2- بۇ سۈلھى كاپىرلارنىڭ پايدىسىغا، مۇسۇلمانلارنىڭ زىيىنىغا بولۇپ قېلىشتىن ساقلىنىش كېرەك. چۈنكى كۆپلىگەن سۈلھىلەر، ئۇزاق تارىختا ۋە يېقىن تارىختا ھەم ئۈمىدنىڭ جىھاد مېۋىلىرىنى يوقىتىپ تاشلىغان.
- 3- ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئىسلام ئۈمىتى دەۋرىمىزدىكى مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن ئۇرۇش قىلغاندا، بەزى ۋاقىتتا يەنە بىر دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ سۈلھىنى جىھاد ئۇستازلىرى ئوتتۇرىغا قويغان شەرتلەرگە رىئايە قىلغان ھالدا قىلىشقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك.
- 4- ھەممە ئادەم ئۆزىنىڭ ئۇرۇشقا بولغان تاقەتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچىۋالمايلىقى بەلكى ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئۆلچىمى بىلەن ئۆلچەش كېرەك.
- 5- بىزنىڭ دەۋرىمىزدىكى ئۇرۇش، رەسۇلۇللاھ دەۋرىدىكىگە ئوخشىمايدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن بىزنىڭ سانىمىز ئاز، بۇ ئۇرۇشتىن توختاپ تۇرساق بولىدۇ دېگەندەك باھانىلارنى تاشلىشىمىز لازىم. بەلكى ھەر خىل تاكتىكىلار بىلەن بىر نەچچە مۇجاھىد بىر دۆلەتتىكى مۇرتەدلىرىنى چۆچىتىشى ۋە ئۇلارغا ئەجەللىك زەربىلەرنى بېرىشى لازىم. بۇ ھەقتە مالاھىتىچىلەردىن قورقماسلىقى، اللە قا بەكمۇ تەقۋالىق قىلىشى كېرەك. اللە ئىسلام ئۈمىتىگە ياردەم بەرسۇن.
- 6- بۇ سۈلھىنى خالىغان ئادەم قىلىۋالمايلىقى بەلكى خەلىفە ۋە ياكى ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى شۇرا ئەزالىرى ۋە جامائەتنىڭ پىكرى بىلەن قىلىشى لازىم. ئەمما

خالغانچە بىر نەچچە ئادەم چىقىپ بىز بۇ دۆلەت بىلەن سۈلھى قىلدۇق دىسە بۇ ئىتبارغا ئېلىنمايدۇ. چۈنكى، بۇنداق قىلىش بولسا ئىختىلاپنى كۆپەيتىدۇ ۋە خائىنلارغا يول ئېچىپ بېرىدۇ. شۇنىڭ ئۈچۈن شەرىئەت دىنىغا چاقچاق قىلىدىغان يوللارنى ھەممىنى ئېتىپ قويغان. **الله** ئىسلام ئۆمىتىنى خائىنلارنىڭ شەرىدىن ساقلىسۇن.

7- ئىسلامى جامائەت ئەمىرلىرىگە بولغان تەۋسىيەلىرىم: مۇسۇلمانلار مۇرتەد دۆلەتلەر بىلەن سۈلھى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغان ۋاقىتتا جامائەتنىڭ بىرلىكىنى بەكمۇ لازىم تۇتىشى ۋە بۇنىڭ شەرىئى دەلىللىرى توغرىسىدا جامائەت ئەزالىرىغا، ئومۇمىي مۇسۇلمانلارغا تەپسىلى چۈشەنچىلەرنى بېرىشى لازىم.

مۇرتەد ھاكىمىيەتلەرنىڭ ئەسەرلىرى توغرىسىدا

بىز بۇ مەسىلىنى بايان قىلىشتىن ئىلگىرى، قايسى بىر كىشى مۇرتەد بولۇپ كەتسە ئۇنىڭ ئالدىدا تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنىغا قايتىدىن كىرىش ياكى ئۆلتۈرۈلۈشتىن ئىبارەت ئىككى خىل يول بار ئىكەنلىكىنى بايان قىلىشىمىز لازىم بولىدۇ. شۇنىڭغا ئاساسلانسا مۇرتەدلەر ئەسەر قىلىنسا ۋە تەۋبە قىلمىسا ئۆلتۈرۈلىدۇ.

مۇرتەدلەردىن ئەسەرگە ئېلىنغانلىرى قۇل قىلىنمايدۇ، پۇلغا ھەم ئالماشتۇرۇلمايدۇ ۋە قويۇپ ھەم بېرىلمەيدۇ.

مانا بۇ ئىلگىرىكى ئالىملىرىمىزنىڭ مۇرتەدلەر ئەسەرلىرى ھەققىدىكى ھۆكۈملىرى.

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار مۇجاھىدلار بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە مۇرتەدلەر ھەققىدە يۇقارقى پەتىۋالارنى تۇتۇپ ماڭغاندا، بەزى قىيىنچىلىقلارغا دۇچار بولىۋاتىدۇ.

مەسىلەن: مۇجاھىدلار بەزىدە مۇرتەد قوشۇنلىرىنىڭ مۇھاسىرلىرىدە قېلىپ قېلىشى مۇمكىن.

(**الله** مۇرتەدلەرنىڭ شەرىدىن ساقلىسۇن) بۇ ۋاقىتتا مۇجاھىدلارنىڭ قولىدا مۇرتەد ئەسەرلەر بار دەپ پەرەز قىلساق، بۇ ۋاقىتتا مۇجاھىدلارنىڭ ئالدىدا مۇنداق ئىككى خىل يول بولىدۇ.

1- مۇرتەد ئەسەرلەرنى قويۇپ بېرىشنى شەرت قىلىپ تۇرۇپ مۇھاسىرىدىن قۇتۇلۇش.

2- مۇجاھىدلار مۇرتەدلەر قوشۇنى بىلەن ھەممىسى شېھىد بولغۇچە ئۇرۇش قىلىش.

مانا بۇ خىل ھالەتلەر ۋە شۇنىڭ ئوخشاشلىرىدا مۇجاھىدلار مۇرتەد ئەسەرلەرنى قويۇپ بېرەي

دېسە شەرىئەت ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشنى بېكىتكەن دەپ كۆپ قىيىنچىلىقلارغا دۇچار بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن بۇ ھەقتە سادىق جىھاد ئۇستازلىرىمىز شەرىئەت ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ئاساستا پەتىۋالارنى ئوتتۇرىغا قويغان.

ھەممىمىزگە مەلۇمكى شەرىئەت زۆرۈرىيەت تېپىلغاندا باشقا ۋاقىتتا ھالال قىلىپ بەرمىگەن نەرسىلەرنى زۆرۈرىيەت مىقدارى رۇخسەت قىلىپ بەردى.

يەنە بىر مىسال: بىزنىڭ قولىمىزدا مۇرتەد ئەسىرلەر، مۇرتەدلەرنىڭ قولىدا مۇسۇلمان ئەسىرلەر بولسا، بۇ ۋاقىتتا ھەم مۇجاھىدلار ئالدىدا مۇنداق ئىككى خىل يول بولىدۇ.

1- مۇرتەد ئەسىرلەرنى قويۇپ بېرىش بەدىلىگە مۇرتەدلەر زىندانلىرىدىكى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى قۇتۇلدۇرۇپ چىقىش.

2- مۇرتەد ئەسىرلەرنى ئۆلتۈرۈۋېتىش. نەتىجىدە مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنى مۇرتەدلەرنىڭ تۈرمىلىرىدىن قۇتۇلدۇرالماسلىق ۋە ياكى قېرىنداشلىرىمىزنىڭ مۇرتەدلەر قولىدا شېھىد قىلىنىش.

شۇنىڭ ئۈچۈن، مۇجاھىدلار بۇ خىل ھالەتلەردە ئىسلام شەرىئىتىنىڭ ئۇسۇل قائىدىلىرىگە رىئايە قىلغان ھالدا بەزى ئىجتىھادلارنى قىلىشقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالىدۇ.

مەن بۇ ھەقتىكى ئالىملارنىڭ كۆز قاراشلىرىنىڭ خۇلاسەسىنى بايان قىلىپ ئۆتىمەن.

مۇرتەدلەرنىڭ ئەسىرلىرىنىڭ ھۆكۈمى تۆۋەندىكىچە

1- مۇرتەد ئەسىرلەرنى قۇل قىلىش ئالىملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن جائىز ئەمەس.

2- ئايال مۇرتەد ئەسىرلەرنى قۇل قىلىش ھەم كۈچلۈك كۆز قاراشلارغا ئاساسەن جائىز ئەمەس.

3- مۇرتەد ئەسىرلەرنى مۇجاھىدلار ئىقتىسادقا ئېھتىياجلىق بولۇپ قالغاندا پۇلغا ئالماشتۇرۇش شەرتلەر بىلەن جائىز.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! مۇرتەدلەرنىڭ ئەسىرلىرىنى پۇلغا سېتىش ئەسلى جائىز ئەمەس. لېكىن جىھاد قىلىشتا ھەممىمىزگە مەلۇم بولغاندەك كۆپ ئىقتىسادقا مۇھتاج بولىمىز. بىزنىڭ دەۋرىمىزدە كاپىرلار مۇجاھىدلار ئىقتىساد يوللىرىنى بەكمۇ توسىۋاتىدۇ. بۇ ھالەتلەردە بولسا مۇجاھىدلار اللە يولىدىكى جىھادنى داۋاملاشتۇرۇش ئۈچۈن ئىقتىسادلارغا ئېھتىياجلىق بولىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇجاھىد قېرىنداشلىرىمىز ئىقتىسادقا مۇھتاج بولغاندا مۇرتەد ئەسىرلەرنى پۇلغا ساتسا بولىدۇ. بەلكى بەزى ھالەتلەردە بۇ ئەۋزەللىككە ھەم ئۆتىدۇ. اللە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

4- مۇرتەد ئەسىرلەرنى مۇسۇلمان ئەسىرلەرگە ئالماشتۇرۇش، بۇ ھەم شەرتلەر بىلەن جائىز.

ئەسىر قېرىنداشلىرىمىزنى بارلىق ئىمكانىيەتلەرنى ئىشقا سېلىپ تۇرۇپ قۇتۇلدۇرغىلى بولمىغان ھالەتلەردە، مۇرتەدلەردىن ئەسىرگە ئېلىنغانلىرىنى مۇرتەدلەر زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئالماشتۇرساق بولىدۇ. ئەمما، ئەسىرلەرنى پۇل خەجلەپ ۋە ياكى جىھاد يوللىرى بىلەن تۈرمىدىن ئېلىپ چىققىلى بولسا، بۇ ۋاقىتتا مۇرتەد ئەسىرلەرنى ئالماشتۇرۇش جائىز ئەمەس، بەلكى ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كېرەك.

مۇجاھىد قېرىنداشلار! بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە نۇرغۇنلىغان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىز ۋە ھەتتاكى يولباشچى ئالىملىرىمىز مۇرتەدلەرنىڭ قاماقخانىلىرىدا ئەسىر ھالەتتە تۇرۇۋاتىدۇ. بۇلارنى قۇتۇلدۇرۇش بىزنىڭ ئۈستىمىزدىكى مەجبۇرىيەتلىرىمىز ئىدى. مىڭ ئەپسۇسلار بولسۇنكى، بىز ئۇلارنى بارلىق ئىمكانىيەتلىرىمىزنى سەرپ قىلىپمۇ قۇتۇلدۇرۇپ بولالمىدۇق.

بۇ خىل ھالەتلەردە بىز مۇرتەدلەر بىلەن جىھاد قىلىپ ئۇلارنى ئەسىرگە ئېلىپ بولسىمۇ، مۇرتەدلەر زىندانلىرىدا يېتىۋاتقان مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزغا ئالماشتۇرساق جائىز. بەلكى بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە مەخسۇس كاپىر ۋە مۇرتەدلەرنى ئەسىر ئېلىپ مۇسۇلمانلاردىن ئەسىر بولۇپ قالغانلارغا ئالماشتۇرۇش ئۈچۈن تىرىشش - ئىسلام ئۈمىتىگە ئەڭ مۇھىم جىھادلارنىڭ قاتارىدىن بۇلۇپ قالدى. اللە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى.

ئەزىز مۇجاھىد قېرىنداشلار، ئىسلام تارىخىغا بىر نەزەر تاشلايدىغان بولساق بىر مۇسلىمە ئايال ئەسىرگە چۈشۈپ قالغاندا، قېرىنداشلىرىمىز قوشۇن تارتىپ بېرىپ ئەسىرلەرنى قۇتۇلدۇرغان. شۇنىڭ ئۈچۈن بىز ھەم ئۆز ئىسلامى تارىخلىرىمىزدىن ئىلھام ئېلىپ، يۇقۇرى ھىممەت بىلەن جىھاد ئىبادىتى ئارقىلىق تۈرمىلەردىكى قېرىنداشلىرىمىزنى قۇتۇلدۇرۇشقا ئاتلىنىيلى.

اللە ئىسلام ئۈمىتىنى ئەزىز قىلىپ كاپىر مۇرتەدلەرنى رەسۋا قىلىپ بەرسۇن!

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەققىدە

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! مەن ئىلگىرىكى دەرىسلەردە مۇرتەدلەر توغرىسىدا تەپسىلى توختالغان ئىدىم. پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ھەم شۇ مۇرتەدلەرنىڭ تۈرلىرىدىن سانىلىدۇ. ئەمما مەن بۇ يەردە بۇ مۇرتەدلەرنىڭ زىيىنى ئېغىر بولغاچقا يەنە ئايرىم توختۇلۇپ ئۆتىشنى توغرا تاپتىم.

پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ئۆلتۈرۈلمەمدۇ؟

بىز پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ئۆلتۈرۈلمەمدۇ دېگەن سۇئالغا جاۋاپ بېرىشتىن ئىلگىرى، ئۇلارنى ئۆلتۈرمەسلىكنىڭ جىنايىتى ۋە بۇنداق پاسادچىلىقلارغا تاقابىل تۇرماسلىقنىڭ جىنايىتى ھەققىدە توختىلىشىمىز كېرەك.

بۇ ئىپلاس قانۇن ھېچقانداق بىر زالىم كاپىرلار دەۋرىدە يولغا قويۇلمىغان، ھەتتا، پىرئەۋن دەۋرىدە ھەم تۇغۇلغان بالىلارنىڭ ئۇغۇللىرىنى ئۆلتۈرۈپ، قىزلىرىنى قالدۇرۇپ قويغان، ئۇلار شۇ ئۇغۇللارنى دۇنياغا تۇغۇلۇپ بولغاندىن كىيىن ئۆلتۈرەتتى. ئەمما بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا، نىجىس كاپىرلار مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان پەرزەنتلىرىنى ئانىنىڭ قورسىقىدا ئوغۇل ۋە قىز دەپ ئايرىماستىن ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ.

بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە كۆپلىگەن دۆلەتلەردە ھەم ئۆزىنىڭ ئاتا-ئانىسىنى قارىتىپ قويۇپ ئۆلتۈرۈشتىن ئىبارەت ۋەھشىيانلىق يوق. لېكىن ئىنسان قېلىپىدىن چىققان، ھاياۋاندىن بەتتەر بىر قىسىم كاپىرلار مۇشۇ باتىل سىياسەتلىرى بىلەن مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان ئوغۇل-قىز پەرزەنتلىرىنى ئۆزىنىڭ ئاتا-ئانىسىنى قارىتىپ قويۇپ ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ ۋە ئېرىنى قارىتىپ قويۇپ ئاياللىرىنىڭ قورساقلىرىنى ۋە ئەۋرەتلىرىنى ئېچىۋاتىدۇ.

كاپىرلار بۇ ئارقىلىق بىرىنچىدىن، ئاياللارنىڭ ئەۋرەتلىرىگە قاراش ۋە ئاياللارنىڭ يۈز ئابرويىغا چېقىلىۋاتىدۇ. ئىككىنچىدىن، مۇسۇلمانلارنىڭ دۇنياغا كۆز ئاچمىغان ئوغۇل-قىز پەرزەنتلىرىنى ئۆلتۈرۈۋاتىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن بۇنداق زىيىنى ئېغىر بولغان بۇزۇقچىلىقلارغا ئىسلام دىنىنىڭ كۆرسەتمىلىرى بىلەن تاقابىل تۇرۇش ئىنتايىن زۆرۈر. كىمكى بۇ ۋە بۇنىڭغا ئوخشاش ئىسلام دىنىغا قارشى تۇرىۋاتقان كىشىلەرنى ۋە باتىل ئورگانلارنى يوق قىلىشقا تاقەتلىرىنى سەرپ قىلمايدىكەن. ئىسلام دىنىنىڭ ئەسلى تەلىۋىنى چۈشىنىلمىگەن بولىدۇ،

بۇ پاسادچىلىقلارنى ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆرگەچ بۇ توغرىلىق ئالاھىدە ئىزدەندىم.

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار مەيلى ناماز ئوقۇسۇن، مەسجىدلەرنى ئاۋات قىلسۇن، قۇرئان ۋە دىننى كىتابلارنى ئوقۇش ئۈچۈن ياردەم بەرسۇن ۋە ياكى قۇرئاننى بېشىغا ئېلىۋالسۇن، مەيلى قانداق بولىشىدىن قەتئىينەزەر ئىسلامدىن چىققان مۇرتەدلەر ھىساپلىنىپ ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئۇلار ئەر-ئايال دەپ ئايرىلمايدۇ، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار مەيلى ئەر بولسۇن ۋە ياكى ئايال بولسۇن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

دېمەك، پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار بولسا، ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەن مۇرتەدلەر ھېسابلىنىدۇ. ئەمما بۇلارنىڭ زىيىنىنى يوقىتىش بولسا ئەڭ ئالدىن ئورۇندا تۇرىدۇ.

چۈنكى، بۇلار بىرىنچىدىن، اللەنىڭ بۇيرۇقلىرىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇندى. ئىككىنچىدىن، بۇ بۇيرۇقلارغا قارشى چىقتى. ئۈچىنچىدىن، ئىنسانلارنى ھارام ئىشلارنى قىلىشقا مەجبۇرلىدى.

﴿وَلَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَتْلَهُمْ كَانَ خِطْئًا كَبِيرًا﴾

﴿كەمبەغەللىكتىن قورقۇپ بالىلىرىڭلارنى ئۆلتۈرمەڭلار. ئۇلارنىڭ ۋە سىلەرنىڭ رىزىقىڭلارنى بىز بېرىمىز، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش ھەقىقەتەن چوڭ گۇناھتۇر [31].﴾
(سۈرە نىسا)

خۇلاسە قىلىپ كەلسەك ئۇلار ئىسلامنى ۋە ئىسلام ئەھلىنى يوق قىلىشقا ئۇرۇندى. شۇنداقلا، ئۇلار مۇسۇلمانلارنىڭ پەرزەنتلىرىنى، ئىسلامنىڭ كەلگۈسى ئىستىقبالىنى يوق قىلىمىز دەپ جار سالدى. بۇ رەزىل قىلمىشلارنى يولغا قويغان كاپىرلار ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىش بىزلەرگە قاتمۇ-قات ۋاجىب بولىدۇ. پىلانلىق تۇغۇت ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار ۋە ئۇلارغا ياردەملىشىۋاتقانلار بىرىنچىدىن، مۇرتەدلىككە ئاساسەن ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولسا؛ ئىككىنچىدىن، ئىسلام ئۈمىتىنىڭ قىساسلىرىنى ئېلىش ئۈچۈن ۋاجىب بولىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم! ئىسلام شەرىئىتىدە، بىر مۇسۇلمان كىشى يەنە بىر مۇسۇلماننى ئۆلتۈرۈۋەتسە قىساس كېلىدىغان تۇرسا، كاپىرلار بىر مۇسۇلمان پەرزەنتىنى ئۆلتۈرۈۋەتسە قىساس كەلمەمدۇ؟

اللە مۇنداق دەيدۇ: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصَاصُ فِي الْقَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرِّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنثَى بِالْأُنثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ فَاتَّبَعْ بِالْمَعْرُوفِ وَأَدَاءٌ إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنْ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ (178) وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ (179)﴾

﴿ئى ئەقىل ئىگىلىرى! سىلەرگە قىساستا ھاياتلىق بار، (يەنى كىشى بىراۋنى ئۆلتۈرگەن تەقدىردە ئۆزىنىڭمۇ ئۆلتۈرۈلىدىغانلىقىنى بىلسە، ئۇ، ئادەم ئۆلتۈرۈشتىن ياندى، شۇنىڭ بىلەن، ئۇنىڭ ئۆزىمۇ، ئۇ ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەممۇ

ئۆلۈشتىن ساقلىنىپ قالدۇ). (ناھەق قان تۆكۈشتىن) ساقلىنىشىڭلار ئۈچۈن
(قىساس يولغا قويۇلدى) [179]. ﴿

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلارنى قىساس
جەھەتتىن ئۆلتۈرىشىمىز ھەم شەرئەن يوللۇق بولىدۇ.

ئى مۇسۇلمان قېرىندىشىم، ئىسلامى شەرئەت، بىر مۇسۇلمان كىشى يەنە بىر مۇسۇلماننى
سەھۋەن ئۆلتۈرۈپ قويسا دىيەت كېلىدىغانلىقىنى بايان قىلدى، ئەمما قەستەن ئۆلتۈرگەنلەرنى
مەڭگۈ دوزاختا بولىدىغانلىقىنى بايان قىلدى.

﴿وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطَاً وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطَاً فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَّةٌ مُسْلِمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ
يَصَدَّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ عَدُوٍّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ فَدِيَّةٌ
مُسْلِمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرُ رَقَبَةٍ مُؤْمِنَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَتَابِعَيْنِ تَوْبَةً مِنَ اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا (92)
وَمَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجَزَاؤُهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعَنَهُ وَأَعَدَّ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا (93)﴾

﴿ مۆمىن ئادەمنىڭ مۆمىن ئادەمنى سەۋەنلىك بىلەن ئەمەس، قەستەن
ئۆلتۈرۈشى ھېچ دۇرۇس ئەمەس، كىمكى بىرەر مۆمىننى سەۋەنلىك بىلەن ئۆلتۈرۈپ
قويدىكەن، ئۇ بىر مۆمىن قۇلنى ئازاد قىلىشى ۋە ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرىغا
دىيەت تۆلىشى كېرەك، ئۇلار (يەنى ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرى) دىيەتنى كەچۈرۈم
قىلسا (شۇنىڭ بىلەن قاتىل ئۇنى) تۆلىمىسە ھېچ باك يوق، ئەگەر ئۆلتۈرۈلگۈچى
مۆمىن سىلەرگە دۈشمەن (كۇففار) قەۋمدىن بولسا، بۇ چاغدا ئۆلتۈرۈپ قويغۇچى بىر
نەپەر مۆمىن قۇلنى ئازاد قىلىشى لازىم (دىيەت كەلمەيدۇ. چۈنكى
ئۆلتۈرۈلگۈچىنىڭ ئىگىسى مۇسۇلمان بولمىغاچقا ئۇنىڭغا ۋارىس بولمايدۇ)، ئەگەر
ئۆلتۈرۈلگۈچى ئاراڭلاردا مۇئاھىدە بولغان (كۇففار) قەۋمدىن بولسا، ئۇنىڭ
ۋارىسلىرىغا دىيەت تۆلەش ۋە بىر نەپەر قۇلنى ئازاد قىلىش كېرەك، ئازاد قىلىدىغان
قۇل تاپالمىغان ئادەم (يەنى قۇل ئازاد قىلىشقا قادىر بولالمىغان ئادەم)
(تەۋبىسىنى ئاللى نىڭ قوبۇل قىلىشى ئۈچۈن) ئۈزۈلدۈرمەي ئىككى ئاي روزا تۇتۇشى
لازىم. ئاللى ھەممىنى بىلىپ تۇرغۇچى، ھېكمەت بىلەن ئىش قىلغۇچىدۇر [92].

كىمكى بىر مۆمىننى قەستەن ئۆلتۈرىدىكەن، ئۇنىڭ جازاسى جەھەننەم بولىدۇ، ئۇ جەھەننەمدە مەڭگۈ قالىدۇ، اللە نىڭ غەزىپىگە ۋە لەنتىگە دۇچار بولىدۇ. اللە ئۇنىڭغا (ئاخىرەتتە) قاتتىق ئازاب تەييارلايدۇ [93]. ﴿

يۇقارقىلار، پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار ئايال كىشى بولسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، ناماز ئوقۇغانلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ دېگەن ساددا كىشىلەرنىڭ بىلىۋېلىشى ئۈچۈن كەلتۈرگەن دەلىللەردۇر.

پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقانلار، ھەممىسى ئىسلام دىنىدىن چىقىپ كەتكەنلەردۇر. بۇلارنىڭ ھۆكىمى - بىز ئىلگىرى سۆزلەپ ئۆتكەن مۇرتەدلەرنىڭ ھۆكىمىدە بولىدۇ، بەلكى ئۇلارنىڭكىدىن نەچچە ھەسسە ئارتۇق ئورۇندا تۇرىدۇ.

شۇنىڭ ئۈچۈن مۇسۇلمانلارنىڭ پىلانلىق تۇغۇت خىزمىتى بىلەن شۇغۇللىنىۋاتقان مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشى ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشى شەرىئى ئىبادەتلەرنىڭ قاتارىدىن سانىلىدۇ. بۇلارغا قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھادلارغا سەل قارىماسلىق كېرەك. چۈنكى، بۇلارنىڭ زىيىنى ئەڭ ئېغىر، ھەر يىلى بۇ مۇرتەدلەر سەۋەبلىك ساناپ بولغۇسىز ئىسلام ئۈمىتىنىڭ كىلەپكى بولغان مۇسۇلمان پەرزەنتلىرى ئۆلتۈرۈلىۋاتىدۇ. مۇسۇلمانلارنىڭ بۇ پاسادچىلىقلارغا سۈكۈت قىلىپ تۇرىشى ھارام.

ئى مۇسۇلمان قېرىنداشلار! سىلەر پەرزەنتلىرىمىزنى كاپىرلارنىڭ ئۆلتۈرۈشىگە ھەرگىز سۈكۈت قىلىپ تۇرماڭلار! شۇنداقلا كېچە-كۈندۈز سىلەرنىڭ ئۆيلىرىڭلارغا كاپىرلار كىرىپ ئايالىڭنى تەكشۈرىمىز دەپ، ئاياللىرىڭلارنى ئېلىپ چىقىپ كېتىشىگە رازى بولماڭلار! ۋە ئۇلارغا قارشى قوللىڭلارغا چىققانلىكى نەرسىلەر بىلەن قارشى تۇرۇڭلار! ھەرگىز ئەنسىرىمەڭلاركى سىلەر بۇ يولدا ئۆلتۈرۈلۈپ كەتسەڭلار شېھىد بولىسىلەر! ساھابىلەر بولسا شېھىدلىكنى ئىزدەپ ئۆزىنىڭ يۇرتىدىن يىراق بولغان جايلارغا بېرىپ اللە يولىدا جىھاد قىغان، ھەتتا ئۇلارنىڭ جەسەدلىرى بولسا يۇرتىدىن يىراق بولغان جايلارغا دەپنە قىلىنغان. لېكىن، بىزلەرنى ئۆز ۋەتىنىمىزدە ھەم اللە يولىدا شېھىد بولۇش كۈتۈپ تۇرۇپتۇ. بۇ ھەقتە پەيغەمبەر ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «مَنْ قُتِلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دِينِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ دَمِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ وَمَنْ قُتِلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ».

سەئىد ئىبنى زەيد ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ر.ھ. نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن - بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر». (بۇخارىي ۋە مۇسلىم رىۋايەت قىلغان)

شۇنىڭ ئۈچۈن دۇنياغا كۆز ئاچمىغان پەرزەنتىڭلارنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن كەلگەن كاپىرلارنى ئۆلتۈرۈڭلار! شۇنداقلا، ئۇلار بىزنىڭ پەرزەنتىمىزنى ئۆلتۈرۈش ئۈچۈن كەلمىسىمۇ ئۇلارنىڭ تۇرىۋاتقان جايلىرىغا ۋە ئۆيلىرىگە بېرىپ ئۆلتۈرۈۋېتىڭلار.

ئەسكەرتىش:

1- مۇرتەدلەر ئەھكاملىرى توغرىسىدا ئاللاھ خالىسا بىر قەدەر تەپسىلى توختالدىق. ئەمما، مۇرتەد بولغانلارنى ھەممىسىنى ئايرىماستىن ئۆلتۈرۈش ۋە بۇلارنى ئەڭ ئالدىن ئۆلتۈرۈش كېرەك دەپ، جىھاد ئىبادىتىنىڭ شەرىئى سىياسەتلىرىگە رىئايە قىلماي قېلىشتىن ساقلىنىش لازىم. بۇ ھەقتە ھەم مۇجاھىدلارنىڭ ھۇجۇم نىشانلىرى ۋە شەرىئى تاكىتىكلار توغرىسىدىكى بابلارغا مۇراجىئەت قىلىڭ!

2- مۇرتەدلەرگە قارشى ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد ئىبادىتىنى ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھادتىن ئەۋۋەل قىلىش كېرەك دېگەن ھۆكۈمنى مۇتلەق تۇتقا قىلىۋالماسلىق كېرەك. چۈنكى بۇ ھۆكۈم بىرىنجىدىن، ئەسلى كاپىرلارغا بولغان جىھاد پەرىز كۇپايە بولغان ھالەتلەرگە قارىتىلىدۇ. شەرقى تۈركىستاندىكىگە ئوخشاش ئىسلام دىيارىغا تاجاۋۇزچى كاپىرلار باستۇرۇپ كەلگەن ۋاقىتتا، بىزنىڭ ئاللاھقا ئىمان ئېيتىشتىن قالسىلا ئەڭ مۇھىم ۋاجىباتىمىز، تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ئىسلام دىيارلىرىدىن قوغلاپ چىقىرىشتۇر. ئىككىنجىدىن، بىز بۇ ھۆكۈمنى تۇتقا قىلىپ ئەڭ ئالدىن مۇرتەدلەرگە قارشى ئۇرۇشنى باشلىساق، بەزى مۇسۇلمان قېرىنداشلىرىمىزنىڭ چۈشەنمەسلىكى سەۋەپلىك، شۇ دىياردىكى مۇسۇلمانلارنىڭ قوللىشىدىن ئايرىلىپ قېلىشىمىز ۋە دۈشمەننى كۆپەيتىپ قويىشىمىز مومكىن. شۇڭا بىز ئەڭ ئالدىن مۇسۇلمانلارنىڭ ئەقىدىسىگە ۋە ئىسلام دىيارلىرىغا تاجاۋۇز قىلىۋاتقان كاپىرلارغا ئۇرۇشنى باشلىساق، مۇرتەدلەر تاجاۋۇزچى كاپىرلارنى ھىمايە قىلىش ئۈچۈن مۇجاھىدلارغا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى تۇرىدۇ ۋە ئۇلارنىڭ جىھادىنى توسۇشقا ئۇرىنىدۇ، ئاخىرى كۆپلىگەن مۇسۇلمانلارغا مۇرتەدلەرنىڭ ھەقىقىتى ئايدىڭ بولىدۇ. بىز بۇ ۋاقىتتا تاجاۋۇزچىلارنى يوقىتىشىمىز ئۈچۈن، ئالدى بىلەن كاپىرلارنى ھىمايە قىلىۋاتقان شۇ مۇرتەدلەرگە قارشى جىھاد قىلىشقا توغرا كېلىدۇ. ئىش شۇنداق ئۆز تەرتىۋى بىلەن بولۇش كېرەك.

3- كىشىلەرنى خالىغانچە مۇرتەدكە چىقىرىشتىن ساقلىنىش لازىم. چۈنكى بىر كىشىنى مۇرتەدكە چىقىرىش ئەھلى ئىلىملەرنىڭ پەتىۋالىرىغا ئاساسەن بولىدۇ

4- مۇرتەد ئارمىيەلەرنى، دۇنيا ئەھكاملىرىدا مۇرتەدلەر دىيىشكە بولىدۇ. ئەمما مۇئەييەن بىر شەخىسنى مۇرتەد دىيىشتىن توختاپ تۇرىمىز.

5- مۇرتەدلەر بىلەن ئېلىپ بېرىلىدىغان جىھاد ئىبادەتلەردە، رەببىنى ئالىملار، جىھاد ئۇستازلىرى ۋە مۇجاھىدلار ئەمىرلىرىنىڭ يول يۈرۈقلىرىغا ئالاھىدە ئەھمىيەت بېرىش لازىم.

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! مۇرتەدلەر توغرىسىدىكى ئەھكاملار ئىنشائاللاھ بىر قەدەر مۇكەممەل ھالەتتە بايان قىلىندى. بۇ ھەقتە 24 قىسىملىق پەتىۋا فىلىمى ھەم سۆزلەنگەن شۇ دەرىسلەرگە مۇراجىئەت قىلىشىڭلارنى تەسۋىيە قىلىمەن.

تاغۇت ئەسكەرلىرىگە رسالە

ھىدايەتكە ئەگەشكەنلەرگە ئاللاھ نىڭ سالامى بولسۇن.

مەن بۇ رسالەمنى تاغۇت ئەسكەرلىرىگە نەسىھەت قىلىش بىلەن باشلايمەن.

ئى كۇفىرى ئورگانلىرىدا خىزمەت قىلىۋاتقانلار! رەببىمىز ئاللاھ بىزلەرنى ئۆزىگە ئىبادەت قىلىش ئۈچۈن ياراتتى.

ئاللاھ بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ جىنلارنى، ئىنسانلارنى

پەقەت ماڭا ئىبادەت قىلىش ئۈچۈنلا ياراتتىم [56]. ﴿ (سۈرە زارىيات)

شۇنداقلا شۇ بۈيۈك مەقسەت ئۈچۈن ئاللاھ ئاسمان-زېمىننى ياراتتى.

ئەگەر ئاللاھ نىڭ بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلىپ ياشىساق، ئاللاھ بىزلەرگە دۇنيادا كۆپ ساۋاپلارنى ۋە ئاخىرەتتە بولسا نازۇ-نېئمەتلىك جەننەتلەرنى تەييارلىغانلىقىنى بايان قىلدى.

ئاللاھ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلَّمَا

رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأُتُوا بِهِ مُتَشَابِهًا وَلَهُمْ فِيهَا أَنْهَارٌ مِطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

﴾ (25)

﴿ (ئى مۇھەممەد!) ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارغا ئۇلارنىڭ

ئاستىدىن ئۆستەڭلەر ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرىدىغانلىقى بىلەن خۇش

خەۋەر بەرگىن. ئۇلار جەننەتنىڭ بىرەر مېۋىسىدىن رىزىقلاندۇرۇلغان چاغدا: «بۇنىڭ

بىلەن بۇرۇن (دۇنيادىمۇ) رىزىقلاندۇرۇلغان ئىدۇق» دەيدۇ. ئۇلارغا كۆرۈنۈشى

دۇنيانىڭ مېۋىلىرىگە ئوخشايدىغان، تەمى ئوخشىمايدىغان مېۋىلەر بېرىلىدۇ.

جەننەتلەردە ئۇلارغا پاك جۈپتىلەر (يەنى ھۆلەر) بېرىلىدۇ، ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈ

قالىدۇ [25]. ﴿ (سۈرە بەقەر)

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ

مُطَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلًّا ظَلِيلًا (57)﴾

﴿ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلارنى ئاستىدىن ئۆستەڭلار ئېقىپ

تۇرىدىغان جەننەتلەرگە كىرگۈزىمىز، ئۇلار جەننەتلەردە مەڭگۈ قالدۇ. ئۇ يەردە

ئۇلارغا پاك جۈپتىلەر بولىدۇ، ئۇلارنى جەننەتنىڭ مەڭگۈلۈك سايىسىگە داخىل

قىلىمىز [57].﴾ (سۈرە نىسا)

﴿إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ (11)﴾

﴿ئىمان ئېيتقان ۋە ياخشى ئەمەللەرنى قىلغانلار، شۈبھىسىزكى، ئاستىدىن

ئۆستەڭلار ئېقىپ تۇرىدىغان جەننەتلەرگە سازاۋەر بولىدۇ. بۇ چوڭ بەختتۇر [11].﴾

(سۈرە بۇرۇج)

الله بىزلەرنى مانا شۇ بۈيۈك مەقسەت ئۈچۈن ياراتتى. بىزلەرگە ئاسمان ۋە زېمىنلارنى

بويىسۇندۇرۇپ بەردى. ئەگەر كىم الله نىڭ بۇ نېئىمەتلەرنى تونۇمىسا ۋە الله نىڭ رەببىنى

بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلمىسا بۇنداق كىشىلەرگە قاتتىق ئازابلارنىڭ بارلىقى بىلەن

ئاگاھلاندۇردى.

﴿وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخَذَ الْقُرَىٰ وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ (102) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِّمَنِ خَافَ عَذَابَ

الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَّجْمُوعٌ لَهُ النَّاسُ وَذَلِكَ يَوْمٌ مَّشْهُودٌ (103) وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجَلٍ مَّعْدُودٍ (104) يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلَّمُ

نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيٌّ وَسَعِيدٌ (105) فَأَمَّا الَّذِينَ شَفَعُوا فِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ (106) خَالِدِينَ فِيهَا مَا

دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَّالٌ لِّمَا يُرِيدُ (107) وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا

مَا دَامَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءٌ غَيْرٌ مَّجْدُودٍ (108)﴾

﴿پەرۋەردىگارنىڭ زالىم يۇرتلار (ئاھالىسى) نى ھالاک قىلسا، ئەنە شۇنداق ھالاک

قىلىدۇ، الله نىڭ ئازابى ھەقىقەتەن تولىمۇ قاتتىقتۇر [102]. ئاخىرەت ئازابىدىن

قورقىدىغان ئادەم بۇ (قىسسە) دىن، ئەلۋەتتە ئىبرەت ئالىدۇ، ئەنە شۇ كۈن پۈتۈن

خالايق (ھېساب بېرىش ئۈچۈن) يىغىلىدىغان كۈندۇر، ئەنە شۇ كۈن ھەممە ھازىر

بولىدىغان كۈندۇر [103]. ئۇنى (يەنى قىيامەت كۈنىنى) بىز مۇئەييەن مۇددەتكىچە

تەخىر قىلىمىز [104]. قىيامەت كۈنى بولغاندا، ھەرقانداق ئادەم ئىلاھ تەئەلىك ئىجازەت بولغاندىلا سۆزلەيدۇ، ئۇلارنىڭ بەزىلىرى بەتەخت بولىدۇ، بەزىلىرى سائادەتمەن بولىدۇ [105]. بەتەختلەرگە كەلسەك، ئۇلار دوزاخقا كىرىدۇ، ئۇلار دوزاخقا (ئېشەك ھاڭرىغاندەك) تۈۋلەپ ئالە - پەرياد چېكىدۇ [106]. (دوزاخنىڭ) ئاسمان - زېمىنى يوقالمايلا تۇرسا، ئۇلار دوزاخقا پەرۋەردىگارىڭ خالىغان زامانغىچە داۋاملىق تۇرىۋېرىدۇ، پەرۋەردىگارىڭ ئەلۋەتتە خالىغىنىنى قىلغۇچىدۇر [107]. سائادەتمەنلەرگە كەلسەك، ئۇلار جەننەتكە كىرىدۇ، (جەننەتنىڭ) ئاسمان - زېمىنى يوقالمايلا تۇرسا، ئۇلار جەننەتتە پەرۋەردىگارىڭ خالىغان زامانغىچە داۋاملىق تۇرىۋېرىدۇ (بۇ ئۇلارغا قىلىنغان) ئۈزۈلۈپ قالمايدىغان ئىئامدۇر [108]. ﴿سۇرە ھۇد

﴿وَلَا يَحْسَبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُمْ خَيْرَ لِّأَنفُسِهِمْ إِنَّمَا نُثَمِّلِي لَهُم لِيُزَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ﴾ (178) ﴿كاپىرلار ئۆزلىرىگە (جازا بەرمەستىن) مۆھلەت بېرىشىمىزنى (يەنى ئۆمرىنى ئۇزۇن قىلىشىمىزنى) ھەرگىز ئۆزلىرى ئۈچۈن پايدىلىق دەپ گۇمان قىلمىسۇن، ئۇلارغا مۆھلەت بېرىشىمىز (ۋە ئەجىلنى كېچىكتۈرۈشىمىز) پەقەت ئۇلارنىڭ گۇناھىنىڭ كۆپىيىشى ئۈچۈندۇر. ئۇلار (ئاخىرەتتە) خار قىلغۇچى ئازابقا دۇچار بولىدۇ [178].﴾ سۇرە ئال ئىمران

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! سىلەر ئىلاھ نىڭ بۇ ئاگاھلاندۇرىشىغا قولاق سالىمىدىڭلار، بەلكى ئىلاھ قا ئاسىي بولىدۇڭلار، شۇنداقلا رەببىمىزگە ۋە رەببىمىزنىڭ قوشۇنلىرىغا جەڭ ئېلان قىلىدىڭلار. مەن سىلەرنى يەنە سەمىمىي تەۋبە قىلىشقا چاقىرىق قىلىمەن. ئەگەر سىلەر بۇ قىلمىشىڭلاردىن يېنىپ تەۋبە قىلساڭلار، ئىلاھ ئىلگىرى قىلىپ سالغان گۇناھىڭلارنى كەچۈرىدۇ. ئىسلام تارىخىدا بۇنداق مىساللار تولۇپ تۇرۇپتۇ. ئۆمەر ر.ئە.ئە. ئىسلامغا كىرىشتىن ئىلگىرى ئىسلام ۋە مۇسۇلمانلارغا ئەڭ دۈشمەنلىك قىلغان، لېكىن ئۆمەر مۇسۇلمان بولىۋېدى، - مېھرىبان رەببىمىز ئىلاھ بارلىق گۇناھلىرىنى كەچۈردى. ھەتتاكى، رەسۇلۇللاھ ﷺ ئۇنى جەننەت ئەھلىنىڭ سەيپىدى دەپ خەۋەر بەردى.

شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىلاھ نىڭ رەھمىتىدىن ئائۇمىد بولماستىن دەرھال تەۋبىگە ئالدىراڭلار!

الله مۇنداق دەيدۇ: ﴿قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ (53) وَأَنِيبُوا إِلَىٰ رَبِّكُمْ وَأَسْلُمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُنصَرُونَ (54) وَاتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ (55) أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتًا عَلَىٰ مَا فَرَطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّخِرِينَ (56) أَوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ (57) أَوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ (58) بَلَىٰ قَدْ جَاءَتْكَ آيَاتِي فَكَذَّبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ (59) وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُم مُسْوَدَّةٌ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ مَثْوًى لِّلْمُتَكَبِّرِينَ (60) وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَازَتِهِمْ لَا يَمَسُّهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ (61)﴾

﴿ئى مۇھەممەد! مېنىڭ تىلىمدىن ئېيتقىنى، «(گۇناھلارنى قىلىۋېرىپ) ئۆزلىرىگە جىنايەت قىلغان بەندىلىرىم! ئاللى نىڭ رەھمىتىدىن ئۈمىدسىزلەنمەڭلار. ئاللى ھەقىقەتەن (خالغان ئادەمنىڭ) جىمى گۇناھلىرىنى مەغپىرەت قىلىدۇ، شۈبھىسىزكى، ئاللى ناھايىتى مەغپىرەت قىلغۇچىدۇر، ناھايىتى مېھرىباندۇر [53]. سىلەرگە ئازاب كېلىپ، ياردەمگە ئېرىشەلمىگىنىڭلاردىن بۇرۇن پەرۋەردىگارنىڭلار تەرەپكە قايتىڭلار ۋە ئۇنىڭغا ئىتائەت قىلىڭلار [54]. سىلەر تۇيىمىغان ھالەتتە سىلەرگە ئازابنىڭ ئۈستۈم تۈت كېلىشىدىن ئىلگىرى سىلەرگە نازىل قىلىنغان ئەڭ گۈزەل قۇرئانغا ئەگىشىڭلار» [55]. ھەر قانداق ئادەم: «ئاللى نىڭ تائىتىدە كەتكۈزۈپ قويغانلىرىمغا ھەسرەت! مەن (ئاللى نىڭ شەرىئىتىنى ۋە دىنىنى) مەسخىرە قىلغۇچىلاردىن ئىدىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن [56]. ياكى «ئاللى مېنى ھىدايەت قىلغان بولسا (ھىدايەت تېپىپ) ئەلۋەتتە تەقۋادارلاردىن بولاتتىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن [57]. ياكى ئازابنى كۆرگەن چاغدا: «كاشكى دۇنياغا قايتىشىمغا بولسا ئىدى، (ئۇ چاغدا ئاللى قا ئىتائەت قىلىپ) ياخشىلاردىن بولار ئىدىم» دەپ قالماسلىق ئۈچۈن (پەرۋەردىگارغا بويسۇنسۇن) [58]. دۇرۇس، ھەقىقەتەن ساڭا مېنىڭ نۇرغۇن ئايەتلىرىم (يەنى ھىدايەتكە سەۋەب بولىدىغان قۇرئان) كەلدى. سەن ئۇلارنى ئىنكار قىلىدىڭ، بويۇنتاۋلىق قىلىدىڭ، سەن كاپىرلاردىن بولىدۇڭ [59].

قىيامەت كۈنى الله قا يالغاننى چاپلىغانلارنىڭ يۈزلىرىنى قاپقارا كۆرسەن،
جەھەننەمدە مۇتەكەببىرلەرگە ئورۇن يوقمۇ؟ [60] الله (شېرىكتىن ۋە گۇناھتىن)
ساقلىانغۇچىلارنى بەختكە ئېرىشتۈرىدىغان يوللار ئارقىلىق (ئازابتىن) قۇتۇلدۇرىدۇ،
ئۇلارغا كۈلپەت يەتمەيدۇ، ئۇلار قايغۇرمايدۇ [61]. ﴿ (سۈرە زۇمەر)

ئەگەر سىلەر تەۋبە قىلىپ ئىسلام دىنغا كىرسەڭلار، سىلەر بۇ ئارقىلىق بىزنىڭ ئىسلامى
قېرىنداشلىرىمىزغا ئايلىنىسىلەر!

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَاةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَتُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ﴾

﴿ئەگەر ئۇلار (كۇفرىدىن) تەۋبە قىلسا، ناماز ئۆتسە، زاكات بەرسە، دىنىي جەھەتتە
سىلەرنىڭ قېرىنداشىڭلار بولىدۇ (يەنى ھوقۇق ۋە مەجبۇرىيەتتە ئۇلار سىلەر بىلەن
ئوخشاشتۇر). ئۇقىدىغان قەۋم ئۈچۈن، ئايەتلەرنى تەپسىلىي بايان قىلىمىز [11].﴾

التوبة 11

ئۇ ۋاقىتتا، بىز سىلەرنى ياخشى كۆرىمىز ۋە دوست تۇتىمىز، بەلكى سىلەرگە كىم قارشى
چىقىدىكەن بىز ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. سىلەرنى قوغداش ئۈچۈن ئىنشا ئاللاھ
ئۆزىمىزنىڭ جانلىرىنى قۇربان قىلىمىز.

لېكىن، سىلەر تەۋبە قىلماي ئۆز خىزمىتىڭلاردا قېلىپ قالساڭلار، بىز سىلەرگە قارشى
ئۇرۇش قىلىمىز. بىز سىلەرگە قارشى قىلىنغان بۇ جىھاد ئارقىلىق رەببىمىزگە قۇلچىلىق
قىلىمىز. سىلەر بىلەن بولغان بۇ ئۇرۇشلارنى الله بىزلەرگە ۋاجىب قىلدى.

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر تاغۇتلارنىڭ
ئورگانلىرىنى ھىمايە قىلىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر كاپىرلارنىڭ
قانۇنلىرىنىڭ يۈرگۈزۈلىشىگە ياردەم بېرىشتىڭ! ئىسلام شەرىئىتىگە جەڭ قىلىشتىڭ! ئىسلام
شەرىئىتىنى ئىنسانى قانۇنلارغا ئالماشتۇرۇشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر سەلىپ
كۈچلىرىنىڭ ئىسلامى دىيارلارنى بېسىۋېلىشىغا ياردەم بېرىشتىڭ! سەنلەر سەۋەبلىك
ئافغانىستاندا، تۈركىستاندا، شامدا، ئىراققا ۋە دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا مىڭلىغان

مۇسۇلمانلار شېھىد قىلىندى، ئەسىر قىلىندى. ئىستىخبارات تۈرمىلىرى مەزلۇم مۇسۇلمانلارنىڭ ياشلىرى ۋە ئاھ-زارلىرى بىلەن تولۇپ كەتتى. بىلىپ قويۇش، ئىنشا ئاللاھ شۇلارنىڭ قىساسىنى سەنلەردىن بىر - بىرلەپ ئالىمىز.

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر مۇسلىمە ھەمىشلىرىمىزنىڭ يۈز ئابرويللىرىنى دەپسەندە قىلىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر ئىسلام ئۈمىتى ئىچىگە پاسادچىلىقلارنى ئېلىپ كىرىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! بىز سەنلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. چۈنكى سەنلەر بىزنىڭ ئىسلامى قېرىنداشلىرىمىزنى كاپىر دۆلەتلەرگە ھەر خىل باھانىلەر بىلەن ئۆتكۈزۈپ بېرىشتىڭ!

ئى تاغۇت ئەسكەرلىرى! سەنلەر تاغۇت ئەسكەرلىكىدىن قايتىپ ئىسلامغا كىرىشمەڭ، بىزلەردىن ھەرگىز مېھرى - شەپقەت كۈتۈشمە! ئوتتۇرىمىزدىكى ئاداۋەت، تاكى سەنلەر ئىسلام دىنىغا قايتقۇچە داۋاملىشىدۇ.

الله بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿مَحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾

﴿مۇھەممەد الله نىڭ رەسۇلىدۇر، ئۇنىڭ بىلەن بىرگە بولغان مۇئمىنلەر كۇفۇرلارغا قاتتىقتۇر، ئۆزئارا كۆيۈمچاندۇر،﴾ (سۈرە فەتھى)

﴿قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَاءُ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ

كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَغْضَاءُ أَبَدًا حَتَّى تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَخَدَّهٖ﴾

﴿ئىبراھىم ۋە ئۇنىڭ بىللە بولغان (مۇئمىنلەر) سىلەرگە ھەقىقەتەن ئوبدان

نەمۇنىدۇر، ئۆز ۋاقتىدا ئۇلار قەۋمىگە: «ھەقىقەتەن بىز سىلەردىن ۋە سىلەر الله نى

قويۇپ ئىبادەت قىلىۋاتقان بۇتلىرىڭلاردىن ئادا - جۇدامىز، بىزنىڭ ئارىمىزدىكى

ئاداۋەت ۋە ئۆچمەنلىك تاكى سىلەر يالغۇز بىر الله قا ئىمان ئېيتقىنىڭلارغا قەدەر

ئەبەدىي ساقلىنىپ قالدۇ» دېدى.﴾ (سۈرە مۇتەھەننە)

9- باب دىن، جان، يۈز - ئابروي ۋە مالغا تاجاۋۇز

قىلغۇچىلارغا جىھاد قىلىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا

مۇسۇلمان قېرىنداشلار! اللہ بىزلەرگە قوغداش ئەڭ مۇھىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىنى بايان قىلدى.

عن عَمْرِو بْنِ الْأَخْوَصِ أَنَّهُ شَهِدَ حَجَّةَ الْوَدَاعِ مَعَ رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَحَمِدَ اللَّهَ وَأَثْنَى عَلَيْهِ وَذَكَرَ وَوَعَّظَ ثُمَّ قَالَ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمٌ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمٌ أَيُّ يَوْمٍ أَحْرَمٌ قَالَ فَقَالَ النَّاسُ يَوْمُ الْحَجِّ الْأَكْبَرِ يَا رَسُولَ اللَّهِ قَالَ فَإِنَّ دِمَاءَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ وَأَعْرَاضَكُمْ عَلَيْكُمْ حَرَامٌ كَحَرَمَةِ يَوْمِكُمْ هَذَا فِي بَلَدِكُمْ هَذَا فِي شَهْرِكُمْ هَذَا أَلَا لَا يَجْنِي جَانٍ إِلَّا عَلَى نَفْسِهِ وَلَا يَجْنِي وَالِدٌ عَلَى وَلَدِهِ وَلَا وَلَدٌ عَلَى وَالِدِهِ أَلَا إِنَّ الْمُسْلِمَ أَخُو الْمُسْلِمِ فَلَيْسَ يَحِلُّ لِمُسْلِمٍ مِنْ أَخِيهِ شَيْءٌ إِلَّا مَا أَحَلَّ مِنْ نَفْسِهِ

ئەمر ئىبنى ئەھۋەس ر.ھ. مۇنداق دەيدۇ: مەن ۋىدالىشىش ھەجىدە بار ئىدىم، پەيغەمبەر ﷺ اللہ قا ھەمدۇ - سانا ئېيتقاندىن كېيىن، كىشىلەرگە ۋەز - نەسىھەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۈچ قېتىم: «ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق ئەڭ ھارام قىلىنغان كۈن قايسى؟» - دەپ سورىدى. كىشىلەر: چوڭ ھەج كۈنى (يەنى ئاراپات كۈنى)، - دېدى. پەيغەمبەر ﷺ: «بىر - بىرىڭلارنىڭ جېنىغا، مېلىغا ۋە يۈز - ئابرويغا تېگىش سىلەرگە خۇددى بۇ كۈن، بۇ جاي ۋە بۇ ئاينىڭ ھۆرمىتىنى ساقلىماسلىق ھارام قىلىنغاندەكلا ھارامدۇر. ئى خالايق! ھەر كىشىنىڭ جىنايىتى ئۆزىگە بولۇپ، دادىنىڭ جىنايىتىدىن بالا جاۋابكار بولمايدۇ، بالىنىڭ جىنايىتىدىن دادا جاۋابكار بولمايدۇ. بىلىڭلاركى، مۇسۇلمان مۇسۇلماننىڭ قېرىندىشىدۇر، قېرىندىشىنىڭ رازىلىقىسىز ھېچ نېمىسى ھالال ئەمەستۇر.»

مانا بۇ ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇسۇلمانلارنىڭ يۈز ئابرويلىرى، جانلىرى ۋە مال - مۈلۈكلىرىنىڭ نەقەدەر قىممەتلىك ئىكەنلىكىنى بۇلارغا چىقىلىشنىڭ ھارام ئىكەنلىكىنى بايان قىلدى.

اللہ ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىزلەرگە بايان قىلغان قوغداش ئەڭ مۇھىم بولغان بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنىڭ رەت تەرتىپى تۆۋەندىكىچە:

1 - دىن يەنى ئەقىدە

2 - جان

3 - ئەقىل

4- يۈز ئابروي

5- مال

بۇ بەش تۈرلۈك نەرسىلەرنى قوغداشنى ئالەم بىزىگە ۋاجىب قىلدى. مانا بۇلارنى قوغداش ئۈچۈن جىھاد ئىبادىتىنى بىزىگە بۇيرۇق قىلدى.

بۇلارنىڭ ئىچىدە ئەقىدىنى قوغداشنى بىرىنچى پەرز قىلدى.

ئەقىدە نەقەدەر مۇھىم بولغانلىقى ئۈچۈن، بىزدىن ئىلگىرى ئۆتكەن پەيغەمبەرلەر، سەلەف-سالەھلىرىمىز ۋە مۇجاھىدلىرىمىز ئۆزلىرىنىڭ جانلىرىنى قۇربان قىلدى.

ئەقىدىنى ساقلاپ قېلىش ھەممىدىن مۇھىم بولغاچقا، ئالەم جىھاد ئىبادىتىنى پەرز قىلدى.

ئالەم بۇ ھەقتە مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنْ انْتَهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ بِمَا

يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (39)﴾

﴿پىتىنە تۈگىگەن، دىن پۈتۈنلەي ئالەم ئۈچۈن بولغانغا قەدەر ئۇلار بىلەن ئۇرۇشۇڭلار؛ ئەگەر ئۇلار (كۈفرىدىن) يانسا، ئالەم ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرىنى كۆرىدۇ

[39].﴾

دىن، جان، يۈز-ئابروي، ۋە مالغا تاجاۋۇز قىلغۇچىلارغا جىھاد قىلىش پەرزىدۇر.

ھەدىس كىتابلىرىدا دىننى قەست قىلىنغان ياكى يۈز-ئابرويىنىڭ تۈگۈلۈشى ئىرادە قىلىنغان ياكى مېلى ناھەق ئېلىۋېلىنغان كىشى ئىمكانىيىتىنىڭ بارىچە جېنىنى قوغدىشى لازىم بولىدىغانلىقى، ئەگەر دىن، مال ياكى يۈز-ئابرويغا تاجاۋۇز قىلغۇچى ئۆلتۈرۈلگەن بولسا ئۇنى ئۆلتۈرگۈچىنىڭ ئۈستىگە ھېچ نەرسە يوقلىقى ۋە ئۇنىڭ قېنى بىكار قىلىنغانلىقى، ئەگەر ئۇ كىشى مېلى، ھۆرمىتى ياكى دىنىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلگەن بولسا شېھىد بولىدىغانلىقى توغرىسىدا ھەدىسلەر كەلگەن بولۇپ بۇخارىي، مۇسلىم، ئەھلى سۈنەن ۋە ئەھمەد قاتارلىقلار خىلمۇ-خىل لەبىزىلەر بىلەن رىۋايەت قىلدى.

بەزى ئالىملار [مال، يۈز-ئابروي، جان ۋە دىننىڭ ئوتتۇرىسىنى ئايرىدى. خۇسۇسەن پىتىنە ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ ئوتتۇرىسىدىكى ئۇرۇش ۋاقىتلىرىدا، مالنى بېرىپ جاننى قوغداش دۇرۇس بولىدۇ، ئەمما ھەر قانداق ھالەتتە يۈز-ئابروي ۋە دىننى قوغداش پەرز بولىدۇ].- دەيدۇ.

بىز بۇ مەسىلىنى تەپسىلىي تەتقىق قىلىشنى مەقسەت قىلمىدۇق. لېكىن بۇنى بايان قىلىمىزدىكى سەۋەپ-ھۆرمەتكە، دىنغا تاجاۋۇز قىلغۇچىنى توسۇشنىڭ يوللۇق ئىكەنلىكىنى ۋە بۇ توسۇش ئالەم يولىدىكى شەرىئىي جىھاد ئىكەنلىكىنى ئىسپاتلاشتۇر .

سەئىد ئىبنى زەيد مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ مۇنداق دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم: «مَنْ قَتَلَ دُونَ مَالِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قَتَلَ دُونَ دِمَائِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قَتَلَ دُونَ أَهْلِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ». «كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى دىنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى جېنىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر. كىمكى خوتۇن - بالىلىرىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر.»

ۋە ئابدۇللاھ ئىبنى ئەمرىبىنى ئاس ﷺ دىن رىۋايەت قىلىنغان ھەدىستە رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «مَنْ قَتَلَ دُونَ مَالِهِ مَظْلُومًا فَلَهُ الْجَنَّةُ». «كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداپ ناھەق ئۆلتۈرۈلسە ئۇنىڭ ئۈچۈن جەننەت بار»

ۋە سۇۋەيد ئىبنى مۇقرىن ﷺ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «مَنْ قَتَلَ دُونَ مَظْلَمَتِهِ فَهُوَ شَهِيدٌ» «كىمكى ناھەق ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر»

ئەبۇ ھۈرەيرە ﷺ مۇنداق دەيدۇ: عَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ قَالَ جَاءَ رَجُلٌ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فَقَالَ يَا رَسُولَ اللَّهِ أَرَأَيْتَ إِنْ عُدِيَ عَلَيَّ مَالِي قَالَ فَاَنْشُدُ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ أَنْشُدُ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ فَاَنْشُدُ اللَّهَ قَالَ فَإِنْ أَبَوْا عَلَيَّ قَالَ فَقَاتِلْ فَإِنْ قُتِلْتَ فَفِي الْجَنَّةِ وَإِنْ قَتَلْتَ فَفِي النَّارِ «

بىر ئادەم رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ قېشىغا كېلىپ مۇنداق دېدى: ئى رەسۇلۇللاھ! قېنى دەپ باقسىلا؛ مېنىڭ مېلىم ھۇجۇمغا ئۇچرىسا قانداق قىلاي؟ - دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «اللّٰهُ نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى: ئەگەر ئۈنمىسىچۇ؟ دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «اللّٰهُ نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى: ئەگەر ئۈنمىسىچۇ؟ دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «اللّٰهُ نىڭ نامى بىلەن ئۆتۈنۈپ سورىغىن» دېدى. ھېلىقى كىشى: ئەگەر ئۈنمىسىچۇ؟ دېدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ: «ئۇنىڭغا ئۇرۇش قىلغىن، ئەگەر سەن ئۆلتۈرۈلسەڭ جەننەتتە بولىسەن، ئەگەر سەن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتسەڭ ئۇ بۇلاڭچى دەۋزاختا بولىدۇ» دېدى.

ئەھمەد ئىبنى ھەنبەل رەھىمەھۇللاھدىن بىر ئادەم بىر ئايالغا چېقىلىشنى ئىرادە قىلدى ۋە ئايال ئۇنى رەت قىلدى، ئاندىن كېيىن ئۇ ئايال خالىي بىر جاينى تېپىپ ئۆزىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇ ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ ئۈستىگە بىرەر جازا بارمۇ؟ دەپ سورىغان ئىدىم، ئۇ مۇنداق دەپ جاۋاب بەردى: [ئەگەر ئۇنىڭ نەپسىدىن باشقىنى ئىرادە قىلمايدىغانلىقىنى بىلىپ ئىپتىتىنى قوغداش ئۈچۈن ئۇنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇ ئايالنىڭ

ئۈستىگە ھېچ نەرسە كەلمەيدۇ. ئەگەر پەقەتلا مال - مائىتىدا قىلغانلىقى ۋە ئۇنىڭ نۇمۇسىغا چىقىلمايدىغانلىقىنى بىلگەن بولسا ئۇنىڭغا مال - مائىتىنى بېرىشنى توغرا دەپ قارايمەن، چۈنكى مال - مائىتى ئورنىنى تولۇقلىۋالغىلى بولىدىغان نەرسە، ئىپپەت - نۇمۇستا بولسا ئورنىنى تولۇقلىغىلى بولمايدۇ.]

بەكرىنى مۇھەممەد دادىسىدىن رىۋايەت قىلىدۇ، دادىسى ئەبۇ ئابدۇللاھتىن مۇنداق سورايتۇ: دەپ باققىنا ئەگەر پىتنە زامانىدا بىر ئادەمنىڭ ئۆيىگە بىرەرەسى كىرگەن بولسا قانداق قىلىدۇ؟ ئۇ: [پىتنە زامانىدا ئۇرۇش قىلمىسۇن، - دېدى، ئەگەر ئاياللىرىنى ئىرادە قىلغان بولسىچۇ؟ ھەقىقەتەن ئاياللار قاتتىق قوغدىلىدۇ،] - دېدى.

ئىمامى شاپىئى رەھىمەھۇللاھ [رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ سۈننىتى - ئىنسانلارنىڭ مېلىنى قوغدىشى، ئەگەر ئۇنى قوغداش ئۇرۇش قىلىش بىلەن بولسا، ئۇرۇش قىلىشنىڭ ھالال ئىكەنلىكىگە دالالەت قىلىدۇ. جان ۋە ئۇنىڭ تۆۋىنىدىكى نەرسىلەرنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىشنىڭ سەۋەبى - ئۇرۇش قىلمىسا ھالال بولۇپ كىتىش خەتىرى بولغانلىقى ئۈچۈندۇر. اللە ياخشى بىلگۈچى! رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ: «كىمكى مېلىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلسە ئۇ شېھىددۇر» دېگەن سۆزىنى پەقەت مېلىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلغان كىشىگىلا قارىتىلىدۇ. ئەگەر بىرەر ئادەم بۇ ھەدىسنى ئۆلتۈرۈلگەن ۋە مېلى ئېلىۋېلىنغان كىشىگە قارىتىۋالسا، ئۇ چاغدا ھەدىسنىڭ لەۋزى كىمكى ئۆلتۈرۈۋېتىلىپ، ئۇنىڭ مېلى ئېلىۋېلىنسا ياكى كىمكى مېلىنى ئېلىۋېلىش ئۈچۈن ئۆلتۈرۈۋېتىلسە، دېگەن بولۇپ قالىدۇ، ئۇنىڭغا مېلىنى قوغداپ ئۆلتۈرۈلسە دېيىلمەيدۇ، كىمكى مېلىنى قوغداپ ئۇرۇش قىلماستىن ئۆلتۈرۈۋېتىلسە ئۇنىڭ شېھىد ئىكەنلىكىگە ھېچكىم شەك قىلمايدۇ.]

بىز يۇقارقى دەلىللەردىن رەببىمىز اللە تەئالانىڭ بىزلەرگە نەقەدەر مېھرىبان ئىكەنلىكىنى بىلىۋالالايمىز. چۈنكى اللە بىزلەرنى ئەقىدە، يۈز - ئابروي، مال ۋە جاننى قوغداشنى بۇيرىدى. مۇسۇلمان قېرىنداشلار! ئەگەر بىز ئەقىدە، جان، يۈز ئابروي، ۋە مال دۇنيانى قوغداشنىڭ ۋاجىبلىقى ۋە كىم ئۇلارغا تاجاۋۇز قىلسا، تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشىڭىمۇ ۋاجىب ئىكەنلىكى ھەققىدە توختالساق ئىنتايىن كۆپ دەلىللەر بار. بىراق مەن بۇ يەردە شۇ دەلىللەر بىلەن كۇپايىلىنمەن.

ئىسلام ئۆمىتى شۇ ئەھكاملارنى بىلىشتىن مەھرۇم قىلىپ قالغان بۈگۈنكى دەۋرىدە، كاپىرلار ۋە ھەتتاكى بەزى پاسىقلار مۇسۇلمانلارغا ۋە ئۇلارنىڭ دىنىغا، شۇنداقلا مال - مۈلۈكلىرىگە تاجاۋۇز قىلىدىغان ھالەتلەر كۆپىيىپ كەتتى.

بىز دىنىمىزغا تاجاۋۇز قىلغان كىشى بىلەن ئۇرۇش قىلىشتا ئىككىلەنمەيمىز.
ئەمدى جان، يۈز ئابروي ۋە مال - دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلىش
جائىزمۇ ياكى جائىز ئەمەسمۇ؟

جان، يۈز ئابروي ۋە مال دۇنياغا تاجاۋۇز قىلغان كىشىلەرگە ئۇرۇش قىلىش جائىز. بەلكى
بىزلەرگە ۋاجىب.

مۇسۇلمانلارنىڭ جانلىرى، يۈز ئابرويلىرى، ۋە مال دۇنياسىغا مۇسۇلمان كىشىلەر تاجاۋۇز
قىلغان تەقدىردىمۇ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىنىدۇ.

ئەگەر بىر مۇسۇلمان كىشى بىزنىڭ مېلىمىزغا تاجاۋۇز قىلغان بولسا، تاجاۋۇز قىلغان
كىشىگە گەپ سۆزلەرنى قىلىش بىلەن دەپئىي قىلىمىز. ئەگەر يەنە ئۇنىمىسا ئادەملەرنى چاقىرىش
بىلەن ۋە ياكى تايماقلىرى بىلەن قارشى تۇرىمىز. يەنىلا بۇ ئۈنۈم بەرمىسە ۋە ياكى ئۇنداق قىلىشقا
شارائىتلار يار بەرمەيدىغان بولسا، ئۇنىڭغا قارشى ئۇرۇش قىلىمىز. ئەگەر بىز شۇ يولدا ئۆلتۈرۈلۈپ
كەتسەك، ئىنشا ئاللاھ شاھادەت ماقامىغا ئائىل بولىمىز.

بىزنىڭ بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە بولسا مۇسۇلمانلارنىڭ جانلىرى، يۈز ئابرويلىرى، مال دۇنياسىغا
يەھۇدى - نەسار، كاپىر ۋە مۇرتەدلەر كۈن بويى تاجاۋۇز قىلىۋاتىدۇ. بىز مۇسۇلمانلار
جانلىرىمىزنى، يۈز ئابرويلىرىمىزنى، ۋە مال دۇنيالىرىمىزنى قوغداپ ئۇلارغا قارشى جىھاد
قىلىشىمىز ناماز ئوقۇشقا ئوخشاشلا ئىلاھ بۇيرىغان ۋاجىب ئىبادەتتۇر.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلار ئىسلام ئۈمىتىنىڭ يەر ئۈستى ۋە يەر ئاستى بايلىقلىرىنى
كېچە - كۈندۈز بۇلاڭ - تالاڭ قىلىۋاتىدۇ. بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشىمىز ۋاجىب. بۇ بۇيرۇقنى
ھەرگىز ئۇنتۇپ قالماڭلار!

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلار ئىسلام ئۈمىتىنىڭ يۈز ئابرويلىرىغا، جۈملىدىن ئىفغەتلىك
مۇسلىمە ھەمىشلىرىمىزنىڭ يۈز ئابرويلىرىغا دۇنيانىڭ ھەر قايسى جايلىرىدا تاجاۋۇز
قىلىۋاتىدۇ. بۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشىمىز ۋاجىب، بۇ بۇيرۇقنى ھەرگىز ئۇنتۇپ قالماڭلار!

ئەينى دەۋرىدە رەسۇلۇللاھ ﷺ بەنى قەينۇ قاء يەھۇدىيلىرى بىر مۇسلىمە ئايالنىڭ ھېجابىنى
ئېچىۋاتقاندا بارلىق بەنى قەينۇ قاء يەھۇدىيلىرىنى قوغلاپ چىقارغان ئىدى. بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە
بىر ئەمەس بەلكى مىڭلاپ مۇسۇلمان ئاياللارنىڭ ھېجابى ئېچىلىۋاتىدۇ ۋە ئىفغەت - نۇمۇسلىرى
تۆكۈلىۋاتىدۇ. قېنى بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە رەسۇلۇللاھ ﷺ قا ئەگەشكەن ئىسلام ئەركەكلىرى. مەن
شۇ تاپتا شۇ دەرىسلەرنى يېزىۋېتىپ قەلبلىرىم قاتتىق سىقىلىپ كەتتى ۋە بەكمۇ خېجىل
بولۇۋاتىمەن.

ئى مېھرىبان الله بىزلەرنى كەچۈرگىن! بىزلەرنى كەچۈرگىن!!! بىزلەرگە كۈچ قۇۋۋەت ۋە شانۇ-شەۋكەتلەرنى ئاتا قىلىپ بەرگىن!

ئى مۇسلىمە ھەمىشلىرىم، بىزلەرنى كەچۈرۈڭلار! بىز سىلەرنى ۋە سىلەرنىڭ ئار-نومۇسلىرىڭلارنى ھىمايە قىلالىمىدۇق! ۋە لېكىن الله دىن بىزلەرگە سىلەرنىڭ ئالدىڭلاردىكى ئىمانى مەجبۇرىيەتلىرىمىزنى ئادا قىلىش شارائىتلىرىنى ھازىرلاپ بېرىشنى سورايمىز.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىر ۋە مۇرتەدلەر بىزنىڭ جانلىرىمىزغا، مال-مۈلۈكلىرىمىزگە ۋە يۈز ئابرويلرىمىزغا تاجاۋۇز قىلىپ كېلىۋاتىدۇ. بىز غەپلەت ئۇيقۇلىرىمىزنى ئېچىپ ئۇلارغا قارشى تۇرمىساق، بىرىنچىدىن الله نىڭ بۇيرۇقىنى تاشلاپ قويغان بولىمىز. ئىككىنچىدىن، ئىززىتىمىزنى يوقىتىپ قويىمىز.

ئى ئىسلام ئەركەكلىرى! كاپىرلارنىڭ بۇ قىلمىشلىرىغا قەتئى يول قويماڭلار! ئەگەر بىز بۇ يولدا ھاياتىمىزدىن ئايرىلساق شېھىد بولىمىز. ئەگەر ھايات قالساق رەببىمىزنى بۇيرۇقلىرىغا ئەمەل قىلغان ھالەتتە ھەقىقىي بەختلىك ياشىغان بولىمىز.

مەن بۇ ھەقتە تەپسىلى توختالمىساممۇ بۇ كىتابنى تەپسىلى ئوقۇپ چىققان ھەر بىر قېرىنداشلىرىمىزغا ئىنشا ئاللاھ ۋە تىنىمىز شەرقى تۈركىستاندا جىھاد قىلىشنىڭ نەقەدەر مۇھىم ۋاجىباتلاردىن ئىكەنلىكى ئايدىڭ بولىدۇ.

10 - باب قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشنىڭ

ھۆكۈمى توغرىسىدا

قاراقچىلار ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىش ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈشكە پەرزلىكىگە نەس ۋە ئىجمالار بىرلىككە كەلگەن بولۇپ، ئاللا تەئالا قۇرئان كەرىمدە مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ {المائدة 33}﴾ (ئاللا ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلارنىڭ، يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغانلارنىڭ جازاسى شۇكى، ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈشى ياكى دارغا ئېسىلىشى ياكى ئوڭ قوللىرى ۋە سول پۇتلىرى كېسىلىشى ياكى سۈرگۈن قىلىنىشى كېرەك.﴾ (سۈرە مائىدە)

بۇ ئايەت مۇسۇلمانلارغا قارشى چىققان، يوللارنى ئۈزۈۋېتىدىغان، ماللارنى ئېلىۋالىدىغان، مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنى مۇباھ سانايدىغان ۋە زېمىندا بۇزۇقچىلىق بىلەن ماڭىدىغان كىشىلەر ھەققىدە نازىل بولدى. بۇ ئىمام مالىك، ئىمام شاپىئىي، ئىمام ئەبۇ سەۋر ۋە ئىمام مەنەفى رەھىمەھۇمۇللاھلارنىڭ سۆزىدۇر، ئاللا تەئالا ئۇلارنىڭ جىنايىتىگە جازا ھۆكۈم قىلغان بولۇپ بۇ جازا ئۇلارنىڭ قىلغان جىنايىتى ئېتىبارى بىلەن خىلمۇ-خىل بولىدۇ.

قاراقچىلار ھەققىدە جۇغلانغان سۆزلەردە ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [سەھرالىق ئەرەبلەر، تۈرۈكمەنلەر، كوردلار، دېھقانلار، پاسىق ئەسكەرلەر، شەھەر لۈكچەكلىرى ياكى ئۇلاردىن باشقا كىشىلەردىن يوللاردا ئىنسانلارنىڭ ئالدىنى توسۇپ ماللىرىنى بۇلاش ئۈچۈن قوراللىق توسۇۋالىدىغان بۇلاڭچى ۋە قاراقچىلارنىڭ جازاسى ھەققىدە ئاللا تەئالا مۇنداق دەيدۇ: ﴿إِنَّمَا جَزَاءُ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقَتَّلُوا أَوْ يُصَلَّبُوا أَوْ تُقَطَّعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِّنْ

خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْيٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ {المائدة 33}﴾

﴾ (ئاللا ۋە ئۇنىڭ رەسۇلى بىلەن ئۇرۇش قىلىدىغانلارنىڭ، يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلىدىغانلارنىڭ جازاسى شۇكى، ئۇلار ئۆلتۈرۈلۈشى ياكى دارغا ئېسىلىشى ياكى ئوڭ قوللىرى ۋە سول پۇتلىرى كېسىلىشى ياكى سۈرگۈن قىلىنىشى كېرەك. بۇ

(يەنى جازا) ئۇلار ئۈچۈن بۇ دۇنيادا رەسۋالىق (ئېلىپ كەلگۈچىدۇر)، ئاخىرەتتە ئۇلار چوڭ ئازابقا دۇچار بولىدۇ [33].»

شافىئىي رەھىمەھۇللاھ ئىبنى ئابباس ر.ھ. دىن بۇلاڭچىلار ھەققىدە مۇنداق رىۋايەت قىلىدۇ: [بۇلاڭچىلار كىشىلەرنى ئۆلتۈرۈپ، ماللىرىنى ئېلىۋالغان بولسا دارغا ئېسىپ ئۆلتۈرىلىدۇ، ئەگەر ئۆلتۈرۈپ مالنى ئېلىۋالمىغان بولسا ئۆلتۈرىلىدۇ، لېكىن دارغا ئېسىلمايدۇ، مالنى ئېلىۋېلىپ ئۆلتۈرمىگەن بولسا، ئۇلارنىڭ قوللىرى ۋە پۇتلىرى قارمۇ- قارشى ھالەتتە كېسىلىدۇ. ئەگەر يوللارغا تەھدىت سېلىپ، ماللارنى ئېلىۋالمىغان بولسا يۇرتتىن قوغلاپ چىقىرىلىدۇ] بۇ شافىئى، ئەھمەدرەھىمەھۇللاھ قاتارلىق كۆپلىگەن ئىلىم ئەھلىلىرىنىڭ سۆزى بولۇپ ئەبۇ ھەنىفە رەھىمەھۇللاھنىڭ سۆزىمۇ بۇنىڭغا يېقىن كېلىدۇ.].

مۇسۇلمانلاردىن قاراقچىلار ۋە ئىسلام ئەھلىگە ئۇرۇش ئاچقۇچىلارغا قارشى ئۇرۇشتا ئۆلتۈرۈلگەن كىشىلەرنىڭ شېھىد بولىدىغانلىقى ۋە ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغان كىشىنىڭ ئاللاھ يولىدىكى مۇجاھىد ئىكەنلىكى ھەققىدە ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ تىجارەتچىلەرنىڭ ماللىرىنى بۇلىۋالغان ئەرەبلەرگە، ماللارنى ئۇلارغا قايتۇرۇپ بېرىشى ئۈچۈن ئۇرۇش قىلغان قۇشۇن ھەققىدە مۇنداق دەيدۇ: [ئۇلار ئاللاھ يولىدىكى مۇجاھىدلار بولۇپ ئۇلارنىڭ ئۈستىگە قىساس، دىيەت ۋە كاپارەت كەلمەيدۇ.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ قاراقچىلارغا ئوخشاش ئىنسانلارنىڭ ماللىرى ۋە جانلىرىنى ھالال ساناپ زېمىندا بۇزۇقچىلىق تېرىيدىغانلار ھەققىدە: كىشىلەر ئۇلارغا بىر نەرسە بېرىمدۇ؟ ياكى ئۇلارغا ئۇرۇش قىلامدۇ؟ ۋە ئۇلاردىن بىرەرلىرىنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن ئادەم مۇناپىقلىققا نىسبەت بېرىلىدىغان كىشىلەردىن بولامدۇ؟ ۋە ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولغان ئادەمنى ئۆلتۈرۈۋەتكەن كىشىگە گۇناھ بولامدۇ؟ - دەپ سورالدى.

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق جاۋاب بەردى: [مۇسۇلمانلار قاراقچىلارنى ئۆلتۈرۈشنىڭ دۇرۇسلىقىغا بىرلىككە كەلدى. رەسۇلۇللاھ ﷺ دىن ھەم ئىسپاتلانغان بولۇپ رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «من قتل دون ماله فهو شهيد». «كىمكى مال - مۈلكىنى قوغداش يولىدا ئۆلتۈرۈلسە شېھىدتۇر.» شۇنىڭ ئۈچۈن، ئىماملارنىڭ ئىتتىپاقى بىلەن قاراقچىلار بىگۇناھ كىشىنىڭ مېلىنى تەلەپ قىلسا، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئۇلارغا ھېچ نەرسە بېرىشى ۋاجىب بولمايدۇ. بەلكى، ئۇلارنى ئاسانلىق بىلەن توسىيالىسا ئاسانلىق بىلەن توسايدۇ. ئەگەر ئۇلار چېكىنمىسە ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىشى لازىم بولىدۇ. ئەگەر ئۆلتۈرۈلسە شېھىد بولىدۇ، ئەگەر ئۇلاردىن بىرەرلىرىنى مۇشۇ

يول ئۈستىدە ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇنىڭ قېنى بىكاردۇر ۋە شۇنىڭدەك ئەگەر ئۇلار ئۇنى ئۆلتۈرمەكچى بولسا ئۇرۇشۇش بىلەن بولسىمۇ ئۇلارنى توسىدۇ، لېكىن مالنى قوغداپ ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب ئەمەس بەلكى جائىزدۇر. ئەگەر مالنى بىرىپ ئۇرۇشتىن ساقلانغىلى بولسا، ئۇرۇش قىلماستىن مالنى بىرىشى جائىزدۇر.]

ئالىملارنىڭ بىرلىككە كېلىشى بىلەن [خەلىپە قاراقچىلاردىن ئادەم ئۆلتۈرگەنلىرىنى جازالاش ئۈچۈن ئۆلتۈرىدۇ. ئۇنى ھەرقانداق ھالەتتە ئەپۇ قىلىشى دۇرۇس بولمايدۇ. مانا بۇلار ئىبنى مۇنزىر رەھىمەھۇللاھ زىكىر قىلغانلىرىدۇر.] ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئۆلگۈچىنىڭ ۋارىسلىرى ئۈچۈن لايىق بولمايدۇ. ئەگەر بىر كىشى يەنە بىر كىشىنى ئارىسىدىكى ئاداۋەت ياكى جىدەل-ماجرىا ياكى شۇنىڭغا ئوخشىغان خۇسۇسىي سەۋەبلەر تۈپەيلى ئۆلتۈرۈۋەتكەن بولسا ئۇنى ئۆلتۈرۈش ئۆلگۈچىنىڭ ۋەلىيلىرى ئۈچۈن بولىدۇ. ئەگەر ئۆلتۈرۈشنى ياخشى كۆرسە ئۆلتۈرىدۇ، ئەگەر ئەپۇ قىلىشنى ياخشى كۆرسە ئەپۇ قىلىدۇ ۋە ئەگەر دىيەت ئېلىشنى ياخشى كۆرسە دىيەت ئالىدۇ، چۈنكى، ئۇنى شەخسىي غەرەز ئۈچۈن ئۆلتۈرگەن.

ئەمما، قاراقچىلار ئىنسانلارنىڭ ماللىرىنى ئېلىۋالغانلىقى ۋە ئۇلارنىڭ زىيىنى ئوغرىنىڭ زىيىنىدىن ئېغىر بولغانلىقى ۋە ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش الله نىڭ بەلگىلىگەن جازاسى بولغانلىقى ئۈچۈن ئۆلتۈرۈلىدۇ.

ئەمما قورال چىقىرىپ ئادەم ئۆلتۈرمىگەن ۋە ماللارنى ئالماستىن قورالنى غىلاپقا سالغان بولسا ياكى قېچىپ كېتىپ، نەيزىلەرنى تاشلىغان بولسا ئۇلار پالىنىدۇ ۋە ئۇلارنى پالاش ھېچ بىر شەھەرگە ئورۇنلىشالمايدىغان ھالەتتە قوغلاش دېگەنلىكتۇر دېيىلدى، پالاش ئۇلارغا يېتەرلىك دېيىلدى ۋە پالاش، توختۇتۇش ياكى شۇنىڭ ئوخشاشلىرىدىن خەلىپە نېمىنى ياخشى دەپ قارىسا شۇ بولىدۇ دېيىلدى.

خۇلاسە: ئەگەر ئىسلامى دىيارلار بار ھالەتتە بىر ۋە ياكى بىر نەچچە كىشى قاراقچىلىق ياكى بۇلاڭچىلىق قىلىپ يەر يۈزىدە بۇزۇقچىلىقلارنى قىلسا، ئىمام ياكى ئىمامنىڭ نائىبى بۇلارنى تەكشۈرۈپ چىققاندىن كېيىن شەرىئى ھەد ئىجرا قىلىدۇ.

ئەمما بۈگۈنكى دەۋرىدىكىگە ئوخشاش مۇسۇلمانلارنىڭ ئىسلامى ھۆكۈمەت بولمىغان ھالەتتە بىر تۈركۈم قاراقچى ۋە بۇلاڭچى گۇرۇھلار مەيدانغا كەلگەن بولسا ئۇلارنىڭ زىيىنىنىڭ ئالدىنى ئېلىش ئۈچۈن مۇسۇلمانلارغا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ.

ئەسكەرتىش:

1- يەھۇدى-نەسار، كاپىر ۋە مۇرتەدلەرنىڭ زىيىنى ئېشىپ كەتكەن بۈگۈنكى دەۋرىمىزدە مۇسۇلمانلارغا قاراقچى ۋە بۇلاڭچىلارغا ئۇرۇش قىلىشتىن ئىلگىرى كاپىرلارغا ئاۋۋال ئۇرۇش قىلىشى ۋاجىب بولىدۇ. قاراقچى گۇرۇھلار بولسا مال-مۈلۈكلەرگە تاجاۋۇز قىلغان بولسا، كاپىرلار ئەقىدىمىزگە ھۇجۇم قىلىۋاتىدۇ.

2- قاراقچى بۇلاڭچىلارنى ئۆلتۈرگەندە ياكى ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلغاندا، ئىسلامى جامائەتلەرنىڭ ئەمىرلىرى ۋە ياكى ئەھلى-ئىلىملەرنىڭ ئىجازىتى بىلەن قىلىش كېرەك. ئىسلامى جامائەتلەر تېپىلمىغان ھالەتلەردە ئەھلى-ئىلىملەرنىڭ يول-يۈرۈقلىرىغا ئاساسەن ئېلىپ بېرىش لازىم. چۈنكى، ئۇنداق بولمىغاندا، ئىنسانلار شەخسى ئۆچ - ئاداۋەتلىرىنى، بۇ قاراقچى ۋە ياكى بۇلاڭچى دېگەنگە ئوخشاش يالغان باھانىلار بىلەن ئېلىۋېلىشقا يول چىقىپ قالىدۇ. ئىنسانلار الله ئۆلتۈرۈشنى چەكلىگەن كىشىلەرنى ئۆلتۈرۈپ قويىدىغان ھالەتلەر تېپىلىپ قالىدۇ .

11- باب مۇناپىقلار توغرىسىدا

سۇئال: مۇناپىق دېگەن كىم؟

جاۋاب: مۇناپىق (يەنى زىندىق) دېگەن، «ئىسلامنى ئاشكارا قىلىپ كۇفرىنى مەخپىي

قىلغان كىشىدۇر». (مەجمۇئۇل فەتىۋانىڭ 28- توم 555- بەت)

مۇناپىقلارنىڭ ئەسلىسى كۆپرىدۇر. ئەمما زاھىرى ئەھكاملاردا ئۇلار ئىسلام ئەھلىدىن دەپ

نەسبەت بېرىلىدۇ.

مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى ئالە قۇرئان كەرىمدە نۇرغۇن ئورۇنلاردا بايان قىلغان بولۇپ تۆۋەندە

قىسقىچە دەلىللەرنى كەلتۈرۈشنى توغرا تاپتىم.

ئالە قۇرئان كەرىمنىڭ ئەۋۋىلىدە مۆمىنلارنىڭ سۈپىتىنى بەش ئايەت بىلەن بايان قىلدى،

كاپىرلارنىڭ سۈپىتىنى ئىككى ئايەت بىلەن بايان قىلدى، مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بولسا ئون

ئۈچ ئايەت بىلەن بايان قىلدى. مۇناپىقلار مەخپىي بولغانلىقى ئۈچۈن ئۇلارنىڭ سۈپىتىنى

ھەممىدىن كۆپ بايان قىلدى. ئالە ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچىدۇر.

ئالە مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بايان قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَيَاْلِيَوْمِ

الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ (8) يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ (9) فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ

فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ (10) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ

مُصْلِحُونَ (11) أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ (12) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا

آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ (13) وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ

قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ (14) اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ (15) أُولَئِكَ الَّذِينَ

اشْتَرَوْا الضَّلَالَةَ بِالْهَدَىٰ فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ (16) مَثَلُهُمْ كَمَثَلِ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَلَمَّا أَضَاءَتْ مَا

حَوْلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ وَتَرَكَّهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبْصِرُونَ (17) صُمُّ بُكْمٌ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ (18) أَوْ كَصَيْبٍ مِّنَ

السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَعْدٌ وَنُقُورٌ يَجْعَلُونَ أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ مِنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتِ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ

(19) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلَّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ

وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ (20)﴾

﴿كىشىلەر ئارىسىدا ئاللاھقا ۋە ئاخىرەت كۈنىگە ئىشەندۇق دېگۈچىلەر بار، ھەقىقەتتە ئۇلار ئىشەنمەيدۇ (يەنى ئاغزىدا ئىشەندۇق دېگەننى بىلەن، كۆڭلىدە ئىشەنمەيدۇ) [8]. ئۇلار ئاللاھنى ۋە مۇئمىنلەرنى ئالدىماقچى بولىدۇ، ھەقىقەتتە ئۇلار تۇيماستىن ئۆزلىرىنىلا ئالدايدۇ [9]. ئۇلارنىڭ دىللىرىدا كېسەل (يەنى مۇناپىقلىق ۋە شەكىلىنىش) بار، ئاللاھ ئۇلارنىڭ كېسەللىكىنى كۈچەيتىۋەتتى؛ يالغان سۆزلىگەنلىكلىرى (يەنى يالغاندىن ئىماننى دەۋا قىلغانلىقلىرى ۋە ئاللاھنىڭ ئايەتلىرىنى مەسخىرە قىلغانلىقلىرى) ئۈچۈن ئۇلار قاتتىق ئازابقا دۇچار بولىدۇ [10]. ئۇلارغا: «يەر يۈزىدە بۇزغۇنچىلىق قىلماڭلار» دېيىلسە، «بىز ئىسلاھ قىلغۇچىلارمىز» دەيدۇ [11]. بىلىڭلاركى، ئۇلار ھەقىقەتەن بۇزغۇنچىلاردۇر، لېكىن بۇنى ئۆزلىرى تۇيمايدۇ [12]. ئۇلارغا (يەنى مۇناپىقلارغا): «ئىمان ئېيتقان كىشىلەردەك (يەنى ساھابىلەردەك چىن كۆڭلۈڭلار بىلەن) ئىمان ئېيتىڭلار» دېيىلسە، «بىز ئىمان ئېيتقان ئەخمەقلەرگە ئوخشاش ئىمان ئېيتامدۇق؟» دەيدۇ. بىلىڭلاركى ئۇلارنىڭ ئۆزلىرىلا ئەخمەقلەر، لېكىن (بۇنى) ئۇلار تۇيمايدۇ [13]. ئۇلار مۇئمىنلەر بىلەن ئۇچراشقنىدا: «بىز ئىمان ئېيتتۇق» دېيىشىدۇ، شاياتۇنلىرى (يەنى مۇناپىق كاتتىباشلىرى) بىلەن يالغۇز جايدا تېپىشقاندا بولسا «بىز ھەقىقەتەن سىلەر بىلەن بىللىمىز، پەقەت (تىلىمىزنىڭ ئۇچىدىلا ئىمان ئېيتىپ قويۇپ) مۇئمىنلەرنى مەسخىرە قىلىمىز» دەيدۇ [14]. مەسخىرە قىلغانلىقلىرى ئۈچۈن ئاللاھ ئۇلارنى جازالايدۇ، ئۇلارنى گۇمراھلىقلىرىدا قويۇپ بېرىدۇكى، ئۇلار تېڭىرقىغان ھالدا يۈرۈشىدۇ [15]. ئەنە شۇلار ھىدايەتنى بېرىپ گۇمراھلىقنى ئالدى. شۇڭا سودىسى پايدا كەلتۈرمىدى، ئۇلار ھىدايەت تاپقۇچى بولمىدى [16]. ئۇلار گويىكى (كېچىدە ئىسسىنىش ۋە يورۇقلۇق ئېلىش ئۈچۈن) ئوت ياققان كىشىلەرگە ئوخشايدۇ، ئوت ئۇلارنىڭ ئەتراپىنى يورۇتقاندا، ئاللاھ ئۇلارنىڭ (ئوتىنىڭ) يورۇقىنى ئۆچۈرۈۋەتتى، ئۇلارنى (ئەتراپىدىكى ھېچ نەرسىنى) كۆرەلمەيدىغان قاراڭغۇلۇقتا قالدۇردى [17]. ئۇلار گاستۇر (يەنى گاز ئاڭلىمىغاندەك،

ئەقىلىسىز، پاراسەتسىزلىكتە) گويا ئۇلار تامغا يۆلەپ قويۇلغان (چىرىپ قالغان) ياغاچلاردۇر، ئۇلار (قورقۇنچتىن) ھەرقانداق ئاۋازنى ئۆزلىرىگە قارىتىلغان دەپ گۇمانلىنىدۇ، ئۇلار (ساڭا ۋە مۇئىنلەرگە) دۈشمەندۇر، ئۇلاردىن ھەزەر ئەيلىگىن، اللە ئۇلارنى ھالاك قىلسۇن! ئۇلار قانداقمۇ (ھىدايەتتىن گۇمراھلىققا) بۇرۇلۇپ كېتىدۇ! [4] ئۇلارغا ئۆزرە ئېيتىپ: «كېلىڭلار، رەسۇلۇللاھ سىلەرگە مەغپىرەت تىلەيدۇ» دېيىلسە، (مەسخىرە قىلىش يۈزىسىدىن) باشلىرىنى سىلكىيدۇ، ئۇلارنىڭ تەكەببۇرلۇق قىلغان ھالدا (دەۋەت قىلىنغان نەرسىدىن) يۈز ئۆرۈگەنلىكىنى كۆرۈسەن [5]. ئۇلارغا (مەيلى) مەغپىرەت تەلەپ قىلغىن، (مەيلى) مەغپىرەت تەلەپ قىلمىغىن، بەربىر ئوخشاش، اللە ئۇلارغا ھەرگىز مەغپىرەت قىلمايدۇ، شۈبھىسىزكى پاسىق قەۋمنى اللە ھىدايەت قىلمايدۇ [6].

﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهِ أَرْكَسُهُمْ بِمَا كَسَبُوا أْتَرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا (88) وَذُوا لَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا (89) إِلَّا الَّذِينَ يَصِلُونَ إِلَى قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيثَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَصِرَتْ صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُوكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَلَّطَهُمْ عَلَيْكُمْ فَلَقَاتِلُوكُمْ فَإِنْ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَأَلْقَوْا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ عَلَيْهِمْ سَبِيلًا (90)﴾

﴿ئى مۇئىنلەر! سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ اللە ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكىمدە قىلدى، اللە ئازدۇرغان كىشىلەرنى سىلەر ھىدايەت قىلماقچى بولامسىلەر؟ كىمنىكى اللە گۇمراھ قىلىدىكەن، سەن ئۇنىڭغا ھەرگىز توغرا يول تېپىپ بېرەلمەيسەن [88]. ئۇلار سىلەرنىڭ ئۆزلىرىدەك كاپىر بولۇشۇڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرىگە ئوخشاش بولۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىدۇ، ئۇلار اللە يولىدا ھىجرەت قىلمىغۇچە (يەنى ھىجرەت قىلىش ئارقىلىق ئىماننى ئىسپات قىلمىغۇچە) ئۇلارنى دوست تۇتماڭلار، ئەگەر ئۇلار اللە يولىدا ھىجرەت قىلىشتىن يۈز ئۆرۈسە،

ئۇلارنى قەيەردە تاپساڭلار شۇ يەردە تۇتۇپ ئۆلتۈرۈڭلار، ئۇلارنى دوستمۇ تۇتماڭلار، ياردەمچىمۇ قىلماڭلار [89]. پەقەت سىلەر بىلەن ئۆزلىرى ئارىسىدا ئەھدە بولغان بىر قەۋمگە سېغىنغانلار ياكى سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشتىن ياكى ئۆز قەۋمىگە قارشى ئۇرۇش قىلىشتىن يۈرەكلىرى سىقىلىپ (يەنى سىلەر تەرەپمۇ ئەمەس، ئۆز قەۋمى تەرەپمۇ ئەمەس بولۇپ) سىلەرگە كەلگەنلەر بۇنىڭدىن مۇستەسنا (يەنى مۇنداقلارنى ئۆلتۈرمەڭلار ۋە ئەسىر ئالماڭلار). ئەگەر ئالەم خالىسا، ئۇلارنى سىلەرگە مۇسەللەت قىلاتتى، ئۇلار، ئەلۋەتتە، سىلەر بىلەن ئۇرۇشاتتى (يەنى ئالەم ئۇلارنى كۈچلۈك قىلىپ سىلەرگە قارشى ئۇرۇش قىلىشقا جۈرئەتلىك قىلاتتى)، ئەگەر ئۇلار سىلەردىن يىراق تۇرسا (يەنى سىلەرگە چېقىلمىسا)، سىلەر بىلەن ئۇرۇشمىسا ۋە سىلەرگە تەسلىم بولسا، ئالەم سىلەرنىڭ ئۇلارغا ھۇجۇم قىلىشىڭلارنى ھەرگىز رۇخسەت قىلمايدۇ [90]. ﴿(سۈرە نىسا)

يەنە ئالەم قۇرئان كەرىمدە بۇنىڭدىن باشقا كۆپ ئورۇنلاردا مۇناپىقلارنىڭ سۈپىتىنى بىزلەرگە خەۋەر بەردى. مەن كىتابنى ئوقۇغۇچىلارغا ئاسان بولۇشى ئۈچۈن مۇشۇ دەلىللەر بىلەن كۆپايە قىلدىم.

مۇناپىقلارنىڭ ھۆكۈمى نېمە؟

مۇناپىقلارنىڭ ئەسلىسى بولسا كۇپرىدۇر. ئەمما دۇنيا ئەھكاملىرىدا ئۇلار ئىسلام ئەھلىدىن دەپ نىسبەت بېرىلىدۇ. بۇلارنىڭ ئەسلىسى كاپىر ئىكەنلىكىگە ئالەم ئۇلارنىڭ مۇنۇ ئايىتى دالالەت قىلىدۇ. ئالەم مۇنداق دەيدۇ: ﴿فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتْنَةٍ وَاللَّهُ أَرَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتَرِيدُونَ أَنْ تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضِلِّ اللَّهُ فَمَا لَهُ سَبِيلًا (88) وَدُّوا لَوْ تُكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءً فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أَوْلِيَاءَ حَتَّى يُهَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ وَجَدْتُمُوهُمْ وَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا﴾

﴿ئى مۇئمىنلەر! سىلەر نېمىشقا مۇناپىقلار توغرىسىدا ئىككى گۇرۇھقا بۆلۈنۈپ كېتىسىلەر؟ ئالەم ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكۈمىدە قىلدى، ئالەم ئازدۇرغان كىشىلەرنى سىلەر ھىدايەت قىلماقچى بولامسىلەر؟ كىمنىكى ئالەم گۇمراھ قىلىدىكەن، سەن ئۇنىڭغا ھەرگىز توغرا يول تېپىپ بېرەلمەيسەن

[88]. ئۇلار سىلەرنىڭ ئۆزلىرىدەك كاپىر بولۇشۇڭلارنى، شۇنىڭ بىلەن ئۆزلىرىگە ئوخشاش بولۇشۇڭلارنى ئۈمىد قىلىدۇ، ئۇلار ئالەم يولىدا ھىجرەت قىلمىغۇچە (يەنى ھىجرەت قىلىش ئارقىلىق ئىماننى ئىسپات قىلمىغۇچە) ئۇلارنى دوست تۇتماڭلار، ئەگەر ئۇلار ئالەم يولىدا ھىجرەت قىلىشتىن يۈز ئۆرۈسە، ئۇلارنى قەيەردە تاپساڭلار شۇ يەردە تۇتۇپ ئۆلتۈرۈڭلار، ئۇلارنى دوستمۇ تۇتماڭلار، ياردەمچىمۇ قىلماڭلار [89]. ﴿

يۇقارقى ئايەتتە ئالەم ئۇلارنىڭ قىلمىشلىرى تۈپەيلىدىن ئۇلارنى كاپىرلار ھۆكۈمىدە دەپ خەۋەر بەردى. شۇنىڭغا ئاساسەن بىز ئۇلارنىڭ ئىسىملىرىنى مەخپى كاپىرلار دەپ ئاتىساقمۇ بولىدۇ. ئالەم ھەممىدىن ياخشى بىلگۈچى

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ [مۇناپىقلارنىڭ مۇناپىقلىقى ئاشكارا بولسا ئۆلتۈرۈلىدۇ] دېدى. (ئەسارىمۇل مەسلۇلنىڭ 1-توم 358-بەت)

[ئەگەر مۇناپىق قولغا چۈشۈشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلىپ كەلسە تەۋبىسى قوبۇل قىلىنىدۇ. ئەگەر مۇناپىق قولغا چۈشكەندىن كېيىن تەۋبە قىلغانلىقىنى دەۋا قىلسا تەۋبىسى قوبۇل قىلىنمايدۇ.] ئۇ ئىبنى قاسىم رەھىمەھۇللاھنىڭ، مالىكى مەزھەپ ئۆلىمالىرىدىن سۇھنۇن رەھىمەھۇللاھ ۋە مالىكى مەزھىپىنىڭ مەشھۇرلىرىنىڭ سۆزىدۇر.

شەيخۇل ئىسلام رەھىمەھۇللاھ مۇنداق تىلغا ئالدى: [زىندىق (يەنى مۇناپىق) قوللىمىزغا چۈشكەندىن كېيىن گەرچە تەۋبە قىلغان بولسىمۇ ئۆلتۈرۈش ۋاجىب بولىدۇ.] بۇ فىقھى ئۆلىمالىرىنىڭ كۆپىنچىسىنىڭ سۆزى.

ئىبنى قاسىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: «زىندىق (يەنى مۇناپىق) دېگەن، ئىسلامنى ئاشكارا قىلىپ كۆفرىنى مەخپى قىلغان كىشى بولۇپ، مۇناپىقلىقى ئاشكارا بولسا تەۋبە تەلەپ قىلىنماستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ». (ئەتتەھرىر ۋەتتەنۋىرنىڭ 3-78-بەت)

ئىبنى قەييىم رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [ئالەم تائالا بۇلاڭچىلارغا قادىر بولۇشتىن ئىلگىرى تەۋبە قىلىپ كەلسە، قوبۇل قىلىنىدىغانلىقىنى ئۇلارغا قادىر بولۇپ بولغاندىن كېيىن تەۋبىنى دەۋا قىلسا، تەۋبىسىنىڭ مەنپەئەت بەرمەيدىغانلىقىنى يولغا قويدى. تىلى بىلەن ئىسلام ئۈچۈن مۇناپىقلىق قىلغانلارغا جەڭ قىلىش، بۇلاڭچىلارغا جەڭ قىلىشتىن مۇھىم. چۈنكى، بۇلاڭچىلارنىڭ پىتىنىسى جانلار ۋە ماللارغا بولىدۇ. مۇناپىقنىڭ پىتىنىسى بولسا، قەلب ۋە ئىمانغا بولىدۇ. بۇنىڭغا قادىر بولغاندىن كېيىن تەۋبىنى دەۋا قىلسا تەۋبىسى قوبۇل بولماسلىققا بەكرەك لايىق.] («ئىئامۇل مۇۋەققىئىن» ناملىق كىتاب 3-توم 130-بەت)

مۇناپىق نىفاقنى ئاشكارا قىلمىسا ئازاپ (يەنى ئۆلتۈرۈش) تىن ساقلىنىپ قالىدۇ.

﴿لَنْ يَنْتَهِيَ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا

قَلِيلًا * مُلْعُونِينَ أَيْنَمَا تُقِفُوا أُخِذُوا وَقُتِلُوا تَقْيِيلًا سُنَّةَ اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلُ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةِ اللَّهِ تَبْدِيلًا﴾

﴿ئەگەر مۇناپىقلار، (نىفاقتىن) دىللىرىدا كېسەل بارلار، مەدىنىدە يالغان خەۋەر

تارقاقچىلار (قىلمىشلىرىدىن) يانمىسا، (ئى مۇھەممەد) ئەلۋەتتە بىز سېنى

ئۇلارغا مۇسەللەت قىلىمىز، ئاندىن ئۇلار مەدىنىدە لەنەتكە ئۇچرىغان ھالدا سەن

بىلەن ئازغىنا ۋاقىت تۇرالايدۇ (يەنى ئۇلار مەدىنىدىن سۈرگۈن قىلىنىپ ھەيدەپ

چىقىرىلىدۇ، چىقىپ كېتىشكە تەييارلىق قىلىۋېلىش ئۈچۈن مەدىنىدە پەقەت

ئازغىنا ۋاقىت تۇرالايدۇ). ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ يەردە تۇتۇلىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ

[60-61]. بۇ (يەنى مۇناپىقلارغا) ئاللاھنىڭ تۇتقان يولى) ئاللاھنىڭ ئۆتكەنكى

ئۈمىمەتلەرگە تۇتقان يولىدۇر، ئاللاھنىڭ تۇتقان يولىدا ھېچقانداق ئۆزگىرىش

تاپالمايسەن [62].﴾

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ بۇ ئايەتنى دەلىل قىلىپ مۇنداق دەيدۇ: [مۇناپىق نىپاقنى

ئاشكارا قىلمىسا ئۆلتۈرۈلمەيدۇ، ئەگەر نىپاقنى ئاشكارا قىلسا ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ يەردە

تۇتۇلىدۇ ۋە ئۆلتۈرۈلىدۇ.] (ئەسسامۇل مەسلۇلنىڭ 353-بەت)

مۇناپىقلار ھەققىدىكى خۇلاسە

مۇناپىقلار ھەققىدە قۇرئان كەرىمدىكى دەلىللەر، ئالىملارنىڭ سۆزى، پەتىۋالىرى بىلەن

مۇناپىقلار نىفاقنى ئاشكارە قىلسا ياكى ئۇلارنىڭ مۇناپىقلىقى بىلىنسە ئۇلار قەيەردە بايقالسا، شۇ

يەردە تۇتۇلىدۇ. ئىككىلەنمەستىن ئۆلتۈرۈلىدۇ. ئەگەر مۇناپىق نىپاقنى ئاشكارە قىلمىسا

ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.

ئەمما، مۇناپىقلارنى ئۆلتۈرۈشتە ئىختىلاپ كۆپىيىدىغان ھالەتلەر بولۇپ قالسا، شەرئى

سىياسەتكە ئاساسەن، ئۇلارنى ئۆلتۈرۈش كىچىكتۈرىلىدۇ.

حَدَّثَنَا عَمْرُو بْنُ دِينَارٍ أَنَّهُ سَمِعَ جَابِرًا رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ يَقُولُ غَزَوْنَا مَعَ النَّبِيِّ ﷺ وَقَدْ ثَابَ مَعَهُ نَاسٌ مِنَ

الْمُهَاجِرِينَ حَتَّى كَثُرُوا وَكَانَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ رَجُلٌ لَعَابٌ فَكَسَعَ أَنْصَارِيًّا فَعَضِبَ الْأَنْصَارِيُّ غَضَبًا شَدِيدًا حَتَّى تَدَاعَوْا

وقال الأنصاري يا لأنصارٍ وقال المهاجري يا للمهاجرين فخرج النبي ﷺ فقال فما بال دعوى أهل الجاهلية ثم قال ما شأنهم فأخبر بكسعة المهاجري الأنصاري قال فقال النبي ﷺ دعوها فإنها خبيثة وقال عبد الله بن أبي بن سلول أقذ تداعوا علينا (لئن رجعنا إلى المدينة ليُخرجن الأعز منها الأذل) فقال عمر ألا نقتل يا رسول الله هذا الحبيث لعبد الله فقال النبي ﷺ لا يتحدث الناس أنه كان يقتل أصحابه.

7272 - جابر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇدىن مۇنداق رىۋايەت قىلىنىدۇ: پەيغەمبەر ﷺ بىلەن بىللە غازاتقا چىقتۇق. بۇ غازاتقا چىققان مۇھاجىرلارنىڭ سانى بەكمۇ كۆپ ئىدى. بىر چاقچاقچى مۇھاجىر بىر ئەنسارنىڭ قوغغىغا بىرنى تېپىپ قويۇۋىدى، ئەنسارى بۇ ئىشتىن قاتتىق غەزەبلەندى. ئاخىرى ئىش يوغىناپ، ئەنسارى: ئەي ئەنسارلار! قېنى سىلەر؟ - دەپ ۋارقىراپ قەۋمنى ياردەمگە چاقىردى. مۇھاجىرمۇ: ئەي مۇھاجىرلار! - دەپ ۋارقىراپ قەۋمنى ياردەمگە چاقىردى. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام چىقىپ: - جاھىلىيەت دەۋرىنىڭ بۇ چاقىرقى يەنە قانداق پەيدا بولدى؟! - دەپ جېدەلنى باستى. ئاندىن ئۇلارغا نېمە ئىش بولغانلىقىنى سوراپ، مۇھاجىرنىڭ ئەنسارنى تەپكەنلىكىدىن خەۋەر تاپتى - دە: - جاھىلىيەتنىڭ ئادەتلىرىنى چۆرۈپ تاشلاڭلار. چۈنكى ئۇ نجىستۇر، - دېدى. ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەي ئىبنى سەلۇل: - ئۇلار تېخى ئادەم چاقىرىپ بىزگە قارشى چىقامدۇ؟ مەدىنىگە قايتىپ بارغاندا، ئەزىز كىشى خار كىشىنى مەدىنىدىن چوقۇم قوغلاپ چىقىرىدۇ، - دېدى. ئۆمەر رەزىيەللاھۇ ئەنھۇ ئابدۇللاھ ئىبنى ئۇبەيىنى كۆرسىتىپ تۇرۇپ: - ئى رەسۇلۇللاھ! بۇ نجىسنى ئۆلتۈرۈۋەتمەيلىمۇ؟ - دېگەندى، پەيغەمبەر ﷺ «: - ياق! ئۇنداق قىلساڭ، خەقنىڭ ئارىسىدا: “مۇھەممەد ساھابىلىرىنى ئۆلتۈرىدىكەن” دېگەن سۆز - چۆچەك تارقىلىدۇ،» - دېدى. (بۇخارى)

دېمەك، مۇناپىقلارنى ئۆلتۈرۈشتە شەرئى سىياسەتكە بەكمۇ رىئايە قىلىنىدۇ.

12- باب باغىيلار بىلەن ئۇرۇش قىلىش توغرىسىدا

باغىي دېگەن كىم؟

شەيخ ئەبۇ يەھيا رەمەھۇللاھ [ئادىل ئەمىرلەرگە تەئۋىللەر بىلەن قارشى چىققۇچى كىشىلەر باغىي دىيىلىدۇ] دەيدۇ.

ئادىل دېگىنىمىز: تۆھمەتتىن يىراق بولغان ئادەم ۋە شەئەتتىن چەتنىمىگەن كىشىلەرنى كۆرسىتىدۇ.

باغىيلار مۇسۇلمانلارنىڭ جۈملىسىن ھېسابلىنىدۇ.

باغىيلارنىڭ تۈرلىرى تۆۋەندىكىچە

1- بىر نەچچە كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن ئەمىردە خاتالىقلار بار دېگەنگە ئوخشاش تەئۋىللەر بىلەن چىقىدۇ. ئەمما ئۇلارغا ئىمامنىڭ كۈچ قۇۋۋىتى يىتىدۇ، يەنى ئۇلاردىن ئىنسانلارنىڭ ھەق - ھوقۇقلىرىنى ئېلىپ بىرلەيدۇ ۋە ئۇلارغا شەرىئەت ئەھكاملىرىنى يۈرگۈزلەيدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ئىمام ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى قەتئىي جائىز ئەمەس.

2- بىر نەچچە كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ ۋە باشقا مۇسۇلمانلارغا ھەم ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىشقا دەۋەت قىلىدۇ. لېكىن ئۇلار ئىمامغا قۇراللىق قارشى چىقمايدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ھەم ئىمامنىڭ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى قەتئىي جائىز ئەمەس. لېكىن ئۇلارنى جازالاش يۈزىسىدىن ئۇلارغا تەزىر جازالىرىنى بەرسە ۋە ياكى ئۇلارنى تۇرمىلارغا تاشلاپ قويسا بولىدۇ.

3- بىر تۈركۈم كىشىلەر مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ ۋە ئۆز ئالدىغا ئەمىرلەرنى تەيىنلەيدۇ. ئەمما ئىمامغا قارشى ئۇرۇش قىلمايدۇ. بۇ خىل ھالەتتە ھەم ئىمامنىڭ ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى جائىز ئەمەس.

يۇقارقى ھالەتلەردە ئىمام ئۇلارغا ئەھلى ئىلىملەرنى ئەۋەتىش ئارقىلىق ھەقنى روشەنلەشتۈرۈپ بىرىشى ۋە داۋا قىلغان شۈبھىلەرنى ئايدىڭلاشتۇرۇپ بىرىشى لازىم.

ئەھلى ئىلىملەر ھەم، ئۇلارنىڭ ئىمامغا قارشى چىقىشىدىكى مەقسەتلىرىنى ئىزدىنىپ چىقىشى لازىم. ئەگەر ئىمام ئۇلارغا زۇلۇم قىلىپ قويغان بولسا ئىمامغا نەسىھەت قىلىش ئارقىلىق

ئوتتۇرىنى ئىسلاھ قىلىپ قويىشى لازىم. ئەگەر ئۇلار توغرا بولمىغان داۋالار بىلەن مۇسۇلمانلار جامائىتىنى بۆلەشكە ئۇرۇنغان بولسا ئۇلارغا قاتتىق نەسىھەت قىلىشى كېرەك

4- بىر تۈركۈم كىشىلەر ئادىل ۋە ھەق بولغان مۇسۇلمانلار جامائىتى ئەمىرىنىڭ ئىتائىتىدىن چىقىدۇ، ئەمىرىنى ئالماشتۇرۇش كېرەك، - دەيدۇ، ئۆز ئالدىغا ئەمىرلەرنى تەيىنلەيدۇ، ۋە ئىمامغا قوراللىق قارشى چىقىدۇ. ئەگەر ئۇلارنىڭ سانى ئاز بولسا ياكى ئۇلاردا كۈچ قۇۋۋەت بولمىسا ئىمام ئۇلارغا ئۇرۇش قىلىش يولىنى تاللىماستىن بەلكى ئۇلارنىڭ زىيىنىنى توختىتىدىغان يوللارنى ئىزدىنىپ دەرھال ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش كېرەك. (ئۇستاز ئەبۇ يەھيانىڭ سۈرە ھۇجراتنىڭ تەپسىرىدىن ئېلىندى)

ئەمما ئۇلاردا كۈچ قۇۋۋەت بولسا ۋە مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسا، ئىمام ئۇلارغا ئالدى بىلەن مۇسۇلمانلارنىڭ بىرلىكىنى بۇزماسلىق ۋە مۇسۇلمانلارنىڭ قانلىرىنىڭ ھۆرمىتىنى ساقلاش توغرىسىدا دەۋەت قىلىشى ۋە ئۇلارغا دەۋەت قىلىش ئۈچۈن ئەھلى ئىلىملەرنى ئەۋەتىشى لازىم.

ئەگەر ئۇلار باغىيلىقنى توختاتمىسا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كىيىن، ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش ئۈچۈن، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشى كېرەك. چۈنكى، بۇ تۈردىكى كىشىلەرگە اللە بىزلەرنى ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇپ مۇنداق دەيدۇ:

﴿وَإِنْ طَائِفَتَانِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ اقْتَتَلُوا فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَىٰ فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبْغِي حَتَّىٰ تَفِيءَ إِلَىٰ أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلَحُوا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ (9)﴾ (ئەگەر مۇئمىنلەردىن ئىككى گۇرۇھ ئۇرۇشۇپ قالسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىنى تۈزەپ قويۇڭلار، ئەگەر ئۇلارنىڭ بىرى ئىككىنچىسىگە تاجاۋۇز قىلسا، تاجاۋۇز قىلغۇچى تاكى اللە نىڭ ھۆكۈمىگە قايتقانغا قەدەر (يەنى تاجاۋۇزنى توختاتقانغا قەدەر) ئۇنىڭ بىلەن ئۇرۇشۇڭلار، ئەگەر ئۇلار (اللە نىڭ ئەمرىگە) قايتسا، ئۇلارنىڭ ئارىسىنى (ھېچبىر تەرەپكە يان باسماستىن) ئادىللىق بىلەن تۈزەپ قويۇڭلار، (ھەممە ئىشتا) ئادىل بولۇڭلار، اللە ھەقىقەتەن ئادىللارنى دوست تۇتىدۇ) (سۈرى ھۇجرات 9 - ئايەت)

قۇرئان كەرىمنىڭ بۇ دەلىلى-ئۇرۇشۇپ قالغان ئىككى تائىپىنىڭ ئارىسىنى ئىسلاھ قىلىشقا ماڭالايدىغان كىشىلەرنىڭ ھەممىسىگە ئىسلاھ قىلىشنى پەرز قىلىدۇ. ئەگەر ئۇ ئىككى تائىپە

سۈلھىگە قوشۇلسا سۈلھى قىلىش ياخشىدۇر، ئەگەر سۈلھى قىلىشقا خىزمەت ئىشلىگەندىن كېيىن ئىككىسىنىڭ بىرى خىلاپلىق قىلىپ يەنە بىرىگە تاجاۋۇز قىلغان بولسا، مۇسۇلمانلار جامائىتىگە تاجاۋۇزچى تائىپە ئادالەت ۋە ھەقىقەتكە قايتقانغا قەدەر ئۇرۇش قىلىش پەرز بولىدۇ. بۇ ھۆكۈمگە ساھابىلەر ۋە تابىئىنلارنىڭ جۈمھۇرلىرى بارغان بولۇپ ئۇ جۈمھۇر ئالىملارنىڭ مەزھىبىدۇر.

ئەبۇ بەكرى جەسسەس رەھىمەھۇللاھ بۇ ئايەتنىڭ تەفسىرىدە مۇنداق دەيدۇ: ئايەتنىڭ زاھىرى باغىيلارغا باشقا ئۇرۇشلاردىكى ئومۇمىي ھۆكۈم بولغان ئالەمنىڭ ئەمرىگە كەلگەنگە قەدەر ئۇرۇش قىلىشقا بۇيرۇيدۇ. ئەگەر باغىيلار تاياق، توخماقلار بىلەن ئۇرۇش ئارقىلىق ھەققە كەلسە ئۇنىڭدىن باشقىسى بىلەن ئۇرۇلمايدۇ، ئەگەر ئۇنىڭ بىلەن ھەققە كەلمىسە ئايەتنىڭ زاھىرى ئۆز ئىچىگە ئالغان نەرسىگە ئاساسەن قېلىچ بىلەن ئۇرۇش قىلىنىدۇ. باغىيلار ۋە ھەققە قايتىمىغانلارغا قارشى ئۇرۇشتا قورالسز تاياق، توخماقلار بىلەنلا ئۇرۇشقا بولدى قىلىش، ھېچ بىر ئادەمگە دۇرۇس بولمايدۇ، چۈنكى بۇ ياخشىلىققا بۇيرۇپ يامانلىقتىن توسۇشنىڭ بىر تۈرىدۇر.

« عَنْ عَرْفَجَةَ قَالَ سَمِعْتُ رَسُولَ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يَقُولُ مَنْ أَتَاكُمْ وَأَمْرُكُمْ جَمِيعٌ عَلَى رَجُلٍ وَاحِدٍ يُرِيدُ أَنْ يَشُقَّ عَصَاكُمْ أَوْ يُفَرِّقَ جَمَاعَتَكُمْ فَأَقْبِلُوهُ »

ئەرفەجە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ: مەن رەسۇلۇللاھ ﷺ نىڭ: «سىلەرنىڭ ئىشىڭلار بىر ئادەمگە جەملىنىپ بولغاندىن كېيىن، كىمكى سىلەرنىڭ بىرلىكىڭلارنى بۇزماقچى ياكى جامائىتىڭلارنى بۆلمەكچى بولىدىكەن ئۇنى ئۆلتۈرۈڭلار!» دېگەنلىكىنى ئاڭلىدىم. (مۇسلىم رىۋايىتى)

« عَنْ أَسَامَةَ بْنِ شَرِيكٍ قَالَ قَالَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ « أَيْمًا رَجُلٍ خَرَجَ يُفَرِّقُ بَيْنَ أُمَّتِي فَاضْرِبُوا عُنُقَهُ »
ئۇسامە تەبىنى شەرىك رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: رەسۇلۇللاھ ﷺ مۇنداق دەيدۇ: «قانداق بىر كىشى ئۆمىتىمنىڭ ئارىسىنى تەپرىقچىلىك سېلىپ ئايرىۋېتىش ئۈچۈن بەيئەت تەلەپ قىلىپ چىقسا، ئۇنىڭ بويىغا قېلىچ بىلەن ئۇرۇپ كاللىسىنى ئېلىڭلار!». (نەسائى رىۋايىتى)

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: [زىمىندا بۇزۇقچىلىق قىلىشى توختىمىغان ئادەم پەقەتلا ئۆلتۈرۈش بىلەن توختىسا ئۆلتۈرىلىدۇ. مەسىلەن مۇسۇلمانلار جامائىتىنى بۆلگۈچى ۋە دىندا بىدئەت پەيدا قىلغۇچى قاتارلىقلار.]

ئەزىز مۇسۇلمان قېرىنداشلار! باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش تۆۋەندىكىدەك بىر قانچە خىل ھالەتتە كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇشقا ئوخشىمايدۇ.

- 1- ئەسلى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئۇلارنى ئىسلامغا كىرگۈزۈش ئۈچۈن قىلىنىدۇ. ئەمما باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش، ئۇلارنىڭ يامانلىقلىرىنى توختىتىش ئۈچۈن قىلىنىدۇ.
- 2- كاپىرلارنى بىزىلەرگە ھۇجۇم قىلغان ھالەتلىرىدە ۋە قاچقان ھالەتلىرىدە ھەم ئۆلتۈرىمىز، ئەمما باغىيلار بىز بىلەن ئۇرۇش قىلسا ئۇلارنىڭ يامانلىقىنى توختىتىش ئۈچۈن ئۇرۇش قىلىمىز. ئەگەر قېچىپ كەتسە كەينىدىن قوغلاپ ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.
- 3- كاپىرلارنىڭ ئەسەرلىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ ئەمما باغىيلارنىڭ ئەسەرلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.
- 4- كاپىرلارنىڭ جاراھەتلەنگەنلىرى ئۆلتۈرۈلىدۇ، ئەمما باغىيلارنىڭ زەخمىلىرى ئۆلتۈرۈلمەيدۇ.
- 5- كاپىرلارنىڭ ئايال بالىلىرى قۇل قىلىشقا بولىدۇ. ئەمما باغىيلارنىڭ ئايال بالىلىرىنى قۇل قىلىشقا قەتئى بولمايدۇ. چۈنكى باغىيلار مۇسۇلمان، ئۇلارنىڭ ئايال بالىلىرىمۇ مۇسۇلمانلاردۇر. مۇسۇلمانلارنى قۇل قىلىش قەتئى جائىز ئەمەس.
- 6- كاپىرلارنىڭ مال مۈلۈكلىرى غەنىمەت ئېلىنىدۇ. ئەمما باغىيلارنىڭ مال مۈلۈكلىرى غەنىمەت ئېلىنمايدۇ.
- دىمەك، باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئەھكاملىرى كاپىرلار بىلەن بولغان ئۇرۇش ئەھكاملىرىغا ئوخشىمايدۇ.
- ئەگەر ئىمام باغىيلارغا دەۋەت ئېلىپ بارماستىن ئۇرۇش قىلغان بولسا، بۇ ئۇرۇش پىتنە ئۇرۇشى ھېسابلىنىدۇ ۋە بۇ ئۇرۇشقا قاتنىشىشقا قەتئى بولمايدۇ.
- ئەگەر ئىمام باغىيلارغا دەۋەت قىلىپ بولغاندىن كىيىن ۋە ئالىملار ئوتتۇرىنى ئىسلاھ قىلىشقا ئۇرۇنغاندىن كىيىن يەنە ئۇلار مۇسۇلمانلارغا قارشى ئۇرۇش قىلسا ئۇلارنىڭ يامانلىقى پەقەت ئۇرۇش بىلەن توختايدىغان بولسا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىش ۋاجىب بولىدۇ.
- بۈگۈنكى دەۋرىمىزدىكىگە ئوخشاش جامائەتلەر كۆپ بولۇپ كەتكەن ۋاقىتتا، ھەر بىر جامائەت ئۆز ئالدىغا پەتىۋا چىقىرىپ، پالانى ماڭا باغىي بولدى ۋە ياكى ئاۋۋۇلار ماڭا قارشى چىقتى دەپلا ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىشقا بولمايدۇ. باغىيلار بىلەن بولغان ئۇرۇشلاردا ئالىملارنىڭ پەتىۋالىرىغا بەكمۇ رىئايە قىلىش كېرەك.

ئىسلامى جامائەتكە قارشى چىققانلارنىڭ ھەممىسىنى باغىي دەپ ئاتىساق بولىدۇ، دەپ قارىماسلىق كېرەك. چۈنكى ئىنسانلار، باغىي دېگەندە، ئۇلارغا قارشى ئۇرۇش قىلىدىغان كىشىلەر دەپ چۈشىنىدۇ. شۇنىڭ بىلەن ھۆكۈمدە خاتالىشىش سادىر بولۇپ قېلىشى مۇمكىن. شۇنىڭ ئۈچۈن مەن يۇقاردا بايان قىلىنغان ئادىل ئىمامغا قارشى چىققۇچى كىشىلەرنىڭ تۆت خىل تۈرىنىڭ ھەممىسىنى باغىي دەپ ئاتىساق بولىدۇ دەپ قارىماسلىقنى، بەلكى 4- ھالىتىنىلا باغىي دەپ ئاتاشنى تەۋسىيە قىلىمەن.

ئەسكەرتىش: مۇتەغەللىب (كۈچ بىلەن غەلبە قىلغان) ئەمىرلەرگە قارشى چىققانلارنى ھەم باغىي دىيىلمەيدۇ.

اللھ مۇسۇلمانلارنىڭ سەپلىرىنى بىرلەشتۈرۈپ بەرسۇن!

جہاد اللہ قا ئمان ئپیتقان رەھمان تەبارەك
ۋەتەئالانىڭ قوشۇنلىرى بىلەن اللہ قا ئمان
كەلتۈرمىگەن كاپىرلار قوشۇنلىرى ئوتتۇرىسىدىكى
ئەقىدە ئۇرىشىدۇر. شۇڭلاشقا جەھاد پەقەت ئادەم
ئۆلتۈرىدىغانلا ئۇرۇش بولماستىن بەلكى، اللہ نىڭ
شەرىئىتىنىڭ ئىجرا بولۇشىغا توسالغۇ بولغان
كۈچلەرنى يوق قىلىش ئۈچۈن ئېلىپ
بېرىلىدىغان ئۇرۇشتۇر. اللہ بۇ ئىبادەتكە
ئەھكاملارنى بەلگىلەپ بەرگەن. بىز بۇ ئىبادەتنى
اللہ كۆرسەتكەن رەۋىشتە قىلىشىمىز ئۈچۈن بۇنىڭ
شەرىئى دەلىللىرىنى بىلىشىمىز ئىنتايىن
زۆرۈردۇر.

مەزكۇر كىتاپتىن ئېلىندى